פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה:

ספר

חמדת ימים

לראש חדש

יסודתו בהררי קדש. תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל בהדרת קדש. פארותיו ודליותיו לשבת וראש חדש ולמקראי קדש. מאורות נתן סביבות עזוז דרך הקדש. והיה כל מבקש ה' יבא אל אהל מועד יקריב את קרבן ה' במועדו ימלא מדור לפי כבודו כאוה קדש. וארשת שפתיו כקול שדי בדברו דברי' שבקדש' המישרים את הלב על טהרת הקדש. במדבר הזה ית' מו חטאים בדרך תמים והדרת קדש. אלף המגן תלוי עליו אבן בוחן פינת יקרת מנהגי וספר הכוונות האור המופלא האלהי אל ז"ל הם סוכי בקדש.

חלק שני

נדפס פעם שלישית מחדש באותיות חדשות ובנייר יפה בתכלית השלמות והיופי לא נהיה כמוהו מעולם.

שנת ועתה יגדל נא כח ה' לפ"ג.

Con Licenzia de Superiori.

והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל

בשר להשתחוות לפני אמר ה'

אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח:

הקדמת

כמ"הרר יעקב בכמ"הר יום טוב אלגאזי ז"ל · כפי אשר נמצא בספר חמדת ימים הנדפס בקושטאנדינה ואיזמיר יע"א ·

כל העם אשר בשער שניתן להם כלי חמ"ד כמה רחו שהו מנא דידן אשר הביא אולם בידו אי בעית איתא קרא אי בעית איתא סברא ידו בכל · כל מקום שנתנו חכמים עיניהם נותנין לו א הסכה ברוך שחלק מחכמתו את כל עפה יפה כיתו לא נפל דבר אחד מכל · כל תילי דתר תלמיד גדול לזכות את הרבים ומעשה רב לתת לאיש כדרכיו על חטאתו אשר חטא כי השחית כל · כל אדם קורא כדרכו אחד חכם ואחד תם מודה ונהנה לכל · כל המקודש מחברו שבבי קדשהו שמים בכל מדות שהתורה נדרשת יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל · כל זמן שאדם הוגה מוניא בהם טעם כעיקר דאורייתא דברים העומדים ברומו של עולם הן הן מעשה מרכבה יביא במשפט על כל · כל שהוא בא משום חטא אשר ל"ו והלך בעצת רשעים ובדרך חטאים ובית רשעי' זחו"כר חב"ר הוא לאיש חכמות לפתח כל · כל שהוא בכלל תשוב לא ישוב מפני כל · כל האמור בפרשת מלך גלגל הוא שחוזר אחר סוגב וא' מזיד יכול לכל · **כל** בחים ל"ו ישובין מן יומא דנן ולעלם עשות משפט ואהבת חסד והסכה כל · כל אשר יעביר תחת הש"כת ראה המקום נוחה הימנו אחד מכל האדם מיהדקייאו דהכי בטעם א דמלכא מנה והוא כב ד מכל · **כל** כי שאו מלת מחייב איניש לאודויי כי זה שנתים ימים עבדתי בכל כחי עיוד ותשמש לרגל המלאכ' למען ירוץ הקורא שיהיו קורין כל · כל כתבי הקדש במלא כתוב פנים ואחור מה למעלה מה למטה הגדילו המערוכות והדבר צריך תלמוד לפען דעת כל · כל הרוצה ליטול דברים ככתבן אינו אלא טועה כי הכתב ישן נושן והאותיות אשר תכאנה כנס היו עומדין ומתקו כל · כל מן דין גרמא לבא מן המאוחר אל הקודם כי זה חלק האדם הגדול שיא היתה לראש ראשון לכל · כל הנקרא בשמי גם אני לא אחנוך פי דרך ישכון אור לגבר אשר דרכו נסתרה גברא לא חזי עמו אבכי בשורה להגיד לו כדת מה לעשות הן זכרון לראשוני' וגם לאחרונים למען דעת כל עמי הארץ ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב זה חלקי מכל · **כל** כנסיה שהיא לשם שמים פנות נכבו קדושים רומתי שדי יחידי סגול' קהל קדישא מדרש **כתר תורה** אשר היו כנ"ס מתגלות להוציא לאור כל כתבי הקדש הרב ולס"ה כל יראה וכל ימלא דבכרי חדא הכל כאשר לכל · כל הטעון ברכה א' כאחד יגשו בכרכ' המגולגלת בתורה בכל מכל כל · כל שהוא עיקר דין הוא הדר מבחר עלמים אלא רוח חכמה די נהירו ושכלתנו אשתכחת ביה הערם וגדולה במקום אחד החכם המרומם הן גביר כמ"הר משה גונזין בכמה"ר הגביר החכם המרומם יהושע גונזין ה"י ידו פרש ש"ד והוא על נדיבות הקדיש מממונו הקדש דמים כמנה הראוי להתכבד להקים דגל התורה לגדל ולחזק לכל · כל לגבי דידי הפליא לעשות לצג"ש כפש מה שאין הפה יכולה לדבר קטנתי מכל · כל מלתא דמתאמרא עליה דידיה הדר יתנך אלהים עליון למעלה למעלה מכל · כל אשר לך משביע יחיו דגן ויפרחו כגפן פוריה חתן וכליך ובנותיך וכל · כל הטובה אמן בכל כחו על כל ברכ' ותהלה הרי זה משובח הדר הוא לכל · כל המזכה את הרבים דין גברא בגוברין אח"י כו"עם חורן במצות מוכתר בכתוסי מודע המלוכה החכם המרומם רודף צדקה דחשב אל כל היום כמ"הר מ' זה אבולעפייא ה"י ישמח משה במתנת חלקו כי שם ביתו ללמוד וללמד בית מועד לכל · כל חותמי ברכות יחולו על ראשו ועל לצילם עו"בע ויצמח כי בני סמיכי וגחלו לעולם הלל והשתחו משכילים בכל · כל מרים תרומת כסף לקיח את ספר התורה הוא יצא ברכה תחת ה' ברכת ה' בכל · כל שישנו במשנה תמיס בשבח לגומרם של תורה גמרא גמור וזמורתא תבא קול קורא בצדב"ר הכ"ל כ ל · כל היום תהלתו כפי בריך רחמנא דסייען לקרבא אל המלאכה לעשות אותה בקומתה ובתבניתה וכמדתה לכל · כל מה דעבדין מטעיא לשב אין לי מועדות א! אלו הם ספרי דבי רב פקודים ישרים מאתי לב הן אך שחרוני לנערותי כי באלה חפצתי כל ימי הייתי מצטער מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי אחותיו ולא ארפנו בטחתי בקוני באמת יכופר עון יעקב לבוס לפרא יצא כפרה עלי ע"כ דבר פסע ונשלה לכל · כל סמא דעילא רחמים למבעי קדם אלהא דשמיא יערה עלינו רוח ממרום להבין ולהורות את החוקים ואת התורות כל הסתרו"ת העולין רשו לברו"ת לראות במסתרים הנגלות נגלות ומבקשי ה' יבינו כל · כל הדברים האלה פי המדבר לשון הליום וחר"ם לא מטוהרה גברא דלא ידע לכוין אמר"א כי בשני אלהים את כל · כל לא ידענא ולרם אין כל · אשר בידה מוכן לעבוד' בה"ר עוזי ועשוי ·

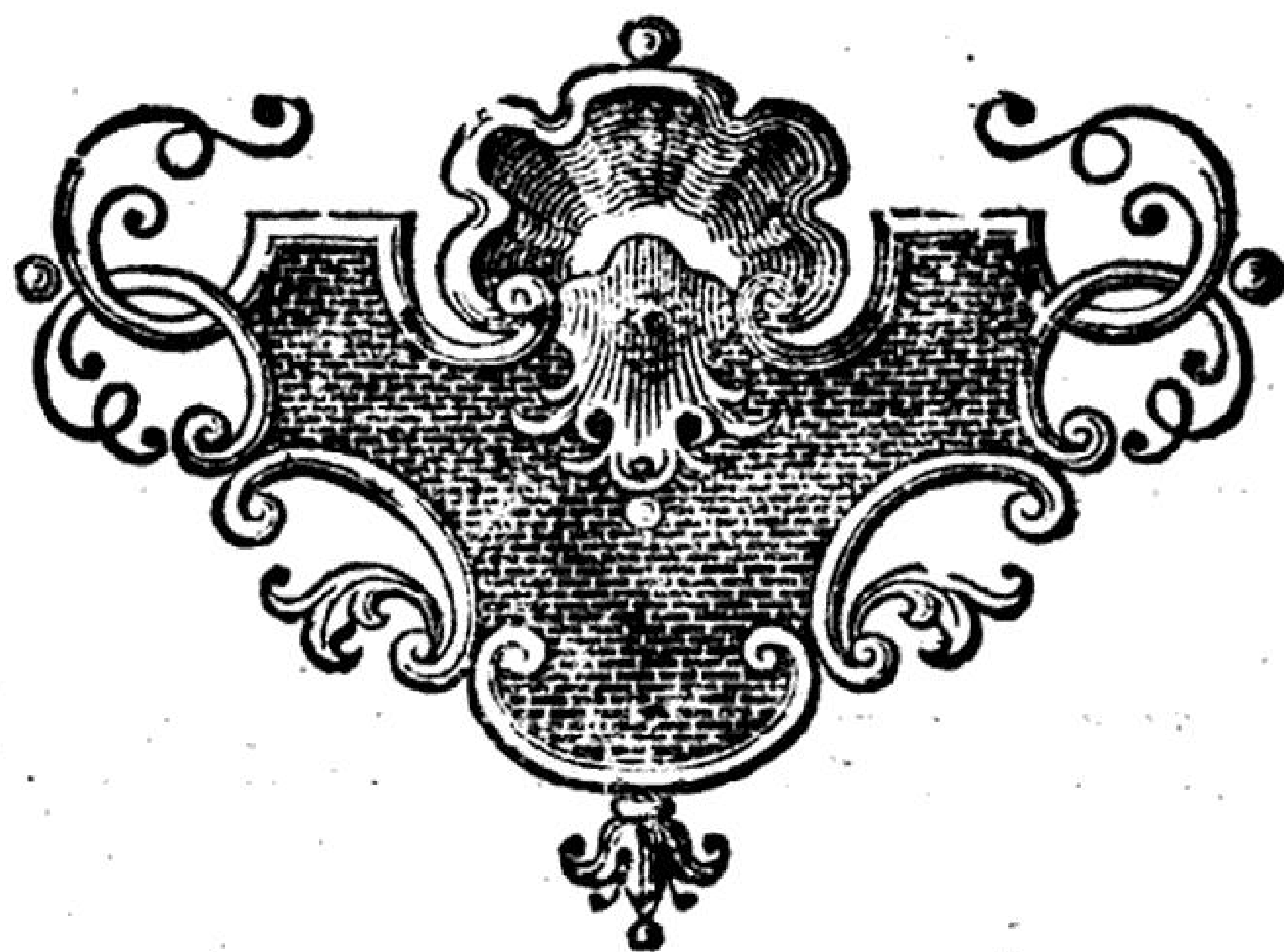
פועלת יעקב בכמ"הר יום טוב אלגאזי ז"ל ·

מודעה רבא

לכל הקורא בספר הזה כי כל מקום שנזכר שם עכו״ם·גוים· עע״א או עע״ז· אדום או ישמעאל· הכל נאמר על האומות הקדמונים אשר היו עובדים כוכבים או מזלות ואינם מאמינים כלל בבורא יתברך ובהשגחתו כמו שזכר הרמב״ם בספרו יד החזקה בהלכות ע״ז וגם בספרו מורה הנבוכים חלק ג׳ פ׳ כ״ט ול׳ והם הנקראים אצלו כת הצאבה ואין זה נוגע לגמרי אל העמים אשר המה בזמן הזה ואנחנו בתוכם עומדים כי אדרבה הם מכירים האל יתברך ועליהם נצטוינו מרז״ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות כאשר אנחנו נוהגים עד היום להתפלל בכל שבת על שלומם וטובתם וכמו שציונו ירמיה הנביא ע״ה ס׳ כט ו׳ ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה׳ כי בשלומה יהיה לכם שלום וה׳ יברך את עמו בשלום אכי״ר:

תפלה זו נתקנה לעתור ולרצות לשוכן בציון קודם התקון ליל השישי לעורר ולהועיל להוסיף כחם לבא עד תכליתו·

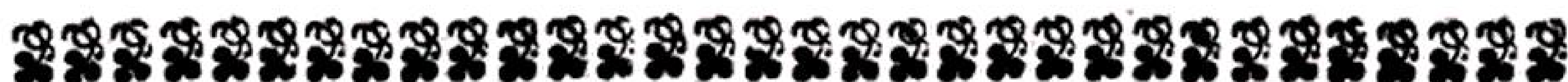
רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך ולשוב אליך בתשובה שלימה ולתקן את כל אשר פגמנו במדות העליונות ובשמית הקודש ובפרט מה שפגמנו בברית הקדש על ידי הוצאת נעורינו אמנם קצרה שכלנו והשגתנו לכוין כל הדברים בשורשם· ועתה אתה ה׳ החפץ בתשובת השבים אינית לידינו סדר הלימוד בליל השישי והוא לתיקון היסוד וגמרנו בלבנו ובנפשנו לקיים כל הנמצא כתוב בספר ואמנם ידענו ה׳ אלהינו כי הבא לטהר מסייעים אותו ובלתי עזרתך אין בנו יכולת לעשות שום דבר לכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה בעזרתינו ותתן בנו כח לעמוד כל הלילה בלימוד תורתך ותבטל כל המקטרגים והמסטינים עלינו ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך ויקויים בנו מאמר דוד המלך עליו השלום ישלח עזרך מקודש ומציון יסעדך אדנ״י שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר· שיר למעלות וכו׳:

חמדת ימים

משמרת החדש

והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני
אמר ה' ·

משמרות נטועים

פרק ראשון

כזמן החסידים והצנועים האמונים עלי אהבת נור עשם לאשר ולקיי' חק וזמן ששו אחרונים וקדמונים אחזו שער שערו בנפשותם להתערב ואתערב בערבי ראש חדשים יחד בשערי צדק ולהשתתף בפרישות נער כת רבים אשר שתו איש עדיו לבלום שואל הלק אחרי ס"ב בנ"ס כשל בכי בכל הכתוב במגילת תענית · בי ראש לא והתאוכנו אשר בתמלא בר הממרר ומחרבבה של ירושלם מ רעה חולה לא זורה ולא חובשה ארץ בכי לכל האחרונות סבולה ונלמד יסוד ישרים על זאת כי אזלת יד ה' השתי' פנים משכו ומלאתכו הית' זאת ועוד אחרת כי יעקב לשסים וישראל לבוזזים עם בוזי ושסוי וכל האזרח בישראל ישבו בנוקות ומסכות ארוכות ושחוק עשה אלהים לנו ולמולדתנו הלעג השאננים הבוז לגאונים אשר פיהם דבר שוא ותפל על ה' לאמור היש לכם אב בשמים ואח לצרה יולד השעור אביכם שבשמים אי פועל ישועות בקרב הארץ · ועל רוח אפינו משיח ה' ישפידו בשפה יביעו ראש לאמר אלהים עזבו

ויתר

ויתר דברי סרה אשר כבוד אלהים הסתר דבר תצלנה אזני' משמוע אלה ואוי לאזני' שכך שומעתו עונותינו הטו אלה וחטאתינו מנעו הטוב ממנו ·

ואולם בעבור זאת כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימוד בענם תומו באומר ובמחשבה את כל הקורות אותם שבות ראינו רעה · ואנחה עושה מגוח על חילול שם ה' ועל משיחו לבו יתחולל כנער מתחולל ואין תיכות שוח עצמותיו · כי הנה אף אשר הוא ישכון בערץ שורשו הלא זה האיש ירגיש הארם והשתירה בהסתר סוכת דוד אשר לפי חורב מי מרו' יבשו הדשאי' ונמקו כבין חציר וענפי כרם חמד הלא יעירו עוללות ולפי ערך החלק אשר בו יהיה לו לו יגרע כי על כל אלה מנהג טוב להולכים בתמים להוסר סוד ישרים ועדה להשתתף בבית ה' מן בקר עד ערב בכל ערב ר"ח במשמרו"ת נטועים כל משמר ומשמר במקומו מונח רביע היום בתפלות ותחנונים ושערי דמעה לא ננעלו עד היות עינא ולבא תרי סרסורי מטיפין וחוזרין ומטיפין מן האדום האדום אשר רוב שיחם ויגונם הפך את שימיהם לדם ומי אמרים המרים על הסתר סוכת דוד האהובה ועל חרפת ה' ועל

משיחו

מן שיחו ושוד עניים ואנקת אביוני' ויהי העם כמתאוננים. וגם אך היום כקבע למודם תמיד לא יחשו מלבקש את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם ועל שבירת גאון עוזינו המקדש המעוז ועל שמו הגדול המחולל בגוים יאמר אלוה לרחם על ציון כי היא בית חיינו ולאהובת נפש ישקיף וירא ממרומים. ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו של עושה אלה לחבב את האיסורים איסור כולל ומוסיף לעורר כסא רחמי' גם זה לעומת זה אם יעלה לשמים ענן כבוד פיצולו בכשרון ורוב צדקה לו יהנה להוליך אגליטל אורות ואך אמונים לא יכזבו מימיו כאמנים מרדת קמה ס"ט קנה לעצמו תואר חבר כאה וריע אהוב למעלה כי אחרי הולידו את פלג אלהים ממנו יצא שפע טובע שמחות הנומא יניא והגדל יגדל ויהי כבוד ה' לעולם :

ואולם טעם למנהגו' התענית הזה בערב ר"ח לפי דעת הראשונים הוא כי מודעת זאת היות ישראל מונין ללבנה כמ"ש בזוהר ויחי דף רל"ו ע"ב ז"ל ר"י פתח עשה ירח למועדי' וכו' עשה ירח בגין לקדשא ביה ירחין וריש שתין ולעלמין סיהר' לא נהור אלא משמש' וכד שמשא שליט לא שלט' כד אתכניש שמשא כדין סיהרא שלטא ולית חושבן לסיהרא אלא כד אתכניש שמשא ותרוויהו עבד קב"ה לאנהרא הה"ד ויתן אותם אלהים ברקיע השמי' להאיר על הארץ והיו לאותות אילין שבתות דכתיב כי אות היא ולמועדים אינון ימים טובים ולימים אילין ראשי חדשים ולשנים אילין רישי שנין דלאשון אומות העול' עבדין חשבן לשמשא וישרא' לסיהרא ואזלא הא כהא דאר"א כתיב הרבי' הגוי לו הגדל' השמח' הרבי' הגוי אילין ישרא' דכתי' בהו כי מי גוי גדול וכתי' גוי א' בארץ לו הגדל' השמח' בגיניה מאן דא סיהרא דאתרביא בגיהור' בגינהון דישראל אומות העולם לשמשא וישראל לסיהרא הי מינייהו עדיף ודאי סיהרא לעילא ושמשא לא"ה תחות האי סיהרא הוא והאי שמשא מהאי סיהרא נהיר חמי' מה בין ישראל לאו ישראל אחידי בסיהרא ואשתלשלו בשמשא עלאה ואתאחדו בה דסיהרא משמשא עילאה ומתדבקאן ביה דכתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום עד כאן :

הנה משם מתבאר שהלבנה הזאת פה למטה היא רמז ללבנה העליונה אם הבנים וכיון שיש למטה מיעוט וחסרון כן למעלה ח"ו ולכן בערב ר"ח שהרי היא פגימה מכל וכל ראו הקדמונים ע"ה להבין ולהתענ' ולהשתתף עמה בצרתה ולקבל ייסורין על כי עונותינו הטו אלה אם על בנים רובצת באורך גלות החיל הזה ובעלה מחיי כל חי והאריכו בזוהר בסבת המגיע לצדיקי' המנטרי' על הסתרתה בפרשת ויסב דף קמ"א ז"ל וכד סיהרא אתפגים בההיא חטרא דחויא בישא (פי' כחש אבת זונים ספחה מטונפת) כדין כל אינון נשמתין דנפקין אע"ג דכלהו דכיין וכלהו קדישין הואיל ונפקי בפגימו בכל אינון אתרי דמטו אינון נשמתין כולהו אתברו ואתפגימו בכמ' צערין בכמה כאבין ואילין אינון נשמתין דאתרעי בהו קב"ה ואע"ג דנשמתין אינון בעניבו ולא בחדוה רזא דמלה שריין בגוונא דלעילא גופא אתפגי' ונשמתא לגו בגוונא דלעילא ודאי בגוונא דא וכג"כ אילין אינון דבעיין לחדתותי בחדתותא דסיהרא ועל אילין כתי' והיה מדי חדש בחדשו וכולי יבא כל בשר גראי דאילין יחדתתון בכלא ובעיין לחדתותי בחדתותי דסיהרא ואילין אינון בשותפא חדא בסיהרא פגימין בההוא פגימו דילה ובגין כך איהי שריא בגווייהו תדיר דלא שבקת לון כד"א ואת דכא ושפל רוח וכתיב קרוב ה' לנשברי לב לא יכון דסבלי עם סיהרא ההוא פגימו אינון קריבין לה תדיר ועל דא להחיות לב נדכאים באינון חיים דאתיין לה לאתחדת' יהא לון חולקהון אינון דסבלו עמה יתחדתון עמה וכג"כ אילין אינון חברי' משותפי' בהדה זכאה חולקהון בעלמ' דין ובעלמא דאתי דאינון זכו להאי למיהוי חברים בהדה עלייהו כתיב למען אחי ורעי ע"כ :

הנה מתבאר מכאן גדל פרע שכר הנשבר לב על ה' ועל משיחו כן ירבה וכן יפרוץ חסד עליון כנפי חסידותו על ראשם כי שמו אותותם אותות ומופתים על קרבתם אל ה' אשר הוא כברכתו בירך אותם כפ' חלק נחלת שדי ממרומים ועתידים להתחדש כמות' ובזוהר פ' פנחס זכאה איהו מאן דאשתדל בגלותא בתראה למנדע לשכינה ולאוקיר לה בכל פקודין ולמסבל בגינה כמה דוחקין כמה דאתמר אגרא דכלה דוחקא ע"כ ובזוהר פ' נח דף ע"ב וחטאתי נגדי תמיד דא פגימו דסיהרא דלא נפקא מסאבותיה עד דאתא שלמה ואתנהירת באשלמות' וכדין אתבסם עלמא ויתיבו ישראל לרחצן דכתיב וישב ישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו ועם כל דא וחטאתי נגדי תמיד ולא אתפסק מעלמא עד דייתי מלכא משיחא לזמנא דאתי כד"א ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ע"כ אשר משם באה כי אף בדורות אחרונים אלה אף כי נתחדשו ענייני' רבים בעליונים למעלה כמוד' לחכימי לבא מ"מ וחטאתי נגדי תמיד כתי' עד יצא כנוגה צדקו של משיח אלהי יעקב בפרסום רב והיה כל הארץ שפה א' לכולם לקרוא כולם בשם ה' ולעובדו שכם אחד ע"כ :

והחסידים הראשונים אשר בימיהם היו תוקף השמדות והגזרות והגלות כי על כן באו בכל קורת ירא יקר הגולה ויורד בדלי דלות והוא לחוף עניות מפני אשר נלא יחסך ויחשיך פניו משחור כי קנף אפם עגום עגם עין השמש מנגדו וישם שם את פרובת המסך כעו"ה כמה היו מצלין את המדומע באחד ומתא קו"ל התחלות קשות במספד וקינים להתמרמר על גלות

אם

אם הבנים עד אשר כל שומען יחרד לבו ויתר ממקומו כמש
כל לב ורפו כל ידי' וכל ברכי' תלכנ' מים. ואמרו על מה"רר
אברהם מונסון ע"ה כשהיה אומר דברי הריבויים והסליחו'
בדמע לב. הוא היה אומר וראית בשביה אשת יפת תואר
וחשקת בה ולקחת לך לאשה. ההוא אשר כלפי השכינה
אז נתקנו מודעי הלבבות משמוע קול יללתו וצעקתו עד
להפליא הוא וכל יושבי אדמת הקדש האיתנים. וכמוהו
הרב מהר"ר אברהם הלוי ע"ה אשר אחר שהלך ירמיהו
בגלות שכי' בכל מקום ומחדש קינות על המקדש שמעוז
ועל קב"ה ושכינתיה בא באחד מאיתני ארץ הקדושה הרב
מהר"א הנזכר שהיה חסיד קדוש ופרוש כל ימיו. והוא היה
כל ימיו אפטרופוס גדול לשבת מכריז ומזהיר את ישראל
תמיד אנשים נשים על שמירתו וכה משפטו כל ימי חייו
מידי שבת בשבתו לכתת רגליו בשוקים וברחובות בבתים
ובחצרו' לילה ויום מחצות אור השמש לזרז את העם שיכינו
את אשר יביאו ושתה' אשה משכמת ואופה ושיהיו כוצלין
החמוצות סמוך למנחה כדי שיהא שהו' ביום להתקדש
לקראת שבת כלה מלכתא בטבילה וברחיצת פניו ידיו
ורגליו בחמין וחילוף שמלותיו בקריאת הפרשת שמו"ת
כמו שהארכנו בפרקי שבת. וכאשר ירמיהו היה מוכיח
את ישראל ולא שמעו ולא הטו את אזנם עתה נפל פחדו
ואימתו על כל ישרא' ושרים כולם אל משמעתו והיה תמיד
דורש ומזהיר על התשובה ומעשים אשר הוא היה עושה
לעור' לבות בני אדם לתשובה והיה סובב עצמו במטה של
חבלים עת' מכל והוא היה אומר בבכי ואנקה מי האיש
החפץ להפטר מעונש שריפה ממני יראה וכן יעשה וכן
כולם ונעשה התעוררות גדול ע"י וכן היה מקדים בחצות
לילה וסובב ברחובות קריה אל רחוב היהודים ונתן קולו
בבכי מר ואמר אחינו בית ישראל הלא ידוע לכם שכינת
עוזנו גולה וסורה בעוונותינו ופשעינו ומקדש גאון עוזינו
היה לשריפת אש וישראל הם בגלות המר והנמהר בדלי
דלות ועבויים קשים ומרים ונהרגו הרבה חסידים וחסידות
בחורים גם בתולות זקנים עם נערים בד' מיתות אשר
לחרב לחרב ואשר לשריפת אש לשריפת אש וכו' ובמיתות
משונות וקשות ואתם אחי ורעי שוכבים על מטותיכם
בהשקט ובמנוחה. בואו אחי בואו רעי קומו קומו זרע קדש
ברוכי ה' ונצעק אל ה' אלהינו מלך יושב על כסא רחמים:
אולי יחנן ה' צבאות על שארית פליטת ישראל והיה דופק
על פתחי דלתי הבתים של ק"ק צפת ולא נתן מנוחה
והשקט לכל בני ישראל והיו קמים באימה וביראה בשעה
א' עד שנשמ' קול לומדי התורה עד למרחוק ורבינו האר"י
ז"ל היה מפליג ברום מעלתו והשיג ברוח קדשו שהוא היה
מבון ירמיהו הנביא ע"ה ויהי היום חלה אותו צדיק והגיע
עד שערי מות ונכנס אצלו הרב ז"ל לבקרו ויא' לו הן קרבו
ימיך למות הכן אלמדך להועיל; ואם כה תעשה יוסיפו לך
עוד

עוד כ"ב שנים קבל עליך מעתה ללכת להתפלל לפני
כותל מערבי ותשפוך תחינתך שם ותזכה לראות פני
שכי"ו ותתרפא מיד מחולייך ומיד נדר ללכת כדבר הרב ז"ל
ותכף ומיד נתרפא מחוליו ואז מכר מטלטלי הבית לצורך
הוצאת הדרך כי היה עני ביותר וילך לירוש' ובא לפני כותל
מערבי והיה קורע כדין הרואה בה"מק בחרבנו ותכף
נתגלתה עליו השכי' וראה אותה כ"כ יכול כמו שראה
אותה ירמיהו הנביא הולכת מבית קדש הקדשי' וראשה
פרועה כמ"ש במדרש איכה וכיון שראה אותה החסיד ר'
אברהם ע"ה בצער גדול כזה אז נתן את קולו בבכי קול
ברמ"ה וצעקה גדולה ומרה והיה רץ מרוב הצער כנגד
בית ה' אשר שם והכה את ראשו בכותלי הבית ונתעלף
מרוב הצער ונפל לארץ ואז ראה שהשכי' לקחה את ראשו
בין ברכיה וקנחה את דמעות עיניו. ואמרה לו אברהם
בני התנחם כי יש תקוה לאחריתך ושבו בנים לגבולם
ואחר זה שב רוחו בקרבו וחזר לצפת תוב"ב. ויבא לפני
הרב ז"ל ונשא לו הרב ראית כזאת וכזאת והשיב' לו הן ואמר
לו כל זה ראית בזכות התשוב' שנתעוררה על ידך ובזכות
זה הוסיפו לך מן השמי' כ"ב שנה כענו' השכינ' סוד תורה
שבע"פ הנבנ' בכ"ב אותיו' וכענו' כשמ' ירמיהו הנבי' ע"ה
אשר היה עמך רק חזק ואמץ ביראת ה' להוסיף בהתעוררו'
התשוב' לבני העיר דבזכו' חדא כנשת' יכנש גלות' ובשמתו
היא הועילה לך לע זרק בשה המצוות ובאלה רבים ונכבדי'
בכל דור ודור נשא לבם אותם להתעורר ולהשתת' בפרק
השותפין העליונים אבלי ציון המצויינים למעלה:

ואשרי אנוש יעשה זאת גם בדורות אחרונים
השה על חלול שמו הגדול המחולל בקרב
הגוי' ועל הסתר סוכת דוד עד יכונן ועד ישים את ירושלם
תהלה בארץ ויצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער
וכאשר רמזו למעלה מ' הזוהר בפ' וחטאתי נגדי תמיד.
ואשר בא בתעלומות חכמה ויונק מסוד תנחומיה אם הוא
מתענה מפני חסרון הלבנה כפי דעת הראשונים. יכין
לו לכוין כי כל תקון מקבא דז"א הוא משלשה עדרי צאן
הרובצים עליה והנה היסוד איננו מגיע אפס עד חצי
המלכות וכולו מלא חסדים דיסוד אב הרחמים כנודע אשר
הוא מגיע עד עטרת תפארת וג' עדרי צאן המה בסוד
ך' כל א' כלול מעשר וא"כ עד ט"ו דהיינו החצי היא
מאירה מכח החסדים ומשם ואילך הולך אורה ומחסר
בי קליפת נגה עולה ליהנות מן הקדושה וכל מה שעולה
אורה מסתלק עד שבערב ר"ח אין לה אור ולכן צריך
להתענות במשמרת החדש לבקש עליה רחמים ובר"ח
בדרך כם חוזר ומתקדש' ומתחדשת בשלימות וז"ס הלב"ל
שעולה יו"ד ה"י יו"ד ה"ה בסוד ב' מוחיה מנד החסדים כמו
שנבאר במקומו ולפי טעם זה עתה תראה כמה שגו
בחוזה העם המתענים תעניתן זה ביום שנפל להיות
המולד

המולד כן דעואיל וכל טעם התענית הזאת על מיעוט הירח כיון שכבר היה המולד כבר אין לה מיעוט כלל. ומורי זל העיד בשם מהר"י סרוק ז"ל שהיה מתענה ביום המולד עצמו עד עת בא המולד ואז היה אוכל אפילו חל להיות המולד בחצי היום ובתפלת שחרית ער"ח לא היה אומר תחנונים אם חל להיות המולד קודם זמן תפלה וכן לענין התספורת ותגלחת הצפרניים וטעמו ונמוקו עמו כאמור. ומכאן תשכיל טעות העם המתענים משמרת חדש אייר בחדש אדר מפני שאין מתענים בחדש ניסן ושנו באווזה בשתים אחד שהרי כתבו הפוסקים דהתלמידים שנוהגים להתענות שני וחמישי כל השנה מפני חלול ה' וכו' שגם בחדש ניסן מתענים דאין לבטל אותם התעניות מפני מה שהקריבו הנשיאים ועשו י"ט וכ"ש וק"ו שיתענו אחר הפסח תענית ער"ח שקבלו על עצמם לחיוב בכל השנה ועוד כי הואיל ומטעם חסרון הלבנה נהגו בה אך יתענו על חסרונה העתידה והוא מנהג כורות. וכשחל ר"ח כאחד בשבת לפי טעם זה לא הצריכן הואיל ונדחה ידחה ליום ה' אלא כל כמה דמקרב טפי ויתענו בע"ש וכ"ש כשחל להיות ר"ח בשבת שיתענו בערב שבת שהרי ע"ש זמנה היא וזה פשוט:

ואולם עוד טעם אחר יש במניעות התענית הזאת בער"ח והוא עיקר לזמן הזה בתראה והוא כי ערב ר"ח הוא יום כפור קטן על כי הוא הוא יום כולל כל החדש וזמן כפרה לכל היא כאשר נאמר בנוסח מוסף ר"ח ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל היא וכו' וראוי להבין ולהתענות בעצם היום הזה לפשפש כל איש במעשיו אשר פעל ועשה בימי החדש ויסר אותו בחרט וידוי והרטה גמורה. ולא יתכן להכניע לבב הערל לשוב אל צור עשהו אם לא בתענית כי אם הוא אוכל ושותה ועוסק בעסקיו יגבה לבו ולא יאבה לחפש דרכיו ולחקור מעלליו אשר לא טובים כי הוא צדיק וישר בעיניו ואולה מ"ט פנים טהור על הפרק שבידו אכן כיון שמענה את נפשו ויחלש חושיו תש כחה של קליפה פרוכת המסך מבדיל בינו לבין אהיו והאי יתן אל לבו. ולפיכך המשכילים יבינו ומידי ערב ר"ח בחדשו ישובו אל ה' בכל לבבם וישליכו מידם הפרץ אשר פרצו המים הזדונים למיניהם ויבקשו העזר האלהי שיברא להם לב חדש ורוח חדשה. ומדרכי האנשים הנינשים להיות כל איש מתבודד עצמו בחדר מיוחד ביום צום התענית הזה להיות פנוי באותו יום מכל מלאכה ומכל עסק גופני כדי שיהיה לבו פנוי באותו יום מכל מלאכה לעיין במעשיו ויהיה יום זה אצלו כיום השבת על דרך שנאמר הן ביום צומכם תמצאו חפץ שמע מינה שביום הצום אסור למצוא חפץ כמו בשבת שנאמר בו ממצוא חפצך ודבר דבר. ובכן אז יתבונן במהות עצמו דהיינו מהות החומר והצורה ובמהות מקום
מוכאס

מוכאס אשר הנשמה אמולה מאת אבינו שבשמים ובע"הז הוא גר ולפיכך מוטל עליה לסבול תלאי הנדודות כמאמר דה"ע כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי כלומר הנשמה האמולה מעמך הוא כגר בע"הז אבל הגוף שבא לי מאבותי הוא תושב ככל אבותי בארץ שמאפליה אשר שזכירה הזאת מועלת אל כל איש ישראל להביאו כרסן יראת בוראו כמאמר עקביא ע"ה ואז יתחרט בלבו על המעשים רעים אשר כבר עשה בימי החדש ויוסיף יגון בלבבו כשימצא עונו לשכוח ופלגי מים ירדו עיניו וכמה תרי' תשכב נפשו על כי הגדיל אויב פנימי ופתיהו בחלק שפתיו להמרידו במלך עליון גדול ונורא קדוש הוא ואז יתודה בסתר בלב שלם לא בדרך אידיין שאומרים בבית הכנסת ומכה בלבו לומר אשמנו כאלו ידיו נשואו השמימה אכן לבו בין תנור וכירים להרהר בהבליו כמו שהארכנו בחלק הב' בפרקי הסליחות ואחר הוידוי יקבל עליו באמת שלא לשוב עוד לכסלה מרעתו ולעשות תשובה ראויה לכל עון פרטי ואע"פי שמן התורה בביטול בעלמא סגי והוא שיתחרט על הראשונים ויקבל עליו שלא ישוב עוד לילך בדרך כחש עקלתון ויהיה נכח ה' דרכו מ"מ הצריכו חכמי' עוד לעשות לרוח משקל דהיינו לשקול עצמו כער לעונות מה שנהנה מן החטא ויתר הפרטים המבוארי' בחלק השני. ובדרך זה הצום הוא כדרש ואזנו כדרש לעצמו כי אם אל התועלת היוצא ממנו וזאת לפנים בישראל כי בזמן שהיו גוזרין איזו תענית היה היום אצלם כיום השבת שאסור בכל מלאכה כי אם בחפצי שמים וביראת ה' כל היום ומזה הטעם היו צמים ומתענים שלא יטרידם שום עסק גופני כמו אכילה ושתיה וזולתם על אשר יהיו כמלאך ה' צבאות זהו הצום הנכבד ויום רצון לה' ועל צום כזה בוראי נוה ה' לא כן רבים מעמי הארץ הצמים ומתענים וגם הולכים כל היום ההוא אחר חפציהם ולא די שלא יהרהרו ויפשפשו בעצם היום ההוא במעשיו אלא לך גם יוסיף תבילות עבירות ביום ההוא במשאו ומתנו והוא הולך ומטייל ברחובו' ובשווקים כדי שישכח רישו ועמלו לא יזכור הכזה יהיה צום יבחרהו אלוה ממעל הלא למה זה דומה למשל אשר משלו ראשונים לעבודת התפלה כשהיא בלא כוונה שהוא דומה לעבד שבא אדוניו לביתו וצוה אשתו ובני ביתו לכבדו ולעשות כל צרכיו והוא הולך ומטייל ברחוב כל חוצות ונמנע מעבוד אותו בעצמו ומלהשתדל בכבודו ולעשות מה שהיה ראוי לו אשר היטב חרה לרבו עליו ולא קבל כבודו ועבודתו והשיב הכל לפניו כזה המתפלל בלא כוונה הוא המכבד לרבון העולמים על ידי אנשי ביתו והם כלי המעשה הפה מדבר והרגלים עומדים והראש משתחוה לבו בל עמו כי השכל אשר משכנו בלב אין לו חלק בעבודה ההיא כי אין האיש בביתו הלך בדרך מרחוק כי מחשבתו משוטטת ברחובות ומהרהר בדברי הבאי ואינו עומד בבית הכנסת וע"ז
כאמר

כאמר בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה כן הדבר הזה בענין צום התענית שגם הוא אינו נדרש לעצמו כי אם לקרב לבם אל ה' לשוב אליו ולפשפש במעלליהם אכן כשהם מובאים בית ה' בלא כוונה אמיתית אין חפץ לה' בם וכ"ש ברשעים המתכוונים לכוונות חצוניות וזדות המפגלים קרבן תעניתם בלי ספק פיגול הוא לא ירצה והוא הזבח הנזבח לשעירים ועל דבר עולה וזבח כזה מודאי לא נוח אלהים ובחלק ב' נאריך עוד בזה בעזר משדי:

וכתב הרמ"בם פ"א מהל' תענית ז"ל כל השרוי בתענית בין שהיה מתענה על צרתו או על חלומו בין שהיה מתענה עם הצבור על צרתם הרי זה לא יהנה עדונין בעצמו ולא יקל ראשו ולא יהיה שמח וטוב לב אלא דואג ואונן כמ"ש מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו עד כאן וכתב עוד מה שאנו מתענים על החרבן שכבר עבר לא על העבר כי אם ליתן אל לבנו כי גם מעשינו עתה כמעשיהם אז וכמותם בל ישוב לבא עלינו כאשר אז בא עליהם ע"כ: ומטעם זה טוב ונכון להיות כל איש נודר בביתו במשמרת החדש על החרבן ולהבין ולהתענות ליתן אל לבנו כי גם מעשינו עתה כמעשיהם ולהתחנן לבל ישוב לבא עלינו כאשר בא עליהם כדרך שכתב הרמ"בם ז"ל: ומה גם כי יתן אל לבו כל איש ישראל בעון פשעו וחטאתו אשר דין גרמא דעג' ירושלם יפוצותינו ופדו' נפשינו כי כל דור שלא נבנה בה"מק בימיו כאלו נחרב בימיו וגר לאם כי תבכה ותתייפח לעד'סו ער' זכנועה בידי אדונים זרים זה כמה שנים רבי' ובשלנו הנער הגדול הזה כי בן כסיל תוגת אמו ולא מצאה היונה מנוח כל עוד אשר אין בניה סביב לה כאשר בתחלה מרחפ' על הבנים ומדוע לא נקרע לבבנו בזוכרינו מאמרם ז"ל בזוהר א"ר חייא לית שולטניה לאומין עלייהו דישראל אלא יומא חד לחוד הה"ד נתנני שוממה כל היום דוה יוד לחוד ולא יתיר א"ר יוסי אי יתיר ישתעבדון לא על פום גזרת מלכא הוא אלא על דלא בעיין למיהדר לקבליה אוי לנו אהא עלינו כי פשעינו אתנו וכם אנחנו נמקים בארך הגלות החיל הזה בלא חושך ויחשיך בעו"ה:

ובזוהר פ' אחרי מות ז"ל ר"ש פתח כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך כי ה' דא שכינתא דאשתכח' בהו בישראל לאגנא עלייהו תדיר' מכל סטרין ומכל שאר עמין דלא ישיצו להו לישראל לתכיא לא יכלין רשעיהון דישראל לאכחשא להו עד דישראל מחלישין חילא דשכינתא מקמי דכרבי דשאר עמין כדין יכלין להון רשעיהון דישראל ושלטין עלייהו וגזרין עלייהו כמה גזירין בישין וכד אינון תייבין לקבלא היא מחברת חילא ותוקפא דכל אינון ממנן דכרבין ותבר' חילא ותוקפא דרשעיהון דישראל ואתפרעא להו מבלא ועל דא והיה מחניך קדוש

ולכו' תאכא על ג' מילין מתעכבי ישראל בגלותא על דעבדין קלנא בשכינתא ומהדרי אנפייהו מן שכינתא ועל דמסאבי גרמייהו קמי שכינתא ע"כ וביאר החסיד בשער היראה אימרו מתעכבי ישראל בגלותא מפני שלא נגזר הגלו' אלא אלף שנה ואי יתיר הוא מפני ג' דברים הא' על דעבדין קלנא בשכינת' דהיינו על שהם מחללים את ה' כמ"ש באומרם עם ה' אלה ומארצו יצאו וכשישראל עושים דבר שיש בו חלול ה' אין לך קלון גדול מזה לשכינה והוא משל לאב שיש לו בן והבן עושה לבריות דברי' שאינן כראוי שאומרים הבריו' ארור שזה ילד ארור שזה גדל והרי זה דבר כולל בכל עדת ישראל ובפרט לכל אחד מאישי ישראל העובר על מה שציוהו הוא יתברך גורם למעלה קלון לשכינה ח"ו באומרם דאו האם מה בנים גדל' דאויה היא להיו' מגורש' ח"ו הואיל ולא יסרה את בניה וגם לפי מ"ש בתקונים דאילו דילה בפקודין דלית אוקימו דילה בפקודין רעשה לפ"ז קלנא דשכינתא הוא שאינם נוהגים בה הכבוד הראוי לה במ"ע ועוברים על ל"ת ומסוג זה המקלים על עצמם לדבר בבה"כ שאמר הרש"בי עליו דאנהיג קלנא בתקונא עילאה דלעיל' • והב' דמהדרי אנפייהו משכינה הנה אלה רשעים ההופכים פניהם מן השכינה ואומרים בפיהם שאין רוצים להיו' להם חלק באלהי ישראל וגם מסוג זה המפסק מד"ת על דברים בטלים שהעוסק בתורה פניו כנגד השכינה כמ"ש שפכי כמים לבך נוכח פני ה' והוא פוסק נמצא הופך פניו מן השכינה וכיוצא בזה המתפלל ובאמצע תפלתו מחזי' פניו להסתכ' אנה ואנה בצורכי עצמו ודאי נוגע בכבוד שכינה • והג' על דמסאבי גרמייהו קמי שכינה המה הבלתי נזהרי' מכל דבר שנזכר בתורה טומאה כפירוש בטומאת המאכלים שנאמר אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם טומאה בג"ע אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים וטומא' הנדה וטומאה בנגעים ופי' ז"ל שנגעים באים על לה"ר ופי' בזוהר ר' חייא אמר כל מאן דאפיק ליסנא בישא אסתאבן ליה כל שייפוי גם הטומאה של ע"ז שנאמר בה שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו והנוגע לזה הוא מה שפיר' הרשב"י כי הכועס מטמא עצמו מבי' ומחוץ כע"ז עצמה ועל הכועס נאמר אלהי מסכה לא תעשה לך שעושה עצמו ע"ז וכן המתגאה כיוצא בו כמ"ש ז"ל כל גבהי לבב קרויין תועבה שנאמר תועבת ה' כל גבה לב וע"ז קרויה תועבה כשם שע"ז מטמא את הארץ כן גבהי הלבב ועון טומאת הוצאת זרע לבטלה שעון זה פוגם בשכינה ולז"א מסאבי גרמייהו קמי שכינה ופירש הרשב"י שאין לך עון שיטמא בו האדם יותר מהמוציא שכבת זרע לבטלה ובשלש' דברי' הזכיר מלת שכינה בכל אחד ואחד מפני כי היא נקרא' שכינה מפני ששוכב' בתחתוני' והעובר על אחד מהדברים

ידי בטינה כנגדו ואין לו בושת פניו ונודס אריכות הגלו׳ כי לא גלו ישראל עד שאמרו אין חלק בדוד וכו׳ איש לאהלך ישראל אל תקרי לאהלך אלא לאלהיך שכפרו באלהי ישראל והוטא כדברים האמורים דומה לכופר בשכינה ולא נתייכר בגלות מפני שהיא הוא סיבת הגלות ולא כחלה על שבר יוסף:

ומתבאר עוד מהמאמר הזה שכשישראל חוטאים מחליטים כ״ב יכול כח השכינה לפני העם שרים והוא תרעומת השכינה שמוני נוטרה את הכרמים. וכתיב התרפי׳ ביום צרה צר כחכה צר כח כ״ה כמ״ש בזוהר רויאה וכר״מ פ׳ בו אמרו ז״ל פקודין דל״ת איגון תפישו דילה כנפורים בפח. וכל תפשין דילה דמע כנים לה לפרחא איגון אתקריאו שרכו׳ דמעכבי לכנפי דילה לנשבא הכי אשם דישראל אחיר וכנדפוי דשכינה דאיגון חיון דכורסייא דלא תהא עולה בהון בזכון דישראל לגבי קודשא בריך הוא מעכבים ומכבידין לה על גדפהא חטאת דילהון והכם אימא דערב רב כרכא אחידא בכורסייא דתמן מטרוניתא ולא מניחת לה לסלקא. וזכוון אחידן בה לסלק׳ אשתארת באוירא וכו׳ ואיהי נוחת ואמרת נתנני ה׳ בידי לא אוכל קום ובג״ד תקינו צלותין באתר דקרבנין לעברא העולות ואשמות מינה ע״כ. וכפי הפגם שיפגום האדם בנשמתו כן יפגום בשכינה עד שתרד ח״ו במדריגה התחתונה ותגל מרגלותיו וכמ״ש בר״מ דמשפטים ז״ל דמסטרא דרשע ושוב לו שכינה ותגל מרגלותיו ותשכב האי איהו ושפחה כי תירש גבירתה וכו׳ אבל בגין דאתמר ומלכותו בכל משלה מאן דפגים אתר דילה אתחשיב ליה כאילו עביד במטרוניתא קלנא דקלנא דמטרוניתא איהו מאן דמזל ז״ל אתרהא וקלנא דמטרוניתא דמלכא איהו כ״ש מאן דאעבר לה מאתרהא ושוי שפחה באתרהא דבכל אתר דאיהו פגים מטרוניתא לא שריא תמן אלא שפחה דאיהי פגימה שריא באתר פגים ופגימו דחובוי דבר נש פגים בכל אברין דיליה עד דלא אשכחת מטרוניתא אתר לשריא ביה ולית תקונא עד דיחזי׳ לה כל איברין דיליה ע״כ. והוא דומה בדומה לפגם הנשמה שאמרו בתקונין בכפי החטא אשר יחטא כן תרד הנשמה עד שישפילנה לתגליו ז״ל ת״ח אית בני נשא דמללן בבעבועא דעיינין ואהרכין בבעבועא דידין וכו׳ דא איהו בכל אתר דנשמתין תמן עביד נענועא יתיר בההוא אתר א״ל ר״א אבא וכי נשמתא לא איהי באתר ידיעא בלבא ואתפשטותא בכל אברין דליבא. א״ל ברי והא כתיב ותגל מרגלותיו ותשכב כפום עובדוי דבר נש הכי נפיק לה מאתרא ונחית לה לגבי מאתרא כגוונא דשכינה דאתמר בה ובפשעיכם שולחה אמכם ותיובתא שלימתא מאן דתב לה לאתרהא כמה דהות בקדמיתא דבזמנא דנשמתא איהי בלבא

אתקריאת

אתקריאת מטרוניתא כד נפקת מלבא לא אתקריאת מטרוניתא כפום חובוי דבר נש הכי נחית לה מדרגא לדרגא ומאבר לאבר עד דנחית לה לרגלוי וכפום זכוון דיליה הכי סליקת עד דסליקת לאתרה ע״כ הנה כי כפי פגם הנשמה כן יהיה הפגם בשכי׳ ואלכן שתיהן כי מגד שורש הנשמה המושרש בשכי׳ כמ״ש דבה גליפין נשמתין דכפי מה שתפעל הנשמ׳ הענף למטה כן תעורר בשרש׳ למעלה בשכינה וכן בכל המקומות כי הנשמה בכל מקום שתעבור תשאר צורתה מצויירת עד אשר משעם זה יש כח ביד כל אדם אשר בעפר יסודו לעורר מיין נוקבין בתוך השכינה כמו שפיר׳ בזוהר כפ׳ אלקי ה׳ נפשי אשא. וזה ע״י שורש הנשמה המצוייר בה ואם תהיה נפשו פגומה בלי ספק שלא תכלל בייחוד ולא תעורר דבר כי מאחר שהענף פגום גם השורש פגום כמו שביארנו בבמה מקומות ומהטעמים שבתוכה מתמיהות כל העולמות התחתונים בהיות השרשים שבתוכה מאירים ע״י המצות שישראל מתקנים למטה יש רחמים ותשועה לישראל בגלות וכשישראל אינן מתקנים מעשיהם הוא להפך ח״ו ולזו היא צווחה לאמר אל תראוני שאני שחרחורת כמ״ש בתקונים ז״ל כגוונא דא שכינתא כמה לבושין אית לה דמכאן ברא קב״ה כרסוון ומלאכים וחיון ושרפים ושמייא וארעא וכל מה דברא בהון וכל בריין דברא מאילין לבושין דילה רשים לון כולהו ואליף לון בלבושה׳ בגין לאסתכלא מנה לכל בריין לרחמא עלייהו ורזא דמלה וראיתיה לזכור ברית עולם וראיתיה באילין לבושין דאיגון נהירין בכל בריין דישראל נהרי לון בעובדין טבין ובגינייהו קב״ה רחים עלייהו אי עבדי׳ עובדין בישין איהי אתלבשא לבושין אחרנין אוכמין דבהון רשימין כל איגון מארי דינין דאתקריאו ללית למידן בהו לעלמא ובההוא זמנא איהי אמרת אל תראוני שאני שחרחורת ע״כ. וזה הוא מ״ש בזוהר בראשית ז״ל כל מאן דחב לגבי שכינתא כאילו אפשיט שכינתא מלבושהא והאי איהו עונשא דאדם וכל דמקיים פקודי דאורייתא הוא אלביש לשכינתא בלבושהא ע״כ והוא מבואר מאליו למשכילים בחכמה.

ובבספר התיקונים ביארו עוד כמו׳ פגם השכינה ז״ל דא׳ ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי מפקודין דעשה ולא כאשר שנאתי מפקודין דל״ת פקודין דל״ת תליין בדחילו דירא׳ה ואיגון לרחקא השטן מינייהו דלא יתקריב לגבי כורסייא דאיהו לבא לתבעא דינין על איברין קדישין דאיגון ישראל ולבא בבינת בינייהו והכוונה שמצות לא תעשה הם כולם גדרים שלא יכנס ס״מ בתוך הקדושה לעורר דינים. ונתבאר עוד שם ופקודין דעש׳ איגון מאכלין דקב״ה ופקודין דל״ת פרנסה דס״מ למאן דעבר עלייהו ואילין הוה קריב עשו לנבחה ואמר ליה יקום אבי ויאכל מציד בנו וס״מ בגינייהו

היה

אזה קריב לאשתמ' לקב"ה מאוכין דרביייהו דאינון מאכלין מרירן דרבביייהו אתמר ואת עמו מכלתי ע"כ. הרי מבואר כי המ"ע הם מאכלין דקב"ה מפני כי כל מצוה עושה ייחוד וגורם להמשיך שפע רוחני וקדוש מצד החסד ומי שעובר על ל"ת פורץ גדר וגורם לס"מ שיכנס למעלה לעורר מדת הדין מצד הגבורה שנשפע. לו חלקו וכיון שנשפ' הדין על ידי השכינה היא טועמת ממנו וזהו לאשתמא לקב"ה מאוכין דרבייהו דאינון מאכלין מרירן וכו'. ועוד אמרו בזוהר פרשת אחרי מות ז"ל רבי יהודה אומר בשעתא דאסגיאו זכאי בעלמא כנסת ישראל סלקא ריחין טבין ומתברכא ממלכא קדישא ואנפהא נהירין ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כב יכול כנסת ישראל לא סלקא ריחין טבין ואטעמת מסט"א מרירא כדין כתיב השליך משמים ארץ ואנפהא חשוכאן רבי יוסי אמר בשעת' דאסגיאו זכאין בעלמא כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כתיב השיב אחור ימינו רבי חזקיה אמר מהכא ונרגן מפריד אלוף כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא הה"ד ערות אביך וערות אמך לא תגלה ע"כ.

הרי שתבאר כמה גודל הפגם בבחינת שומת אם מה שנוגע לשכינה טעימת המרירות והיות פניה חשוכי' מפני כי בן כסיל תוגת אמו כמו שאמרו עוד שם בגין דמלכא לא אלקי לבר גם לעלמין אלא שביק כולה בידא דמטרוניתא לאנהגא היכלא ולאלקאה ברא ולדברא ליה באורח קשוט לקבליה דמלכא וכהיות שכן מתנהג. כשורה מקר' בן חכם ישמח אב אב שהם עד למעלה. ואמר וכד סאי כר גם לא אתדבר לרעותיה דמלכא כדין יהא עריית דכלא דכל שטרין דהא מלכא פריש ממטרוניתא ומטרוניתא אתרחקא מהיכלי' ע"כ וזה סוד כרגן מפריד אלוף וכן אמרו בזוהר פרשת ויקרא איש תהפוכות ישלח מדון מהו ישלח ישלח לאינון כשיגן מדון דינקין מסטרא דדינא ונרגן מפריד אלוף כמה דאתמר חייבין עבדין פגימו לעילא מפריד דיחודא לא אשתכח מפריד למטרוניתא ממלכא ולמלכא ממטרוניתא ובג"כ לא אקרי אחד דאחד לא אקרי אלא כד אינון בזווגא חד ווי לאינון חייבים דעבדין פירוד לעילא זכאין אינון בדיקיא דאינון מקיימין קיומא דלעילא. עוד בענין הפגם המגיע לשכינה הוא מ"ש בזוהר פרשת צו בפסו' אש תמיד תוקד על המזבח בענין עבירה איכה מכבה תורה אבל עבירה מכבה מצוה אמר ומאן דעבר עבירה דמכבה דאיהי נר הכי מכבה נר דיליה דאתמר ביה נר ה' נשמת אדם מנופיה הוא כבוי דאשתאר גופא בחשוכא והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא גורם כבוי לכל העול' וחשוכא לחשוכא לההוא אתר וחשוכא איהו עבירה ושפחה כי תירש גבירתה ע"כ:

והטעם כמו שביארנו למעלה שהשכינה היא כלולה מכל הספי' העליונות ומכל הסויות ומכל השמות ומהבכחא והמלאכים וכו' הכל מצוייר בה ובהטיב האדם מעשיו עמה הוא גומל חסדים עם כל העולמות הכלולות בה כי כולם מאירים וענפי הספירות הנטועות בה מעוררים שרשיהם העליוני' באופן שיעוררו להמשיך הרחמים והשפע עד שלמעלה מעלה ולכן אין ערך לשכרו וכשח"ו שוגם הפגם מגיע בכל המציאות שבה כי כולם נהפכים לדין וגורם כבוי האור בכל העולמו' ולכן אין ערך לעונשו כמו שהאריך הרחיב בכל פרטי הדברים האלה החסיד בשער היראה ע"ש:

ועתה אחי קורא בשם ה' עמך גבור החיל איך לא תקרע את לבבך לי"ב קרעים כשי' על לבבך עד שיבא הגיע פגם עונותיך עד להשחי"ת ו עליוני' למעלה הקץ אחי משיכה זאת וגו' מעל לבך המסך אשר בסך עליך הקליפה עד שהבדיל בין אורך ובין אור שבלך כעכבים אשר יארב על אור הבית וכאשר יתמיד יעבה ויסתר עד שימנע הגע' אור השמש אל הבית מהר אחי להסיר פרוכת המסך מבדיל מעל לבך והיו לטוטפות בין עיניך הדברים האלה וברת שבת היקרה כבודה בת מלך על כל חטא אשר תחטא ערות אמך לא תגלה אמך היא לא תקח האם על הבנים כי כאשר שכלה נשי' חרב עוכיך כן תשכל מנשים אמך ושכינה מה לשון אומר' קלני מראשי קלני מזרועי בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי. הטוב לך כי תעשוק ותבוז ליקהת אם מ"ד ילדך תשי ותשכח אל מחו' לך יחולל אילות ויחשוף יערות תחיל תזעק כחבליה כרם כמבכירה בעת לידתה מולד תבכה בתמהון לבב וכהות רוח אפיה תיליל ביגונם אויה כי בני יצאוני ואינם במקו בעונם הלא דלך שכן אשר בבאתו מרחם אמו להיות אהבתה קשורה בלבו מכתם ועד בשר יגיע ועוד בעד עור יתן בעד נפשה ויאכל אני בשרו ואיך איפה אהבתכם אותי ובפשעיכם נר כח אמכם התרפית ביום נדה נד כח כ"ה אוי כי נשואת ראש תגל מרגלותיו ותשכב.

כי על אלה האיש אשר נגע אלהים בלבו עול מוראת מלכות שמים יעלה על ראשו לשוב מאשר חטא על הנפ' ויסר אותו בחטא וכאשר יבא אין הכורד המן הרע הזה להסיתו ולבלעו חנם ישים נא לעומתו אהבתו וחמלתו עם אמו אשר המציאתו בעולם כי היא היתה אם כל חי ויאמר לנפשו איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את אמי אשר היא כפרד' מדודה כרגן מפריד אלוף בעון פשעי וחטאתי ושפח' כי תירש גבירתה ח"ו אוי לבן שבך תעלה לו שפחה שתיעשה נדה לאמו ויראו ראשי הבדי"ם ותשלך אמת ארצה ולאומים יהגו ריק על ה' ועל משיחו ראש אומות בית אב במדי"ן הוא ובכן בשיתו לטוטפות בין עיניו הדברים האלה מעשות הפשע

מאהבת ה׳ ויראתו ולא ישוב עוד לכסלה. ומידי ערב ר״ח כר״ח יכוס ויתענה ויכוין על אשר מרד במלכו׳ שמים בעון פשעו וחטאתו ויבכה ויתאונן כרוב אונים על זאת בדמע לב ובתמהון לבב לבל יפקדו עונותיו ויגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו כמ״ש בזוהר יתרו ז״ל תנינן כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא ומאן דפשע בפקודי אורייתא כמאן דפשע בגופא דמלכא כד״א ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ב״י בי ממש ווי לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא ולא ידעין מאי קעבדין דא״ר שמעון ההוא אתר דאיהו חב לגביה ההוא אתר ממש גלי חוביה ואמר ר״ש קב״ה ממש גלי חוביה בקב״ה חב קב״ה גלי חוביה דכתיב יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו דא קב״ה. תניא קב״ה גלי חוביה דב״נ וכנסתא דאיהו גלי חוביה ארץ עביד דינא בבר נש דכתיב וארץ מתקוממה לו למעבד דינא ביה ע״כ:

כי אף על פי שהמלך פניו לזכות שומר הדין בקרבו והיינו יגלו שמי׳ עונו כי יגלו הוא לעתיד מה שהיה נעלם וארץ מתקוממה לו כי היא הנוקמת נקם ברית ויש ב׳ קומות האחת מה שפגם בה והב׳ כנגד מה שפגם בו בענין זכרנו מפריד אלוף כי האם בתחלה שותקת אף על פי שפגם מפני כי כן כסיל תוגת אמו עד אשר יבא האב ויגלה הפגם באשר שבו פגם ואז היא מתקוממה לו ליסר אותו וכיוצא בזה פירש בזוהר פר׳ ויקרא על פסוק זה ז״ל ר׳ יהודה פתח או הודע אליו חטאתו אשר חטא הודע אליו מבעי״ל מאן או ידע אליו חטאתו מ״ל מהו הודע אלא קב״ה פקיד לכנסת ישראל לאודע׳ ליה לבר נש ההוא חובא דאיהו חב ובמה הודע אליו בדינא כד״א יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. וכוונתו שמדת א״ו שעולה ז׳ היא והמודיעה לאדם חטאו ועל זה פירשו פ׳ ירא את ה׳ בני ומל״ך שהשכינה נקרא׳ נון כפופה ואמרו בזוהר הטעם אמאי אקרי הכי שלא כמה דאתמ׳ ולא תונו איש את עמיתו דהשתא היא באכפיא נהירין ועבדת אוכלא לבני נשא לבתר מחית בחויא ושב וקטיל ואמרה לא פעלתי און:

אבן כאשר האם יושבת על הבנים עלמין כולהו בחדוה בשלימותא ואי ח״ו מתעברא אימא כולהו מתעברין מדוכתייהו וכתיב לא תקח האם על הבנים ותנינן לא יעביד ב״נ חובין לתתא בגין דלתעבר אימא מעל בנים. ואמרו בר״מ שלהי פר׳ קרח שכינתא מאן דגמיל חסד עמה לית ערך לאגרא דיליה ומאן דחב לגבה לית ערך לעונשא דיליה ע״כ. כי על כן צריך להיות כל איש נודד בביתו ובחדרי מבכיות לבבו על תפלתו ולחשוב מחשבות לעשות קישוטים לשכינת עוזנו במשמרו״ת כנטועים כל משמר ומשמר לפי שיעורו מידי ערב ר״ח ור״ח לילה ויום באהבה רבה צד״ק ילין בה. באשר כמה המלכו׳ פגומה בחובין דישראל דהתם נשמתין

דישראל כמ״ש בזוהר ז״ל ובג״ד זכאה איהו מאן דתקין לה כרסייא בכלותיה דיליה בפקודין דיליה בתר דכרסיא פגים בגיניהו ואסתלק שם הוי״ה מתמן דאיהו לא שריא באתר פגים הה״ד כל אשר בו מום לא יקרב ע״כ. ובתקונים דף ע״ו זכאין אינון דמשתדלי׳ בשכינה דאיהי על כולהו וכו׳ למיזל לה לגביה בעלה למהוי לה קבלה בדרועוי לקיים בה שמאלו תחת לראשי וכו׳ ובתקונים דף י׳ ז״ל רעיא מהימנא קא אתיא נטיל ג׳ אבנין ווריק לון ואתעבידו אבנא חדא ואמר למארי מתיבתא קבילו האי אבנא לגבייכו דהא שכינתא בצערא ולית בכו מאן דיתער לגבה לקרבא׳ לגבי בעלה ולא עוד אלא כמה מארי מדרשות דאינון חברים לגבייכו נבחין בכל יומי ולילי באורייתא דבעל פה בכמא קושיין וצווחי בה בכלבים דאמרין הב הב כגוונא דגיהנם דצווח הב הב וכו׳ הב לן עותרא בעלמא דין הב לן עותרא בעלמא דאתי כמה דאוקמוה למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה לית מאן דישתדל באורייתא לסלקא שכינתא ולאחברא לה עם בעלה דאינון אטימין עיינין סתימין ליבא ובג״ד קלא נפק בכל ליליא כד נחת קב״ה בג״ע דסלקין נשמתין קמיה וההוא קלא אמר מה אקרא זיל ואימא לון דישתדלון באורייתא לייחדא שכינתא עם קב״ה כגוונא דאמר דוד אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה׳ ואיהו הוה משתדל באורייתא לחברא אימא דאתמר בה ואל תטוש תורת אמך. עם בעלה וכו׳ ולית מאן דיתער לה באילין מדות לגבי בעלה הה״ד אין מנהל לה ואין מחזיק בידה ובג״ד קלא אמר מה אקרא כל הבשר חציר דלא משתדלין אלא לדבחא בשרא ואילין אינון ע״ה ואילין דמשתדלי בג״ח ובאורייתא לא משתדלין אלא לגרמייהו ובגיניהו אתמר וכל חסדו כציץ השדה וכו׳ ע״כ:

הרי מבואר גודל החיוב על הת״ח לומדי תורת אלהינו שיהיה כוונתם לייחד השכינה אשר בעון פשעם גרמו הפירוד ולא יהיה כוונתם לתועלת עצמם להשיג החכמה או לשכר העה״ב שעל זה מתרעמ׳ השכינ׳ לאמר וכל חסדו כציץ השדה והשכי׳ אומרת סמכוני באשישות מבקשת מישראל בניה שיסמכוה שסמיכתה ודאי תלוי בידינו דהיינו ע״י היחודים בתפלתנו ובתורתינו שהוא סעד וסמך לה להאיר אל עבר פניה ההארות העליונות כי היא אינה מתייחדת בסוד אהבת הזווג אלא ע״י נשמותיהם של צדיקים וכמ״ש בזוהר ויחי ז״ל פתח ר״א ואמר שימני כחותם על לבך האי קרא אתערנא ביה אבל ליליא חד הוה קאימנא קמי דאבא ושמענא מיליה מיניה דלית שלימותא ורעותא וכסופא דכ״י בקב״ה אלא בנשמתהון דצדיקיי׳ דאינון מתערי נביעו דמי׳ לקבלי עילא ובההו׳ שלימו דרעות׳ בדביקו חדא למעבד פירין ע״כ. הנה כי כן כיון שהדבר תלוי בהם ראוי שיזדרזו ליקשר באהבת׳

כדי לעורר האהבה העליונה וכבן הם נקטרים בשכינ׳ ובדיקים ירשו אר״ץ וכמ״ש בזוהר פ׳ ויקהל ת״ח בכל יומא כרוזא קארי כל בני עלמא בכוקיישא מלתא דא קחו מאתכם תרומה לה׳ ואי תימא דקשיא מלה עלייכו כל נדיב לבו יביאה מהו יביאה אלא מהכא אוליפנא רזא לגלותא דכ״כ וכו׳ וביארו שם שכל התפילה עם סדר הזמירות וברכות של ק״ש וי״ח הכל הוא תקון לשכינתא ליחדא והאריכו שם וכל מציאות יחוד זה תלוי בכוונת הלב כל נדיב לבו יביאה פי׳ יביאנה למעלה וייחד אותה וכן אמר בסוף המאמ׳ ועל דא זכאה איהו מאן דשוי ליביה ורעותיה לדא וע״ד כתיב כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה׳ לגבי מלכא לבו יביאה למלכא עילאה כמה דאתמר ובזוהר תרומה ביארו בדרך אחר ז״ל מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי האי קרא הכי אצטריך ליה למימר כל איש אשר ידבנו לבו מאי מאת כל איש אלא רזא הכא לאינון מארי מדין זכאין אינון צדיקייא דידעי לשואה רעותא דילהון לגבי מלכא עילאה קדישא וכל רעותא דילהון לאו איהו לגבי עלמא דא ובכסופא דיליה כטלי לה אלא ידעי ומשתדלי לשואה ולאתדבקא לעילא בגין לאמשכא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגבייהו כטלין ליה מאתר חד עילאה קדישא דמיניה נפקין כל רעותין קדישין ומאן איהו כל איש דא צדיק דאתקרי כל כד״א ויתרון אר״ץ בכל היא דא איהו כל איש מאריה דביתא דריעותא תדיר לגבי מטרוניתא כבעלה דירחים לאנתתיה ותדיר ידבנו לבו איהו אחים לה ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה ידבנו לאתדבקא ביה ואע״ג דברחימו סגיא דא חדא לא מתפרשן לעלמין מההוא כל איש מאריה דביתא מאריה דמטרוניתא תקחו את תרומתי. אוריחיה דעלמא מאן דבעי לנסבא אתתיה דבר נש מיניה איהו קפיד ולא שבק לה אבל קב״ה לאו הכי אע״ג דכל רחימו דיליה לגבה מיניה נטלין לה לאשראה בינייהו אתר עילאה דכל רחימו דאתת׳ ובעלה שריא תמן תקחו את תרומתי זכאה חולקהון דישראל וזכאין כולהו ע״כ. וכוונתינו מבוארת כמאמר שעם היות הוא׳ יתברך רוצה באהבת שכינתו מ״מ באהבתו ובחמלתו הוא גמלם ונותן לבו רשות שנמשיכנו אותה אצלנו ע״י קישוטי כלה בתורה ובמעשה החשוב וכדי שעל ידם תתייחד למעלה ובכן יכופר עונותינו אשר היינו מכת נרגן מפריד אלוף והעיני בשר לו ישית הדברים האלה על לבבו ותמיד כל הימים לא ימיש מגמת פניו לעבוד עבודת ה׳ בתורה ובמצוות לעשו׳ כחת רוח לאשת חיל עטרת בעלה השורה על ראשו כמו שנאמר חכם עיניו בראשו וביארו בזוהר בלק דף קמ״ו ז״ל וכי עינוי דב״נ שלא בראשו דילמא בגופיה או בדרועיה דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא שלא קרא. הכי הוא ודאי דתנן לא יהלך בר נש בגילוי רישא ארבע אמות מ״ט דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עינוי ומלוי ברישו אינון בההיא דשריא על רישו וכד עינוי תמן לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא בגין דגופא דב״נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהור׳ דברישו אצטריך למשחא ואינון עובדין טבין וע״ד החכם עיניו בראשו ולא באתר אחרא ע״כ ובתקונים אמר דישראל אינון פתילה אורייתא משחא שכינתא שרגא הס״ד בהלו נרו עלי ראשי ע״כ וז״ש ושמן על ראשך אל יחסר שיתן שמן שהיא התור׳ לנר שעל ראשו וע״ד ז׳ פירשו המזכירי׳ את ה׳ אל דומי לכם מפני שהתעוררותה תלוי בתחתונים ופירש הרמ״ק שז״ש מה שאמר דוד למען יזמרך כבוד ולא ידום ה׳ אלהי לעולם אודך וכבוד היא השכינה וכדי שהיא תזמר למעלה ולא תדום צריך אני למטה ג״כ שלעולם אודך וזה פי׳ החסיד הפ׳ ואהבת לריעך דא שכינה כמוך ירצה שתאה׳ לשכינה לתת לה התעוררו׳ מעשים לעולם שלא תחסר כמו שאתה אוהב לעצמך. שלא יחסר לך החיים והשפע רגע כן תאהב לתת שמן למעלה כי העליוני׳ צריכים לתחתוני׳ והוא מ״ש ז״ל שכינה בתחתוני׳ צורך גבוה כנודע ·

ועיקר הכל ע״י עסק התורה בדרך קבע לא דרך מקרה כמו שביארו בר״מ ובג״ד כי יקרה קן צפור בארח מקרה זמנא חדא שאושפיזא ואכסנאי דא זדמן לפום שעתא בבי אושפיזא ואית דאינון במתניתי׳ דילהון דירה לשכינתא הס״ד ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם לדרתם חסר לשון דירה ואית מארי משנה דתורתם אומנותם דלא זזת שכי׳ מנהון כל יומיהון אבל כי יקרא קן צפור לפניך באון שכינתא בארח מקרה זמנין עליהון ואשתכחת עמהון וזמנין לא אשתכח עמהון ורזא דמלה זמנין דאשתכחת עמהון לא תקח האם על הבנים וזמנין דלא אשתכחת שלח תשלח את האם באילין דלא קבעי לימורייהו שלח תשלח את האם אבל באילין דקבעין לימורייהו לא תקח האם על הבני׳ ע״כ וכן פירשו בתקונים ז״ל א״כ מאי כי יקרה קן צפור לפניך בזמנא דלי׳ לה לשכינה אתר לשריא תמן בקביעו איהי אזלת במקרה ודא איהו כל הקובע מקום לתפלתו כמה דנשמתין עבדין הכי שריא שכינתא עמהון נשמתא דאיהי קביעא בצלותא ובאורייתא איהו אתר קבוע לשריא ביה שכינתא אבל נשמתא דלית לה קביעותא בצלות׳ ובאורייתא אלא אי אזדמנת לה במקרה הכי איהי שריא עמיה במקרה ודא איהו כי יקרה וכו׳ ע״כ. והן עתה בדורותינו זה כי רבים בתקף תוספא של תורה ויוצאים תמיד לפעלם ולעבודתם עדי ערב והגיון לימודם בדרך מקרה בצו״ה יאותה לכל איש ישראל הנלבב ואחוז בחבלי עבותו׳ת אהבת השכינה לקבוע לפחות יום אחד בחדש לילה ויום בעסק התורה לא יחשה להמשיך השכינה עליו ולכפר עליו מאשר חטא על

הנפש ואשר היה כסיל באולתו תוגת. אמנו והיום הנזכר לזה הוא בערב ר"ח המוגלג בו כל ימי החדש כאשר פירשתי סוד העמוק הזה בסוד דרוש מלכה משיחא ע"ש והוא מתפלא' התקונים לפגמי המלכות האחד לאשר היה נרגן מפריד אלוף קב"ה משכינ' ואשר היה מד' כתות שאינן מקבלות פני שכינה שכולם תלויות בדיבור כת לצים כת חנפים כת שקרים כת מספרי לשון הרע כי אלו פוגמים כד' אותיו' אדנ"י ולפיכך אינו רואה פני שכינה ובפגם כל איזו כת שהיה הרי פוגם בכל השם כי הארבע אותיות כולם שם אחד הם ובפגם השכינה גם סוד יהו"ה מסתלק מהשכינה ונמצא קוצץ הייחוד ולפיכך אינו רואה פני שכינ' כמו שאמרו המקובלים שראשונים וגם כי ימצא תקון כפלא לעון הכעס אשר טרף נפשו באפו ולא היתה שכי' חשובה כנגדו ובו יכלל עון הגאוה אשר היא דומה לעון הכעס ·

ואם הריאו בסוד ה' ליראיו יאותה לו בכח תעניתו ותורתו כל היום ההוא וכל הלילה להעלות המלכות ה' ידידות אשר הורידה כעון פשעו כמ"ש הרב ז"ל עבר על מ"ע מוריד מלכות דעשיה בג' ראשונות דקליפה וככן בכח תעניתו ותורתו היום תעלה למקומה עבר על מצוות ל"ת מוריד מלכות דעשיה בג' אמצעיות דקליפה וככן בכח תעניתו ותורתו תעלה למקומה · עבר על כריתות ומיתות ב"ד מוריד מלכות דעשיה עד ג' אחרונות דקליפה וככן בכח תעניתו ותורתו וייסורין אשר יסבול עליו במעט התשובה יחזירנ' למקומה.. עבר על חילול ה' מוריד מלכות דעשיה עד מלכות דקליפה · וככן בתעניתו ותורתו יעתר אל אלוה וירצהו להחזירה למקומה וכן אם גרם בעונו להוריד מלכות דאצי' לג' ראשונות דבריא' או שהוריד מ' דבריא' לג' ראשונות דיצירה או שהוריד מ' דיצירה לג' דראשונות דעשיה · יכוין בכח תעניתו ותורתו בסגולת היום הזה להעלותן אחת לאחת למקומה ומכוין מושב יקרה · ועל כן כל איש הירא יחזק במנהג זה להתקד' עצמו מידי ערב ר"ח בחדשו להיות כעור משיכתו כל היום ההוא וכל הלילה בצום ובכי ועסק התורה בקדושה וטהרה וככן יעלה לו למספר כ"ד תעניו' כמו שהארכנו בסדר ההפסקות אכן צריך לטהר עצמם מבעוד יום במקוה טהרה אם לא כמו שאמרו אך מאשה וכ"ש אשר הוטמא במקרה הלילה ח"ו שלא יבשו עוד טומאתם בם לקרבה אל המלאכה הדר המלכות אשר הזהרנו מפי הרשב"י ע"ה בכמה מקומו' רוח קודשא לאו הכי אלא כאגר טלים ובאשתדלותא רב וסגי ובאיתקנותא דגרמי ובאתדכאותא דמסכניא וברעותא דלביה ונפשיה וכולי ולפיכך האנשים הנכנסים לקרבה אל התקון הלז יאותה למו להטהר עצמם מבעוד יום · ואח"כ ישמור משמורת הערב ויפסיק מבעוד יום ומי שלא יעבור

חיל

חיל לשמור על נפשו בתענית לא יעכב אך למעט אכילה ושתיה מידי מחבורו אשר יכשר לו בלילה וכן אם לא בכח יגבר איש לעמוד ביעור כל היום ההוא וכל הלילה יבחר לו אחד משניה' או היום או הלילה ויקבע לימודו בשם כאשר יוכל שאת לתקן הדר המלכות כאמור · וכל עתם יעשה בדעת ויקדים בזריזות מכילה לידי זהירות ומבעוד יום אליו יאסוף בעלי אסופות ובאספו ממה כל הסדרי' לכבוד הדר המלכות ויכונו מחשבותם אך נגד ה' מתחלת הלילה עד אשמורת האחרונה תמיד כל הלילה לא יחשו ·

וכבר כתבנו בפרק אחד בסבת כתקון זה שדי להזהיר שלא ללמוד בלילה מקרא על כי המקרא הוא בחי' דינא' והלילה גם הוא דינא' ויעוררו הדינים יותר מדאי ח"ו וכל הלילה שוה בשיעורה לענין זה · ועל כן המשכילים יזהרו להגות בענם הלילה הזה בתורה שבעל פה כל אחד לפי שיעורו על כסא דוד ועל ממלכתו ומלכות פה תורה שבע"פ קרינן לה · ולבעלי משנה יאותה להם לעסוק בסדר נשי' כי ראוי להתקן ולהתקשט הכלה ה כעינ' בו וגם בו ז' מסכתות בסוד בת שבע כנודע ומסכת שבועו"ת אתם ·

אכן לבאים בסוד ה' יאותה להם לקבוע סדר לימודם לכבוד הדר המלכות בלילה הזאת במאמרי הזוהר בסוד המלכות להאיר אל עבר פניה בסגולת לימודם · כאשר סודעתיך זה פעמים בחלק זה את אשר הורנו הרשב"י ע"ה כי הגות בסוד תעלומי מדות העליונות מעורר עליונים למעלה בסודם ומאורות כתן סביבות עוזם וכמ"ש באדרא לחבריא הנא חמינא י"ב הילין בליסין קמאי והרין כבוצינין וכד אתפרש כל חד מינ ייהו מפומיכון אסתלק ואתתקן ואתעטר בשפירותא דתקוני דדיקנא וכל אחרנין אסתארן ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו כהיר ואתעטר ויתיב במלכא בגו חילית ע"כ · הנה כי כן לתיקון פגמי המלכות אשר פגמו בעונ' הנה הלילה הזה זמן תיקונם בהגות לכם תבונות בסוד ה' ויהיה מהג"ב מלכו ותגם מלכות"ו ויהרוג מלכי אדירים אשר המליכו בעון פשעם ומלכותו בכל משלה · ועל כי ענייני סוד המלכות באו מפוזרים בזוהר ובתקוני' בהרבה מקומות על כן לרגל המלאכה אשר לפני לזכות ליראי ה' ולחושבי שמו כאשר הורונו מן השמי' אנכי אספתי בעומרי' במאמרים הבאים בזוהר ובתקוני' המדברי' בסוד המלכו' וחלקתים לי"ב חלקים להגות בם מידי חדש בחדש וחלק א' בכל אור ערב ראש חדש · כמו שאסדרם לפניך סדר כדר לבדו ותכון מלכותו כ.ל.ד ·

וטרם הלימוד בכבי יבאו ובתחנונים לפני המלך ה' מכאות במסח זה ·

לשם יחוד קב"ה ושכינתי' בדחילו ורחימו ורחימו

ודחילו

ודילו לייחדא י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם
כל ישראל · הנה אנחנו באים לגבות בתודה בלילה
הזה לקשר את נפשינו ולהדביקה אל שורשה להשלים אילן
העליון ולהשלים האדם העליון לתקנו ולחבר הדודי' יחדיו
ויהיו תמים ולהביא כל א"ה תחת יד ה' שכינתא בד"ק
מלכות' קדישא ולהכניע כל אלהים אחרים תחת רשות אימא'
עילאה כדבר שנאמר כי אתה ה' עליון על כל הארץ מאד
נעלית על כל אלהים מלכות"ך מלכו"ת כל עולמים
וממשלתך בכל דור ודור · שוע"תינו ק"בל ו"שמע
צ"עקתינו י"ודע ת"עלומות ·

ויהי רצון מלפניך יהו"ה או"א שכל עמקי סודות
תורתך : הקדוש' אשר בסוד כנו'
הדר המלכות הונך יסודם אשר כם כהגה בלילה הזה על
דברתי מלכ"י צד"ק תהא עתה עת רחמים ורצון לפניך
להיו' לימודינו כנחת רוח לפני כסא כבודך ויהיה עול' לפניך
כאילו השגנו כל הסודות הנחתומים בהם · והוא למאורו' על
כס"א דוד ועל מ"מלכתו להכין אותה ולסעדה במשפ"ט
ובצדק"ה כי עד צד"ק ישוב משפט שמו"ן ושמח"ה
ימצא בה ה' הצדי"ק בקרבה להמיך נאול"ה לתפלה
עד יצא כנוגה צדקה כארץ תוציא צמחה וכגנה
זרועיה תצמיח אגלי טל אורות ואור אמונים לא יכזבו מימיו
באמונים מרדת בטובה וכחת פלג אלהים ממנו יצא שפע
הבוקח יצמח והגדל יגדל ויבי כבוד אדני לעולם צדיקי"ם
ירשו אר"ץ וישכנו לע"ד עליה ושלם נות צד"קך ·

ומשם יושפע עלינו שפע רצון ורחמי גדולות
בצד"ק תעבינו אלהי ישענו למחול ולסלח
מעוונותינו ואשמתינו אשר העוינו ואשמנו ופגמנו בכבוד
הדר כבוד מלכותך צדק כל עולמים וכתנו פגם בקדשי
שמים וקלקלנו צינורותיה' ומנענו רביבי השפעת'ה וחרבנו
צבול הדשנה ופרצנו גדירה ושלחנו בעירה ובער בשדה
תפוחים ובין אחים יפריד ומקום הצד"ק שמה הרש"ע ואשר
טמאינו הבית ומלאינו חצרות בית ה' חללים בתעלולים
ובגלולים בהכנים הקדש במקום הטנופ' והכנו במות יתוף'
זונות מזבח ה' והשחתנו כל מקודו' והרסנו כל מעינו' ובגדה
בפחה מנדי' בת אל נכרי· עתה בכח סגול' לימודינו תשוב
ותבנה חורבנו' ואר"ץ הריסותך תבנה ותכונן והרשע' כולה
בעשן תכלה ושכה והיתה לבער אל יחדשו לעלות אל ה' ·
ואשר נואלנו ואשר חטאנו והורדנו מלכות דאצילו' לשלשה
ראשונות דבריאה או שהורדנו מלכו' דבריאה לשלשה
ראשונו' דיצירה או שהורדנו מלכו' דיצירה לשלש' ראשונות
דעשיה או שהורדנו מלכות דעשיה לשלשה ראשונות
דקליפה או לג' אמצעיות דקליפה או לשלשה תחתונות
דקליפה או במלכות דקליפה עתה בכח סגול' לימודינו
בסודי המלכו' אחת לאח' תשובנה אל מקום מושב יקרם
כבר להובה שאם חטאנו במצו' עשה ופגמנו בעולם העשי'
ותפרד

ותפרד מיצירה ויפרדו ת"ת ומלכו' איש מעל אחיו ויעתק
נ"ר ממקומה ותרד פלאים בשלשה ראשונו' דקליפ' עתה
תשוב ה' תתאה לעלות ולראו' אל פני האדון ה' ועשיה
תתחבר ביצירה ושלשה ראשונו' דקליפה אף המה ישובו
לקדושה יתירה של העולם שלמעלה מהם ואם עברנו על
מצו' לא תעשה ופגמנו בעולם היצירה ותפרד מהבריאה
ויפרד את"ת מהיו' תחת אמו ויעתק נו"ר ממקומה ותרד
מלכות דעשיה בג' אמצעיו' דקליפה עתה תשוב ה'
תתאה לעלו' אל בית אימה ותעלנה עמה וקרב בע"ל
הבי' אל האלהים והיצירה תתחבר בבריאה · ואם עברנו
על כריתו' ומיתו' ב"ד ופגמנו בעולם הבריאה ויפרד
מהאצילות ותפרד האם ה' עילאה מעל הבן ת"ת ישראל
ויעתק נו"ר ממקומה ותרד מלכו' דעשיה בשלשה תחתונו'
דקליפה עתה תשוב ה' עילא' לבית המלכו' ורוזני' נועדו
יחד אם הבנים שמחה והבריאה תתחבר באצילו' ואשר
עברנו על חילול ה' ופגמנו בעולם האצילו' ותפרד החכמ'
מעל הכתר ויעתק נו"ר ממקומו' ותרד מלכו' דעשיה
במלכו' דקליפה עתה בכח תיו' קדשך אשר סגולתה
לכפר אף על חילול ה' מה שלא תועיל בזבח ומנחה אתה
תשוב תרחמנו ותשוב ה' עילאה אל הכתר ותעלנה
עמה והחכמה באי"ן תמצא ויעלו כל העולמו' איש על
מקומו ועל כנו כי עמך מקור חיים וכו' ותמחול ותסלח
לאשר היינו מארבע כתו' הדחוקים מלחזו' בנועם נות
צדק"ך והיינו אנשי לצון והגברנו ק"ך גידופי אלהים
שבאחורי העולמו' ועתה לא ראו אור אריך אנפין ואף גם
אשר היינו חנפי לב וסילקנו אף אור אבא דיבוק שם ע"ב
יוד יוד הי יוד הי ויו יוד הי ויו הי ושורש
ארבע אותיותיו שבאחורי אבא ואף גם אשר היינו טופלי
שקר וסילקנו אף אור אימא ועוררנו שכ"ה דינים שבה'
עילאה ושכ"ה דינים שבה' תתאה ואף גם אשר פגמנו
בלשון מדברת גדולות וסילקנו אף אור ז"א סוד ו' תמונת
הלשון ונוסף גם הוא אשר פגמנו והיינו בעלי חימה וכעס
ולא שתקנו מורא' עול מלכו' שמים לצוואתינו והגברנו הה'
גבורות העולים ס"ך כמספר ה' פעמים · ד"ין מאד"ני
והם ס"ך דשכינה ולא הפכנו לבסם ולמתק דינם באלף
דאדני העולה ינ"ה דשכינה, אנא ה' מה נדבר ומה
נצטדק כי העלותינו על לבבינו כל אשר הכעסנו' דוה
לבנו בחטאינו יחר' לבנו ויתר ממקומו נפלו פנינו ותצלנה
אזנינו חשכו עינינו מראו' ושפתותינו כלו ודממו ויתם
לבנו כמים בקרבנו ויהי למים · ועתה אהה אלהי הרוחו'
הספת ושמע אנק' צעקת עבדיך העומדים לנגדך כלב
ירא וחרב רועש ורועד כפוף כבהל ומדוכה צועקים על
אחריתנו זועים וכבוצתים מאשמתינו כי חטאתינו על לבנו
חרושה ועל מצחינו כנחושה אוי לה לאותה בושה ואיך ובמה
ואתי נוכל לתקן כל אשר שחתנו ולגדור כל אשר פרצנו
ולבער

ולבער הטומאה מן הקדש ולהוציא גלולים מבית ה׳ ואיך נעצור כח לעשות תשובה והיום קצר והמלאכה מרובה כי הרבינו ימים ושנים באורחו׳ עקלקלות נתיבו׳ לא סלולות הדרכא תחת רגלינו את הנפש היקר׳ אויה לה נפשינו איכה לשקינוך מי ראש ולענ׳ והיכה המיתנוך בידינו הבת היקרה איכה עקרנוך ממקום החיים והקדוש למקו׳ המו׳ והטומאה וכמו שער בנפשנו לאם תבכה ותתיפח בנים גידלתי ורוממתי והם פשעו כי קלני מראשי קלני מזרועי ואיה כא כבוד האם על בנים ונחנו פשענו ומרדנו וטמאינו את היכלה פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה אוי לנו אהא לנו אהא עלינו אנא נוליך את חרפתנו בן כסיל תוג׳ אמו

ואם תפנה ה׳ אלהינו לחטאתינו אבד שברנו ותקותנו ואם תשמור עונותינו מי יעמוד לפניך מאז אפך ובשוכך הגדול תעורר רחמיך וראה בעין חמלת׳ נרת גופינו ונשמתינו וקבל ברוב רחמיך תשובתינו ולימוד תורתך הקדושה ותעניתנו היום לדפוק בשערי צדק נדק עולמים צועקים בדמע לב וקוראים בשמך הושיעה אדונ״י המלך אל תעזבנו וכיד זעמך אל תטשנו ואל לארך אפך תקחנו · כי גלוי וידוע לפניך כי לא עלתה על לבנו להמרו׳ עיני כבודך ולעשות נגד מצותך אפס כי עז יצרינו הרע ועל כרחינו נטה לבבינו ומנע הטוב · ממנו דמיונו כאריה יכסוף לטרוף וככפיר יושב במסתרי׳ ופתע פתאום חיים בלענו ואתה ה׳ בצדקת׳ך תוציא מבר׳ נפשינו והעלה ארוכה ומרפא למצותנו ויהיו למאורו׳ כל השמו׳ אשר החשכנו בעון פשעינו · ושכינת עוזנו תמלא · כב״ה ותעל ויאירו בה כ״ד קישוטי אורו׳ מכ״ד צירופי אדנ״י · אדנ״י אדי״נ אנד״י אני״ד איד״נ אינ״ד דאנ״י דאי״נ דנ״יא דנ״אי דיא״נ דינ״א נאד״י נאי״ד נדא״י נדי״א ניא״ד ניד״א יאד״נ יאנ״ד ידא״נ ידנ״א ינא״ד ינד״א ויהי׳ אור הלבנ׳ כאור החמה מבריק ומבהיק על להפליא כמשפט האורים לפני ה׳ והיה המשכן אחד הכד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו עיניך תראנה ירושלים נוה שאנן אהל בן שלימה וצדק יהיה לך ותפקוד בחרבך הקשה והגדול׳ והחזקה על לויתן נחש בריח ועל לויתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר בי״ם ותמלוך עלינו מהרה אתה ה׳ לבדך ברחמים בצדק ומשפט ויכירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא אלהים לבדך עליון לכל ממלכות הארץ ויאמר כל אשר נשמה באפו ה׳ אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה וגלה כבוד הוד מלכות דעתיך עלינו מהרה והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ :

אנא ה׳ מלך רחמן הבט נא והושיעה צאן מרעיתך נפלים הם בארץ לא להם רחופים ומבוהלים והוה אור ישראל לחשך בחשיכ׳ יתהלכו מגוי של גוי וממלכה לעם אחר היינו חרפה לשכינינו לעג וקלס לסביבותינו

הבור

ולאומים יהגו ריק לאמר ידינו רמה היש לכם אב בשמים העוזר אביכם שבשמים חי פועל ישועות בקרב הארץ ויכפדו ברע עושק על ה׳ ועל משיחו ולמה תביט בוגדים אשר חירפוך ה׳ אשר חרפו עקבות משיחך לאמור אלהים עזבו אין ישועתה לו ורבות באלה פיהם דיבר שוא ותפל וגם ערב רב עלה אתם וכגודל זדונך הותר בני תמות׳ והשב שבעתים אל חיקם ואת צמח דוד מהרה תצמח וקרנו תרו׳ בישועך וירום הודו ותנשא מלכותו הוא ינחמנו ממעשינו ועצבון ידינו מן האדמה אשר ארדה ה׳ מרעת יושבי בה ושפט בצד״ק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע והיה צד״ק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו ובאה הממשלה הראשונה ממלכת לבת ירושלים ומלך מלך והשכיל ועשה משפט וצדקה בארץ ועמד ורעה בעוז ה׳ בגאון שם ה׳ אלהיו ונקוו אליו כל הגוים לקרא כולם בשם ה׳ לעבדו שכם א׳ כי לך אנו מחכים ולישועתך אנו מצפים של תבישנו משברינו ה׳ אלהינו לך ה׳ קוינו לך ה׳ חכינו לך ה׳ ניחל אנא ה׳ הושיעה נא אנא ה׳ הצליח׳ נא אנא ה׳ ענינו ביום קראינו עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ :

ואחר העתר העתרתם זאת אל ה׳ תקות חוט החסד נקנית במשיכה וסמיכה בלי הפסק והעלם בנתים יוצרו יחד בייחוד הלבבו׳ ובמחשבה מועל׳ בקדשים לתת עוז לאלהים ולהקדים ליורש בביאת רוח ונפש ברורה בלימודי ה׳ בספר הזהר :

החלק הא׳ פ׳ בראשית דף א׳ · ע״א רבי חזקיה פתח כשושנה עד דף ב׳ ע״ב אוף הכי לא נעדר לתתא · גם דף ז׳ ע״א רבי חייא פתח ראשי׳ חכמה וכו׳ עד דף ט׳ טעמו וראו כי טוב ה׳ · שם דף י׳ ע״א פתח ר״א ואמר מי זאת עולה וכו׳ עד דף יד ע״א וכלא חד · שם דף י״ו ע״ב ויקרא אלהים וכו׳ עד דף כב ע״א ברזא דמהימנות״ שם עמוד ב׳ אמר לון חברייא וכו׳ עד דף כ״ד ע״ב ה׳ ימלוך דא ארון הברית שם דף כה ע״ב ד״א וכל שיח השדה עד דף כז ע״א סמך אית לנא מכל אתר שם ריש עמוד ב׳ ויצו ה׳ אלהי׳ עד דף כח ע״א ונכאו בניכ׳ שם דף כט ע״א תנינן וכו׳ עד דף לד ע״א יהיה ה׳ א׳ ושמו א׳ שם עמו׳ ב׳ ר״ש קם עד לה ע״ב ואת תקנו בדקא יאות שם דף מא ע״א ר״ש אשכחנא וכו׳ עד דף מה עב ועל דא כנה אור שם דף מו ע״א תדשא הארץ דשא וכו׳ עד שם ע״ב ואתם הדבקים בה׳ וגו׳ · דף מז עא ויכולו השמים וכו׳ עד דף נב עא לכל איגון נהורין ·

החלק הב׳ פרשת נח דף ס׳ ע״א אלה תולדות נח וכו׳ עד עמוד ב׳ הכא אתקיים עלמא ולא מקדמת דנא · דף סג ע״ב עד דהוו אזלי וכו׳ עד דף סד ע״ב וכל בניך לימודי ה׳ · דף סז ע״א ויאמר ה׳ לנח וכו׳ עד בוף העמיד בדור הזה דייקא · דף סט ע״ב ויבן

כא מזבח וכו׳ עד דף ע״א לא אוסיף עוד לקלל את האדמ״ה
דף עא ע״ב וממעל לרקיע אשר על ראשם וגו׳ עד דף עג
ע״ב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ · דף עד ע״א
מתניתין ויהי כל הארץ וסתרי תורה עד סוף הפרשה דף
ע״ו ע״ב · פרשת לך לך דף עו ע״ב ר׳ אבא פתח עד דף
ע״ז מקשיבים לקולך השמיעיני שם סוף עמוד ב׳ ויאמר ה׳
אל אברם עד דף עח ע״ב ונברכו בך כל משפחות האדמה
דף עט ע״ב לך לך אמר ר״ש יכו׳ כל הזוהר עד דף פא
ע״ב לאשתלקא לארחא דחיי · דף פב ע״א ויבו עליו פרעה
עד דף פד ע״א מלך כדקאמרן שם דף פד ע״ב וה׳ אמר אל
אברם וכו׳ עד דף פו ע״ב בקיומא דלעילא כדקא חזי דף
פח ע״א אחר הדברים וכו׳ זוהר עד דף ץ׳ ע״ב ואתקשר
לעילא ביצחק דף צב ע״ב רבי אבא הוה אתי וכו׳ עד צג
ע״א וכלא שפיר שם דף צ״ג ע״ב פתח איהך
אם תחנה עלי וכולי עד דף צ״ד ע״ב דישא
דקרא מוכח ישכון תניריך · פרשת וירא דף צז ע״א רבי
חייא פתח עד דף צט ע״א והא אתמר · ובסתרי תורה שם
מדף צ״ז ע״א עד סוף דף ק״ב עמוד א׳ דף ק״ג ע״א רבי
יהודה פתח נודע בשערי וכו׳ עד עמוד ב׳ והנה כן לשדה
אשתך · דף קז עמוד ב׳ תוספתא קטירי דמאי עד קט
עמוד א׳ לית לה תקומה דף קיא עמוד ב׳ ר״ש פתח שפת
אמת וכו׳ עד דף קיב ע״ב ולא כתיב נקיון כפים דף קטו
עמוד ב׳ ר׳ יו׳ ר׳ יוסי הוו אזלי וכו׳ עד דף קיח עמוד א׳
ולעבדו שכם א׳ דף קך עמוד ב׳ ויטא אברהם וכו׳ עד סוף
העמוד · פרשת חיי שרה דף קכב ע״א פתח ואמר ויתדון
ארץ וכו׳ עד עמוד ב׳ כור נוקרתם שם דף קכג ע״א רבי
יוסי פתח שירו לה׳ שיר חדש וכו׳ עד דף קכד ע״א ואת
רוח הטומאה אעביר ·

החלק הג׳ דף קלב ע״א ר״ש הוה אתי לטבריה
וכו׳ עד דף קלג עמוד א׳ זכאה חולקי
סוף דף קלה רבי יצחק קם וכו׳ עד דף קלו עמוד ב׳ עם
צדיקייא כב״ע דף קמא עמוד א׳ ויעתק משם עד עמוד ב׳
זהא אוקמוה דף קמב ע״א ויתן לך האלהים וכו׳ עד עמוד
ב׳ יהיה ה׳ א׳ ושמו אחד דף קמה ע״א פתח רבי יוסי פיה
פתחה בחכמה עד דף קמו ע״ב והאבן הזאת אשר שמתי
וכו׳ · פרשת ויצא שם רבי חייא פתח עם סתרי תורה
ותוספתא עד דף קן עמוד ב׳ כרוזא דחכמתא לשימין דף
קנא ע״א והאבן הזאת וכו׳ עם סתרי תורה ותוספתא עד
דף קנג ע״א לאתחברא בהדיה שם עמוד ב׳ ויאמר יעקב
אל לבן וכו׳ עד דף קנד ע״ב עלמא עילאה לא אתגליא
כלל שם קנד ע״ב הפעם אודה את ה׳ עד דף קנו ע״ב
דאקרי הוא ולא אתה שם סתרי תורה דף קנו עמוד א׳ וילך
דאובן עד דף קנז ע״א וכלא כתיב ברחימו דף קנט ע״ב
ויזכר אלהים וכולי עד דף ק״ס עמוד א׳ ולאנחא קרבא
בההיא סטרא שם דף קסא ע״א אמר ר״א כל הכי קראי וכו׳

וסתרי תורה עד דף קס״ד ע״ב מעשה ידי להתפאר דף
קסה ע״א ויעקב הלך לדרכו וסתרי תורה עד סוף הפרשה
שם ע״ב פרשת וישלח דף קסח ע״א פתח ואמר חיים שאל
ממך וכו׳ עד דף קסט ע״א ואטיבה עמך דף קע״ב ע״א
יעבור נא אדוני עד ע״ב ויבא יעקב שלם סוכו דף קע״ג ע״ב
ויבן שם מזבח וכו׳ עד דף קעד ע״א ממון בגדים : פרשת
וישב דף קפ ע״ב אשכחנא בספרי קדמאי עד דף קפב
ע״ב כולהו אתברכאן בחדוה דילה דף קפו ע״א ויהי בעת
ההיא וכו׳ עד כדקאמרן שם בתוך עמוד דף קנב ע״א
זכנפן ג׳ וכו׳ עד ע״ב דשליט דא ושליט דא : פרשת מקץ
דף קנג ע״ב רבי חייא פתח מלך במשפט עד דף קנד
ע״א ואתגליה ליה ההוא חלמא דף קנו ע״ב פתח ואגד
דאב הייס וכו׳ עד דף קנ״ח ע״א במזלא ואוקמוה ·

החלק הד׳ דף רב ע״ב ויאמר יוסף וכו׳ עד דף
רג ע״א בבכי יבואו שם ע״ב וליוסף יולד
עד דף רד ע״ב שבעה ושבעה מנוקות · פרשת ויגש דף
רה ע״א ר״א פתח כי אתה אבינו עד עמוד ב׳ ויהבא לכלא
דף ר״ו ריש ע״ב כי הנה המלכים עד דף ר״ח ישבת
פראים במאם דף רט ע״א ויפול על צוארי כו׳ עד דף רי
ע״ב כל המתאבלים עליה · פרשת ויחי דף ריו ע״א ר״א
פתח ועמך כולם צדיקים עד דף ריז ע״א כגוונא דלעילא
דף ריט ע״א תנא ד׳ כמכין וכו׳ עד עמוד ב׳ באדנות
החיים דף ר״ך ע״א ת״ח כל הנקדא וכולי עד דף רכא ע״ב
מעל כל הארץ דף רכג ע״א א״ר אבא כתיב ותרב חכמת
שלמה וכו׳ עד עמוד ב׳ לעילא מן משמה הוא דף רכז ע״ב
האלהים הרועה וכו׳ עד ריש רכט ע״א מעילאי ותתאי שם
בתוכו עמוד רבי יהודה פתח אליך כו׳ עד עמוד ב׳ ותתן
טרף לביתה דף דל ע״ב פתח ר׳ י׳ משכיל כו׳ עד דף רלב
ע״א הללו את שם ה׳ שם ע״ב פתח ואמ׳ הודיעני ה׳ קצי וכו׳
עד דף רלד ע״א והשביע בצחצחות כפסק דף רלה ע״א
ר״א פתח ויאמר אלי כו׳ עד דף רלו ע״ב למהריה דביתא
שם בתוכו עמוד יהודה אתה וכו׳ עד דף רמב ע״א ובך
בחר ה׳ אלהיך שם עמוד ב׳ וירא מנוחה עד דף רמד ע״א תרין
דעילאין ותתאין דף רמ״ד ע״ב פתח ר״א שמני כחות׳ וכו׳
עד דף רמט ע״א כי אתך אני והא אתמר דף הנ׳ סוף ע״א
פתח ר״ש כאלי קולך עד דף ר״ן ע״ב קמו כולהו ונשקו ידוי ·
פרשת שמות דף א׳ ע״א ר״ש פתח היה היה דבר ה׳ עד
דף ג׳ ע״א דאשתליס בהו דבור ·

החלק הה׳ פרשת וארא דף כ״ב ע״א ר״א פתח
בטחו בה׳ עד עדי וכולי עד דף כ״ג
ע״א בדרגא דא דאיהו עילאה דף כז ע״א כי ידבר אליכם
פרעה עד דף כ״ט ע״א אתא ר׳ חייא ונשקיה שם עמוד ב׳
רבי שמעון פתח וכו׳ עד דף ל׳ עמוד ב׳ וכל כתיבותיה
שלום דף לח ע״ב ת״ח כתיב ליל שמרים הוא לה׳ עד דף
מ׳ ע״ב יהיה ה׳ אחד ושמו אחד דף מב ע״א תה״ד כל

פרק א אור הלבנה

בנקרא וכו׳ עד דף מב ע״א וכדין אקרי מלכות שמים שלימה דף מו ע״א וה׳ הולך עד עמוד ב׳ ובג״כ אזלי יומא זלילא דף מח ע״ב ויבא את אופן וכו׳ עד דף מט ע״א וכדין שולטנותא דמנדים אעדיאו · סס עמוד ב׳ פתח רבי יוסי עד דף נ׳ ע״א סופא דדרגין סס עמוד ב׳ רבי חייא פתח היתה כאניות סוחר וכו׳ עד דף נב ע״ב אמר ר״ש בהאי מלה לא תשאל וכו׳ דף נד ע״א אז ישיר משה וכו׳ עד דף נו ע״א והתגדלתי והתקדשתי סס עמוד ב׳ מרכבות פרעה וכו׳ עד דף נז ע״ב והא אתמר דף ס׳ ע״ב ויאמר אם שמוע תשמע עד דף סא ע״א זה ה׳ קוינו לו דף סד ע״א ויאמר ה׳ אל משה עד עמוד ב׳ כלומר עולמיך · פרשת יתרו דף פה ע״א תאנא כתיב חשב שלמה על כסא ה׳ וכו׳ עד דף פו ע״א דהא כהא תליא כלא דף צב ע״א זכור את יום השבת ורעיא מהימנא עד עמוד ב׳ ואתקדשן בקדושי דקב״ה פרשת משפטים דף קי ע״א פתח ואמר משכיל לאיתן וכו׳ עד עמוד ב׳ ואיכון מוכרי אר״ן דף קיו ע״ב מדכר סקר עד ק״ך ע״ב תחת התפוח עוררתיך דף קכב ע״א רבי יצחק אמר איהו ארון וכו׳ עד קכו ע״א ויסדתיך בספירים פרשת תרומה דף קכו ע״ב ר״ש פתח מי זאת הנשקפה עד קכח ע״א למיתי עלן בגלא אוחרא דף קמג ע״א פתח רבי יוסי ואמר שיר השירים עד סוף דף קמה ע״ב דף קמו ע״א ר״א ישקני מנשיקות עד דף קמח ע״א זהב תתאה איהו כאתגלי׳ יתיר דף קנד ע״א ועשית שלחן ואולי עד דף קנט ע״א דכתב בר נש בידו כדיו ·

החלק יא׳ דף קס ע״ב ואת המשכן תעש׳ עד דף קסב ע״ב אתא ר״ח ונשקיה דף קסד ע״א פתח ואמר שיר המעלות עד דף ק״ע ע״א לא שמע בא בר השתא סס באותו עמוד כתיב מזמור לדוד ה׳ רועי כו׳ עד דף קעא ע״א ונחך ה׳ תמיד דף קעה ע״א תאנא הסריך ארץ וכו׳ עד דף קעו ע״א מעשה ידי להתפאר · כפרא דבניעותא מדף קעו עד קעט פרשת תצוה דף קעט ע״ב א״ר חייא מ״ש ואולי עד דף קפא ע״ב ואתם הדבקים דף קפב ע״ב את חג המצות וכו׳ עד קפג ע״ב לדקיעי דחכמתא דף קפד ע״א פתח ההוא סבא עד סוף הפרשה קפו ע״ב · פרשת ויקהל דף קצז ע״ב תא חזי וכו׳ עד דף קצח ע״א לאחכאה עלמא דף ר׳ ע״א קחו מאתכם תרומה עד רא ע״א ובאה חולקיה דף רד ע״א בר עאל שבתא עד דף רז סוף ע״ב ירותא לעלמין דף רט ע״א ויעשו כל חכם לב וכו׳ עד ריד ע״א כרזין דחכמתא סס סוף ע״ב פתח ואמר ואורח צדיקים וכו׳ עד דף ריז ע״ב כי הם זרע ברך ה׳ ·

החלק הז׳ דף ריט ע״א ת״ח חזי ואולי עד דף רך ע״א סוף הפרשה · פרשת פקודי דף רכב עמודא אלה פקודי המשכן עד עמוד ב׳ בעזכרא דעב לא דף רכו׳ ע״א תו פתח ואמר עד עמוד שני ואת עד דף רכט ע״ב

ע״ב ויעש את האיפוד עד דף רל ע״ב טמיר ונליא דף רלא ע״ב ת״ח אפר וחשן וכו׳ עד דף רלג ע״א ושפל רוח דף רלה ע״א פתח ר״י ה׳ בעוז וכו׳ עד דף רלו ע״א וכלא כגוונא דלעילא דף רלח ע״א ויביאו את המשכן וכו׳ עד רמא ע״א וכלא כגוונא דלעילא דף רמו ע״א היכלא שתיתאה עד דף רסב ע״ב היכלין בסטר דקדוש׳ דף רסח ע״ב ויגד ה׳ אלהים עד דף רסט סוף הפרשה פ׳ ויקרא דף ב׳ ע״ב ויקרא אל משה ר״א פתח בדעיא מהימנ׳ סס ע״ב דף ו ע״ב ואדשתיך לי באמונה דף ז׳ ע״ב תו פתח הנה מה טוב וכו׳ עד דף ח ע״ב אשר בך יתפאר דף ט ע״ב תו פתח ברוך ה׳ מציון עד דף יב ע״א את עמו בשלום סס ע״ב נפש כי תחטא וכו׳ דף יח ע״א בגין דיכפ׳ חוביה סס עמוד ב׳ ואם כל עדת ישראל עד יט סוף ע״ב רוח קודשא ודאי ר״כ ע״א רבי חייא ורבי יהודה עד דף כב ע״ב וקבלך מכל העמי׳ ·

החלק הח׳ דף כב ע״א פתח רבי יוסי ולא אמר וכו׳ עד דף כו ע״א תמתלק לעילא ·

פרש׳ צו דף כו ע״א רעיא מהימנ׳ פקודא דא לעשו׳ העול׳ דף לב ע״א אני ה׳ דברתי ר׳ לג ע״א דא פקוד׳ דא וכו׳ עד דף לה ע״ב סוף הפרש׳ · ד׳ לז פתח ר״א ויהי ביום הח׳ וכו׳ עד ל״ט ע״א ומועל ידיו תרנה · דף לט ע״א רבי יהודה ורבי יצחק וכו׳ עד דף מ׳ ע״א ודא סמיך לה לב״י · סס עמוד ב׳ פתח ההוא רביא וכו׳ עד דף מא ע״א בבטן ידעתיך · פרשת תזריע דף מב ע״א ר״א פתח וכו׳ עד ד׳ מג ע״א בעיני כך מלאה הארץ קנייניך · דף מ״ה ע״א ת״ח בשעתא דקב״ה וכו׳ עד דף מו ע״ב לא בטמירו ולא בהתגליא דף מט סוף ע״א ואם ירחנה הכהן וכו׳ עד דף נ׳ ריש ע״א ומתברכן · דף נ״ד ע״ב תו פתח שאלני בחותם וכו׳ · עד דף נה ע״א ותגל עלרתך דף נז ע״ב ויאמר ה׳ אל משה דבר וכו׳ עד דף ס״ב ע״א כטל כמא וכדין · דף סד ע״ב וילא אל המזבח עם רעיא מהימנא עד דף סח ע״א כאשא דינקא לבנין · דף סח ע״ב רבי אבא פתח והו׳ עד דף סט ע״ב עם נדיקייא דביה שריין · דף ע״א ע״ב רבי יצחק פתח לספר בניין וכו׳ עד דף עב ע״ב שמא קדישא כדקא חזי :

החלק הט׳ דף עד ע״א ר״ח פתח כתפוח וכו׳ עד ד״עו ע״א תחות כפו׳ דגליה דעז׳ ריש ע״ב

תאנא עדות וכו׳ עד דף פ׳ ע״א סוף הפ׳ · פרשת קדושים דף פ״א עמוד ב׳ רעיא מהימנא איש אמו ואביו תיראו עד דף פג ע״ב כמה דאתמר : דף פד ע״א ר׳ אבא פתח פנה אלי וכו׳ עד ואקרי ארץ חיים סס באותו העמו׳ · דף פה ע״ב לא תעשו עול וכו׳ וזוהר עד דף פו ע״א כי קדוש אני ה׳ פרשת אמור דף פט ע״ב ר׳ אבא פתח לך ה׳ הצדקה וכו׳ עד דנ״ב ע״א ואתם הדבקי׳ וכו׳ · סס עמו׳ ב׳ ר״ש ושמרתם מצותי כו׳ עד דף צג ע״ב מילי דכ״ו למלכא דף צה ע״א ר״ח פתח אני ישנה · עם ר״ש עד דף צח ע״ב ואחלביהו ואכבדהו · דף ק׳ ע״ב א״ר יהודה כתיב וכו׳ עד דף ק״א

באורך

באורך כראה אור · דף קכ ע״ב ובטו לחדש כו׳ עד בלא וכחד תלוא עם כלותו עמו׳ דף קז ע״א ר״ש פתח כו עד ומכין לרחמי עם כלותו עמו׳ פרשת בהר סיני דף קז ע״ב ד״א פתח וכו׳ ור״מ עד קוא והא אתמר · דף קי״ב עא אם בחקותי וכו׳ עד דף קט״ו סוף הפ׳ · פרשת במדבר דף קי״ס ריש ע״א רבי יהודה הוה וכו׳ עד סוף הפרשה ·

העשירי

יהי׳ קדש בפ׳ נשא דף קכז ע״ב האדר׳ רבה קדושא כולה באומה וגיראה ובחרדה עומדים על רגליהם · ואחריה, דף קמה ע״ב ד״א ואחד ה׳ משולם עד דף קמו ע״א והוא ישמול כך · דף קמו ע״ב אמר רבי יוסי ת״ח וכו׳ עד דף קמח ע״א ש אר ב עלמא · דף קמט ע״ב ת״ח ותנא התיבה וכו׳ עד דף קכב ויאמר לי עבדי אתה · דף קכט ע״א ת״ח כתיב ויברא אלהים וכו׳ עד עמוד ב׳ וקאימנא עלייהו · דף קסב עמוד א׳ פתח ר׳ אלעזר עד דף קסו ע״א ועל דא אחרי משיח · דף קעד ע״א רבי חזקיה פתח כו׳ עד דף קעד סוף הפרשה דף קפא ע״א פתח ר״ש וכו׳ עד דף קפ״ב ע״א כי ישרים דרכי ה׳

החלק

הי״א דף קפג ע״ב ומש׳ באר׳ עד דף קפד ע״א והא אוקמוה דף ק״פז ע״א פתח ואמר החכם עיניו בראשו עד סוף ע״ב ובריכו ליה דף קפט ע״א · פתח אליהו ובגפן וכו׳ עד עמוד ב׳ יתבו ואכלו וחדו בהדייה דק״ץ ע״ב אמר ר״א מילין דאלן כהו וכו׳ עד דף קצא ע״א דלא מבעיתון לי מלברכא דף קצז ע״א פתח אם וכו׳ עד דף ר ע״א והכי אצטריך להוא סטרא דף רח ע״ב ויעמוד מלאך ה׳ עד דף רט ע״ב קב״ה וכנסת ישראל דף רי ע״ב אר״ש ת״ח וכו׳ עד דף ריא לא הבוש און כיעקב דף רך עמוד א׳ פנחס בן אלעזר וכו׳ עד עמוד ב׳ דאיהו ברית דף רכ״ט עמוד א׳ רעיא מהימנא אמר ר״מ עד דף רכר ע״א והא אתמר דף ר״כה עמוד ב׳ פתח ואמר בטח בה׳ כו׳ עד דף רכז עמוד ד׳ אתא רבי פנחס ונשקיה דף רלב עמוד ב׳ אמר רבי פנחס וכו׳ עד דף רלג ע״ב למיהך לארחא וכו׳ דף רלו עמוד ב׳ פתח ואמר שמע ישראל וכו׳ עד וכלא שפיר דף רמב עמוד ב׳ ר״ש הוה אזיל עד כדין מושל יראת אלהים דף רמ״ח עמוד א׳ וכראשי חדשכם ור״מ עד דף רן ע״ב מתקדשא כדקא יאות ·

החלק

הי״ב דף רכו עמוד ב׳ רבי שמעון פתח קרא וכו׳ עד רכד עמוד ב׳ קדם דקרא לון דף רכח עמוד ב׳ ובט״ו לחדש וכו׳ עד סוף הפרשה דף רס עמוד א׳ ואתחנן אל ה׳ וכו׳ עד דף ר״סב עמוד ב בתראה כמה דאוקמוה דף רסד עמוד א׳ שמע ישראל עד עמוד ב׳ רזא דכל מהימנותא דף רס״ה ע״ב רבי אבא הוה אתי וכו׳ עד דף רסו עמוד ב׳ הסתחוו לה׳ דף רסז עמוד א׳ ואהבת את ה׳ אלהיך דף רסח עמוד א׳ רבי אחא הוה קאים וכולי עד סוף הפרשה · פרשת עקב דף ע״ד ע׳ ב

עד דף רעד עמוד א׳ לאדכרא יתיר פרשת שופטים דף רער עמוד ב שופטי׳ ושוטרים וכו׳ עד דף רעה עמוד ב סוף הפרשה · פרשה כי תצא דר״עה עד סוף הפרשה פרשת וילך דף ר״פר עמוד ב׳ אמר רבי אבא כתיב וכו׳ עד סוף הפרשה · פרשת האזינו דף ר״פו עמוד ב׳ רבי חייא אמר וכו׳ עד דף רפז ואכיתו מילוי דף רפז האדרא זוטא קדישא כולם באימה וביראה עומדים על רגליהם עד תומה ויאמרו קדיש דרבנן · ובלילות הארוכות יהגו בספר התקונים כי כולו מחמרים לעורר אהבת דודים למעל׳ ואף המציאות חלקו לי״ב חלקים :

החלק

הא׳ מדף א׳ עמוד א׳ עד דף י״ב ריש בעמוד א׳ דאמנעיתא · החלק הב׳ מדף י״ג ע״א כתיב והמשכילים יזהירו אלין איכון ר״ש וכו׳ עד סוף דף כד ע״ב ואיהו כנח עליה:

החלק

הג׳ מדף י״ג ע״ב תמיכאה בשוראה וכו׳ עד סוף תקון יח והחיות רצוא ושוב · החלק הד׳ מדף לז ע״א תקון יט עד דף מח סוף ע״ב וגופא וברית הא שית · החלק הה׳ מדף מח ע״ב ח״י כעבועין וכו׳ עד דף סא ע״א כההוא זמנא יהא חדוה וגבורא בקריבו דילהון החלק הו׳ מדף סא ע״א כזהו׳ זמנא וכולי עד ריש דף ע״ג ע״א רואים את הקולות מסטר ד״ו · החלק הז׳ מדף ע״ג ע״א ד״א והמשכילים וכו׳ עד סוף תקון מב בן סדרים באורייתא · החלק הח׳ דף פה עא תקון מג עד סוף תקון ס׳ רשע וטוב לו · החלק הט׳ תקון סא דראשית דא מחשבה וכו׳ עד דף קט ע״א שבינת׳ לא קבילת הרכבה אחרא בעלמא בר מבעלה · החלק העשירי מדף קט עא ר״ש פתח וכו׳ עד דף קכ ע״ב בשערא בגוונין דשערא · החלק הי״א מדף קך ע״ב שערא חיוורא וכו׳ עד דף קלב ע״א עד הכא בפרטוטין דדין · החלק הי״ב מדף קלב עא בקומה דבוצר עד סוף סתיקוני׳ זכאין אורכין דשמעין מילין אלין מפומך בריך ה׳ לעולם אמן ואמן ·

ואחריו

לו יהיה חן יגלא דברו בפיוט יגלא בטור מלכ׳ ותק להחכם ישרא׳ נאב׳ארא ע״ה ואחריו פיוטיה אלה מלכות עלם מלכותיה מהחכם הנז׳ אשר שתים אלה מסוגלים לעורר את אהבים לראש אשמורות ועל הדר המלכות הוצק יסודם :

הנה

ספר התקונים מיס״יר שפה לנאמנים בסוד ישרים ועב״רת אמונים בו אחזו כל החברים יושבי אדמת סקדש תו״בב האיתנים ועלימו תטוף מלתי לסערין להאדיר הדר המלכו׳ בקדש׳ בטהרה תמיד מורי ער״ת ובחדשו ויאחז צדיק דרכ׳ לעורר את האהבה אך בזאת ישית נגד עיניו מאמר הרש״בי בתקונים אם ישרא׳ יתערון לה להאי אהבה צריכים לאתערא כדקא יאות ואם לאו לא יתערון לה ע״כ ·

ועתה בנים שמעו לי יודעי צדק אלי האזינו פתחו נא שערי צדק לחזות בנועם ה' טולא דמהימנותא ובלילה ילדת גם היא שמש צדקה ומרפא לנפש יזרח בחשך אור לישרים בלבותם ויתמלא הבי"ת כולה אורה ויוסיף ה' שנית ידו לחשוף את זרוע קדשו ויפרוש אור רוח אפינו משיח ה' ויחמול על מיטב הכאן עמו וצאן מרעיתו. ואשרי העם שככה לו לעורר דודים למעלה ופועל ישועות בקרב הארץ ועליהם נאמר ראה חיים עם אשה אשר אהבת. ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך כי על כל אלה האיש אשר נגע אלהים בלבו לא ימיש מנגד עיניו אהבת השכינה תמיד כל הלילה ולשכין אותה ולסעדה מאשר הטיל הוא חלפים על הקדשים בעון פשעו והוא כמשל הבן האוהב את אמו ויזכור לאביו אהבת נעורים כמ"ש ואשת נעורים כי תמאס וכבן מעור' אהבת הדודים ויתן עוז לאלהים. ואמרו בתקונים דף כו ווי לון לבני נש דאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא משתדלי' למנדע ביקרא דמאריהון לרצויי ליה בשכנתיה בכמה תחנונים ופייסים לנחתא ליה שכינתא כ"ש לאתערא ביה רחימו לגבה ואמרו בזוהר ויקרא ת"א חזי רזא דמלא לא קיימא כנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא דהא כל זמנא דישראל בארעא אשתדלו דאוריית' כנס' ישראל שריא עמהון וכו' ובגין כך בשעת' דכנס' ישראל אתערת לגבי מלכא אתתקף חילה ומלכ' קדישא חזי לקבל' לון וכו' בגיני כך זכאין אינון דמשתדלי באורייתא וכן שכן בההיא שעתא דאצטריך בה כנסת ישראל כדין קב"ה קרי עליה ואמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ובזוהר פרשת וישלח אמרו ז"ל ר' יוסי פתח למנצח על אילת השחר כמה חביבה אורייתא קמיה קב"ה דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים הוא לעילא רחים הוא לתתא קב"ה אצית למלוי לא שביק ליה בהאי עלמא ולא שביק ליה בעלמא דאתי ואורייתא בעי למלעי בה יממא ובליליא אמאי בגין דיהא שכיח לגבי שמא קדישא שלים כמה דלית יום בלא לילה ולאו איהו שלים אלא דא עם דא כך בעי אורייתא לאשתכחא עמיה דבר נש יומא ולילא למיהוי שלימותא לגבי דבר נש יומם ולילה והא אתמר דעיקרא דליליא פלגותא ואילך ואף על גב דפלגו קדמית' בכללא דליליא הוא אבל בפלגות ליליא קב"ה אעל בגן עדן לאשתעשע עם צדיקייא וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא והא אתמר דקב"ה וכל צדיקייא כולהו צייתין לקליה ע"כ וכמה האריכו בזוהר במעלת עסק התורה בלילה לחברא קב"ש בשכינתא ושצריך להיות מגמת פניו להתקשר בשכינה ז"ל בפרשת ויקרא וכד אתער אילתא קדישא ברוח צפון נחתא וקם ההוא זכאה דקאפי לה ולאתגבר בארייה תקיפא באורייתא עד דאתי צפרא ואזיל בההיא אילתא קדישא לאתחזאה קמי מלכא לקבלה חוטא

דחסד

דחסד ע"כ וכיאר הרמ"ק דבר גדול בדבריו אלה שצריך להתגבר על השינה בלילה להתקשר בשכינה כאדם המקנא לאשתו שאינו רוצה שתפרד אהבתה ממנו ואין קנאה אלא מגדר האהבה כן יקנא האיש השלם לבל תפרד השכינה ממנו ותעזוב אותו ותפרד אהבתה ממנו ולכן מרוב אהבה שיש לו בה מתגבר לעשו' רצונה לעסוק בתורה שעל ידי עסק התורה הוא ייחודה וזווגה. והאיש הירא אשר ישית כה לנגד עיניו אין ספק כי בחשק אהבה זו הנזכר עול יסבול לא יקוץ ולא יבא לו שינה וכל שכן בשיתו לעומת פניו את אשר אשם אשר ופגם בה כמו שהארכנו למעלה ומעוות לא יוכל לתקון בתפארת התקון הלילה הזה כי אז לו ככה יגבר איש לתקן את מצוותו כי לא ידעו איש את עתו וכמה יתהה אז על הראשונות לאמר בעוד עיני פתוחות מדוע לא הסכלתי בהם בעסק התורה ונדדתי שינה מעיני לתקן את מעוותתי:

ונוסף גם הוא כי עיקר התקון הלז צריך להיות בלילה במקום שפגם מדת לילה וכמו שהודיענו הרשב"י ע"ה בזוה' כדברי קדשו מהכא אוליפנא באתר דחב בר נש לקב"ה בההוא אתר אצטריך למעבד תקנתא לנפשיה ומאן דלא יעביד הכי לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות. הנה כי כן כל בעל נפש היפה המליאה לה דעת ויראת ה' יחוס על נפשו ויפקח עיניו על התקון הלז לעמוד חי תמיד כל הלילה באהבת' של שכינה ואף אם לא יעבור בה לעמוד ביום גם כן לא עיכב כי עיקרו בלילה כאמור וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו וכמו נער בנפשו. ובכן יטהר וילבן משני פגמו ויוסיף על המאורות ובעת קדרותא דצפרא יעתירו בעדה על הברית כאשר סידרתי נוסח באור יום הששי. ואף גם עוד עשינו תת כחה של צדק"ה כאשר מסודר שמה:

ויעמדו להתפלל תפלת שחרית מתוך כובד ראש וירבה בתחנונים ובקול בוכים בתפלתם כענינו של יום הכפורים ואף גם כי הודיענו רבינו האר"י ז"ל ממאמר הזוהר פרשת ויחי דף רכ"ט ז"ל פולחנ' דצלותא דקא בעי ב"נ למפלח קמיה קב"ה בשמח' וברננ"ה לאכללא לכנסת ישראל בינייהו וכו' שמחה ורננה שמחה בצפרא ורננה ברמשא וכו' ומדקאמרן שמחה בצפרא כתב הרב שאין לבכות בתפל' שחרית רק בתפל' מנחה וערבית מכל מקום היינו דוקא בשאר הימים אבל ביום צום התענית הזה אשר הוא לכפור קטן יאותה לנו לעורר את נפשותינו בצום בעל בכי אולי יחנן ה' צבאו' בעדינו וישוב לרחמינו ולכבוש עונותינו כרוב רחמיו הפשוטים ואין ספק דאף בשחרית שוה למנחה וערבית וכן ראינו לרבים מאנשי אתנו באים בסוד ה' לא חששו לשמחה בצפרא ביום זה ובר"ה השנה וביום הכפורים ומעלין את המדומע בתפלתם וכן עיקר. ואחר התפלה

המתנדבים

המתנדבים בעם יועדו יחד מיד אחר התפלה עודם עטופים בטליתותיהם ועטרותיהם בראשיהם ילכו מחיל אל חיל לקבוע סדר הלימוד אשר ערכנו לפניך · תחלה ובראשו יכנסו בכי טוב באמרם ליחדא שמא דקב״ה וכו׳ בנוסח הנז׳ל בלילה ויכלול בתוכה תורה נביאים וכתובים אשר בם יהגה עתה· ואשר להיות אמרו בר״מ פרשת נו דחטאו דישראל מכבידין על גדפוי דשכינתא וכו׳ ובגין דא תקינו תנאים ואמוראים צלותין באתר דקרבנין לאעברא חטאות ואשמו׳ מינה וזהו הטעם שכינה הכתוב הקרבנות אל כ״י במ״ש זבחו זבחי צד״ק וכו׳ וכתיב אז תחפוץ זבחי צד״ק ועיין בתולדות יצחק דף קמ״א ע״ב ויקרא שמה רחובות דומיכן בגוי למפלח ולאתקנא האי בירא כדקא חזי ברזא דקרבנין ע״כ על כן יאותה לנו לעסוק ביום הזה במעשה הקרבנות מפרשת ויקרא עד להקריב את קרבניהם לה׳ במדבר סיני ושוב יקראו פרש׳ נסכים בפרשת שלח לך עד ולגר הגר בתוכם · וכהתימם יבטו בשפתים לאמר :

יהי רצון מלפניך **יהוה** (ביקוד את הכל והקטיר המזבח) אלהינו ואלהי אבותינו שיהא שיח שפתותינו בתורת מעשה הקרבנות חשוב ומקובל ומרוצה לפניך כאילו הקרבנו אותם במועדם ועמדנו על מעמדם לכפר בעדינו ובעד כל אחינו בית ישראל ולאעברא חטאו׳ ואשמות מגדפוי דשכינתא בעלות׳ להראות אל דודה ותבער אימתא דערב רב האחוזה בכסא כבודה תשפילנה׳ תשפילנה עד העפר וסצרה תפיץ אותה וכבן בכח סגלת קריאת מעשה הקרבנות האלה תמנע מגיפה מנחלתך ומלאכים המזכירים עונות ופשעים בבי עמך ונחלתך מול הדרת כבודך יהפכו למליצי יושר בעדינו ואתה בטובך תעורר רחמיך וכפר על חטאתינו למען שמך יהיו לרצון וכו׳ · ואחר כך יהגו בנביאים יחזקאל מסימן מ׳ עד סופו ובישעיה כ״ו כה אמר ה׳ עד יקרא לכל העמים · ובסימן ס׳ קומי אורי וכו׳ עד ובית תפארתי אפאר · ובמלאכי ג׳ הנני שולח מלאכי וכו׳ עד וכשנים קדמוניות · ואחר כך יהגו בכתובים תהלים סימן ד׳ וסימן כ״ו וכ״ז וסימן מ״ב וסימן נ׳ וכ״א וכ״ד ופ״ד וק״ו וקי״ח · ואחר כך יהגו בסדר קדשי׳ עד מקום שידם מגעת אך בזאת שלא ימנעו מלקרות מסכת זבחים ומנחות ותמיד · ואחר כך בזוהר פרשת ויקרא ומו עד מקום שידם מגעת ;

ואולם לאשר בח בהם לעמוד בהיכל המלך מלכו של עולם מן הבוקר עד הערב יוסיפו תת כחה של שכינה בסדר זה · תורה פ׳ בראשית ויאמר אלהים יהי מאורות עד ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי· שם ויפל ה׳ אלהים תרדמה וכו׳ עד והיו לבשר אחד · ובפרשת לך לך ומלכי צדק מלך שלם וכו׳ עד ויחשבה לו צדקה

צדקה · פרשת חיי שרה הנה אנכי נצב על עין המים וכו׳ עד ותמלא כד״ה ותעל · פרש׳ תולדות יצחק ויזרע יצחק וכו׳ עד היום הזה (עיין בזוהר פרשת נו דף ל״ב ע״א) שם ויאמר אליו יצחק אביו גשה וכו׳ כריח שד״ה וכו׳ עד ומברכך ברוך · פרשת ויצא יעקב מבא״ר שבע עד ויעבור עוד שבע שנים אחרות (ובפסוק וירא באר בשדה יכוין בא״ר ז׳ זמנין דסיהרא בת ז׳ היא) שם וילך ראובן וכו׳ עד וישכב עמה בלילה הוא · שם ויקח לו יעקב מקל לבנה וכו׳ עד והקשורים ליעקב · פרשת וישב ויוגד לתמר וכו׳ עד ויקר׳ שמו זרח (ועיין סוד הפרש׳ בפ׳ אחרי מות דף ע״א ע״ב) פרשת וישב ויספר שר המשקים וכו׳ והנה גפן לפני וכולי עד הבשילו אשכלותיה ענבים :

פרשת ויחי ויקרא יעקב לבניו וגו׳ אשר יקרא אתכם באחרי״ת הי״מים וכו׳ עד וזאת אשר דיבר להם אביהם · פרשת בשלח אז ישיר משה ובני ישראל את השי״רה הזאת שסודה בכ״י מתתא לעילא כמבואר בזוהר וילך דף רפ״ה · פרש׳ תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי עד סוף מעשה האיפוד פרשת תצוה · (סוד האיפוד הוא רחל אחורי ז״א) פרשת פקודי ויביאו את המשכן אל משה וכו׳ עד סוף הפרשה · פרש׳ צו עד אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ועיין בזוהר צו דף כ״ז ע״א · פרשת קדושים לא תעשו עול במש״פט וכו׳ עד אני ה׳ · פר׳ בהר סיני ושבתה האר״ץ שבת לה׳ וכו׳ עד כל תבואתה לאכול פרשת בחקתי עד ואולך אתכם קוממיות פרשת נשא כ״ה תברכו את בני ישראל וכו׳ עד ואני אברכם ריש פרשת בהעלותך עד כן עשה את המנורה פרשת חקת אז ישיר ישראל וכו׳ עד ונשקפה פרשת בלק וישא משלו וכו׳ כי מראש צורים עד ותהי אחריתי כהוהו עוד שם וישא משלו לא איש אל ויכזב עד ודם חללים ישתה עוד שם וישא משלו וכו׳ מה טובו אהל״יך וכו׳ עד ותנשא מלכותו פרש׳ ואתחנן שמע ישראל עד ובשערך פרשת עקב כי ה׳ אלהיך מביאך אל אר״ץ טובה עד ומהרריה תחצוב נחשת שם כי האר״ץ אשר אתה בא שמה וכו׳ עד בימי השמים על הארץ · שירת האזינו עד תומה · ואחר כך בנביאים שמואל א׳ ב׳ ותתפלל חנה וכו׳ עד וירם קרן משיחו (ועיין בזוהר ויקרא י״ט ע״ב :

ישעיה א׳ הדבר אשר חזה וכו׳ והיה באחרית הימים עד בית יעקב לכו וכו׳ · (עיין בזוהר ואתחנן דף ע״ד ע״א) סימן ט׳ עד קנאת ה׳ צבאות תעשה זאת · סימן י׳ צהלי קולך בת גלים (עיין פרשת ויחי רמ״ט) עד קדוש ישראל · סימן ט״ו משא מואב וכו׳ עד והוכן בחסד כסא באהל דוד וכו׳ · (עיין זוהר פקודי ר״ך) סימן כ״ו ביום ההוא יושר השיר כו׳ עד צד״ק למדו · סימן ל כה אמר קדוש ישראל וכו׳ עד והיה אור הלבנה וכו׳ ומחץ מכתו ירפא · סימן

ל״ג

לג ה׳ הנמ״לך וכו׳ יזהיה אמונת עתך עד כל חבליו. כל
ינתקו · סימן מב כה אמר האל ה׳ בורא השמים ונוטיהם
רוקע הארץ (עיין זוהר ויגש רה ע״ב) עד ה׳ חפץ למען
צדקו (סימן סה הכעיסו. שמים ושחקים יזלו, צדק עד פני
ה׳ הולך צדק מגיד מישרים (עיין זוהר ויקרא כה)· סימן
כ״ה שמענו אלי כורשי צדק עד לאמר לציון עמי אתה עיין
פנחס רמ״ה · סימן נב הנה ישכיל עבדי עד ולפושעים
יפגיע (עיין וישב קפ״א א׳) סימן נ״ד בצדקה תכונני
עד ושומר ידו מעשות כל רע · סימן ס׳ לא ישמע
עוד חמס בארצך וכו׳ עד יצא כנגה צדקה סימן ס״ג
שמעו דבר ה׳ החרדים אל דברו עד והיה מדי
חדש ·

ירמיה ל״א מצא חן במדבר וכו׳ עד לא יכתש ולא
יהרס עוד לעולם סימן לג כה אמר ה׳ עוד
ישמע וכו׳ עד כי אשיב את שבותם ורחמתים · הושע ג׳
והאמר ה׳ וכו׳ עד ואל טובו באחרית הימים · עובדיה עד
והיתה לה׳ המלוכה · עמוס ט׳ הלא כבני כושים עד סופו ·
זכריה י״ד עד סופו · חבקוק ג׳ וה׳ בהיכל קדשו עד סופו ·
(ועיין בזוהר שמטרה עמד זבול׳ עמדו לא עמדו· כתובי׳
סי׳ ח׳ ה׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ סימן ט׳ אודה ה׳
בכל לבי וכו׳ והוא ישפוט תבל בצדק וכו׳ (עיין ויקרא י׳ ע״א)
סימן טו ה׳ מי יגור באהלך עד הולך תמים ופועל צדק
(עיין זוהר אמור צח ע״ב) סימן יז תפלה לדוד שמעה
ה׳ צדק סימן כ יענך ה׳ וכו׳ דאית ביה ע׳ תיבין לעומת
ע׳ קלין דאיילת השחר כנודע בזוהר סימן כא ה׳ בעזך
ישמח מלך (עיין פקודי רלה) סימן כב למנצח על אילת
השחר (עיין ויקרא דף כה ע״ב) סימן כג מזמור לדוד ה׳
רועי כו׳ (עיין זוהר תרומה קנ) סימן כד לה׳ הארץ
ומלואה (עיין זוהר נח כז) סימן כה לדוד אליך ה׳ נפשי
אשא ויכוין לאלפא ביתא שבו בסוד ושכבה במקום שכוא
יש כ״ב כנודע ויכוין אליו סדר האלפא ביתות שבתהלים
סימן ל״ד לדוד בשנותו את טעמו וכו׳ אברכה את ה׳ וכו׳
בה׳ תתהלל כו׳ וסימן קיא אודה ה׳ בכל לבב וכו׳ שאמרו
בפרשת תרומה דף קכ״ד דהוא בעלמא תתאה ע״ש וסימן
קיב אשרי איש ירא את ה׳ במצותיו וגו׳ קיט אשרי תמימי
דרך וסימן קמה תהלה לדוד כו׳ · וגם ישוב לסדרו סימן
כז אורי וישעי וכו׳ כולת אני בוטח כו׳ ואתה ירום ראשי
(עיין בזוהר מקץ דף קצ״ח פירשו ראשי ד״א כ״י) סימן לב
לדוד משכיל וכו׳ שמחו בה׳ וגילו צדיקים (עיין באבר אמור
קה ע״א) סימן לג רננו צדיקים בה׳ כו׳ אוהב צדקה ומשפט
וכו׳ סימן לו למנצח לעבד ה׳ לדוד וכו׳ צדקתך כהררי אל כו׳
(עיין אמור כ״א) סימן מב מג שמכי מזמורים הלו הומרו
על חסן המלכות לעלות עם דודים כנודע סימן מ״ה על
שושנים וכו׳ סימן מו על עלמות שיר (עיין פרשת ויקח
קצח) סימן מח גדול ה׳ ומהולל מאד בעיר אלהינו וכו׳ סימן

ג׳ אל אלהים ה׳ דבר ויקרא ארץ (עיין אחרי מות רף ס״ד
ב׳) סימן כ״א ככה אליו נתן וכו׳ אבכי שפתי וכו׳ אז
תחפוץ זבחי צדק · סימן ס׳ למנצח על שושן עדות וכו׳
(עיין זוהר פנחס רלג סימן סג בהיותו במדבר יהודה וכו׳
דבקה נפשי אחריך סוד רחל אחורי זו״א כנודע סימן סה לך
דומיה וכו׳ שומע תפלה דא כ״י כמ״ש בזוהר תרומה ק״ט ·
וכן כורלאות בצדק וכו׳ סימן סז אלהים יחננו כו׳ ארץ נתנה
יבולה סימן ס״ח יקום אלהים וכו׳ גשם נדבות וכו׳ (עיין
פרשת וישב קפ״ט) סימן עב בין ה׳ משפטיך ותנים בצדק
סימן עב לשלמה אלהים משפטיך למלך תן כו׳ ידין עמך
בצדק כו׳ ועיין בזוהר· סימן פה רצית ה׳ ארצך כו׳ צדק
ושלום נשקו סימן פו תפלה לדוד כו׳ ועיין בסוד פנה אלי
בזוהר קדושים פד · סימן פז שיר יסודתו כו׳ עיר האלהים
סלה סימן פט משכיל לאיתן כו׳ (עיין פרשת אמור דף לל)
סימן צד אל נקמות ה׳ כו׳ כי עד צדק ישוב · סי׳ צו שירו
לה׳ שיר חדש עיין זוהר חיי שרה קכג וכו׳ ועיין ג״כ בסוד
האמת והצדק · סימן ק׳ מזמור לתודה ועד דור ודור
אמונתו · סימן קא חסד ומשפט כו׳ להכרית מעיר ה׳ כל
פועלי און סימן קב תפלה לעני כי יעטוף עיין זוהר וישלח
קסח ב · סימן קג ברכי נפשי את ה׳ ה׳ אלהי גדלת מאד
וכו׳ ישמח ה׳ במעשיו עיין ויקרא קסב ע״ב סימן קי נאום ה׳
לאדוני שב לימיני וכו׳ ועיין ביאור פרש׳ בראשית ז׳ ע״ב ·
סי׳ ק״ט וק״יז וק״יח הודו לה׳ טוב וכו׳ פתחו לי שערי צדק
אבו׳ן אתמ וכו׳ · סימן קכ״ב שמחתי באומרים כו׳ כעיר
שחוברה לה יחדיו דאתחברת סיהרא בבריתא והיא בחדא
עיין זוהר וישב דף ק״פ ע״ב סימן קכג היושבי בשמים
ועיין זוהר ויגש דף רח סימן קכה ירושלים הרים סביב לה
סימן קכו בשוב ה׳ את שיבת ציון סימן קכז לשלמה אם ה׳
לא ישמור עיר ועיין זוהר וישלח קע״ב א׳ סימן קכח אשרי
כל ירא ה׳ וכו׳ יברכך ה׳ מציון וראה בטוב ירושלים (עיין
זוהר ויחי רעח א׳) קל״ב זכור ה׳ לדוד וכו׳ כהניך ילבשו
צדק וכו׳ סימן קל״ג הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד סימן קל״ד ·

הללויה הללו את שם ה׳ וכו׳ (דבליל שמא
ושבחא פורחא ששה דה״ה שבחא
דיא כנסת ישראל הלל בגימטריא ע״ם מספר אדנ״י כמ״ש
בזוהר סוף פרשת וישלח) ואלות אלו הללויה שבסימן קי״ב
הללויה הללו עבדי ה׳ וסימן קמו וקמז וקמח וקמט וקן
ובגולתם רבה מאד לאומרן בראש האשמורת. הרי לך ס״ה
מזמורים בכבוד הדר המלכות משלי אשת חיל מי ימצא
עד סופו · ואחר כך ישורר בנועם קולות לעורר חבצלת
השרון לשיר בקול נעים · שיר השירים כולו כמ״ש בתקונים
תקון י״ג דאתערא ברתא דמלכא בשיר השירים וכו׳ וצריך
לכוין בקריאתו כמ״ש בסתקון ח״י דמשבחה שכינה בשיר
השירים מתתא לעילא מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב
חמוקי

יאמוקי ירכיך וכו׳ שררך שני שדיך צוארך ראשך הא הכא
יתיתא לעילא וסיה משבחת לקב״ה מעילא לתתא ראש״ו
כתם פז עיני״ו לחיי״ו שפתו״תיו ידי״ו שוקיו וכו׳ כמו
שבארנו בפרקי שבת באורך · קהלת סימן ס׳ ע״ד קטנה
זכו׳ עד אשרך ארץ שמלכך בן חורין · דכ״ש סימן ס׳ בשבת
אחת וכו׳ לך ה׳ הצדקה וכו׳ עד למען אדנ״י · ואחר כך
יאמרו קדיש·

והכל

לפי היום יהנו בסדר זה עד מקום שירם מגעת כדי לשנות בספר הזוהר · כי הנה
מודע מ״ש כר״מ פרשת אחרי מות ז״ל ומאיכון קלין דישכת
דאיכון ע׳ לקבל ע׳ תיבין דיענך ה׳ אתפתחות דאמא
דאיהי ב׳ כלילא מתרין ביתין לאולדא תרין משיחין ואוביל׳
דישא בין ברכאה דאיהי דישא דילה עמודא דאמצעית׳
יתרין שוקהא ב״ה ב׳ נביאים מתמן אולדין תרין משיחין
בההוא זמנא ויחשוף יערות יתעבר כחש מעלמא ע״כ כי
על כן עת דמן היא עתה כעד״א להגות במו מילי דמשיח
וק״ן דפורקנא וזה סדרו·

פרשת

בראשית דף כה ע״ב ר״א אלה תולדות השמים עד דף כו׳ ע״א מצפם ידי
אתפלאר פרשת וירא דף קב ע״א דבי יאודה פתח נודע
בשערים עד שם ע״ב ומפש בבדיק דלים שם דף קיח ע״ב אמר
דבי יוסי כב וכא דא כתיב אני ה׳ בעתה אחישנה עד קיח
ע״א ולעבדו שכם אחד שם דף קיט ע״א ר״ש פתח ואמר
וזכרתי את בריתי יעקב עד סוף העמוד כל שכתוב לחיי׳
בירושלים שם קך ע״ב פתח ואמר בכל נרתם עד סוף
העמוד ויהי להם למושיע פרשת חיי שרה סוף דף קלג ע״ב
ר׳ חזקיה פתח מי נתן למשם יעקב עד ד׳ קלד ע״א ועשיתי
את אשר בחקי תלכו פרשת וישלח דף קע ויאמר שלחני
כי עלה השחר וכו׳ עד סוף ע״ב והא אתמר ואוקמוה פרשת
שמות דף ז ע״א פתח ואמר משא מצרים עד דף י׳ ע״א עד
כאן מילין דרזין סתימין פרשת כי תשא דף קפח ע״א
פתח ואמר עד קץ ע״ב עד ובג״כ לא כאות דמעה פרשת
פקודי דף רלט ע״ב תא חזי בזמנא דאתבני בי מקדשא עד
דף רמ ע״ב כי פי ה׳ דבר פרשת ויקרא דף ו ע״א רבי אחא
יהוה א״ל עד ע״ב ואדשתיך לי באמונה שם דף כב ע״א רבי
יוסי פתח ואמר משא דומה עד ראש ע״ב ושב וקבנך מכל
העמים פרשת אחרי מות סז ע״ב ר״ש אמר רעיא מהימנא
עד רית ע״ב כחש מעלמא ואחריו נמשך ר״ש פנחס דמס
ע״א ואיתימא עד וכעל חימה לגבייהו · פרשת אמור דף
פט ע״א ולאחותו הבתולה וכו׳ עד שם בעמוד קותי אחרי כי בא
אורך פרשת שלח לך דף קסדליש ע״א אמר לון רבי א׳ לא
זכאין קדישין עד דף קסו ע״א זכאה עמא דכל דא מחכאן
וכל רא בגיז לון שם דף קענ סוף ע״א פתח ואמר על הר
נבוה עלי לך מבשרת ציון עד סוף העמוד שבי ירושלים
ודאי פרשת בלק דף ריב ע״ב הראנו נא עתה עד סוף

העמוד כהלי ורכי יושבת ציון · פר׳ פנחס דף רך סוף ע״ב
אמר רבי אבא אדכרנא מלא חדא עד דף רכא ע״ב אמר
אילו לא אתיכא לעלמא אלא למשמע דא די שם דף רמו ע״ב
ר״א ויאלום והכה שולם עד כגלותא בתראה שם דף רנא
ע״ב רבי שמעון פתח בעד חי״ת קנה וכו׳ ור״מ שם עד דף
רנב ע״ב דעבד דינא בעמלק·

פרשת

ואתחנן דף רסו ע״ב פתח ואמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול עד שם באותו
עמוד ואיכון כרוזים השתחוו לה׳ שם דף עד ע״א פתח
ואמר הן עוד היום גדול עד סוף ע״ב כן יעמוד זרעכם
ושמכם פרשת כי תצא דף רעא עמוד ב׳ אדהכי הא כונא רכ״א
עד רף רע״ט ע״ב סלכה למשה פרשת האזינו דף קכז ע״ב
ר״א פתח ואף גם זאת עד דף רכא ע״ב אז
תתענג על ה׳ ברוך ה׳ לעולם אמן ואמן · (אמר
המעתיק הקב המחבר הודנו לדע׳ בחלק הב׳ בליל שביעי
של פסח להגות בלילה ההוא במילי דמשיח ושם כתב
זבקיצור תפלנ המודה מקום שבזוה וכאן מדאוב למצביתו
דראוי לתפוס בסדר השנה כאן לא יהיה שהות בלילה)
בכל לפי היום יהגו בסדר הזה עד שידה מגעת זהמותר
ממנו יהגו בערב ר״ח אחר ולא עיכב·

ואחרי

גזמרם יכונו אחיו לעתור ולרצות לפני קונם על גלות השכינה הזה וה׳ השתיר פניו
ממנו ומלאתנו היתה ואת יעקב למשסה וישראל לבוזים
עם בזוי זשפני עונותינו הסו אלה וחטאתינו מנעו הטוב
ממנו כאשר חכמים הגידו לא גלו ישראל מארצם אלא על
שמרדו במלכו שמי׳ ומרדו במלכו׳ ב״ד ומאסו בבי׳ המקדש
ולמדו זה ממאמר איש לאהלך ישראל אל תקרי לאהלך אלא
לאלהיך · ומרדו בדוד דכתיב אין לנו חלק בדוד · ומאסו
בבית המקדש דכתיב ראה ביתך דוד ועתידין ישראל
לחזור ולבקש שלשתן שנאמר אחרי כן ישובו בני ישראל
ובקשו את ה׳ אלהיה׳ ואת דוד מלכם ופחדו אל ה׳ ואל טובו
באחרית הימים ע״כ · על כן יאותה לנו להתאונן על זה
דאשית אוני״ם ועל גלות החיל הזה לפי רוב השכינם ויאמ
העם בשתאוננים וע״כ אחרי קריאה קריאה נאמנה זו בבכי
יבואו יוכאין בבי״ד ובתשכין בבי״ד בנוסח תפלה זו כי
בהפכו עליה בידיה וזה תוארה·

רבון

העולמים ואדוני האדונים ואלהי האלהים אתה ידעת אולתינו ואשמותינו ממך לא
נכחדו ובהעלות על לבבנו גודל משובותינו במים נשפכנו
והתפרדו כל עצמותינו ירוא ולעד יבא בבו ותכסנו פלנו׳
בושת פנינו כסתנו ואין לנו פה להשיב ולא מצח להרים
ראש כי עונותינו עברו ראשינו וכמשא כבד יכבדו ממנו
פשעינו רבו מלמנות וחטאתינו עצמו מספר · ולא לזאת
יחרד לבינו ויתר ממקומו על כי גדול כים שברינו ואחר
גדלים מגילתנו עד לשמים ומרדנו באלהותך לאמר איש
לאהליך·

לאלהיך ישראל ודעת דרכיך לא חפצנו ומרדנו במלכו׳ בית דוד לאמור אין לנו חלק בדוד: ועוד הוספנו סרה ומאסנו בדביר ביתך זבול מקדשך לאמר ראה ביתך דוד. אללי אללי לנו אהה אהה עלינו אויה נא עלינו כי גדול כים שברינו ותמוגגנו ביד עונינו והשיבו גמולינו בראשינו וערי קדשיך היו מדבר ירושלים שממה. בית קדשינו ותפארתנו היה לשריפת אש וכל מחמדינו להרבה וגלינו מארצינו ונתרחקנו מעל אדמת נחלת אבותינו. אוי להם לבני׳ שגלו מעל שלחן אביהם וילכו מגוי אל גוי נעים ונדים דחויים ודחופים והיו למרמס ולמדרך כף רגל הסו״ד והחמו״ר נשכבה בבושתינו ותכסינו כלימתנו כי כל אלה גרמו פשעינו וחטאתינו מנעו הטוב ממנו.

והנה עתה שבנו אליך ה׳ אלהינו אבינו אב הרחמן בארץ שביינו בכפיפת ראש בכפיפ׳ קומה בנמיכת רוח בחלישות חיל בשבירת לב ובדמע לב בהשתחויה באימה במורא ברעד בפחד ובחלחלה לעתור ולרנות מול הדרת כסא כבודך לבקש מחלה וסליחה וכפרה על חטאתינו ועל עונותינו ועל פשעינו שחטאנו ושעוינו ושפשענו לפניך כי אחרי שובינו ניחמנו ונתחרטנו ספקנו על ירך בושנו וגם נכלמנו כי עליך נשאנו חרפה שמנו פנינו כחלמיש ובלשתן אנו מבקשים לך ה׳ אלהינו את דוד מלכנו ובית קדשינו ותפארתנו כאמו׳ נפי כבודך אחרי כן ישובו בני ישראל ובקשו את ה׳ אלהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה׳ ואל טוב״ו באחרית הימים ועתה ברחמיך הרבים הבט נא והושיעה נא צאן מרעיתך אל ימשול בנו קצף ואל תע זבנו אבינו ואל תטשנו מלכנו ואל תשכחנו יוצרנו ואל תעש עמנו כלה בגלותינו כי אל מלך חנון ורחום אתה. ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ שבלו כשאו צרות נחרות תכופות זו לזו בין עמי התועבו׳ והנה עבדיך מוכים להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך ובכל זאת לא נסוג אחור לבנו ותט אשורינו מני הדרך עודינו מחזיקים בתומתנו ותומכים בבריתך איה סופר איה מונה שמות התוכי שלומי אמוני ישראל המנוסים על יחוד כנו׳ שמך והיך יוכל להכי׳ מזכיך העליון רוב העולו׳ המעולו׳ ולא יתפח תפוח אפר השרופים על יחוד כבודך. הים מקום לסבול עוד פורפיך כדם המפדפדים אשר פרפרו נריהם את בשריהם ומומתים על אמתך ונזבחים לזבחיך ומדוע לא יובא את דמם אל הקדש פנימה לכלה פשע ולהתם חטאת הייטב לצדק משפטיך כי דם פרים וכבשים ירצה. ודם זבחיך ישפך ולא ירצה ומה זו כמיכה אשר תכמך ידים שופכות דמים נקיים וידים עסקניות לעסוק עוסקי תורתך ולהאכיר נאן קדשים ומה זו שתיקה אלהי האלהים אשר תחרש לעם נאצו שמך כי כאמו גוים איה האלהים האדירים המכה מלכים גדולים יבא נא עוד אלינו קראו בקול גדול אולי ישן הוא ויקץ ויחפאו דברי׳
עליך

עליך אל עליון המרגיזים מלהזכירם הלבבות ולהשיב מחשבות חרפה שברה לבנו ונקוה לנוד ואין ולמנחמים ולא מצאנו.

אהה ה׳ העל אלה תתאפק ועיניך תכסה עוברי פכל המתהללי׳ באלילים דקדו כאלים בהיכל׳ שקטים ושאננים מיניהו מלכי מיניכו אפרכי יונאים ביל למה. ובניך שעמוסים מני בטן הנשואים מני רחם גרושים ונבוכים בארץ לא להם דוחו מבית אביהם הרשים יצאו דחופים. ותגשנה השפחות הנה וילדיהן יושבו׳ על מלאת לכל חפציהן למתגבר על גבירתן משתררות לגרור עליה לרשת משכנותיה עתקו גם גברו חיל להנמי׳ נפש אביונך ולהתם תמימך בטומאתם ולא יזכר שם ישראל עוד הטוב לך כי תעשוק בחשקי תשוקה והאמ״ה מזה והאמ״ה מזה בעודף פורקת עוליך ומתרפקת עליך לאמר לא קידשת אלא אותי והיא זונה ומזנה מזן אל זן וגם הנה הרה למהרה ניניה כתנינים ונפיעיה כנפעונים לפרוץ גדירך ופרוש להם חוקי רצוניך הפך רצונך ומסרסי׳ ספר הסרסי׳ לקופה של שרבים. ולמה יתן עוזך כח לאוח ולא לחטה ומחלפת השטה הקדישה היא בעינים והקדושה למרמס רגלים שנואה כי תבעל ונגועה כי תבהל. איך טלאיך הענוגים והרכים כמתי עולם במחשכי׳ איך היו אשכלותיך הנאהבים והנעימים נמומות דקות שדופות קדים איך יענו בני עונגה אשר אייבת. את בנך את יחידך אשר אהבת איך נתקו מורשי לבב יחידך סעשוקים שוקקים להיו׳ שביב לשלחניך. ועתה ה׳ עד מתי למה פניך תסתיר תשכח עניינו ולחצנו׳ הלא זכריה חוזך אמר לפניך עד מתי אתה לא תרחם את ירושלים ואת ערי יהודה אשר זעמת זה ע׳ שנה ומה נאמר לפניך ה׳ אלהינו מה נדבר ומה נצטדק על הגלות המר והנמהר והארוך הזה שבועים שבעים ועוד נוסף עליהם ימים ושנים רבים ורעים ואנחנו אסורים. בשבייתנו מהמספר אלף ושש מאות ואחד שנה לחרבן בית קדשינו ותפארתנו מאמר עינינו משוש לבינו. על זאת ידאב כל רוח ונמס כל ידים וכל ברכים תלכנה מים וכל עין תזל דמעה אהה ה׳ אלהים המאום מאסת את יהודה ואם בציון געלה נפשך מדוע הכיתנו ואין לנו מרפא למה לנצח תשכחנו תעזבנו לאורך ימים כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטננו ועתה ה׳ עד מתי עד אנא יגית בגאון האף שלהבת הרוניך הכלו המים מתעל׳ חסדיך ותעלת רפואותיך מהרפות להנו התמו הנהרים העצומים מאמתי אומרי י״ג מדות רחמיך ולא יוכלו לכבות האש הגדולה הזאת. הבט משמים עדה תמה שטוחה באסקופת היכלך ולבם קורע׳ ענייה סוערה הומיה היא כאין הסקש הסכת ושמע תחנוני שאלתה ובקשתה כהוגן הלא מנעד היא לגודל חסדך ואם עונינו ענו בנו וצננו ענן שלא רוחך הטיב לפזרם ושמש צדקתך להמסם
התאמן

התאמץ בתוקף חנינותיך רומה על השמי' לרחם העמוסים מרחם באחדותך ואתה גלה הע"ז עוזך המופלא בה אין סוף לחשוף לנכון חסדיך נחנחו' חיור עתיק אשר אור מראש תלבין בזוהרם זהורי' אודם דינך ושלש עשרה מדו' רחמיך אשר תקנת בתעלומות חכמה נשגבה את בריתם זכו"ר אל נוצ"ר חסד ונק"ה בטל אורות את רושם כתמי עונותינו יגלו ויגולו הרחמים העליונים על מדותיך ויסתלסלו בסילסולם עד יגיעו ויגיהו בנוגה רב אבן הספיר ותעלה למעלה ראש עטרת זכות אבותינו בעלי בריתך להקנות להם כח יפה במעמד שלשתן לעשות חיל ולחלות פני חנך להכין עת לחנכ' ושע' רצון. עורו ישיני חברון מקברותיכ' ועלו אל מול אדרת כסא הרחמים לעתור על שארי' מיטב הצאן הנמשלה ביד שוכליה כרי חמסים וחמוצים עלו עליה עוד ושוט שות שתו להשיתה ועונשי' אנושים לאנסה והילדי' רכים ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן (טעם לתפלה זו בער"ח לפי שהתעוררות הנשמות של הצדיקים הוא בר"ח וכמ"ש במציע' מ"ט נגה ליה למר אמ' ליה אדמוקי לאברה' וכן ליצחק וכן ליעקב כו'.)

קום אברהם רחימא ועמוד לפניה' וזכור לפני אבינו חי וקיים ברית בין הבתרי' להיות זרעך ככוכבי השמים לרוב ועתה הותמו בינע"א תואבי' בתועבות אמלו לכו ובכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד תשיב ארע לגוררם באמיתך שמיתם כן תרדפם בסערך ובסופתך תבהלם ובחסדך תצמית אויבי והאבד' כל צוררי נפשי כי אני עבדך כי לא ירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק חושה ה' ואל תתן בני הנאהבים והנעימים ביד אריות וזאבים ואם חטאו ועוו ופשעו בני ונתחייבו שריפה זכור נא לאשר מסרתי נפשי לכבשן האש להשרף על דבר כבוד שמך וקדשתי שמך בעולם ותהא שריפתי לשריפת בני.

קום יצחק עקידא ושפוך שיחתך ואת דמעותיך לפני אבינו אב הרחמן עד מתי ה' בית ישרא' יהיו למרמס ולעג ולקלס לעו' בכל כיאו שמך קנא לשמ' הגדול המחולל בעמי' קנא לערי קדשך החריבי' והשוממים קנא על ביתך המסורה בידיהם קנא לנאוך אתה אלהים אחתה ותזכה מעל מעלות עליותיה בחוץ תעמוד בבתי ההגרים בחוסר כל וקוצר רוח והאמה מזה והאמ"ה מזה בעודף קום נא שבה על כסא דין בקנאת יקריך ה' כגבו"ר יצא כאיש מלחמות וכו' ואם חטאו ועוו ופשעו בני ונתחייבו הרג זכור נא לאשר פשטתי צוארי של השלח על גבי המזבח להשחט על דבר כבוד שמך ותהא הריגתי להריגת בני:

קום יעקב שלימא ופגע את פני ת"ת ישרא' שומע תפלות על הצאן נאכיך הנאכחי' והנאנקי' בעניים ושביים ורוחק' ודלותם ושפלותם עד מתי ה' בני הידידים אשר מסרתי נפשי עליהם תטם חלק שבי ותעזבם מטומעי' ומגואלים ביד עשו וישמעא' צרי ואויבי לי כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים זכור עדתך קנית קדם למה תהיה משכלה ועקרה המשכילה ועיקרה של בית והמשכילה בכל זמן מזומנת לטובה רוה היא ושבעה ילדה ז' אנא ה' הושיעה נא צאן מרעיתך כי ת"ת עוזמו אתה וברצונך תרום קרנם וחמול על פליטת נאוך הנשארה שה פזורה ישראל בני אברהם אוהבך זרע יצחק עקידך והילדים אשר חנן אלהים לעבדך ואם עוו ופשעו בני ונתחייבו גלות החיל הזה זכור נא עניי וגלותי בגאתי מבית אבי הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותידד שנתי מעיני ועלא גלותי ליתר הגלות אשר נתחייבו בני:

קום משה רעיא מהימנא אביטה וראה נאוך רועי' בארץ מאפליה לא יוכלו שאת השוד והשבר משברי יום יום והיה אור ישרא' לחשך מוכים ומעונים ולעג השאננים. אנא אביר הרועים באב היית לישרא' בשחטאו במדבר ועמדת להם בעת צרתם בפרץ להשיב חמת הא' מהשחית. והיה נא לנור מעוז לנו בארץ שבינו והתחנן לפני ה' אלהינו לאמר אל תשחת עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך אשר הוצאת ממצרים ביד חזקה למה יאמרו הגוי' מבלתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישמעם בגוים בארץ שביים שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך זכור לאשר רנתי עליהם בסוס במדבר לבל יכם צר ואויב ואיך תאבדם עתה בשבייתם בין אריות רבנו ועינים רואות וכלות אלהים צבאות הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת וכנה אשר נטעה ימינך:

קום מלכא משיחא וראה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה בתוכים בתוכים המה ביד ע"א המתהללים באלילים ואל מי כטשת מעט הצאן והצירם והקיצה את משפטיך לפני אב אביך קנך לאמר עד מתי ה' זנחת ותמאס התעברת עם משיחך נארת ברית עבדך חללת לארץ נזרו פרצת כל גדרותיו שמת מבצריו מחיתה שסוהו כל עוברי דרך היה חרפה לשכיניו הרימות ימין צריו השמחת כל אויביו אף תשיב צור חרבו ולא הקימותו במלחמה השבת מטהרו וכסאו לארץ מגרת עד מה ה' תסתר לנצח תבער כמו אש חמתך ואנכי היום איש מכאובות וידוע חולי נגוע מוכה אלהים ומעונ' כשה לטבח יובל וכרחל לפני גוזזיה נאלמה ולא יפתח פיו מעוצר וממשפט לוקח ואת דורו מי ישוחח אם כח אבנים כחי אם בשרי נחוש כי תכתוב עלי מרורות ובני הנם בארץ אויביהם ביד פשעם ומה הועלתי בתקנתי במכאובות. ומחוליי' לכפר פניך ולכפר על בניך ועודם אסורים בזיקים בחבלי עוני הגלות החיל הזה: אנא ה' זכרה לחסדי דוד עבדך ואל תשב פני משיחך ידך תכון עמו אף זרועך

תאמצנו לאמונתך וחסדך עמו ובשמך תרום קרנו · להגלות בפרסום רב לישראל קדושיך להציל אני׳לך הגלולים בתהומות רבה ולאשר בין הגוים מטומעים ומגואלים להוציאם מאפילתם ולהעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד · ועתה ה׳ אלהינו גואלנו גואל אבותינו צורינו צור ישועתנו פודינו ומצילנו ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע רבה ה׳ אלהינו בעמך ישראל ותעלה לפניך זכות אבותינו הקדושים ולתפלת׳ שעה ברחמים · ותעלה לפניך זכות כל הצדיקים והחסידים והנהרגים והנשרפים והנחנקים על יחוד קדושת שמך וזכות משיחך הקדוש מגיננו ראה אלהים והבט פני משיחך ומהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד ותשכון בתוך ירושלים כבראשונה וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין ובנה אותה בנין עולם מהרה בימינו ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך מלך ביופיו תחזינה עינינו מוכתר בכתרי כתרים ויהיה כד״ק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו ומלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ ע״כ:

הנה ה״א זו היא עבודה שבלב נשבר ונדכה והיא לקט שית״ה ופאה משאות פאת יפיפיות אשר הצעתידו ליוצרם ביוצר עתירתם תחינות נכונות ומתוקנות בשבח והוד״אה ממין השענה הראויה לטעון ולזכות בדין הצדק שכך היא המדה מדת טובו האמונה להעשות לו כחת רוח בהיותו משבח מבריותיו וזהו דבונו כמ״ש בזוהר בכמה מקומות · על כן יגעתי בעקבי הראשונים לרגל המלאכה אשר לפני לזכות את הרבים ולכבוד אלהים הסדר סדר הר״ר מלכו״ת הזה דבר דבור על אופניו בכל דברי התפילות דבר השוה לכל נפש אדם וסוד מסדרי יבא בם וגם אין מקרא יוצא מידי פשוטו וכל האומרם באמירה נעימה ומעלה את המדומע מובטח יודע אני שהוא מקובל · וקבלה זו בידינו מן הראשוני׳ וגם הא״רי המופלא ז״ל מסרה לנו שטוב ללכת להשטתח על קברי הצדיקים בערב ראש חדש וגם בט״ו לחדש להתפלל ולהתחנן על קברם בתענית שיעתירו בעד החיים כמ״ש בזוהר פר׳ שמות אילמלא בעותא דילי על חיי לא יתקיימון פלגות יומא וכפ׳ אח״מ אמרו בשעתא דאצטריך עלמא רחמין חייא אזלין ומודעין להו לנפשייהו דצדיקי ובכאן על קברייהו וכו׳ כדין אתערין נפשייהו דצדיקיא ומתכנשי ואזלין ושאטין לדמיכי חברון ומודעי להו בצערא דעלמא כולהו אעלן בפתחא דג״ע ומודיעי לרוח ואינון רוחין דמתעטרן בג״ע מלאכי עילאי אזלי ביניהו וכולהו מודיעין לנשמה והנשמה מודיעה לקב״ה ובעאן רחמי על חייא וקב״ה חס על עלמא בגיניהון וע״ד אמר שלמה מלכ׳ ושבח אני את המתים וכו׳ והאריך עוד שם ד״ע ע״כ ובכל

שבתא ושבתא וריש ירחא כולהו מתחבר׳ ומתעטרן כחד עד דאזדווגו לאייתי לסגדא למלכ׳ עילאה ולכתר תייבן לאתרייהו שה״ד והיה מידי חד״ש בחדשו וכו׳ ועל כן יאותה לנו בשעתא דאזדווגו להראות את פני האדון ה׳ לעתור ולרכות עליה׳ על גאולתנו ועל פדות נפשינו ואני נהגתי להתפלל תפלת הכ״ל על הגלו׳ על קברי הצדיקים בירושלם עם כל החברים יצ״ו בכל ערב ר״ח אחר גמר סדר הלימוד וכל יקר ראתה עינינו המשבחות כבא רב תל״י:

ואולם המשכילים יזהרו ללכת שמה בנקיות וכמ״ש הרב ז״ל בשער הנבואה כי סבוב רשעים יתהלכון והם הרודפים אחר הקדושה כרודף אחר סחיים כי אין להם חיות אלא מהם ולאשר שהם יתדבקו באדם הטמא ויטעוהו ויחשוב שהוא רוח הקדש ואינו אלא רוח הטומאה ח״ו ולפיכך יהא זהיר כל אדם שלא להשתטח על קברי הצדיקי׳ הסמוכים אל קברי אנשים שאינם מהוגני׳ ולא יהיה אם חכם מלומד ביחודים ויודע לשברי׳ הקליפו׳ ביחודים ע״כ · גם נהגתי עם החברים לקדש את החדש בער״ח כי חביבה מצוה בשעתה ולא נהגו לקדשו בשבת שלפני ר״ח אלא מפני שבשבת נאספו כל העם בבית הכנסת אכן הטוב והישר למשכילי׳ בחכמה לקדשו בער׳ בער״ח בתפלת שחרית או מנחה מעומד:

וטעמא רבא איכא למילתא לבאים בסוד ה׳ אשר כל הראשי חדשים הם במלכות האמנם יש שם ב׳ בחינו׳ בחינה אחת בהיותה מצד עצמה והב׳ מצד הזכר זעיר ונקראו ראשי חדשים יען כי כולם הם בבחינת הראש והוא מתחלת החדש ניסן וסדרן כך ניסן גולגלת׳ אייר וסיון תרי אודנין תמוז ואב תרי עיינין אלול הוא חוטם׳ ונשאר הפה שאינו במנין והוא בעלם · וגם הסדר הזה הוא בזכר תשרי גולגלתא דזכר חשון וכסליו ב׳ אודנין טבת ושבט ב׳ עיינין אדר הוא החוטם וגם כאן נשאר הפה שלו נעלמת ולפיכך צריך לקדש אותם בפה שעל ידי ההבל שבפה הזכר נשלם הגולגלת׳ דנוקב׳ טוב לכוין אותם כשיקדש החדש חדש בחדשו ע״פ מדותיו ואחר שיאמר ג״פ יהי רצון יאמר מ״י שעשה נסים וכו׳ · ויכוין לאימ׳ עילאה דמסטרא דיובלא נפקו ישראל ממצרים כמו שכתב בזוהר הו״א יגאל אותנו ויסיב בנים לגבולם דמסטרהא גם כן פורקנא בתרייתא דבה אידו דכלא · וגם היא מתגלית בר״ח ועל כן יש לכוין מ״י והו״א בה (א״ה ומטעם זה אין בנוסח זה רק כ״א תיבות כמנין שם אהיה שהוא באימא ועל כן אין לומר בקרוב כמ״ש במנהגים ז״ל ·

בס״ט יהא לנו ראש חדש

ניסן גולגלתא דנוקב׳ קדישא · ראש חדש

אייר אודנא ימינא דנוקבא קדישא · ראש חדש

סיון אודנא שמאלא דנוקבא קדישא

תמוז עינא ומינא דנוקבא קדישא
אב עינא שמאלא דנוקבא קדישא
אלול חוטמא דנוקבא קדישא
תשרי גולגלתא דמלכא קדישא
חשון אודנא ימינא דמלכא קדישא
כסליו אודנא שמאלא דמלכא קדישא
טבת עינא ימינא דמלכא קדישא
שבט עינא שמאלא דמלכא קדישא
אדר חוטמא דמלכא קדישא

ויגמור עד ולגאולה קרובה ואמרו אמן · וכבן כבח סגולת קידוש החדש בפה יתוקנו ויעשו חדשי הנוקבא קדישא רחל אמינו ומזיו שפעתה לבנים תביא אמן :

ומורי נר״ו ציוה לבעל תשובה א׳ לתקון שכבת זרע לבטלה אשר הוא גורם אריכות הגלות והסתר היות אור הלבנה כאור החמה לכוין כשמברכים החדש כשהחזן אומר מי שעשה נסים ר״ת שכן שהוא בא״ת ב״ש בי״ט שם קדוש להפליט הקליפה כל ניצוצות הקדוש׳ שבם והוא יוצא מפסוק ב״י חסן ואפלטהו · ואחר כך יאמר ·

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שבל טפה וטפה של קרי שיצאת ממני לבטלה שלא במקום מצוה בין באונס בין ברצון והנשמות העשוקות בקליפות ונפוצות בארבע כנפות הארץ והנשמות דאזלין ערטילאין עטהלמען שם הקדוש בי״ט ובשם הקדוש הב״ו תפליט הקליפה ותחזירם למקום קדושה ויקיים בנו מקרא שכתוב ושב ה׳ אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה׳ אלהיך שמה אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה׳ אלהיך ומשם יקחך ומהר לגאלינו גאולת עולם לחבר את האהל להיות אחד ע״כ · וכל איש העלול לגוילות ימלא ידו מנחה ומחן מכתו ירפא ·

תפלת מנחה

ובהעלות המנחה יבונו יחדיו עטופים בטלתותיה׳ ועטרותיה׳ בראשיהם ודעותא דלבא יחד כולם יכנסו בכי טוב לקרות פרשת העקידה בדקדוקיה וטעמיה ויכיונו כל שם אלהים שבה הל״ף למ״ד ה״י י״ד מ״ס גימטריא ש׳ כמספר יהו״ה בא״ת ב״ש מנפ״ץ וכבן יומתק הדין שבש׳אהים בהיותו גימטריא מנפ״ץ שהוא רחמים ואחר כך יאמר רבונו של עולם כמו שכבש וכו׳ עד ושב וקבצך · ואחר כך פרשת האזינה גדולה תשובה וכל חפנים ל״ו ישוו בה בפרשת נצבים והיה כי יבאו עליך וכו׳ עד סוף הפרשה · ואחריה פרשת היראה בפרשת עקב ועתה ישראל מה ה׳ וכו׳ עד זבת חלב ודבש ויאמר תפלות הרב ז״ל אחריהן · ואחר כך בבכי יבאו

וכתחנוני׳ במסח שמע קולי המתוקן מהרב האלהי גאון ז״ל כי סגולתו לקטל התפלות ודלתות שמים פתח · ויעמוד המטורר שבהם להתפלל באלוחות ותפקמו בדמעות שלש מזמור מה ידידות ופרשת התמיד והדר פיטום הקטורת מעומד מלה במלה ואשרי ·

ויוציאו ספר תורה ויאמרו י״ג מדות ג״פ וישבו ויאמרו בקול בוכים נוסח עתרת זאת

אנא אלהי אברהם ופחד יצחק אביר יעקב אלהי השמים ואלהי הארץ היה נא לנור מעוז ותן עוז ותעצומות לשני מלאכיך הקדושים שרי החסד והגבורה מליצי יושר זמלמדי זכות על עם בחירך כי הנה המלאכים נועדו חברו יחדיו לעתות כה לעמוד נגד האויב המשטין בם׳אל נמ״א למים גמוכים ולדם נקיים ואתה בטובך הגבירם בכחך הגדול ובזרועך הנטויה אלגם והחליצם להחלישו · ויהיה נא לפניך ענות נפשינו היום דוגמת קרבן השעיר להפיס דעת״ו להפיס רחמים ולהפיץ עזו המקטרג שמע ה׳ואל בר אכ״ף מוש״ל ברשע חיילא כל יחילו (לשון הנלחה) אבל חילו ויחולו עוכות עמך על ראשיהם מלמעלה · ויהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך וחדש עלינו את החדש הזה לטוב׳ ולברכה לששון ולשמח׳ לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכל׳ למחיל׳ חטא ולסליחת עון ויהי החדש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשינו וגאולה מהרה תצמיח שלא נא כיד תשלח · עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך · ואני תפלתי ג׳ פעמים ויקראו כפרש׳ ויחל ג׳ בני אדם המתענים ואחר כך יחזרו הספר למקומו ויעמדו להתפלל באימה וביראה וקדושת הכוונה י״ח בלחש ויאמר היחיד נוסח עננו זה בקיצור ·

עננו אבינו עננו ביו׳ צום תעניתנו הזה כ״י בצר״ה גדול״ה אנחנ״ו כי כחוב אולתנו שנימו אל תפן לרשעי ואל תתעלם מלכי מבקשתי הביטה עננו ה׳ אלהי כי יחיד ועני אני ואל תבזה ענותי אשר ברכי כשלו מ״וס ובשרי כחש משמן והמלא רחמי׳ על העני הנבזה דל ורזה בזוי ושסוי תולעת ולא איש הדופק על שערי׳ חמלתך כדל שואל מבקש סליחתך כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני למען שמך ה׳ תהייני בצדקת׳ך תוציא מצרה נפשי ותקבל תפלותי ותחינותי עם כל תפלות דליך ועניך ואביוניך וגם כל תפלו׳ צדיקך וחסידך אוהבי שמך ועם כל תפלות עמך בית ישראל הנקרבות והנכנסות לפניך על ידי סנדלפון המקבלם וקושרם כתר בראשך חי העולמים ואלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו שיה נא קרוב לשועתנו טרם נקרא א׳ליך אתה תענה טרם נדבר אתה תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה ה׳ פודה ומציל ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה

ושומע תפלת כל פה ברוך אתה ה׳ שומע תפלה.

ובחזרת התפלה כשיגיע השלי׳ צבור לשמע קולינו ה׳ יעתור בנוסח זה שמע קולינו ה׳ אלהינו חוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלותינו וזכור את רחמיך וכבוש את כעסך והסר ממנו ומבתינו ומבתי כל עמך ישראל דבר וחרב ורעב ושבי וביזה ומשחית ומגפה ושטן ויצר הרע וחולאים רעים ומיתות משונות ומכות חללים וקטב מרירי עם חמת זוחלי עפר וצינים פחים בדרכי עקלקלים ועזוז המעוברות האמן והבריאה ופתחיהן סגור לבל יפילו פרי בטנם וזעקת יושבות על משבר אתה תשמע מהרה וילדיהן יצאו לשלומי׳ והלב המיניקות תברך ושעד יונקיהן אל יחסר עד יהיו גמולים וטרוד וגרש אסכרה ואבעבועות וכפייה ועין הרע מעל ילדי עמך בית ישראל ובכור עמך ולא תהיה משכלה ועקרה בארצנו ויהמו רחמיך על החולים ואנשים ובכשלים לתת להם מרפא ועוז ובריאות לעבודתך ותגזור עלינו ועל כל ישראל עמך גזרות טובות ויגולו רחמיך על מדותיך העליונות ותתנהג עמנו במדת החסד ובמדת הרחמים ותכנס לנו לפני׳ משורת הדין ותאזין תפלותינו ותחנונינו ושועתינו:

ענינו אבינו עננו ביום צום תעניתנו הזה כ״י בצר״ה גדול״ה אנחנ״ו ועל כל מה שחטאנו ושעוינו ופשענו לפניך מיום היותנו על האדמה עד היום הזה מכלמי׳ אנו מפשעינו ונחפרים מעונותינו ומתביישים מחטאתינו ואין לנו פה להשיב ולא מצח להתראות לפני כסא כבודך אבל שמנו רחמיך לנג׳ עינינו כי דרכך להאריך אפך ומנהגך לרחם על בריותך כי אתה אדנ״י טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך וברחמיך הרבים נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו בעת ובעונה הזאת ויהא מיעוט חלבנו המתמעט היום בתעניתנו חשוב ומקובל ומרוצה לפניך כאילו הקרבנוהו על גבי מזבחך לרצון לכפר על כל מה שחטאנו ועוינו ופשענו לפניך וכחלב חטאו׳ ואשמו׳ שנתחייבנו בהם ודמינו הנחסר כאילו נזרק על קרנות המזבח לכפר פשעינו וכדם חטאות ואשמות שהיינו חייבין להביא על קרנות מזבחך והבל פינו העולה בתעניתנו כריח ניחוח העולה מן הקרבן וכריח הקטורת הנקטר על מזבחך וערך שולחננו אשר לא ערכנו היום כעריכת שלחן הטהור עם לחם הפנים ותפלותנו ותחינותינו כשירי הלויים ואנחתנו ובכיותינו כהרעות השופרות ומימי דמעותינו כשהם יורדות כניסוך המים וכניסוך היין ואש הקודח בקרבנו בתעניתנו תכבה אש חרונך אשר קדחנו באפך בעון פשעינו ובקריעת לבבינו באנחותינו יקרעו כל שטרי חובותינו וירצה נא לפניך כקרבן השעיר ותקרע כל המסכים אשר הם מבדילים בינך ובין בני ידידיך ותתום כי שטן ואל ישטין עלינו ותשא השעיר עליו את כל עונות

תם

תם ולמען שמך ה׳ תנחנו ותנהלנו ותמוך בימיננו ואל ימשול בנו קנף כי לך ה׳ הישועה וזכנו לקבל ראשי חדשים מתוך רוב שמחה ומתוך מיעוט עונות ומתוך בשורות טובות ישועות ונחמות מארבע כנפות הארץ ותחדשהו עלינו ועל עדת ישראל אחינו לששון ולשמחה לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכלה לשמועות טובות ולגשמים וטללים בעתם ולרפואה שלימה ולגאולה קרובה ותחזינה עינינו דביר קדשך בנוי ומשוכלל וישראל עמך שתולים בבית ה׳ בחצרות אלהינו יפריחו שם יזבחו זבחי צדק ותמידים ומוספי ראשי חדשים ולים גבור משיח צדקנו תתנ׳ הוד״ו ותנשא מלכותו להשבית כל פיג: לים וגלולים והבלי׳ יפוח היום ונסו הצללים ויתוקן עולם במלכות שדי ותשליך במצולות ים כל חטאתינו ואל תפן אל רשעינו ואל תסתיר פניך ממנו היה נא קרוב לשועתינו טרם אליך נקרא אתה תענה כדבר ואתה תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה ה׳ עונה בעת צרה ושומע תפלת כל פה בא״י שומע תפלה. וישלים תפלתו ואם יתענו לפני ערב ר״ח מפני המולד אז יתוודו על עונם תכף ומיד אחר חזרת התפלה כמ״ש בזוהר תרומה קכ״ח ע״ב כיון דמטו לשים שלום כדין עביד שמוש׳ ההוא נהר דנפיק מעדן באדר׳ דא וכדין בעיין כלא לנפקא מקמי מלכא ולא אצטריך בר נש ולא אחרא לאשתכחא תמן ולא למשאל שאלתין אלא אצטריך למנפל על אנפין וכו׳ ועתה תחזה כמה שגו בחזה הנוהגי׳ לומר סדר הסליחו׳ בראשונה ונפילת אפים באחרונה בשני וחמישי ובימי הצומות ולפיכך המשכילים יזהרו להתודות מיד אחר חזרת התפלה ולומר מזמור לדוד אליך ה׳ וכו׳ ואחר כך ירצו בסליחות כאשר יחפצו.

ועתה במנחת משמרת ערב ר״ח אחר נפילת אפים יעמוד הש״ץ ויאמר סדר אלה מקראי קדש.

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.
אדני שמעה בקולי תהיין אזנך קשובות לקול תחנוני.
אדני נגדך כל תאותי ואנחתי ממך לא נסתר׳
אדני על ימינך מחץ ביום אפו מלכים.
אדני ישחק לו כי ראה כי יבא יומו.
אדני יתן אומר המבשרות צבא רב.
אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה וגו׳:
אל ישוב דך נכלם עני ואביון יהללו שמך ואחר כך יסדר אלה מקראי קדש ר״ת שילוב

אדהנוי״ה במילואותם אוהב צדקה ומשפט חסד ה׳ מלאה הארץ למען שמך ה׳ תחייני בצדקתך תוציא מצרה נפשי פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה יאהדונהי בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה ועוז מלך משפט אהב וכו׳ משפט

וצדקה

וצדקה ביעקב א"ע דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך דבקה נפשי אחריך כי תמכה ימינך לדקמו' תובל למלך בתולות אחריה ריעותיה מ"ל תפלה לחד שמצה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה וגו'. הודיע ה' ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו. אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו. וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו מבטח כל קצוי וגו'. וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים. אבא בגבורות אדני אלהים אזכיר צדקתך לבדך. ויהו"ה לעולם ישב כונן למשפט כסאו. יהו"ה נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפני וגו'. ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי וגו'. דבקה לעפר נפשי חייני כדברך. הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כבודו. אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

ואח"כ יכוין כ"ב צירופי יהו"ה וי"ב צירופי אהי"ה השולטים בי"ב חדשי השנה.

בניסן שולט יהו"ה אהי"ה ביוסף ויאמר אלה מקראי קדש ר"ת יהו"ה אהי"ה ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלואו. הללוהו שמש וירח הללוהו כל כוכבי אור. ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי. המשביע בטוב עדייך תתחדש כנשר נעורייכי. אהי"ה אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח. הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך. יעלזו חסידים וכל אשר בו או ירננו עצי היער ההופכי הצו"ר אגם מים חלמיש למעינו מים.

אייר שולט יה"הו אה"הי ויסדר הכתובים הנ"ל בסדר צירופם הזה.

סיון שולט בו יו"הה אי"הה. **תמוז** שולט הו"הי הי"הא. **אב** שולט הו"יה הי"אה. **אלול** שולט הה"יו הה"אי. **תשרי** שולט וה"יה יה"אה. **חשון** שולט וה"הי יה"הא **כסליו** שולט וי"הה יא"הה. **טבת** שולט הה"וי הה"יא. **שבט** הי"הו הא"הי. **אדר** שולט הי"וה הא"יה.

וכללות כולם בחדש העיבור. ובפרק שני אבאר מקום מוצאיהם במוסף בס"ד.

ואחריהם יאמר דברו בפיוט יה שמע אביונך וכו' אל מלך וכו' רחמנא וכו' אנשי אמונה תמהנו אל תעש וכו' וידוי אשמנו בגדנו וכו' אשמנו מכל עם לעינינו וכו' ויתודה בלחש אבל לא יחזרו לאמר אשמנו פעם אחרת כמו שנוהגים כי על זה קראו הא"רי והר"ח ז"ל זה כבלב שב על קיאו רק יפרט כל אחד עון או עונות פרטים שנכשל בהם ולכן אין לש"ץ להזר לומר ואתה צדיק אלא ישהא בהרכנת ראשו גם שהיים לפרש

את שלו עד יראה רוב הקהל מגביהין ראשם אחר שהשלימו ודוי שלהם. ואח"כ יאמר מה נאמר לפניך וכו' שהי' אתה ידע וכו' וישנה ויאמר אעמוד במשמרו' לספר גדולתך וכו' ענב' אבינו עננו וכו' רחום וחנון וכו' אדון הסליחות וכו' ה' עשה למען שמך וכו' עשה למען שמך עשה למען אמיתך וכו' עד למען תנוקות של בית רבן וכו'. ושם יאמר בנוסח זה עשה למען מלאכיך המשרתים פניך המבקשים רחמים על ישראל עמך. כת יש למעלה נקראים מבטלי גזרה מפירי שבועה מעבירי קנאה משיבי חימה מזכירי אהבת אהבתו של אברהם אבינו לפני בוראם כשהם רואים שהוא בכעס על בניו משתטחים לפני כסא כבודו ומתחננים ואומרים התר התר יוצר בראשית מחול מחול אביר יעקב סלח סלח קדוש ישראל כי אדיר מלכי' אתה מלך אדיר מלך ברוך מלך גדול מלך דגול מלך הדור מלך ותיק מלך זך מלך חנון מלך טהור מלך ישר מלך כביר מלך לע"ד מלך מרחם מלך נורא מלך סומך מלך עוזר מלך פודה מלך צדיק מלך נח מלך קרוב מלך רם מלך שומר מלך תם למה לך איבה עם זרע אברהם אוהבך למה לך קנאה עם זרע יצחק עקידך למה לך תחרות עם זרע יעקב תמימך כי קנין שמים וארץ קראת אותם מיד יוצאו' קרנו' הוד והדר מתחת כסא הכבוד ומכריזו' ואומרות אשריכם תלמידי זכות על בני שבא לכם מגלגלי זכות אבות כי כל נכא השמים והארץ כבוד וגדולה יתנו לכם עשה למענך אם לא למעננו וכו' דעני לעניי וכו' אם אפס רובע הקן וכולי אל מלך וכ לי אתאנו לחלות וכולי עד חמול על עמך וכולי ואם הפנאי מסכים ויש שהות ביום יחזרו לשנות עוד הפעם התפלה שסידרנו לעיל על הנגלות המר והנמהר ואחריה יאמרו לקדושת שמך עשה וכו' אלהינו שבשמים ואל מלך וכולי וקדיש עד לעילא ואח"כ יאמר תענו ותעתרו ברחמים מן השמים תקובל צעקתכ' וישמע קול תפלתכם ברצון ותעב' עתירתכם ויפתח ה' אלהינו לנו ולכל עמו ישראל שערי ארוכה שערי לב טוב שערי פרנסה טובה שערי דעת שערי למוד שערי תורה שערי נדבה שערי ועד טוב שערי נחמה שערי ישועה שערי ותרצות שערי דינים וישבור עול הגוים מעל צוארינו ויסיר מתוכינו קנאה ושנאה ותחרות ויקויים בנו מקרא שכתוב ה' אהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם וכן יה"ר ונאמר אמן ולא יוסיף ולא יגרע מאלה הי"ב שערים סר"ת שלהם שם אדנות שלא שיש בו י"ב תיבות וכנגדם י"ב שבטים וי"ב חדשים.

אבן אם הוא יום ער"ח מתש ידלגו נוסח הוידויים רק יאמרו סדר הפסוקי' הנ"ל ואחריהם בפיה' ירבו ביותר דברי הסליחו' לבד מהוידויים ובכן אב הרחמים יחזיק במעוזו יושיעם יברכם ברכות שדים ורחם. ועתה בנים שמ גולי ותזו על כבוד יוצריכם ועל הנפש האחת

באהובה באחוז דרך ירא אלהים אנשי אמת המתקדשים והמטהרים בדרכם ועלילותם כל היום הזה וכל הלילה לשקוד על דלתותי בית אלהים לכפר על נפשותם ולתת עוז לאלהים והמה היו בהדר המלכות כמורידי אור מן העולם ועד העולם ואף כי באו סדרי סדרים וקדמונים אחזו שער לא כן אנכי עמדי ואיש התמים בונה ביתו מלא צדק ישים עיני השגחתו אל הסדר הזה ומחזיק במעוזו יעשה שלום לו ולא ירד מטה מטה כי נטה אל אל ידו ח״ו והלואי לא יענש בשגם הוא נותן טעם לפגם הכי אחי אתה איש חכם אתה שב ואל תעשה עדיף ועל כיוצא בזה היה מאמר הרש״בי בפרשת ואתחנן דף רס״ה ע״ב מכאן אוליפנא כל מאן דעביד מלא ולבא ורעותיה לא שוי למטר בישא אף על גב דהוא כיש הואיל ולא עביד ברעותא עובדא לא שריא עליה וקב״ה לא דאין ליה לבישׁ ע״כ והיו׳ רק עבוק בסדר תפלות הישרות. אשר הכינותי המתוקנו׳ מיוסדות בספר מעלות המדו״ת והן לזאת ישרוני כליותי אקומה נא ואסובבה לתורה ולתעודה במקראי קדש וזוהר תקונים בסוד הדר מלכות ומסכתים בבית חמדתי על דלתת בני אדם ישוטטו לבקש את דבר ה׳ כרגע קטן עוד הם מדברים איש על מקומו קרוב לזה שלו קרוב לזה שלו דבר בעתו עמו אנכי בשורה להגיד לו כדת מה לעשות לא יוכל לרדת עודם מזאת במשפט הזה יעשה לו על שגגתו אשר שגג ושב ורפא לו וגם כי המנא תמנא כירן התשובה להאיר ולהאדיר עליונים למעלה ולהחיש עת גאולתינו ופדיון נפשינו ואף אם אין כל ישראל יוכלון לעמוד כח לעשות כדת היום איש איש במלאכתו אשר המה עושים עם כל זאת כל שיש עדה קדושה עושה בסדר הזה מספיק וכמ״ש בז״ח בענין אתשובה א״ל ר״א חייך אם מהדרין בתשובה רישי כנישתא או חדא כנישתא בזכותן יתכנים כל גלותא ע״כ וכמו כן בכל הדברים שגאולתנו תלויה בהם ועכ״פ כל איש הירא לא יעבור מלהתקדש עצמו מידי ערב ר״ח בחדשו כאשר תשיג ידו לכפר עליו מאשר חטא על הנפש ויתחבר עם האנשים הכנסים בתפילתם כאשר יוכל שאת. ואף המקל על עצמו בכל שנה ושנה הנה בשנת העיבור יהא זריז ונשכר לעשו׳ כסדר הזה אשר חכמי׳ הגידו שפני המאורו׳ הגדולים חמה ולבנה שוין נבראו והיו משתמשים בכתר אחד ואח״כ מי מת הקטרוג א״ל הקב״ה לכי ומעטי את עצמך והמה שתו בשמים פיהם לחמה וללבנה העליונים וגבוה מעל גבוה כנודע ומענין הקטרוג הזה נמשך למטה קטרוג הקליפ׳ הוא שטן הוא יצר הרע היורד וממטי׳ ועולה ומסטין ואם לא היה מיעוט הירח לא היה עולמים שום עיבור כי היה שיבובם ומהלכם שוה ועתה שנפרדו אין מהלכם וסיבובם שוה ונצטרך לעשות ז׳ עיבורים כדי להשוות שנת הלבנה שהוא י״ב חדש שיבא בשוה לשנ׳ החמה שהוא שס״ה

יום כדי שיבא פסח בחדש האביב וסוכות בזמן האסיף כמנהג העבורים שבאו מכח המקטרג המה גרמו שנתהוו המקטרגים למטה המביאים את האדם לידי חטא וע״כ בשנת העיבור יאותה לנו לקום ולהתעורר על עולה של תשובה ביותר. ומורי כר״ו היה אומר שעיק׳ תקון השובבי׳ אשר תקנו קדמונינו עיקרם בשנת העיבור והוא שיה אומר במוסף ר״ח של שנת העיבור למחילת חטא ולסליחת עון לכפרת פש״ע והחפש עיניו בראשו להיות נשמר ביותר לבל יפול בפח המוקש הוא שטן הוא יצר הרע אשר הוא מתגבורת עצום לקטרג על האדם ולהחטיאו בזמן ההוא יתר על שאר הימים ואחי יתן אל לבו לשוב אז בתשובה שלימה ולהכין ולהתענו׳ מידי ער״ח בר״ח וביותר במשמר׳ אדר ראשון וב׳ ולערוך תפלות בעוש׳ לפני אלהימו מרחם על שארית פליטת ישראל אל ימשול בנו קנף יצר הכורך לדכא תחת רגליו לטבוח ישרי דרך ח״ו ול עתור ולרצו׳ על המעוברו׳ לבל ישכנו בעת לידתן וכן כל כיוצ׳ בזה ירבה כל איש הירא תחנוניו כמו אם לא תקנו׳ ולכל בני ישרא׳ יהיה אור במושבותם כולו שלאכן ושלו.

פרק שני

אם גדלה מעלת שבתות ה׳ ומודעת על שער בת רבים כי רבה היא יקרה היא מפניני׳ הוד על כל יומי הארץ עו״לת שבת בשבתו כן תוסיפו לגבהה עו״לת חדש בחדשו כמ״ש בזוהר אחרי מות דף ע״ט ז״ל אמר ר״ש כתיב והיה מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו. אמאי שקיל דא בדא אלא כלא כחד דרגא סליקו דא אזדווג בדא וחדוותא דדא בדא לא אשתכח אלא כד אתגלי עתיקא קדישא וכדין חדוותא דכלא ותגיכא בתיב מזמו׳ שיר ליום השבת ליום השבת ממש שבחא דיקא משבח קב״ה כדין חדוותא אשתכח ובשמתא אתוספ׳ דהא עתיקא אתגלי וזווגא יזדמן ואוף הכי בחדותי דסיהרא דהא נהיר לה ממשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא בגיני כך הלי קרבנא הוא לעילא בגין דיתבסם כלא וישתכח חדוותא בעלמא וע״ד הכוא עלי כפרה דיוקא. תאנא כתיב עול׳ שבת בשבתו על עולת התמיד דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא ית יר משאר יומין ועל דא על עולת התמיד דייקא תניא כתיב בחנה ותתפלל על ה׳ על דייקא וכולי הכא כי הרם ושבת שוו בשיעוריהן בחדוותא דלעילא כמבואר במאמר. ועוד לו בפרש׳ נח דף ע״ה ע״א ר״ש פתח כה אמר ה׳ אלהים שער החצר הפנימי׳ הפונה קדים יהיה סגור ו׳ ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח הא׳ קרא אית לאסתכלא ביה ואיהו רזא כמה דאתמ׳ יהיה סגו׳

ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח אמאי אלא אילין ימי החול דתרעא דא יהיה סגור דלא לאשתמשא חול בקודשא וביום השבת יפתח דהא כדין שמושא דקודשא בקודשא וכדין אתנהיר סיהרא לאתחברא בשמשא תא חזי תרעא דא לא אתפתח באינון שית יומי דחול בגין דהא יומי דחול עלמא תתאה אתזן ושלטין כל אינון ו׳ יומין דחול על כל עלמא בר בארעא דישראל ואינון דשלטין בגין דאשער הזה איהו סגור אבל ביום השב׳ וביו׳ החדש כולהו מתעברן ולא שלטין בגין דאשער הזה איהו פתוח ועלמ׳ איהו בחדוה ואתזן מתמן ולא אתייהיב עלמא לרשו אחרא ואי תימא דכל אינון שית יומין אינון שלטין בלחודייהו ת״ח הפונה קדים עד לא יקומון לשלטאה איהו אסתכל תדיר בעלמא אבל לא אתפתח לאתזנא עלמא קדושה בר ביומא דשבתא וביומא דחדש׳ וכו׳ ופשטן של דברים למתחילים בחכמ׳ הוא כי ו׳ קצוות שבעולם היצירה הם נקראים ששת ימי המעשה השולטים בחול על העולם והענין כי בשבת ובר״ח וי״ט יתגלה אור העליון בלי לבוש בלי אמצעי שא הוא בעצמו ע״י הבריא׳ ואז כאמ׳ שהקב״ה לובש בגדי מלכו״ת בגדי שבתות ור״ח חדש וי״ט אכן כאשר יצטרך עוד אור של בריא׳ להתלבש ביצירה ר״ל באור של יצירה אז נאמר שהמלך לובש בגדי חול אחר שהאור הנמשך אלינו הוא ע״י העבד מטטרו״ן · ושער החצר הפנימית שהוא סוד הבריאה עצמו הוא סגור שלא לערבב ממשלת היצירה הנקרא חול עם הבריאה הנקרא קדש · אמנם בשבתות ור״ח וי״ט מתגלה הבריא׳ עצמה שעל ידי זה מאירה האורות בעולם בלי אמצעי וז״ש דהא כדין שמושא דקב״ה וכו׳ ולבאר הדבר יותר. בביאור אמר תא חזי תרעא דא הוא הבריאה איכו נפתח כל ששת ימי החול והטעם שכל ו׳ ימי החול מתנהגים ע״י היצירה עולם דמט״ט ולא ע״י הבריאה חוץ מארץ ישראל דכתיב בה ארץ אשר ה׳ אלהיך דורש אותה תמיד ואין כח לשלוט שם הנבסי״ה · והקלי׳ ואפילו מט״ט אלא כל הפעולו׳ הנעשים בא״י תהיינה ע״י היצירה בכח הבריאה ואפי׳ המיתה בא״י איכו ע״י מלאך המות הטמא אלא ע״י מלאך גבריאל כנודע ולפי ששער הבריאה בחוצה לארץ סגור כל ששת ימי החול. לכן שולטים ששת ימי המעשה שם קצוות היצירה חוץ משבתות ור״ח וי״ט כי אז מתגלים ענפי הבריאה בעול׳ · ואין הכוונה כאומרינו שולטים ששת ימי המעשה שם קצוות דיצירה שהנהגה על ידם ח״ו כי היות שאמר שער החצר הוא סגור אין הכוונה לסגירת ההשגחה ח״ו כי לעולם הוא פונה קדים כהיותו פתוח רק הסגירה לבד לענין המזון שכל ימי החול איכו בשפע אלא מלמטה כמו שמתבאר מדברי המאמר כללו של דבר משם באר״ה שביום השבת וביום החדש שער הבריאה פתוח להשפיע בעולם והעולמות הם יותר בשלימות מבחול ע״י תוספת

קדושתו

קדושתו · ואשר כתב בזוית חכמה סובב הדרוש׳. יכיר גודל מעל׳ יקר הדר מלכו׳ כהתקדש יום החד׳ כי בו כל הוד׳. היות תחת השמש השמ׳ יבא וזרח יתידותיו לפ״נת ויהיו זוית הודה ולחדשיו יבכר והיה כפורחת. עלתה נצה בתפילה שחרית ובחולתה תוסיף מתרפק על דודה והיא עלתה ש הגדולה והגבורה ובתפלת המוסף גדילים תעשה לה עד לעלות אל ראש המלך וגדלה האדרת משפים העליוני׳ כמו שיתבאר בס״ד כי על כן קבלנו מרבותי׳ הקדוש ז״לה״ה שבר״ח יש האדרת נפש יתירה בעת הכתר · וע״כ חייב לקבל פני רבו בר״ח כמ״ש מדוע את הולכת אליו היום לא חדש וכו׳ כי בקבלו פניו ישפיע לו מכח רבו להעמיד קרן האורה ותקות חוט האדרה והוא נקמת במשיכה וכמו שכן היה מנהג חסידים הראשוני׳ ע״ה כמ״ש בזוהר ואתחנן דף רס״ה ע״ב רבי אבא הוה אתי מלמחזי לר״ש פגע ביה ר״י א״ל מאן אתי מאריה דכסורא גבר דאתדבק בנורא דאכל׳ כל יומא הא כסורא עמיה שריא א״ל תנינן דחובא עליה דב״נ לקבלא אנפי שכינתא בכל ריש ירחי ושבתי ומאן איהו רביה ל״ש בוצינא עילא׳ קדישא דכל בני עלמא בעין לקבלא אנפוי אמר ר׳ יצחק אהדרנא עמך. ואקבל פני שכינתא וכו׳ וכן במדרש הנעלם פרשת חיי שרה קכ״ז אמרו רבי אליעזר אזל למחמי לריב״ז רביה והוה יומא ריש ירחא הוה כד מטיה לגביה אמר ליה בירא דלסריין ומליין ליה והוא כביע מדידי׳ יתיר מאי בעי הכא אמר ליה חייב אדם לקבל פני רבו וכו׳ וכל זה מפני האור המתלבש על נפשות ב בר״ח כנז׳ ·

ובתקונים דף י״ז ע״ב הה״ל יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת וביום החדש יפתח דהכי איהי שכינת׳ שתיתה עמיה ביומי דחולא כשפח׳ דאיהי אטימא וביומא דשבת׳ וביומא דחדשא ובי״ט אתפתחא לקבל ריחין ובוסמין ולנר״תא נפשין עמגין לגבייהו וכו׳ הנה אמו״ת הקודם ככל דברי הרב זלה״ה שגם בר״ח יש האדרת נפש יתירה אלא שאמר בעת הכתר כדי שלא יהא חולק על מה שאמר שם דף י״ח ע״ב ואתקריאו אילין כסות אושפיזין בגין דלא שריאן בישראל אלא ביום השבת וכו׳ דהיינו דלא שריאן בישראל בקבע כל היום אלא ביום השבת כמו שיש העליו׳ רב למעלה בין שבת לר״ח כמ״ש הרב · ורמז זה יתקומם במקרא ביומי החדש יפתח וביום השבת יפתח יפתח תרי זמני שם רמז כי כל אחד כדרש לעצמו כי כל אחד יש לו כפתיח׳ זו מעלה בפני עצמה כל אחד לפי זמנו שאינם שוין בעלייתם · והשוה הכתוב חדש ושבת לרמוז דהחדש ושבת שוו בתוספ׳ נפש יתירה וע״כ נאמר והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו :

ונוסף גם זה מ״ש הטור בהלכות ראש חדש מש׳ רבינו יחיאל ז״ל שמצ׳ במדר׳ שכל המועד׳

כולם

שלם הם על שם אבותינו הקדושים פסח ע"ש אברהם שאמר לושי ועשי עגות שבועות ע"ש יצחק שנאמ׳ ויהי קול השופר שופר של מת"ת היה מאילו של יצחק סוכות ע"ש יעקב שנא׳ על כן קרא למקום ההוא סוכות. והשנים עשר ראשי חדשים היו ראויים להיות כולם מועדות ורגלים כשל׳ הרגלים הנזכר׳ על שם י"ב שבטי ישראל וכשחטאו ישראל בעגל לא זכו להם (עיין תוספת ורש"י מגלה דף כ"כ) והנשים שלא חטאו בעגל עדיין הראשי חדשים כמועד להם ולפיכך נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בר"ח רק אוכל נפש בלבד ע"כ כי על כן אף עתה יש להם רוש׳ האור ההוא להיות עילוי למעלה ואף גם בנפש כל איש ישראל כמזכר.

ועל דברת יקר תפאר׳ עטה ליום החדש המקודש. שלימים וכן רבים רוח ה׳ נוססה בם ישמחו ויבלבו לפני ה׳ בהתקדש עליה ראש החדש וזיוו מקדימי׳ לקדם פני החדש ולבא בכל שד"י לחסות תחת כנפיו בקדושה ובטהרה וטובלים במקוה טהרה לכבוד ר"ח מבערב כמו ברגלים וטהור ידים יוסיף אומץ ויאחז צדיק דרכם. והבא לטהר אנכי תקנתי נוסח תפלה זו בראשונה שיכול להעביר הזוהמה. ואח"כ יאמר.

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא י"ה בו"ה בשם כל ישראל ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שאני מטהר את גופי במי הכ"אל הזה. כן ה׳ אלהי תטהר את נפשי רוחי ונשמתי **בנ"חל** העליון הארת שם ב"ן **יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה** ומספר לה׳ אותיות שם אדנ"י במילואותו אל"ף למ"ד פ"א דל"ת למ"ד ת"ו מ"ן וי"ו מ"ן יו"ן יו"ד וי"ו דל"ת אשר עם אהבת כללות המה יעלו לנח"ל וכהצרף השני כוללים ב"ן ואדנ"י אוכילם אוליכם אל נח"לי מים ובמים שו תדיח כתמי עונותי. ותאציל עלי שפע ג׳ שמות אלהים דא׳ בריבו"א א"ל א"ה אה"י אהי"ם והב׳ במילוי יודי"ן אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם וכללות אלהי"ם פשוט ושמות קס"א וקנ"א אל"ף ה"י יו"ד ה"י אל"ף ה"ה יו"ד העולים **ראש חדש** אשר הוא בכל שד"י במילואו ה"ה **שין דלת יוד** יתלונן ובכן תטהר את נפשי לפני כסא כבודך לקבל עלי מזיו שפע הקדוש הנמשך לנח"ל ע"י שם שדר במילואותו והיא תעלה עד ראש ז"א ואל יעכב חטא ועון לפניך בזכות השמות היוצאי׳ מפסוק ויקר"א אלהי"ם ליבשה ארץ ולמקו׳ המי׳קרא ימים אשר כח בגולתן להעביר כתם חטא פשע ורשע ולהוסיף קדושה בנשמת הצדיקים ונאמר מקוה ישראל ה׳ מושיעו בעת צרה ונאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאתכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם ויטבול תחלה שלשה פעמים ויכוין בשלשה שמות אלהים הנז׳ אחר כך ב׳ פעמים עוד ויכוין בב׳ שמות אהי"ה

הנז׳ ושוב יטבול פעם אחת לכללות השמות העולים שד"י במילואותו:

וכתב הרב ז"ל להחליף לו חליפות שמלות משקידש עליו היום לכבוד ר"ח כי כן תלבשנה המדות העליונות אחרות יתירות וכמו שרמזנו במאמר הזוהר דף כ"ח כי התלבשות העולמות בר"ח אינם כבחול וע"כ שלימים וכן רבים לעומתן מתהדרים בהדר׳ קדש בבגדים מיוחדים לר"ח לא של שבת ולא של י"ט אלא של ר"ח בלבד כי לא שוו כל הזמנים בשיעוריהן. ומן דעת הרמב"ם נראה שכתב שר"ח הוא בכלל לקדוש ה׳ מכובד שהרי נאמר בו קדושה מקדש ישראל וראשי חדשים מיכה שצריך לכבדו בכסות נקיה כדילפינן בשבת מוכבדתו אלא שצריך לתת הפרש ביניהם כנגד מה נאמור וסימניך חמ"ש חליפות שמלות ניטריקון ח"דש מ"ועד ש"בת כי בזה יתהדר ויתלבש חליפות שמלות לכבוד הדרתם ומורי ז"ל היה מחליף שמלותיו מבערב בהתקדש עליו היום וכן ראוי לנהוג שגם בלילה יש עילוי שהרי ככר אומרים יעלה ויבא. ובכל ארצות המערב נוהגים להדליק נירות אור ר"ח בבית הכנסת וגם בביתם על שולחנם כמו בשב׳ וי"ט על תוספת המאורות המאירים מחדש למעלה ועל ידי הדלקת הנרות למטה מתעורר למעלה הדלקת הבוציניז קדישין כמ"ש על כן באורים כבדו ה׳ ואשרי העובד את ה׳ בשמחה. וככר ידעת מ"ש בז"ח פ׳ בראשית אמר ר"א צלותא ותשבחתא דליליא משתקעה החמה עד לא אתחזי סיהרא דכתיב ייראוך עם שמש דא היא צלותא דצפרא ולפני ירח דא היא צלותא דליליא וכו׳ אמר רבי יהושע אמר רב בצפרא כשהחמה זורחת הוא זמן תפלה ומשם שעות ולמעלה עד ט׳ שעות זמן תפלת מנחה ומשתקעה החמה עד שתחשך תפלה אחרונה דאמר ריב"ל אמר ר"י אמר רב משתקעה החמה עד שיראו ב׳ כוכבים זמן תפלה אחרונה ע"כ וכן היה מנהג הרב ז"ל שלא לאחר זמן תפלת ערבית יותר מזיעור זה אם לא על צד האונס כיכר והן עוד היום רבים מחסידי תקיפי א"י תפסו שיטה זו וכן ראוי לנהוג כל הימים:

אבן מי שא"א לו כל הימים על כל פנים יהא זריז ובשכר אור ר"ח להקדים לבא לבית הכנסת להתפלל תפלת ערבית מיד בשקיעת החמה מפני כי רובם הם מתענים בער"ח וכן לא יעשה להכנס בו בשה׳ מעוני׳ ואף שאמרו הלכה מתענה ומשלים היינו לומר שיתענה עד שקיעת החמה אבל כל הנכנס לתחום שבת טוב אינו רשאי להתענות כמ"ש הב"י רמ"ט וה"ה נמי בראש חדש משעת צאת הכוכבים ואילך אסור להתענו׳ וכן כתב ה"ר מנחם עזריה ז"ל.

ועכ"פ מי שלא התפלל תפלת ערבית והגי׳ זמן צאת הכוכבים מצוה עליו למהר להפסיק

תעניתו

תעניתו כי לא אסרו קודם תפלה אלא סעודת קבע אבל סעודת עראי לית לן בה: והאיש הירא לא יביא עצמו לידי זו השאלה וכשתקדש עליו היום יזדרז להקדים לבא לבית הכנסת להתפלל תפילת ערבית עם הצבור בזמנ׳ לכבוד הדר ראש החדש וכרוב עם הדרת מלך מלכו של עולם. ויתן בקולו קול עוז יצלח דבר במזמור ברכי נפשי את ה׳ ה׳ אלהי גדלת מאוד וכו׳ (א״ה לפי דברי הרב ז״ל שהעלוי בר״ח היא לנפש דוד וע״כ יש נפש יתיר׳ בר״ח ולא רוח יתיר׳. לפ״ז יש טוב טעם לומר ברכי נפש״י) המספר בשבח היוצר ברוך הוא עשה ירח למועדים לשלול סברת החוזים בכוכבים האומרים שמילואה ומיעוטה הוא לעשות רושם בבני אדם וחושבים שיש כח בלבנה לפעול טוב כשהיא מתמלאה והולך וכן להפך לפעול רע כשהיא מתמעטת ועל כן חושבין אותה לאלהות שעל כן אמר הקב״ה הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח כי הוא גורם להם לעובדה שסוברים שיש בה כח זה מעצמה שמיעוטה ומילואה מכשילם כאמור. וזה המזמור לעד נאמן המודיע כל מעשה בראשית המעיד על מלכותו יתברך ושהכל נברא מאתו והוא אדון על הכל וכל נבראות מעלה ומטה אינן רשאין לעשות אלא רצונו ולמאמרו בשופה ירדופו כאשר סידרם במעשה בראשית וכידו לשנותם ולהחליפם כמו החמה והלבנה שעמדו במלחמ׳ יהושע ועשר מעלות שחזר החמה בחזקיהו וע״כ אנו אומרים ומעידים עשה ירח למועדים כי אינו כמו שחושבים החוזים בכוכבים אלא לספור בחידושה המועדי׳ הנקראי׳ מועדי ה׳ שציונו לעשו׳ כסדר מהלך כוכבי לכת וכל איש לפי מהללו יתן אל לבו פרטי דברי המזמור להכיר גדולתו יתברך ומורא לו יעלה על ראשו:

ואולם לפי דברי מדרש הנעלם פרשת לך לך מצינו עוד טעם למכתב זה לומר ברכי נפשי אור ר״ח ויומו ז״ל מקימי מעפר דל וכו׳ להושיבי עם נדיבים וכסא כבוד ינחילם מהו וכסא כבוד ינחילם זה יעקב אבינו דעביד ליה כרסייא יקר בלחודוי לקבל׳ אולפן נשמתא דצדיקייא וקב״ה אזיל עמיה בכל ריש ירח וירחא וכד חמי נשמתא יקר אספקלריא שכינתא דנהורי׳ מברכ׳ וסגדת לקמיה הה״ד ברכי נפשי את ה׳ אמר רבי עקיבא כל פרשתא דתשבחתא דא נשמתא אמרה לקמיה דק׳ דה אמר רבי עקיבא קאים עלוי ונשמתא פתחת ואמר׳ ה׳ אהי גדלת מאד וכו עד סופא דקאמר יתמו חטאים ועוד הר״עק ולא דא בלחודוי אלא משבחת ליה על גופא דאשתאר׳ בעלמא דין ואומרת ברכי נפשי את ה׳ וכל קרבי את שם קדשו ע״כ ולפיכך טוב להודו׳ מזמור הזה בהתקד׳ יום החדש להורות על עילוי הנשמות למעלה בר״ח וכן מבואר בזוהר פרש׳ ויחי רכ״ד ע״ב העילוי רב שיש לנשמות הצדיקים בג״ע מידי חדש בחדשו ז״ל תאנא הלף ות״ק הלך פני

ריחין סלקין בכל יומא מג״ע דמתבסמי בהו אינון לבושי דיקר דההוא עלמא דמתעטרן מיניי׳ דכ״כ א״ר יהודה כמה לבושין אינון אמר ר״א טורי דעלמ׳ על דא פליגו אבל תלתא אינון חד דמתלבש ביה ההוא לבוש׳ רוח׳ דבגנתא דארע׳ וחד יקרא מכולא דמתלבש ביה נשמת׳ בגו צרור׳ דחיי בין פורפירא דמלכא וחד לבושא׳ דלבר דקאים ולא קאים אתחזי ולא אתחזי בהאי מתלבשא ביה נפש׳ ואזלא ושטא בעלמא ובכל ריש ירחי ושבתא אזל ואתקשר ברוחא דבג״ע דבארעא דקיים בין פרגודא יקיר׳ ומיניה אוליף וידע מה דידע ושט ואודע ליה בעלמ׳ תנא בתרין קשורין אתקשר נפשא בכל ריש ירחא ושבת בקשור׳ דרוחא די בין ריחי בוסמין דבג״ע דארעא ומתמן אזיל ושאט ואתקשר עם רוחא ונשמתא דנהיר׳ בצרורא דחיי ומתרוויא ומתזנ׳ מאינון זיוין יקירין דהאי סטרא ודהאי סטרא הה״ד ונחך ה׳ תמיד דייקא וכו׳:

ובזוהר פרש׳ תרומה ביאר עוד גודל עילוי הנשמו׳ בר״ח שמתעטרי׳ באורות עליונים ומתקשר׳ הנשמה ברוח ורוח בנפש עד שהם בקישור אחד בציור דואני כמו שהיו בציור גופניי בע״הז ז״ל רזא הכא לאינון דידעי ארח קשוט דאליתא׳ בשעת דנשמת׳ מתעטרא לעילא בו עיטרא קדיש ורוח קאי׳ בנהיר׳ עילאה בשבתי וירחי וזמני האי נפש בשעתא דרוח נחתא מגו נהירו עילא׳ דדיירא בג״ע נהיר ונבין איהו כד קיימא גו קברי ואתגלימ׳ בדיוקנא דהוו גו גופא בקדמיתא וכל אינון גרמין בההוא דיוקנא סלקא ומשבחא ואודאן לק״בה הדא הוא דכתיב כל עצמותי תאמרנה ה׳ מי כמוך. והענין הוא כי בשעה שהרוח יורד מג״ע העליון לג״ע התחתון אז מוליך עמו אור גדול שקיבל למעלה ומאותו האור יורד גם כן אור בהיר מאד לנפש אשר בקבר ומתלבשת הנפש באור הזה בצור׳ הגוף ממש ואז מתחברי׳ העצמות יחדיו יחבקו ומצטיירים בצורת הגוף שהיה בעה״ז ועולים מן הקבר ומודים ומשבחים ואומרים שירה לפני הקב״ה ועל זה נאמר כל עצמותי תאמרנה ה׳ מי כמוך אומרות אין כתיב כאן אלא תאמרנה ומבואר שם בזוהר דאילולי אתיהיב רשות לעין לראות היה כל אדם רואה בלילי שבת ור״ח וי״ט כדמות צורות עומדות ע״ג הקברים ומודים ומשבחים לקב״ה אלא שהעון מבדיל ומחשיך את העין מלראות אשר מכל אלה תשכיל העילוי רב שיש לנשמות בר״ח וע״כ ראוי לומ׳ אור ר״ח מזמו׳ ברכי נפשי את ה׳ שכן הנשמות אומרו׳ שבח זה למעלה כמ״ש במדרש הנעל׳ הנ״ל ואף שכתב הרב ז״ל שא״צ לומר שום מזמור קודם ערבי׳ של פסוקי ה׳ צבאות עמנו וכו׳ עד גמר הפסוקים ההם מ״מ מזמור זה מן הטעמים הנזכר׳ ראוי וכון לאומרו אור ראש חדש ואין לשנות. וכוון להיות כל איש אשר הריחו כמוד ה׳ ליראיו ותאוות ס׳ יבוש לכוין קודם תפלת ערבית

בחינת הארת קדושת היום אשר היא רמוזה בשם ענגש רא"ש חד"ש והמה ג' שמות אהיה הא' בריבוע א' א"ה אה"י אהי"ה אלהים הב' במילוי יוד"ין אלף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם וכללות אהי"ה פשוט העולים כמספר רא"ש. וג' שמות אהי"ה במילואותם דיודי"ן ודההי"ן בזה אל"ף ה"י יו"ד ה"י אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה העולים כמספר חד"ש ובכל זה הוא במספר שם שד"י במילואו ויהיה כולו נקוד קמץ

שין דלת יוד

וקודם הקריאה ואמר מקראי קדש אלה ר"ת שם שדי במילואתו וזה תאמרו יש"א שערים ראשיכ' והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד י' ושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן. נהר פלגיו ישמחו עיר אלהי"ם קדוש משכני עליון. ד"עו כי ה' הוא האלהי"ם הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו ל"ט וראו מפעלות אלהים נורא עליל' על בני אדם תודיעני אורח חיים שובע שמחו' את פניך נעימו' בימינך נצ"ח י"הוה יגמור בעדי ה' חסד"ך לעולם מעשה ידיך אל תרף. ואני אהי"ה לה נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהי"ה בתוכה. דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו. ואחריו לו יהיה חן יגלה דברו בתפלת ערבית בכוונה ובנעימה קדושה. וראוי לם"ך לחוס למה מה שהזהירו כת הקודמים שלא להפסיק בהכרזת ר"ח בין הקדיש לתפלתו י"ח רק יכריזו בבית הכנסת ע"י השמשים ואם ר"ח יום אחד קורין ר"ח. ואם ר"ח שני ימים קורין בלילה אחד יעלה ויבא הואיל ויום אחד הוא יום ל' של חדש ה עבר ואינו ר"ח ממש רק לענין יעלה ויבא אבל ליל ב קורין ר"ח שהוא ממש ראש חדש וממנו מתחילים למנות בחדש. ובעת עומדו להתפלל תפל' י"ח יתקדש בכוונתו כשמגיעו ליעלה ויבא יכוין עו"לת חדש בחדשו כי בחול' הז"א ישפע יתרותיו לנגה ורחל כהוד לא כן בר"ח אשר היא גם היא עולה בב"נה וע"כ תקנו בברכת רצה אשר הוכן יכורים בנגה לומר יעל"ה ויבא אלא שבלילה הייחו' הקדוש בעלמא דאתכסיא והנה היא לאה על כפים כשה אור על כן בר"ח על כן אם אמרו בלילה אין מחזירין אותו יען עתה לא ראו אור בה"ר שוא בשתקים לא כן ביום שהייחוד הקדוש הוא ברחל עלמא דאתגליא להאיר על הארץ על כן אם לא אמרו מחזירין אותו לאור דאור החיים כי על כל אלה איש התמים יהא זריז ומסכך להיו' לזכרון בין עיניו קדוש' היום ולא יעבור מלהזכיר יעלה ויבא אף בלילה כו אף כי לפי פשוטן של דברים שאין מקדשין את החד' בלילה לא יעלה ולא יוריד אבן לפי תעלומי הדברים גם הוא יגדל וצריך להזכיר יעלה ויבא לבחינה העולה היא למעלה בכתר ההר ואמרו הקדמונים שהשוכח מלהזכירו יהא בו כל החדש:

ומורי גר"ו כתב שלא שכח בליל ר"ח ולא התפלל ערבית דצריך להתפלל שחרית ב'. שעה' בתשלומים ולא הזכיר של ראש חדש. וכן בשר"ח ב' ימים וביום ראשון שכח ולא התפלל מנחה וטעה בתשלומי' ולא הזכיר ר"ח אין מחזירין אותו כיון דסדר עליות אלה בכל אחת כדרש לעצמה ק"ו הדברים שאם התשלומים ביום יש לנו לומר אם בעת עליי' העיקרי' שהיא של לילה אין מחזירין אותו מטעם הנזכר כ"ש כשהוא לתשלומין אשר חלף הלך לו ואם התשלומי' בלילה יש לנו לומר אם בתפיל' העיקרי' שהיכה לתשלומין אינו חוזר כ"ש אותה שבא לתשלומין אשר חלף הלך לה אות' העליי' ולקמן כבא' עוד פרטי דיני' אלו בס"ד (א"ס אם לא אמר מנח' בער"ח פסק הרמ"א לומ' שהיינו בב' התפלו' בליל ר"ח כשב' יעקבסמב"ג בתב סימן תכ"ב שאין צריך דלא דמי לשב' הואיל ותפל' ר"ח שוה תפלה של חול עצמה אלא שאנו מוסיף בה יעלה אין צורך להזכיר בשניה:

וצריך להיות כל איש מתעורר בכוונתו לעתור ולרנות נוסח אלהינו זה קוינו לו בגילה וברעדה להתנפל לפני ה' יעלה וירומם עטרת רוח אפינו משיח ה' אשר הוא נלכד בשחיתותינו. והן עתה ביום החדש בצל שד"י יתלונן ירום הוד ותנשא מלכותו לתקן עולם במלכות שד"י. וכבר אמרתי שעיקר האהב' והירא' היא בלב ובכוונה ולא באמור הדברים בפיו ובשפתיו ולבו רחוק מהם ובפרט בענין אשר כזה אשר הוא צורך עליונים ותחתונים. וכמה הזהירו כת הקודמין שלא יכוין אדם בחלק מהתפלה לבד במה שצריך והשאר יוציא מפיו. ולבו לא נכון כגון אם יש לו חולה שיכוין ברפאינו או אם צריך פרנסה שיכוין בברכת השנים ובברכות שהם שבחי הוא יתברך וצורך כל ישראל כגון ג' ראשונו' ושלשה אחרונות וברכת השיבה שופטינו ואת צמח דוד ובונה ירושלים לא יכוין. ואם עשה כן אין תפלתו ראויה להתקבל ומדת הדין מקטרגת ואומרת בגרונו הוא מכוין ומתחנן ולא כן בשבח בוראו ולא כחלה על שבר יוסף וחרבן הבית וחילול השם בגוים כאשר כחלה על שבר יוסף וחרבן הבית וחילול השם בגוים כאשר כחלה על חסרון הלבנה מכישו ובריאות איבריו וכיוצא בזה ואז טורפין לו תפלתו בפניו כי על כן צריך לשית מגמת פניו בתפלתו על דבר כבוד שמו יתברך וסוף הכבוד גם אל עצמו ואל בשרו וזה כל הימים וכ"ש וק"ו ביום החדש כי שערי הרחמים היא פתוחה להתקבל ברצון התפל' כי כאה ואוי להרבו' תחנונינו לפני המקום ב"ה על גאולתנו ועל פדות נפשינו בלב שלם ובנפש נענה אולי יחנן ה' וחשף ה' את זרוע קדשו ואסף נדחי ישראל תוכבי ירושלי' וארמון על משפטו ישב כבראשונ' ו ויסיף בכוונתו להתחנן על הגאולה ביום הזה כי כשתבנ' בהמ"ק במהרה בימינו אז יהיה שלם ותם עון העגל ואז יהיו הראשי חדשים כרגלים כאשר בתחלה קודם מעשה

העגל

שעגל וכן אמר במדרש תהלים כפ' מתי אבא ואראה פני
אלהים ז"ל אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אימתי אתה
מחזיר לנו הכבוד שהיינו עולין לרגל ג"פ בשנה ורואים
פני שכינה אמר להם הקב"ה בני בעה"ז אתם עולי' בשנה
ג"פ בשנה לקץ אתם עולים שם כל חדש שנאמר והיה
מדי חדש בחדשו וגו' יבא כל בשר להשתחוות לפני ע"כ
ומאחר וכל זה מעכב עון שעשינו אנא שלך את חרפתנו
וכבר אמרו כל מי שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאלו נחרב
בימיו ה"כי על כל זה יתאמץ בכל כוחו בתפלתו היום
לשפוך שיחה לפני אל ישוב ירחמנו ויעלה זכרונינו לפניו
וזכרון ירושלים וזכרון משיח בן דוד עבדך לפלטה לטובה
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו והיה מדי חדש בחדשו ·
וכשאומר זכרנו ה' אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה
לא ימיש רוחו מן הדבקים אשר שם רמז דבר ומקבא
וכירה לזכר ופקידה למקבא ונריך לאחדם יחד ביחודא
שלים ולמיכך בחזרת ש"ץ התפלה לא יפסיק לענות אמן
ביעותם ואח"כ ישלימו תפלת ערבית · ונמצא כתוב
במכתבי הקדם אשר במגדים סגולה נפלאה להיות שמור
בכל ימי החדש מכל צרה ונזקא ובפרט בזמן מגפה שמד'
הדין מתוחה לומר בכל תפלות ר"ח עלינו לשבח עד אין
עוד אחר · ישר והפוך ד' פעמי' ובפעם א' יאמר אבגית"ץ
קר"ע שט"ן ובפעם ב' נג"ד יכ"ש ובפעם ב' בט"ר צת"ג
חק"ב טנ"ע ובפעם ד' יג"ל פז"ק שקוצי"ת ואח"כ יגמור
אמת מלכנו וכו' על כן נקו' ויכוין כס"ת מהר"ה בתפלו'
עווק שם תבר"ה ואח"כ יאמר מזמור ז' שגיון לדוד
ובנים הרב ז"ל שם ויודע אני שהוא מקובל ונגע לא יקרב
באהלו ע"כ · וטוב תהיה רגליו באילות ללכת אל ביתו
בששון ובשמחה כשבת וי"ט ויתן קולו קול עוז לאמר ר"ח
טוב שעדך ומהר ימים לעשות סעודתו מיד שלא ליכנס
בה בשהוא מעונה · ואם הוא בתענית קודם שיפסיק
תעניתו יאמר:

יהי רמ"י או"א שיהא ריח הסעודה שלפני בשתם זו כריח
קרבן אשה ריח ניחוח לה' הקרב ע"ג המזבח
ויהא מיעוט חלבי ודמי שנתמעט ממני בתעניתי מיין
נקבין לעורר זוג העליון ויתרבה השפע בכל העולמות
והאירה פניך אל רחל אמנו בעוז וחדוה ששו"ן ושמחה
ימצא בה ולהעלותה לראש פינה ומשם ימשך עלינו לנו בכי
מלכים אור חביון עוזה וכתם' ונתלבן בספיר כבפוק סלה
לעולם ועד ולא נשוב עוד לכסלה וחדש עלינו את החדש
הזה לטובה ולברכה ולגאלה קרובה ונזכה ונחיה ותחזינה
עינינו בשובך לציון ברחמים מלך באפיו תחזינה עינים
לתקן עולם במלכות שד"י עשה למען שמך כו' יהיו לרצון
כו' ויהי נועם ה' כו' · וגם לכבד ראשי חדשים במאכל
ומשתה כשבתו' וכחגים ובמועדים ולסברת הרמב"ם הוא
ר"ח מן התורה להתחייב לכבדו והוא בכלל לקדוש ה'

מכובד שהרי נאמ'ם קדוש מקדש ישרא' וראשי חדשי' וחייב
שקבל עליו תענית כך וכך ימים ואירע בהם ר"ח אומן
צריך התרה אלא שאם קבלו' בלשון נדר הרי עלי צריך
התר' חכם ויפתח בחרטה שיאמר לו אלו שמת לבך שאירע
בהם ר"ח לא היית נודר ומתיר לו · ומנהג טוב להולכים
בתמים להוסיף לכבוד ר"ח מאכל אחד יתר ובפחות ר"ח
להיות בשבת מוסיפים עוד מאכל אחד יתר ממה שעושים
לכבוד השבת איש כברכתו ואחד האנשים ואחד הנשים
שיש בחיוב זה ואדרבה המה שהוזהרו יותר הן משום שלא
חטאו בעגל והר"ח נמסר להן כחגים וכמועדים ונעור מזה
מפורש לנביאים בסוד ה' אשר כל העליות שבר"ח בין ביום
ובין בלילה הם לנוקבא ואין לזכר שום עליה אשר מטעם
זה נפל החיוב עליהן שלא יעשו מלאכה לא ביום ולא בליל'
מה שאין כן הזכרים כמו שנבאר להלן בס"ד ואיש התמים
ירא ביתו שלא נדר"ק להיו' עניי תורה באכלו שלחנו בר"ח
כיו"ם אשר עשה עמנו של יום ששם נד"קה ותרפ' בכנפיו
והיה מעשה הצד"קה שלום ויראה שולחנו מלא דשן בר"ת
והנה בענייני של ר"ח במשנה פ"א ופ"ב ופ"ג דר"ה
ובתענית פ"ב ובמגלה פרק ג' ובמסכת שבועות פ"א
ובזבחים פ"ה ופרק י' הכל לפי שיעורם יהגה בם פעם
בזה ופעם בזה או כולם כאחד ·

ואשר בא בסוד ה' יהגה בזוהר פרשת פנחס
דף רמ"ח ע"א ובראשי חדשיכם וכולי עד
סוף ע"ב לזמנין קדמיס אימן שוין ובפרשת בראשית דף
מ' ע"ב יהי מאורות עד ואתם הדבקים ולפעמים בזוהר
פרשת נח סוף דף ע"א ר"ש פתח כה אמר ה' אלהים שער
החצר עד דף ע"ב לגלגלא ותתלא ובפרשת ויחי דף רל"ו
ר"י פתח עשה ירח למועדים עד חיים כולכם היום
ולפעמים בפרשת אחרי מות דף ע"ט ע"ב אמר רבי שמעון
כתיב והיה מדי חדש בחדשו וכו' עד סוף הפרשה ואשרי
אנוש יעשה כסדר הזה על השלחן אשר לפני ה' ובפרקי
שבת כתבלאר באורך עוד כאן · ויכין עצמו לקראת אלהיו
לברך ברכת המזון ויתקדש עצמו כבוכתו להיות ויהא
וזוכר לומר קדושת היום בבונה ירושלים כי אף כי לפי
הדין אם לא אמרו אין מחזירין אותו לא ביום ולא בלילה
מפני שאינו מחויב לאכול פת רק אם נזכר קודם הטוב
והמטיב שאומר ברוך שנתן ראשי חדשים לעמו ישראל
לזכרון בלא שם ומלכו' מכל מקום איש התמים לא יעבור
על תת העלוי למעלה בין ביום בין בלילה וגם להתקדש
עצמו בקדושת היום וכ"ש אם הרבה במאכליו ובמשתיו
לכבוד ר"ח שמחויב לאות ברכתו דהויא על דבר כי סופו
הוכיח את תחלתו אשר להבאתו הוא מכוין ולא לכבו' ר"ח
ועדיו בחותמו חכין לו הואיל ולא הזכירו ולא סיפר בשבחו
ולא בא לידי מדה זו אלא על תתם ההודאה והברכה
לשמו בלא לב ולב מצות אנשים מלומדה דחופין ומהולים

בדבר המלך מלכו של עולם והיה להם למשא ואם הכותע אזן ישמע מפיהם ויבינו כי אין שם אלא ב׳ או ג׳ גרגרים בראש אמיר והתלות אחד מעיר וב׳ ממשפחה א׳ למעלה וז׳ למטה ולא יהיה מתכוין אלא כמחרף ומגדף ובולע את השם; בכע ימה אויה להם כי על זאת השכינה צועקת ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל עמרת על שלחניך ב׳ או ג׳ שעות והתהללת לאיסך למצוא נחת רוח בנפשך ובואך לברך אותי רע בעיניך להתעכב רביע שעה לכוין את ברכתך ותברכני כמי שכפאו שד וכפורק עול משא כבד יכבד ממך הוי כי יגעת בי העל אלה לא תתאפק ה׳ וה׳ הטוב יכפר בעד ועל כן כל בעל נפש יהא זהיר ברוחו כהגיע תור חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו שהוא מרבה בשבילו להתאמץ בכל כוונתו בברכת מזונו להזכיר מעין המאורע ובכן יעשה נחת רוח ·

ואשר כא כסוד ה׳ יאותה לו לכוין בר״ח קודם ברכת המזון שם אד״ני במילואותו כזה אל״ף למ״ד פ״ה דל״ת למ״ד תי״ו נו״ן וא״ו נו״ן יו״ד וא״ו ודל״ת והם ל״ה אותיות ועם מספר שם אד״נים״ה הרי **ק׳ק׳** ברכות מתברכת ובחלק של חול כתבתי סדר הכתובים קודם ברכת המזון ·

והא לך סדר מקראי קדש ר״ת מילוי שם אדני הנז׳ והם ל״ה פסוקים לאומרן קודם מים אחרונים בר״ת **א**ברכה את ה׳ בכל עת תמיד תהלתו בפי·**ל**יהוה הישוע׳ על עמך ברכתך סלה · **פ**תחו לי שערי צד״ק אבא בם אודה י״ה · **ל**מען יזמרך כבוד ולא ידם ה׳ אהי לעולם אודך·**מ**י ימלל גבורו׳ה׳ ישמיע כל תהלתו **ד**׳ור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו **פ**׳ותח את ידך ומשביע לכל חי רצון : **ה**׳ודו לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו · **ד**׳מינו אלהים חסדך בקרב היכלך · **ל**׳עושה אורים גדולים כי לעולם חסדו · **ת**׳הלת ה׳ ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעול׳ ועד · **ל**׳שמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותי׳ך : **מ**׳שוך חסדך ליודעך וצדקתך לישרי לב · **ד**׳בקתי בעדותיך ה׳ אל תבישני · **ת**׳חי נפשי ותהללך ומשפטך יעזרוני · **י**׳מין ה׳ רוממה ימין ה׳ עושה חיל · **ו**׳יהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו וכו׳ · **נ**׳פשי ישובב ינחני במעגלי צד״ק למען שמו · **ו**׳ישמחו כל חוסי בך לעול׳ ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך · **נ**׳וראות בצדק תענגו אלהי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים · **ו**׳חסד ה׳ מעולם ועד עולם וצדקתו לבני בנים · **א**׳ך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה׳ לאורך ימים · **ו**׳לשוני תהגה צדקך כל היום תהלתך · **נ**׳כון לבי אלהים נכון לבי אשירה ואזמרה אף כבודי · **ו**׳ידעו כי אתה שמך ה׳ לבדך עליון על כל הארץ · **נ**׳כון כסאך מאז מעול׳ אתה · **י**׳הי שם ה׳ מבורך מ׳עת׳ ועד עול׳ · **ו**׳יודו שמים פלאך ה׳ אף אמונתך בק״ק · **ד**׳רשו ה׳ ועזו בקשו פני תמיד · **ו**׳אתה מרום לעולם ה׳ ·

אדני

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך **ו**׳אתה ה׳ לעול׳ תשב וזכרך לדור ודור · **ד**׳ען כי ה׳ האלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו · **ל**׳כו נרננה לה׳ נריע׳ לצור ישענו · **ת**׳נו עוז לאלהים על ישראל גאותו ועוזו בשחקי׳ · ומילוי שם אדני הנזכר יכוין אותו בברכות כמ״ש הרב ז״ל ויאמר ברחם חרם הרחמן הוא יחדש עלינו את החד״ש הזה לטובה ולברכה ויכוין לרחל כמו שביאר הרב במוסף ויאמר מגדול כמו בשבת סוד נביאים נצח הוד דרוכה כנודע ·

ושוב ישכב וערבה שינתו וכתב רבינו הקדוש הא״רי ז״ל דבליל ר״ח מות׳ לת״ח הזוג כמו בשבת כי מקור הנשמה פתוח כמו בליל שבת אכן יזהר להיות דווקא אחר חצות שאז יש זיוג גדול ללאה ויעקב בעצם ובעילוי ר״ת כמו שביארנו בפרקי שבת באורך זמן זמנם ומניהם · ושם ביארנו אזהרות הזוגו באורך שלא להשחית את נחלתו נחלת ה׳ בנים ע״ש וביות׳ צריך להזה׳ בליל ר״ת שהרשעה מתרגשת מאד באם קנאתה עמו · וכן ראוי להיות כל איש צופה בילדיו בלילה הזאת בפרט ובכל עת שרואה תימוק המטה׳ לבדו בהקיץ או בעודו ישן שלילי׳ היא המשחקת עמו יזדרז לסכות כאצבעו על חוטמו ויאמר נוסח זה · זילי לילית חייבתא זילי מהכא לית לך כאן חולק ואחסנא לית לך כאן בייתא ויאמר ויהי נוע׳ כנ״ל וכן יעשה ב״פ ·

פרק שלישי

אם גדלה מאד שגבה למעלה מעלת עסק התורה בראש אשמורות כל הימים עוד תוסיפי לגבהה ביתר שאת בראש אשמורת יום ר״ח רב הקדש להתחבר עם כנסת ישראל ולעלות אח״כ עמה אשר היא יתבא בכתרהא ועטרהא ותעלהו אמו לאור בעוז חביון עוזה ודבקו למעלה עומד ונחקק בכנסת ישראל ואף היא תשיב אמריה לו ית׳ חזי במאי ברא אתערנ׳ לגבך כמ״ש בזוהר בכמה מקומות · וזה כל הימים וכ״ש בזמן עליית׳ בר״ח דבפום עובדיהון דבני נשא הכי אתרוממת וכמ״ש דהע״ה אם אתן שינת לעיני וגו׳ עד אמצא מקום לה׳ · ובלי ספק כי הוא מעורר את הרחמי׳ וממקומו יפן ברחמיו כמ״ש בתקונים · ואמרו בזוהר פרשת בשלח ז״ל וכד הדי לגבה כנסת ישראל אתיא ומשתעשעא ביה בקב״ה ואוסיף לה לגבה שרביטא דחסד ולא עלה בלחודא אלא עלה ועל איכון דמשתתפין בהדה וכו׳ : ואין ספק שבר״ח שהיא העולה למעלה ראש כך תרבה הארתה עד להפליא על איכון דמשתתפין בהדה · ונוסף גם הוא אשר ביארנו

למעלה

למעלה בפרק ב׳ העילוי רב הנמצא למעלה לנשמות הצדיקים בג"ע ביום החדש ומה טובו ומה יופיו להשתתף עמהם לראש אשמורות כמו שביארו בזוהר בכמה מקומות דבפלגות ליליא קב"ה עאל בג"ע לאשתעשעא עם צדיקייא וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמילעי באורייתא וקב"ה וכל צדיקייא כולהו צייתין לקליה ואין ספק כי לפי העילוי רב אשר תשיג נשמתם בר"ח כך ישיתו חלקתם אתו להעלות את נשמתו עילוי רב וישביעו בצחצחות נפשו. כי על כל אלה אף המקל על עצמו בלילות הקיץ מלעמוד לראש אשמורות לו בכח יגבר איש התמים להיות זריז ונשכר לעמוד באשמורת יום החדש רב הקדש להגות בסדר תיקון הלילה אשר סידרנו ליקר ולתפארת האחות האהובה כמו שביארנו את סוד נס׳ חמדה גנוזה. ולא יעבור מלהגות בו. אשר הוא חביב מאד להכין אותה ולסעדה בעת עלותה להתרפק עם דודה אח"כ בתפלה.

ומנהג חסידים הראשוני׳ להגות במאמרי הזוהר המדברים בסוד ר"ח הרשומים לעיל בסעודת הלילה אשר בם יעמיקו וידברו ברב עוסק כל תעלומי סוד ר"ח ואף אם לא בא בסוד תעלומי הדברים קריאתן זו היא הללן. וגם אם יש שהות עוד ממרום ידברו במאמרי הזוהר הרשומים לעיל בי"ב חלקים הדר המלכות כי חביבה מצוה בשעתה. ותחילת שמושי לפני מורי ראיתיו באשמורת יום ר"ח לומר כ"ד פרקי שבת בע"פ ואנכי שאלתיו לאמר מה מקום לפרקי שבת בעונה זאת והיתה תשובה אלי ותמלא כר"ה ותעל. ושוב באשמורת הבקר ישיר תהלתו של ר"א בנועם קולות לעורר חבצלת השרו"ן לשיר בקול נעים ואנכי נהגתי לשורר **שבחא דמטרוניתא** להר"ם לונזאנו ז"ל.

מלכתא יקירא אחתי שפינתי שליתתי מן בגין כיך אתרעיתי הא לותיכי אתיתי.

נהרין אנפאי לקבליך. ואנא תאיב לקליך. מן בגין שגי זמן ליך. לא סליקת עיל לבעליך.

חברייא די מתי ביתי. היכמאן נחי למשתי. כהדאי אתו למיתי משבע מיניך שבחתי.

משפעת כל ספירה. כיך כלילא מעשרה אנת לי ייכא נטירא. אנת לצדיק עטרה.

נינפי די היא נגיעא כל ספירא כיך נטיעא הא רחימותיך שגיעא גו גנו להאי תקיעא.

את רחימותא דנפשאי. את תהא כתרא ברישאי. כיך דעאל ייעול לקודשאי

כיך

כיך תקוף לבריה דישי.

את דישרא כנישתא. גינפי דילי בתולתא לחדא אזלת קשיטא. מן קשוט כוליך שפירתא.

רעיה דילי רחימתי. וחביבתי ברתי היכלי ובית מנתי. גנת אדילי שכינתי.

טל דעתיקא סתימא אעבר אבא ואימא. אוף לשית סטרי דגושמא. הא מטא ליסוד דעלמא.

אתער בדיק רחימא די משמש בנמרומא להוי עאל בימא להוי מפרח נשמה.

אתברת קץ וערלה. אתמלי רישאי בטלא אפתחי פתחא דהיכלא. דהוה סתים בחולא.

מלכתא אוף היא מתיבא לקבל מילי חביבה אוף אנא הכי תאיבא. להוי חמיא בטובא.

מה בסים ומה רגיגא לידתשתמש בתגא. אחמר חיור בתלגא. הא סדרית לך שרגא.

מטלל שלם יקירא אחית אמתא כל שופרא עול רחימי עול להדרא של ואמלי לי נהורא.

לי הוי עביד שלמא תיב בגו ציון שלימא כד שרי פקיד לתמה. ברכתא חיי לעלמא.

ובהאיר היום ישוב ליטול ידיו שנית להסתלק מן הספק ויכון לקראת ש"ץ בהדרת קדש בטלית ובתפילין להשכים לבית הכנסת כי אף כי גדלה יקר השכמה זו בכל הימים הנה בשבתות ובר"ח תוסיף תת כחה לה ביתר שאת ויתר עז מטעם מ"ש בזוה׳ בחקתי דף קי"ד ע"ב ז"ל פתח רבי יצחק ואמר דומה דודי לצבי וגו׳ הנה זה עומד אחר כתלינו זכאין אינון ישראל דזכו דמשכונא (פי׳ השכינה) דא למיהוי גבייהו מן מלכא עילאה דאף על גב דאינון בגלותא קב"ה אתי בכל ריש ירחי ושבתי וזמני לאשגחא עלייהו ולאסתכלא בההוא משכונא דאית ליה גבייהו דאיהו כשופא דיליה למלכא דסרחא מטרוניתא אפקא מהיכליה מה עבדת נטל׳ ברה דיליה כשופא דמלכא רחימא דיליה ובגין דדעתא דמלכא עלה שבקיה בידהא בשעתא דסליק רעותא דמלכא על מטרוניתא ועל ברה הוא סליק אגרין ונחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין כוקבי כותלא עלייהו כיון דחמי לון שארי בכי מאחורי קוסטי כותלא ולבתר אזיל ליה בך ישראל אע"ג דאינון נפקו מהיכליה דמלכא ההוא משכונא לא שבקו ובגין דריעותא דמלכא עלייהו שבקי

עמהון

עמהון בשעת' דסלקין רעות' דמלכא קדישא על תפרוכיתא ועל ישראל סלקין אדרין מקפן על הגבעות כחית דדנא וסליק כתלין לאסתכל' ולאשגחא' בין קוסטי כותלאי עלויה כיון דחמי לון שלאי וכבי סס״ד דומה דודי לצבי או לעופר האילים לדלגא מכתלא לאיגרא ומאיגרא לכתלא הנה זה עומד אחר כתלינו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות משגיח מן החלונו' לאסתכלא ולאשגחא עלייהו וכב״כ בעו חדווא ולמיחדי בההוא יומא דהכן ידעין דא ישראל אמרי זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו עכ״ל.

הנה משם באירם שבשבת ור״ח הקב״ה נגב על ראשיעם קדש ותאב לאשגחא בהו עד שמפני כך בעו חדווא יתיר בההוא יומא כאמור.

ומטעם זה צריך כל אדם לזהר בקדושת בית הכנסת בר״ח ושבת יותר מבימי' החול על כי שקדושם בשם יתירה עד שאמרו בזהר דאסור לאשתדלא בבי כנישתא אפילו במלך כי כנישתא כמו שהארכנו בפרקי שבת בס״ד. כי על כל אלה כל איש הישראלי ביום ר״ח יתגבר כארי לעמוד כבוקר אור לעבוד' בורא שיהא שוא מעורר השחר להשכים לבית הכנסת. אף אם שאין דרכו בכך כל הימים כדי להשתתף בטולא דשכינתא העומד אחר כתלינו. ונוסף גם שוא כי התחברות עם סכנו' מהולל מאד כל הימים וביתר שאת כגל' ובשגב בר״ח שקורין בו את ההלל ומכו' לקרותו בכבו' כי ברוב עם הדרת מלך וכמה האמירו חכמים הראשונים בדבר עד שהפריזו על המדה לאמר שאם בא לבית הכנס' סמוך להלל יקרא הלל תחלה עם הצבור ואח״כ יתפלל. ואולם אשר הריחו בסוד ה' לא יביא עצמו לידי מדה זו פן יעשה העיקר טפל וה גם הטפל בסדר' הדברי' המתוקני' מאת הראשונים ויהיה כל אלה עליות שרוואות זו למעלה מזו כנודע ועיקר שמת הסלל אחר חזרת התפלה כי כבר הכלה חודש פנים בפנים עם החתן כמ״ש בזה' וכתקונים ב' אז שניהם במחברת השכינה מקבילות הלולאות אחת אל אחת ושם הם בסוד שני שמות מחוברי' יאהדו יאהדו״נהי ואחרי זאת אומרים הה״לל לשבח את הכלה הנקרא' ה״לל שהיא סוד אד״ני בגימטריא הל״ל ולהסמיך לה סוד י״ב מדות דרחמי כמו שכבאר להלן ומעתה מה מקום יש לקרות את ההלל קודם התפלה שתקע הדבר. ובדומה לזה היה המגיד שהזהירו לסרב הקדוש מה״ריק ז״ל ויכיחהו לאמר הטוב בעיניך מה שאתה עושה כי אינך הולך לבה״כ בהשכמה' ולכן אתה צריך לומר התפלה ע״י שלא להקדי' המאוחר ולאחר המוקדם ואלא ידעת אם לא שמעת כי כל סדר התפלה מיוחדת ומסודרת על יסוד וסדר נכון ואלו תאחר המוקדם הרי אתה מחריב ומקלקל סדר העולמות ע״כ. ולפיכך האיש הירא יחנו בקדושה של הקדו' הזה להיות שאור בגבורה לשחר' יכה הרע לבלתי יתגרם

בשנה

בשנה ולהתרשל ולהתעכב מלהשכים ולבא אל משכן ה' אשר שוא מאכר טובה הרבה אשר הלך השכים ואין כמוה לו מאותה הסגולה הכפולה המשתלשלת ויורדת על ראשי עם קדש בקדוש' בית הכנס' באשר ובשבתי אס' בהתחברו עם הצבור יזכה ויהש אותה.

ומנהג טוב לאנשים בתמים' להשכים לבה״כ ולשורר בנעים קולות שירי כבוד הדר דהם חדש רב שקדם לדפוק בשערי הרחמים אשר בשם החדש יפתח כאמור בזהר. ואחרי כן ישוב ידו שנית לבנין בשמות הקדש של קדש' היום ואשר לא יכין את זאת יסדר השמות בסדר מקראי קדש אשר סדרנו למעלה בערבית ע״ש וקריאתן זו שוא הללן. ויסדר ואח״כ סדר הזמירות בכוונה קדושה ויש לומר בזמירו' ר״ח מזמור ברכי נפש י את ה' וכל קרבי וכו' והטעם הוא שנאמר בו ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה. גם על שנפש שמתוסף בו כאה היה להם לומר ברכי נפש״י ויאמר שאר התפל' עד עמוד להתפלל תפלה י״ח ויכוין כי בסגולת התפלה בלא' שוא העולה בבנא ולפי' יהא זריז וזכר להתאמן בכוונתו לומר יעלה ויבא בתה אשר בבנא שונק יסודו ועיקרו עתה ביום דרחל עלמא דאתגליא היא להאיר על הארץ כמו שביארנו שם בתפלת ערבית ולפיכך אם לא הזכיר קודם שיעקר רגליו מחזירין אותו כי מגרעות נתן בבית לתצלה ואם הוא קודם מוסף לא יסמוך על תפיל' מוסף כי כל אחד כדרם לעצמו זה למעל' שזה ואף גם לא יכתך לכוין דעתו לחזרת ש״ץ התפלה ולצאת בה כמ״ש הרב בסימן קכ״ד שא״א שיכל לכוין שישמע כל התפלה ולא יסיח דעתו במלה אחד כמ״ש הפוסקים ואף גם זאת כי הואיל והוא בקי לשה יגרע שלשא' אל עבר פני הכלה הוא עצמו אשר מנוס בו יותר שבשלוא ואף אם הוא מסופק אם הזכיר או לא הסכימו רוב האחרונים דעל הספק מחזירין הרואי לא הזכיר כיון שלא זכר מר״ח בעומדו בתפלתו של' זוכר שהיה בדעתו בתוך תפלתו להזכיר של ר״ח וטוב כשמסתפק אם הזכיר או לא אין שמחזירין אותו דהרואי אמרינן בחזל והזכירו סיפר בשבחו ואם התמים לא יביא עצמו לידי מדות אלו ויכוין לקרות אלהיו בכוונה ישרה ותמיד מפת שתקדש עליו היום לא ימיש קדושת היום שנגד עיניו והעיקר דב המולא לפתל' כשכינ' עוזינו וככן בזאת בעומדו לשר' בשם ה' שאהם לא יסיר לבנו מלהזכיר המוסף בעבור קדושת היום כי לא באו לידי שכחה זו אלא האנשים אשר רפו ידיהם מן התורה ושח מראות עיניהם שהתשכי' לשבת' ושלישו הדר' קדש יום החד' אחרי גוו' ובבוא' לעמוד עבודה באהל מועד הן אומר והן דברים מן השפה ולחוץ תמו' אנשים מלומדה ולא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם להזכיר קדושת היום אשר נבלו הראשונים כי לא שם שלבם אור כאהלם ויהא להם גם חול גם חדש

כולם

כולם שוין לרעה כי אין בשם תבונה לאמר מה היה קדוש׳ היום ועל מה הרביה הוטבעו ועל כן שמה באים לידי מדות אלו ולא יתנו אל לבם אפס בהתעקשם כאשר יתעקש חמור הנר הולך על הדבש מאת חבריהם שעומדים אצלם אשר קול ברמ"ה כשמע אלהינו ואלהי אבותינו וכולי האי ואולי ועדיין אולי ישיתו אל לבם להזכיר אחר ז׳כוחו׳ אשר נוחם הצורים וה׳ הטוב יכפר בעד · לא כן האנשי׳ המרגשי׳ אשר רוח ה׳ נוססה בם תמיד לא ימיש מנגד עינם קדושת היום וכוונת התפלה שיום נעשה בה למעלה וככן יתקדשו להזכיר קדושת היום במקומה כדי שלא יצטרכו לחזור התפלה ומכלאו כושלים בספק ברכות לבטלה מאחר שראשונה לא עלתה לו · וכבר היה מעשה בימי הרב באחד מן החברים שבא לפני הרב בר"ח סר וזעף ושאל לו הרב מדוע פניך זועפים היום והשיב לאמר אקריון בחלמי נתנני ה׳ בידי לא אוכל ק.ם אז השיב לו הרב ומדוע לא הזכרת אלהינו בתפלתך אתמול במנחה כי הוא בא להעלות את המלכה ואתה כי השלכתה אותה אחרי גווך ע"כ נעקה הכערה לאמר נתנני ה׳ בידי לא אוכל קום ובעל כעם היפה יחרד לבו ויתר ממקומו על זאת ואזה זהיר כחו לתת עוז לאלהים ולא ימיש מנגד עיניו את זאת אשר בשערים תשם חילהא ח"ו ווי לאינון דמחלישין חילהא דלעילא כמ"ש באחד בפסוק התרפית ביום צרה צר כח כ"ה כח כ"ה ושלימי׳ וכן רבים מיראי ה׳ וחושבי שמו עמו ניזונים וסימנים בספרת׳ טרם עמוד להתפלל לבלתי ישכחו להעלות את זכרונה לטובה :

ובחזרת ש"ץ התפלה יכון בכוונה יתירה כי היא מרוממת על כל ברכה ותהלה ומאירים בה החסד והגבורה דז"א אל עבר פני הכל׳ כאם וחסודה וצריך גם הש"ץ להיות זריז ונזכר לאמר שכינו ואף שמלפני הדין אם השלי׳ תפלתו ולא הזכירה אין מחזירין אותו מפני טורח צבור הוא׳ ותפלת המוספין לפניו כמ"ש סימן קכ"ו מ"מ כבר כתבנו כי כל א׳ נדרש לעצמה לפי סדר עלייתם ולא יעלה זה בזה ומגרעות כתן ח"ו בשמי"ם ממעל ועל האר"ץ מתחת זרועו׳ עולם ומיהו אם טעה ש"ץ כשהתפלל בלא׳ הדין פשוט בזה שלעול׳ אינו חוזר ומתפלל שנית מפני טורח הצבור שלא סומך על התפל׳ שיתפלל בקול רם כמ"ש הטור בשם הרמב"ם ז"ל :

ואחר חזרת ש"ץ התפלה יברך הש"ץ בנעימה קדושה לקרוא את ההלל כי אחר שהאזרנו את הכלה פנים בפנים עם דודה והם במחברת השנית · אנו קורין את ההל"ל להלל לשבח את הכלה אדר"י העולה במספר הל"ל : ואם הש"ץ הריחו בסוד ס׳ יכין לו לכוין בברכה בר"ת ל׳קרוא א׳ת ה׳הלל שהוא לאה ש כמלה דתבונה · הסולה האירתה בתוספת בהל"ל שנבכרו אדר"י שבמלכות דאצילות ובבן היא מתגתקת

כמו

כמו כי"ג מדות דזעיבור ועל כן במקום ועיבור נתקן ההלל · וביאור באדרא רבה דף קל"ג כי בפסוקי׳ שבהלל מן מן המצר קראתי יה וכו׳ עד מכסות בגריבי׳ רמוזי ט׳ תיקוני דיקנא דז"א שאף שהם חלוקים כמבואר שמה : ואשר בא בתעלומות חכמה ווכק מסוד תנחומיה יכין לכוין בהם וזה סידרן :

תקון ס׳ מן המצר קראתי י"ה : תקון ב׳ ענני במרחב י"ה : תקון ג׳ יהוה לי לא אירא : תקון ד׳ יהוה לי בעזרי · תקון ה׳ טוב לחסות ביהוה א׳ : תקון ו׳ טוב לחסות ביהוה ב׳ · תקון ז׳ כל גוים סבבוני בשם יהוה · כי אמיל׳ · תקון ח׳ סבבוני גם סבבוני בשם יהוה : תקון הט׳ סבוני כדבורי׳ דעכו כאש קוצים בשם יהוה · ועל כי לעולם אין בז"א אפס ט׳ תיקוני דיקנא ואולם באות׳ הט׳ יש הארה מכל הי"ג באופן שהם ט׳ והארת׳ י"ג לפיכך ואותה לנו לכוין הד׳ שנוספו׳ כד׳ כי לעול׳ חסדו שנזכר קודם הט׳ דמן המצר כמו שקיבלנו מגורי האר"י זלה"ה וככן יתכן כוונתו בתקו׳ כוונת ועיבור שבו נכוין לארבע הנוספי׳ כמ"ש הרב ז"ל · ולפי שיותר מעולה בחינה זו די"ג מדות של ההלל מי"ג מדות ד ועיבור על כן אנו אומרי׳ אותם דרך שבח ולא דרך תחינה כמו הי"ג מדות דזעיבור · ולכן י"ג מדות דזעיבו׳ ולכן בעי עשרה ואין נאמרים ביחוד כי היותם יותר גרועו׳ שם פחדו פחד שלא יחנו החיצוני׳ חלילה אכן הי"ג של ההלל נאמרים ביחיד כי כחם יפה ולא היה פחד ועל כי סוד ההלל הוא להמשיך הי"ג של הזכר לפיכך צריך לאומרו בעמידה כמו ועיבור ורב"ד שהם יקום לעולם כמו שנבאר בסוד הקידוש וספירת העומר דמילין דדוכרא בעי עמידה כמ"ש בזהר :

וגם לפי פשטן של דברים יתכן לפי שהלל עדות שבחו של מק"ו׳ ונפלאותיו אשר עשה ועוש׳ ויעש ומצות עדות בעמיד׳ וסימנו׳ הללו עבדי ה׳ שעומדי׳ וכו׳ ואסור לסמוך עצמו כלי זה דבר שיהיה דסמיכה איכה בעמידם · והיחיד כשהוא בביתו הסכמת רוב הפוסקים שלא לברך עליו לא בתחלה ולא בסוף אכן אם הוא בבית הכנסת כל שיש י׳ בבי׳ הכנסת מצי שפיר יחיד לקרותו ומה שאמרו דאפילו אומר שיאמרו עמו שני כרבי׳ מורי כר"ו ערער על זה בתשובותיו וכתב דלא אסתבר והנשי אפילו הן עשרה לא יברכו לעצמן שהרי הלל מ"ע שהזמן גרמה הוא ופטורות · והאי יתן אל לבו לקרות את ההלל בשפה ברורה ובנעימה קדוש׳ לכבוד הדרה של שכינה כי בשלומה יהיה שלום לנו ונהגו שהשליח צבור אומר יאמר נא ישראל והקהל עונין׳ הודו לה׳ וכו׳ ואול׳ האיש הירא זהא זהיר לומר עם השליח צבור פסוקי יאמר נא ישראל וגם כי לעולם חסדו ולא יש׳ לה זה כזה כי כבר כתבנו כי בארבע כי לעולם הנזכרים פה שם רמז והן מספר ד׳ שאורות עליונים

וסנבים מלך ככ"ל ולמה יגרע הוא מלה זכירין בפ"ה נ"מ שפתים · והכא כסוד ה' כאמרו אנא ה' הושיעה נא יכוין שאנא נוטריקון אליה כדב אביהו מ"ן המלכות ויכוין אל ה' כיציה וי"אר כב"י אל"ף למ"ד יה"וה ל"כן גי' שם אלהי"ם ויכוין אמרו חג בעבותים לז' תחתונות דיציר' עד קרנות המזבח יכוין בהארת ד' דאשוכות דעשיה · ומזב"ח גי' אל יהו"ה שהוא גם כן ביצירה :

ולמען יאריך ימים על ממלכת"ו יאמר בר"ח אחר אחר ההלל פסוק **ואברהם** זקן בא בימים **ויהוה** בירך את אברהם בכל · ויאמר **זבדיה** ישמרני ויחייני כן יהי רצון מלפני שהי'חיים ומלך עולם אשר בידו נפש כל חי אמן ויאמר כל זה ג"פ :

והשם הזה יוצא מן פסוק ואברהם זקן בא בימים ויהו"ה ז'מי זקן בית מן ב"א דל"ת מן מ"ס דבימים האחרונה כי היא מתחלפת לדלית באלפא ביתא דהי"ק בכ"ר באותיות דמ"ת · וי"ה מן ויהו"ה בירך והנקוד מן יהב"ך גימטריא חסד מדת אברהם כנודע ואומרים קדים תתקבל · ואח"כ יוציאו ס"ת ויכין עצמו לעתור ולרצות נוסח תפלה זו :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי אברהם ופחד יצחק אביר יעקב **אלהי** **ה**שמים ואלהי **ה**ארץ שתהא שעה זו שעת רחמים לקבל תפלתינו לפניך ברצון להיות מיין נוקבין לעורר אהבת דודים למעלה איש יחד פני רעהו ויתרבה השפע בכל העולמות · ובכח סגולת תפלתינו היום האירה פניך במשפט האורים והיו למאורות על כסא דוד ממלכתו להכין אותה ולסעדה במשפ"ט ובצדקה ששון ושמחה ימצא בה עד יצא כנגה צדקה כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח · ותרום ותנשא עד היות לוית חן לראש ב' מלכים בכתר א'

ומזין השפע ההוא יושפע עלינו לנו בני מלכים רחל' אמנו שפע ישועה ורחמים על כר"ן לכונן את לבבנו לאהבה וליראה את שמך ירא' כרוממות ולעבדך באמת אנחנו וזרענו וזרע זרענו והיה נא לנור מעוז לשני מלאכיך הקדושים שרי החמד והגבור' מליצי יושר על עם בחירך כהיום הזה לעמוד כנגד החויב ס"מ הרשע המשטין עלינו ונמצא למים נכוכים ולדם נקיים וכרוב גאונך תהרום קמיך תזרם ורוח תשאם וירצה נא לפניך שיח שפתותינו בתפלתנו היום דוגמת קרבן השעיר להפיץ עוז הנקמרג מעלינו ויהא החדש הזה סוף וקץ לכל צרתינו תחלה וראש לפדיון נפשינו אהב'עול' תביא לעיניך עדת סגולתך וברית אבות לבנים תזכור והיה מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות מול הדרת כבודך בירושלים ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך יראו עינינו ויגל כבודינו ועלו מושיעים

מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו א' עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך ולמען קדוש י"ב צירופי שמו' הוי"ה וי"ב צירופי שמו' אהי"ה המאירים בי"ב ראשי חדשים יהיו לרצון אמרי פי וכו' ויהי נועם ה' וכו' ואני תפלתי וכולי · וקורין בפ' פנחס פ' תמיד ופ' וביום השב' ופרשת ובראשי חדשיכם והטעם שקורין פרשת קרבן של שבת בר"ח מפני שעל כרחינו צריכים לקרות יותר מפרשת ר"ח כדי לקרות ד' גברי ואין בפרשת ר"ח אלא ה' פסוקים ואנו צריכים ג' פ' לכל גברא וכיון שצריכים להוסיף מוסיפים פ' התמיד שהיא כתובה לפניה סמוך לה ושייכא בכל יום וכיון שקורין פ' התמיד ופ' ר"ח צריכין גם כן לקרות פרש' שבת שהוא בנתים שאין מדלגים בתורה בחד גברא אך בקריא' הפרשה דולג דהיינו דהכהן קורא ג' פסוקי' וידבר בו ואמרת ולוי חוזר וקורא ואמרת וקורא עוד ב' פסוקי' את הכבש ועשירי' האיפה וזהו פי' דולג שדולג לאחוריו ורביעי קורא ובראשי חדשיכם עד הסוף :

והוצרכו לעשות כן מפני שצריכים לקרוא ד' גברי ופרשיות אלו אין בפרשת צו של ה' פסוקים ובפ' וביום השבת ב' פסוקים ובפרשת ובראשי חדשיכם ה' פסוקים וקי"ל אין פותחין לאחד מג' פסוקים ואם יקראו בשנים הראשונים כל אחד שלשה פסוקים אם כן לא ישארו בפ' של ב' פסוקים ואין משיירין בפ' פחות מג' פסוקים מפני היוצאין כמ"ש בגמרא שיאמרו שעולה אחריו לא יקרא אלא ב' פסוקים הנשארים : ואם יקראו פ' צו כולה בשני' וישאר עדיין ז' פסוקים לקרוא בהם ב' אנשים א"א לחלקם שאם יקרא א' פ' וביום השבת שהוא שני פסוקים ופ' א' או ב' מפ' ובר"ח אין מתחילין בפ' פחות מג' פסוקים מפני הנכנסים שיאמרו שלא קרא עם הראשון אלא השני פסוקים שמראש הפרשה ע"כ הוצרכו לעשות הסדר הנז' · ואין פוחתין מד' גברי ואין מוסיפין עליהם · וטעמא דמילתא לפי פשוטן של דברים להודיע שקדושת ראש חדש עדיף מב' וה' שקורין בהם שלשה ואין מוסיפין עליהם לומר שאין קדושתו' כקדושת יום טוב שאין קורין אלא ה' ועוד משום טורח צבור מפני שאין בטלים כולם ממלאכתם אלא הנשים והוא הטעם גם כן שאין מפטירין בנביא מכל מקום כיון שהנשים בטלות ממלאכתן הוסיפ חד גברא ·

ובזוהר פרש' ויקהל דף ר"ו ע"א אמרו ז"ל בראש חדש דאתוסף חד על תלתא בגין שמש' דנהיר בההוא זמנא לסיהרא ואיתוסף נהורא על סיהרא היינו רזא דמוסף ע"כ · והרב ז"ל כתב סד' העולין הם לעומת המלך הקדוש ילכו יונקותיו ביסוד סרי"ס ורח"ס נון החסדים והגבורות שבהם · ובקריאת הפרשה וכן במוסף

במוסף · הכא בסוד ה׳ יכין לכוין כוונת פרשה זו כי מלכות שמים בתחלה היתה שוה אל המלך כתר שלה שוה לכתר שלו ופנים בפנים · ואחר כך חסרו ממנה כמה דברי׳ עד היות ראשה כנגד החזה שלו לבד כנודע מהם גר׳עון אדה״ר ומהם הקטרוג וע״ז כאמר לה לכי ומעטי את פנמך · לכי לבריאה ומעטי את עצמך שלא יהיה בה שיעור קומתו וכעשית ראש לשועלים שהם למטה בבריאה וכו׳ ·

ועתה בראש חדש יש לה ב׳ עליות אחת בתפלה וב׳ במוסף וזש״ם ובראשי חדשיכם תקריבו עו״לה לה׳ · היא רחל שיש לה ב׳ ראשי׳ דחו״ג וזהו תקריבו עולה לה׳ שאנו מעלים אותה שתעלה ותתקרב לה׳ ואין לזרים חלק בה כלל : ואמר פרים אלים וכבשים הם אברה׳ יצחק ויעקב כנגד חג״ת · וענין השעיר לחטאת הוא ליתן חיות מעט אל הקלי׳ כדי להעלותם מתוכם הבחינה שהיא בתוכם שהיא מלכות דעשיה המלובשת בהם כסוד י״א סמני הקטורת וכל זמן שלא הגיע עתם להבטל מכל וכל אין אנו יכולין להעלו׳ בחינת החיות זה שבהם אם לא יתן להם איזה חיות קצת להעמידם כדי שתעלה · וזה הוא ענין שעיר דר״ח שהוא חלק החיות שלהם ובכן אנו יכולין להעלות הקדושה המחיה אותם ולכן השעיר הוא חטאת שהוא במקום העון והחטאת שהוא בקליפה וגם הכוונה להיות מחטא ומטהר אותה הבחינה שבהם ולהעלותה מביניהם וזהו לחטאת · כי העולה שהקריבו תחלה תקריבו עולה לה׳ כתיב שאין להם חלק כלל כי עולה כולה כליל לה׳ · ולפיכך אין אנו יכולים להפריד אותה הבחינה מביניהם אכן בחטאת שהוא השעיר שאנו נותני׳ להם חלק חיות קצת עלה נעלה אותה וירשנו אותה גבר״מ פרש׳ פנחס פרים בני בקר שנים אילין איכון דאמר׳ סיהרא דהיך ישתמשון בה כחדא ואזעיר׳ גרמה תחותייהו ואיל אחד דא איל דיצחק וכו׳ אברהם לאן אזיל אלא בגין דאתער תמן עשו אתכניש אברהם דלא יחמי ליה ומאן איהו שעיר דר״ח וכו׳ יצחק אסתכל תמן דרחימו דיליה לגביה בחמרא על דורדייא יעקב אסתכל תמן לתברא אנפוי יוסף דאיהו סטן דיליה ·

ואיתא התם ושעיר עזים אחד לחטא׳ לה׳ אמאי אקרי חטאת בגין דאיהו חטא׳ ומסטרא דחטאת א״ר אלעזר והא תנינן דכתיב לה׳ אלא לה׳ אתקריב ודאי דכתיב לכפר לתברא אנפין ולא יתקרב למקדשא יהבי דא חולקא לס״מ ואכיל ליה ולא אכיל בשאר קרבנין ודא איהו לאודיה דלא אשתתף אחרא עמיה למיכל ביה וכו׳ ורזא דמלה אם רעב שונאך האכילהו לחם · וטעם אומרו כאן יעשה ונסכ״ו ובשבת כאמר ונסכה לאורות העילוי רב דר״ח שהיא אוכלת משלה והיא משתמש׳ בכתר אחד עמו ואינה טפילה אליו בשבת ולפי׳ שם כאמר נסכה לשון נקיבה טפילה לו ובר״ח נסכו בלשון זכר כמוהו במעלה · ואבי ראה גם ראה כי בר״ח י״מי ה׳מעשה ו״כיו ה׳שבת הם אותיות יו״ה כסדר · ובר״ח נאמר ה׳שבת י״פתח ו״ביום ה׳חדש שם רמז כי אז הכלה הנעימה היא גברת כמו שכתבו גורי האר״י ז״ל · ואחר חוזרת ס״ת למקומו יחלוץ תפילין אחר גמר קדיש לעילא · וטעם הדבר כי מוסף ר״ח דומה לי״ט שנקרא אות וכיון שאומרים כתר והם נקראו כתר אין ראוים להיות ב׳ כתרים כאחד ולאשר הריחו בסוד ה׳ הטע׳ פשוט ומבואר כי בעת המוסף יאיר אור המופלג מגילוי שפע ע״ק אשר הוא למעלה מהתפילין ולפיכך צריך לחלצם קודם המוסף להורות על סברקת האור ההוא שאין צורך של התפילין הטפלין ממנה · וה״ר מנחם עזריה ע״ה תיקן סדר עבודה למוסף ראש חדש · ומן היושר לאיש התמים לסדר אותה קודם המוסף · וזה תואר׳ · ובראשי חדשיכם וכו׳ עד יעשה ונסכו ·

ובכן כך היתה עבודת מוסף של ר״ח בבית שהיו הביאו את המוספים פרים שנים איל אחד בני שתי שנים ושבעה כבשים בני שנה תמימים · כולם עולות ושעיר עזים בן שנתו לחטאת תורה אחת לראשי חדשים כולם ולשבעה ימי הפסח ולעצר׳ וליום טוב האחרון של חג אלא שבאותו יום לא היה שם אלא פר אחד בלבד ועוד שבראש חדש וראש השנה מי שזכה בפיים שחרית זכה למוספין · וברגלים אמר להם הממונה לבהכי כל המשמרו׳ הרוצים לעבוד באו והפיסו מי שוחט מי זורק מי מעלה איברי המוספי׳ לכבש העלום לכבש חזרו והפיסו מי מעל׳ אותם מן הכבש למזבח ועוד שבראש חדש וראש השנה היו האיברים נתונים על כרכוב המזבח מלמעלה בין קרנות המזבח וכל שבתות השנה והרגלי׳ היו נתונים מחצי כבש ולמטה אלו ואלו כלפי מזרח הסקו את המוספים ובקרום ועקדום שחטם השוחט בצפון וקבל המקבל את דמם אחד אחד בכלי שרת בצפון נטל דם החטאת עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית וטובל אצבעו הימני׳ בדם ומוסכת באמה מכאן ובגודל מכאן ומחטא ויורד על חודה של קרן ומקנח אצבעו בשפת המזרק וכן לארבע קרנות שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי · נטל דם העולות א׳ וא׳ ונתן במזרח שתי מתנו׳ שהן ארבע מחצי המזבח ולמטה והשיריים שופכן על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט ומסרום למי שזכה בהם לאילים ולכבשים הבשר בחמשה הראשון בראש וברגל השני בשתי הידים השלישי בעוקץ וברגל הרביעי בחזה ובגירה החמישי בשתי הדפנות הקרבים והסולת והיין לכבשים אחד אחד ולאילים שנים שנים והפרים קריבים בעשרי׳ וארבעה הראש באחד והרגל בשנים העוקץ בשנים והרגל בשנים החזה בא׳ באחד והגרה בשלשה שתי הידים בשנים ושתי הדפנות בשנים הקרביים והסולת והיין

בשלשה שלשה עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו מכל אחד מהן לכבש או על כרכוב המזבח ומלחום וירדו. קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנם במגם והעלם אבל איברי העולות ומלחם וירד עלו מי שזכו והעלו איברי העולות תחלה ואח״כ אמורי החטאת על גבי המערכה נתנו מלח על גבי המנחות ובללום שלשה עשרונים סלת בחצי ההין שמן לפר ושני עשרונים בשלישית ההין לאיל ועשרון ברביעית ההין לכבש והקטירום מוסף ראש השנה ומנחת העומר ועולתו ביום ב׳ של פסח ושתי הלחם וקרבנותיו בעצרת מקדימין אותם ומנחתן לנסכו היין הביאו יין לנסך כמדת השמן אם היו שם מוסיפים הרבה תדיר קודם של שבת לשל ר״ח ושל ר״ח לשל ראש השנה וכן לכל שאר המועדות תקעו והריעו ותקעו ודברו הלויים בשיר כמשפטן ובשבת נותנים אח״כ לחם פנים לפני ה׳ והקטירו הבזיכים לחטאת ר״ח ושל ראש השנה כהני בית אב זכו בהם ואין חולקין לעולם קרבן כנגד קרבן אלא הפושט ידו ליטול נוטל מכל אחד ואחד ושל רגלים יד כל המשמרות שוה בו. תורה אחת לשיירי מנחת העומר כזמנו ולשתי הלחם כזמנן ולחטאת ולשלמים הבאים בשבילם שאף שכהן גדול נוטל חלה אחת מן הלחם ואם רצה נוטל מהכל חלק בראש ובאכלים לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה עד חצות: ואח״כ יאמר אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש עלינו שובה עלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך כבתחלה כונן בית מקדשך על מכונו הראינו בבנינו שמחנו בתקונו והשב שכינתך לתוכו והשב כהנים לעבודתן ולוים לשירם ולזמרם והשב ישראל לנויהם במהרה בימינו אמן.

וסדר זה לא ישתנה בכל המועדים אפס תוספת עוד שיתוסף באיזה מהם כמו שסידרנו בפרקי י״ט בס״ד. ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה וגרסינן בסוף מסכת מגלה אמר אברה׳ לפני הקב״ה רבונו ש״ע שמא ח״ו ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה אמר לו לאו אמר לפניו רבש״ע במה אדע כלומ׳ מה תאמ׳לי ללמדן דבר שיתכפר בו עונותיהם א״ל קחה לי עגלה משולשת כלומר הקרבנות יכפרו עליהם אמר לפניו רבש״ע תינח בזמן שבה״מק קיים בזמן שאין בה״מק קיים מה תהא עליהם א״ל כבר תקנת להם סדר קרבנות כל זמן שקורין בהם מעלה אני עליהם כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני את כל עונותיהם ובסוף מנחות אמ״ר יצחק מ״ד זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכו׳ לעולם זאת על ישראל א״ר יוחנן אלו ת״ח העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתו׳ כאילו נבנה מקדש בימיהם. והלא תראה איך לא הספיק לראשונים

לראשונים לומר ביו״הכ הפסוקים שבאו בענין עבודת היום בלבד אבל סדרו כל מעשה העבודה אחת לאחת למנוא חשבון ומה טוב ומה נעים אילו היה לנו כן סדר לכל יום יזכיר בו כל מעשה עבוד׳ התמיד כי בזה היינו באמת משלמים פרים שפתינו וכבר עמד מעלת הח׳ החסיד כמה״ר מנחם די לונזאנו ז״ל ויעש גם הוא מטעמים סדר עבודת כל יום ויום ושבת וכבר סדרנו אותה בפרקי שבת שאז כל העם בטלי׳ ממלאכתם ואין טורח גבור עיין עליהם:

ובכן יעלה דברו בכוונה ישרה להתפלל תפלת מוסף. ויבטא בשפתיו המשכיל בסוד ה׳ לשם יחוד שמו דקב״ה ושכינתיה וכו׳ הנני בא להתפלל תפלת מוסף ר״ח להוסיף הארה ברחל ולהעלותה עד ראש ז״א ולאזדווגא ביעקב בחב״ד דז״א ויקבלו הארת מאחורים דכתר דיש״ם ותבונה ומשם יושפע עלינו לנו בני מלכים בני רחל אמנו שפע ישועה ורחמים ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳.

ומורי נר״ו הוא היה נוהג לומר קודם תפלת מוסף פסוקי אז ישיר ישראל [וכו׳ עלי באר ענו לה וכו׳. ותפארת עליה זו חתומה בראשי תיבות של ראשי חדשים לעמך ר״ת רחל שיש לה שני ראשים של נ״ה והוד ואחר כך בראשי חדשיכם יש לה ב׳ ראשים דחו״ג כמו שביארנו בקריאת ס״ת. ולתשוקת אהבת החברים ה״י אערוך להם סדר כוונת ברכת מקדש ישראל וראשי חדשים כי הנה זכרנו למעלה פרק א׳ כי הי״ב חדשים ו׳ מו׳ מדות הזכר וששה מו׳ מדות הנוק בא כמ״ש הרב בכוונת ר״ה וצריך לכוין בהם עתה ומצורף לזה צריך לכוין באותו צירוף של הוי״ה ואהיה השולט באותו חדש כנזכר בייחוד ר״ח אלול. ומקום מזלם ונקודות הכסף. וזה שבלעדי הכוונה שצריך לכוין בהוי״ה של ברכה זו בנקוד שורק וזה לא ישתנה בכל חדש וחדש. וזה סידרן.

ניסן גולגלתא דרחל ושולט בו **יְהֹוָ״הָ** היוצא מר״ת ישמחו השמים ותגל הארץ ולפי׳ היא נקודה כנו׳ ר״ת אלו ושם **אה״הי**

אייר אזן ימין דרחל ושולט בו **יְהֲהַוְ** היוצאת מר״ת יתהלל המתהלל השכל וידוע ולפי׳ היא נקודה בניקוד ר״ת אלו ושם **אה״הי**

סיון אזן שמאל דרחל **יֹוֹהֱ״הֱ** היוצאת מר״ת י״דות ו׳ לנלע ה׳ משכן ה׳ שני׳ ולפי׳ היא נקודה בניקוד ר״ת אלו ושם **אי״הה**

תמוז עין ימין דרחל **הְוֹהְי** היוצאת מס״ת זה איננו שוה לי ולפיכך היא נקודה בניקוד ר״ת אלו או בניקוד ס״ת ובמקו׳ שורק יהיה קבוץ כזה **הְוֹ״הְי** ושם **הי״הא**.

אב עין שמאל דרחל ושולט הוי״ה יוצא מר״ת ה׳סכת ו׳שמע י׳שראל ה׳יום ושם
הי׳אה.

אלול חוטמא דרחל הוהי יוצא מס״ת וצדק״ה תהי״ה לנ״ו כ״י בניקו׳ ר״ת או בניקוד ס״ת ובמקום שורק הוא קבוץ ושם
הה׳יא.

תשרי גולגלת דז״א והי׳ה יוצא מס״ת ויראו אות״ה שר״י פרע״ה בניקו׳ ר״ת או בני׳ ס״ת ובמקו׳ שורק תהיה קבוץ ושם **יהאה**

חשון אזן ימין דז״א והה״י יוצא מר״ת ו׳דבש ה׳יום ה׳זה נ׳הוס ושם
יהה׳א.

כסליו אזן שמאל דז״א ויה׳ה יוצא מר״ת ו׳ירא י׳שב ה׳ארץ ה׳כנעני ושם
יא׳הה.

טבת עין ימין דז״א היה״ו יוצא מס״ת ליהו״ה את״י ונרוממ״ה שמ״ו בניקוד ר״ת או בנקוד ס״ת ובמקום שורק יהיה קבוץ ושם
הא׳הי.

שבט עין שמאל דז״א יהוהו יוצא מר״ת ה׳מר י׳מירנו ו׳היה ה׳וא בניקוד ר״ת אלו ושם **האי׳ה.**

אדר חוטמא דז״א ההיו יוצא מפסוק עירה ולשורקה בנ״י אתונ״ו שנוקד בר״ת או בס״ת ושם **האי׳ה.**

ואדר סוד הפה דדוכרא ויכוין בכללות כולם יחד כי״ב צירופי הוי״ה ואהי״ה.

וכוון להיות כל איש מדקדק היטב בזה הסדר׳ ולרשום אותו בספרו מדת כל חדש בחדשו וכדי שלא תטעה בסדר ניקוד צירופי האהי״ה נקוט האי כללא בידך שמקום האל״ף של אהי״ה יהיה במקום היו״ד בהוי״ה ומקום היו״ד באהי״ה יהיה במקום הוא״ו בהוי״ה אם בראש הצירוף או באמצע או בסוף ומקום הההי״ן באהי״ה הוא במקום הההי״ן בהוי״ה. ובשחל ר״ח בשבת יכוין הוי״ת ברכת מקדש ישראל ור״ח בזה. **יוהווהו** צירי ושורק והטעם פשוט ככתוב בפרקי שבת ע״ש ויתר דברי נוסח ראש חדשים וכו׳ תשועת נפש״ם מיד שונא תשכיל עם מה שביארנו בקריאת הפרשה למעלה והכל כאשר לכל רמוז לשכינת עוזינו הנקראת נפ״ש דוד ואין צורך להאריך כי בהיר היא למשכילים. ושוב ישוב ידו שנית לאמרו בקול

ו נ רם

רם כי בו יזכה לתוספת נפ״ש יתירה בכתר אשר בה נפ״ש דוד תתעל׳ ותשע אהלי אפדנה לכתר דודה וב׳ המלכים משתמש׳ בכתר א׳ ומקבלים הארה נפלאה מפני׳ של גדולת הכונת׳ רות דישסו״ת. ועל אורות עליה זו העולה היא למעלה לכתר דודה ע״כ יאמר בספר תפלת מוסף כתר יתנו לך וכו׳ אלא מפני שאין לב׳ המלכים עלייה עתה למעלה ממקום אצילותם כמו שביארנו במוסף שבת על כן לא יאמר בו איה מקום כבודו וכו׳ יען משרתיו יכירו וידעו מקום מושב יקרו להעריצו. ועתה תראה כמה שנו רבת מבני עמינו אשר היה להם תפלת המוספין כמשא כבד ובחרו להם לאומרם בקול רם שלא להתעכב שיעור שליש או רביע שעה יותר ומאבדי׳ טובה הרבה כי כל א׳ כדרש לעצמו ובחזרה מעלתו יתיר׳ על של לחש ככז׳ בסדר העליות בדברי הרב ז״ל ומנשמת שזה יאבדו ותקות׳ אפח נפ״ש ואין נוגה לה קורא אני עליהם ולא אותי קרא׳ יעקב כי יגעת ב״י ישראל. וע״כ האיש הנלבב יהא זריז ונשכר לסדר תפלת המוספין כתקונה בלחש ובחזרה ובכן נפשנו לו חיה נפש ברכה תדושן לחזות בנועם ה׳.

ואשר תמונת ה׳ יביט. יבטא בשפתים קודם חזרת ש״ץ התפלה פרטי כוונתם.

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתי׳ הנני בא להקדיש ולהעריץ את מלכי צורי וישועתי בנועם שיח סוד שרפי קדש המשלשים קדושת כתר למעלה ויעלו יעקב ורחל עד כתר ז״א ביחודא שלים ויקבלו סדרת הארת מפנים דכתר דישסו״ת ובכן בה׳ תתהלל נפש״י תוסיפי לגבהה עוד כי עמך מקור חיים באורך נראה אור ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳. ואחר המוסף שתתוסף ונתעלה נפש דוד וגם הנפ״ש לו תמלא. יכלה דברו במזמו׳ ברכי נפש״י את ה׳ בכוונה זו. ויגמור תפלתו כשאר הימים. ואיש התמים ילבש אחר כך תפליו כיתר הימים לקבע לימודו ולא יחוש והכי משתמע מדברי הרב זלה״ה שכת׳ ז״ל ואח״כ בחזרת מוסף עולה עד הכתר ולכן אנו אומרים כתר אבל אין עליה זו אלא לפי שעה בלבד בשעת תפלה ותו לא ע״כ (הג״ה אמר המעתיק ואם כבר התפלל תפלת מוסף ולבש תפילין דר״ת ושמע מצבורה שהיו מתפללים חזרת מוסף יש להתיר לו שיענה קדושת כתר הואיל וכבר יצא י״ח וא״כ חליצת תפילין כ״כ הרדב״ז סי׳ פ׳ ע״ב) ובעת קריאתו בתורה בר״ח יסדר נוסח התפלה לשמות משולבים כמו שסידרנו בסדר החול ויוסיף עוד בנוסח זה.

יהי רצון מלפניך ה׳ או״א שבכח סגולת לימודנו יהיו למאורות שם אל״ף למ״ד ושם אדנ״י **א** ותחתיו קמץ כתר **ל** ותחתיו פתח חכמ׳ **פ** ותחתיו צירי בינה **ד** ותחתיו סגול חסד **נ** ותחתיו קמץ כתר **י** ותחתיו פתח חכמה **א** ותחתיו צירי

6 ב

צירי בינה ד ותחתיו סגול חסד נ ותחתיו קמץ כתר י ותחתיו פתח חכמה. ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳. וכבר כתבנו בראש הפרק שחייב כל אדם לקבל פני רבו בר״ח ובכן יקבל מכחו שפע הנשפע מהכתר בעת התפלה:

פרק רביעי

שלימים וכן רבים רוח ה׳ נוספה בם להתקדש עצמ׳ בראשי חדשי׳ כבחגי׳ ובמועדים לבטל דלתותיהם איש איש ממלאכתו אשר המה עושים לשמוע בקדוש היו׳ כי רבה היא לשמוע עולת חדש בחדשו. ויאחז צדיק דרכם זך וישר פעלם לצאת ממחשבי הימים ובצל שד״י יתלונן ויקדיש ויעריץ קדושת היום בשמחה רבה על התורה ועל העבודה והשביע בצחצחות נפשו להרבות בסעודה של מצוה לקדוש ה׳ מכובד וכמ״ש הרמב״ם שמצות סעודה של ר״ח הוא מן התורה ובגמרא פ״ז דפסחים דף ע״ז שעירי ר״ח אצטריכא ליה סד״א הא לא כתיב בהו מועד קמ״ל דר״ח אקרי מועד וקרובה קדושתו לקדושת שבתות ה׳ ובכל מקום שקלן הכתוב שניה׳ יחדיו כמ״ש ביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. ונאמר והיה מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו כמו שביארנו בפרק כ׳:

יתר על כן אשר חכמי׳ הגידו כי הי״ב ראשי חדשים היו ראוים להיות כולם מועדות ורגלים כשלש רגלים על שם י״ב שבטי ישראל וכשחטאו ישראל במעשה העגל בוטל כבוד זה מהם וניתן לנשים שלא חטאו בעגל ולכך נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בר״ח אלא כדי שלא לפרסם גנות האנשים אינו מועד ממש להם ודיו ברמז שנהגו בו קדושה יותר מהאנשים על שלא חטאו בעגל ועדין לא סר רשימו של הקדושה שהיא אחד לאנשים ואחד לנשים. כי על כל אלה אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו בהתקדש נפשינו ביום הזה בקדושה ובטהרה וביראת ה׳ כל היום באין פנות לבנו לבטלה אפי׳ שעה אחד בהגות בתורה כל היום ע״ד אומרם לא ניתנו שבתות וי״ט לישראל אלא לעסוק בתורה כדי שלא ימצא המקטרג מקום לקטרג עלינו לאמר אלו זכיתם היו לכם בחגים ובמועדים אפס חטאתיכם מנעו הטוב מכם וקרוב לעורר הדין על ישרא׳ ח״ו כי על כן אנו מעתירים בעדינו בנוסח תפלת המוסף ראשי חדשי׳ לעמך נתת וכו׳ תשוע׳ נפשם מיד שונא וביארו המפרשי׳ הכוונה לאמר עיקר ראש חדשים שהיו ברגלים לעמך נתת הם השבטים או לישראל

קודם

קודם שיחטאו בעגל שאז היו עמו יתברך ולא של משה ואחר כך נעשה לכר זמן כפרה לכל תולדות׳ שמתכפרים מעון טומאת מקדש וקדשיו ולפיכך הוא מעתיד לאמר שיהיו שעירים הללו לרצון תשועת נפשם מיד שונא שלא יקטרג עליהם ס״מ הוא השונא העיקרי לומר אילו זכיתם הייתם מקריבים מוספין אחרים כשאר הרגלים ובכוונות אחרות ובשביתת הרגל ולא יהיה יום זה למבטח מזכיר עון העגל וע״י זה אהבת עולם תביא להם שבבנין בית מקדשנו יהיה שלם עון העגל ובכן אהבת עולם שהיה מאז קוד׳ מעשה העגל הראשי חדשים ברגלים תביא להם כאשר בתחלה וברית אבות לבנים תזכור ר״ל שאף שזכו׳ האבות שהם השבטים נשכח ונתבטל היות הראשי חדשים ברגלים עם כל זאת ברית של האבות תזכור ובכן יהיה האורה ותוספת קדושה בראשי חדשינו ובעבודת בית המקדש נשמח כולנו שיהא אז בר״ח זמן שמחה ברגלים. וכן אז״ל באגדת תהלים והעתקנוהו לעיל שאמר הקב״ה לישראל בני בעה״ז אתם עולים בשנה ג״פ כשיגיע הקץ אתם עולים שם כל חדש שנא׳ והיה מידי חדש בחדשו ע״כ:

והנה כי כן יאותה להם לאנשי ישראל להסכים תפלתם עם המעשה הטוב להתקדש עצמן ולבטל עצמן ממלאכתן כאשר יוכלון שאת אם מעט ואם הרבה דאף דאין מנהג זה אפס לנשים כאמור כבר השמיענו הרב הב״י ז״ל בשם הר״י ז״ל דמלאכת כבודה אסור אף לאנשים (א״ה וכן כתב כלי יקר בפ׳ ונסתרת שם ביום המעשה שתירגם יונתן ביומא דחולא כתב ז״ל ידמה שהיה מנהגם שלא לעשות מלאכה בר״ח כמו שהוא עוד היום מנהג הנשים ואפשר כי מפני קרבן היום רבים פנויים ממלאכתם ובאים להשתחות לפני ה׳ וכן נראה בנבואת יחזקאל לעתיד ע״כ) ועל כן כל א׳ כפי שיעורו יבדיל עצמו ממשא כובד המלאכה מק׳ת היום או כולו לש׳ לעמוד לשרת בשם ה׳ אלהיו בתורה לפי השגת ידיעתו ואליו יהסוף כל חרד לדרוש במעשה קדושת היום וכמו חלב ודשן תשבע נפשם בסעודה של מצוה יחד עם עניי בני תורה להשביע בצחצחות נפש דוד אתר דמסכנא כמ״ש בתקונים כל מאן דעביד צדקה במסכנא גרים ההוא נהר דיתמשך מעדן דאיהי אימא עילאה להשקות את הגן דאיהי דלת דלה מסכנא. ובכן יותר כל משטין מעלינו כאשר לא ימצא אחריני מקום ללון לאמר אילו זכיתם וכו׳ כי הלא לא ניתנו שבתות וי״ט אפס להדר התורה וכבר שילמנו חובותינו לפי השגת יד כושלינו בגלות החיל הזה בהתקדש עצמינו בתורה ובמצות ובקדוש היום בחגים ובמועדים כל אחד לפי שיעורו העשיר לו ירבה והדל לו ימעיט. והן רבים עתה עם הארץ אשר שמעו את יקר תפארת ראשי חדשים והוד הדר כבודם וכי מצוה לשמוח בהם יען עקלקלותם ויהפכו קדושת ר״ח החדש ללענה

ורו״ש

ורו"ב בסובאי יין בזוללי בשר למו מתקדשים ומתועדים של הגנות כי יקראו איש את רעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה ותחת כל עץ רענן נכב על עין המים כאמור אליו לך נרוה דודים עד הבקר מיין הרקח נתעלסה באהבים באשישי ענבים כי במה יודע איפה אהבת קדושת ר"ח אם לא בגילה ובשמחה יחד ביין ישמח לבב אנוש ויקומו ויעשו כן המה ורעיהם ביוצא בהם ויפנו עורף ולא פנים מאין פנות אל קדושת היום שיעור מה בהקדים תחלה מזון הנפש העיקרי בקבוע עתים לתורה בלתי אל אשישי היין ישיתו עין וזה החילם לעשות אל הגוף הנגוף ויחמו בבואם לשתות שתו ולעו וירם לבם ויהיו כל איש מהם כמוהו כפרעה חשוב בעיניו כמלך כי תירוש ינובב וביין אמר אל מי תדמיוני ואשוה יאמר ובגובה לבו ישתרר גם משתרר על השתייה כדת גבוריה לשתות יין ואז יתהלל כמתהלל כאמור כי ליקר כבוד יום החדש הוא עושה. אך הם לא ידעו כי המסית ביכותם להראות אליהם פני ההתר אך במרעיתם וישבעו יצא לכם וינר סמוך בקרבם אינו אלא שרף לשרוף בלהבת אש לב האנשי' במשתה היין לשתות במדה טובה מרובה עד יצא מאפם וישכחו את ה' מאין שנות לברך על המזון ולהזכיר קדושת היום ומכל היוצא מפיהם כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום ואז למי אוי למי אבוי זה נופל כשוכב בלב ים וזה ינוע יצא ומקלל אשר שתו וישכרו עמו עד שמחת ר"ח לחש ולענה נהפכה והן זאת רעתם כי מר זולתי שתים רעות אשר אלה ביין שגו בגזל ועריות כי מתפוק איש ביין את בשרו יצא עד ככר לחם וילפטם את הבריו' וגם לך היין הומה זימה כי מפנק ביין את בשרו והאספסוף אשר בקרבו יתאוה תאוה לגלות בשר ערוה כי בהשליך נפשו אחרי גוו כמשל כבהמו' נדמים ומי שלח ידו ביין ונקה כי אבינו הראשון חטא כאשר חכמים הגידו גפן היה שחטה ענבים ונתנה לו וימת הוא וכל זרעו ונח מצא חן בעיני ה' ויאשם ביין ונפגע ואצילי בני ישראל שתויי יין נכנסו ועבדו ונענשו המורם מהם ביוצא בהם כמו שהאריך הר"ש אלשיך בתוכחת מגולה זו באורך וכתב בסוף דבריו ואמר.

והן אמת כי אשר שתו וישכרו בימים ראשונים אשר היו לפנינו כאשר נכון היה בית וארמון על משפטו וחטאתם לא כבדה מאד כי רוב טובתם התעם. ועל כן רבים שתו כימא'. אך עתה כי הנה בעתה רבים ישתו לא כימא'. ואל ישמח ישראל אל גיל בעמים כי יראה כי אזל' יד ומפני חטאינו גלינו מארצנו וחילול השם הגדול המחולל בגוים. כי מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות ברע ובושת הפנים כהיום הזה כי שחה לעפר נפשינו דבקה לארץ בטננו ואף לזאת יחרד כל לב כי מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם השמחים אלי גיל ישישו כי ימ.א. איזהו מקומן של זבחים ומשתה היין. ואני האיש

אשר

אשר הוא יהודי ולא דמוע תדמע עינו לילה ויום מאין הפוגות כי יראה עובדי פסל המתהללים באלילי' מיכייהו מלכי מכייהו אפרכי ועבדי ה' אשר לו הגדול ואין זולתו כי יוצר הכל הוא כתוכי' כתוכי' המה תחת און עע"ז ומבטן מי יצא הרע הגדול הזה אם לא מדוע מעללנו אנחנו ואבותינו כי מידינו היתה שפחה כי תירש גבירתה ולו חכמנו נשכיל' זאת קרענו את בגדינו ונלבש שק ואפר ונצא בתוך העיר ונזעק זעקה גדולה ומרה עד פור התפורר גוייתנו ואדמתנו ויקרא זה אל זה ואמר לכו ונשובה אל ה' עד יכונן ועד ישים את ירושלי' תהלה בארץ. ולא די שלא נעשה כן כ"א שתחת היות מתקדשי' ומתטהרים בשבתו' ובראשי חדשים כל היום תמיד לא יחשו מלבקש את ה' אלהיה' ואת דוד מלכ' הלא יאמרו נקחה יין ונסבאה שכר והיה כזה יום מחר ולא אמרו היש ה' בקרבנו אם אין כי עונותינו היו מבדילים בינינו ובין אלהינו הלא נבלם כי אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה ואבחר דרכי להתגורר בחדרי משכני ואדום לא אצא פתח אף בשבתו' ור"ח להשתעשע במלכי נורי נור ישועתי עד ישקיף וירא ה' משמים לתקן עולם במלכות שדי וישמח ה' במעשיו וישראל ישמח בעושיו:

כי על כל אלה מנוה לדחם את זאת ברכים על תפארת' יקר שבתות וראשי חדשים כי רבה כל יחללוה במצללי'ה' אשר לא טובים ח"ו פן יהיה למכש' מזכיר עון פשעינו לפני נור עושינו ותוסיף תת כח הקטרוג כחה לה בגרף עבודתינו הנכרי' עתה עם עונו' הראשוני' בעגל אשר חיללנו יקר כבוד הראשי חדשי' מלהיו' נב כי' במועדי רגל כמו שביארנו ואף שאמרו ש מנו' לשמו' בסעודת יום החדש לא אמרו למשוך ביין את בשר אלילת או לשמוע שיר כסילי' בנת היה לאמר כי לשמח מנו' הם עושי' כי שמח לחוד ושחוק וקלות ראש לחוד ולאנשים הניגשי' אשר מורא שמי' תמיד על פניה' להם יאתה להתעדן בזיו שפע הקדוש שיורד על פי מדותיו עליהם ועל נפשם בשבתות ובר"ח לאכול לשובע נפש לא המטים עקלקלותם ריקים ופוחזים המהפכי' לראש ולענה קדושת ראשי חדשים והיו לראשי תגינים והשכינ' צועקת חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח וכו'. ודרך חסידים הראשונים תקיפי א"י למשוך עצמם בלימודי ה' ביום החדש מאז הבקר עד הצהרים בקדושת היום ומעשהו בהלכות קדוש החדש להרמ"בם בעיון רב והוא סוד העיבור אשר לא יהיה תפארתם של ישראל אפס בו כמ"ש כי היא חכמתכ' ובינתכם לעיני העמים וחייב כל אדם להתעסק בהם ולא יהיו קלים בעיני' מפני שאין אנו צריכים להם בזמן הזה כי הם סוד העבור ועליה נאמר והיתה ידי של הנביאי' החוזים שוא בסוד עמי לא יהיו זה סוד העיבור כמ"ש בשילהי רייני ג זה.ת ואיש תבונות יאחז את דרכם.

ויתר

ויתר הפס יאותה להם הגות בסדר זה **תורה** פרשת בראשית ויאמר אלהים יהי מאורות עד יום ד׳ ופרש׳ ויקרא עד פרשת צו להקריב קרבניהם במדבר סיני ופרשת פנחס ובראשי חדשיכם עד יעשה ונסכו ואחריהן פ׳ נסכיר פרשת שלח לך כי תבואו אל ארץ מושבותיכם וכו׳ · עד הגר אתכם ובפרשת חקת ויסעו בני ישראל ויחנו באובות עד ונשקפה על פני הישימון ובפרשת ואתחנן ראה לימדתי אתכם וכו׳ עד אשר אנכי נותן לפניכם היום סוד העיבור כמ״ש ז״ל ·

נביאים שמואל א׳ כ׳ ויאמר דוד אל יהונתן הנה חדש מחר וכולי עד ובין זרעך עד עולם ·

דברי הימים א׳ סימן כ״ז ובני ישראל למספרם וכו׳ עד להרבות את ישראל ככוכבי השמי׳ ·

ישעיה ס״ו עד והיה מידי חדש בחדשו ·

יחזקאל מ״ו כה אמר ה׳ שער החצר הפנימית וכו׳ עד ועלהו לתרופה ·

כתובים שיר השירים אחות לנו קטנה וכולי עד סופו ·

תהלים ס׳ ח׳ למנצח על הגיתית וכולי ירח וכוכבים וכו׳ וסי׳ ע״ב וסי׳ ק״ד וקכ״ח קל״ וקמ״ח **והמשכילים** ישכילו בר״מ פרשת תצא דף רעז ע״ב כי יקח איש וכו׳ עד בעלמא דאתי ובתקונין תקון כ׳ דף ז׳ ריש ע״ב בעל קבלה איהו עמודא וכו׳ עד סוף התיקון ובתקון כ״א דף כ״ו (דפוס קושט׳ סוף דף כ״ת ע״א ועוד שכינתא אתקריאת חג וכו׳ עד מלאכים המכי מעלה מלך ומלכות ותקון י״ח בראשית ברא וכולי עד בזמנא דאיהי לראש פנה אתקרי רישא וסוב יעתר אל אלוה וירצהו :

יהי ר׳מי או״ח שבזכות לימודינו אשר קרינו ולמדנו ובזכו׳ פסוקיהם ובזכו׳ תיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם ושמותיהם הקדושים היוצאים מהם שתהא שעה זו שעת רחמים ורצון לפני כסא כבודך ורנה בא במנוחתנו היום ראש החדש רב הקדש וקדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך ושבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטה׳ לבנו לעבדך באמת והנחילנו ה׳ אלהינו באהבה וברצון ראשי חדשי קדשיך ותפתח את אסמך הדר כבוד מלכותך היום כאמור מפי כבודך כה אמר ה׳ שער החצר הפנימית הפונ׳ קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח כי אתה תאיר נר״ס · ומזיו שפעתה פרוס עלינו בני רחומיך שפע ישוע׳ ורחמים ויהי החדש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשינו ויעלה זכרון כל עמך בית ישראל לפני הדרת כסא רחמיך לפליטה לטובה לחן לחסד ולרחמים וזכרון ירושלים

עירך

עירך וזכרון משיחך הקדוש וקרנו תרום בישועתיך לראות מהרה בתפארת עוזך והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך ותטענו בגבולנו ושם נעלה ונראה לפניך מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפניך אמר ה׳ יראו עינינו וישמח לבנו · יהיו לרצון וכו׳ · ואחרי אכום יעשה כסדר זה מידי חדש בחדשו להתעדן מזיו השכינ׳ היתה לראש פינה · וכן בתתו תחלה ובראשו חלק לנפשו יתן ויעש כן הוא מטעמים לחלק הנפש עם הבשר לאכול לשבעה לכבוד קדושת היום וכזה יהיה באמת ר״ח יבחר ה׳ ·

נוסף על זה צריך להודיע לנשים הוד כבוד הדר היום מה שלא להן יותר מן האנשים בנגלה ובנסתר כי על כן יאותה להם להבטל ממלאכתן מכל וכל בין להשתכר ובין שלא להשתכר הואיל וטעם מנהג זה הוא כמ״ש למעלה כי הראשי חדשים היו נכונים כמועדי רגל ובעון העגל נוטלה יקר הדרתם מאתנו וניתנו לנשים יאותה להן לבשרות לנהוג בהן כמועדי רגל להבדל מכל מלאכה כבדה או קלה אלא שכרי שלא לפרסם גנות האנשים לא נאסר להן להיות באיסור כמועדי רגל ממש · ואחד הגדולות ואחד הקטנות בשיעוריהן במנהג זה · ועין המשכיל מבית ומחוץ תנפ״נו ממה שביארנו למעלה כי כל העלמות שבר״ח בין ביום ובין בלילה הם לנוקבא קדישא ולעומתה גם המה ינוחו בה (א״ה מצאתי כתוב ז״ל ויש בה כדי להעמיד בה אור הכתר שהביאה עמה כדי להתקיים בה כל היום) ואין חילוק בין גדולה לקטנה · ומלכה שכחם נפשי על הנשים העומדות על הכביסה בראשי חדשים · ומבטלים מלאכתן בר״ח שלא ליבטל בימי המעשה ממלאכתן ומה הועילו בתקנתן קורא אני עליהן אפוכי מטרת׳ למה לי אשר עינינו הרואו׳ כי כמעט בכל תכבד העבודה הזאת עליהם מאד מאד יותר משאר מלאכות יוצאות דוות ושחופות ומטולות בבכיתן ולא אריך למיעבד הכי שהרי כתב הר״י דמלאכה כבידה אסו׳ אף לאנשים והאיש התמים לא יעשה כן בקרב ביתו רק יודיע טעמי הדברים ופירושן מה ראו על ככה ומה הגיע עליהן בימי עולם ובשנים קדמוניות להבדל ממלאכתן מידי חדש בחדשו אולי יתנו לב לשוב ויקדישו ויעריכו קדוש יום החדש כבחגים וכמועדי׳ כל כבודה בת מלך פנימה להכין עצמה למעשה הטוב והיה למעשה הצדקה רדופה היום הזה ביותר כפיה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון כי בעצם היום הזה מעשה הצדקה חשוב ומקובל ביותר להשקות את הגן דאיהי דל״ת דלה מסכנא דלית לה מגרמא כלום כמו שנתבאר למעלה והיה מעשה הצדקה שלום חסד ואמת נפגשו צד״ק ושלו״ם נשקו ·

ונשים יקרות שבירושלם זה דרכן שכל למו להיו׳ רדופות תמיד מידי חדש בחדשו לגבות

מעות

מעות לעני' בנועים אשה אלת רעותה דלהחזיק כיד עני תורה ואשרם ואשרי חלקן מה טוב חלקן ומה נעים גורלן תוכלנה בשמחות וגיל תבואינה בהי' כל מלך ומכהנ כזה יבחרהו ויהללהו ה' לעשות ראשי חדשים נכונים במועדי רגל . כי לא כנשים המצריות העבריות הפרוצות אשר לא שקטו ולא נחו תמיד כל היום בקרב בית' פעם בחוץ פעם ברחובות ומתעוללי רבים הנה כי לא ינקה כל הנוגעת בהן וכבר הארכנו בתוכחת מגולה בפר' ח' דחנוכה ע"ש ולא כיתנו ר"ח אפס לנשים שאננות כל כבודה בת מלך פנימה ולא ירא' החוצה אל הציון ואם לא יעסקו במלאכתן וכשם שהיו מקבלים שכר על הפרישה כך יקבלו שכר על הדרישה בעסק מלאכתן כי לא ניתה ה' לנוח בר"ח לפריצות ולהכשיל לרבים ומה גם לפי סודן של דברי' אשר ביארנו בטעם מנהג זה על אודות האשה העליונה כ"י אשר היא העולה בעצם היום הזה והיא היא אם ושורש כל הנשים כי ממנה הן מושרשות וע"כ יכוחו בה ואם לא ינהגו כשורה כדת יהודיות בצניעות וביראת ה' על פניהן עושות פגם למעלה ח"ו ועושות אלה עבירה היא בידן להבטל ממלאכתן והקולר תלוי בצואר בעליהן שלא מיחו בהן ושומע לנו ישכון בטח .

פרק חמישי

חכמים וידועים רועי ישראל אשר מעולם אנשי שם ורוח ה' נוססה בם הם אמרו לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה והיה טעמם כי כבר ידעת כי מי שנזרק בו רוח מינות והכחשת אלוה ממעל נות' שהעולם קדמון ומתנהג על פי סידור המערכ' רעה זו מוכחשת מן הלבנה אשר בו יזכר מציאות האל יתברך והיותו מחדש עולמו בהיות מתחדשת בכל חדש וחדש והוא הוראה עצומה על שיש לעולם מנהיג בורא וכל יכול ואשר הוא ברא הכל וכמאמרו נעשה, ולא יש ברשות שום נברא לעשות דבר בעולם טוב או רע בלתי מאמר קונו ולגודל תועלת מצוה זו סוד שתו ז"ל לאמר שהיה ראוי להתחיל את התור' מהחדש הזה לכם כי הוא שקול כידיעת מעשה בראשית . וע"כ הם האדירו והעריכו גודל יקר תפארת ברכת הלבנה מאד עד שלגודל תועלתה אמרו בפ' היו בודקים אמר רב אחא בר חנינא א"ר אסי א"ר' יכל המברך על החדש כאילו מקבל פני שכינ' כתי' הכא החד' הזה לכם ראש חדשי' וכתיב התם זה אלי ואנוהו תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני שכינה פעם אחת בחדש דיים אמר אביי הילכך למימרינהו מעומד. וגם למשכילים בחכמה טוב טעם ודעת לברכה זו לרצות
את

את המלכה על שבת מעשה ולהזכיר שבח שבחות אשר כל פעולות העולמות עוברות על ידה אעפ"י שמתמעטת ושלעתיד היא תתחדש ותשוב לעילוייה הראשון :

וקבלנו מאת רבינו האר"י זלה"ה שלא לקדש הלבנה עד לאחר ז' למולד לעומת כתכ"ד תנ"ת רז"א אשר מהם ולמטה מתחיל בנין המלכות סוד הלבנה כמ"ש בזהר וארא ז"ל ת"ח מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלימא מעלמא עילאה ועלמא עילאה אקרי ז' שנים בגין דכולהו ביה וסימניך ויבנהו ז' שנים דא עלמא עלאה ולא כתיב ויבנהו בז' שנים וכו' וכפ' ויצא ת"ח דוד בעא לאתבנא במלכו שלימתא ולא אתבני עד דאתא ואתחבר באבהן וקאים ז' שנים לאתבנאה בגווייהו לבתר ז' שנים אתבני בכולא ואתיישב מלכותו וכו' וכן אמרו עוד שם אעבדך ז' שנים ברחל וכו' וכי מה דעתוי דיעקב דלא קאמר י' ירחין או שתא חדא וכו' אלא בגין חכמתא דסיהרא בת ז' היא וכולהו ז' עילאין שרו עליה דיעקב עד לא כתיב לה לרחל למיתב גבה כדקא יאות דהא יעקב נטל כולהו בקדמית' ולבתר אתא לגבה בגין לאשכחא איהו שמים ואיהי ארץ וכו' אשר מכל זה המשכילים ישכילו טעמו של דבר שלא לקדש את הלבנה עד אחר ז' ימים ואף אם חל מוצאי שבת אחר ד' וה' מהמולד לא יקדשוה כל שלא עברו עליה ז' ימים וכן ראיתי רבים משכלי' בסוד ה' האיתנים לא חששו לא לטעם שלא להחמיץ המצוה ולא לטעם שרוב הצבור מתקבצים אז . ולא לטעם שהם מבושמים . ומיהא לא תזוע . ואין לקדש החדש אלא בלילה בעת שהלבנה זורחת שזריחתה ניכרת ע"ג קרקע ונהנין מאורה שאין הברכה אלא על אורה ובלילה אורה מזהיר אבל לא ביום דשרגא בטיהרא מאי אהני . והכי איתא ברעיא מהימנא ריש פ' כי תשא פקודא בתר דא לקדש את החדש בגין דסיהרא קדישא איהי כלה דמתקדשת ע"פ כ"ד דאינון גוונים בגין דתפן ליואי דאתמר בהו וקדשת את הלוים ולבתר דאתחזיא סיהרא דיאותו לאורה מברך עליה :

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם וכמי מתקדשת ומתברכ' בתפארת בגין דאיהי עטרת תפאר' לעמוסי בטן ע"כ וגם צריך להזהר שלא יהא מסך מבדיל בינו ללבנה אלא אם כן הוא דבר דק שיוכל להכיר דברים הניכרים לאור הלבנה וכן אם נתכסה בעבים לא יברך אם לא שיהיה ענן דק שאז מצי לברך . ואם התחיל לברך ונעלמה תוך שענן מצי לסיים הברכה אבל לכתחילה לא שיודע שיתעלם בתוך זמן הברכה בענן הסמוך לה לא יברך ושמענו בשם הקדמונים כי כשמתכסה הלבנה ולא יוכל לברך באותו חדש בזמנה ידאגו הצבור ויקדשו צום
ועברה

ועגרה על זאת. וכתבו האחרונים שסומא מצי לברך על הלבנה אף על פי שאינו רואה כי זה נתקן על החדוש העולם ודומה ליוצר המאורות אך טוב שלא יוציא הוא את אחרים ואין מקדשים הלבנה כשהוא עומד בביתו או תחת הגג כי המקבל פני חברו או רבו הגדול ממנו אינו עומד בתוך ביתו ומקבלו וקידוש הלבנה היא ג"כ כהקבלת פני שכינה ולפיכך יצאו החוצה תחת אויר השמים ויקדשוה. ואשר הוא חולה או כשסרי בין הגוי' ולא יוכל לצאת החוצה מצי לברך בביתו כל שרואה אותה דרך חלון פתוח. ושומר נפשו יזהר מאד להתרחק עצמו ממבואות המטונפות שלא לברך שם ושפי עדיף לברך בביתו במקו' נקי מלברך תחת אויר השמים במקום ריח רע אשר הוא מפגל בקדשים ולהכרת כהכרת רשעים כמו שדרשו בקרא דאת דבר ה' בזה וכבר הארכנו במקומות אחרים בפרט הלז:

ומצוה על כל אנשי ישרא' להיות מוכני' ומהודרים בלבושיהם בעת בואם לקדש הלבנה כמ"ש הכון לקראת אלהיך ישראל וכמו שנאמר כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. ואחר שהודיעונו חכמים שברכה זו היא לנו כהקבלת פני שכינה עונשו מרובה למזלזל בכבוד הדרה לבא לקראתה בגילוי ראש באין כובע. או שלא לבוש העליון כאשר פשתה המספחת הזאת ברבים מעמי הארץ הבאים לקבל פני שכינה כאשר יזדמן על ראשם המכסה הקטן הפחות המיוחד לכסוף בתוך הבית ולישן עמו במשכב הליל' ושאר גופם מבלי כסות ולפעמים גם מבלי לבוש ולא שתו מוראת שמים נגד עיניהם. ובפרקי חדש אלול האריך בת וכחת זו בס"ד ומדרכי האנשי' הכנסים אף כשמקדשים אותה בחול ללבוש בגדים נאים וישימו הכיסוף הטהור או כובע ישועה על ראשם וגלימתם לצאת לקראת כלה וכן נכון לעשות וכמה הפליגו הפוסקים באזהרה זו עד שלגודל חיובו אמרו שאין מברכין עליה אלא במוצאי שבת כשהוא מבוש' ובבגדיו נאים עד שבחרו מפני כך לברך אותה במוצאי שבת אף שלא עברו עליה ז' ימים כבר כתבנו שאין לזוז מדברי הרב ז"ל שלא לקדשה כל שלא עברו עליה ז' ימים ויכוין אז בימות החול בכבוד והדר במוצאי שבת ולפחו' לא יעור מהיות מעוטף בכבוד כדרך עומדו בבית הכנסת וכדרך חסידים הראשונים ז"ל. ואין מקדשין אותה במוצאי שבת שחל בו י"ט וכ"ש ליל שבת כמ"ש בלבוש החור שהקידוש היא שמחה שהיא כהקבלת פני שכינה ואין מערבים שמחה בשמחה שמחת קבול שכינה בשמחת י"ט ומיהו אם לא נראה הלבנה קודם לכן הואיל ועובר זמנה יקדשוה בליל י"ט ולא יבטלוה ומי שהוא בתוך ז' ימי אבילות התיר מורי כר"ו לקדשה אם לא נותר לו זמן אחר ז' ימי אבילות וכן יחיד המתענה יקדש אותה עם הצבור ואף בתענית צבור אם יראו שיעבור הזמן יקדשו בליל התענית ולא עבב ומכור' בידינו מהקדמוני'

כי

כי מי שיקדש הלבנה מיום שקידשה' שוב לא ידאג מן הפורענות בירח יכון עולם באותו חדש וכן מובטח שלא יגזרו עליו מיתה באותו חדש וכן מובטח שלא יגזרו עליו מיתה באותו חדש ושימכיך וירחק לא יאסף. ומטעם זה רבים מגדולי ישראל לא אבו לשמוע לסבר' האומרי' שאין לקדש הלבנה עד מוצאי ט"ב ועד מוצאי יו"הכ ומקדשין אותה בזמנה מיד שלא להחמיץ המצוה. ומצוה לקדש אותה בצבור משום ברוב עם הדרת מלך כדאמרינן פרק בא לו כהן גדול מעבירין על המצו' מאי מצות ברוב עם הדר' מלך ולפיכך אף שכתבנו למעלה שלא להחמיץ המצוה היינו בשיש אתו י' אבל אם אין אתו י' עדיף טפי להצרף עם הצבור ולברך אותה במוצאי ט"ב ויו"הכ ברוב עם הדרת מלך ומטעם זה אם הצבור מקדשים הלבנה במוצאי שבת ועדיין לא התפלל תפלת ערבית יקדש עמהם ולא יעכב וכתבו האחרונים שאין לנשים לקדש הלבנה והטעם פשוט למבינים מדע. ויהא זהיר כל אדם שלא להסתכל בה רק ראיה אחד קודם שיתחיל לברך עד התחלת הברכה ושוב לא יסתכל בה כלל.

ומצוה לייסר את רגליו כדרך תפל' י"ח כשמקד' את הלבנה. ויכנס בכי טוב לאמ' ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד' שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנה אנכי בא לקדש את החדש ירח אשר כוננתה לתקן את שורשה במקום עליון להאיר פני סוכת דוד הנופלה ולהחזיר העטרה ליושנה ולגרוס שפע בכל העולמות ולהכרית עוכם כח הקליפות המלופפות בהם ולהשלי' על ראש צרי ומשטיני עדת ישרא' תפול עליהם אימתה ופחד וכו' כי עמך מקור חיי' באורך נראה אור ויהי נועם ה' אלהינו וכו'. והבא במו"ה' ליראיו יוסיף על זה נוסח זה הנה אנכי בא לברך על החדש רחל נוקבא דז"א המתחדשת ועולה לה להאיר אל עבר פניה ולרצותה בכח נבוע שם אלהים א אל אלה אלוהי אלהים וכ"א אתוון אחרונות דמ"ב דס"ג ובנוקדיהו כנגדה יעלו ג' קוי המלכות שבאחורי כה"י דז"א בחג"ת שלו ובג' דילוגים ראשונים יעלה העשי' ביצירה ותנתק ותמוש קליפה דעשיה מעל אגן הסהר ועל ראש רשעים תחול ובג' דילוגים שניים יעלה היצירה לבריאה ותנתק ותמוש קליפה דיצירה מעל הגן הסהר ועל ראש רשעים תחול ובג' דילוגים שלישים יעלה הבריאה לאצי' ותנתק ותמוש הקליפה שכנגד הבריאה ועל ראש רשעים תחול תפול עליהם אימתה וכו' כי עמך מקור חיים באורך נראה אור ויהי נועם ה' אלהינו וכו'. ושוב יתחיל לברך וכתב הרב ז"ל שיש לומר לפני הברכ' מזמור קמ"ח הללויה הללו את ה' מן השמים עד חק נתן ולא יעבור כי בד' הללויה ראשונים רמוזים עולמות אבי"ע כסדרן ובג' הללוהו האחרונים לכלול עשיה ביצר' ויצירה

בבריאה

בבריאה ובריאה באצילות מלמטה למעל׳ וגם כי בו רמוז שם קנ״א כמ״ש ח״ק כת״ן ול״א כי השם הזה הוא ביסוד אימא המתגלה בחזה דז״א ומאיר אל עבר פני רחל היוצאת משם וכ״כ סמיך ליה ולא יעבור העולה במספר דוד מלך ישראל חי וקיים · ומה יופיו אם יזכה ולהיו׳ בקי ולכוין בה ע״ד הסוד במקצת הכנויים המורגלים בספר הזוהר ובדברי הרב · וקצתן הזכירם רבינו ז״ל אשר במאמרו מאמר ו׳ סוד רחל נוקביה דז״א הרמוז בוא״ו ברא שחקים כרא ג״כ שחקים הם היכלו׳ הגדולה והגבור׳ שבעול׳ הבריאה ששמה שוחקין מ״ן דגבורה מנצפ״ך

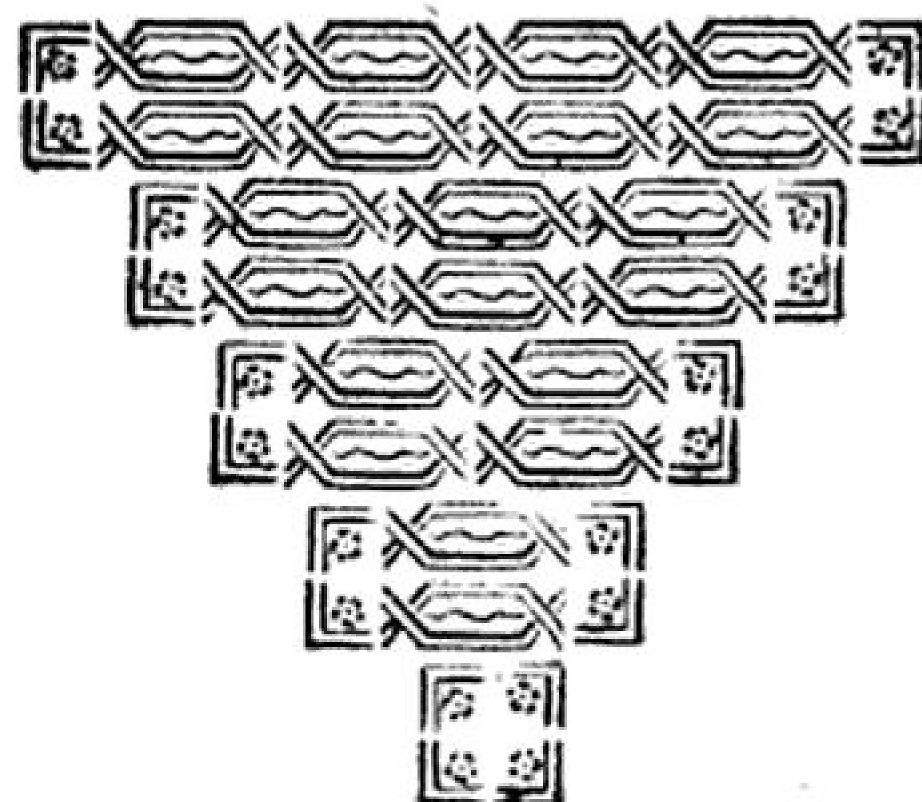
וכן יכוין באומרו וברוח פיו כל צבאם על רחל כי הוא רוח דז״א היוצא דרך פיו שהיא המוך׳בה תיקן כל צב״אם היינו צבאות דיצירה · ויכוין ח״ק וזמ״ן כתן להם דהיינו חק דז״א וזמן דרחל כי על ידם הוא עוש׳ כתן להם לעשו׳ שלא ישנו את תפקיד׳ ששים כל העולמו׳ ושמחים לעשות רצון קוניהם ואין לומר רצון קונם אלא קוניהם שם רמז לשני שמות קס״א שבנצח הוד דאימ׳ המאירי׳ לכל העולמו׳ וזהו קוניה׳ב׳ שכל שם עול׳ במספר קוניהם קס״א וב כוסח פועל אמת רמזו גורי האר״י על ז״א שאהי״ה פעמי׳ אהי״ה אמת שפעולתו אמת שרחל מקבל׳ אמ״ת על ידו וללבנה סוד הנוקבא אמר שתתחדש ·

וישכיל בכוונת עטר׳תפאר׳לעמוסי בטן׳כמ״ש הרב עטרת הוא הכתר שלה העומד במקום ת״ת דז״א אשר שם הוא מקום לעמוסי בטן הם ישראל כמ״ש בזוהר פרשת בראשית אבל נשמתין דישראל נפקין מגו גופא דההוא אילנא ומתמן פרחין נשמתין לגו ההי ארץ גו מעהא׳לגו לגו ורזא כי תהיו אתם ארץ חפץ וע״כ ישראל בן יקיר דהמו מעהא עלייהו ואקרון העמוסים מני בטן ע״כ וכן בזוהר פרשת לך לך שאף ישראל עתידי׳ להתחדש כמותה · ולי נראה שהכוונה שהעטרה עצמה תעלה מעלה עד מקום התפארת שהוא ז״א כמו שהיתה עמו עמוסה בבטן הבינה שאף הם זו״ן עתידים להתחדש כמותה ר״ל כמו ה׳ עילאה שהיא הבינה ויעלו עוד עד שבמקום

שבמקום הת״ת דאצילות יעלה היצירה וע״כ דייק וקאמר ולפ״אר ליוצר״ם ושוב ראיתי בסידור מהרח״ו אחז בדרך כוונה זו · וצריך לומר ברוך עושך ברוך יוצריך ברוך בוראיך ברוך קוניך כמו שכתב החכם החסיד ה״ר מנחם עזריה ז״ל וכך הסברה מוכחת להעלו׳ הד׳ עולמו׳ ממטה למעלה והוא מעין השלשה דילוגים שגם הם ממטה למעל׳ ליסוד והוד ונצח וכן הוא הנכון אכן לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא למבקיעהן לא למחות ביד האומרים כגירסת הספרים כסדר סימן יעקב שרבים מגדולי ישראל קיימו גם הגירסא ההיא עיין בספרתם · ויאמר בכל פעם תפול עליהם אימתה · ישר והפוך ויכוין בפעם ראשונה להציל מלכות דעשיה מהקליפות דעשיה · והפוך להשליך הקליפות על שונאיה ולהכרית׳וכן בפ״ב להציל מ׳ דיצירה וכן דבריאה בפ״ג · ואח״כ יאמר ג״פ שלום עליכ׳ להראו׳ כי כשיתחדש לא יהיה עוד שום משטין וקטרוג כמו שהיה מתחלה שהלבנה קטרגה ואמרה א״א לב׳ מלכי׳שישתמשו בכתר אחד אלא יהיה הכל שלום וגם כי הואיל וקללנו שונאינו באמור תפול עליהם אימתה על כן מברכים איש את רעהו לאמר שלום עליכם·

והמנהג לנער אחר כך שולי בגדיהם להבריח החיצונים אשר נתהוו מקטרוג הלבנה ומורי ז״ל היה נוער שולי כנפי הציצית כי הוא נגד המלכו׳ כנודע ואומר אלה הפ׳ כדנא תמרון להון אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מן ארע״א ומן תחות שמי״א אלה· הן עם לבד ישכון ובגוים לא יתחשב ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שביים ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד · אתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה׳ כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך · האל תמים דרכו אמר״ת ה׳ צרופה מגן הוא לכל החוסי׳בו · ויש בפסוק זה האחרון י״א תיבו׳ לאכפיי׳ י״א קליפין וכבן מה שהית׳רחל מאר״ת תהיה אמר״ת ומגן לכל החוסים בה :

תם ונשלם סדר ראש חדש·

יום טוב

אלה מועדי ה׳ מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם

פרק ראשון

יתרון **ה**ששון **ו**השמחה **ה**יתה לראש פינה בכל מעשה הטוב אשר יטיב האיש הישראלי בעבודת בור עשהו. ויתר גדול מאד תפאר׳ היא לעושיה בחגי׳ ובמועדי רגל צריכ״ה כל שמחה. וכל הנפש הבאה ליעקב צהלה ושמחה אלי גיל מועדי ש׳ הרי זה משובח ומהולל מאד כהדר׳ קד״ש סוד אם הבנים שמחה. ושב״ח שבחו׳ שבח״ה האזהר׳ לאמר ושמחת בחגך והיית אך שמח. והשמחה הזא׳ היא שמחת י״ט אשר הורונו חכמי׳ ז״ל לשמוח בהם במאכל ובמשת׳ וכמו שכתב הר״ם במז״ל ז״ל וחייב אדם להיות שמח וטוב לב בהם שנא׳ ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך וכו׳ אע״פ שהשמחה האמורה כאן היא שמחת שלמים יש בכלל אותה שמחה שיהא שמח הוא ובניו ואשתו בבשר ויין ע״כ. ואשר חכמי׳ הגידו כי העונג בהם ירצה לקרבן אשה. הם אמרו כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה מעלה עליו הכתו׳ כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח. וביאר רש״י ז״ל כלשון הראשון פר״ל שקור׳ לחג עונג במאכל ומשתה חשוב עליו כאילו הקריב קרבן.

אשר על כן מצוה לכל איש הישראלי להתטפל בערבי ימים טובים בהכנת צורכי הרגל מוערת בו יותר מבשלוחו דוגמא לקרבן שמתטפלים הבעלים בהבאתו ונרצה לו לכפ׳ עליו והוא בכלל מ״ע והי׳ ביום הששי והכינו את אשר יביאו אשר נת באר בפרק ב׳ דשבת בארוכה הדרת מעלת יקרה ורבו יתידה תוספת בהכנה דרכה זו לכבוד הדר הרגלים להיות כמתטפל לבמ׳ מזבח לפני ה׳ ולהקרי׳ קרבן עליו וכמה יתלהב הבעל נפש יקר׳ בתתו לנגד עיניו כל זאת ויגל וישמח במעשה הא נוה גם בוז כסף מכים בעין יפה לכבוד ולתפארת הרגלים

הרגלים כי מי בער יאמר אליו כי במעט מחיר הנה שולם כאילו עלה לירוש׳ ובנה מזבח והקריב עליו קרבן ויתרשל או יקמצם בהונו ולא יבוז את כל הון ביתו באהבה. וכל המרבה להוסיף זכה שמוסיפין לו כמ״ש בשני דר״ה תני׳ כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר״ה ועד ר״ה חוץ מהוצאת שבת וי״ט שאם פחת פוחתין לו ואם מוסיף מוסיפין לו והרב ז״ל היה נותן בהם סימנים כי מספר שלשה אותיות אחרונות של **מועד** הם כפל המספר של האות ראשונה ואמרינן מאי כי חדוות ה׳ היא מעוזכ׳ אמר רבי יוחנן אמר להם קב״ה לישראל בני לוו עלי ואני פורע. ודורשי רשומו׳ אסמכוהו אקרא כי פו״על אדם ישלם לו נוטריקון למפרע ל״וו ע״לי ו״אני פ״ורע ואמרינן בסוטה ופסקו אנשי אמנה א״ר יצחק אלו בני אדם המאמינים בהקב״ה ופירש רש״י שמאמינים בהקב״ה לוותר ממונם לבוי הדור מצוה ולצדקה ולהוצאת שבתות וימים טובים והיינו דאר״א מ״ד כי מי בז ליום קטנות מי גרם לצדיקים שיתבזו שלחנם לעתיד לבא קטנו׳ שהיה בהם שלא האמינו בהקב״ה על כן איש התמים תהיה אמונת עתו כאדרת בקודש לבזבז משלו כברכת ה׳ אשר עליו ועל ה׳ ישליך יהבו. ויצא כגבור ארח ברגליו לו יבא להכין ולהביא לכבוד הרגל כל מיני מטעמי׳ וממתקי׳ אף כי יש אתו עבדים ושפחות.

ואמרו הראשונים כי האכילה בחגים ובמועדים יחשב כהקבלת פני שכינה על השולחן אשר לפני ה׳ כמ״ש ויאכלו וישתו ויחזו את האלהים והואת תמורת ראיית פנים בעזרה כשתהיה נעשית על טהרת הקדש ובהאכיל עניים אתו כמו שיתבאר׳ לפנימו והנה ע״ד שאמרו חכמים כי מכל פסיעה ופסיעה של עולי רגלים היה נברא מלאך אחד ואסמכוהו אקרא ג׳ פעמים בשנה יראה כל זכורך וסמיך ליה הנה אנכי שולח מלאך הנה דוגמא

לזה

לזה תהיה עסק הכנת צורכי סעודות הרגל אשר המה תמורת חובת ראיית כל זכורך כאשר להיות כו מהסגולה ההיא להבראו מלאכי שהי׳ בהליכתו וכל פסיע׳ ופסיעה מצטרפת לחשבון גדול ויפה רשף לרגליו · ולא כפלאת היא ממך ולא רחוקה כאשר תשכיל בכבוד הדרת הכנה זו ופנים טעם יש בה אשר סיפרו בשבחה בספר הזה׳ פרשת אמור ז״ל אלה מועדי ה׳ ר״ש אמר מה איכון דביה אתקשרו מתתא לעילא ומעיל׳ לתת׳ כולהו ביה מתקשרן מת עטרן כולהו לאתקשרא קשר חד קשרא דמלכא מ״ט כמה דמלכ׳ ירית לאבא ולאימא ואחיד בההיא קדש ואתעטר בהו כג״כ כל איכון דאחידן ביה במלכא בעיגן לאזדמנא בההו׳ אתר עילאה דאקרי קדש כגין דיתאחדו כולהו כחדא במלכא וע״ד מועדי ה׳ אקרון ולבת׳ מקראי קדש דהא בהו אתעטר במלכא אשר תקראו אותם במועדם תרין חולקין אית לישראל בהו אי מסטרא דמלכא חולקא עילאה אית לישרא׳ ביה דכתיב ואתם הדבקים בה׳ אלהיכם וכו׳ כי חלק ה׳ עמו ואי מסטרא עילאה דקדש חולקא אית לישראל ביה ועל דא לכו אתחזי לזמנא להו ולתקנא קמייהו חדוותא וסעודתא ולמחדי בהו ומאן דמזמן לאחרא בעי לאחזאה ליה חידו ואפפין נהורין לנטרא ארחיה דההוא אושפיזא למלכא דזמין אושפיזא יקירא אמר לבני היכליה כל שאר יומין הויתון כל חד וחד בביתיה דא עביד עבידתיה ודא אזיל בסחורתיה ודא אזיל בחקליה בר ההוא יומא דילי דכלכון מתערין בחדוותא דילי השתא זמינית אושפיזא עלאה ויקירא לא בעינא דתשתדלון בעבידת׳ ולא בסחור׳ ולא במדברי אלא כולכו אזדמנו כגוונא דההוא יומא דילי ואתקינו גרמייכו לקבלא לההוא אושפיזא באנפין נהירין בחדוותא בתשבחתא אתקינו ליה סעודתא יקירא כגין דיהא זמינו דילי בכל סטרין כך אמר קב״ה לישראל בני כל שאר יומין אתון משתדלי בעבידתא בסחורתא בר ההוא יומא דילי השתא אושפיזא עלאה ויקירא זמנית אתון קבילו ליה באנפין נהירין זמינו ליה אתקינו ליה סעודתי עלאי פתורי מסדרן כגוונא דההוא יומא דילי · כג״כ תקראו אותם במועדם ת״ח כשעת׳ דישראל לתת׳ חדאן ומשבחין שבחא לקב״ה מסדרי פתורי מתקני גרמייהו במאני יקר מלאכי עלאי אמרין מה טיבן דישראל בכך קב״ה אמר אושפיזא עילאה אית לון יומא דין אמרי ולאו דילך הוא מהאי אתר דאקרי קדש אמר לון וכי לאו קדש כיפאו ואקרון קדש לון אתחזי לזמנא אושפיזא דיליה חדא מסטרא דילי דהא איכון דביקין בי וחד מסטר׳ דקד׳ דכתיב קדש ישראל לה׳ הואיל וישראל אקרון קדש אושפיזא דילהון הוא ודאי כגין דזמינו דהאי אושפיזא מקדש הוא דכתיב מקראי קדש פתחו כולהו ואמרו אשרי העם שככה לו ע״כ:

הגה ממאמ׳ הנכב׳ הלז יתבא׳ הוד הדר יקר מיסב׳ של סעודות יום טוב מאין הנה ולפיכן תהיה מעלת הכנתם מערב י״ט עד להפליא ועל יו״ל ישלח פרשיו · וע״ד שאמרו בשבת שרב נחמן מכתף ועייל מכתף ונפיק ואמר אילו מקלעי לי רבי אמי ורבי אסי לא מכתיפנא קמייהו ככה יאמר האיש השלם לכבוד הדר אושפיז׳ עילאה ויתטפל בהבאתו בהכנה דרבה היא ואשרי העובד את ה׳ בשמחה · ומצוה מן המובחר להיות כל איש לש בביתו כדי שיעור חלה בערבי ימים טובים לעשו׳ לחם משנה לבצוע עליהם בי״ט כמו בשבת והוא מכבוד הדר י״ט לבצוע מפת העשוי בקדושה ביד ישראל וכן כתב המרדכי ריש ר״ה אההיא דקאמר רבי חייא לתלמידו שיאכל חולין בטהרה ז׳ ימים שבין ר״ה ליוה״כ דמשו׳ הכי לא אמר לו ט׳ ימים לפי שבכי י״ט של ר״ה לא היה צריך להזהירו שהכל לשין בבתיהם לכבוד י״ט ע״כ וכן כדין להיות מאכלו ומשתו כעשוית על טהרת הקדש משום יקרא דאושפיזא עילאה ממולא טהור קד״ש ומנה מין את מינו וכאו״ר ומדקדק המתקדשים הוא להיות כעשה כל המצטרך לסעודת שבת וי״ט על יד ישראל וכל זר בקד״ש לא יגע · ומזה להיות ג״כ זהיר מהיר במלאכתו מערב י״ט להכין ולבשל הכל מע״יט שיש רבים מהראשונים מחמירין אף באוכל נפש כל שאינו מפיג טעם כלל לבלתי עשות אותו בי״ט וכ״ש בדברים שהן מעולים יותר כשנתבשלו מערב י״ט · ואף בתבלין שמותר לדוך בי״ט מפני שמפיג טעמן מנהג טוב לאולכים בתמים לדוכם מעי״ט להסתלק מן הספק שיש מי שאומר שכל שידעו מערב י״ט שיצטר׳ להם לא שרי אלא ע״י שינוי ועופות שממלאים אותם בשר וביצים יהא זהיר מעי״ט לתופרן ואם א״א יכין מעי״ט החוט בתוך המחט ובלאו הכי לא אסתרי ושלימים וכן רבים חוששים לסבר׳ הרא״ש והטור ז״ל לאאור קדרו׳ חדשו׳ לבשל בהן בי״ט כל שלא בשל בהן מעי״ט ואף שרבים מהפוסקים המתירין עושה סעודתו על טהר׳ הקדש גם מזה אל תנח ידו יד ההקדש על העליונה ומהא׳ טוב אל תקרי רע ·

ויזמין מערב י״ט אווזים ותרנגולים ונוזלות המכשרכים לשחוט בי״ט לומר זה וזה אני כוטל ואף כי מן הדין אין זה אלא בעופו׳ שעומדו׳ לגדל בנים מכל מקום ירא אלהים יהא זריז ונשכר לברור מערב י״ט ולומר זה וזה אני כוטל אף בעופו׳ שעומדו׳ לאכילה וכן דעת רש״ל ע״ה וכן כל כיוצא באלה הדברים נתונים נתונים המה להאנשים הנגשים המתקדשים ומתחברים עם קונם לבלתי היו׳ כשעור הקדש שום ספק ואף [illegible] המתירים בדבר אשר בה היה מנהג הקדושים כענין יחזקאל שאמר ולא בא בפי בשר פגול ודרשו שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם שאף שהיתה מותר׳ הואיל וכפל בה ספק איסור לא אכלה ומי ומי מלהוי ישראל ידענלה זה׳

כאלה תמיד כל הימים אכן בסעודות שבת וי"ט כי קדש המה יעוז האיש הירא להיו' כעשו' בקדושה ובלי שום פקפוק ושגיאה ובפרקי פסח יתבאר כל זה בארוכה בס"ד :

ומזה להיו' זהיר כשח"ל יום טוב להיו' בע"ש לערב בערב י"ט עירובי תבשילין וטעם עירוב זה הוא מפני שאסור לבשל מי"ט לצורך שבת דכתיב והכינו את אשר יביאו חול מכין לשב' ואין י"ט מכין לשב' וי"א דאיסורו מדר' דדווקא חול מכין לשב' ואין שב' או י"ט מכין לחול אבל מי"ט לשב' מותר אלא שחכמים אסרוהו כדי שלא יבואו לבשל מי"ט לחול שכיון שנאסר מי"ט לשב' יאמרו ק"ו מי"ט לשב' אין מבשלין מי"ט לחול לא כל שכן ומיהו תקנו חכמים שעל ידי ערובי תבשילין שיערב מער' י"ט לצורך שבת יכול לסמוך לבשל אפילו לכתחלה מיום טוב לשבת שכיון שהתחיל מערב יום טוב לבשל לצורך השב' לא הוי בשולו בי"ט לצורך שבת אלא כגומר והולך בשולו בי"ט מה שהתחיל מערב י"ט ודי בזה היכרא שידעו שכיון שאסור להתחיל בי"ט לצורך שבת ק"ו דמי"ט לחול לגמרי אסור ונקרא עירוב מפני שהוא מערב בישול צרכי שבת וצרכי י"ט לעשותן יחד ·

ומצוה על כל אחד לערב לעצמו ומצוה גם כן על כל גדול העיר כשיער' לעצמו שיערב על כל בני עירו שאם יהיה אחד מבני עירו טרוד ונחפז לא יערב או ישכח ולא יערב או נאנס או שהניח עירוב נאבד או ע"ה שאינו יודע לערב שיצא י"ח בעירובו אסמכוהו אקרא דושלחו מנות לאין נכון לו מאי לאין נכון לו למי שלא היה יכול להניח עירובי תבשילין ואולם אין זה אלא ע"י סיבה כדבר האמור אבל מי שאפשר לו לערב ואינו מערב אע"פי שנזכר אלא שדעתו שרוצה לסמוך על עירובו של גדול העיר נקרא פושע ואינו יוצא בעירובו של גדול כמעשה שהיה בההו' סמיא דהוה מסדר מתניתא קמיה דמר שמואל וחזיה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דלא אתיבי עירובי תבשילין א"ל סמוך אדידי לשנה חזייה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דלא אותיבי ערובי תבשילין אמר ליה פושע את לכולי עלמא שרי לדידך אסור כלומר שאין דעתי על המזידין והפושעים שאינן חרידים לדברי חכמים ולכן במקומות שסוברין השמש על הדבר יפרש לאמור אליהם מי ששכח או נאנס או מי שאינו יודע יסמך על עירוב חכם הקהל אבל לא כריז סתם על כל מי שלא הניח עירוב כי לא לפושעים נמנה ובשמערב לאחרים יתנו ביד אחר שיזכה להם אבל לא ע"י אשתו ובניו היכא דאפשר וחוזר ונוטל מיד הזוכה ומברך בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב בדין עירוב' יהא שרי לן לאפויי ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שרגא למעבד כל צרכנ' מי"ט לשבת לנא ולפלוני

ופלוני או לכל בני העיר הזאת ומי שאינו יודע בלשון הקדש יוכל לאומרו בלשון לעז :

והמהדרין נהגו להדר המצו' לערב על לחם שלם ולבוטלו ללחם משנ' בסעודה א' ושניה של שבת ובסעודה ג' בוצעים עליו וכן בתבשיל אף כי בכזית כל שהוא שני ראוי להדר המצוה ולערב בחתיכה הראויה להתכבד לבל יהיו המצוות קלו' בעיניו ויאכל התבשיל בליל שבת והעירו' יניחנו במקו' המשתמר לפי שאם נאכל העירוב או שאבד קודם שבישל לשבת לא מני לבשל אלא אם כן נותר מן התבשיל כזית דחזי לאכילה · וכן ארץ ישראל שב"חל מותר לבשל מי"ט ב' לשבת בלא הנחת עירוב ואינו חושש הנה אלה קנו' דרכי תקון המאכל בעי"ט · ומענייני תקון הגוף ברגל הם ארבעה דברים · הא' מצוה על כל איש ישראל להסתפר בערב י"ט והוא מכלל כבוד הרגל כדי שלא יכנס לי"ט כשהוא מנוול ואם בפני מלך בשר ודם כתיב ויגל' ויחלף שמלותיו ק"ו לפני אושפיזא עילאה שטעון טהרה וגלוח כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק וברים פרק אלו מגלחין אתמר ושאר כל אדם מאי טעמא אסורים כלומר שלא התירו לגלח בחולו של מועד אלא הבא ממדינת הים ומ"ט לא התירו לכל אדם · ומשנינן כדתנן אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין לספר ולכבס ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת ואמר רבה בב"ח אר"א מ"ט כדי שלא יכנסו למשמרתן כשהם מנוולים הכא נמי כדי שלא יכנסו לרגל כשהם מנוולים ולפיכך המתרשל שלא לגלח קודם הרגל החמירו עליו חז"ל שלא לגלח בח"המ שאם היה התר גלוח בח"המ לא יהיה מגלח לפני המועד ונכנס"ס כולם כשהם מנוולים :

הנה כי מפני חומר שבו שלא ליכנס לרגל כשהוא מנוול קנסו חכמים לכל אדם שלא לגלח בח"המ ועל כן יאותה לאישי ישראל לתת יקר לקדוש' הרגל לגלח שער ראשם להכנס לי"ט כשהם מקושטים ויפי' והוא בכלל מה שאמרו חייב אדם לטהר עצמו ברגל כי בכלל הטהרה הוא התגלחת כי הנה בטהרת המצורע מצינו בכלל טהרתו גלוח השער כמאמר הכתוב וכבס המטהר את בגדיו וגלח את כל שערו והוא מהטעם כי השערות הם כחות הדין וצריך להעביר' והוא סוד ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא· וכבר נתבאר סוד הדב' בפרשת תזריע דף מ"ח כי בתרין תתאין דמתער ין דינין בעלמא הם נאחזות בשער וכד אתעבר מיניה שערא ואתגליא חסד עלאה אתכסם כולא · ובפרשת ויחי דף רכ"ג ת"ת בכמה אתר אוקמוה בההוא שמא דסיהרא כד אתברכא דכלא וכו' שערהא דסיהרא דאקרין מארי דמארין מארי דמתקלא מארי דקשיו דחוצפא וכו' וכלפי זה מצוה לגלח השער בעי"ט כי ע"י כן פנה למעלה להעביר השער

שכתר ין תתאין מתאחדין בהון ושם נאמר עד לא מריט דא רישא דמאריה ועד לא גליש ל׳ מטרוניתא כמנא ענין הגלוח נורך גבוה כדבר האמור וזאת טעם אומרם גזרה שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול בענם אדם המעל׳ להעביר הנוול כתרין תתאין לדחותם שלא יתאחזו בשער העליון ובתוך המועד לא יעשה כן לפי שמורה כי אלו הכתרין תתאין כתאחזו בשער בימי המועד ולכן הוא בא לגלח אותם ולא היה שהרי מערב י״ט כדחו כי המה לא היו מן המזומנים לעלות למעלה ועל כן אף שגילח מערב י״ט אין לגלח במועד מן זה הטעם ואפילו בחמישי שמותרין אנשי משמר אסור ולא התירו אפם לעשות שפמו כי יהיה זה דוגמא למעלה כמ״ש בזוהר נשא דף קמ״א ז״ל תקונ׳ ז׳ דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי וכו׳ ומההוא רוחא דנפיק מפומא וכו׳ מתלבשן ביה כמה נביאי מהימני וכולהו פה ה׳ אקרון וכו׳ ובגין כך שצדוהי סקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל סטרוי ע״כ ולכן המשכילים יזהרו לבלתי כתון גדל פרע שערו׳ שעל השפה לפיו סביב שלא לעכב אותו רוח העליון היוצא משם לכל עירין קדישין כדבר האמור שם ולפי׳ אף בימי איסור התספורת לא יעבו׳ מלעשות שפמו׳ הב׳ הוא גלוח הצפרנים בערב י״ט כדי שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול כי על כן הרבה מהפוסקים מחמירין ואוסרין לגלח׳ בתוך המועד בענין גלוח השער אם אין דבר מעכ׳ והוא בכלל מאמר חייב אדם לטהר עצמו וגלוח הצפרנים הוא בכלל הטהרה כדרך האשה המטהרת לבעלה שצריכה לקונם כמו שנתבאר בזוהר פרשת אחרי מות ופרשת פנחס ע״ם וכבר נתבאר אצלנו כל זה בארוכה בפרק א׳ דשבת׳ הג׳ יותר בה ביתר שאת הוא לטהר עצמו ברגל במקוה טהרה כמו שנתבאר הרבה מהם בתורה איש איש מזרע אהרן וכו׳ לא יאכל עד אשר יטה׳ וכמוהו וטמא עד הערב וטהר וכו׳ ורחץ את בשרו במים חיים וטהר ועליה הוא אשר הטיבו אשר דברו באמר׳ חייב אדם לטהר עצמו ברגל כי היא היתה לראש פנה לטהרת הקדש׳

וכאשר בא חיובא בערב שבת לאפשא׳ גרמייהו משמושא דחול כמ״ש בזוהר ויקהל דף ר״ד ז״ל כד עאל שבתא אצטריכו עמא קדישא׳ לאסחא׳ גרמייהו משמושא דחול מ״ט בגין דבחול רוחא אחרא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא וכד בעי בר נש לנפק׳ מן ההוא רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עילאה בעי לאסחאה גרמיה למשרי עליה ההוא רוחא קדיש׳ עילאה עכ״ל כך בא חיובא בערב הרגל כדי לצאת מן ההו׳ רוחא דחול להכנס אל הקדש פנימה האור המופלא המתגלה ברגל כענין שפי׳ בזוהר אמור בסוד מקראי קדש ויתבאר לפנינו בס״ד שיערך טהרה יתירה לבשתרה עליו זיו הדרתה׳ ורע עלי המעשה אשר פנו אליה עורף ולא פנים רבים מרבת בני עמינו בלי סיבה וזה דרכם כסל למו׳ לאסוף ולכנוס מעדני׳ עם משמנים הנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט נאן להכין קופרא טבא לפומא וכסא טבא לפומא בחגים ובמועדים ובפש״ם לא תשכ״ב מן הטובה ואין איש שם על לב להיות תוכו כברו מתת חלק גם אל הנפש האחת האהובה לטהרה מזוהמת ליסטרו״ן אשר הוטמא ועיילי בלא ב״ר עוד טומאתם בם אל מקדש ה׳ לא יחתו לאמר קדושת הרגל על מי תשרה על העני׳ או על האבנים ולא מנאה היונה מנוח לכף רגלה המאכל אשר תהיה למאכלת והמשתה אשר תהיה למשטה יהיה מעיר לעזור להתעדן מזיו הדרת קדש כי על כל אלה אנשי לבב שמעו ותחי נפשיכם שישו עלזו בכבוד מועדי רגל להכין אותם ולסעדם ברוב עידונים לנפש עם הבשר דהא בלא הא לא סגיא ואף אם המה טהורים ומלובכים יוסיפו טהרה על טהרתם לקבל תוספת קדושת הרגל וסימניך בנהר יעברו ברג״ל:

ויש לטבול ב׳ טבילות א׳ להעביר הזוהמה ויאמר יהי רצון מלפניך ה׳ א״א שתעבי׳ ותסלק ותדיח כל מין זוהמת הנחש וטומאת מקרה בלתי טהור בין דיום ובין דלילה בין מרפ״א נכונין בין מהרהורים רעים שבמחשב׳ שבמוח מכפשי רוחי ונשמתי וסר מהן כל נגע ותקדשני בקדושתך ותטהר רעיוני ותכונן לבי לעבודתך בזכות י״ב שמותיך היוצאים מי״ג מדותיך הכתובים בתורתך בחילוף א״ת ב״ש ת״ך גס״פי פסצ״פט תג״ל תו״מי פג״ם סח״ק פתי״א טה״ג סח״ק כתכו״מי טפב״ת זפ״ט פוכ״ז תסכ״תן פטד״ן׳ ויטבול להעביר הזוהמה ואח״כ כבואו לטבול טבילת ב׳ יאמר׳

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו וכו׳ הנה אנכי בא לטבול טבילה שנית להפשיט בגדי חול מעלי בכח ב׳ שמות הוי״ה בחילוף א״ת ב״ש מנ״פן מנ״כן שורש י״ג מכילן דרחמי **מ״מ** עליהם תוסד ארבע תקונין קדמאין דדיקנא עילאה הנכללין בכתר חכמה שבה **צ״צ** עליהם תוסד תשע תקונין בתראין דדיקנא עילאה הנכללין מבינה והלאה שבה **פ״פ** עליה׳ תוסד שמונה תקונין מחסד והלאה שבדיקנא עילאה **וצ״צ** יתקוממו להמשיך מהן אל ט׳ תקוני דז״א ומהן ימשך והיו למאורות לנפשי רוחי ונשמתי להפשיט שמושא דחול מעלי ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳׳ ויטבול טבילה ב׳׳ ואח״כ בבואו לטבול טבילה שלישית יאמר׳ הנה בכח סגולת מקו״ה זו העולה היא כמספר שם **אהי״ה** במילוי ההי״ן החתום בחסד אימא עילאה יהיו למאורות מאורי אור המוחין לז״א מפנימיות חסד גבורה ת״ת דאו״א יקר תפארת גדלותי ב׳ ע״י זווג או״א הרמוז ברג״ל השלה כמספר שמו׳ יו״ד ה״י וי״ו ה״י אל״ף ה״י יו״ד ה״י׳ ולתה בטובך תטהר נפש רוח נשמה במי רחמיך

היוצאים מן הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן ותאציל עלי זיו אור שני שמותיך יו״ד ה״י וי״ו ה״י אל״ף ה״י יו״ד ה״י מועדי רג״ל ובפשינו תהי מטוהרה לפני הדרת כסא כבודך ונזכה לקבל שפע יום הקדוש הזה חג פלוני ואל יעכב שום חטא ועון את תשובתנו בזכות השמו׳ היוצאים מפסוק ויקרא אלהים ליבש״ה אר״ץ ולמקוה המים קרא ימים ובכח סגולתא תעבר מעלינו כתם חטא פשע ורשע וקדשנו בקדושתך כדבר האמור מקוה ישראל ה׳ מושיעו בע׳ צרה וכאמ׳ וזרקתי עליכ׳ מי׳ טהורי׳ וטהרת׳ מכל טומאותכ׳ ומכל גילוליכ׳ אטהר אתכ׳ ויטבול טביל׳ ג׳ בקדוש יתירה׳ ובגאלתו יאמר והיה הנשאר בציון וכו׳ אם רחץ ה׳ וכו׳ ומשנה אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל וכו׳.

וסדר זה לא ישתנה רגל ברגל. והרביעית היא טהר׳ המלבושים להחליף שמלותיו בעלותו טהור ומלובן מבית הטבילה וגם הוא בכלל בוי טהרת עצמו ברגל כמ״ש והטהרו והחליפו שמלותיכם וכשלובש חלוק י״ש ינקה כפיו ויגש למקום נקי ויאמר פ׳ כל כלי יוצר עליך לא יצלח וגו׳ ויכון בסופי תיבות עלי״ך ל״א ג״י אהי״ה שהוא באימא שהוא סורם ס״ג׳ כמספר יו״ם טו״ב עם עשר אותיותיו. ותיבת יצלח עולה כמספר ע״ב מ״ה ב״ן שהוא סגול׳ נפלאה להבדיל החיצונים שלא יגשו ליהנו׳ מן הקדש כאשר כתבו המקובלים הראשונים כי מאוד ית׳ אבר באיש הישראלי קנאין פוגעים בו ובסגולת הכתוב הלז ימצא כרי גאולתו וכל זר לא יאכל קדש. ואורח לצדיק להיות אז גם בטהרה הפנימית בערב הרגל. לטהר עצמו ברגל מכל עון ואשמה שהוא עיקר הטהרה כדבר האמור ומחטאתי טהרני וכמוהו רבים והכי מרגלא בפומיה דר״מ גמו׳ בכל לבבך ובכל נפשך לדע׳ את דרכי וכו׳ וטהר עצמך מכל אשמה ועון ואני אהיה עמך בכל מקום ע״כ. ומה נעים כי יכוין בטבילה או ביתר היום לטהר עונותיו ע״י המשכת אור עליון ממקום הלובן בכוונתו כי״ג מכילן דרחמי ובפרט בשני׳ מהן כי בם נזכר טהר׳ העונו׳ והתלבנותם בתקון ב׳ שהוא נושא עון אשר אמרו באידרא והד תקון הוה אכתחי בההוא נהורא כמאן דיכתחי בההוא נהרא עמיקא ע״כ וגם בתקון ג׳ שהוא עובר על פשע ונאמר שם באדרא שעליו נאמר ורוח עברה ותטהרם ובכן יטהר עצמו ברגל בעגם נפשו מכל דבר פשע ויכר אותו בחרט והתודה מאשר חטא על הנפש ובתשובתו הרמתה יזכך נפשו לחזות בטולא דמהימנותא וכל״ה ילדה גם היא שפע האורה הפלא ופלא בכר״ן שבו והיה כסא כבוד לקדושת הרגל שתשרה עליו. ואשר לא פנה לטהרת הנפש אפס לטהרת החומר שבם ולא הוטהרו חטאתם טובלי׳ ושרץ בידם איככה יגשו לפני המלך אלהי עולם ה׳ להתכופף בגל אושפיזא עילאה טהור קדש כי כל אשר בו מום לא יקרב ואם נושא עונותיו מבריח איככה

יתקרב

יתקרב. ואיה מקום מנוחתו שאין רוח המקום נוחה הימנו שתשרה עליו בלתי כסא מתוקן כי כל חטאת וכל אשם יהיה קוץ מכאיב וסילון ממארת ליושב על הכסא ובגלל הוא לא ירנה וכל איש הנלבב יפן לאשר חכמים הגידו ששומרי מועדי ה׳ נעשים שותפים להקב״ה במעשה בראשית ומה טובו ומה יופיו וכי יצדק אנוש עם אל לטהר עצמו מחלאת זוהמת אשמותיו שיהא זוגן עולם יפה עכם אדם אך כגלם דמי לגבר אלהין. ושמעתי ממורי שראה לחסיד אחד מופלג שהיה מתענה בכל ערב הרגל מטעם זה לטהר עצמו ברגל כענין שנא׳ בזוהר שמו׳ על התענית א״ר יצחק מכאן ולהלא׳ כל דבר אשר יבא בא׳ תעבירו) בא׳ וטהר ע״כ וכל כי האי ליתענו דחילי חטאה ולא יחושו משו׳ חקות הגוים לבלתי היות טמא כגוים בכניסת הרגל ח״ו ואשר לא נושה באלה לא יעבור בערב הרגל מערוך שיחו לפני אלהיו ומדרוש סליחה מאשר חטא על הנפש בלב נשבר ונדכה הן תיהוי ארכא לשלוותיה ותשרה עליו זיו שפעת הרגל. ונכון להיות כל איש בודל עצמו מאכילת קבע בערבי הרגלים מחצות היום שזהו גם כן מכלל כבו׳ הרגל ומשמע מדברי הרמב״ם פ״ו שיש בזה עונש מבזה את המועדות. וז״ל וכן ראוי לאדם שלא יסעוד בערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה כערב שבת שדבר זה בכלל הכבוד וכל המבזה את המועדות כאילו נטפל לע״ז ע״כ. ומכל מקום ערב י״ט שחל להיות בשבת לא יעבור מלאכול ולקיים מצות סעודה ג׳ בכזית פת אחר המנחה.

ואשרי אנוש בונה ביתו אלא נדק בכל ערב הרגל להקדיש קרואיו כאתן ועניים מרודים יביא הביתה והוו כאוכלי שולחנו ביו׳ טוב ששמחה שהאד׳ חייב לשמוח בי״ט אין השמחה שלימה של כהשגיח על העניים והאביונים וכן כתב הרמב״ם בפ״ו ז״ל וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האומללי׳ אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו ועל אלו נאמר זבחיהם כלחם אוני׳ להם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפש׳ לא יבא בית ה׳ ושמחה כזו קלון הוא להם שנאמר וזרתי פרש על פניכם פרש חגיכם ע״כ. ואף על פי שחובת ההשגחה על האביונים רבה מאד בכל עת ובכל רגע. עוד תוספי׳ לגבהה בחגים ובמועדים עת לחננה היא ליעקב לתת להם אוכל לפי הטף כדי שיהיו בשמח׳ ובטוב לבב.

והנה בזמן הבית מצוה ראיה חובה עלינו כמו שציוה עליו בפירוש שלש פעמי׳ בשנה יראה כל זכורך את פני ה׳ והיא חובה כולל׳ על כל העם מקנים והיה עיקר השמחה במעשה הקרבנות עולת ראיה ושלמי׳

תנעם

חגיגה ושלמי שמחה ויתר מעשה הקרבנו' חג בחג והמכס בזמן הזה אין אתנו המצוה הזאת. אבל יש לנו תמורתה והוא מעשה הצדקה אשר יעשה אותה האדם אשר אלהים חשבה תמיד כמעשה הקרבנות. כאשר חכמים הגידו גדולה צדקה יותר מכל הקרבנות. שנאמר עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח. אשר מטעם זה באה מצות לקט שכחה ופאה ומעשה עני באמצע הרגלים פסח ועצר' מכאן ור"ה ויו"הכ מכאן. ומצוות אלו להקימן של שלפניו ואל שלאחריו שאלהים חשבה כקרבנו' עצמם כמו שבא בתורת כהנים והראשונים אסמכוה אקרא אני בצדק אחזה פניך כי על ידי הצדקה נחזה פני שכינה וכנא ידי חובת מצות יראה כל זכורך את פני האדון ה'. וכן בהפכו חד טאתה ככה מאד כאשר ביארו בזוהר פרשת בראשית דף י' ע"ב ז"ל פתח ר"ש ואמר כל מאן דחדי באינון מועדיא ולא יהב חולקיה להקב"ה ההוא רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמ' וכמה עקו על עקו מסבב ליה. חולקיה דקב"ה למחדי למסכני כפום מה דיכיל למעבד בגין דקב"ה ביומייא אילין אתי למחמי לאינון מאנין תבירין דיליה ועאל עלייהו וחמי דהא לית להון למחדי ובכי עלייהו סליק לעילא לחרבא עלמא. אתאן בני מתיבתא קמיה ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת יתגלגלון רחמך על בנך א"ל וכי עלמא לא עבדית ליה אלא על חסד דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה ועלמא על דא קיימא אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש מאן לן גדול מאברהם וכו' ע"כ. ואיש התמים ישים לב על כל האמור בענין וילבש צדקה כמדו ולא יחדל אביון מעל שולחנו בכל סעודות י"ט כי לא ידע האדם את עתו ובכן תהיה שלחנו ערוכה בכל ושמור' משטן ומפגע רע ולא יהפכו עליה צירים להיות שלחן לנחם חם ושלום ונבחר לה' מזבח כדבר האמור ובפרקי חג הפסח וסוכות יתבאר עוד מזה בס"ד.

וסדר הד' תקוני שכינתא מטה ושלחן וכסא ומנור' השנויים אצלנו בפרק ד' דשבת הדר הוא לכל חסידיו לסדרם בערב הרגל כעין ע"ש לכבו' ולתפאר' אושפיזא עילאה וכאספו שמה כל ההדרים על פי מדותיו כהדר בקדש בסוד השתחוו לה' בהדרת קד"ש. ומצוה מן המובחר להיות כל איש מתעסק בתקון הנר של י"ט והכונה עושה מצוה כמו השבת וכוונת הנ"ר בי"ט לחכמי המדע הוא מספר א"ל מלא אל"ף למ"ד ושם אדנ"י ויום טו"ב עולה מספר ס"ג עם עשר אותיותיו כי הוא חתום בנה"י דאימא וכה יכוין בכוונת הברכה להדליק נ"ר של י"ט כשהוא מדליק או כאשר יסתכל בנר י"ט. ועיקר מצות ההדלקה היא על השולחן כי שם צוה ה' את הברכה כי לא כנסים הדולקים במקום אחר ושוב מניחים אותם על השולחן דלא צריך למעבד הכי לא בשבת ולא בי"ט ואף אחר שהניחו על השולחן לא יזיז אותה ממקומה אפילו מבע"י וכ"ש בי"ט עצמו שאסור לטלטל הנר כשהיא מלאה שמן ממקום למקום שמא יכבנה ידו קצת. ויפול מן השמן וחשיב כבוי ואינו גרם כבוי דשרי דלא חשיב גרם כבוי אלא היכא דאינו נוגע בדבר הדולק כי אם עושה תוכה לה דבר הגורם כבוי כשיגיע שמה דבר הדולק או כשעושה דבר הגורם כבוי כשיגיע שמה קודם שידליקנו. וזהו דוקא חשיב גרם כבוי ושרי אבל השמן והפתילה שניה' גורמים הדליקה וכשעושה מעשה באחד מהם בעודו דולק חשיב כבוי ולא גרם כבוי כמ"ש הרא"ש וא"צ דאינו מכוין לכבות מאי הוי דהא מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות וכן לא יתקנו הענפיסי' כשהיא דולקת כי בהוציא הפתיל' האוכה מכחיש אורה כדרך שכתבו רבותינו בעלי התוספו' גבי והמסתפק ממנו חייב בביצה דף כ"ב:

פרק שני

בשקידש עליו היום יתהדר לפני מלך וילבש בגדי יום טוב יקרים ונכבדים משל שבת על פי מדותיו כנודע לבא בסוד ה' כי בשבת המוחין מלובשים תוך ב' לבושים או"א וביו"ט תוך לבוש א' דאימא לבד כמו שכתב הרב ז"ל. ודע עלי המגנים' אשר הקלו רבים מרבת בני עמינו בתקף חוסנא של קדוש' הרגל והתירו לעצמ' לבא בשער המלך בלבוש שק בבגדים הצואים שעליהם וכסותיהם יותר מהם מזולזלות בכבוד שכינה ויתיכבו כמו לבוש בבלותיהן שעליהם כשמגיע חרב להדליק נר של י"ט וכבר הארכנו בפרטי עונש הדבר בפרק ד' דשבת ואיש התמי' יהא זריז ונשכר להדר ולסלסל עצמו מבע"י לכבוד הדר הרגל ויזרז עצמו ואחרים עמו כל בני של הקדש בבגדי חול וכ"ש אשתו כשהיא באה להדליק ולהאיר של עבר פני הכלה בכל קדש לא תיגע עוד חלאת זוהמ' בגדי החול בה. ובש"ע"פ אמרו ת"ר חייב אדם לשמח את ביתו ברגל שנ' ושמחת בחגך ובמה משמחן ר"י אומר אנשים כראוי להם ונשים כראוי להן בשלמא אנשים כראוי להם באמרא נשים מאי היא אמר ר' יוסף בבבל בבגדי צבעונים בא"י בבגדי פשתן המגוהצים וכו' ואורח להדיק לכבד את אשתו יותר מגופו ויקנה בגדים ותכשיטים כפי משת ידו מידי רגל ברגל וכן יעשה לבניו בגדי י"ט כענין האמור בחנה ומעיל קטן תעשה לו אמו והעלתה לו מימים ימימה בעלות את אישה לזבוח את זבח הימי' מגיד כיהיתה עושה לשמואל מעיל ממועד למועד לכבוד היום וזהו לשון תעשה שהיתה עושה לו מאחד מידי מועד במועד ואשר אין ידו משגת לכך לא יעבור מקנות להם לפחות זוג מנעלים

חדשים לכבוד הרגל כי כל אדם אינו חייב אלא כשיעורו ומנא חן במדבר לדבר על לבם דברי פיוסים ורצויים כי טובה שיחה אחת נאה של קורת רוח אל האשה מאלפי זהב וכסף וכבן יהי שלום בחילו ושלוה בארמנותיו ונפשו ל תשבע במשפט אשר לפניו בברית העודף על עשירי עש' המעולאים בתיהם שני עם עדנים ואין שלום באהל' ומדרך צדיקים לשמוח במנת חלקים ובוסם ויתברכו בלבב' בנופ' לעניים ואביוני' יותר מהמה וכמו שסיפרו באגדות על רבי עקיבא שנשא אשה בחורף והיו שוכבים הוא ואשתו בתבן של' היו להם כרי' וכסתו' והיה מלקט התבן שנאחז בשערו' הנתו וכדי לנחמם בא אליהו ז"ל וקרא על הפתח ואמר תנו לי מעט תבן שילדה אשתי ואין לי במה אשכיבנה א"ל ראו עני ממנו שאפי' תבן אין לו וכן יאותה לכל איש הירא לשית לבו גם לזאת בחגים ובמועדים וישמח ויגל באמור זה המעט אשר לפני יש עני ואביון אשר לא נמצא אתו דבר ולא כן אנכי עמדי חנני אלהים וכי יש לי כל די מחסור ואשר יכשר לי ומחשבה זו מועלת לקבל קדום הרגל בששון שמחה ואפי' קרחא בביתיה פרדסנא ליהוי סוף דבר נאה ויהי לכל איש ישראל להדר ולשלל עצמם משקידים עליהם היום איש לפי ערכו כאותן שיעשה דבר וענין שיוכר שהוא מהדר עצמו לקבל הרגל הבאה שיכו בשמחה ובטוב לבב:

ובן כדין להחזיק טובה וחיבות למי שעשה לאבותינו ולנו לקדשנו בקדושת שה מקראי קדש ונוסף גם הוא כי בהם עולם ונושע כמו שבא בדברי הקדמוני' שעלה ברצונו יתברך בג' רגלים אלה למלטנו מגרים הנכנים להרע ולא להטיב בפסח נתבטל מזל טלה שלא יקטרג על ת' שנה ובסיון נתבטל מזל עקרב שלא יקטרג בהליכתם למקום נחש ועקרב ובתשרי נתבטל מזל מאזנים שלא יקטרג כשהעולם במאזנים ישאו יחד ולעולם היתה סגול' ב' רגלים אלו למחסה ולמסתור לישראל למלטם מיד צר ואויב כאשר חכמים הגידו בענין של בלעם הרשע במאמר האתון לאמר לו מה עשיתי לך כי הכתני זה ג' רגלים שרצית לאמר לו אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים והכוונה לפי שג' רגלים הללו היו כל א' למגן עזרם למלטם מיד מבקשי רעתם אשר זה מורה כאמ' כי כל הנוגע בהם כנוגע בבבת עינו ואיככה תורשה לעקור אותם השמר לך פן תשחית את נחלתך:

ובזוהר פרשת משפטים דף קכ"ד סיפר בשבח הברכה המגיע לישראל בג' רגלים אלה וז"ל מ"ד שלש פעמים בשנה משום דבהו תליא מהימנותא יראה כל זכורך אמאי כל זכורך א"ר אלעזר כל זכורך ממש בגין דנטלין ברכתא ממבועא דנחלא מכאן תנינן כל בר ישראל דאתגזר בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא בגין דנטיל ברכתא ממבועא דנחלא הה"ד כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך וכתיב את פני האדון ה' כמה דאוקימנא

דמתמן מריקין ברכתן ונטלי ברכתן זכאה חולקהון דישראל מכל שאר עמין. זמנא חדא סליקו ישראל למחג חגא ואתערבו עע"ז בהדייהו ואשתא שתא לא אשתכח ברכתא בעלמא אתו שאילו לר' המנונא סבא אמר להו אתימון סימנא בקדמיתא בהאי א"ל סימנא חמינא דכר תבנא מהתם כל ארחין אסתימו מניא ועננא וחשוכא אשתכח דלא יכלין למיהך כל אינון דסליקו תמן ועוד בשעתא דעאלנא לאתחזאה אפי' שמיא אתחשכו ואתרגיזו אמר להו ודאי או אית ביניכו בני נשא דלא אתגזרו או עע"ז סליקו בהדייכו דהא לא אתברכאן בההיא שעתא כד אינון ישראל דאתגזרו ובהאי את קדישא מסתכל קב"ה ובריך לון לשתא אחרא סליקו וסליקו אינון עע"ז דאתערבו בהדייהו כד הוו אכלין קרבנייא והוו חדאן חמו לאינון עע"ז דטפסאן בקוטרייהו לקוטרא דכומלא (פי' שכיסו את הבלימא על פיהם כדי שלא יראו אחרים שאינם מברכים) אשגחו בהו כלא מברכין ואינון לא בריכו אתו ואמרו לב"ד אתו ושאילו לון אמרו האי דאכלתון חולקא דלכון מאן קרבנא הוה לא הוה בידייהו בדקו ואשכחו דאינון עע"ז וקטלו לון אמרו בריך רחמנא דשזיב לעמיה דודאי לית ברכתא שריא אלא בישראל קדישא בני מהימנות' בני קשוט וההיא שתא אשתכח ברכת' בעלמא בשלימו פתחו ואמרו אך צדיקים יודו לשמך. ר' חייא אמר בזכות ישראל גזירין אתכנשו שנאיהון תחותיהון וירתו אחסנתהון ת"ח מה כתיב יראה כל זכורך וכתיב בתריה כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך וקב"ה עקר דיורין ואתי בדיורין לאתרייהו ובג"כ יראה כל זכורך את פני האדון ה' ע"כ:

הנה ממנו נקח כי יש בסגולת שלש רגלים הללו תוספת ברכת ה' שפעת רביבים ממבועא דנחלא כדבר האמור במאמר. ולפי שאם אין שמירה אין נוספה עוד נחלתם להיות בטוחים בקונם ומסתופפים תחת כנפיו להיות במשמרת שלום והוא מה שנא' בתורה לא יחמוד איש את ארצך בעלותך. ודרש איסי ן' יהודה מלמד שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה רעה מזיקתה תרנגולתך מנקרת באשפה ואין חולדה מזיקתה והלא דברים ק"ו ומה דברים שדרכן להזיק אינן נזוקים דברים שאין דרכן להזיק עאכ"ו ואין לי אלא בהליכה בחזרה מנין ת"ל ופנית בבקר והלכת לאהליך מלמד שתמצא אהליך בשלום וכבר סיפרו על אותם הגוים שהיו מקוין לשדוד בתי היהודי' שכיניהם כשיעלו לרגל והבורא יתברך הזמין מלאכי מרום בבתי היהודים ההם אחרי נוסעם לעלות לירושלים והיו מלאכי השרת כל אותן הימים נכנסים ובאים שמה בדמות צורות היהודים שבאותם הדיורין עד שובם איש אל ביתו לשלום ויהי כבואם שלו מאתם הגוים ההם לאמר מאין באתם ויאמרו עתה שבנו מירושלים מלראות את פני האדון ה' אלהי ישראל. ויפג לבם כי לא

הל׳ מינו להם ויאמרו והלא עמנו הייתם כל הימים הללו עד
שידעו ביחוד שמלאכי השרת היו במשמרותם של ישראל
ויודו לה׳ אלהי ישראל . והן עוד היום גדול כחם לבית
ישראל בזמן שעושים רצונו של מקום להיות נשמרים מכל
מקרה ופגע איש איש על מקומו יבא בשלום ושאנן משחד
רעה ומי זה ואיזה הוא אשר כל אלה הסגולות הנמצא
ברגלים ישית את לבבו ולא ילבש עוז וחדוה כמדו כבואו
להקביל פני הרגל מועדת ויודו לה׳ חסדו אשר גמלנו
ברחמיו וברוב חסדיו ורב טוב לבית ישראל לא עשה כן
לכל גוי וחדשיהם ומועדיהם שכ״ע תועבת נפשו . ומה
גם כי יעלה על זכרונו כמה היה חיבתן של ישראל כשהן
עולין לרגל שהיו מגלין להם הפרוכת וכרובים מעורין זה
בזה וגם השלחן לחם חם סילוקו כסידורו כמו שבא בחמישי
דיומא אמר רב הונא בשעה שהיו ישרא׳ עולין לרגל מגללין
להם את הפרוכת ומראין להם את הכרובים שהיו מעורין
זה בזה ואומרים להם ראו חבתכם לפני המקום כחיבת
זכר ונקבה ופרכינן ולא יבאו לראות כבלע את הקדש
ואמ״ר יהודה אמר רב בשעת הכנסת כלים לנרתקן שלהם
ומשנינן אמר רב נחמן משל לכלה כל זמן שהיא בבית
אביה צנועה מבעלה כיון שבאתה לבית חמיה אינו צנועה
מבעלה ובפרק חומר בקדש אמר ריש לקיש מ״ד על השלחן
הטהור מכלל שהוא טמא ואמאי כלי עץ העשוי לנחת הוא
ואינו מקבל טומאה אלא מלמד שמגביהין אותו ומראין
אותו לעולי רגלים לחם הפני׳ ואומרי׳ להם ראו חיבתכ׳
לפני המקום סילוקו כסידורו דאמר רי״בל נס גדול נעשה
בלחם הפנים כסידורו כך סילוקו שנאמר לשום לחם חם
ביום הלקחו ונוספה עוד אהבתן וחיבתן הפלא ופלא כי
אף שפיגול טומא׳ ע״ה תועבה היא לפני המקום מ״מ ברגל
התירו טומאת ע״ה כדאמרינן התם אההיא דשנינן
ובירוש׳ נאמנים על הקדש ובשעת הרגל אף על התרומה
ובעי מה״מ אריב״ל דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל
העיר כאיש אחד חברים הכתוב עשאם כולם חברים . ואף
גם מי שנראה בו נגע מפני חבתו של רגל נותנין לו ז׳ ימי
הרגל כמ״ש בפ״ק דמ״ק וביום הראות בו יש יום שאתה
רואה ויש יום שאין אתה רואה מכאן אמרו חתן שנולד בו
נגע נותנין לו ז׳ ימי המשת׳ לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל
נותנים לו ז׳ ימי הרגל ואשר להיות שחיוב אצלו להעלות
זכרון ירושלים על ראש שמחתנו יאותה לכל בעל נפש
יקרה משקידש עליו היום להתבודד במחשבתו ולהעלות
זכרון ירושלים ושמחת עולי רגלים על לבו ולעתור ולרצות
לפני אלהינו מרחם ישוב ירחמנו להחזיר העטרה ליושנה
והרמון על משפטו ישב כבראשונה ונשמחה ונראה תהלות
ישראל ואשר הוא ממשכילי החכמה ישכיל דבר לאשורו
בדרוש את שלום ירושלים עתה מעין דוגמא של מעלה
והא ק״ש בזוהר פר׳ אמור דף נ״ג ע״ב תא חזי מועדי ה׳
לאזדווגא כלא לאתר חד ולאשתכחא כולא חד בשלימו
ולמיהוי ישראל לתתא בזווגא חדא גוי אחד בארץ תיכח
קב״ה בכנסת ישראל דאקרי אחד ישראל לתתא דאינון
זמינין בגוונא דלעילא במה יקרון אחד אלא בירושלים
דלתתא יקרון ישראל אחד מנא לן דכתיב גוי אחד בארץ
וכו׳ וע״כ עתה בהיותנו בארץ שביינו בבואינו להתקדש
יחד עם מועדי ה׳ כאה ויאה להעלות את זכרון ארץ
הקדושה ולדרוש את שלומה מאת אבינו שבשמים בראש
שמחתנו לאזדווג׳ בה כחדא גוי אחד בארץ דוגמא עליונה
והוא הטעם שנתקן בתפלת מוספי הרגלים נוסח מפני
חטאינו גלינו מארצינו לומר כי אין בידינו עתה להיות גוי
אחד בארץ מעין דוגמא של מעלה ונבקשה מאלהינו על
זאת ישוב עטרה ליושנה והן עתה בגלות נתייחד את
בדרוש את שלמה כי לא נתפרדה החבילה רק במואסם
בה כמ״ש אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה׳ אלהיהם ואת
דוד מלכם ופחדו אל ה׳ ואל טובו באחרית הימים כמו
שנתבאר אצלנו במשמרת החדש ע״ש :

ואולם מפני הטעם הנזכר הנכון לערוך שיחנו
על זאת בכנים הרגל מיד בבואנו אל בית
הכנסת אשר הוא למקדש מעט . וכך היה מנהג הרב
כמהר״א הלוי ז״ל לאסוף אליו חרד מבעוד יום אל בית הכנס׳
והוב׳ בספר הזוהר בסוד מועדי ה׳ לעורר מדות העליונות
למעלה כל א׳ על פי מדותיו כאשר הודענו בחיבורינו
זה בכמה מקומות שבכל מועד ממועדי ה׳ ואפילו מימים
טובים לרבנן אשר בהם הושפע שפע ממרומים להעשות
נסים ונפלאות הוקבע בה וגנוז באותם הזמנים להיותם
מוזמנים ומידי הגיעם בפעם בפעם בהזכר זכרון
תעלומותם למטה חוזר וכאו״ר אותו האור ומזהיר בכל
העולמות אשר על זה ירמוז אומרו והימים האלה נזכרים
ונעשים בכל דור ודור שהזכר זכרם למטה נעשים בפועל
למעלה מזה בכל דור וה״ד כי כן קיימו למעל׳ מה שקבלו
למטה יכל שכן חגי התורה שהוקב״ה חוקם במקורם העליון
מוכנים ומזומנים המה . להוריד שפעת רכיכם בכא
עתם בהזכר עוז הדרת׳ פה עמנו היום בסוד תעלומות׳
ועל כן היה מנהג כל החסידים הראשוני׳ להגו׳ סוד הרג׳
רגל ברגל בכניסתה וכך היה מנהג הרב הנזכ׳ בקדושים
אשר בארץ המה האיתנים . ושוב היה עומד לפני היכל ה׳
ואמר לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה׳ אבקש .

אלהינו ואלהי אבותינו מפני חטאינו גלינו
מארצינו ונתרחקנו מעל אדמתינו ואין
אנו יכולין לעשות חובותינו לבא וליראות את פניך בנוה
הדרך במצות חוקי רצונך שלש פעמים בשנה יראה כל
זכורך את פני האדון ה׳ אלהי ישרא׳ מפני היד שנשתלחה
במקדש המצוה אהא על הכנים שגלו מעל שולחן אביהם
ועתה ה׳ עד מתי נפשינו יבישה אין כל גוי אחד בארץ זה

לזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבר ואראה פני אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג גוי אחד בארץ אנא אב הרחמ' חוס וחמול על הבן יקיר ישראל אשר בו תתפאר לאמר ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ושובה עלינו בהמון רחמיך להחזיר העטרה ליושנה וארמון על משפטו ישב בקרוב כבראשונה ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך בג' פעמים רגלינו מידי שנה בשנה ותחזינה עינינו כרובים מעורים כמער איש ולויות בכלה בבית חמי' והדרת שולחן הטהור בלחם הפני' ערוך עליו לחם חם ביום הלקחו כימי עולם וכשנים קדמוניות :

ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שירא' וירנה ביאתנו בנוה הדר המעון הזה מקדש מעט להראות את פניך בתפלתנו כאילו עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים בבית מקדש המעוז בעולות ראייה ושלמי חגיגה ונהיה לאחדים בארץ . והשיאנו ה' אלהינו את ברכת מועדיך וזכנו לקבל מועדי קדשיך מתוך רוב שמחה של מצוה ומתוך מיעוט עונות והסר מעלינו כל מין צרה יגון ואנחה ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל בשו' עון אשר חטא בשמחת מועדי קדשיך ונשבע לחם ונהיה טובים עם אלהים ואנשים ופרוש עלינו בנפשינו רוחנו ונשמתינו שפעת רצון ומלא ברכת ה' ממבועא דכולא לטהר לבנו לעבדך באמת יהי ה' אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו וכו' עד למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלהים אין עוד ויהי נועם ה' אלהינו וכולי עשה למען שמך וכולי יהיו לרצון אמרי פי וכולי ויאמר מזמור שמחתי באומרים לי וכו' .

ויאחז צדיק דרכו לעשות כסדר הזה משקידם עליו היום וישכיל עשו ויהי מושך לו מזיו שפעת קדושת הרגל כנ"ן ועל יוכל ישלח פרשיו וגם תהיה לו מעיר לעזר לבלתי יקל ראשו ותהיה יראת ה' על פניו בשמחת הרגל כי יעלה על זכרונו ענין עלית הרגל שפס עלו שבטים כולם אהובים כולם ברורים כולם קדושים באימה וביראה לקוד ולהשתחוו' לאל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא כולם קדושים וכתיבם ה' אשר הזכירה הזאת תועיל לעורר היראה הפנימית בלב אישי ישראל לבלתי תצא תקלה מתחת ידיהם כאשר היתה אז לישראל בעלותם אל ה' אשר זאת היתה כוונת התורה יתברך במצות הראיה בג' רגלים הללו שאף כי מלא כל הארץ כבודו חייבים לבא ולהראות אל פניו יען כי ראה חכמתו יתברך ג' זמנים הללו עלולים להיות אישי ישראל משוללי היראה בפסח בני חורין שבועות בכורי קציר חטים סוכו' בתים מליאים כל טוב דגן תירוש ויצהר ולפיכך גזר אומר לבני ישראל עם קרובו לעלות ולראות את פניו בעבור תהיה יראתו על פניהם לבלתי יחטאו ויקלו ראש ח"ו והן עתה שבוטל כבוד בית חיינו והן אנו יכולין להראות

את

את פני ה' האיש הנלבב לא ימיש מנגד עיניו כל עבייכה כאילו היה שם את פני האדון ה' אלהי ישראל וילבש חרדה כמדו במקום גילה שם תהא רעדה כמשפט לאוהבי שמו .

ויותר מהמה יחרד האיש אשר יונק ממקור תנחומי תעלומותיהן וידע שכול קדוש' הרגלים מה המה ומה נעשה בם בשמים ממעל כמו שנתבאר בזוהר פרשת אמור באריכה ובפ' קרח דף קע"ו ז"ל ר"ש אמר קריאי מועד קראי מועד כתיב חסר יו"ד אמאי אלא הכי הוא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ורזא דא כל אינון כתרין עלאין דשמא קדישא אתאחיד בהו כלהו זמינין מאתרא דאקרי קדש הה"ד מקראי קדש ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא וכגוונא דאינון כתרין עלאין זמינין מקדש עילאה הכי נמי קדש תתאה זמין לאילין לאעטרא להו . קדש עילאה ידיע קדש תתאה חכמה שלמה הכי נמי זמינת לכל אילנא ואינון אילין כולהו זמינין לאעטרא להו בהאי קדש בזמנא דמועד שריא בעלמא .

ובתקונין דף כ"ז ז"ל ועוד שכינתא אתקריא' חג בכל זמנין וימים טובים דתלת רגלין דאתמר בהון שלש רגלים תחוג לי בשנה ובגינה יראה כל זכורך לקיימא זכור ושמור זכור לזכר ושמור לנקבה כולהו אילין דאזלין לאסתכל' בשכי' צריכין למיהב לה דורונא הה"ד ולא יראה את פני ה' ריקם וצריך למחדי בה הה"ד ושמחת בחגך דאיהי חדוה דקב"ה אתקריאת ומאן דאזיל למחמי בה צריך לנטרא גרמיה מעיניו דאיהי לילי' חשוכא עכבון טחול דאיהו מום ועליה אתמר כל איש אשר בו מום לא יקרב ע"כ .

ואמרו הראשונים כי על כן נקראו רגלי"ם על כי באו כנגד האבו' הן הן ר"גלי המרכב' כמ"ש בזוהר מצה לקבליה דיצחק סוכות לקבליה דאברה' שבועות לקבליה דיעקב וחג עצרת רגל רביעי נגד דוד . וגם כי במקומות אחרים מוחלפת השיטה כבר ביארנו זה והדברים עתיקים בספר מחמדי עין בס"ד . ואולם לפי פשוטן של דברים יתכן טעם היות נקראים רגלים על פי מ"ש באגדות שאמר הקב"ה לאברהם אתה אמרת ועד שרוך נעל חייך שאני נותן לבניך מצות פעמי רגלים כד"א מה יפו פעמיך בנעלים וכו' . וע"כ בשם רגלים יכנו וזהו שדרש רבא מה יפו פעמיך כמה יפים פעמותיו של ישראל בנעלים בשעה שעולים לרגל בת נדיב בתו של אברהם שנקרא נדיב שנאמר נדיבי עמים וכולי כי מידו היתה הטובה הזאת לישראל : וגם יתכן לפי מה שנתבאר למעלה בפ"א שמלאכי השרת נלוו אליהם בעליית הרגל כמנהו ב' רגלי אדם ורגל שלישית של מלאכי השרת שהם נקראים רגל אחד הרי ג' רגלים ובלפי זה בא הרמז בתור'

במאמר

במאמר שלוש רגלים תחוג. ואשר כח בה' לעמוד בהיכל המלך יאותה להם לכוין בהתקדש עליהם היום סוד הרגל על פי מדותיו כמו שיתבאר כל אחד על מקומו בסוד ייחוד ווזוג ספר מדות העליונות ועשה את עולתו ויהי לו מוסף מרום מעלתם ושפעם.

ונכון להיות כל איש רגיל לפני כל תפלו' הרגלים לומר אלה מקראי קד"ש ויכוין בר"ת אהי"ה אלהי"ם בסדר זה. אלהים בקדש דרכך מי אל גדו' כאלהים. הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש. ישלח עזרך מקד' ומציון יסעדך. הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו: אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך. לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש. האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך. יהו"ה אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה. מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה. ובי"ט ושבת יסיים בפסוק מי כמוך באלים ה' מי כמוך נאדר בקדש וגו' ושוב יאמר דברו במזמור הרגל ההוא ובשבת וי"ט יקדים סדר קבלת שבת עולת תמיד לקבלת הרגל שאיכה תמיד וכאשר יוסר השי' של לכה דודי וגו' יאמר גם בשמחה במקום רנה בי"ט בסוד אם הבנים שמחה את אחד כמ"ש בזוהר ובכן לומר כל תפלת ערבית בעריכת שפתים ובשכלות הלב באימה וביראה בגילה וברעדה ובנעימה קדושה לעורר נועם העליון וסדר ופרוש עלינו סכת רחמים מהולל בתושבחות וצריך לאומרו בניגון ובנעימ' קדושה ובשפה ברורה בסוד לחכמי היודע כי בסוד אימא את אחד כמו שנתבאר בפ"ה דשבת ע"ש ונוהגים לומ' אחריו בלילי י"ט פסוק אלה מועדי וגו' ובלילי ר"ה וביום שמחתכם וגו' ובליל י"הכ כי ביום הזה יכפר וגו' ואף לדעת רוב הפוסקים שס"ל דצריך לסמוך גאולה לתפלה ואף בתפלת ערבית הני קראי הוו מעין גאולה וכגאולה אריכתא דמיא וכמ"ש הטור בסימן רס"ז על פסוק ושמרו בני ישראל דלא הוי הפסק לפי שאם ישמרו שבת אין צריכין שמירה והוא גם כן מעין גאולה והכי נמי אם ישמרו ויקיימו את המועדי' וכן אם יעשו תשוב' ויתכפרו להם העונות הרי נגאלין מיד כמ"ש גדולה תשוב' שמקרבת את הגאולה.

ובתפלת מעומד יעשה את עולת"ו על עול' התמיד כי הכלה היא העולה פנים בפנים ותשע אהלי אפדנה שמה כל שעת התפלה ובכו שבז' ברכות של שבת צריך לכוין בז' מרגלאן הנז' בר"מ פ' יתרו דף כ"ב שהם יוצאים מז' אותיות אהיה יה"ו הנה בדמיון הכוח ממש יש לכוין בז' ברכות שבתפלת י"ט בז' שמות אהי"ה אלהים שבאים ד' שמו' אהיה שהם דיודי"ן ואחד דאלפי"ן ואחד דההי"ן בד' ברכות ראשונות ושלשה שמות אלהי"ם במילואותם דיודי"ן דההי"ן דאלפין שסימנ' יה"א יכוין על הסדר בג' ברכות אחרונות והטעם כי יום טוב המה מקראי קדש ולא קידש עצמו שהוא אבא רק באימא בסוד מועדי ה' ר"ת אמ"י ולכן אנו מכוונים באלו שמות של אהיה אלהים כי כולם באימא עילאה:

ובברכה ד' יוסיף בהוי"ה שבה כוונת נקודותי' רגל ברגל על פי מדותיו בפסח יכוין הוי"ה בנקו' סגול בשבועו' הוי"ה בנקוד חולם ובסוכות הוי"ה ואהי"ה בשילוב בנקוד כזה יאההויהה וכי"ט שחל להיות בשב' ג"כ צריכ' לכוין בכוונת של י"ט ולא בסוד המרגלא דשבת כי על כן קדמונינו סדרו שגם בשבת וי"ט נתפלל של י"ט ובהזכרת שבת לבד שי"ט הוא עיקר כי כך יפה לנו שאנו מקודשים בי"ט משא"כ בשבת דמקודש מעצמו וכל השפע הנמשך בשביל זכותינו ומצמו עדיף לן טובא ואיש התמים מורא לו יצלה על ראשו בגופו את כל הכבוד הזה לומר כל דברי התפלה בשכלות הלב לבל ישנה בין תפלה של י"ט לתפלה של חול שאף כי לפי הדין אם טעה והתחיל תפלת החול גומר אותה הברכה שנזכ' בה שטעה ומתחיל של י"ט מ"מ סי' רע לו שנכנס חול בקדש כדרך שאמרו בשבת. ואשר הריחו בסוד ה' נוסח אתה בחרתנו מבית ומחוץ תנש"כו כי כל מזמני לשונותיו באו כולם בסדר המדות אתה בחרתנו מכל העמים רמז אל אשר נתברכנו בחב"ד אהבת אותנו בחסד ורצית בנו בגבורה ורוממתנו מכל הלשונות בת"ת וקדשתנו במצותיך בנצח הוד וקרבתנו ביסוד מלכנו לעבודתך הרי מלכות. ועניין אומרים ומוצרים לשמחה הכל כפוי למבינו מדע לפי דמוחין דאבא בי"ט אינם מאירים כמו בשבת ולפיכך נכנסים בי"ט בזא בתוך נה"י דאימא מגולי' מלבושי נה"י דאבא כי יכולה היא לקבל אורם ולפיכך השמחה רבה בהם. ואם חל י"ט במוצאי שבת אומרים ותודיענו וגו' בין קדושת שבת לקדושת י"ט הבדל' ולעניין המשכיל יפה נדרש ע"ד הנז' כי מועדי ה' הם נקראים מקראי קדש מפני שבתוך נה"י דאימא נה"י דאבא כאדר בקדש גמור כדבר האמור והנה בשבתות ה' עולין זו"ן ומקבלין הארה מנה"י דאבא שהוא קדש ממש. הנה במוצאי שבת מסתלקים נה"י דאבא שהוא קדש כשחל י"ט במוצאי שבת נשארים נה"י דאימא לבד מקראי קד"ש. וזהו בין קדושת שבת לקדושת י"ט הבדלת שהם נה"י דאבא שהם קדש שנסתלקו ובין נה"י דאימ' שהם מקראי קדש הנשארי' דזא ואומר יעלה ויבא וגו' והשיאנו וגו' וחותם מקדש ישראל והזמנים. וטעם הקדים ישראל לזמנים לפי שקידוש הזמנים תלוי בישראל כמ"ש אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם כלומר שב"ד של ישראל קובעי' אותם לפי דעתם וע"י קידושם שמקדשין אותם המה מקודשין אמנם בשבת וי"ט חותם מקדש השבת וישראל והזמנים. מקדים השבת

לישראל לפי שהשבת מקודש מעצמו כשקידש היום ואין צרי׳ קידוש ב״ד וע״י קידוש השבת מקודשים ישראל כמ״ש אות היא וכו׳ לדעת כי אני ה׳ מקדשכם · ודעת כמה מהפוסקי׳ שאם אמר בי״ט מקדש השבת וחזר בו תוך כדי דבור ואמר מקדש ישראל והזמנים שיצא מאחר שהוא יודע שהוא י״ט ומשמע ודאי שאם היה סבור שהוא שבת אף אם חזר בו בתוך כדי דבור לא יצא וצריך לחזור לראש התפלה והדבר קשה לשמוע שבכל דוכתא משמע דבכל גוונא בתוך כדי דבור מצי למיהדר ביה ולא איכפת לן אם יודע שהוא י״ט או לא וכן הוא הדין בהמלך הקדוש שאם אמר האל הקדוש ותוך כדי דבור נזכר ואמר המלך אין צריך לחזור · וכן בדין ברכת העומר אם פתח ואמר בא״י אמ״ה אדעתא דלימא היום ד׳ שהוא סבור שהם ד׳ ונזכר וסיים בה׳ והם ה׳ או איפכא יצא · וכן בדין ברכת בפה״ג אם לקח כוס של שכר או מים ובירך בפה״ג ותוך כדי דבו׳ נזכר שטעה ואמר שהכל נהיה בדברו יצא ונכון לחוש לסברא זו וכל שחזר בו תכ״ד יצא ולא איכפת לן אם יודע שהוא י״ט או לא וכן הסכימו עמי חברי הישיבה ה״י וכשב׳ וי״ט שצריך לומר מקדש השבת וישראל והזמנים אם שכח ולא הזכיר של שבת כשתפקו חכמים כדבר י״א שכל שכב׳ הזכירו באמצע הברכה יצא כדין תפלה של שבת שאם הזכיר של שבת בתוך י״ח אעפ״י שלא קבע ברכה לשבת יצא · ולא נראו דבריו דשאני התם דבדין הוא דאבעי לגלוי י״ח ומפני כבוד השבת לא אטרחוהו רבנן ולפיכך בהזכרת שבת בלא חתימה סגי ומסתבר׳ דכל שמיכה ממטבע שטבעו חכמים שצריך לחזור · ואפילו אם חתם שלא כסדר ואמר מקדש ישראל והשבת והזמנים הוי משנה מטבע שטבעו חכמים וצריך לחזור ·

ובי‍עלה ויבא כפל מחלוקת בין הפוסקים אם צריך להזכיר של שבת ביעלה ויבא או לא והנכון להזכירו דכי היכי דמזכיר מועדי׳ באתה בחרתנו וביעלה ויבא הכי נמי מזכיר שבת בשתיהם ולא דמי לברכת המזון דהתם כי היכי דבברכ׳ רצה והחליצנו אין מזכירין י״ט הכי נמי בברכת אלהינו אין מזכירין וכמלא דהתם והכא אכו משום המדות ולזה הסכימו רבים מגדולי האחרונים ולא איפליגו של לכתחלה אבל בדיעבד פשיטא דיצא לכולי עלמא הואיל והזכירו באתה בחרתנו ואחר התפלת אומר ש״צ ברכת מעין שבע כשח״ל בשבת ואין מזכיר בה של י״ט כי אין עיקרה רק על השבת ולפי מ״ש פ״ו דשבת אף בי״ט של פסח שחל להיות בשבת יש טעם לאומרה ודעת הפוסק שכתב לאומרה לא דעת חכמי הוא ·

ושוב אחר ערבית יפטירו לביתם לשלום ונהגו בקצת מקומות רבים מבני ישראל להוליך נרות מבית הכנסת לביתם ולא אריך למעבד הכי דהו״ל

מכבה כידים בדוח מצויה והיה כמות וליהן הרוח נשבה בם וידעכו וכ״כ מהרי״בל דהא דמותר להעמיד הנרות בי״ט במקום שהפתח פולט ונושב הייגו ·בשאותה שעה אינו מנשב אבל אם הרוח כבר מנשב אסור להעמידן שם בי״ט דהו״ל מכבה בידים ממש שלכן אסו׳ לפתוח החלון שהרוח מנשב כנגדה וירא שמים לא יעשה כמעשיהם כי בר מן דין אתי לידי תקלה דמקרא כמ״ש בפרקי שבת דאסור אפילו ליגע בשעוה בשבת וי״ט משום דמקרא בנוגעו בה ע״ש אבל נומר לגוי להוליכן בביתם שפיר דמי אבל לומר לכבותם כל שאסור בשבת אסור בי״ט · ואחרי באתו מבית הכנסת יהא זהיר לבל יסיח דעתו מקדושת היום אפילו רגע קטון והתכם עיניו בראשו לדעת במעמד הקדוש אשר הוא עומד · בעת ההיא מלאכי צבאות ידודון ידודון ואושפיזא עילאה למעלה מהם וכשם שלמרו בשבת שב׳ מלאכים מלוין לו לאדם בע״ש מבה״כ לביתו אחד טוב ואחד רע ולפי מעשיו ותקון מושב ביתו לפיהן יתברך מפיהם לשבתות אחרים כן הוא בכל מועדי רגל כי לפי מעשיו ותקוניו לפיהן יתברך מפיהם למועדים ולרגלים אחרים וירחיק מאתו כל מין דאגה וצרה יגון ואנחה כי נותן מקום לשפחה במקום גבירתה וכמ״ש בתקונין דף נ״ו וצריך למחדי בה הה״ד ושמחת בחגך דאיהי חדוה דקב״ה אתקריאת ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרה גרמיה מעציבו דאיהי לילית חשוכא עציבו טחול דאיהו מום ועליה אתמר כל איש אשר בו מום לא יקרב ע״כ ובבואו הביתה ילבש רוב ששונים ויגלא דברו בקולו קול עוז לאמר מועדים לשמחה לקבל אושפיזא עילאה בסבר פנים יפות ובששון ובשמחה רבה · ועודינו הדור בלבושו יעמוד על השולחן אשר לפני ה׳ ויהגה בזוהר פרשת אמור דף צ״ג ע״ב אלה מועדי ה׳ וכו׳ עד פתחו כולהו ואמרו אשריהעם שככה לו · לפני הקידוש ושוב יאמר ·

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חדוות׳ דמלכא קדישא דא היא סעודתא דאושפיזא עילא׳ דזעיר אנפין וחקל תפוחין קדישין סעדן בהדיה · ושוב יאמר השיר המיוחד לכל רגל ורגל עפ״י מדותיו אשר יסדנו ביד ה׳ הטובה עלינו והובאו איש על מקומו בחלק הב׳ חלק המועדים ואחריו לו יהיה חן לקדש קידוש היום בנועם קול ובשפה ברורה ומנהג הרב זלה״ה כדעת הרמב״ם לומר כל הקדושין מעומד וכבר נתבאר כל זה אבלנו בארוכה דאין חילוק בין שבת דאיכא עדות לי״ט דליכא עדות ע״ש באורך ואחר הקידוש מיד לא יתן ריוח בין הדבקים ויטול ידיו לסעודה כי חוט האור המאיר בעת הקידוש נקבית בתשיכה להאיר על עבר פניכו בסעוד׳ ומה״ט באה ויאה להיות הסעודה במקום קידוש לאלתר ואף אם חל י״ט לאחר השבת שהם שבעים מסעודת היום ראוי לכל איש הירא לבצוע מיד על הפת אחר הקידוש

תשהה סעודתו אח"כ או לא יקדש עד שיהא תאב לאכול וכ"כ מהרי"ל. ושוב יסב על שולחנו הדור בלבושו וירכה בעדונים כיד ה' הטובה עליו וכתב הרמב"ם פ"ו שביתת י"ט ז"ל כשם שמצוה לכבד שבת ולענגה כך מצוה לכבד י"ט שנאמר לקדוש ה' מכובד וכל ימים טובים נאמר בהם מקרא קדש וכו' וכל המבזה את המועדות כאילו נטפל לע"ז וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני בניו וכל הנלוים עליו שנאמר ושמחת בחגך וגו' אע"ג שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים יש בכללה אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד כראוי לו כיצד הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות וכו' והאנשים אוכלין בשר ושותים יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין ע"כ וכן משמעות דברי הזוהר שעוה כבוד י"ט ככבוד שבת שאמר בפרשת אמור אמר קב"ה לישראל בני כל שאר יומין אתון משתדלים בעבידתא בסחורתא בר ההוא יומא דילי השתא אושפיז' עילא' ויקירא זמין אתון קבילו ליה באנפין נהירין זמינו ליה אתקינו ליה סעודתי עלאי פתורי מסדרן כגוונא דההוא יומא דילי עכ"ל הרי בפיר' אתמ' כגוונא דההוא יומא דילי דהיינו יום השב' ושם מתבאר נמי טעם השמחה ביין יען דכיון דאיכון זמינין לסעודתא דמלכא זמינין איכון לחמרא טב ושפיר דמנטר' כד"א כי טובים דודיך מיין ·

וכבר נתבאר בפרק א' שיש בסגול' סעודת י"ט להיו' נחשב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן כמ"ש אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח וכמה וכמה יתלהב הבעל נפש יקרה בגופו גודל תועלת הלז בסעודתו כי יאכל וישבע ונפשו לו תשבע מן הטוב' ומתן שכרה נגדה לכפר עליו כמעשה הקרבנו' היש חיך מתוק מזה וכן יתקדש באכילתו כאוכל לפני האלהים ויתנהג באימה וביראה בקרב המזבח דהואיל והאכילה עליה חשב' אלהים לקרבן אין ספק שתשרה כבוד השכינה בה כמו שהיה במזבח שנאמר בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך ובכן מורא לו יעלה על ראשו לבל ימשך ביין ובשחוק וקלו' ראש לפני האלהים ח"ו וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ' הנזכר ז"ל וכשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל לא ימשך ביין ובשחוק ובקלות ראש ויאמר שכל שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה שהשכרות והשחוק הרבה וקלו' ראש אינה שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת היוצר שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל הא למדת שהעבודה בשמחה וא"א לעבוד את השם לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרו' ע"כ ואמרו כאן הקודמין כי לזה היתה כונ' הבורא יתברך במאמר ביווי בחג הסוכות והיית אך שמח כלשון מיעוט כי אף כי שמח כבר בחג השבועות שהוא זמן הקציר ובחג

הסוכות

הסוכות תגדל שמחתו יותר ויותר שהוא זמן האסיף תבואתו ושמנו ויינו ושאר פירותיו על כן בא צווי יתברך לאמר כי בזמן ששמחתו יותר גדול' שימעט אותה ויחזירנ' למתכונת הממוצע והיית אך שמח ואולם השמח' על מעשה הממוצע בדרך הבינוני הוא שנצטוה עליה כל איש ישראל כי השמחה שלימות העבודה ועל כן היה ענין השיר במשכן ובמקדש בשיר הפה ובכלי שהוא מביא נפש האדם לדרך המצוה והוא הנאמר בלוים לעבוד עבודת עבודה אמרו חכמים איזו היא עבודה לעבודה הוי אומר זה השיר כי היו הלוים מזהרין ומצוים לשורר ולעור' השמחה על מצות הקרבן כדי להיות מעשה המצוה בששון ובשמחה · וכה יעשה האיש הנלבב בסעודתו בימי השמחה להיות עיניו בראשו ותהי שמחתו עשויה על קו הממוצע לבלתי נאות חוץ מן השורה אפילו כמלא נימא ומה גם כי יתן אל לבו מי המזומן אצלו בסעודתו אושפיזא עילאה ויקיר' אם בעל נפש הוא ילבש חרדה כמדו לקבלא ליה באנפין נהירין ובמצבים רצויים שלא תבעל נפשו מהיות שוכן אתם בתוך טומאותם כי אין זה מדת ד"א להזמין אורח חשוב להתארח אצלו בביתו והאורח ההו' מגד עצמותו הגדולה נתרצה לבא אצלו להתארח והוא יעשה מעשים מגונים לפניו עד שהאורח החשוב יברח ממנו כי הלא ודאי נבלה לאיש כזה ונאמר לו שהוא רחוק ממוסרי בני אדם כי בעשותו הדברים ההם לפני אוהב שר וחשוב כמנא מגרש אותו מביתו ביד חזקה כי מי יסבול שישליכו לפניו גרף של רעי וכן הדבר הזה בחגים ובמועדים כי עובר עלינו לשכון אתנו האושפיזא עילאה כמ"ש בזוהר ואין ספק כי לא ישכון עם אדם שישליך אותו מביתו במעשים אשר לא יעשו · ובתתו על לבו כל אלה במקום גילה שם תהא רעדה ותהא שולחנו מלא דשן חכמה ודעת ויראת ה' עם אשתו ובניו מספרים תהלות ה' ועוזו ונפלאותיו אשר עשה בכל א' מן מועדי רגל שה איש לפי מהללו וכשתדקד' כמ"ש בזוהר כגוונא דההוא יומא דילי · תשכיל שמהחיוב לכל איש ישראל להתקדש במועדי ה' בכל חוקות קדושת שבת במחשבה ודבור ומעשה · וכן בדין שכשם שמשוה כבודו לשבת בענין הכיבוד והעונג מפני שנאמר בשבת לקדוש ה' מכובד ונאמר בי"ט מקראי קדש כמ"ש הרמב"ם ז"ל כן יהיה שוה כבודו לענין הדבור שהוזהרנו בו שלא יהיה דבורך של שבת כדבורך של חול דבר אתער מלה דחול ביומא קדישא גריעות' הוא לעיל' כמו שבא בארוכ' בפ"ח דשבת והפגם ההוא ישנו ג"כ בימים טובים כמו כשב' כי כולם קדושים ובתוכם ה' ·

וכן ראיתי במכתב יד ההקד' מהרח"ו זלה"ה שליא' לא מן החברים כדרש לאסר שאלו מנהג הרב בענין הדבור בי"ט והשיב ז"ל ועל ענין הדבור בי"ט מורי זלה"ה היה נוהג לדבר בלשון הקדש בי"ט כשבת ותחלת

שמוני

שמושי לפניו לא הייתי נזהר בדבר ואמר לי דבר שפתים אך למחסור כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא עכ״ל ואיש התמים ארחו׳ צדיקים ישמור לקדש רבות ישמור לפיו מחסום לבל יוציא דבר של חול לפני האלהים ובפרט בעומדו על השלחן אשר לפני ה׳ מן הטעמי׳ שכתב׳ הן מפני היות שוכן אתנו אושפיז׳ עלאה וכן מפני היות לה כדת המזבח כמו שכתבנו׳.

ודע עלי המעשה הכללה אשר נעשת׳ בישראל בית׳ הימים וביותר בחגים ובמועדים אשר הקלו בתקף כבוד הדרו של שולחן לשבת שמה איש מקטרתו בידו להעלו׳ עשן לפני השולחן אשר לפני ה׳ וכבר הארכתי בתוכחת מגולה על זלזול הזה בכמה מקומו׳ ומידי דברי בו זכור אזכרנו כאשר הדבר הזה פגמו רב חבור עכבים על מזבח ה׳ וכל האיש הירא שומר נפשו ירחק ממנו כל ירלה וכל ימנע על שולחן ה׳ מעלה עשן כל שהוא ביתר הימים וכ״ש בי״ט לפנו, אושפיזא עילאה ורבים מתקוששים אשר בארץ המה האיתנים מהגים לאוכרו בי״ט משום מכבה או לפחות גרם כבוי שכאמר אפילו לצורך אוכל נפש וכבר הראוני פסק ארוך על זה להרי״ט בהיותי בעיר קושט׳. ומושל ברוחו יבדל ממנו לפחות ביום ראשון לשמוע דברי חכמים. וכגון להיות כל איש שורר בביתו בכל סעודות י״ט לאתערא חדוה לעילא ומה גם לפי מה שכתבא׳ כי האכילה והעונג בחג אלהים חשבה עד קרבנו׳ המזבח דוגמ׳ בזה ויאה להיות אנשי ישראל אומרין בשיר כמסכין בשיר ושבחה הלל וזמרה עליה מעין דוגמא של קרבן שהיו הלויים מדברי׳ בשיר וכבר נתבאר בפ״ו דשבת מעלת השיר מה הוא ומה נעשה בו כשהוא כאמר ברוך ישרה ובאימ׳ וביראה׳. ואחר אשר יושר השיר נפשו לו תשבע להתעלם באהבת האהובה במאמרי הזוהר שמתייחסים לרגל ההוא רגל ברגל כסדר הזה.

בליל י״ט א׳ של פסח יהגה בזוהר פ׳ פנחס דף ר״ן ע״ב רבי חייא פתח עם ד״מ פס עד ראשון לציון הנה הנם. ובליל י״ט ב׳ יהגה בזוהר פרשת תצוה דף קפ״ב ע״ב את חג המצו׳ תשמור וכו׳ עד ברזין אילין דקאמרן. בליל ז׳ של פסח יהגה בזוהר פ׳ תרומה דף ק״ע ע״א כתיב מזמור לדוד ה׳ רועי וכו׳ עד ומה דאתערו חבריא הכי הוא. ובליל י״ט ב׳ במדרש הנעלם ריש פרשת תולדות יצחק עד דף קל״ז ע״ב הה״ד בת בתולה הארמי.

בשבועות בליל י״ט א׳ בזוהר פ׳ אמור דף צ״ז ע״א הפתח מלה אחר׳ בעינא למנדע עד כי אשרוני בנות. ובליל יום טוב ב׳ בפ׳ פנחס דף רנ״ג ע״א וביום הבכורים דברי הזוהר עד דף רנ״ח ע״ב עד וכל ההוא קרבן.

ברה בליל יום טוב אחד אחר קריאת ד׳ פתן ר״ה

ראש השנה יהגה בזוהר פרשת תצוה דף קפ״ד ע״א פתח ההוא סבא ואמר תקעו בחדש שופר וכולי עד ביומא דכפורי. ובליל יום טוב שני יהגה בזוהר פרשת ויחי דף רכ״ו ע״ב תאנא א״ר יהודה במתני׳ דילן וכו׳ עד וצדיקים ירשו ארץ.

בסוכות בפ׳ אמור דף ק״ב ובחמשה עשר יום וכו׳ עד ועמך כלם צדיקים. ובליל י״ט ב׳ בר״מ פנחס דף רנ״ה ע״ב בחמשה עשר לחדש הזה וכו׳ עד באלין פקודין עם ישראל בו יכוזו לו.

בשמיני חג עצרת בר״מ פנחס דף רנ״ו ע״ב וביום השמיני עצרת וכו׳ עד פה אל פה אדבר בו אתקריאת. ובליל י״ט ב׳ יהגה בתקונים דף מ״ח ע״א פתח מסטרא דימינא עד ורזא דמלה אחור וקדם צרתני. ואח״כ יכוין עצמו לקרוא׳ אלהיו לברך בה״מ בשפה ברורה ובנעימה קדושה ואשר הראנו בסוד ה׳ יכוין ברכו׳ בד׳ מילויין דהוי״ה קס״א קמ״ג קנ״א במו בעמיד׳ ואפי׳ כשחל י״ט בשבת יכוין בס ולא בשל שבת מן הטעם האמורה למעלה בעמידה ע״ש ויהא זריז ונזהר להזכיר בה קדושת היום שאם לא הזכירו צריך לחזור בי״ט במו שבת ואמכם אם נזכר קודם הטוב והמטיב אומר בא״י אמ״ה אשר נתן ימים טובים לישראל לששון ולשמחה את יום חג פ׳ הזה ברוך אתה ה׳ מקדש ישראל והזמני׳ ואם חל י״ט בשבת אינו מזכיר של י״ט ברכה והחליצנו ולא של שב׳ באלהינו כמו שנתבאר למעלה.

ולענין הדחת כלים אחר האכילה שרי להדיח כל הכלי׳ הצריכי׳ אליו ודוקא לצורך י״ט א׳ אבל לצורך י״ט ב׳ אסור וכן מותר לכסות האש באפר כדי שיסתמר האש לצורך מחר שהרי אינו יכול להוציא אש מן האבנים בי״ט ומה שרבותינו בעלי התוס׳ ז״ל כתבו בפ״ב דביצה גבי הסיא דאי מכבין את הבקעת שיש למחו׳ בנשי׳ שלא לכסות את האור באפר בי״ט דהוי מכבה היינו דוק׳ בשבוכתם של נשים לכבות׳ דומיא דאין מכבין את הבקע׳ אבל כל שמכוונות שיסתמר האש לצורך יום טוב ב״ע מותרו דהרי ודוקא לצורך י״ט אבל לצורך י״ט ב׳ אסור ולהסיר הפחם שבראש הנר בי״ט משמע מדברי הרמב״ם דאפילו אותו הפחם שבראשה אסור לחותכה בכלי אלא ביד אבל גוף הפתיל׳ אסור לחותכו אפי׳ ביד ורבים שגו בזה להסיר גוף הפתילה ביד שלא ברצון חכמים:

(אה עיין בשכנה״ג סי׳ תקי״ד בהגהת הב״י סי׳ י״ר הסכים דברי ספר הקנה סוף סי׳ תקי״ד לדברי הרמב״ם כמ״ש כאן הרב המחבר) ומיהו מותר להטות באצבע הפתילה כדי שתבער יפה. וגר שכבה דוכה להדליקו מותר לחתוך ראש הפתילה עד שיהא נוח לידלק בי״ט עצמו ואינו חושש. וענין הזוג כבר נתבאר בפרק ס׳ של שבת כל הימים המותרים והאסורים לירחי

ס׳

ש׳ וחושבי שמו:

פרק שלישי

שלימים וכן רבים נהגו לעמוד לראש אשמורות בחגים ובמועדים כמו ביתר הימים ולא יעדרו דבר וכן בדין כי לפי יתרון הילולי למעל׳ ככה תתרבה שפע הרצון וחוט החסד של מעלה כנשמתו כמו שנתבאר אמות ענין הזה בכמה מקומות וכל איש הירא לא ינום ולא יעזוב מנהגו הטוב ומידי י״ט כי״ט לפיהן יהיה עסקו בראש אשמורת במאמרים דשייכי למצות המועד ההוא ויסודרו בס״ד כל א׳ במקומו · ושוב ישכול לכבוד קדוש׳ היום וישכים לבית הכנס׳ בשירות ותשבחות לכבוד הדור כעיים שעומד אחר כתלנו כמ״ש בזוהר פ׳ בחקתי ז״ל פתח ר״י ואמר דומה דודי לצבי וכו׳ הנה זה עומד אחר כתלינו דאף על גב דאינון בגלותא קב״ה אתי בכל ריש ירחי ושבתי וזמני לאשגחא עלייהו ולאסתכלא בהוא משכנא הכא זה עומד אחר כתלינו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובג״ד בעי חדוה ולמחדי בההו׳ יומא דאינן ידעין דא וישראל אמרי זה היום עשה ה׳ נגילה ונשמח׳ בו ע״כ ולפיכך יאותה לכל מי שקולו ערב וגם יפה לאתערא חדוה של י״ט בחגים ובמועדים בנועם קולות ויגלגלון בשיר ומשכין בשיר ושבח אלא מה טוב חלקם ומה נעים גורלם וכבר הארכנו בחלקי סגולת השיר והדרו בע״י דשבת:

והן רבים עתה עם הארץ שוהים בי״ט מלבא אל בית הכנסת ורבים מהמה בעתו׳ ההם מתללין הדר כבוד קדושת היום ברוב דברי׳ ומנגנים אשר לא יעשו ואחר שעה או שתים ביום הן עומדים להתפלל מתוך שיחה בטילה וזה אשר לא כדת ואם אמרו בפ׳ הקורא עומד בי״ט מאחרין לבא וממהרין לצאת היינו בזמנ׳ שהיו צריכין לטרוח בסעודת י״ט כמו שפירש רש״י בשם מסכת סופרים אבן בזמינו שאין גם א׳ טורח בסעודת י״ט והכל נעשה ע״י נשותיהם האיחור שלא כדת הוא והדור הנעים שעומד אחר כתלינו במבחר הימים האלה שאוגיסא ג על כוס הדרו לאמר מדוע באתי ואין איש וכו׳ ישתקע הדבר ואם איפשר חולי אבטליניה ·

ומצוה להדליק המאורות ולהרבות נרות בבה״כ בתפלת שחרי׳ והוא מ״ש על כן באורים כבדו ה׳ והאבלים לא ישנו מקומן בי״ט כי הוא דבר של פרהסיא כמו שנתבאר פי״א דשבת סוף הדבר ע״ש · ושם נתבאר שצריך להזהר בקדושת בית הכנסת בי״ט יותר גד׳ל מאד על כל הימים מפני שהארת שכינה בתגבור׳

במועדי

במועדי ס׳ כמו שנתבאר למעלה במאמר הנה זה עומד אחר כתלנו ואפילו בגנוך בית כנישתא אסר בזוהר פ׳ ויקהל כמו שנתבאר ובזאת יהא זהיר לזרז את בניו לעמוד בבית הכנסת באימה וביראה גדולה ויתירה וכבר סיפרו ושהיה מעשה באיש א׳ שהיה עומד בבה״כ בחג הסוכות ובנו עומד לנגדו והציבור היו קורין את ההלל ועונים הללויה ובנו עומד ועונה דברי תפלות אמרו לו ראה בנך שהוא עונה דברי תפלות אמר להם ומה אעשה לו תנוק הוא הניחו לו וישחק שוב למחר עשה כך וכל אותם ח׳ ימים של חג ולא אמר לו אביו דבר ולא יצאת אותה שנה עד שמת אותו האיש ומתה אשתו ומת בנו ובן בנו ויצאו לו ט״ו נפשות מתוך ביתו ולא נשתייר אלא זוג אחד חיגר וסומא ואחד שוטה ורשע ועל זאת יחרד לב כל איש ישראל לכשל את בניו במוסר וד״א בכל מקום וביותר בבה״כ תוך מקדש המעט בכל הימים ויותר ויותר בחגים ובמועדים מפני האדון ה׳ אלהי ישראל שעומד אחר כתלנו והאבות המה ישבו בראשונה כאנוהרים ואת להיות עומדים בבית הכנסת במורא כמוראת מקדש וגם הבנים ישבו לאחרונה אחריהם וכן יעשו ואם האבות יקלו את ראשם בבה״כ לערוך שם שיחתם בברחובות קריה מהם יצאו אבות ומאבות תולדות ומה יעשה אתו הבן ולא יחטא:

ואחר תפל׳ אליהו יסדר מקראי קדש הכ״ל בלילה ושוב יחל לשרת בקדש בסדר התפלה בעריכת שפתי׳ ובשכלו׳ הלב ויאמר סדר העבוד׳ המסודר בפרק י״א של שבת ע״ש: ואף כי בחול דרכם להיו׳ אנים בסדר הזמירות משום ביטול מלאכה · הנה בי״ט כמשכין בשיר לאומרם בנעימה קדושה ואין למחות במאריך בהן אף שהמוחה מכוין משום ביטול תורה והשיר הנחמד ונעים דהורו יש לאומרו בניגון ערב וגם יפה בי״ט יותר משבת ובמקומות רבים ראיתי מקלין בענין זה וכמו שנהגו בחול כך מעשהם בשבת וי״ט ולא צריך למעבד הכי ומנו׳ ליחיד שלא לפרוש מן הצבור גם בזמירות כמו בשאר התפלה ויעלה על הצבור לאומרן בהלל ובזמר יחד בנעימה קדושה כי התחברות עם הצבור בהן מורך גדול כמו שנתבאר במקומו · ואומר מזמור השמים מספרי׳ בשבת וביתר המזמורי׳ של שבת שלימי׳ וכן רבים אמרו שאין בהם צורך ולא תועל׳ כוסף לענין התפל׳ ואדרב׳ הם שלא כענין כי אין הסדר של המזמורי׳ ההם לימים טובים רק בסדר של שבת ויש טעם של אותם המזמורים בשבת מפורש בזוהר פרשת תרומה וכן כתב ה״ר חיים הכהן ז״ל ומהרח״ו לא הזכיר מזה כלום ואתה תבחר ולא אני:

ונ״מ סדר נשמת כל חי אומרים אותו גם בי״ט כי הוא יומא דמקודשא דנשמתין אימא עילאה פתיח ומה גם לסברת הרשב״י בתקונים דשבתות וי״ט שוין בתוספת נשמה יתירה ז״ל ולא מנאה היוכה מכוח

אלא

אלא בשבתו' וי"ט בכמה נשמות יתירין דקא נחתין עמה לדייר א בישראל · ובסדר ההלל שבי"ט יכוין כמו בר"ח ובאנא ה' מלטה נפשי יכוין אנא ר"ת אליהו נדב אביהו כי הם סוד הנפש כנודע · וכשמוציאים ספר תורה נכון לומר בי"ט י"ג מדות כמ"ש הרב זלה"ה ויעתר עתרתו לפני ה' מעבייננו של יום אכן צריך לומר הי"ג מדות כקור' בתורה ואין בנו כח אפי' ברבים לאומרן דרך תחינה שלא כדרך שבא ע"ד י"ג של מי אל כמוך שלהיותם פנימיות דיקנא דא"א הנמשכים לו מעתיק לכן אומרם הנביא דרך שבח בלב' לא זולת כי אין בנו כח להמשיכן ואין אנו קורין אותן עתה בי"ט בקורא בתורה והכוונה להאירן במקומן וסדר התפלות לכל רגל ורגל יבוארו בס"ד במקומן בחלק הב' · וטעם השינוי הנמצא בי"ט במנין העולין לפי פשוטן של דברים הוא שבת החמורה שזדונו בסקילה מעלין בקדם ז' · ויו"הכ הקל ממנו שזדונו בכרת עולין ו' וי"ט הקל מהם שזדונו במלקות עולין ה' וחה"מ הקל מהם שזדונו במכת מרדות עולין ד'

ואולם לבאים בסוד ה' טעם ה"ה בי"ט מפני שבי"ט מוחי אבא בלי לבוש נה"י שלו והם מתלבשים בנה"י דאימא לכן אין כח בז"א לקבל הארת יסוד בלי לבוש רק סוד העטר' שלו היא המתגלי' וב' פרקין אחרונים דנבא וכן דהוד דאימא הם המתגלים בז"א כי הפרק העליון שלהם נעשה לו מוחין ולכך אין לנו אפס ה' עולים לס"ת וכה סידרן · **כהן** פרק ב' דנצח דאימא· **לוי** פרק ב' דהוד דאימא · **ישראל** פרק ג' דנצח דאימא · **רביעי** פרק ג' דהוד דאימא · **חמישי** עטרת יסוד אבא · והוא סוד מ"ש ה' כנגד ה' רואי פני המלך וכזוהר פ' ויקהל דף ר"ו חמש דאינון ה' דרגין לתתא מדרגא דאויר קדמאה לתת' ואינון רזא דאורייתא ע"כ וטוב וישר שלא להוסיף עליהם היכא דאפשר והיכא דלא אפשר אין קפידא כי כל מדה כלולה מי"ס · ושוב אחר כך יקרא המפטיר בשני בפרשת פנחס מענין הקרבנות דיומא ואז"ל א"ל הקב"ה לאברהם בזמן שהן בית המקדש קים שיהיו ישראל קורין בסדר הקרבנות ומעלה אני עליהם כאילו הקריבו' לפני ומוחל אני להם על כל עונותיהם · ומהר"ר מנחם עזריה נפאנו ז"ל תיקן לומר קודם תפלת מוסף של ימים טובים סדר העבודה של כל יום ויום לפי קרבנו ·

בפסח יקרא תחלה ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וכו' עד כל מלאכת עבודה לא תעשו ואחר כך יאמר וככן כך היתה עבודת קרבן מוסף של פסח בבית אלהינו וכו' עד ליום ולילה עד חצות כמו שהובא בפרק ג' דר"ח :

ובשבועות יקרא תחלה וביום הבכורים וכו' עד יהיו לכם ונסכיהם ואחר

כך

כך יאמר וככן כך היתה עבודת קרבן מוסף של חג שבועות בבית אלהינו הביאו את המוספים וכו' עד ליום ולילה עד חצות ומוסיף בעזרת אחר מוסף היום ומנחתו הביאו בשביל שתי הלחם פר אחד וב' אילים ושבעה כבשים הכל עולות ושעיר חטאת אחד ועשאו כמשפט והקריבו את מנחתם הביאו שתי חלות כל א' מהן עשרון סולת חלה מנופה בשתים עשרה נפה מתוך באה ומחנה לכל חלה מן החדש שבארץ ישראל לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים כיון מביא שאור ממקום אחר ומוסיף עליו עד כדי עשרון ומחמצת הכל מאתמול שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב אורך החלות שבעה טפחים ורחבן ד' טפחים וקרנותיהם ד' אצבעות ומביא שני כבשים לזבח שלמים ומניפן במזרח המזבח בעוד' חיים ואחר כך שוחטן ומקבל דמן בצפון ונתנו במזרק מכל אחד שתי מתנות שהן ארבע והשירים נשפכין על יסוד דרומית הפשיטן וקרען והוציא האמורין ונתנן במנים להקטירן ולוקח חזה ושוק מכל אחד מהם ומניחן בצד שתי הלחם ומניח ב' ידיו מלמט' ומניף הכל כא' במזרח המזבח מוליך ומביא מעלה ומוריד והקטיר את האמורין והקריב את מנחתם ונסכים הכל על ידי שיר אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו :

ובר"ח יקרא תחלה ובחדש הז' באחד לחדש כו' עד לריח ניחוח אשה לה' ואחר כך ובראשי חדשיכם וכו' ואומר עד ליום ולילה עד חצות כמו שהובא לעיל בר"ח ומוסיף בכא זו הביאו בר"ה אחר מוסף החדש ומנחתו פר אחד ושבעה כבשים הכל עולות ושעיר חטאת א' ועשאו' כמשפט והקריבו את מנחתם ונסכים הכל ע"י שיר אשרי העם שככה לו וכו' :

ובסוכות יקרא בפ' ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וכו' עד מנחתה ונסכה · וככן כך היתה עבודת קרבן מוסף של חג הסוכות בבית אלהינו הביאו את המוספים וכו' ואומר עד ליום ולילה' עד חצות כמו בר"ח ומוסיף בבא זו :

ביום ראשון של חג הביאו שלשה עשר פרים ומפרים לשלש עשרה משמרו' ואילים שנים ושתי משמרות וארבעה עשר כבשים שנים עשר מהם ב' ב' לו משמרות וב' לב' משמרות אחד אחד וכולן עולות ושעיר חטאת אחד למשמר א' נמצאו עשרים וארבע משמרות כולם עובדין ומי שהקריב פרים היום לא יקריב למחר אלא חוזרים חלילה וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהן מי שוחט מי זורק מי מעל' איברי' לכבש ועוד מפסיקין מי מעלה אותן מן הכבש למזבח השקום ובקרום ועקדום שחטו בצפון וקבלו דמן בכלי שרת בצפון מי שזכ' כרם החטאת עלה בכבש ופנה לסובב מיטא על' ד' קרנו.ת שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי נטלו דמי

העולות ונתנו במזרק מכל א׳ מהן שתי מתנות שהן ארבע מחני המזבח ולמטה והשיריים נשפכים על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזר׳ ומלחום וירדו ואחרים העלו אותם מן הכבש למזבח קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנם במנים והקטירן והקטירו את המנחות הביאו יין לנסך במדת השמן ואם היה שבת תדי׳ קודם ודברו הלוים בשי׳ במשפט ן ואח׳ כך נותני׳ לחם פנים לפני ה׳ והקטירו הבזיכין וכל המשמרות שוות בחילוק המתנו׳ אשרי העם שככה לו ·

יום ב׳

יאמר · וביום השני פרים בני בקר שני׳ עשר אים שנים כבשי׳ בני שנה ארבעה עשר תמימים ומנחתם ונסכיהם לפרי׳ לאילי׳ ולכבשים במספרם במשפט ושעיר עזים א׳ חטאת מלבד עולת התמיד ומנחתם ונסכיהם · ובכן וכך היתה עבוד׳ קרבן מוסף של יום השני של חג הסוכות וכו׳ עד ליום ולילה עד חצות כמו בר״ח ומוסיף · מסרו ביום ב׳ שנים עשר פרים לשתים עשרה משמרו׳ ואילים שנים לשתי משמרות וי״ד כבשים עשרה מהם שנים שני׳ לחמש משמרו׳ וארבע לארבע משמר ות אחד אחד · וכולן עולות ושעיר חטא׳ אחד למשמר אחד וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהם מי שוחט מי זורק מי מעלה אברים לכבש ועוד מפיסין מי מעלה אותן מן הכבש למזבח השקום ׳וקרו׳ ועקדום שחטום בצפון וקבלו דמן בכלי שר׳ בצפון · מי שזכה בדם החטאת עלה בכבש ופנה לסובב ומחטא על ד׳ קרנות ושיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי כטלו דמי העולות ונתנו במזרק מכל א׳ מהן שתי מתנו׳ שהן ד׳ מחני המזבח למט׳ והשירי׳ נשפכין על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט · עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזרח ומלחום וירדו ואחרי׳ העלו אותם מן הכבש למזבח קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנ׳ במנים והקטירן והקטירו את המנחו׳ הביאו יין לנסך כמד׳ השמן אם היה שבת תדיר קוד׳ ודברו הלויי׳ בשיר במשפטן ואחר כך נותני׳ לחם פנים לפני ה׳ והקטירו הבזיכים וכל המשמרות שוות בחילוק המתנות · אשרי העם שככה לו וכו׳ :

יום ג׳

יאמר · וביום השלישי פרים עשתי עשר אים שנים כבשים בני שנה ארבע׳ עשר תמימים ומנחתם ונסכיהם לפרים לאים ולכבשי׳ במספר׳ במשפט · ושעיר חטאת א׳ מלבד עולת התמיד ומנחתה ונסכה · ובכן וכך היתה קרבן מוסף של יום ג׳ של חג הסוכו׳ בבית אלהינו וכו׳ עד ליום ולילה עד חצות כמו בר״ח ׃ומוסיף · מסרו ביום ג׳ אחד עשר פרים לאחד עשרה משמרו׳ ואילים שנים לשתי משמרות וי״ד כבשים שמונה מהם שני׳ שנים

לארבע משמרות ושש׳ לשש משמרות אחד אחד · וכולן עולות ושעיר חטאת אחד למשמר אחד וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהם מי שוחט מי זורק מי מעלה איברים לכבש ועוד מפיסין מי מעלה אותן מן הכבש למזבח השקום ובקרום ועקדום שחטום בצפון וקבלו דמן בכלי שרת בצפון מי שזכה בדם החטאת עלה בכבש ופנה לסובב ומחטא על ד׳ קרנות שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי כטלו דמי העולות ונתנו במזרק מכל אח׳ מהן שתי מתנות שהן ד׳ מחני המזבח ולמטה והשיריים נשפכים על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזרח ומלחום וירדו ואחרים העלו אותן מן הכבש למזבח קרע את החטא׳ והוצי׳ את האמורין נתנם במני׳ והקטירן והקטירו את המנחות הביאו יין לנסך כמיד׳ השמן אם היה שבת תדיר קוד׳ ודברו הלויי׳ בשיר במשפטן ואח׳ כך נותני׳ לחם פנים לפני ה׳ והקטירו את הבזיכין וכל המשמרו׳ שוו׳ בחלוק המתנות אשרי העם שככה לו וכו׳ :

יום ד׳

יאמר · וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים כבשים בני שנה יו״ד תמימים מנחת׳ ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים במספר׳ במשפט ושעיר עזים א׳ חטאת מלבד עולת התמיד מנחתה ונסכה · ובכן וכך היתה קרבן מוסף של יום רביעי של חג הסכות בבית אלהינו הביאו את המוספין וכו׳ עד ליום ולילה עד חצות כמו שכתוב בר״ח · ויוסיף ויאמר · מסרו ביום רביע עשרה פרים לעשר משמרות ואילים שנים לשתי משמרו׳ וי״ד כבשים ששה מהם שנים שנים לשלש משמרות ושמונה לשמונה משמרות אחד אחד וכולן עולות ושעיר חטאת אחד למשמר אחד וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהם מי שוחט מי זורק מי מעלה אברי׳ לכבש ועו׳ מפיסין מי מעלה אותם מן הכבש למזבח השקום ובקרום ועקדום שחטום בצפון וקבלו דמן בכלי שרת בצפון מי שזכה בדם החטאת עלה בכבש ופנה לסובב ומחטא על ד׳ קרנות שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי כטלו דמי העולות ונתנו במזרק מכל אחד מהם שתי מתנות שהן ארבע מחני המזבח ולמט׳ והשיריי׳ נשפכין על יסו׳ דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזרח ומלחום וירדו ואחרים העלו אותם מן הכבש למזבח קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנם במנים והקטירן והקטירו את המנחות הביאו יין לנסך כמידת השמן אם היה שבת תדיר קודם ודברו הלויים בשיר כמשפטן ואחר כך נותנים לחם פנים לפני ה׳ והקטירו הבזיכין וכל המשמרות שוות בחילוק המתנות אשרי העם שככה לו וכולי :

יום ה׳

יאמר · וביום החמישי פרים תשעה

אילים שנים כבשים בני שנה י״ד תמימים ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם כמשפט ושעיר חטאת אחד מלבד עולת התמיד ומנחתה ונסכה · וכבן וכך היתה קרבן מוסף של יום חמישי של חג הסוכות בבית אלהינו הביאו את המוספין וכו׳ עד ליום ולילה עד חנות כמו שכתוב בר״ח ומוסיף ואומר · מסרו ביום חמישי תשעה פרים לתשע משמרות ואילים שנים לשתי משמרות וי״ד כבשים לארבע מהם ב׳ שנים לשתי משמרות ועשרה לעשר משמרות אחד אחד וכולן עולות ושעיר חטאת אחד למשמר אחד וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהם מי שוחט מי זורק מי מעלה איברים לכבש ועוד מפיסין מי מעלה אותן מן הכבש למזבח השקוס ובקרוס ועקדים שחוטים בצפון וקבלו דמן בכלי שרת בצפון. מי שזכה בכבש כרס החטאת עלה ופנה לסובב ומחטא על ד׳ קרנות שיירי הדם היה שופך על יסו׳ דרומי כולן דמי העולות ונתנו במזרק מכל אחד מהן שתי מתנו׳ שהן ארבע מתני המזבח ולמטה והשיריים נשפכים על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזרח ומלחום וירדו ואחרים העלו אותם מן הכבש למזב׳ קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנם במנים והקטירן והקטירו את המנחו׳ הביאו יין לנסך כמדת השמן אם היה שב׳ תדיר קוד׳ ודברו הלוי׳ בשיר כמשפטן ואח״כ נותני׳ לחם הפני׳ לפני ה׳ והקטירו הבזיכין וכל המשמרו׳ שוות בחילוק המתנות אשרי העם שככה לו וכו׳ ·

יום ו׳ יאמר · וביום הששי פרים שמונה אילים שנים כבשים בני שנה י״ד תמימים ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם במשפט ושעיר חטאת אחד מלבד עולת התמיד מנחתה ונסכיה · וכבן וכך היתה קרבן מוסף של יום הששי של חג בבית אלהינו הביאו את המוספים וכו׳ כמו בר״ח עד ליום ולילה עד חנות ומוסיף · מסרו ביום הששי שמונה פרים לשמונה משמרות ואילים שנים לשתי משמרות וי״ד כבשים שנים שנים מהם למשמר אחד ושתים עשרה לשתים עשרה משמרות אחד אחד · וכולן עולות ושעיר חטאת אחד למשמר אחד וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהם מי שוחט מי זורק מי מעלה איברים לכבש ועוד מפיסין מי מעלה אותן מן הכבש למזבח השקוס ובקרוס ועקדים שחוטים בצפון וקבלו דמן בכלי שרת בצפון מי שזכה כרס החטאת עלה בכבש ופנה לסובב ומחטא על ארבע קרנות שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי כולן דמי העולות ונתנו במזרק מכל א׳ מהן שתי מתנות שהן ארבע מתני המזבח ולמטה והשיריים נשפכין על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט עמדו בשורה והעלה כל א׳ מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזרח ומלחום וירדו ואחרים העלו אותם מן הכבש למזבח קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנם במנם והקטירן והקטירו את המנחות הביאו יין לנסך כמדת השמן אם היה שבת תדיר קודם ודברו הלויים בשיר כמשפטן ואחר כך נותנים לחם פנים לפני ה׳ והקטירו הבזיכין וכל המשמרות שוות בחילוק המתנות אשרי העם שככה לו:

יום ז׳ יאמר · וביום השביעי פרים שבעה אילים שנים כבשים בני שנה י״ד תמימים ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם כמשפט׳ ושעיר חטאת אחד מלבד עולת התמיד מנחתה ונסכה · וכבן וכך היתה עבודת של יום השביעי של חג הסוכות בבית אלהינו הביאו את המוספין וכו׳ עד ליום ולילה עד חנות · בכתוב בר״ח ומוסיף · מסרו ביום ז׳ שבעה פרים לשבעה משמרות ואילים שנים לשתי משמרות וי״ד כבשים לארבע עשר משמרות וכולן עולות ושעיר חטאת אחד למשמר א׳ וכל משמר ומשמר היו מפיסין ביניהם מי שוחט מי זורק מי מעלה איברים לכבש ועוד מפיסין מי מעלה אותם מן הכבש למזבח השק׳ ובקרוס ועקדים שחוטים בצפון וקבלו דמן בכלי שרת בצפון מי שזכה בדם החטא׳ עלה בכבש ופנה לסובב ומחטא על ארבע קרנות שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי כולו דמי העולות וכולו במזרק מכל אחת מהן שתי מתנות שהן ד׳ מתני המזבח ולמטה והשיריים נשפכין על יסוד דרומי הפשיטו את העולות ונתחום כמשפט עמדו בשורה והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש מחציו ולמטה במזבח ומלחום וירדו ואחרים העלו אותם מן הכבש למזבח קרע את החטאת והוציא את האמורין נתנם במנים והקטירן והקטירו את המנחות הביאו יין לנסך כמדת השמן אם היה שבת תדיר קודם ודברו הלוים בשיר כמשפטן ואחר כך נותנים לחם פנים לפניה׳ והקטירו הבזיכין וכל המשמרו׳ שוות בחילוק המתנות · אשרי העם שככה לו:

שמיני חג עצרת יאמר ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכ׳ עבודה לא תעשו והקרבתם עולה אשה ריח ניחוח לה׳ פר אחד איל אחד כבשים בני שנה ז׳ תמימים מנחתם ונסכיהם לפר לאיל ולכבשים במספרם כמשפט ושעיר חטאת א׳ מלבד עולת התמיד ומנחתה ונסכה · אלה תעשו לה׳ במועדיכם לבד מנדריכם ונדבותיכם לעולותיכם ולמנחותיכם ולנסכיכם ולשלמיכם ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה׳ את משה · וכבן וכך היתה עבודת קרבן שמיני עצרת בבית אלהינו הביאו את המוספין וכו׳ עד ליום ולילה עד חנות בכתוב בראש חדש · ואחר כל אחד מאלה יאמר אחד סדר עבודתו:

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו שובה עלינו

בהמון

בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנ׳ ביתך כבתחל׳ כונן מקדשך על מכונו הראנו בבנינו שמחנו בתקונו והשב שכינתך לתוכו והשב כהנים לעבודתם ולויים לשירם ולזמרם והשב ישראל לנויהם במהרה בימינו אמן ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך בשלש פעמי רגלינו בכל שנה ושנה ככתוב בתורה שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה׳ אלהיך במקו׳ אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועו׳ ובחג הסוכות ולא יראה את פני ה׳ ריקם איש כמתנת ידו כברכת ה׳ אלהיך אשר נתן לך. ואחרי אנוש ישר מעגל צדיק יתאזר בקריאה כאמנה זו לעולה למנחה וכו׳ והעם לא נסע עד האסף מרי״ם בבא סגולת מעשה הקרבנות כפים נא שפתים:

ונוסף גם הוא אשר כמה מהגע׳ יגיע לפני אבינו שבשמים בחגים ובמועדים מימים ימימה בגופו זבול מקדשו שמם וחרב ושובע שמחות בהקרבת הקרבנות כהנים בעבודת׳ ולויים בדוכנ׳ וישראל במעמדם מוטב תלתא כחדא בוטלו ואבין קול ברמ״ה נשמע לאמר ציון היא דורש לה מכלל דבעיא דרישה. ותהי זאת נחמתנו בנפש האב ובנפש הבן נפש כי תשבע לבטא בשפתים סדר מעשה רב בעבודת מקדש המעוד אשר היא העולה לעולה למנחה וכו׳ ועדבה לה׳ לריח ניחוח אשו ותיטב משור פר כל קבל די הוא נבי לכל תאר״שות ויפת כל החיים הנלבב בזה ושרת בשם ה׳ באמור סדר מעשה הקרבנות יום ליום לא יעדר דבר ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו חביב אדם שרוח המקום נוחה שימנו להשקיף לו מימי נער זבול מקדשו ואד יעלה מן הארץ. ותפלת המוספין אף שסניעו בי״ט מאחרין לבא וממהרין לצאת. לא יעברו מלאומרה כמשפטה בלחש ובחזרה ומי פתי יאמין אשר חכמים יחללו עוז הדרה של תפלת י״ט למהר לשלחם מעם פני ה׳ ולומר תפלת המוספים בחטיפה מוספין שלא כהלכתן. ואם יחושו לאשר דברי חכמים למהר לצא׳ למה ישלחו יד למעול מעל בה דרך קרש תפלת המוסף ולא ישליכו זעמם וקצפם על השרים שוררים יונאים בשיר ונמשכין בשיר שעה או שתים לשורר בתוך התפלה אשר כל אלה לא יועילו ולא יצ״לו ואפס בם תועלת אל הרכ׳ ואל התפלה כי כלותא בעיא גילותא להאיר אל עבר פני ש פר מע לות המדות עליונות בעוז הדר סדר הודי לבדו לא זולת ואם חיבר אחת מכל שמניה מגרעות נתן וחיבל כל מעשה עבודתו. והנה כי כן איככה יכשלו בכסלות׳ לתת הבעירה לפני הכבירה. כי אף כי קול השירי׳ רוח המקום נוחה הימנו כשיהיו בקו הכשור ורוח שפתיו ברור מללו לבלתי היות שם ערוב פרשיו׳ עליוני׳ למט׳ ותחתוני׳ למעל׳ מחנ׳ שמורי״ם ומחנה בלע אך מי בשחק יערוך לה׳ ידמה ניגון דברי התפלה בכל דקדוקי הניגון והאחכים אשר בם התפארו שוררי עמינו לאחת מדברי התפלה וסדר משפטה. עד שמפניהם נראה קראו לה לכבוד ולתפארת עוז התפל׳ לשלוח יד בה גודעין ומוסיפין שלא כהלכתן ישתקע הדבר יציבא בארעא.

ואיש על העדה על תקון סדר התפלה יפקח עיניו כי אך הוא לבדו ולא מחסיריו ומוסיפיו. בסדר ספר מעלות המדו׳ וימצא סביא מהיות משיר אפס אשר לא יגרעו מעבודתם דבר ובפרט בתפילת המוספים עד שלשיותה באה באחרונה קני בה רבי׳ ויגידו׳ ויערכוה בקול רם כאפוון רב וכן לא יעשה. ואשר תמונת ה׳ יביט יפן אל סוד ספר כוונתה זאת אומרת בת אגל אימה אשר דהל שמצטוירת מתעלה בה ותטע אהלי אפדנה בחב״ת חב״ד ושמונות שלהן אל הכתר והכין מאור אבין עוזו ועליו תכון נועם קדושת כתר בחגים ובמועדי׳ ויתעורר בכוונתו בנוסח מפני חטאינו גלינו מארצנו לאומרו בשכלות הלב בעריב׳ שפתים לעתור ולרצות לפני אלהינו מרחם על תפארת בנים שגלו מעל שולחן אביהם ועל מקדש המצוז אשר חכמים הגידו כל מי שלא נבנה בהמ״ק בימיו כאילו נחרב בימיו ומה יתאונ׳ן אדם חי לצופי׳ דבריו לפני האלהים ברוב אונים ואין בא הכוונה איפה׳ ובשפל קול התחינה בין פנע למטה ולבו אל אל בשמים על דבר כבוד אחת אהובה אהובת נפש להכין אותה ולסעדה תשוב כימי עדנה תוכבי ירושלים ותפארת בנים סביב לה אם הבנים נאלה ושמח׳ כי זאת תהיה עיקר כוונתינו בנפייתנו נפינו ישועתה לה׳ בכל עתירותינו ומי האיש אשר יבא״ה לחכמ׳ אשר לא יחרד לבו ויתר ממקומו בגוף ו רמז הדברים עד היכן מגיעין כי באו בכפלון גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתינו והכוונה גלינו מארצנו פה למטה בארץ וע״י כך נתרחקנו מעל אדמתנו של מעל׳ היא השכינה בסוד והשק״ה על כל פני האדמה ומאמר מלך רחמן האמ״ד פה הוא על סוד שם מ״ה החדש אשר ממנו היה התקון ואלינו תפון עתרתינו לשוב ולבנות ארץ הריסותינו וצריך לומר אבינו מלכנו אלהינו והם רמז לע״ב ס״ג מ״ה כסידרן ומאמר גלה כבוד מלכותך תהיה הכוו׳ על סוד דעתיך כנודע לחכמי המדע. ובמאמר הכפול קרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ תהיה כוונתו האחת על עדת ישראל הפזורים והב׳ על נצוצי הקדושה שנטמעו בעמקי הקליפה ועליהם תשוב מאמר ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ כי אין מבלעדו יתברך יד ושם למלט׳ מיד צרו אימרו והביאנו לציון עירך ולירושלי׳ עיר וכו׳ לציון ישוב לרחל מקור׳ ציון ולירושלי׳ ישוב ללא׳ ואם אל בשב׳ אומרי׳ את מוספי והמתחכמי׳ לומר כן בחג השבועות מפני שנתוספו בו כמה קרבנות יתר על מוסף היום מפני שתי הלחם שהובא בו וכן בשני של פסח מפני העומר אינן אלא טועים שלא אמרו אלא במוסף של עצומו שלויים ולא על הבאגלנתו ויסלים הס״ך תפלתו

· יאמר אין כאלהינו אשר הוא תועלת לתקון ק' ברכות וכמו שנתבאר בשבת וסדר פטום הקטורת בכל יום ויום להבריח החיצונים והקליפה שלא יתאחזו בתפלה כמו שנתבאר שם בשבת שילהי פרק י"ג · ואחר התפלה יאמר הב' מזמורים ה' רועי ואלהים יחננו ועתה ביום טוב ומוסף מזמור צ"ו שירו לה' שיר חדש וכולי השתחוו לה' בהדרת קדש וכו' ·

ואחרי צאתו מן הקדש יהיו רגליו קלות כאילות לקבל פני רבו ברגל כדאמרי' בשני דסוכ' א"ר יצחק חייב אדם לקבל פני רבו ברגל שנאמר מדוע את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת מכלל דחדש ושב' בעי למיזל ותלמיד חכם מופלג בדורו אף על פי שלא למד ממנו כלום חשוב כרבו וחייב אדם לקבל פניו כמ"ש הט"ה סימן קל"ח והביא ראיה מהא דאמרינן בפרק אין עומדין דקא"ל על הכהן לשמואל מורה הלכה בפני רבך את ומקשים שם התוספ' דהא לא למד כלום לפניו ומתרצים דגדול הדור היה הא קמן דחשיב כרבו מובהק מדקאמר דהיה חייב מיתה על והוראת בפניו והכי משמע בריש האות' במעט' דרב גידל דקאמר המתן עד שיעלה אבלנו לרג' ופי' רש"י כשדורשין בהלכו' הרגל היו מקבלי' פני הר' שמא כל שדורש בהלכו' הרגל חייב לקבל פניו וטע' הדבר כמ"ש הרב ז"ל כי בשבתות ור"ח וי"ט יש הארה יתירה ברבנו ולכן בקבל פני רבו יושפע עליו מכח רבו ורבו יתירה הוספ' ליה ומדין קבלת פני הרב נשתרבב שמנה' ברוב תפוצות ישראל לפקוד איש את רעהו ואיש את קרובו בחגים ובמועדים ובעיני אין זה שמחת י"ט אפס מתלאה ולא זאת המנוחה והמרגעה להיות נעים ונדים אלה מפה ואלה מפה לא מצאו מנוח לכף רגלם מאז הבקר ותעבור הצהרים כל האזרח בישראל ישבו בשוקות ויהי כבא אל ביתם עייפים ויגיעי' כמי שעקר דלתי עזה ואיה איפה מקום מנוחתם בקדושת הרגל ואשר חכמים הגידו לא נתנו שבתות וי"ט לישראל אלא לעסוק בתורה ועושה אלה מבלעדי ביטולה של תורה ושמחת הרגל עוד יוסיפו סרה בפקוד איש רעהו להרבות בשיחה של בטלה והלואי לא יהיה בהם דבור של שחוק וקלות ראש ורוכן בלה"ר וכבר ביארנו למעלה בשם הרא"ו ז"ל דחומר הדבור בי"ט כשל שבת כולן שוו בשיעוריהן ולבי לחוקקי ישראל יראי ה' וחושבי שמו במטו מנייכו לא תתללוניה משבח אני את ברוח המקום נוחה הימנו לבלתי צאת ממקומו החונה אל העין ומקומו מושב"ר לו והיה בנוח עליו הרוח וטפל בהבלתו בתוכפת מרובה על העיקר בשמחת הרג"ל ובהתקד' כח הריבור בהגיון התורה והוא מאמר זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו בו בקדושתו בו בתורתו וה.א תועלת נפלא לבל יפקדו עליהם עוונות הראשונים בביטולה של תורה ביתר הימים והתברך בלבבם לאמר

יגעגו ולא הוכח לנו עת לעשות לה' מקוצר רוח ומעבודה קשה והן אל שדי לא מצאנוהו שגי' כח ולא בא עם בריותיו אלא כפי כח כל אחד ואחד ויום טוב ושבת יוכיחו כי בפנותם מהעבודה לא משו מתוך אהלה של תורה · וכן בהפכו כי ביטולה של תורה בחגים ובמועדים תהיה בעוכריו לפקוד עליהם גם עונות ראשונים של יתר הימים ח"ו וכבר הארכנו בזה במקומות רבים בחיבור זה ואמרו בספר החסידים שחסיד אחד היה מרבה בתורה וביראת ה' בימי מועדים יתר מאד מכל הימים והיה טעמו לפי כי כל ימי המועדי' המה ימי דין כי בד' פר' העול' נדון בעצרת על פירות האילן בפסח על התבואה בר"ה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון בחג נדונין על המים והואיל והמה ימי דין המקל ראשו בהם חמור יותר משאר השנה כי הואיל והעולם נידון אפשר שיוכרע הוא וכל העולם לכף חובה ואז רעב כי יהיה דבר כי יהיה חס ושלום בכנפיו נמצא דם נפשות אביונים והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ·

וזה כלל גדול לכל אנשי ישראל להיות צופים לסוף דבר בקדמותו וליראה שלא יפגע הדין במעט הצאן צאן קדשים ויהיה ח"ו פרצם גדולה בקדושה יכוחון אבהן דעלמא שכל ימי חייהם חיי צער אלים וזעים לבלתי היות קצף על עדת ישראל והרשב"י ע"ה ההוא אמר כל יומאי אכשערנ' דלא יוקיד עלמא בשלהובוי בדכוי רנדק וכו' וכמוהו כמה חסידי התנאים כגון רבי צדוק ור"א המודעי שהתענו על ירושלים ועל ביתר שלא יפגע בהם הדין וכה יהיה משפט אנשי ישראל להיות יראים וחרדים תמיד בכל הימים לא ישקוטו ולא ינוחו להרבות בתורה ובמצות בכוונה זו להתים כחות הדין ולהגביר את החסד ואת הרחמים · וביותר בקרב החגים והמועדים כולם קדושים ובתוכם ה' יושב על כסא המשפט יאותה לרועי ישראל להיות עיניהם פקוחות על כל דרכי בני אדם לשים מחשך לפניהם לאור ומעקשים למישור לבל יצאו מקו השורה הישרה ברג"ל השן מועד כי בא מועד כאשר בזאת רבים יכשלו להקדים קרואיהם כחתן לאמר אתיו אקחה יין ונסבאה שכר נאכל בשר אבירים קן ופרא טבח לפומא וכבא טבח לפומא זאת תורת האדם לאהבת השמן והשמחה לאסור איסר חג באהבי' במשת' היין כאדם דמי ישפך מהסתפח בגביעו גביע הקנץ מלא יין מאדם להוסיף דם האדם כא' דרים כל אשון האי חמר וזה שבת' על שולחנם בברחובות קריה ברוב דברים הדברים ויגר כמוך היה ערום לנגב אליהם פסקי תוספות על פסקי הרא"ש כי לכבוד ולתפארת הרגל מועדת השעשועים ואין שמחה אלא בבשר ויין וכל המרבה לשכר הרי זה משובח עד יפלא חן כבדו כמהר נפור אל פח והיו כשוכב בלב ים ודעתם ישכל עד בלתי היכר להבדיל בין הטמא ובין

הטהור והאספסוף אשר בקרבם אינו אלא טרף ורוח זנונים התעם עד גלו ׳בשר ערוה ורבות נרו׳ ורעות המשתעפו׳ ממשתה היין כאשר חכמינו נוחי נפש סיפרו בגינותו רי באר בגמרא ובמדרשי האגדות ריש כל מרעין הוא חמר • ואין בהם תבונה כי שמחה זו לתוגה נהפכה כאשר אין בהם מנהל לה באורח מישור · הכזה יהיה יום ששון ושמחה יבחר ה׳ לפרוק עול מוראת מלכו׳ שמים מעליהם להשליך אחרי גוום עוז הדרה של תורה מאין פנות כי המשפט לאלהים הוא בר׳ פרקים הללו ועל כל אלה מושל על ראשי עם קדש להיות פקוחות עיניהם להרים מכשול מדרך הע׳ בחגים ובמועדים בכל מכל כל מן לדבר הפקידות אשר יפקדו איש את רעהו הרבים יבאו דחופים אלה מפה ואלה מפה ועין כל שונאינו עוין עלינו בתפאר׳ הדר המלבושים אשר הלכו בני ישראל ברחובה של עיר הדורים בלבושם לכבוד ותפארת החגים והמועדים אשר היו אלינו כמה מקרי העלילות על זה בשנים קדמוניות מאת הגוים כי בערה בם אש קנאתם וימים של צער היו לישראל כאשר סיפרו בספר דברי הימים • והן לסעודות מריעות לשים מארב אליהם לבלתי היות שם ערוב משתה הנשים באנשים שאכלו על שולחן אחד שלא יבואו לידי תקלה וקלון •

וכתב הרמ״בם בסוף פ״ו מהלכות י״ט חייבין ב״ד להעמי׳ שוטרי׳ ברגלים שיהיו מסבבין ומחפשין בגנות ובפרדסים ועל הנהרו׳ כדי שלא יתקבצו לאכול ולשתות שם אנשים ונשים ויבאו לידי עבירה וכן יזהרו בדבר זה לכל העם כדי שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה ולא ימשכו ביין שמא יבאו לידי עבירה ע״כ (א״ה יתכן כי על כן נסמכה פרשת מועדים לפרשת שופטים ושוטרים) כללו של דבר כל שעסקו עם הנשי׳ קרוב אל החטא וכל הסובא יין קרוב אל כל מדות מגונו׳ שמנו חכמים וזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם לעסוק בדבר שאין בו ספק הוא עסק התורה ולחדש בה איזה ענין אמיתי להיות משמח אלהים ואנשים כמ״ש בזוהר פרשת שלח לך כיון דסלקין כלהון בשמתין דשארו עלייהו דישראל בלקי וקיימי בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב״ה שאיל לכלהו מאי חידושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא זכאה איהו מאן דחידושא דאורייתא אמרה קמיה כמה חדו׳ עביד קב״ה בכיש לפמליא דיליה ואמר שמעו חידושא דאורייתא דאמרת בשמתא דא לפלוני וכולהו מוקמו מלה בההיא מתיבתא איגון לתתא וקב״ה לעיל׳ חתום לההוא מלה וכו׳ וכל פמליא דלעיל׳ בייתין ההוא מלה וחיות הקד׳ מתרכין בגדפין ומתלבשין בגדפין ע״כ וי״ט ושב׳ דקאמ׳ רשב״י דלא מצאה היונה מנוח אפס בשבתות וי״ט בכמה נשמות יתירין דקא נחתין עמה לדיירא בישראל וכו׳ יתחדש שוו בשיעוריהם לחדש דבר בתוך ימי הי״ט או לשמוע ד״ת מחדה

מחדש או להגות בסוד האצילו׳ בספר הזוהר אשר הוא העולה על כל החידושים כמו שביארנו בפרקי שבת מפני הנפש היתירה שבו מבחינת המועד וכל סדר הליאוד המתוכן לשבת שם הוא המתוכן גם הוא לימי המועד ולא יעברו מלהגות בם בי״ט ועל זאת נצטוינו ע״י הנביא אל תשמח ישראל אל גיל בעמים שמתגאי׳ חיוב השמחה במועדי ה׳ הוא שלא יהיה שמח בשחוק וטיולים כמנהג שמחת הנכרים בחגיהם אפס בשמחת המועד עצמו שיהא שמח בשמחת התורה במועד יותר מאשר הזמנים כאשר חכמים הגידו שלא ניתנו ימים טובים לישראל אלא לעסוק בתורה ואי אפשר לאדם להיות דבק בשמחת קונו כל עוד שהוא שמח בשמחת העולם הזה בריבוי המאכל והמשתה כמאמר הנביא והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול בשר ושתות יין אכל ושתה כי מחר נמות מה כתיב אחריו ונגלה באזני ה׳ צבאות אם יכופר העון הזה לכם עד ימותון וכן נאמר לב חכמים בבית אבל ולב כסילים בבית שמחה והוא ע״ד מה שאמרו חסידים הראשונים ז״ל שסע״הז ועה״ב בשתי צרות בשתרנה את זו תקניף את זו כך בשעת השחוק וריבוי המאכל והמשתה אף בסעודה של מצוה אין אדם יכול לכוין שום יראת דשם יתברך לנגדו ועל כן אין ראוי לשמוח אף בימי השמחה יותר מדאי ומדרכי החסידים החכמים בנטות את ידם בסעודות גדולות של מצוה בחגים ובמועדים במשת׳ היין למעט יותר מכדי שיעורן שלא להמשך אחריו מתוך שערי ההתר בשמח׳ הרגל •

ובבר אמרנו כמה פעמים כי עת המאכל מבחן ומצרף לדעת אם אוהבים התורה או לא אם מוראת מלכות שמים עליהם או לאו ואם בעת האוכל בחגים ובמועדים שהאדם שמח וטוב לב אם יזכור התורה והיראה לבלתי נאת מדלתי בתי כנפי החסידות נבחן שאהבת השם קשורה בלבו ובשהוא שוכחה מתוך המאכל או יתלהב היצר ויתחזק על עומדו ובטל השכל ובפל • והוא אומרם שזמן השמגורה מעבר מסוכן שאם ימשך אז אחר תאותו ונבר עמלק וכאשר ירים ידו בתורת משה וגבר ישראל ובפ׳ חלק אמרו ת״ר הקורא פסו׳ משיר השירי׳ ועושה אותו כמין זמר והקור׳ פסוק שלא בזמנו מביא רעה לעולם מפני שהתור׳ חוגרת שק ועומדת לפני הקב״ה ואומרת רבש״ע עשאוני בניך ככינור שמנגנים בו הכותים אמר לה הקב״ה בתי א״כ מה יעשו בני בשעה שהם אוכלים ושותים ושמחים אמרה לפניו רבש״ע אם בעלי מקרא הם יעסקו במקרא בנביאים ובכתובים ואם בעלי משנה הם יעסקו במשנה בהלכות ובאגדות ואם בעלי גמרא הם יעסקו בגמרא בהלכות פסח בפסח בהלכות עצרת בעצרת בהלגו ; החג בחג • ומושל ברוחו ישית כל אלה לנוכח פניו לנהל בעודותיו בחגים ובמועדים באורח

בהורה מיסוד לבלתי לכת בחוקי הגוים עקלקלותם עד להשחית הוד הדרת סעודות אושפיזא עילאה אשר יאותו להעשות בקדושה יתירה יותר משאר סעודות על תפאר' רום מושב יקרם כספר מעלות המדות אשר בשיתו לבמו ענם הדרת הסעודות בימים טובים מה המה אין ספק כי ילבש חרדה כמאז להתנהל כיושר מעגל צדיק. להזהיר ולא להעדיף ויהיה קרוב לתועלת ורחוק מן ההפסד בלתי ספק וכ"ש אם הוא בעל תשובה אשר אמרו חסידים הראשונים שצריך לקיים אפי' בשבתות וי"ט שוב יום אחד לפני מיתתך שאם היה יודע שביום שבת או בי"ט ימות כמה היה ירא וחרד והיה משכים לקרות בתורה וכמה מעשים טובים היה עושה ולא היה נמשך אחר תענוגיו כן צריך שיעשה כל ימיו לתקן את אשר עוות בשבתות וי"ט ובפרט בימי השמחה שקרוב לימשך אחר תענוגיו ויצרו ימתהו צריך זהירות גדול כדי שלא יחזור לסורו ויהיה ככלב שב על קיאו כסיל שונה באולתו כמו שאירע לכמה שחזרו לסורם מחמת אכילה ושתיה ע"כ.

ומצוה על כל איש ישראל שלא לצאת מביתו ברגל וליטוש לאשתו ובני ביתו כדר בבית אפס עיקר המצוה בהם להיות שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוין עליו שנאמר ושמחת בחגך אתה וביתך ואפילו הקבלת פני רבו אי לא אזיל ואתי ביומיה לא מתחייב כמ"ש בפרק הישן והרמב"ם שלא חילק בדב' פרק ה' דת"ת משום דמלתא דפשיטא היא דאי לא אזיל ואתי ביומיה דמיפטר דהא כתיב בהדיא ושמחת אתה וביתך אלא דהש"ס הוא אסיק אדעתיה ממאמר משבח אני את העצלנים דאף דאזיל ואתי ביומי מיפטר להרבות בשמחת י"ט יותר. ומסיק דמילתיה דר"א איירי היכא דלא אזיל ואתי ביומי דמיפטר. וכתב הרמב"ם ז"ל אע"פ שאכילה ושתיה במועדות בכלל מצות עשה לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו אלא כך היא הדת בבקר משכימי' כל העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום וחוזרין לבתיהם ואוכלין. והולכין לבתי מדרשות וקורין ושונין עד חצי היום ואחר חצות היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהם לאכול ולשתות שאר היום ע"כ.

וכבר נחלקו בגמרא על דבר זה דתניא שמחת י"ט רשות דברי ר"א ר' יהושע אומר מצוה ושניהם מקר' א' דרשו כתיב עצרת לה' אלהיך וכתיב עצרת תהיה לכם ר"א אומר או כולו לה' או כולו לכם ר"י אומר חלקהו חציו לה' וחציו לכם ולהכי התבאר בגמ' כי עם היות הענין הזה כולל בכל המועדים חייבו יותר בחג השבועות דאמרינן התם אמר ר"א הכל מודים בעצרת דבעי נמי לכם מ"ט יום שנתנה בו תורה לישראל ואמר מר דמר בר רבינא הוה יתיב כלה שתא בתעניתא פירוש

בתענית

בתעני' חלום בר מעצרתא. וממהרין לצאת בי"ט מבית הכנסת ויש לקצר בניגונים שמאריכים בהם בני אשכנז כדי שלא ישהו מלאכול עד אחר שש שעות שאסו' להתענות בי"ט וכבר נזהרו על זה קמאי דקמאי ואותם שמפקידים איש את רעהו ושוהין עד הצהרים בלתי אכילה בבד משביהם ומחללין הוד יקר המועד ואם בפקוד איש על אחיו יקדמו שמה לטעום מיני מתיקה ילכדו באיסור אחר כי לא יועיל הקידוש אפס במקום סעודה. ואיש התמים יישר ללכת שלא לקדש קידוש של י"ט אפס על השולחן אשר לפני ה' במקום סעודה שאף שיועיל באכול כזית מה' מיני דגן מ"מ מנהג טוב להולכים בתמים שלא לקדש קידוש שבת וי"ט רק בכבוד והדר בשולחן ערוך לפניו ולא דרך עראי ויאמר לפני הקידוש בקול שסובים אתקינו סעודתא וכולי כמו בלילה וטוב יטול הכוס בב' ידיו מב' ידי זולתו ויאמר פסוק אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם ואשר יכפ"ה לחכמה מבית ומחוץ יכפ"כו ר"ת א'לה מ'ועדי ה' אמ"י סוד אם הבנים כי כה"י שלא לבד עם המוחין דאבא ואימא שלא מתלבשים בי"ט בזא"ה והשפה נקראים מקראי קדש ומעשה ידינו כוננה עלינו למוחין דאבא הנקראים קדש וז"ם אשר תקראו אותם אתם כתיב וסוד בכתם וכחתם בפסוק אותם במועדם ראשו לא"ב יגיע.

וישב יסב על שולחנו ברוב טובים לקיים מ"ע ושמחת בחגך וירבה במיני ערוכי' ולתפאר' הקודש איש לפי שיעורו ועכ"פ לא יעבור מלקבוע כל סעודה בי"ט על היין לכבוד הוד יקרא דמטרתא דאימא החופפת עלינו בי"ט ואלין ישים לבו בשתייתו להמשיך מאור חכמה עוז ובכן לא יצא מן השורש לגבא. ליח תקלה ח"ו וחייב לענגו כמו בשבת כמו שנתבאר בשם הרמב"ם לעיל וכמו שבמצות עונג שבת יש בה מהתקון פגם הברית כמו שיתבאר בפרק השובבים באריכה כן בעונג י"ט ימצא תועלת התקון הזה לפי דברי הרשב"י דתקונין דף כ"ח שמקישן יחד את שבת את י"ט את תפלין. ואול' עם היות כי שמחת י"ט חובה עלינו וראוי לאדם לאכול משמנים ולשתות ממתקים ולהרבות בשמחת י"ט וזה יהיה ללמד זכות על קצת אנשים השולחים ידיהם בי"ט לפעמים באיזה דבר של איסור שהם כשוגגי' מהם חושבים דמצוה קעבדי להרבות בשמחת י"ט וכמו שמצינו כמה דברים שהתירו רז"ל לעשות בי"ט מפני שמחת י"ט והנה כי כן אין ספק כי כל העדה כולם קדושים ולא ישלחו הצדיקי' בעולתה ידיהם ובדבר איסור אלא המה חושבים דמצוה קא עבדי מפני שמחת י"ט והם כשוגגי' וע"ד שאמרו בקוברי מתים בי"ט שהם כשרים לעדות משום דסברי מצו' קא עבדי כמ"ש בגמ' ומשום שמחת י"ט שלחו רבת מבני עמינו את ידיהם בכמה דברים שאסרום חכמים בי"ט

ואולם

ואולם ראוי להודיעם כי אין הענין כן ואין לו לאדם לפשוט ידו אלא בדבר היתר ואף זה דהא״ל מצוה הבאה בעבירה ·

והנה בענין הבשר שלוקחים בי״ט לא הותר רק בטבח שמכירו ומאמינו ואין צריך לפסוק עמו בדמים ומותר לומר לו תן לי כתף או ירך וכיוצא אבל כל מה שצריך לפסוק עמו בדמי׳ ושבום מנין הוי דרך מקח וממכר ואסור ואפילו לומר לגוי מערב י״ט ולזכור לו לקנות בשר בהזכרת שבום מקח דרך מקח וממכר של חול ואפילו בלא מעות לא אריך למעבד הכי וליתן המעות לטבח הגוי מבע״י ליתן לו כל וכך בשר בי״ט ובי״ט נותן לו הגוי מאליו כדי דמיו מותר ואין בו שום חשש · ובפת שאין צריך פסוק דמים מותר ללוקחו מן הגוים אפי׳ נאפה בו ביום וכן אם נאפה בשבת שלפניו דלמאי נחוש שמא נלקטו העצים שנאפה בו היום הא קי״ל אין שבח עצים בפת אא״כ באיסור הנאה ומשום שמא נטחן הקמח היום נ״כ ליכא דאדעתא דדובא טחני לה והם גוים · וכל זה לא הותר רק בדברי׳ שאין במחובר ושאינן מחוסרים צידה אבל כל שבאינו במחובר או שמחוסר צידה אסורי׳ אף למי שלא הובא בשבילו לאוכלו בו ביום ואפילו לטלטלו אסור מפני שרבלים שהיו במחובר או שלא נצודו מעי״ט הם מוקצה גמור לכ״ע דמדלא לקטן או צדן מאתמול הוה ליה אקצינהו מדעתיה שהרי א״א לעשותו בי״ט. לפיכך גוי שהביא דגים או פירות בי״ט אסורים ואף על גב דגבי גוי לא שייך הקצאה שהרי אין הלקיטה והצידה אסורה לו בי״ט לא רצו חכמים לחלק בזה בדברים אלו שיש בלקיטתן איסורא דאוריתא ·

ולערב אסורין בכדי שיעשו כדי שלא יהנה אפילו ממלאכת גוי הנעשית במזיד דיותר החמירו בגוי שעשה לצורך ישראל ממה שעשה ישראל בשוגג דבמלתא דלא שכיח לא גזרו ביה רבנן · והא דאמרינן דלערב אסורים בכדי שיעשו ואחר כך מותרין היינו אפילו בערב׳ ראשון שהוא ליל י״ט שני כמי מותרין בכדי שיעשו ממ״ה כפסק שאם הליל׳ חול הרי המתין בכדי שיעשו ולא נהנה ממלאכ׳ י״ט ואם הלילה קדש כמנא שנלקטו בחול ולא היה כאן מלאכת י״ט כלל · וזה בב׳ י״ט של גליות שעושין משום ספיקא דיומא וכן אם הובא בי״ט שני שצריך להמתין במוצאי י״ט בכדי שיעשו ומותרין אבל בשני י״ט של ר״ה שהם כיומא אריכתא או בי״ט הסמוך לשבת דשתי קדושו׳ הם כגון שיום ו׳ וז׳ הם י״ט או יום ז׳ וא׳ הם י״ט שאין א׳ מכין לחברו בין מלפניו בין מלאחריו ואם הובא בראשון צריך להמתין עד מוצאי י״ט או השבת בכדי שיעשו · ואיסור זה ישנו אפי׳ תלש הגוי הפירות או צד הדגים לעצמו שאסורים לאכלן ולטלטלן אף למי שלא הובאו בשבילו אבל לערב

מותרין במוצאי י״ט ראשון ואף מיד בלא שיעור בכדי שיעשו דלא שייך בכדי שיעשו בדבר שלא נעשה בשביל ישראל · ושיעור בכדי שיעשו שאינו שצריך להמתין בלילה בכדי שילך הגוי למקום שילקטו ויצוד ויחזור במלאכה ואם נסתפק לו מהיכן הביאו ימתין לפחות בכדי שיביאו מתוך לתחום · ואפילו הוא ספק אם נלקטו או נצודו היום אם לאו אסורין דלא חלקו חכמים אבל אם ניכר בהם שלא נלקטו או שלא נצודו היום מותרין למי שלא הובא בשבילו אם בא מחוץ לתחו׳ ואם לא בא מחוץ לתחום מותר אף למי שהובא בשבילו ואף גוי מסיח לפי תומו שלא נלקט היום או נצוד היום נאמן כמ״ש הפוסקים ז״ל ושן רבים עתה עם הארץ ואינם מטים אזן לשמוע דברי חכמים וכתב ימי אתוכתם וימי שמחת לבם בי״ט מתירין כל אלה בו ביום · ואין לראשי עם קדש כ״כ עונש לפי שמה יעשו גדולי הדור שאין דור׳ דומה יפה ומ״מ ראוי להכריז על אותם הרגילים באסור זה שלא לאכול שום אדם אצלם עד שיקבלו עליהם את הדין דבל כי הא אין מי שיתיר. משום מצות שמח׳ י״ט דהא״ל מצוה הבאה בעבירה :

(**א״ה**) בדין החלב שנחלב על ידי גוי בי״ט הסכים בס׳ שבה״ל סי׳ תק״ה לאסור החלב שחלבו גוי אפי׳ מבהמה שלו שלא לאוכלה בו ביום ואפי׳ בי״ט ב׳ בשני י״ט של ר״ה או בי״ט שאחר השבת או בשבת שאחר י״ט וה״ה אם ר״ה ה׳ ו׳ שאסורה אף בשבת הבא אחריו ואינו מותר אף בשני י״ט של גליו׳ כחלבם בזה מותר׳ בזה ואפי׳ לדע׳ הרשב״א וסיעתו דמתיר לאכול החלב שנחלב בו ביום ואפי׳ בי״ט א׳ בי״ט שלאחר השבת ושבת שלאחר י״ט אסור והאריך שם לבטל דעת אותם שהורו דחלב׳ שנחלבה בי״ט שני של גליות דמותר לאוכלו בי״ט בו ביום אף על פי שאם נחלבה בי״ט אחד אסורה לבו ביום ותלו עצמן בדקדוק בעל המפה שכתב שיהו בי״ט שני של גליות מותרת בי״ט שני והוא ז״ל מפרש דברי בעל המפה ומורה להחמיר ביום טוב שני של גליות שאין בו הפרש וחילוף ממנו לי״ט אלא דווקא בשני דברים אלו מת ולכחול את העין ובכל השאר שקולין הם ושוין הם ויבואו שניהם לאסור ולהחמיר בב׳ כבראשון וכמצט יותר כי היכי דלא ליתו לזלזולי) וכתב הרשב״א ז״ל שגוי שהביא לישראל בי״ט גוזלות קטנים משובכות שיש לו בעיר מותרים כיון שאין צריכים צידה :

ובענין תבשילי יום טוב יהא זהיר ונזכר שלא להכשל בכמה איסורין אשר כשלו בהם רבים מע״ה בדין הבינה שנולד׳ ביום טוב שאפי׳ נתבשלה בשוגג כגון שלכבו בו התבשיל וכיוצ׳ בזה מירי דלא זותא ושעמ׳ עביד לא בטיל אף בס׳ והכל אסו׳ אם לא נתבשל בשוגג עם בשר או עם בנים אחרים ויש ס׳ כנגדו דשרינן כולא בר מן הבינה ובב׳ ימים של ר״ה או שבת ויום טוב

הסמוכים זה לזה׳ נולדה בזה אסורה בזה ואם י"ט ביום א"כ ונולדה בשבת שלפניהם מותר בי"ט שני של גליות ממה נפשך שאם הוא י"ט הרי לא היה יום א׳ י"ט אלא חול ואין זה שבת מכין לי"ט כשיש חול בנתיים ואם אינו י"ט פשיטא דמותר שהשבת וי"ט מכין לחול ובענין הלישה בי"ט שלא למדוד הקמח שלא יקח באומד הדע׳ וכן לא יזהירן שלא ידקדו הקמח בתחלה אפי׳ ע"י שינוי זולת אם כבר רקוד׳ מאתמול ונפל בו צרור או קיסם דמותר לרקדו שנית אף בלי שינוי אכן אם עושה כדי שיהא הפת נאה צריך שינוי קצת כגון על גבי השולחן ובאותה הכברה עצמה אבל בכברה אחרת שמוציא הקמח וקולט הסלת אסור אפילו על ידי שינוי ועל ידי גוי שרי אפילו תחלת ההרקדה ע"י שנוי קצת ורבות נשות הקלו בזה ביום טוב שלא ברצון חכמים וגם קונות קמח מן הגוי בי"ט ולא חששו לאיסור ההרקדה וראוי למחות בידן:

ואף שהתירו חכמים מלאכ׳ אוכל נפש וכן מכשירי אוכל נפש צריך להודיען דהיינו דווקא כשלא היה אפשר לעשות מאתמול שיש מחמירין אפילו באוכל נפש עצמו כל שאינו מפיג טעם כלל אם עשאו מערב י"ט והכי משמע מדברי הר"ם במז"ל שכתב בפ"א כל מלאכה שאפשר להעשותו מערב יום טוב ולא יהיה בה הפסד ולא חסרון אם נעשית מבערב אסרו חכמים לעשות אותה בי"ט אע"פי שהוא לצורך מלאכה ע"כ וכל ירא שמים יהא זהיר בכך בתוך ביתו שלא להכשל באיסור דרבנן:

(**א"ה** כתב בשכנה"ג סי׳ תנ"ה דמאחר דהפידיאוס והטרי דהיינו טאייאריכס ע דיפי כשהם עשויים מבערב י"ט ונתייבשו אף שיש מקום להתירן אם עשאום או חתכו׳ בי"ט הסכים הרב ז"ל לאוסרן לעשות בי"ט אבל הלביבות דהיינו האליטריא שבת ימאה היא נאכלת בטוב וכשנתייבשה אינה נאכלת לתאבון התיר לעשות בי"ט אך אם בשני מינים הנזכרים עברו וסמכו על המתירין דיעבד לכבוד י"ט לא ענשינן להו עיין שם והנכון לעשות׳ בי"ט ע"י שינוי שישפה קצת אופן עשייתן או אם היה רגיל לעשות׳ והדף יצ"ב יעש׳ ע"ג מפה וכיוצ׳)ולגרור את הגבינ׳ בי"ט כיון שאינו מפיג טעמו אם גררו מערב יום טוב צריך להזהיר לבני ביתו שלא יגררוהו כי אם על ידי שינוי כדין דיכת המלח בי"ט כמ"ש הריב"ש ז"ל ונקירת התרנגולים שנשחטו מערב יום טוב צריך לנקרן ערב יום טוב ובי"ט ינקרם ע"י שינוי לאפוקי נפשיה מפלוגתא ועוד צריך להזהירם מה שכתבנו במשנה שלימה אין שוחקין את הפלפלים ולא את ההרדה בריחים שלהם משום דהו׳ כעובדים דחול אלא דך אותם במדוכה ככל התבלין (א"ה רבים הקלו לשחוק הקאה"בי בריחיים שלה בי"ט ולא ידעתי על מה שיסמוכו:)

ובענין הנוצות של עוף מורי ז"לה היה מזהיר לבני

לבני ביתו שלא למרוט הנוצה שלהעופות כי אם במקום שמניחים אותן שמה שלא לטלטל אותם דלא דמו לעור דחזי למזגא עליה ועוד דאוי להזהר מה שאסרו חכמים שלא לנפוח האש במפוח אלא בשפופר׳ ובמפוח של בעלי בתים ע"י שינוי דווק׳ מותר כדרכו אסור וצריך להזהר כשמסיקי׳ האש בי"ט שלא להוציא פחם שאחזה בו האש מהמדורה מפני שהוא דומה למכבה׳ וכתב המרדכי דמותר ליקח פחם או עץ הדולק מצד זה של מדורה להניחו בצד אחר הואיל ואינו מכוין כבוי ואגודה של פחמי׳ שהודלק׳ במדור׳ כל עץ שלא אחזה בו האש מות׳ לשומטו ואינו דומה למסי׳ שמן מהנר שהוא אסור משום מכבה דהתם הפתילה הדולקת יונקת מכל השמן וכל מה שאתה מסלק אתה מכחישו ומכבה מה שאין כן כאן כל א׳ דולק בפני עצמו ומפני ששתם עצים אין עומדים אלא להסקה׳ אסרו חכמים לסמוך הקדירה בבקעת עץ דהוי מוקצה לדבר הרר ורבים לא השגיחו בזה ולפידים שנשארו מי"ט ראשון שכבו מותר לחזור ולהדליקם בי"ט שני אפילו בי"ט שני של ר"ה או בי"ט שלאחר השבת ולא אמרינן שכיון שהודלק פעם אחד הוכנו להיות יותר טובות ונוחים להדליק בפעם ב׳ והו"ל שבת מכין לי"ט או י"ט מכין לחברו׳ דהא לא חשוב הכנה דלא חשיב הכנה אלא כשמכין דבר שלא היה בעולם אבל הכא שגופי הלפידים הם בעולם אלא שמתקנ׳ קצת על ידי ההדלקה הראשונה הוי כמו אפייה ובשול דלא מקרי הכנה כיון שאינו מתקן אלא דבר שישנו בעולם ככר הכי נמי גבי שיורי הלפידים דלצורך היום מתתקנים׳

ואסור לאפות ולבשל או לשחוט בי"ט אלא מה שהוא צריך ליומו משום כבו׳ י"ט כמ"ש אך אסר יאכל לבל נפש הוא לבדו יעשה לכם אבל מה שהוא צריך ליום מחר שאחר הי"ט אסור לתקנו דמאי שנא משאר מלאכות שאינן לצורך אוכל נפש שאסורין בין שיום מחרתו הוא בין שב׳ שהוא חול בין שהו׳ י"ט ב׳ של גליות ואפי׳ בב׳ י"ט של ר"ה ואע"ג דקדושה אחת הן הני מילי להחמיר ולא להקל אבל המרו חכמים ממלאה אשה קדרה בשר אע"פי שאינה צריכה אלא חתיכה א׳ ואפילו אחר שהניחה על האש מותר להוסיף בשר על בשר ואף אם הבשר היתה בקדירה קטנה שרי ליתנה בקדירה גדולה ולהוסיף עליו כדי שיהא שמן אכן צריך להזהר שלא תאמר בפירוש זה לצורך מחר שאם תאמר בפי׳ יש איסור בדבר׳ נשים יקרות כדי שלא להכי׳ שבמן לידי מדה זו זריזו׳ לבשל מערב י"ט ר"ה שצריכו׳ לליל ב׳ כדי שלא לבא להכשל באיסור של י"ט ואם שנבה האשה ובישלה לצורך מחר מותר וכהסכמת רוב הגדולים ז"ל ואחר אכילה אינה יכולה לבשל ולומר אוכל ממנה כזית דהוי הערמה ולא התירו רק קודם אכיל׳ ומהרי"ל ז"ל כתב דאסור להדיח קערות גם כן מיום טוב

לחברו

לחברו וליתא במרדכי פ"ב דבינה דר' יואל התיר לאפות בי"ט לצורך ברי' מילה שחל להיות ממחרת והיה יום אידם שלא היו יכולי' לאפו' אם לא בי"ט ולא היה די בתנור א' והתיר לאפו' ב"פ מפני צריכות א' מכל תנור ותנור לב' וג' ישרא'·(א"ה בספר מ"א ז"ל כתב דהב"מ חולק עליו וכתב די"ל דדוק' בפת החמיר מפני שצריך כל ככר טרחא ותקון בעצמו אבל בקדירה דחד טרחא הוא שרי ע"כ ·)

ועוד יש להזהר במה שהקלו רבים מבני ישראל להזמין גוים בי"ט בקרב ביתם ומבשלים לצורך גוים בי"ט והוא דין מבורר בגמרא שאסור לבשל לצורך גוים בי"ט ולפיכך אסור להזמינו שמא ירבה בשבילו ובגוי שבא מאליו איפלגו רבוותא דלהרמ"בם ז"ל שרי להאכילם עמו ולא חיישינן שמא ירבה בשבילו והטור חולק עליו וירא שמים יוציא עצמו מפלוגת' ואם בא אצלו יאכילהו בלא הזמנה והפצרה· ולא יפציר בו שיאכל אצלו אף על פי שבא מאליו דכיון דחפץ בו ומזמינו אסו' דמה לי מזמין דרך שליחות לביתו או שיזמין אותו אחר שבא מאליו (א"ה עיין בט"ז סימן תקי"ב שהכריע כן להלכה) ומ"מ האוסר לא אסר אלא כשאוכל עמו על השולחן שמא ירבה בשבילו אבל כשאינו אוכל עמו אלא שנותן לו מתנ' איזה דבר מותר דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו· ואם יודע שהגוי יבא לביתו יזהר שלא ירבה בשבילו כמו שהאריך בכל זה רש"ל ז"ל ·

ועוד יש להזהר במה שהקלו רבים מע"ה לפזר מיני בשמים על הגחלים ביום טוב ואמו' לעשו' כן אפי' מכוין לכבוד שמח' יום טוב להריח בהן דהוי דבר שאין שוה בכל נפש אלא למעונגים דכתיב אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם ודרשו חכמים דבר השוה לכל נפש אדם הוא לבדו יעשה לכם אבל דברים שאין הכל צריכים להם אלא קצת בני אדם אסור לעשותו בי"ט אכן התירו להחם מים לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו בי"ט שא"ל בערב שבת לכבוד השבת דהוי דבר השוה בכל ואף ע"ג שאין זה צורך אכילה הא אמרינן מתוך שהותרה הבערה לצורכה הותרה נמי שלא לצורך אוכל נפש וכתב רש"ל דמותר למי שרגיל במוגמר בתוך ביתו מפני כבוד שמחת י"ט להביא כלי מלא נקבים ומכסים אותו בעי"ט ופוקקים נקביו ובי"ט פותחים הנקבים ומגמר' הבית מתגמר ואפי' בשבת מותר (א"ה כתב בט"ז סי' תקי"א ראיתי בקצת קהלות ששופכין שמן של ריח לתוך המים בי"ט לצורך נט"י הכהנים ואיסורא עבדי דמוליד ריחא במים ואפי' אם יתנו השמן במים מערב י"ט מכל מקום מולידין ריח בידי הכהנים ע"כ ו עיין בהלכות קטנות ח"ב סימן ב' איסור הרחיצה במי הורד פניו ידיו וזקנו דבשערו איכא אולו די ריחא וגם בשינגע בשידיו שרויות במי הוורדי' על בגדיו מוליד ריחא בבגד אמנם מדברי רש"י פרק ב'

דבינה רי"ש דף כ"ג נראה דלא אסיר אלא במכוין לאולודי ריחא הא לאו הכי שרי דכיון דלא אסיר אלא מדרבנן · ולא מכוין אפילו פסיק רישיה מותר וכמו שכתב ת"ה סי' ס"ו) ·

ויתר משפטי דינים בזה שוו י"ט ושבת יחדיו בשיעוריהם ויותר מהמה בני הזהר לבלתי חלל קדושת י"ט רב הקדש מ'ו כי ע"כ אף שמשפטיו מתבארים לעיני כל משכיל אספתי בעומרים בקצת משפטים אשר יפול בהם השגיאה לרבים מע"ה ולרגל המלאכה אשר לפני לא זזה ידי מהעתיק קצת מהן בקצר' למען יהיו לטוטפות בין עיני כל ההוגה בחבורינו זה ולמען עשות סעודת י"ט על טהרת הקדש לבלתי היות שם ערוב השגיאה ומצוה על כל החרד אל דבר ה' לומר בתוך ביתו ערב י"ט פרטי הדבר שיש בהם איסור ביום טוב לבלתי יכשלו בכמה איסורים אשר בהן כשלו רבות שלא כרצון חכמים והקולר תלוי בצואר בעליהן כי נשים זריזו' המה ולא ישלחו בעולתה ידיהן אפס כי עז אהבתן עם שמחת יום טוב ויאשמו: דמצוה קא עבדי מפני שמחה של יום טוב ואמנם אין לאדם לפשוט ידו בדבר איסור מפני שמחת יום טוב דהוי מצוה הבאה בעבירה כמו שכתבתי למעלה ·

ואשרי הגבר לו ישים אלהים מעוזו ואת עניים ירחם לאומלה עליהם בראש שמחתו ואם אפס מקום אתו להביאם הביתה בלילי יום טוב לא יעבור שלהיות בימים עניי בני תורה סביב לשולחנו איש לפי שיעורו כי הוא תועלת עגום בחגי' ובמועדי' ובשמחתו בל יתערב זר ובפשו לו תשבע מלהגות לבו תבונו' על שולחנו מעבייננו של יום ובים"א בם את השולחן ·

בפסח יום טוב ראשון בזוהר פרשת אמור דף צ"ה עמוד א' ובחדש הראשון וכולי עד ואכשיכא מילי · ובסעודת יום שני בפ' אמור דף צ"ו עמוד ראשון רעיא מהימנ' והביף את העומ' ודברי הזוה' שם עד ואתחברו במלכא קדישא ·

ביום שביעי של פסח · בזוה' פרשת וירא דף קי"ג עמוד א' רבי חייא פתח ויראני את יהושע עד באתר חד ולא אתפליג · ובסעודת יום שני בזוהר פ' תולדות דף קנ"ט עמוד ב' מתני' תנן ד' רוחות שעולם עד במים לים מכסים ·

בשבועות בסעודת יום א' יהגה בזוהר פ' אמור דצ"ז ע"ב ת"ח כל בר נש דלא מני וכו' ורעיא מהימנא פקודא בתר דא וכו' עד מאן קאים קמי סיני ובסעודת י"ט ב' בפרשת פנחס דף רכ"ג עמוד א' רעיא מהימנא וביום הבכורים עד דף רכ"ה עמוד א' שבע שבתות תמימות תהיינה כל חד עם שית יומין דיליה ·

בריה בסעודת יום אחד יהגה בזוהר פרש' אמור דף צ"ח ע"ב בחדש השביעי, ורעיא מהימנ' עד באורך כראה אור, ובסעודת יום שני בפרשת פנחס דף רל"א עמוד א' אמר רבי יהודה לימא לן מר מאילין מילין דר"ה וכולי כל הזוהר עד זכאה חולקי דזכיהא להאי ולמחמי דא בעיני ·

בסוכות בסעודת י"ט א' בזוהר פרשת תצוה דף קפ"ו ע"ב וכד ישראל איכון בט"ו עד סוף הפרשה ובסעודת יום שני יהגה בזוהר פרשת כי דף ס"ג ע"ב עד דהוו אזלי חמו חד יודאי וכולי עד ורב שלום בניך ·

ובשמיני חג עצרת בזוהר פרשת ויחי דף ר"ך ע"א תא חזי כד אתע' ריבא בעלמ' וכו' עד דף רכ"א ע"א חדוותא דיליה בישראל ובסעודת י"ט ב' בזוהר פרשת תרומה דף קנ"ה ע"א וזאת התרומה וכו' עד סוף הענין דהוא אחד ושמו אחד ושוב אחר הלימוד ידברו בשיר לפני מזבח ה' כמו שנתבאר הטעם בסעודת הלילה והחכם עיניו בראשו שלא למשוך ביין את בשרו יותר מדאי מפני תפלת המנחה דהלכה רווחת היא שכור המתפלל תפלתו תועבה וכבר העתקנו בסעודת הלילה דברי הרמב"ם שכתב וכשאדם' אוכל ושותה ושמח ברגל לא ימשוך ביין ובשחוק ובקלו' ראש ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצו' שמחה שהשכרו' והשחו' הרבה וקלו' ראש אינם שמחה של הוללות ולא נצטוינו של ההוללו' והסכלו' של על השמחה שיש בה עבודת היוצר ·

פרק רביעי

מצות הדרשה לראשי עם קדש גדלה במעלתה ביתר הימים ויתר גדול מאד שגבה בקרב החגים והמועדים אשר קרן השן מועדת בהם ועלולי' לבא לידי תקלה מתוך האכילה והשתיה מרובה ועל כן יש לכל ראשי עם הקד' לקבץ כל אחד בקהלתו אנשי עדתו ולדרוש להם את חוקי האלהים ואת תורותיו הלכות רגל ברגל והוא מ"ש בש"ס תניא משה תיקן לישראל שיהיו שואלין ודורשין בעניינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג · ובימי חכמי הקדמוני' היו יושבי' עד חצי היום לשמוע הלכות יום טוב ומעשה בר"א שהיה יושב ודורש בהלכות י"ט יצאת כת ראשונה אמר הללו בעלי פטמין כלומר שהכינו להם חביות גדולות ולפיכך מהרו לצאת ולא רצו ליגע בתורה של אוכלין ושותין יצאת כת שניה אמר הללו בעלי חביות יצאת כת ג' אמר הללו בעלי כדין יצאת כת ד' אמר הללו בעלי לגינין יצאת כת

ה'

ה' אמר הללו בעלי כוסות התחילו כת ו' לצאת אמר הללו בעלי מאירה שהיה בית המדרש מתרוקן מאד ובגלוי הדבר קשה בעיניו כתן עיניו בתלמידי' והתחילו פני התלמידין להשתנות אמר להם לא לכם אני אומר של להללו שמניחין חיי העה"ב ועוסקים בחיי שעה ·

הנה שאף שכוונת היוצאים היתה מפני כבוד י"ט לאכול ולשתות קרא' בעלי מאירה דהלכתא כרבי יהושע דאמר חלקהו חציו לה' וחציו לכם והמה לא כתנו חלק הראש של הנפש היפ' כמשפט לאוהבי שמו כמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו אחר שנפשו שבעה לה מתורה ותפלה והן עתה בדורות הללו שערבה כל שמחה ופאר התורה ואין הדרשה רק אחר הסעודה יש לכל איש ישראל לשקוד על בתי כנסיות וב"מ לשמוע אל דבר ה' שלא להיו' מכלל בעלי מאירה והדברים ק"ו ואם כשהקדימה הדרשה של הסעודה המתאחרים לשמוע הדרשה היו בעלי מאירה כ"ש עתה אחרי אכלם כדי שובע נפשם שכל המתרשל בענין ופונה לבו לבטלה יותר ח"ו בלי ספק · ואין לאדם להאריך על שולחנו יותר מדאי וכן לא יגרום בשיהוי לתת מקום להרהורי ה' וכל הקודם זכה ישא ברכה אשר באמת לזאת יקרא שמחה וששון ליהודים כי בזה יתברך יתעלה ויתקלס כאשר חכמים הגידו שאמר הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת והלכו' חג בחג כדי שילמדו מתוך דורות הבאים להקהיל קהלות ללמוד וללמד ולהורות לישראל ד"ת איסור והתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני · ולכן יאותה לאנשי ישראל להתאסף ברוב עם אל קהלתם ברוב ששונים בנופש אל גודל מעלתם בהיותם סרים אל משמעתו של החכם הדורש אשר יש בו גם מסגולת מחילת עונותם כאשר חכמי' הגידו במדר' אגד' נדיבי עמים נאספו עם אהי אברהם א"ר סימון מתעלה שמו של הקב"ה בשעה בשעה שישראל נכנסים לבתי כנסיות ולב"מ ונותנין שבח וגדול' להקב"ה וא"ר ישמעאל באותה שעה כששומעין האגדה מפי החכם וא"כ עונים איש"ר באותה שעה הק"בה שמח ואומר למלאכי השרת באו וראו עם זו יצרתי לי כמה הם משבחין אותי באותה שעה מלבישין אותו הוד והדר לכך נאמר ברוב עם הדרת מלך ובמדרש שוחר טוב הוסיפו עוד ז"ל בשעה שהחכם יושב ודורש לפני הצבור ועונין עליו איש"ר אפילו אם נחתם גז"ד אני מוחל להם ומכפר עונותיהם של ישראל ע"כ ואם ביתר הימים תגדל מעלת סגולה זו עוד תוסיפי לגבהה בקרב החגים והמועדי' אשר כולם קדושים ובתוכם ה' יושב על כסא דין כמ"ש בד' פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצר' על פירו' האילן וכו' בחג נדונין על המים · שהרי אף אם נחתם גז"ד יש בו מהסגולה לקרוע גזר דינם כאמור במאמר וכ"ש שבעת המשפט בבואו לחתום גז"ד אם המנא ימנא

בס

כה פאר הסגולה הזאת להקהיל קהלות ברבים לשמוע אל דבר ה׳ · יתוכחו ולא תחול עליהם שום גזרה רעה ועליהם תבא ברכת טוב להוציא לאור משפטם :

ואולם ככר הודענו בחיבורינו זה אשר אפס לא תהיה תפאר׳ הסגולה הזאת רק כשיהיה דברי הדרוש רובו למעשה כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה · דהיינו להודיע להם חוקי האלהים ותורותיו לא כמו שנתפשט מקרוב לדרוש כל דרשו׳ בהגדות ולא בדינין והלכות כל עיקר להראות את עצמו שהוא חכם ויודע לדרוש פסוק או מאמר בכמה פנים וכבר צווחו על זה כי ברוכיא קמאי דקמאי · ואיש התמים ארחות צדיקי׳ ישמור יאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידו לדרו׳ שלים בפשטי׳ מתוקי׳ בנויים על הקדמו׳ אמיתיו׳ ושלים בהלכות ושלי׳ בתוכחות מוסר אשר היא היתה לראש פנה כל הימים ויתר גדול מאד בחגים ובמועדים לפי כי המה ימי דין ומזכות וחיי האדם תלויי׳ בהם ואמרו בראשון דתמי׳ כל זמן שהתוכח׳ בעולם נחת רוח בא לעולם טובה וברכה באים לעולם שנאמר ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב ובסגולת התוכחת בעת המשפט על הטובה והברכה אל העולם יגברו הרחמים ויצא לאור משפטם · וכן בהפכו העדר התוכחת היא תהיה שורש פורה רוש ולענה לפקוד עליהם עונות ראשונים ולהתחייב בדין ונמצא כל העולם מוטלים ברעב ובצמא ובחוסר כל ח״ו ועל כן כתב הרמ״בם שחייבים ב״ד להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו מסבבים ומחפשים בגנות ובפרדסים ועל הנהרות כדי שלא יתקבצו לאכול ולשתות שם אנשים ונשים ויבואו לידי עבירה וכן יזהרו בדבר זה לכל העם כדי שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה ולא ימשכו ביין פן יבואו לידי עבירה ע״כ כי אף שחיוב זה שוה בכל ימות השנה הכל יגדל החיוב יותר ברגל מפני כי המשפט לאלהים הוא והחוטא בקרב אותם הימים חמור יותר לפי כי הואיל והעולם תלוי ועומד בדין הרי אמרו לעולם יראה אדם את עצמו ואת כל העולם כאילו חציו זכאי וחציו חייב זכה הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות ואם לאו הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה נמצא שהחוטא אז המר מאד כאשר הוא חב לעצמו וחב לאחרים עמו :

ובפסח שנידון העול׳ על התבואה יוכיח למישו׳ לעדתו ויודיע להם העונו׳ אשר עליה׳ התבואה לוקה הוא מ״ש בשבי דשבת בעון גזל הגובאי עולה והרעב הווה ובני אדם אוכלין בשר בניהם ובנותיה׳ שנא׳ שמעו את הדבר הזה פרו׳ הבשן אשר בהרי שמרון העושקות דלים הרוצצות אביונים וכתיב הכיתי אתכם בשדפון ובירקון תאניכם וזיתכם יאכל הגזם וכתיב יתר הגזם אכל הארבה ויתר הארבה אכל הילק ויתר הילק אכל החסיל וכתיב ויגזור על ימין ורעב ויאכל על שמאל ולא שבעו איש בשר זרועו יאכלו אל תקרי בשר זרועו אלא בשר זרעו כו׳ אשר עון זה הוא עון מכאיב הגוף והנפש וכלתו את בניו ואת אבניו ומי שנכשל בעון זה הלא הורס יסודות התורה ועיקר שורש האמונה שכל מצוות התורה תלויות בה ובפרט בגזל של רבי׳ שאינו נזהר לשל׳ חוקו עם יתר חביריו אנשי מקומו שהוא עון פלילי שיש בכלל הרבים עניים יתומים ואלמנו׳ ועושים עליהם עול משא מלך ושרים ובכל גזל נפטר בתשלומין לא כן הגוזל העני שלא יפטר בתשלומין וחייב מיתה בידי שמים כמ״ש אל תגזול דל כי דל הוא כי ה׳ יריב ריבם וקבע את קובעיה׳ נפש ולא עוד אלא שחב לאחרים אתו שהגובאי עולה והרעב הווה ונמצאו העניים והאביונים האומללים מוטלים ברעב בעונו ובמקומו יתבאר פרט זה באורכה :

עוד אמרו שם בעון ענוי הדין ועוות הדין וקלקול הדין ובטול תור׳ חרב וביזה רבה ודבר ובצורת בא ובני אדם אוכלין ואינן שבעין ואוכלין לחמם במשקל דכתיב והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית וכתיב בשברי לכם מטה לחם ואפו עשר נשים וכו׳ ואין ברית אלא תורה שנא׳ אם לא בריתי יומם ולילה וכו׳ וכתיב יען וביען במשפטי מאסו · והנה מפני צורך שעה אמרו חכמים ב״ד מכין ועונשין שלא מן התורה אבל לא לעבור על ד״ת אלא לעשות סייג לתורה ומזה נשתרבב המנהג ברוב תפוצות ישראל למנות פרנסים ומנהיגים שיהיו דנין לפי הענין ולפי התקונים והם נקראים פסקי בעלי בתים וכן כתבו הפוסקים ז״ל עיירות שאין בהם חכמים הראויים להיות דיינים וכדי שלא ילכו בערכאות של גוים התירו שיהא ביניהם ב״ד של ישראל אע״ג דלא גמירי דינא ע״כ אכן נשתרבב מזה דור אחר דור שאף היכא דאיכ׳ דגמירי דינא ממנים לאנשים משוללי ההשכלה דלא גמירי דינא ודנין כפי אות נפשם לא לפי הדין ולא לפי התקוני׳ פעמי׳ מפני הכבוד ופעמים מפני אהבה וקורבה ופעמים מפני היראה ועבירה גוררת עבירה שדבר זה גורם מחלוקת בישראל כי כל א׳ רוצה להיות מנהיג להשתרר על חברו ולא שחברו ישתרר עליו · ומהרי כתב בפסקיו וקרא תגר על פסקי בעלי בתים וז״ל ובעיני הם גרועים מדיניהם של גוים כי לדיניהם יש סדר ובפסקי בעלי בתים אין סדר כי לדין א׳ פעמים לזה מזכין ופעמים מחייבין פעמים במתכוין להזיק ופעמים שלא במתכוין וכו׳ עכ״ל על כן מהראוי הוא שגדולי הדו׳ יפקחו בזה ויעשו תקוני׳ שמנהיג׳ לא יסורו מדין תורה או במקום שצריך לעשו׳ סייג יתנהגו לפי התקון ולא לדון בלי טעם כאות נפש׳ ומכל שכן חליל׳ וחלילה לעבור על דברי תורה :

וברעיא מהימנא פרשת נשא דף קכ״ה ע״ד האריך בענין זה וז״ל חכמת סופרים

ת בדיח ביניהו בכל קריתא וקרתא ובכל אתר דישראל מפוזרין ביניהו בין מלכוון ואתהדרו איכון ערב רב רעיין על ישראל עאנא דקב"ה דאתמר בהו ואתן נאני נאן מרעיתי אדם אתם ולית לון יכולת למעב' טיבו עם ת"ח ואנשי חיל ויראי חטא מסובבים מעיר לעיר ולא יחננו ומחרימין ערב רב ביניהון דלא יהבון לון באתרין סגיאין אלא דבר קצוב דלא יהא תקומה לנפילו דלהון ואפילו חיי שעה וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא בצער בדוחקם ביגונא חשיבין ככלבים בנים המסולאי' בפז איכ' נחשבו לנבלי חרש בראש כל חוצות איכון דלא אשראי אכסניא ביניהו ואיכון ערב רב עתירין בשלוה בחדווא בלא צערא בלא יגונא כלל גזלנין מארי שוחד דאיכון דיינין רישי עמא כי מלאה הארץ חמס מפניהם עלייהו אתמר היו צריה לראש באומאה עלך זמנא תניינא בחיי ה' צבאות אלהי ישראל יושב הכרובים דכל מילין אילין לא יפלון מפומך בכל יכלתך למללא קמי קב"ה ולאחזאה דוחקא דילהון ע"כ הנה כל דבריו כגחלי אש על דייני בעלי בתים הדנין את ישראל צאן מרעיתו יתברך במשפט מעוקל וקראן גזלנים מארי שוחד כי מלאה הארץ חמס מפניהם להיו' דלא גמירי דינא ודנין כאות נפשם לא לפי הדין ולא לפי התקוני' אשר גבלו ראשונים ראשי אלפי ישראל ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים · וגם על דייני בעלי בתים אלו הוא מ"ש בפרק כל כתבי תניא ר' יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל שכל פורענות שבא לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנא' שמעו נא זאת ראש"י בית יעקב וקציני' בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו וכתיב בונה ציון בדמים ראשיה בשוחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו וכו' לפיכך מבי' עליהם הקב"ה ג' פורעניות כנגד ג' עבירות שבידם שנא' לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה והר הבית לבמות יער ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים מישראל שנא' ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבו' סיגיך וגו' ואשיב' שופטיך כבראשונה ודי בזה הערה לראשי עם הקדש פרנסים ומנהיגי ישראל להיות דיניהם דין על פי התורה ועל פי תקוני הראשוני' לא יעדרו דבר לבל ימצא בכנפם דם נפשות אביוני' והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומחוייבים חכמי הדור להתאמץ בענין זה כמ"ש בזוהר רות דף ו' ז"ל דיינא אית ליה למרדף בתר עובדי מתא דלא ייתא דיינא אנא למידן בין גברא לחבריה ולא יתיר שא כל עובדי מתא תלויין על קולריה ואי אטי' עיגוי מעובדי מתא היהו אתפס בחובייהו ובשעת' דדינ' אתער על עלמא איהו אתדן בקדמית' עד כאן · ועל כן חיוב מוטל על חכמי ישראל להשגיח בדיניהם של הפרנסים והמנהיגים שלא יעקשו את הישרה ויודיעו אליהם עושי הדברים כאשר המה והיראים והחרדים אל

דבר

דבר ה' יהיה להם תנאי מפורש בעת שממנין אותו לראש על העדה שישגיח בכל מעשי העיר ובלעדו לא ירים איש את ידו לדון דין מדעתו שלא ברצון חכמים ועליהם תבא ברכת טוב ·

ועוד יש ג' עונות אשר כל א' מהם יהיו סיבה אל חרפת הרעב כמ"ש בפ' הערל ויהי רעב בימי דוד ג' שנים שנה אחר שנה שנה ראשונה אמר להם שמא עע"ז יש בכם דכתיב ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם וכו' ועצר את השמים ולא יהיה מטר שנייה אמר להם שמא עוברי עבירה יש בכם דכתי' וימנעו רביבים ומלקוש לא היה ומצח אשה זונה היה לך שלישית אמר להם שמא פוסקים צדקה ברבים יש בכם ואין נותנים דכתיב נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר וכו' · ועל כל אלה יביא אלהים במשפט בפסח על התבואה ולכולם בשם יקרא המוכיח לקהל עדתו והנה על עע"ז כבר אמרו בפ"ק דע"ז תניא רבי ישמעאל אומר ישראל שבח"ל עע"ז בטהרה הם כיצד גוי שעשה משתה לבנו וזימן כל היהודים שבעיר אף על פי שאוכלין משלהם ושותים משלהם ושמש שלהם עומד לפניהם מעלה עליהם הכתוב כאילו אכלו מזבחי מתים שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו ופריך ואימא עד דאכיל אמר רבא אם כן נימא קרא ואכלת מזבחו מאי וקרא לך משעת קריאה ובכלל זה גם כן הא דאמרינן בפ' ד' מיתות אמר אבוה דשמואל אסור לאדם שיעשה שותפות עם הגוי שמא יתחייב לו שבועה ונשבע בע"ז שלו והתורה אמרה לא ישמע על פיך וכו' ·

וכבר מן דין אשר רבו' מע"ה התירו לגלח פאתם וללבוש בגדי גוים שלא יכירום שהם יהודים וכשהם הולכין בדרכים להמלט מהמכס או כרג"א אומרים שהמה גוים וזה אפילו כדי שלא יהרגוהו כאשר כמ"ש הרא"ש בריש פ"ב דע"ז וכל שכן כשבא להפטר מכרג"א וכיוצא שאסור וכבר נשאלו הראשונים על דבר ישמעאלי' ויהודים שהיו הולכים בדרך בשעת הגזרה ופגעו בהם פריצים וחקרו אותם מרחוק אם יש ביניהם יהודים וכיון שהיהודי בלבו אם ישאלו יאמר להם האמת והישמעאלי' אומרים מה אתם סבורים אין כאן שום יהודי ביניכו ויכול היהודי ועל שלא אמר אתה משקר היה לבו היהודי נוקפו ואמרו חכמים דאין ליהודי עון אשמה בזה הואיל ולבו היה לשמים ולרווחא דמלתא מפני שהיה לבו נוקפו אמרו שיתענה ב' וה' וב' ומה יענו ליום פקודה האנשים החטאים ההם בנפשותם אשר במרד ובמעל כחשו בי היהדותם להיו' ככל הגוים מפני דרדא דמזונא אויה להם אהה עליה ·

וגם עון החמור אשר נשתרבב ברבים מעמי הארץ ונשותיה' יותר מהם אשר מתרפאים במעשה שדים ומקטירים להם והם עע"ז בפהרסיא ואין מוחה בידם וחייבים כל רועי ישראל להיות עיניהם פקוחות על כל אלה

לבל

לכל תהיה לפוקה ולמכשול ליקח חרפת רעב בעונם . ומזה אשר חכמים הגידו כל המבזה את המועדות כאילו עע"ז שנאמר אלהי מסכה לא תעשה לך וסמיך ליה את חג המצות תשמור ופי' רש"י שנוהג מנהג חול בחול המועד ולפיכך צריך להודיען לרבים מבני ישראל עונשן של דברים ויתנו לב לשוב גם עון הב' ומצח אשה זונה היה לך.

אני הגבר ראה בעוני עמי רבות בנות ההולכו' בחוקות עכ"ום במצח אשה זונה בשוקים וברחובות ומכשילות את הרבים במראית העין וחזקה שליה עושה שליחותו ואם בפנויות רע ומר המעשה עוד ינדל הכאב בנשואות ההולכו' כמשפט הבנות הבתולות ולא שמרו דת יהודית והתירו לגלות שערן כשיעור פאת נכרית ויתר איסורים עד שאין הפה יכולה לדבר ולא האזן יכולה לשמוע את אשר הפריזו על המדה רבות בנות בערי הפרא"נקי י"א ללכת במחול עם האנשים יד ביד מלובשו' ומקושטות כמשפט הבנות של הערלי' בתפארת הקלגסים והעכסים בטויות גרון וערום עד בית דדיהם אוי לעינים שכך רואות ואין מוחה בידם אשר עון זה הוא היה שורש פורה רוש ולענה בימי חרבן בית ראשון עד עלות חמת ה' לאמר כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עינים וכתיב ושפח ה' את קדקד בנות ציון ואמרו חכמים דהוו שייפין ברומחין ומהלכין בגסות הרוח ותלכנה נטויות גרון שהיתה אחת מהן לובשת תכשיטיה והיתה מטה גרונה להראות את תכשיטיה משקרות עינים ר' מני דקסרי אמר שהיו משקרות עיניהם בסיקרא ור"ל אמר בקולריא אדומה הלוך וטפוף תלכנה כשהיתה אחת מהן ארוכה שיתה מביאה שתי קצרו' והיתה נותנת ברגליה קונדירקון עבה כדי שתראה ארוכה וברגליהן תעכסנה דבי אבא בר כהנא אמר שהיתה מרת דרקון במנעליה (פירוש ואסור משום עז' כדשכינו המונא צורת דרקון) ורבנין אמרי היתה מביא' שפופרת של ביצה והיתה ממלאה אותה אפרסמון ונותנת אותה תחת עקיבה במנעליה וכשהיתה רואה כת של בחורים היתה רופסת עליה והיה אותו הריח מפעפע בהם כארס של עכנא והיה הקב"ה אומר לישעיה מה אלו עושות כאן יקומו ויגלו מכאן והיה ישעיה אומר להם עשו תשובה עד שלא יבא עליכם שונאי' אמרו אם יבואו שונאים עלינו מה יהיו יכולין לעשות שנאמר האומרים ימהר יחישה מעשהו למען נראה דושביא ראאי ונוטל אותי אפרכוס רואני ונוטל אותי היועץ רואה אותי ומושיב אותי בקרון הה"ד ותקרב ותבואה עצת קדוש ישראל ונדעה כדע דתן הוא דקיימא דילן או דיליה כיון שגדלו העונו' באו השונאים והיו מתקשטות ויוצאות לפניהם בזונות דוכוס רואה אותן ונוטלן אפרכוס רואה אותן ונוטלן היועץ רואה אותן ומושיב אותן בקרון אמר הקב"ה

הקב"ה לא קיימא דילי וקיימא דילהון מה עשה ושפח ה' קדקד בנות ציון . ר"א ור"י בר חנינא ר"א אמר הלקן בצרעת ר"י ב"ח אמר העלה משפחו' משפחות של כנים על ראשן אמר הקב"ה יורע אני שאין א"ה בדלים מן הצרעת מה עשה ה' פתהן יערה רמז הקב"ה למעייניהם והיה מוציאה דם וממלא הקרון דם והיה אותו שלטון נועצה ברומח ונתנה לפני הקרון והיה הקרון עובר עליהן ומרמסן עד כאן :

ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כמזימתן להבזו' דת יהודי בעיניהן כשומען את כל הקורות אותן אשר אין ספק כי ככה יהיה משפטן של בנות ישראל האחרות ההולכות כמשפט בנות הערלים בשית זונות ונצורות לב להיות כלקות כמשפט בנות ציון והיו למרמס לכף רגל השור והחמור בגלות כפשן כי ימותו . וגם בכנפיהן נמצאו דם נפשות אביונים באשר הנבלה הזאת היא המביאה מגפות וגזרות רעות לעולם ולמעלה מהן חרפת רעב של מהומה ושל בצורת הבאה ביחוד על עון זה כאשר מעיד הנבואה וימנעו רביבים ומלקוש לא היה ומצח אשה זונה היה לך :

ובזוהר פרשת נשא דף קכ"ה אמרו א"ר חזקיה תוכחא ליתי על ההוא בר נש דשבק לאתתי דתתחזי משערא דרישא לבר ודא הוא חד מאי יכון בניעותא דביתא ואתתא דאפיקת משערא דרישא לבר לאתתקנא ביה גרים מסכנותא לביתה וגרים לבנה' דלא יתחשבון בדרא וגרים מלה אחרא דשריא בביתא מאן גרי' דא ההוא שערא דאתחזי מרישא לבר ומה בביתא האי כ"ש בשוקא וכל שכן חציפותא אחרא וכג"כ אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך אמר רבי יהודה שערא דרישא דאתתא דאתגלייא גרים שערא אחרא לאתגלייא ולפגמא לה בגין כך בעיא אתתא דאפילו טסירי דביתא לא יחמו שערא חד מרישא כל שכן לבר תא חזי כמה דבדכורא שערא הוא חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא גרים לעילא גרים לתתא גרים לבעלה דאתלטייא גרים מסכנותא גרים מלה אחרא בביתא גרים דיסתלק חשיבותא מבנהא רחמנא ליצלן מחציפו דילהון ועל דא אצייא אתתא לאתכסייא בזוותי דביתא ואם עבדת כן מה כתיב בניך כשתילי זתי' מה זית זה בין בסיתווא בין בקייט' לא אתאבידו טרפוי ותדיר אשתכח חשיב יתיר משאר אילנין כך בנהא ישתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא ולא עוד אלא דבעל' מתברך בכלא בברכאן דלעיל' בברכאן דלתתא בעותרא בבנין ובני בנין הה"ד הנה כי כן יבורך גבר ירא ה' ע"כ :

ואשרי הגבר אשר תהיינה עיניו פקוחות להרים מכשול מקרב ביתו וידע כי שלום אהלו (א"ה הרב בעל באר שבע כתב תוכחת מגולה וז"ל

ז"ל תוכחת מגולה יפה ומעולם אדבר עם בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים ובפרט עם נשים נשואות שהם מזמרות ומשמיעות קול שיר בזמירות שבת עם בחורים זקנים עם נערים יחדיו ואין איש שם על לב שהיא מצוה הבאה לידי עבירה חמורה לפי שאמרו ז"ל בפרק עגלה ערופה זמרן גברי ועניין נשי פריצותא זמרן נשי ועניין גברי כאש בנעורת ובפרק מי שמתו אמרו אמר שמואל קול באשה ערוה ופירש קצת מן הפוסקי' דלענין קריאת שמע קאמר קול באשה ערוה ודבר ברור הוא דלאו דווקא ק"ש אלא ה"ה כל דבר שבקדושה כמו שכתב המרדכי ז"ל הילכך אסור לומר דבר שבקדושה בשמיעה קול שיר של אשה ובעונותינו בין אומות העולם אנו יושבים ועת לעשות לה' הפרו תורתך הלכך אין אנו נזהרים מללמוד בשמיעת שיר נשים ארמאות ע"כ וכ"כ שם ר"י ומסיק דה"מ בשעה שמנגנת אבל בשעה שמדברין כדרכן מותר.

ופליאה דעת ממני שהרי אמרו בפ' י' יוחסין דרב נחמן אמר לר"י נשדר ליה מר שלמא לילתא א"ל הכי אמר שמואל קול באשה ערוה כלומר ואם נשאל בשלומה תשיבני דמשמע כהדיא דאפילו כשאינה מנגנת ומזמרת אסר שמואל שהרי לאו אורח ארעא להשיב שלום בשיר וזמ' ומשמע נמי דלאו לענין ק"ש דווקא אתמר אלא דלשמוע קול האשה קאמר דהוי ערוה. ועוד נראה לי ברור דהא דקאמר שמואל קול באשה ערוה אין רצונו לומר דווקא באשת איש אלא ה"ה פנויה ואע"ג דפשוט הוא כתבתי להוציא מלבו של חכם א' שהתיר לשמוע קול פנויה ועיקר יסודו שבנה עליו סברתו הוא לשון הרמב"ם פ' כ"א מה' איסורי ביאה שכתב ואסור לשמוע קול ערוה וכו' הוא סבר כיון שכתב קול ערוה ולא כתב קול אשה כלשון שמואל מריה דשמעתא' שכוונתו לומר דווקא קול אשה נשואה שהיא ערוה ואתי לאפוקי פנויה שאינה ערוה ואני אומר לא תאבה לו ולא תשמע אליו דמאי שנא קול באשה ערוה דקאמר שמואל ממה שאמר שמואל גופיה אין משתמשין באשה וכהנה רבות לאלפים דפשיטא דבעי למיסר בין נשואה ובין פנויה והא דנקט הרמב"ם אסור לשמוע קול ערוה לאפוקי קול של אשתו דמותר לו לשמוע ולכן נכון לכל אשה כשרה יראת ה' בין שהיא נשואה בין שהיא פנויה בתולה או אלמנה שלא תשמיע קול בזמירות ולא בשום דבר בשום זמן כל זמן שמיסב עמה איש שהיא ערוה עליו רק שפתיה יהיו נעות וקולה לא ישמע כלל וכלל ואף אם היא צנועה גם חסידה ביותר וכוונתה לשמים מ"מ היא מצות הבא לידי עבירה חמורה פן יבא האיש השומע קולה לידי הרהור והרהורי עבירה קשים מעבירה עצמה והיא צריכה להזהר שלא יכשלו בני אדם על ידה כההיא בפ' היה נוטל א"ר יוחנן למדנו יראת חטא מבתולה דר"י שמעה להההיא דנפלה

אאפה וקאמרה רבש"ע בראת ג"ע ובראת גיהנם בראת צדיקים ובראת רשעים יהי רצון מלפניך שלא יכשלו בי בני אדם. ודבריו כולם נכוחים למבין וכבר האריך הרב בחבור זה בהרבה מקומות בתוכחת זו והרבה בראיות תלמודיו' וגם מהמקובלו' אשר כל אחד מהנה תועב' היא ומשר'כחה של לילי' קול' ככחש ילך בקרב איש ולב עמוק וג' הכפש לו תמל' מזוהמת' ואין צורך להאריך עוד בזה כאן.)

והנה כל אחד מהנה גורמת סבות רעות וצרות בנאן קדשים עמו יתבקך. ואיש על העדה ירעם בקולו קול ילל׳ בקהל רב על עסקי דבר זה ויאיים על הדבר ביד ה' הטובה עליו והכה ארץ בשבט פיו ולא יירא ולא יחת מפניהם ולא ימיש מעשות פרי אם מבעלי היראה הוא כמ"ש הכל נשמע את האלהים ירא וכולי. והשלישית יותר בה שוא עון פוסקי צדקה ברבים ואינן נותנין שנאמר נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר. ואמרו המקובלים כי הפוסק צדקה ברבים הנה באמירתו נברא מלאך א' אבל לא יגמור הוויתו עד שיתקיי' גמר המעשה כנודע שהעושה מצוה אחד קנה לו סניגור אחד; והפוסק צדקה ואינה נותנה נמצא שהמלאך ההוא תלוי ועומד ונער הוא לו עד שיגמר נתינתה. וזה מכהב גרוע מה שנהגו בכמה מקומות ובעו' אשכנז יותר מהם שאומר החזן מי שבירך ואומר מי שבירך וכו' הוא יברך את פ' שנודר כך וכך לצדקה. ולא צריך למעבד הכי שאף אם הם מהנודרין ומשלמין. אינו מעשה כשרים כמו ששנינו בנדרי רשעים נדר דדרכם של רשעי' לנדור בנדרי כשרים לא אמר כלום דאין דרכם של כשרים לידור בנדב' כשרים הרי זה נדבה: וכן משמעות לשון חכמים סלע זו לצדקה ע"מ שיחיה בני ה"ז צדיק גמור ולא באומר הרי עלי סלע זו לצדקה וכו' אמרו שיהיה צדיק גמור וכ"ש שהרבה מהם הם מהנודרין ואינן משלמין. וראוי לכל ירא אלהים שלא ידור שום דבר לתת אלא אם יש בידו יתן מיד ואם לאו לא ידור עד שיהיה לו ואם פוסקין צדקה וצריך לפסוק עמהם יאמר בלשון נדבה.

ובכלל עון מתהלל במתת שקר הוא ענין עשירי עם הנלים עיניהם על מצות הצדקה וכאשר זה עני קרא אל פתח ביתם קול ברמה נשמע כי ה' מחסהו ומתהללים במתת שקר ואמנה כבר קדמו כמה עניים ואביונים ופזרנו הרבה כברכת ה' אלהינו אשר נתן לנו. וזה דרכם לכל עני ועני אשר יקרב אליהן עד אשר יוציאו כל עניי עם הקדש ריקם בהתהללם במתת שקר עד אשר נועדו העניים יחדיו וידברו ברע עושק אשר עשקם העשיר ההוא ויתמהו איש אל רעהו לאמר הנם אתה חולית כמוני ויען רעהו גם הוא לאמר וגם אני כמוך ריקם השיבני ובין דא לדא ווי לברא דעלובתא. וגם מתהלל במתת שקר הם אותם שאמרו בר"מ פ' בהעלותך

קנ"ג עתידים דישתארון כהון יתקיים כהון נרפים אתם נרפים נרפים הם באוריתא נרפים הם למעבד טיבו עם מארי תורה ואנשי חיל המסובבים מעיר לעיר ולא יתכנו ונרפים הם בכובד המם ראי תימא כבדין איכון בכובד המם;ולא עבדין טיבו בגין דא תכבד העבוד' על האנשים ויעשו בה דכובד המם עלייהו ואל ישעו בדברי שקר דאיכון משקרי ואמרין דכובד המם עלייהו ובגין דא לא עבדין טיבו איכון משקרן במילולייהו ואמר דמכובד המם דתכבד עלייהו תכן אין כיתן · וכמה מהם המה ממכבדי שבתות ומועדי ה' בשובע שמחות ויבוזו כסף לרוב בעין יפה בכל אשר תתאוה נפשותם ולא חסו להחסיר ולא להעדיף מפני כובד המם אשר עליהם כאשר חסו מלפזר כספם וזהבם למארי תורה · ולו חכמו ישכילו כי כל כבוד אשר יחלקו למועדי ה' מאפס ותהו נחשב כל כמה שעינם נרה מלת' חלק בראש לבני תורה אשר המה בעצם שבתות ומועדי ה' כמה דאתמר בר"מ פרשת נו דף כ"ט ת"א בנוי דמלכ' ומטרוניתא אתקריאו שבתות וי"ט ולית לון מדילהון דלאו איכון בני מלאכה כשאר עבדין בכין דחולין אגרא דילהון בעלמ' דין ובעלמ' דאתי ולענג' לון בכל מיני מאכל משקה ולאוקרא לון בלבושין שפירין כגוונא דשבת כמה דאתמר ביה כבדהו בכסות נקיה כל מה דעבד בר נש לשבתות וי"ט אית למעבד לון ומאן דמחלל לון חייב בסקילה הכי מאן דאשתמש בתגא חלף והכי הוא המשתמש במי שנוב' הלכות דמחלל תורתיה וכ"ש דמבזה ליה כאילו מבזה שבתות ומועדות ואוקמוה מ"מ כל המבזה את המועדות כאילו כופר בעיקר עכ"ל ואם רע ומר הענ' עין מן הצדק' ביתר הימים עוד יגדל הכאב ברגלים כאשר הובא אצלינו בפרק א' בשם הזוהר ומה גם כי המשפט לאלהים הוא על התבואה וכולי וכאש' עשו בני ישראל לתמוך עניי עם הקד' ברגלים מעין לקט שכחה ופאה מאשר יש אתם להפריש ממנו חלק בראש מן המובחר והטוב כי חלק העניים היא חלק גבוה כן יעשה להם להתברך תבוא' השנה ופירותיה ולא יקמו חרפת רעב ועל כן באה מצות לקט שכחה ופאה באמצע פ' מועדי רגל כמו שנתבאר בפרק א' וכמשפט הזה יאותה לרועי ישרא' לדבר על לב ראשי עם הארץ להיו' זהירין ועיניהם פקוחו' לחומלה בחמל' גדול' ויתיר' על עניי בני תורה כל הימי' וביותר ברגלי' ולמוכיחי' ינעם ועליה' תבא ברכת טוב ·

ובעצרת שהעולם נידון על פירות האילן יוכיח לקהל עדתו להזהר בדברים שגומרין לקוי הפירו' הוא מ"ש בפ' כיצד מברכין א"ר חנינ' בר פפא כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גזל להקב"ה וכנסת ישראל שנאמר גוזל אביו ואמו ואו' אין פשע חבר הוא לאיש משחית ופר"שי ז"ל גוזל להק"בה את ברכתו ולכנסת ישראל שבחטאו הפירות לוקין ובדוריכו

זה

זה מקילין מאד לבלתי הזהר באלו הברכות ואין מחשיבין הדבר לכלום להתקרב אל החנות מוכרי הפירות ולתת אל פיו אשכול ענבים ומן התאנים ומן הרמוני' בלי שום ברכה כאילו לא הרונים לאלה חלילה וכבר היה מעשה בחכם א' כי ראה אחד מחשובי הבעלי בתים שלא ידו ואכל פרי א' בלי ברכה ראשונה ושח לו לאמר איך תאכל מבלי ברכה תחלה והשיב לו שכל כך הורגל בזה עד שלא עלה על דעתו לברך ולפי שעדיין לא השלים לאכול כל הפרי בירך ברכה ראשונה על הנשאר ואחר תשלום אכילתו היה הולך לדרכו אמר לו החכם תברך ברכה אחרונה והתחיל לתמו' איך יברך ברכה אחרת כי הוא מעולם לא ידע ולא שמע שיברכו ברכה אחרונה של' ברכת המזון אחר הסעוד' והיה בעיניו כנבואה חדשה נוסח ברכה בורא נפשות שא' לו החכם אוי לאזנים שכך שומעו' וכל זה בא מההרגל הרע לבלתי החשי' לכלום דקדוקי המצות ומה יעשו הבנים הקטנים אם הם רואים האבות יאכלו וישתו ושמו יתברך שכחו מלברכו מהם ינאו אבות ומאבות תולדו' ולמוכיחים ינעם להודיע בקהל עדתם עונש הדבר אשר הוא מהדברי' שאין מספיקים בידו לעשות תשובה לפי כי חבר הוא לאיש משחית חבר לירבעם בן נבט שחטא ושהחטיא את ישראל וכיון שהוא אומר אין פשע ומקל רואים האחרים ולומדים ממנו לעשות כן ליהנות מן העה"ז בלי ברכה ונוסף גם הוא שחב לאחרים שבחטאו הפירות לוקין כאמו"ר ועל כל אלה יביא אלהים במשפט בעצר' על פירות האילן · ואולם כת המקובלים הקודמין ביארו על פירות האילן אילנו של הקב"ה והפירות הן הן הנשמות הפורחות ממנו ואמרו כי כמו שבר"ה רצה הקב"ה להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם כי הוא יום הבריאה הראשונה וחדוש העולם כן רצה הקב"ה ביום מ"ת שהוא מור' על חדו' העול' להשגיח ולדרוש על מעשה העולם ולדונו על פירות האילן הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה והעולם נדון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנו והוא אמרם על פירות האילן שלא השלימום בתורה ובמצות כראוי ומצינו שויתר הקב"ה על ע"ז ועל ג"ע ועל ש"ד ולא ויתר על מאיסה של תורה שנאמר על מה אבדה הארץ על ע"ז ועל ג"ע ועל ש"ד אין כתיב כאן של' על עזבם את תורתי ע"כ ובפ' שתי הלחם אמר הפורש מן התורה שעובר בשני לאוין ואמרו הראשונים דהא דהפורש מן התורה עובר בב' לאוין מסתברא שבכל יום הוא עובר ובסמ"ג כתב ז"ל דרשתי לגליות ישראל כי ברית התורה נכרת כדם שנאמ' הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם וכל מי שאינו עוסק בתורה הרב מביא לעולם שנאמר והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית ע"כ ·

וכתב רבינו יונה ז"ל רבים חושבי' כי לא תאבד הנפש בהמנע' מהטוב והיושר ואחרי שהם

מאמינים

מאמינים בה׳ ועושים המצות ונזהרים מהעבירות אינם חוששים לבטול תורה ועליהם אז״ל כי דבר ה׳ בזה וגו׳ הכרת תכרת זה מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק. והולכים בעצת רשעים הם השמים עיקר עסקם בהבלי העולם הזה כמו שראיתי בעיני כמה פרנסי׳ בארץ הזאת שנתן להם ה׳ עושר וכבוד ויכולים לעסוק בתורה מחצות היום ואינם עושים כן ויתחלפו להם ספרי החכמות בספרי התור׳ וישתפקו במה שלמדו בנעוריה׳ או שמלמדים תורה בניהם הקטנים וכשיכנסו לכלל מצוות יתבטלו יחד אבות ובנים אוי להם אהה עליהם מה יעשו ליום פקודה בקום למשפט אלהים בעצרת על פירות האילן: וראוי לרועי ישראל לדרוש לגליות ישרא׳ עונש הדבר אולי יחשבו מחשבה על שחטאו ויתנו לב לשוב. ונוסף על זה יעמיד במשפט כל מלעיבי תורה אשר עבירה זו מכאבת הגוף ודואבת הנפש והיא חמורה שבחמורות גפן הוא שענבין ענבי רוש ויינו חמת תנינים ונקלה היא מאד לעיני רבים מעמי הארץ וגם ערב רב עלה אתם ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים ומתעתעים בנביאיו שמים מחשך לפניהם לאור ומעקשים למישור שכאו בשער מוכיח ודובר תמים יתעבו אשר פיהם פי נואה עוברת יהגו ריק לאמר ירים רמה עתקו גם גבדו חיל על יראי ה׳ וחושבי שמו והמה בני בליעל גם בני בלי שם אשר אין להם דמיון במקרא ובמשנ׳ ויחופש בכל גבול ישראל ולא ימצא להם בן זוג עד בואם אל גורן האטד בקוץ מוכר כולהם להיות לנכונים מנידיהם בהתעטפם לבוש גאוה ובגדי בוגדים בגאה וקורין למאכי מכבדותי אם כבוד כזה חכמים ינחלו אם כן גלה כבוד מישראל כי האיש אשר לא היה טהור ובדרך טובים לא היה וחדל מעשות משפט וצדקה בארץ יתהלל בראש כל חוצות בבגדו בו ויתפאר הגרזן על החוצב בו ובסכינם לקחה מדת הדין ודברי חכמי הדור אינן נשמעי׳ וערב רב מטילין שמץ ודופי בכל דבריהם עד אשר נתקלקלו המעשים ובכל דור ודור יתחדשו חדשות בארץ מאפליה זו לרעה. והן קצרה אורך היריעה האחת וקטנה היא מהכיל את העולה והשקר והחמס אשר מגיב לו ידים ויש לו רגלים כל ישעו יתידותיו יחדיו יכונו בארץ ותהי האמת נעדר׳ והוא נולע וחיגר על ב׳ רגליו. שם נפלו שדודים אנשי אמת שונאי בצע כי נלכדו בשחיתות פריצי בני עמינו אשר אזנם אטומה משמוע בקולן של סופרים ואין משגיחין בב״ק היורד על פי המדות. אשר להם פנים קלקל וכל עוד שיוסיף המוכיח לדבר אתם קשו׳ כן יוסיפו סרה הוא יבכה והמה יהרסו אל מול פניו לעבור על ד״ת להכעים. חטאתם כתובה בעט ברזל וצפורן שמיר כאשר חכמים הגידו בפ׳ כל כתבי א״ר יהודה לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה ת״ח שנאמר ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים ובוזין דבריו ומתעתעין בנביאיו עד עלות חמת ה׳ בעמו עד אין מרפא מאי עד אין מרפא אמר רבי יהודה כל המבזה ת״ח אין לו רפואה למכתו ואמרינן בפ׳ חלק ת״ר כי דבר ה׳ בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת זה אפיקורוס ומפרש התם אפקורוס רב ור׳ חנינא אמרי תרוייהו זה המבזה ת״ח רבי יוחנן וריב״ל אמרי זה המבז׳ חברו בפני ת״ח וכתב הר״ס בנמ״ז פ״ו מהת״ת אף על פי שהמבזה את החכמים אין לו חלק לעה״ב אם באו עדים שבזהו אפילו בדברים חייב נדוי ומנדין אותו ב״ד ברבים וקונסין אותו ליטרא זהב בכל מקום ונותנים אותה לחכם וכו׳ וכן החכם עצמו מנדה לכבודו לע״ה שהפקיר בו ואין צריך לא עדים ולא התראה ואין מתירין לו עד שירצה את החכם והרב שנדה לכבודו כל תלמידיו חייבין לנהוג נדוי במנודה אבל תלמיד שנדה לכבוד עצמו אין הרב חייב לנהוג בו נדוי אבל כל העם חייבין לנהוג בו נדוי וכן מנוד׳ לנשיא מנודה לכל ישראל מנודה לכל ישראל אינו מנודה לנשיא מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו במה דברים אמורים במי שנדוהו שבזה ת״ח אבל מי שנדוהו על שאר דברי׳ שחייבין עליהן נדוי אפילו נדהו קטן שבישראל חייב הנשיא וכל ישראל לנהוג בו נדוי עד שיחזור בתשובה מדבר שנדהו בשבילו ויתירו לו ובפ״ז כתב מהו המנהג שינהוג המנודה בעצמו ושמהגין עמו מנודה אסור לספר ולכבס כאבל כל ימי נדויו ואין מזמנין עליו ולא כוללין אותו בעשרה לכל דבר שצריך עשרה ולא יושבין עמו בד׳ אמות וכו׳ וכתב בסוף הפרק אף על פי שיש רשות להחכם לנדות לכבודו אינו שבח לת״ח להנהיג עצמו בדבר זה אלא מעלים אזניו מדברי ע״ה וכו׳ במה דברים אמורים כשבזוהו או חרפוהו בסתר אבל ת״ח שבזהו או חרפו אדם בפהרסיא אסור למחול על כבודו ואם מחל נענש שזה בזיון תורה אלא נוקם ונוטר הדבר כנחש עד שיבקש מחילה ממנו ויסלח לו.

ואפשר דאות׳ שאמרו ואם היה המברך אפקורוס אין עונין אחריו אמן הייכו מבזה ת״ח נמי כמו שביארו בפרק חלק אלא שהרמב״ם פ״ג מהלכות תשובה כתב ג׳ הן הנקראים אפקורוסים האומר שאין שם נבואה כלל וכו׳. ולא הזכיר מ״ש בש״ס בפרק חלק מאי אפקורוס זה המבזה ת״ח וצ״ע. וכן מ״ש בי״ד סימן קנ״ח האפקורוסים מצוה להורגן אם יש בידו כח להורגם בסייף בפהרסיא הורג ואם לאו יבא בעלילו׳ עד שיסבב הריגתו כיצד ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר קודם ומסלקו ואומר הריני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך וכיוצא בדברים אלו לפי פי׳ הש״ס דאפיקורוס ליטנא דאפקירותא הוה דמבזה ת״ח אפקורוס הוי ויש בו כל משפטי הדינים האלו וצ״ע.

ואיש על העדה ידרוש לגליות ישראל בעצרת כל

משפטי

משפטי הדברים האלה למען ישמעו וייראו כל איש ישראל וכל יגשו להטיל מום בקדשים ולהיות מלעיבים ומלעגי רבנן כי גדול עונש מכשול ואף אם לא יעשה הדין למטה נעשה הדין למעלה וכמ״ש בזוהר פקודי ז״ל אית היכלא חדא בד׳ פתחין לד׳ סטרי דעלמא עשר ממנן לכל פתחא ופתחא וחד ממנא עלייהו אילין ארבעין נטלין דינא מהיכלא דזכות לאלקאה להאי נשמתא דחבאת דקיימא בזיפא לבר כל אינון יומין דאתגזרת עלה אינון מ׳ קיימין ואכזיפו ומכרזין לכל אינון דאפיקו מלה דלא אצטריכא ומטנפי פומייהו בה ואילין מכרזין לון וקיימין מ׳ יומין דלא אשתמע צלותהון ולא עאלו לפרגודא עילאה וקיימ׳ בזיפא לבר וכן לכל אינון דאחבו אינון חובין דבעיין לנזפא י׳ כרוזין נפקין בכל יומא ומכריזין בכל אינון דקיימין ובכל אינון חיילין ומשריין אזדהרו מפלניא דאיהו בזיפא חובא פ׳ עבד דאסמכא ליסזבן וכד תב מההוא חובא אתכנפין וסרחן ליה וכדין אכריזו פ׳ סרח בזיפא מכאן ולהלאה בצלותיה אעלת ועד דלא תב בזיפא איהו לעילא ותתא וכטירו דמאריה אתעדי מניה ואפילו בליליא בשמתיה בזיפא דסתמין לה כל תרעי שמיא ולא סלקא וכו׳ ע״כ.

ומי בער ולא ידע את כל הקורות אותם ולא יחרד לבו ויתר ממקומו לשמור פיו ולשונו מדבר סרה על עבדי ה׳ וכדקתם וכל שכן על ה׳ וכל משיחו וכו׳ כי אין לו תקנה לפי כי בתוך מ׳ יום שעומד בנזיפא ואין תפלתו נשמעת מטנף פיו לענוב ולחרף עוד ומתחייב עוד מ׳ יום אחרים ואין לדבר סוף נמצא כי לעולם אין מתקבלת תפלתו ותאכלהו אש לא נופח ולא ידע שריד באהלו הכרת בעה״ז ויכרת נר״ן בעה״ב על ידי כח א״ל וסט״ן וכמ״ש. וכריתות אלו המה נגזרים בשבת המלך הקדוש על כסא המשפט בעצרת על פירו׳ האילן ובמקומו יתבאר בארוכה תקון העון לענין זה בפרקי חג השבועות בס״ד. **בר״ה** כל בני עולם עוברים לפניו כבני מרון וכו׳ הענין ארוך ויתבאר במקומו בס״ד. **ובחג** שנדונין על המים יוכיח לקהל עדתו להזהר בדברי׳ הגורמין לעצור עיצר הג שמים והוכאו בראשון דתעניות הראשון הוא מ״ש אמר ר״ש בן פזי אין הגשמים נעצרים אלא בשביל מספרי לה״ר שנאמר רוח צפון תחולל גשם ופנים נזעמים לשון סתר.

וביותר צריכים חכמי ישראל להתאמץ בתוכחת מגולה בעון זה אשר הוא חמור מע״ז וג״ע וש״ד והוא מצוי ביותר מצד קלות תנועתו כמ״ש ורוב העולם נכשל בגזל ומיעוטם בעריות והכל בלשון הרע הכל בלה״ר ס״ר אלא אימא באבק לה״ר ולא יש בינינו כי אם יחידי הדור והנה מועטים זעיר שם זעיר שם הנזהרים פלגינם כי כולו חנף ומרע אין שחוט לשונם והרי הוא כחוכא ואטלולא וכעשה להם היתר גמור. ולו חכמו ישכילו אשר חכמים הגידו שהוא עון מכאיב הגוף והנפש וגדול מע״ז וג״ע וש״ד אשר כל אחת מהנה יחויב כל איש ישראל ליהרג ולא לעבור וכתב החסיד ר״י יעבץ ואל תחשוב שאמרו זה על צד הגוזמא כ״א על צד הדקדוק האמתי כי המספר לה״ר על חברו כשומעו קול פעמיו ישתוק וכעוברו מעל פניו יחזור לקלקולו ולא יחשוב ויירא ממי שמלא כל הארץ כבודו עיניו צופות רעים וטובים. הרי ע״ז וג״ע כי הוא כאשה מנאפת אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און. ושפיכות דמים אין צריך ביאור כי הוא יסודו וכל שכן אם ילבין פניו ברבים ועוד אמרו גדול לה״ר שאין אדם מוציאו בפיו עד שהוא כופר בעיקר שנא׳ אשר אמרו ללשונינו נגביר וגו׳ מי אדון לנו. ואמר ריב״ל ה׳ תורות בפרשת מצורע ללמדך שכל האומר ל״ה עובר על חמשה חומשי תורה ושם כאמ׳ שהנג׳ והצרעת באים על לה״ר שנאמר שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו מצרעת נפש״ו שהנגע וצרעת נדבק בנפשו בעלותה למעלה וכל קדושים בדלין הימנה ומכריזין עליה שהיא טמאה כמ״ש וטמא טמא יקרא וכתבו הראשונים כי מראות נגעים המתראים בעור כל בשר איש הוא כח הטומאה אשר בורא החוטא בעונו אשר בגוים שהם עיקר טומאה אין כח טומא׳ העון נעש׳ בהם רושם כי מין במינו אינו חוצץ לא כן בישראל בזמן שהם שלימים וטובים שהיה קדושתם דוחה הטומאה חוצה וניכר רושם בעו׳ בשר ומזה הטעם בזמן הזה שנתמעט׳ הקדושה לא תגעל נפשם כח הטומאה לצאת חוצה בעור הבשר ואף שיש הרבה מספרי לה״ר המה נקיים מבחוץ ותחתיה תעמוד הבהרת בנשמה. ואמרו בפסחים אמר ר׳ ששת כל המספר ל״ה וכל המקבל לה״ר וכל המעיד עדות שקר בחברו ראוי להשליכו לכלבים שנאמר לכלב תשליכון אותו וכתיב בתריה לא תשא שמע שוא וקרי ביה לא תשיא. וענין של הכלבים הוא מ״ש הרב בשער הגלגולים בפ׳ הציל מחרב נפשי מיד כלב יחידתי כי ביציאת הנשמה מהעה״ז ורוצה לעלו׳ שאדונ׳ הנה יש מקו׳ חושך ואפי׳ מהלך ג׳ ימי׳ ועל זה נאמ׳ עוברי בעמ׳ הבכא. והנה יש שם חיות רעות השומרו׳ את הדרך לפי שיש שם דרך ישר העול׳ למעלה לירושלים של מעלה שהוא מכוון נגד ירושלים של מטה שכל הנשמות הטהורו׳ עולות דרך שם ויש דרך אחרת ההולכ׳ דרך גהינם והיא מתחלקת לשלושים אלפים דרכים והנה המקו׳ אשר יתפרדו אלו ב׳ הדרכים יש כל מיני חיות ע״ד שיש בעול׳ אריות וכלבים שועלים ושומרים אלו הב׳ דרכים שלא להניח לעלות למעלה אלא נשמות טהורות ולחטוף אחרו׳ ולהוליכם לגיהנם לקבל עונשם והנה הכלב הוא השומר לפי שאפילו כשהוא ישן מרגיש כל עובר ושב מה שאין כן בשאר חיות ולכן שמים לעולם הכלב לשומר הן בבית הן

בערדי נאן ולכן גם למעלה אותם שהם כדמות כלבים הם שומרים וכשרואים ומרגישים שבאה איזה נשמה הם צועקים וקמים אז החיות וחוטפים הנשמה אם שיא ראויה להם וז"ש הכשמה הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי וכה אדע כי תושיעני מפי אריה וכו'. ואם היא כשירה הוא יתברך מסתיר אותה מן הכלבים ומעלה אותה למעלה ואם להפך הוא מסתיר פניו ממנה ורואים אותה הכלבים עכ"ל והוא אומרן כאן על המספרי והמקבלי לה"ר שראוי להשליכו לכלבים הם הכלבים הפוגעים בנשמה לשמותה בפני החיות למעלה כמו שנתבאר:

ובשער הגלגולים כתב שהמדבר לה"ר מתגלגל באבן דומם וזה היה ענין נבל שנתגלגל באבן שנאמר ויהי לאבן כי הוא היה גלגול בלעם שלא היה כוחו אלא בפיו ובודי האר"י כתבו בשמו שהמספר לה"ר ומוסר ממון של ישראל בידי עע"א ע"י שלשינו תו דינו בכלב שחור נובח ואסמכוהו אקרא ויקרא לה נובח בשמו לה ר"ת לשון הרע יבא מלשין הנובח בלשונו בכלב הנובח על פי מדותיו והן קנרה היריעה האחת קטנה מהכיל די כאר עון הפלילי ולא אגיע לשלים ולרביע ביאור חומר שבו אשר כא ביאורו בארוכ' בת למוד בערכין ובכמה מקומות ובמדרשי אגדה אין מספר אשר ככר נאספו מאמרם בספרי המוסר. הנה כי כן יאותה לרועי ישראל לשקוד בתוכחות זו כל הימים בקהל עדתם וביותר כי ידרשו הלכות חג בחג ירבו תוכחתם בזה ויודיעום כי על כל אלה יביא אלהים במשפט בחג על המים והוא יהיה בעוכריו ועצר את השמים ח"ו כמאמר הכתוב רוח צפון תחולל גשם ופני זועמים לשון סתר כמו שנתבאר ואולי יחשבו מחשבה שחטאו ויתמו לב לשוב:

ועוד כתוב בפ' א"ר שילא אמר רב המנוגא אין הגשמים נעצרים אלא בשביל עזי פנים שנאמר וימנעו רביבים ומלקוש לא היה ומצח אשה זונה היה לך והוא מן התמירות כמ"ש שם אמ"ר המנונא כל אדם שיש לו עזות פנים סוף נכשל בעבירה שנאמר ומצח אשה זונה היה לך ר' נחמן בר יצחק אמר בידוע שנכשל בעבירה שנאמר היה לך ולא כתיב יהיה לך אמר רבא בר הונא כל אדם שיש לו ע"א פני' מות' לקרותו רשע שנא' העז איש רשע בפניו ר"ן בר יצח' א' מות' לשנאתו שנא' ועוז פניו ישונ' וכו' וכפ' הערל אמרו שג' והגבעוני' לא מבני ישרא' המ' על שלא היה להם בוש' פנים אמר דוד ג' סימני' יש באומה זו רחמנין וביישנין וג"ח כל שיש בו ג' סי' הללו ראוי להדב' בו אין בו ג' שלשה סימנין הללו אין ראוי להדבק בו ובפ' אין דורשין אשר קומטו בלא עת תני אר"ש החסיד אלו תש"מ אלו' ושבעים וארבעה דורות שקומטו לה בראות קודם שנברא העולם ונפה הקב"ה שעתידים להיות רשעים ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור:

ורבינו הקדוש בשער הגלגולים כתב כשתראו בני אדם שהם עזי פנים ואין להם בושה מבני אדם אז תדעו שקודם זה הגלגול היו בגלגול בהמה חיה ועוף טמאות וכמו שאין לבהמו' בושה והם עזי פנים כן גם להם אין מסוה בושה על פניהם והולכים אחר למודים הראשון ע"כ ובתקונים דף נ"ה ע"ב א"ל כרי מאתר דאית ערוה אית בושת ודא איהו ירא בושת ומאן דלית ליה בושת בודאי לא עמדו רגלי אבהתוי על טורא דסיני וכו' ובז"ח שיר השירים דף ט"ו אמר ז"ל כל איכון בני עלמא דלית בהו כסופ' לית להו חולקא לעלמ' דאתי וכל איכון תקיפי מנא' דהוו כהן בישרא' כד הוו מסתכלי באתוון דשמאקדים' בכינא דכהן גדול הוו מתברי לגביה וכו' וזהו עת' בדור זה רבו מארב' עזי פנים ירהבו הנער בזקן בני אדם שמנוערים מן המצוות בפי שמלא מצוות כרמון והנקלה בנכבד מי שמורות דומות להם כקלו' ירהב כמי שקלות דומות עלי' כחמור ות אוי לדור שעלתה לו כך אשר עון זה הוא היה תחלה ורוש לחרבן בית מאויינו טירתנו היתה לשמה יופי אדמתנו לזרים כאשר חכמי' הגידו בפ' כל כתבי אמר עולא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא היה להם בושת פנים זה מזה שנאמר הובישו כי תועבה עשו גם בוש לא יבושו א"ר יצחק לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהשוו קטן וגדול שנאמר והיה כעם ככהן וכתיב בתריה הבוק תבוק הארץ. ובמיכה זו אנו יושבים במחשכים בגלות החיל הזה עד כל הזמן הנפלא הזה כי אם נחרב ירושלם בעון זה ק"ו שלא יבנה כל זמן שיש עזי פנים בינינו ועינינו רואות וכלות מידי יום ויום הולכים ומתגברים עזי פנים שבדור רגשת פועלי און. וזאת לפנים בישראל שרועי ישראל אשר בידם שבט המוס' מידי שבת בשבתו ירימו בשפר קולם לשבר לבות האנשים בתוכחת מגולה ודברים קשין כגידין ושת הם אנשים האומרים ידיכו רמה ויחוס הזה תאמרנה השרים מאחר הגדולים חקקי לב יגלו מזימות לבבם להשיב לכל מוכיח על פניו יענו לאמר הלא כל העדה כולם קדוש יאמר להם ומדוע יתנשא א' לקום מתוך העד' וארכותיה לשונו שלופה מתעריה להגיד לבית ישראל דברים קשים כגידי' ודרך בנעלים על במותי ראשי האנשים אשר גובה וגבה להם והיה כי יאמר להם מדוע ככה מריתם את פי ה' יענו בעזות מנא לאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו המן העץ חיים אשר צוה ה' לאכול ממנו אכלת לבדך הלא כל איש ישראל יכיל לעשות היכל ומקדש מלך לעצמו ואיכן צריכין להשלמה מבחוץ זאת היא שיחת אנשי דמים אשר קולן שמעתי בגימות וקול דמיהם וקול נשותיהם בני גילם צועקים בקול עבות וחירופים לחרף מערכות מלאכי אלהים מנו' ת ומרורים: ואוזנם אטומים כמו פתן חרש משמיע בקולן של סופרים אשר חוקי האלהים ותורותיו

ידרושו · וכאשר עמודי עולם אלו ירופפו ויתמהו מגערת
זדים אלורים אז ישוב איש ימיני אחור ותושלך אמת ארצה
וכאשר תחת השעבוד משפט רצוצאוי לעניים שכך ראוית
אוי לאחרים שכך שומעות · ומעוררי זאת היתה שיחתי
במאמר ירמיה מי יתנני במדבר מלון ארחים וזאת אשיב
אל לבי לאמר הטוב אנכי מאבות הלא אין זכרון לראשוני׳
אשר בערה בם אש ה׳ בלבם תמיד כל היום וכל הלילה
לא תכבה קנאת ה׳ צבאות לדבר סרה בקרית ארבע
כיתות שאין מקבלין פני שכינה ולפרסם עליהם לגלות
דעתם בקהל וחטאתם בתוכה נבעט שמיר ושית · ומה
האדם שיבא אחרי המלך הגדול והאבן בוחן ורוב הלבבו׳
ואלפים שלמים וכן רבים בגרמה מהקדמות רוב המחברים
אשר בתוכם יביאו רוב מומי הדור ומה גם עתה שחדשי׳
מקרוב באו הוכרות נרה אל אחותה חדשים גם ישני׳ ואלה
מוסיף על הראשונים עד שקדמוניות של יתבוננו וישן מפני
חדש יוציאו ונראה מסכה חברתה וקללת יום יום מרוב׳ משל
חכרו אז אמרתי הנ׳ באתי במג׳ ספר כתו׳ עלי שויתי עזר
על גבור גם כי בוז יבוזו לי כאשר ראיתי אחרי רואי כמה
קנאין פוגעים בי אכן אפס לא יהיו דברי אלה רק לאשר
אתו כפס היפה המליא׳ לה חכמה ודעת ויראת ה׳ ואוהבי
התוכחת ושונאי נדיק יאשמו :

ואשר הריאו ביראת ה׳ לא ישוב מפני כל כופר
וכל אשר יפנה יבליא בתוכחותיו ואויביו עזי
פנים שבדור עפר ילחכו והוא ידרוש לעזי פנים ויודיע
עונשם הרב אולי יחשבו מחשבה לשוב על שחטאו ויתנו
לב לשוב ואם מפני כך ישנא מהם של יחוש כי לא טוב הוא
מאבותיו אשר כולם נרדפו מאת נרי המנגנים בעם ודוד
הע״ה קרא האויב בד׳ לשונות של גנאי חמס חנם שקר
ריקם חמס דכתיב ראה אויבי כי רבו ושנאת חמס שנאוני
ואלו השונאים את הדיינין המזכין את הזכאי ומחייבין
לחייב כדי לבקש את החמס שקר שנא׳ ואויבי חיים עצמו
ורבו שונאי שקר אלו השונאים את הכשרים מפני שהם
אומרים אמת והם מבקשים לומר שקר על הרע טוב ועל
הטוב רע. ריקם שנאמר יבושו הבוגדים ריקם של השונאים
ת״ח שהם אומרים יש דין ויש דיין כדי הוא לומר שהעולם
ריקם חנם ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנם של השונאים
החברים על לא דבר שנאמר בלי עון ירוצון ויכוננו עורה
לקראתי וראה הנה גם כל חולי וכל מכה אשר חילה ה׳
בדור הזה כבר היה לעולמים ואחז האור כרוכן של גדולי
ישראל האיתנים ועליהם היה משכים ומעריב דוד הע״ה
לבית המדרש כאמור ותהי זאת נחמתי לעלוב בדור הזה
לאמר דיו לעבד להיות כרבו כי טובה צפורנן של ראשונים
מכריסן של אחרונים וחכמי התלמוד המה היו כמתאוננים
על כל זה באמרם מיום שחרב בית חמדתנו שרו חכימייא
למיהוי כספריא וספריא כתלמידיא ותלמידיא כעמא

דארעא ועמא דארעא אזלא ומדולדלא ואין דורש ואין מבקש
על מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים :

עוד כתוב שם א״ר קטינא אין הגשמים נעצרין
אלא בשביל בטול תורה שנאמר בעצלתים
ימך המקרה בשביל עצלות שהיה בישראל שלא עסקו בתור׳
נעשה שונאו של הקב״ה מך ואין מך אלא עני שנאמר ואם
מך הוא מערכך רב יוסף אמר מהכא ועתה לא ראו אור
בהיר הוא בשחקים ורוח עברה ותטהר׳ ואין אור אלא תורה
שנאמר כי נר מצוה ותורה אור בהיר הוא בשחקים תני
דבי רבי ישמעאל אפי׳ בשעה שרקיע נעשה בהורין בהורין
להוריד טל ומטר רוח עברה ותטהרם אמר רבי אמי אין
הגשמים נעצרים אלא בעון גזל שנאמר על כפים כסה
אור בעון כפים כסה אור ואין כפים אלא חמס וכו׳ ואמר
רבי אמי מ״ד אם קהה הברזל והוא לא פנים קלקל אם
ראית רקיע שקיהה כברזל מלהוריד טל ומטר בשביל
מעשה הדור שהם מקולקלין ואמר רבי אמי מ״ד אם ישוך
הנח״ש בלא לחש אם ראית דור שהשמים משתכין עליו
כנחושת מלהוריד טל ומטר בשביל לוחשי לחישות שאין
באותו הדור ואף שפשט הדברים הוא על שאין מתפללים
על הדור מ״מ מדאפקיה בלשון לחש ש״מ תרתי הא׳ מה
שפשתה המספחת בכמה גלילות ישראל להיות אנים
בתפלתם לאומרה בקול רם בשים אורת י״ח ברכות ע״י
ש״צ כתקנת חכמים והמה פנו אליה עורף ולא פנים כי
בערה בם אש האספסוף אשר בקרבם למהר לצאת מאת
פני ה׳ ואומרים תפלה מקצתה בקול רם לומר קדושה
ומקצת׳ בלחש כי תפל׳ כזו אין לה מקו׳ לא בלחש ולא בקול
רם ולא זו בלבד שעוברי׳ על תקנ׳ חכמי׳ אלא כי מגרעות
נתנו מכרם במלכות שמים כי איסרוה בנות בסוד פרמוף
ולהשיב של רודף פני׳ בפני׳ בסוד חזר׳ התפיל׳ כמ״ש הרב:

וברמ״ם פרשת פנחס דף רנ״ט פירש שהם ב׳
יחודים ובאזלת העמידה הוא יחוד
משובח מסקורם שעונים אמן על כל ברכה דאמן עולה
כמנין ב׳ שמות יאהדונה״י מה שאין כמנא ייחוד זה כשאד׳
מתפלל בלחש שאז הוא מזכיר השם בכינויו אדני ואע״פי
שיהיה כוונתו בהוי״ה מ״מ אין שני שמות משולבות כאחד
אבל באמן הוא רמז לשני שמות המתייחדים כאחד
במנא ייחוד יותר משובח וז״ל שם בקדרה וגדול העונה אמן
יותר מן המברך לגבי אדנ״י יהו״ה בגלות ופניהם ובכנפיה׳
לקבל שם יהו״ה באנפין לקבל שם אדנ״י בגדפין כרוב א׳
מקצה מזה וכרוב אחד מקצ׳ מזה אבל בד חזר ש״כ בגלותא
ועונה אמן איהו במחברת השנית אמן מתחברין תרין
שמהן במחבר׳ השנית בקדמיתא מקבילות הלולאות אחת
אל אחת בקרשים דאינון קשרי אנבען אבל באמן יהיה
המשכן אחד דביה חוברות אשה אל אחותה ע״כ :

הנה משם בא״ה כי חזרת שליח צבור התפלה

הוא יחוד משובח מהקודם כשהתפלל בלחישה שהרי הכרובים כרוב א׳ מקצה מזה וכו׳ וכבר האריך בזה החסיד הרא"ד בשער הקדושה. וכל לעומת זה בשביל לוחשי לחישות שאין בדור ואומרים אותה בקול רם שלא פנו אל כבוד המלכות להשובה פנים בפנים אף היא תמנע מהם רביבי השפעתה אין טל ואין מטר אשר כך היא המדה כמ"ש בזוהר אחרי מות דף כ"ט תניא אמר רבי יוסי זמנא חדא הוה צריכא עלמא למטרא אתו לקמיה דר"ש ר׳ ייסא ור׳ חזקיה ושאר חברייא אשכחוהו דהוה אזיל למחמי לר׳ פנחס ב"י כיון דחמא לון פתח ואמר שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מאי שבת אחים גם יחד כר"א ופניהם איש אל אחיו בשעתא דהוו חד בחד משגיחין אנפין באנפין כתיב מה טוב ומה נעים וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא ווי לעלמא וכו׳ והשתא אמינא דאתנן אתיתון על דדוכרא לא שריא בנוקבא אמר אי לדא אתיתון גבאי תיבו דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כולא למהדרי אנפין באנפין ע"כ הנה כי תועלת גשמי רצון ברכה ונדבה יהיה בהיות הכרובים פניהם איש אל אחיו איש יחד פני רעהו ולפיכך יסך הכחש בלא לחש כאמור:

וכתב הב"י סי׳ קכ"ד ז"ל וכתב ה"ר דוד אבודרה׳ בתחלת ספרו בשם ה"ר אברהם בן שושן שג׳ תפלות שאנו מתפללין בכל יום יש בכל אחת י"ט ברכות ועולין ז"ן ברכות וראה כמה גדול שכר המתפלל עם הצבור כי בתפלה אחת שמתפלל עמהם נחשב לו שכר כמתפלל ערב ובקר וצהרים ביחיד כיצד׳ תפלתו בלחש י"ט וחייב אדם שלא לדבר בעוד ששליח צבור מחזיר התפלה ושיכוין לשמוע ברכותיו ושומע כעונה הרי י"ט ברכות אחרות וחייב אדם לענות אמן אחר כל ברכה וברכה ואז"ל גדול העונה אמן יותר מן המברך הרי הוא כאילו בירך י"ט ברכות אחרות. נמצא כי בתפלה אחת עם הצבור כתקנה בלחש ובחזרה נותנים לו שכר ז"ן ברכות וכו׳ עכ"ל:

כי על כל אלה אנשי לבב המשכילים יזהרו לומר תפלתם כתקנה שלא לאבד טובה הרבה ח"ו וכל שיש בבית הכנסת עשרה אפילו מצומצמי׳ עם השליח צבור לא יעברו מלאומרה בחשאי ובחזרה. וכן כל שיש עשרה שעונין אמן אפי׳ שכבר התפללו הואיל והרוב לא התפללו לא יעברו מלחזור התפל׳. וכתוב בספ׳ החסידי׳ סי׳ י"ח ז"ל ועל היושבי׳ בבית הכנס׳ ומראין עצמ׳ כעיפי׳ שאינן יכולין לעמוד עליה׳ נאמר ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל כל יומא לא לאי ובעידן צלותא לאי כל היום עומד בשוק לפני הפקיד או לפני ליצנות ואינו עיף בשעת התפלה אינו יכול לעמוד עכ"ל והן הן דברי מדרש איכה ז"ל רבי יצחק פתח ולא אותי קראת יעקב קאים

טרון

טרון כל יומא ולא לאי ובצלויי קמאי את לאי קאים טרון כל יומא ולא לאי וא"ל חברי איתא וצלי והוא אמר לית אנא יכיל אבל הבעל מה כתי׳ ויקראו בשם הבעל מהבוקר עד הצהרים וכו׳ הוי כי יגעת בי ישראל ע"כ. ודי בזה השער׳ לכל נפש אשר לו תאוה:

גם יש בכלל מאמר שאין לוחשי לחישות רמז להבלתי׳ נזהרי׳ לומר תפלת׳ בחשאי ומשמיעי׳ קולם בתפילת י"ח לזולת׳ שבציבור׳ וזה מהדברים הפוסלי׳ הדרת התפלה כאשר בא בזוהר פרשת ויגש ז"ל מאן דצלי צלות׳ וקם קמי מאריה לא אצטריך ליה למישמע קליה בצלותא ומאן דאשתמע קליה בצלותיה צלותיה לא אשתמע מ"ט בגין דצלותא דא לאו איהו צלותא ומאן איהי צלותא דא ההוא קל בלא ו׳ דתליא בקלא דאשתמ׳ דאיהו כו׳ ובגין כך לא אצטריך ליה לבר נש למשמע קליה בצלותיה אלא לצלאה בלחש בההוא קל דלא אשתמע ודא היא צלותא דאתקבלה תדיר וסי׳ והקל נשמע קל בלא ו׳ נשמע דא איהי צלותא דאיהי בחשאי דקב"ה קביל כד אתעבד ברעותא וכוונה כדקא יאות ע"כ ואפילו אם אינו יכול לכוין בחשאי לא צריך למיעבד הכי ואפילו להשמי׳ לאזני משמע דאסיר מדקאמר למשמע קליה שאפילו הוא עצמו לא ישמיע קולו והכי איתא בתוספתא יכול יהא משמיע לאזניו כבר פירשו בחנה וקולה לא ישמע וכן בזוהר פרשת ויקהל ז"ל אי ההוא צלותא אשתמעת לאודני׳ דבר נש לית מאן דייעל ליה לעילא בר מאן דשמע בקדמיתא בגין כך בעי לאסתמרא ישמעון לההוא צלותא בני נשא ותו דמלתא דצלותא אתאחד בעלמא עילאה ומלא דעלמא עילאה לא אצטריך למישמע ע"כ. וכן כתב בספר בדק הבית שראוי לחוש לדברי הזוהר ע"ש. והרב מנחם לונזאנו ע"ה עמד על זה וכתב אך ברעיא מהימנא אמרו בצלותא כל חד מצלי בחשאי דלא ישתמע קלא דיליה בצלותיה לגבי חבר וכו׳ ע"ש. ונראה לי דהכי פירושו לא אצטריך למשמע הוא עצמו ואם שמע אינו נענ׳ אך אם השמי׳ לזולתו נענש אע"פי שלא השמי׳ הדבר׳ רק הקול דייק׳ כמי׳ דקאמ׳ ומאן דאשתמע קליה ולא אמר ומאן דשמע קליה ע"כ והן רבים עתה ע"ה אינם מטים אזן לשמוע דברי חכמים ומשמיעים קולן לזולתם בעומדם בתפלתם ולו חכמו ישכילו גודל הפגם אשר יפגמו רעדה אחזתם שם כי מבלעדי עונשם מבלי ישמע קולם בשמים מתעל למעלו׳ בקשתם עוד יוסיפו לחלל שרי קדש הממוני׳ על התפלה וקרבו ויאתיון מאריהון דאודנין וחוטפין כל דברי התפלה ואזכרות שבתורה וזורקין אותם במקום פסולי המוקדשין ורבינו הקדוש האר"י זלה"ה כתב כי בתפלת לחש אז הייחוד הוא בנה"י ששם אחיזת הקליפות ולכן צריך להיות התפלה בלחש שלא תגרום אחיזת החיצונים בה ואחר כך בחזרת הי"ח שאז הייחוד הוא

בחג"ת

בחג"ת לא' היה פחד ולכן אומרים אותה בקול רם וגורי האר"י אמרו שהוא לא היה משמיע קולו אפי' בזמירות אפס בשבת היה מרים קולו מעט וראוי להודיע לבני אדם עוכם הדבר למען יחדלו מעושק ידם כי התעסקו עם התפלות לבני דורן וימכעו רביבי' וגשם מטרות כי ישוך הכא' בלא לחם וכבר נוחו ע"ז קמאי דקמאי הלא בספרת' ובפרקי ר"ה יבא בארוכה :

עוד אמרו בסוטה בעון חנופה הגשמים נעצרים שנאמר ותחניפי ארץ בתענוגיך וכתיב בתריה וימנעו רביבים על אחת כמה וכמה יתאמץ איש על הער' לדרוש לקהל עדתו בחג שהעול' נידון על המים על אשמ' עון חנופה כי רב הוא אשר שקלוהו חכמים, כנגד ע"ז ג"ע וש"ד כמ"ש באגדה קשה החנופה שהיא שקולה כנגד ע"ז ג"ע וש"ד ע"ז מנין דכתיב לנפשו חונף לדבר אל ה' תועה ואין תועה אלא ע"ז שנאמר הבל המה מעשה תעתועים ג"ע מנין שנאמר הן ישלח איש את אשתו וכו' הלא חנוף תחנף הארץ ש"ד מנין דכתיב ותחנף הארץ בדמי' ובעון חנופה הקב"ה שופך חמתו על הארץ וידו נטויה על הבחורים ועל יתומים ואלמנות שנאמר על כן על בחוריו לא ישמח ה' וכו' כי כולו חנף ומרע ובפשטי דסוטה אמרו עלה דכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי וכו' תאנא משום רבי נתן באותה שעה נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה מפני שחנפו לו לאגריפס המלך וכו' ויחרד האיש וילפת אם כך עלתה לחכמי ישראל אע"פי שהיה מלך ענין וירא שמים מה יהיה משפט חנפי לב המחניפים את הרשעים אשר ריח מורא אלהים לא צדת בשון כי גדול כים שברם ויכהלוך רעיונך מידי זכרך מעשה שמעון בן שטח עם חכמי ישראל המובא בפ' כהן גדול דעבדי' דינאי מלכא קטל נפשא אמר להו שמעון בן שטח לחכמים תנו עיניכם בו ונדוניהו שלחו ליה עבדך קטל נפשא שדריה להו שלחו ליה תא אנת נמי להכא והועד בבעליו אמרה תורה יבא בעל השור ויעמוד על שורו אתא א"ל שמעון ב"ש ינאי המלך עמוד על רגליך ויעידו בך ולא לפני אתה עומד אלא לפני מי שאמר והיה העולם אתה עומד שנאמ' ועמדו שני האנשים אשר להם הריב א"ל לא כשתאמ' אתה אלא כמו שיאמרו חבריך נפנה לימינו כבשו פניה' בקרקע נפנה לשמאלו כבשו פניהם בקרקע א"ל שמעון בן שטח בעלי מחשבות אתם יבא בעל המחשבו' ויפרע מכם מיד בא גבריאל וחבטן בקרקע ומתו הנה זה המאורע מבהיל הרעיונות לאשר בו הכבע אם למלך ישראל כך כ"ש וק"ו לעדת חנף בלמוד המחניפים לאנשי רשע רגשת פועלי און מליאים זימת כרמון אשר בלי ספק פתע ישברו באין מרפא ופוקד עליהם דם נפשות אביונים אשר הוספו בעון החנופה אשמה חרון אף ה' בעולם כמ"ש בסוטה א"ר א כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם שנא' וחנפי

לב

לב ישימו אף ולא עוד אלא שאין תפלתו נשמע' שנאמר לא ישועו כי אסרם :

(א"ה כתב הרב הגדול אבי זקני ז"ל בספר תאוה לעינים' דהכוונה לומר דכיון דק"ל דכל תעני' ותפלה שאין בה מפושעי ישראל אינה נשמעת ולמדו מהחלבנה לפיכך אמר ולא עוד אלא שאין תפלתו נשמעת פי' שאם בכלל תפלת ישראל היתה תפלת זה החנף אינה נשמעת אע"ג דמעלמא בעינן בתפלה טובי' ורעים כדי שתהיה חלבנה ברבר וכמו ששנינו במסכת יברכוך טובים ה"ז דרך מינות משום שמוציא פושעים מהכלל כמו שפירש רש"י והתוספות ז"ל שם. ומכל מקום זה פושעי ישראל דשאר עבירות' אבל במי שיש בו חנופה לא מהני לחלבנה ואין תפלתו נשמעת אפ' על ידי הכולל ולהכי נקט לא ישועו בלשון רבים ואף שפתח בלשון; רבים וחנפי לב מכל מקום הוה מצי למנקט כוליה קרא בלשון יחיד ועל זה ידוו כל הדווים) ואמר ר"א כל אדם שיש בו חנופה אפילו עוברים שבמעי אמן מקללין אותו שנאמר אומר לרשע צדיק אתה יקבוהו עמים יזעמוהו לאומים ואמר ר"א כל אדם שיש בו חנופה נופל בגיהנם שנאמר הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חושך לאור ואור לחשך שמים מר למתוק ומתוק למר מה כתיב אחריו לכן כאכול קש לשון אש וחשש להבה ירפה וא"ר א כל המחניף לרשע סוף נופל בידו וכולי וא"ר א כל עדה שיש בה חנופה מאוסה כנדה וכולי וא"ר א כל עדה שיש בה חנופה לסוף גולה וככר מכולן אשר הוא אחת מד' כתות שאינן מקבלות פני שכינה דכתיב כי לא לפניו חנף יבא וככר בא בארוכה תוכחת מגולה בזה בפרק ט"ו דשבת ופה באתי בדרך קצרה לערוך הדברים לפני המוכיחים דכל בעתו לעם כי ידרושו.

ועוד ידרוש מהם להחזיק במדת אמ"ת אשר גם עליה יביא ש"הים במשפ' בחג על המים כא"ם חכמים הגידו א"ר אמי אין גשמים יורדים אלא בשביל בעלי אמנה שנאמר אמת מארץ תצמח וצדק משמי' נשקף וכתבו הראשונים כי מדת האמונה נמשכת מן האמת שהוא הקב"ה ולפיכך כל מי שיחפוץ קרבת אלהים יצטרך שיתנהג במדת האמונה במשאו ובמתנו כענין שנאמר שכון ארץ ורעה אמונה כלומ' כשאתה שוכן בארץ ומתחב' עם בני אדם במשא ובמתן תתחבר עם האמונה ואל תחמוד משלהם כלום וענין האמונה הזאת הוא ענין משכל כי מדרך השכל יש לו לאדם להתבונן כי ראוי שיספיק לו את שלו ואין לו כלום במה שיש לזולתו וכבר שמענו כי יש ארצות היום בעולם שאין להם תורה כלל ומדרך השכל יש להם אמונה גדולה במשאם ומתנם עם כל אדם אלו באים בסחורתם ומניחין אותם במקו' א' והולכין להם לנוח' באים בעלי הסחור' ומוניחין הכסף על סחורת'

אם

אם ייטב להם ערך הדמים לוקחין הכסף ואם לאו לוקחין סחורתם ומניחין הכסף ורובם עושים כן מפני אמונה לא מפני אימת מלכות ·

והנה הנביאים כולם פה א׳ היו מוכיחים לישראל במדת האמונה ובפרט׳ אחת התחיל ירמי׳ ע״ה בענין הקרבנות ואתם במדת האמונה לפי שרצה להודיעם כי לא לרצון יהיו להם הקרבנות הואיל והאמונה נעדרת מהם והוא שהתחיל בפרשה ואמר עולותיכם ספו על זבחיכם ואכלו בשר כלו׳ שיוסיפו הקרבנות השם על הזבחים שהם רגילים לאכול לעצמם ויאכלו בשר הרבה וביאר כי כל הכעס הזה בחסרון האמונה מהם וזהו שאמ׳ בפרשה אבדה האמונה ונכרתה מפיהם וכן ישעיה הנביא ע״ה האשים ישראל במדת האמת והוא שאמר אין קורא בצדק ואין נשפט באמונה בטוח על תהו ודבר שוא הרה עמל ודבר און ובאלה רבים ואמרו שם בגמ׳ א״ר אמי בא וראה כמה גדולים בעלי אמנה מנין מחולדה ובור שהיה מעשה בנערה שהיתה הולכת לבית אמה והיתה מקושט׳ בכסף וזהב ותעתע בדרך והלכה שלא בישוב כשהגיע חצי היום צמאה ולא היתה לה לויה ראתה באר וחבל דלי קשור בה נתלתה וירדה לבור לאחר ששתת׳ בקשה לעלות ולא יכלה בכתה וצעקה הנערה ואין מושיע לה עבר עלי׳ אדם ושמע קולה עמד על פי הבאר והציץ ולא היה יכול להכחין לה א״ל מן בני אדם את או מהמזיקין אמרה מבני אדם השבעי לי שתזדקקי עמי נשבעה לו אמר מה טיבך לכאן ספרה המעשה אמר אם אני מעלך תנשאי לי אמרה הן העלה ורצה להזדקק לה מיד אמרה מאיזה עם אתה א״ל ממקום פלונית ממשפחת פלונית אמרה לו עם קדוש כמותך שבחר בך הקב״ה מכל ישראל ואתה מבקש לעשו׳ כבהמה בלא קדושין וכתובה בא אצל אבי ואמי ואני מתארסת לך נתנו ברית זה לזה אמר מי יהיה עד והיתה חולדה בנגדן אמ׳ לה השמים וחולדה זו ובור זה עדים שאין אנו מכזבין זה בזה הלכו כל אחד לדרכו הנערה עמדה באמונתה וכל מי שתבעה היתה ממאנת אליו כיון שהחזיקו בה נהגה עצמה כשוטה וקרעה׳ בגדיה ובגדי כל נוגע בה עד שנמנעו בני אדם ממנה והוא כשעב׳ מפניה שכחה ועזבה ונשא אשה ונתעברה וילדה בן חנקתו חולדה ועוד נתעברה וילדה בן ונפל לבור אמרה אשתו אם כמות כל אדם היו מתים הרהרתי עצמו שמתו מיתה משונה עון יש בך ספר לי מעשיך גלה לה המעש׳ ונתגרש׳ ממנו אמרה לו לך אצל חלקך שנתן לך הקב״ה הלך ושאל בעירה אמרו לו כנפית היא הלך אצל אביה פירש לו כל המעשה אמר ליה אני מקבל מומיה בא אצלה התחילה לעשות כמנהגה סיפר לה מעשה חולדה ובור אמרה לו עמדתי בבריתי מיד נתיישבה דעתה ופרו ורבו בבנים ונכסים ועליהם הכתוב אומר עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי ·

צא ולמד כמה גדולים בעלי אמונה לפניו יתברך וראה ועשה בתבניתם תבנית כל מחוסרי אמנה אשר היא היתה לראש פנה לעמוד לפני יוצרך בעת המשפט כאשר חכמים הגידו אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו כלום נשאת ונתת באמונה וכולי ומה יועילו אוצרות רשע אשר אצור אגר בימי חייו שכלו בהון ומרמה לאיש נכרי ולאשר לא עמל בו יתננו ומאומה לא ישא בידו היום דבר זר ורחוק בעולם מזה לאגור אוצר עושר ולא במשפט לבניו אחריו ולא יחוס על נפשו האומללה כי תקדים לפני אלהי עולם ה׳ לתת דין וחשבון המגיאה לה משאות שוא ודברים שהם בהם מחוסרי אמנה אוי סכל אוי אויל וכי רוחין נפש מפני נפש מה נגע בדת ק בלדת שחת :

על כן אתם אחי ועמי חושו על כבוד נפשכ׳ האחת האהובה קרבת אלהים תחפצון להחזיק בפלך האמונה במשאכם ומתנכם ולשמוח במנת חלקכם וכוסכם כי טוב המעט הקנוי ביושר ובמשפט מן ההרבה הקנוי שלא כדין ושיתו לבבכם לאולה רעה כי כעון אבדן האמונה נדק מעמים נפקד ויומכעו רביבי ההשפעה ונמצאו כמה אביונים מוטלין ברעב וכל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור להיות נושא ונותן שלא באמונה הוא מזומן להפסד גדול בגופו וממונו שנאמר ואץ להעשיר לא ינקה ופתיע פתאום תפול חלה בנכסיו ויצטרך לבריות ועליו נאמר קורא דגר ולא ילד עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל ובפ׳ התמוקת אמרו מה יעשה אדם ויתעשר ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה ובמדרש משלי אסמכוהו אקרא איש אמונו׳ רב ברכות ואץ להעשי׳ לא ינקה הנושא ונותן באמונה נכסיו מתרבין והקב״ה מזמין לו פרנסתו מפני שבני אדם בוטחין באמונתו ויהיה מתוכם מנוי אצלו תמיד ולא די לו שיתפרנס מן האמונה אלא שנקרא צדיק שנאמר וצדיק באמונתו יחיה ונוסף גם הוא כי בשכר קיומה מעלין עליו כאלו קיים תרי״ג מצות כאשר קבלו וקיימו חכמים שבא דוד והעמידן על י״א ובא ישעיה והעמידם על שש בא חבקו׳ והעמידם על א׳ שנאמ׳ וצדיק באמונתו יחיה וכן בהפכו באשמת ביטול׳ מעלין עליו כאלו ביטל כל תרי״ב מצוות ·

וכתוב בס׳ החסידים סי׳ תתרס״ז ז״ל מי שנושא ונותן באמונה נותנים לו שכר גם על משא ומתן שלא בא לידו לפי שאם היה בא לידו היה עושה באמונה ואף אם נעשה עני ואינו נושא ונותן נותנים לו שכר כאילו היה עוסק ועושה באמונה וכן לכל דבר ולאח׳ מיתה כמו כן וכו׳ ע״כ ·

ומי בער ולא ידע עונש עון אשמת העדר האמונה עד קיבץ ממנו ולא ילבש מרדה כמדו והאמונה אזור

אזור חלציו לבלתי יהא נקש בפח מוקשה ואף גם כי יחס לבנו לאמור הלא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו תמנה בעלי אמונה שנאמר שוטטו בחוצות ירושלים וכולי מבקש אמונה ואסלח לה ואם חרבה ירושלים בהעדר ממנה אנשי אמנה ק"ו שלא יבנה כל זמן שמדה זו מצויה בין ישראל. ולבי דואב וכואב בקרבי יום ולילה לא יחשה על אשר אני רואה מדה זו פרוצה במילואה באומת בית ישראל ובשולי הארץ העומדים על הפרץ לגדור כל פרצה ידם במעל ראשונה שפו אמונים מהמה ומהם יראו וכן יעשו יתר דלת העם ובשיבה זו אנו יושבים במחשכים בגלות החיל הזה כל זמן הכפלא הזה אנשי אמונה אבדו באים ככח מעשיהם גבורים לעמוד בפרץ ובולי ומרוב עונינו אברינוס שבו המים למבוחות עזבו אותנו לאנחו' אהה ואויה כי גדול כים שברינו אבא פוליך את חרפתנו אשר רפים מכל הגוים ערלים המתהללים וכולי נושאים ונותנים באמונה לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ואחרי דבריהם לא ישנו מפני כל כופר ואנחנו עמו וצאן מרעיתו אשר קידשנו במצותיו וציונו לאחוז באחתנו יתברך אמת השפכנו אליה עורף ולא פנים למדו לשונם דבר שקר העוה כלאו ואיה איפה תפארת העבד שכאמן הנושא תמיד עליו חותם רבונו עליו כי חרפה היא לנו ממלכת כהני' שנגרע מעמי התועבות ח"ו ותחת ג' רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך וגו' ועון אשמה זו הוא' סיבה להיות תפארת עם ישראל תחת רשעת הגוים עד הכאה ועד כזיפה ומדוע לא נחוס ונחמול על נפשנו ועל נפשות ביתינו ועל דם נפשות אביונים ועל דבר כבוד שמו המחולל בין עמי התועבות זה כמה שנים רבים ורעים היו לישראל. והלא כתיב וזרעתיה לי בארץ ואז"ל כלום אדם זורע כור א' שלא ימנא כמה כורים כך זרע הקב"ה לישראל בד' פינות העולם כדי שיתוספו עליהם גרים. וכל זמן שמתנהגים עמהם ברמאות מי ידבק בהם.

אב איפה לכו בנים שמעו לי חוסו על כבודכם ועל כבוד היוצר ברוך הוא. עתה בעונו' שהאריך הגלות להבדל מהבלי העולם ולאחוז באותיו של הקב"ה שהוא אמת ולקדש עצמיכם אף במותר לכם ושלא לשקר לא לישראל ולא לגוים ולא להטעות' בשום ענין אשר אפס לא תהיה תפארתם רק בזאת כמ"ש שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיה' לשון תרמי' וכשיהיה אמת למטה אז ישקיף השם בצדק על הארץ ויפתח ה' את אוצרו הטוב לתת לכם מטר ארצכם בעתו בשנה הזאת ותנאו זכאים בדיניכ' בחג אשר המשפט לאלהים הוא על זה כאמור.

הנה כמשפט הדברים האלה ידבר המרביץ תורה לקהל עדתו בדרושו בד' פרקים הללו ויחריד לב הנבור במי המים המררים האלה.

וביותר ידבר על לבם בפסח ובחג על עונש בת הלצים אשר בימי חול המועד שבמועדי' אלו בפרט רבה משפחת הזאת ברבים מבני ישראל להיות בסוד משחקים בקוביא ושאר מיני שחוק וקלו' ראש בהיות פנויים ממלאכתם והוא היה בעוכרין לעם בני ישראל בימי הדין האלה אשר בהם יהי דן הוא יתברך על עיקר שפע מזונות האדם בשתים אלה במים ובתבואה אשר בהם תלויים חיי האדם וכבר אמרו בש"ס פ"ק דע"ז א"ר קטינא כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטים שנאמר משך ידו את לוצצים. ונקרא לץ היושב בטל מד"ת כמ"ש שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים וכו'. אף שאין עוסקים בשיחה בטילה ואמרו הראשונים הטעם כי אין ליבכות גדולה ממי שאמרו לו מנה זהובים שעה א' וכל שתמנה יהיה שלך ויושב בטל הלא הוא מתלוצץ מהזהובים ומבזה אותם כן הבטל מדברי תורה אחר שיודע השכר הגדול הזה הוא לץ ממש ומה גם אחר שאמרו שכל מי שאינו עוסק בתלמוד תורה נקרא בזוף והוא יושב ובטל במנגא חפץ להיות בזוף ולא לעסוק בתלמוד תורה היש עלבון וליצנו' גדול מזה.

ובכל שכן האנשים החטאים האלה המשחקים בקוביא אשר לא שתו מוראת שמים עליהם וזה שבתם בימי המשפט מאז הבוקר ותעבור המנחה בסוד משחקי' בשחוק בנפש ולא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם לפני מי הם נצבים חוטאים ומחטיאים לריעיהם אתם כי לא יתכן בלתי אם כועדו ואחד כאחד כגשו השכמדו' לבעל פעור מלכים מדינים זה עם זה ואין כסף נחשב לחבל דמה בעיניהם אשר לכסף לבסף אשר לזהב לזהב הללו עולין והללו יורדין לטמיון עד ככר לחם וברשת זו נלכדים רגלם ויסבעו באלהים ובלא אלהים תקוע אלפ"א וכקוץ מוכד כולהם נעים ונדים מון אל זן רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף כי תטרפם כאש להבה האספסוף אשר בקרבם ולא יתכנם השב רוחם וישיבו את נפשם איש לפי אוכלו המעט הוא אם רב עודינו משחק אתם באפזון רב בלי ברכה ראשונה וגם לאחרונה וכאלה רבות אתם לחלל מועדי ה' ולבזותם לבאונ בהם בענות נפש כימי הצומות וזעקתם. ולא קמו איש מתחתיו להתפלל שחרית מנחה וערבית ואשר כנע אלהים בלבו מעט יתפלל באשר הוא שם בלא לב ולב ולבו במחשכים הולך ומסרהר השופל איך כפל סדור בשחוקו והקם איך קם ויתעוד על של כנגדו בתחבולותיו וכל כיוצא באלה וכשמוג' עצמו כעושה שלום סומך עצמו על החזקה כי חזקה שליח עושה שליחותו ובוטח על פיו ולשונו שורא אמרו כל מה שהם רגילים לומר ומסתמא סדריה נקט אוי לעינים שכך רואות תפארת בנים עם הקדש מטומאים בעמקי חבור עצבים ואין מוחה בידם:

שא׳ה וכבר ראיתי לחכם אחד עשה שיר על כת משחקי בקוביא מספר בגינותם וכה תוארו :

המשחק בקוביא · מכתו טריש · ואחריתו בהיה יקולל בשערים :

יפזר ממונו · ויוסיף עונו · ומורד בקונו · בשבועות שקרים :

ידשוב כי ירויח · ולעולם לא יצליח · ובימיו לא יפריח · כי אחריתו מרורים :

יאכל בחפזון · בלי ברכת מזון · ולא ימצא רזון · כעינוי כפורים :

ילך מעיר לעיר · מקומו לא יעיר · ויאא עני ונעיר · מדלג על ההרים :

ראשו פרוע · ובגדו קרוע · כי רוע ירוע · לעצמו ולאחרים :

כל אנשי ביתו · שונאים אותו · ומצפים יום מותו · בשמחה ובשירים :)

ואיש על פעדה ישגיב בכחו לדב׳על ראשי עם הקדש לאמר אחי ועמי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא אתכם באחרית הימים את מות כי לא תזכו לחזות בנועם פני שכינה אשר כה משפט ד׳ כחות כת לצים כת חנפים כת שקרנים כת מספרי לה״ר לבל יראו בגאות ה׳ לעתיד וגם בהווה כי הנה אף שנחרב המקדש המעוז ובטלה עליית עולי רגלים לעלות ולראו׳ להסתפח בנחלת ה׳ מ״מ איש ממנו לא נעדר מהיות נשפע בנפשו במועדי ה׳ מעין דוגמא האורה ההיא בסגולת קדושת הרגלים ותפלתם עם יתר תורה ומעשה הטוב אשר יעשו אנשי ישראל איש לו ויחזו את ה׳ אלהים כתבניתו אשר הראה בתוך מקדש ה׳ ואם כה יהיה משפט מעשיכם לשובב מסיבות לשבת במושב לצים במועדי ה׳ היה היפה תפארתכם להסתפח בנחלת ה׳ והיה במקום אורה ושמחה הנה אימה חשיכה גדולה כלא חושך ויחשיך לנפש עם הבשר ישתקע הדבר ולא יעשה כזאת בישראל ·

ולו יוסיף דבר על לבם מאמר הנאמר כי כל המתלונן מזכותיו מתמעטים ובימי המועדים מי לא נפקד בהם נקום למשפט אלהים ומי זה האיש מרגיש אשר לא ירגיז ויאחזו פלצות שאם לפני מלך ב״ו יביאו את דינו לקפח פרנסתו הלא חרוד יחרד חרדה גדולה וישיב עבות בנפשו ובכל דרכי החריצות יחיש מפלט לו ולא תעלה על רוחו לפנות ימין ושמאל אפס לחשוב מחשבות מה יאמר ומה יצדק לפני מלך המשפט לבל יחסר לחמו ק״ו ו״ה יש לעשות כשיביאוהו לפני ממ״ה הקב״ה השופט כל הארץ כי באה יום פקודת כל האדם נפש על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג על המים והאלהים יביא

במשפט

במשפט את כל מעשה אשר יקומם מגיאותם בשופע רב ומעשה אשר תעורר מדיכים להעדר מגיאותם כי קרא ה׳ לרעב והנה כי כן היעמוד לב אם תחזקנה ידים להיות בסוד משחקים אנשי לצון בעת המשפט להעלות חרון אף ה׳ ח״ו על מיטב הגאון כאן קדשים להמיתם בזלעפו׳ רעב ומה חלילה לתפארת עם בני ישראל עם הקדש הנאהבים והנעימים לפרוק עול מוראת מלכות שמים מעליהם אפילו שעה אחת · ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב כי כל העדה כולם קדושים ולא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיה׳ אפס כי עזיברם האספסוף אשר בקרבם התעם בפסקי תוספות על פסקי הר״ש ויעלם על רוחתם כי מעשה חידודים הוא ומבוא קעבדי מפני שמחת י״ט · ומכאן מודעא רבה שאין הענין כן ושמחה הבאה בעבירה פגול הוא לא ירצה ותחת החידו׳ טימטום אל הנפש היפה · ואשר הוכו בסנורים בעון אשמה זו יחשבו מחשבה על שחטאו ויתנו לב לשוב מעבירה שבידם ואותם המסיבות אשר הוסבו במסיבות אנשי לצון עם האנשים הנגשים אל ה׳ יתקדשו בתורה וביראת ה׳ בימי המועדים באותו פרק ובאותו מקום ובכן הן תיהוי ארכא לשליותם ויזכו לראות פני שכינה לעתיד ובהווה מעין דוגמא יוצא האורה המאיר לעולי רגלי׳ בזמן שבית המקדש קיים · הן אלה קצות דרכי הדרוש למרבני תורה בקהל רב בחגים ובמועדים דבר בעתו ובכן מניה ומנייהו יתקלס עילאה והמה יהיו במורידי אור מן העולם ועד העולם ועל ראשיהם מלמעלה היה אור במושבו״תם והעם לא נסע עד האסף מרי״ם :

תפלת מנחת יט

הנה תפלת מנחת י״ט ישגיב בכחה על יתר תפל׳ מנחה שבשאר הימים כאשר מודעת זאת לחכמי המדע כי עליית העולמות במנחת מועדי ה׳ שווה כעלייתם במוסף שבת ובתפילה באשי תרוממנ״ קרבות ת״ת ישראל לעלות בכתר דאבא· ובחזר׳ התפלה בקול רם מלכות שמים עולה בכתר דאימא · ומן הדין היה לומר בה קדושת כתר כעין מוסף שבת אלא מפני כי בי״ט אבא אתכליל באימא וז״א מלבים חגי ימין דאב׳ והנוקבא חגי שמאל על כן אף כי יעלו זו״ן לכתר או״א לא יאמר קדושת כתר כי אין כל אחר נוטל כתר שלם כמו במוסף שבת · ומטעם זה ג״כ אין אומרים ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון וגם אין קריאת ס״ת במנחת י״ט כי אין לז״א עליה אל מצח הרצון כמו במנחת שבת אפס עליית העולמות שהם כעלייתם במוסף השבת ולא עוד כאמור · האמנם על כל זאת מרוממת היא מאד הדרת יקרה ויש לבל אנשי ישראל להתקדש עצמם

לאומרה

לאומדה בטהרת הגוף ובאימה וביראה ובנעימה קדושה כמשפט תקונה בלחש ובחזרה לבלתי תת מגרעו' מנידו אל הכלה החמודה. וגם הנפש לו תמלא לבט' בשפתים לפני התפלה לאמר:

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה וכו'. הנה אנכי בא להתפלל תפלת מנחת י"ט לתקן את שורשה במקום עליון ולהעלות העולמות למעלה בשורשן ויטע הז"א אהלי אפדנו בכתר אבא עילאה בלחיש' ובחזרה תטע הנוקבא קדישא אהלי אפרנא בבת' דאימא ובכן פרוש עלינו בני מלכים מזיו הדר' על נפשנו רוחנו ונשמתנו לטהר לבנו לעבדך באמת ויהי נוע"ה' אלהינו עלינו וכו' מי כמוך באלי' ה' מי כמוך נאדר בקד"ש ויתר הפסוקים המובאי' בתפלת ערבית וטוב יכון לקראת אלהיו לומר התפלה בכוונה. וסעודת שלישית אין בה חיוב בי"ט שהרי אין גלוי מנח הרצון כמו בשבת שנאמר בו ג' פעמי' היום (א"ה הרב בעל תי"ט ז"ל כתב דהכי כמי הוי מדינא מימה ששנינו במנחה בי"ט האחרון היו מתודין וכו' שאחרוהו לודוי כל עוד שיכולין לאחרו מטעם מ"ש בירושלמי דפריך ויתודה בי"ט הראשון של פסח ומשני כדי שיהא לו מה יאכל ברגל. ופריך ויתודה בשחרית ומשני עד כאן מצוה הוא לאכול אלמא דווקא סעודת שחרית מצוה הוא לאכול ואם סעודה ג' מצוה היה להם לאחר הוידוי עד אחר סעודה שלישית שמצוה לאכול) וכשחל י"ט א' להיות בשבת לא יעבור מלעשות אותה כדי שיעור לברכה ולא הרבה מן השיעור משום דיו"ט א' הוי לדידן ערב י"ט משום ספקו של י"ט שני של גליות ומצוה לאכול לתיאבון בליל י"ט שני וכבר כתבנו דברי הר"ס במז"ל בפרק ראשון שיש בו משום מבזה את המועדות שכתב ראוי לאדם שלא יסעוד בעי"ט מן המנחה ולמעלה כמ"ש שדבר זה בכלל כבוד י"ט וכל המבזה את המועדות כאילו נטפל לע"ז ע"כ:

ומנהג טוב להולכי' בתמים להיות זהירי' להקדי' סעודת י"ט א' כל האפשר כדי לתת מקום לסעודת ליל י"ט ב' של גליות ואחז נדיק דרכם וצריך אדם לומר בתוך ביתו בי"ט להיו' נזהרי' שלא להכין מבעוד יום מי"ט לחברו לצורך הלילה דשמא י"ט ב' חול הוא ואסור להכין מי"ט לחול ואפילו בר"ה דקדושה א' היא ויומא אריכתא הוא אסור דלא אמרו אלא לחומר' אבל לא להקל ואף להביא יין לצורך קידוש וכל כיוצא בו אסור עד שיאמרו ברכו בקהל. ורע עלי המעשה אשר רבות נשות עשו לערוך השולחנות מבע"י של י"ט א' לצורך סעוד' ליל י"ט ב' ואיכן מטים אזן לשמוע דברי חכמים אשר הרבה צווחת צווחה האזהרה ונכון להיות כל איש שורר בביתו לבלתי נתון עשות כאלה שלא כרצון חכמים. ומיהו מותר להדליק את הנרות לצורך הלילה משחשיכה אפילו קודם ברכו משום דמשחשיכה צורך עכשיו הוא ולא מקרי מכין מי"ט לחברו ובבית הכנסת מותר להדליק אפילו מבע"י דבבית הכנסת מצוה והוא לעולם אפילו ביום כמ"ש התוספות בביצה דף כ"ב ע"א. ונשים יקרות נהגו כשחל י"ט אחד השבת או בב' ימים של ר"ה להכין להן פתילות חדשות להדליק בהן בליל י"ט ב' משום שאין שבת מכין לי"ט שהנר הוכן ע"י שהודלק וכבה שאז הוא יותר נוח לחזור ולהדליקו אח"כ שכבר הוכן יותר ויש זהירו' להדליק' ולכבותה מע"יט כדי להתיר להדליק לפתילה ההיא בי"ט אחר שכבר הוכן מעי"ט ומיהו אם שכחו ולא הכינו פתילות חדשות או לא עשו התקון הזה מעי"ט כדאים הם דברי הפוסקים המתירין לסמוך עליהם וידליקו בפתילה הישנה ולדברי הכל שיורי השמן הכות' משבת מותר להדליק בי"ט שלאחריו ולית ביה משום שבת מכין לי"ט אף דהשמן ניל טפי כשהודלק פעם אחר והוי הכנה מ"מ מות' ע"י שרבו' עליו שמן לבטלו כדאשכחן גבי עצים שנשרו מן הדקל שמרבה עליהן ומבטלן דמקלא קלי איסורא.

ויש שהחמירו שלא להדליק בפתילה חדשה בליל י"ט ב' מטעם שמהבהבים את הפתילה ועושין אותה כלי והא ודאי בורבא היא דלא אסיר אלא להחריכה קודם כדי שתהא נוחה לידלק אבל להדליקן דלא מיכוין דלתקוני מנא קא מכוין אלא להדלקה בעלמא קא מכוין לכ"ע שרי והמדליקין נרות של שעוה בי"ט אסו' להדביקן בי"ט מפני שהוא ממרח ושומר נפשו יהא זהיר להדביקן מע"יט. וכל מה שאסור לעשו' בי"ט א' אסור בשני ומנדין למי שמזלזל בו ואין חילוק בין ראשון לשני אלא לענין מת וכן לכחול את העין שמפני הנאת הגוף לא החמירו בו בשבות דרבנן וכתב הר"ן ז"ל דמותר לכבות את הנר בי"ט ב' מפני ד"א או מפני הדליק' כדמוכח בהדיא בש"ס דלכבות הנר מפני ד"א וכן לכבות את הדליק' וכן לכחול את העין כולהו כהדדי ניכהו דלרבנן אסיר ולרבי יהודה שרי וכי היכי דבמכחל עינא שמכינן אדרבי יהודה בי"ט ב' של גליות אף בלכבות הנר משפני הדליקה ומפני ד"א סמכי' עליה בי"ט ב' וכל האחרונים ז"ל פסקי כסבר' ר"ש דמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה א"כ כל כבוי אינו צריך לגופו רק אם רוצה לעשות פחמים או להבהב פתילה ואמטו להכי אין איסור בי"ט ב' כבוי הנר מפני ד"א ומ"מ ירא שמים לא יביא עצמו לידי מדה זו אם אפשר בבית אחר או לעשות מחיצה ויש להרבות בשמחה בבית הכנסת בי"ט ב' של גליות כמו בי"ט ראשון לתת שמחה לכנסת ישראל כי י"ט ב' הוא כמו המוסיף לכלה מתנות כמ"ש בזוהר פרשת אמור דף צ"ח גבי ב' ימי' של שבועו' ז"ל פקודא בתר וכו' וכן בשבועות להקריב ב' הלחם ובמוספין להקריב וכו' וצריך לקרבא ליה כגוונא דתוספ' כתובה ומתנה דאוסיף חתן לכלה דתרין יומין דשבועות

אומן י"ו צריך לקרבא לגבייהו ב' הלחם מאיטן ק"ס וכו' · הנה מבואר ב' דברים יחדיו כי י"ט ב' הוא כתוספת ומתנה לכלה ועוד כי שני ימים שבועות הם רומזים לשני אותיות · ומאחר כי יום טוב זה ניתן לשמח את הכלה נאה ותמורה צריך להרבות עוז וחדוה במקומה כי היא אומר' לישרא' בניה שמטוני כאשישו' וכמה מה עונש יגיע לאשר חטא על הנפש כפש דוד ומחלל הוד כבוד הדרת של יום טוב שני כי כאשר חטא בכלה הנעימה הוא גורם הסתלקות ופירוד בין ב' הימים והוא גורם העדר לאותם המזומנים למעלה הנקראים קריאי מועד כמ"ש בזוהר כי קדש עילאה מזמין למדות עליונות וכן מלכות שמים מזמנת לכל חילה' שהם בכל העולמות התחתונים וכאשר מגיע איזה פגם מן התחתונים או מגיע להם העדר לפי כי מדה זו כפי המעשה של התחתונים כן מתרא'בה שלכן נצטוינו עבדו את ה' בשמחה ונוסף עוד בזמן מועדי ה' שנאמר ושמחת בחגך· והמחלל קדושתו בעצבות או במלאכה עושה העדר גדול בראש הקרואים קדש עילאה ומה גם למזומנים שם וגם מרבים יותר קדש תתאה שמתרחק מאתה אלוף נעוריה חלילה ולכן כל הקרואים מן העולמות התחתונים יגיע להם העדר ופירוד ומטעם זה המזלזל בי"ט שני מנדין אותו מדה כנגד מדה הוא הפריד והרחיק כמה מדות זו מזו וכמה צבאות נדחו כך הוא מנדין אותו ונד תהי' נשמתו ממקום מושבה וגם הוא מתרחק מבני אדם כמו שביאר הר"ח הכהן ז"ל:

כי על כל אלה האיש אשר נגע אלהים בלבו יהא זהיר וזריז במאד מאד בכבוד י"ט ב' ולהרבות עוז וחדוה במקומו וכל יצא תקלה תחת ידו בוח"ו ואף בני ארץ ישראל שדעתם לחזור מצוה עליהם ללבוש בו בגדי י"ט ולשמוח עם בני ח"ל אף על פי שמתפללי' תפלה של חול בצנעה:

וכתב רש"ל ז"ל פ' כל הבשר בדין בני א"י שבאו לח"ל שאסור לעשות מלאכה בי"ט שני שהיה מעשה באחד מן התלמידים בעירו שהלך לארץ ישרא' וקבע דירתו שם ואחר כמה שני' בא לסחור' שם בעירו והיה דעתו לחזור ונהג חול בי"ט שני ונערו בו ושחק עליה' ונפטר במיתה משונה ולא זכה לחזור לארץ ישראל ע"כ · ושומר נפשו לא יעדר מאת אשר גבלו ראשונים ושאנן מפחד רעה · ואם ח"ל במוצאי שבת אומרים ותודיענו ובכר נתבאר כודו למעלה בפ"ב ובקידוש אומרים שהחיינו כמו בי"ט ראשון כדאמרינן פרק במה מדליקין אהא דאמרינן ספק דדבריהם לא בעי ברוכי ופרכינן והא י"ט שני ספק דדבריהם הוא ובעי ברכה ומשנינן התם בי היכי דלא לזלזולי ביה ואם ח"ל במוצאי שבת יאמר יקנ"הז ואין צריך בשמים דטעם בשמים משום איבוד נשמה יתירה וכי"ט

וכי"ט נמי איכא נשמה יתירה כמ"ש הרשב"י בתקונים דנחתא בשבתות וימים טובים עם כמה נשמתין יתירין וכו' · גם בזוהר פנחס דף רמ"ב ז"ל האי אוסי נשמה יתירה לכל ישראל בשבת ויומין טבין ע"כ · וכן בתקונים דף י"ז ז"ל וביומא דשבתא וחדשא וזמנא אתפתח' לקבלה רוחין ונשמין ולירתא נפשין לגבייהו וכו' ע"כ:

(**א"ה** וכן כתבו התוספות בפ' ע"פ דף ק"ב משם רשב"ם ז"ל דבי"ט נמי איכא נשמה יתירה אלא שקשה על זה אמאי לא תקנו בשמים במוצאי י"ט) והרי"ט צהלון נסתפק בתשובותיו בתוס' ארץ ישראל המתאכסן בח"ל אם יכולין לבשל ולהרבות בשבילו בי"ט שני כיון דלדידיה חול הוא דהו"ל כמבשל מי"ט לחול כיון דהאי ישראל לית ליה בהאי יומא קדושה והעלה דבקדירה א' פשיטא דשרי ובב' קדירו' וב' מינים והם עושים לעצמם ולאורח ודאי שרי כי איכא לספוקי אקדיר' א' לבדה נאותו ממין הילכך יכולים לבשל בקדירה גדולה להסתלק עצמם מן הספק וטוב שיאכלו הם עמו מקדירתו כדי שלא יהא ניכר שלו לבדו עשו ויתר פרטי דינים דשייכי לבני ח"ל ההולכים לארץ ישראל ובני א"י הבאים לחוצה לארץ כתבתי בתשובות בספר ארץ חמדה סי' י' · (א"ה עיין בס' הלכות קטנות ח"א סי' ד' מדינים אלו):

חול המועד

פרק ה

ימי חול המועד כולם קדושים ובתוכם ש' ולא נקראו חול המועד אלא מפני שהם חול לגבי א' וז' אבל לגבי שאר ימים מועד אקרו וחמיר עונשו למזלזלין בהם כמ"ש בפ"ג הן הלוקין א"ר ששת כל המבזה את המועדו' כאילו עע"ז שנאמר אלהי מסכה לא תעשה לך וסמיך ליה את חג המצות תשמור ופירש רש"י המבזה את המועדות חולו של מועד שעושה מלאכה האסורה לו ואינו נוהג בהן קצת קדושה לכבדו באכילה ושתיה יותר משאר ימי החול והטעם לפי שיש קדושה לפניהם ולאחריהם וכן שיש קרבן מוסף לכל יום ונקראים מקראי קדש כדאמרינן בש"ס פרק אין דורשין רבי יונתן אומר ק"ו ומה ראשון ושביעי שאין קדושה לפניהם ולאחריהם אסורין בעשיית מלאכה חולו של מועד שיש קדושה לפניהם ולאחריהם אינו דין שיהיו אסורין בעשיית מלאכה מה לשבת ימי המעשה שכן אין בהם קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכה תאמר בח"המ שיש קרבן מוסף ר"ח יוכיח שיש בו קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכ' מה לר"ח שכן אין קרוי מקרא קדש תאמר

בחול

בחול המועד שכן קרוי מקרא קדש ומה מאד יש לכל איש ישראל להזה׳ בקדושתן להקדישם ולהעריצ׳ בשמחה ובששון ובסעודות חשובות כי״ט לבלתי יהיו נטפלים לעע״ז ח״ו שהוא ככופר בכל התורה כולה ואמרו בפ׳ חלק המבזה את המועדות אף על פי שיש בידו תורה ומע״ט אין לו חלק לעו״הב ומי בער לא ישכיל את זאת ויתן אל לבו כי טוב לו שלא נברא כי תקנת האדם הוא שיחיה בתחיית המתים ויזכה לחיי העו״הב ואיך ולמה לא יחמול על נפשו היפה לאבדה מהסתפח בנחלת ה׳ על דבר קטון וקל ובכן ילבש חרדה כמדו לבל יהי בז למועדי ה׳ ולא יצא שום תקלה מתחת ידו באיסורי המלאכ׳ אשר נאסרו בם ויתקדש עצמו אף במותר לו והשכר הרבה במדה טובה מרובה על מדת פורענות למזלזל בם:

ומנהג טוב להולכים בתמים לומר תפלת ערבית במוצאי י״ט לח״המ בשמחה ובשירים לכבוד ולתפארת מקראי קדש. וביותר בימי ח״המ של חג הסוכו׳ אשר בהם היתה שמחה בית השואבה בזמן הבית כמו שית׳בא׳ במקומו ומבדילין בתפלה כמו במוצאי שבת ואומרים יעלה ויבא בעבודה ואם לא אמרו מחזירין אותו דלא דמי לסעודה דאי בעי אכיל ואי לא בעי לא אכיל דבר המחייבו לברך ברכת המזון הילכך אם לא אמר יעלה ויבא בברכת מזון אין מחזירין אותו אבל בתפלה דלא סגי דלא יתפלל כיון שלא התפלל כדינו דין הוא שיחזור. וכשיבוא לביתו יהא זריז ונזה׳ לומר בתוך ביתו קול ברמ״ש מועדים לשמחה כמו בי״ט וכן איש את קרובו יהיו רגילים ביום ובלילה כשיפקדו איש את רעהו לומר כן כי גם זה בכלל כבוד מועדי ה׳ והנוהגים לברך איש ש׳ רעהו בח״המ כדרך ימות החול הרי אלו בכלל מבזה את המועדות ונאה ויאי להדליק את הנרות בלילו׳ ח״המ כמו בי״ט וכן מנהג כל ארצות המערב וכתב כ״י ורי״ו דמותר לתקן הפתילות לנרות בח״המ דמעשה הדיוט הוא ובמוה״ריל כתב דיש להזהר לעשותן מקודם לגורך המועד. ומבדילין על הכוס כמו במוצאי שבת להבדיל בין י״ט לח״המ לפי שכמו שביום השבת ניתוסף באדם נפש יתירה כך נתוסף בו קדושה בי״ט עכ״פ כמו שנתבאר למעלה ממאמרי הזוהר והתקונים שעל כן צריך להקביל פני הרב בהם וכן בר״ח כנודע אמנם בלי ספק כי יש הפרש גדול בין זה לזה והוא כערך העליות של העולמות כך יהיה התוספת ולכן מ״מ צריך להבדיל אמנם בר״ח התוספת הוא מועט וגם כי הוא בשעת המוסף בלבד כמו שנתבאר במקומו ולכן אין לומר הבדלה בר״ח אמנם בשב׳ וי״ט צריך להבדיל כאשר מסתלק ממנו תוספת ההוא איש לפי ערכו ואף על פי שכבר הבדיל בתפלה חוזר ומבדיל על הכוס כי ההבדלה דאשונה הענין על הסתלקות תוספת הרוח הנמצא בו מתחבר עם הסתלקות הקדושה ואחר כך הבדלה על הכוס להגיד כי עיקר ההבדלה כדי להמשיך מאותו תוס׳ על ימי החול או על ח״המ גם על האדם כמו שנתבאר בפרקי מוצאי שבת אמנם יש הפרש כי במוצאי שבת שמסתלק מן האדם נפש יתירה אומר ברכה על הבשמים להשאיר קצת הארה על העולמות אמנם בי״ט אין באותו תוספת כדאי להשאיר ממנו ולכן אין לברך על הבשמים וגם לא ברכת מאורי האש לפי שבשבת מסתלקים אותם הממונים עליונים הנקראים מאורי אור כמ״ש בזוהר ולכן כשחוזרים במוצאי שבת מברכין מאורי האש וזכר לדבר בפרני היד ימין כמ״ש בפרשת ויקהל ונתבאר במקומו אבל בי״ט אין מסתלקין ולכן מבערים אש בו ולכן אין לברך מאורי האש ונוסח הברכה לא ישנה אף במוצאי י״ט שחל להיות באמצע שבת והכי גרסינן בסוף פ״ק דחולין א״ר זירא י״ט שחל להיות באמצע שבת אומר המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים ובין יום הז׳ לששת ימי המעשה מאי טעמא סדר הבדלות הוא מונה ורבים שנו בזה ואשר קדש קדשים הוא מאיש׳ ה׳ יאיתה לו להבין ולהשכיל ההפרש שיש בין קדוש׳ י״ט לקדושת ח״המ אשר עליה אנו מבדילין כי הנה כבר הודענו בפרק ב׳ כי אין קדושת שבת דומה לקדושת יום טוב כי בשבת הבנים יורשים את אביהם ממש ונקראים קדש ומקבלים שפע מע״ק כמוהו אכן ביום טוב המה יעלו אל אביהם לקבל שפע הרצון ממנו והמה קרואי מועד אצלו ולכן המה יקראו מקראי קדש ונוסף גם הוא אשר בשבת המה יעלו אל אביהם שיון לו מראשם ועד רגלם שאין שם חול כלל ואולם ביום טוב יגביהו ראש אצל אביהם מלמעלה ושם קצות נשארים למטה והם חג״ת שלהם במקום חב״ד וכה״י במקום חג״ת ושם קצוות הללו יקראו חול המועד ואיכם חול גמור ח״ו שהרי הם מתעלי׳ ממדריגתם למדריגה עליונה ממנה אלא שמפני שלא יעלו עד או״א כב׳ ראשונות יקראו חול המועד וממוצא דבר את הי׳ תשמע כי קדושת חול המועד למעלה מקדושת ר״ח כי ר״ח הוא חידוש הלבנה לבד לעלות אצלו פלוני בן פלוני ולא כחיק אביהם עם היות ששפע הכתר יורד להם דרך; המדריגות שלכן אין אומרים איה מקום כבודו על כי מלאכי השרת יודעים מקומו ובחול המועד ראשה במקום עליון בחיק אבית והזרועות והגוף במקום [ה]ראש וגה״י במקום הזרועות והגוף.

וזה הוא הטעם שאין תפילין בח״המ כלל מה שאין כן בר״ח שמסלקין אותם בתפלת מוסף בלבד כי אז נגלה עליהם שפע ע״ק שהוא למעלה מן התפילין כמו שנתבאר בפרקי ר״ח אכן בח״המ שניהם מלאי׳ עולים למעלה ממקום אצילותם והוא גדול מהנחת תפילין כמו שכתב הרב ז״ל. וכמשפט הפרש זה יבוין האיש המשכיל בשעת הברכה המבדיל בין קדש לחול וכו׳ ובכל יתקדש

עצמו לשמור ולעשות אותם הימי' בקדושה יתירה ולהבדיל מכל מלאכת מחשבת אלא אוכל נפש בלבד ומלאכת דבר האבד כי המלאכה מורה על הקליפה כסוד העשי' ששת ימי המעשה כי על כן נאסרה המלאכה בשבת אפילו אוכל נפש לפי כי בשבת זו"ן נכנסים אל הקדש פנימה ולא נותר מהם דבר למטה ובכן הוא השבתת הקליפה לגמרי וע"פ נאסר כל מין מלאכה ובי"ט שיש קנות זו"ן למטה בכפי' אשר שיה הרשע ומגע יד לקליפה הותרה אוכל נפש ונאסר 'מלאכת עבודה הואיל ונתעלו כי חב"ת עלו במקו' חב"ד ונה"י במקום חב"ת ואין שליטה אל הקלי' בסוד חב"ת · אלא שמפני שלא יבצר מהיות להם יניקה וחיות משם להחיות נפשם הותר אוכל נפש ·

ולפי כי חיות זה נמשך להם משלש עליונות ויורד דרך המדרינו' על כן בי"ט עצמו שהג' עליונו' שולטות ומשפיעות לו"ק אלו לא הותר אפס אוכל נפש בלבד כי אין העליונות משפיעו' לחיצוני' אפס חיות בלבד ולא שליטה חלילה אמנם בח"המ ששולטות ו"ק כי על כן הם ו' ימים יש להם שליטה בדבר האבד והוא סוד קנת ניצוני הקדושה שנטמעו בעמקי הקליפה ונאבדו שם כענין העולם אבל מחדש אין לה' שליטה כי ו' קנות אלו נתעלו חב"ת לחב"ד ונה"י לחב"ת ואין להם שליטה לחיצונים כ"א רק בדבר האבד כדבר האמור ודיי בזה הערה לאישי ה' · ואף שהתירו דבר האבד בחול המועד לעשותו בלא שינוי מכל מקום ירא שמים בכל מה דאפשר להקל בטירחא יעשה · וכתב הרוקח ז"ל שיש לאדם חשוב להזהר אפילו במלאכת דבר האבד שמא יטעו העולם לומר שכיון מלאכתו במועד וכן בספק דב' האבד אף שמן הדין מותר האנשים הנכנסים יתקדשו ·

וחייבים בית דין להעמיד שוטרים בימי חול המועד לאבד ולהפקיר אותה המלאכ' שכיונום והניחוה למועד ואם הוא מלאכת אחרים שאי איפשר לקונסם משמתין אותם ומלקין אותם וכן להיות מחפשים אחר הסוחרים במקומות שיש להם יום השוק יום א' בשבוע שלא ימכרו ויקנו ביום השוק שבתוך ימי חול המועד שאין זה דבר האבד שאם אינו נמכר ביום השוק שבתוך המועד ימכר ביום השוק שלאחר המועד כל שכודע בודאי שלא יפסידו מהקרן ואף שמדברי הירושלמי משמע שלכ הוא בענין שאם ימכרו בחול המועד יהיו להם מעות בריוח ויוציאו יותר לשמחת י"ט שמותרים למכור כבר כת' הב"י ז"ל שלא נאמרו דברים הללו אלא במי שיש לו מעות מועטי' וחס עליה' מלהוציא כ"כ לשמחת י"ט כדי שלא יצטרך לצות או לשאול מהבריות ואילו היו לו מעות בריוח היה מוציא יותר ובכה"ג שרינן ליה למכור כדי שישמח ביו' טוב כחפצו אבל מי שיש לו מעות בריוח להוצי' לשמח' י"ט ככל אשר יתאוה ואין בדעתו להוציא כ"כ לא נתיר לו למכור

לאכור כדי להוציא יותר ע"כ :

והן רבים עתה ע"ה אינם מטים אזן לשמוע דברי חכמים וכלל שגור בפיהם דבר האבד מותר בחול המועד ועושים כמה דברים הפך שורת הדין עד שכמעט בטלה כל איסור פרקמטיא · ואין בהם תבונה שאם טענה זו דדבר האבד בסתם הוי טענה אם כן בטלת כל איסור פרקמטיא ומה הועילו חכמים לאוסרה ולהתירה · ורועי ישראל יש להם להשגיח על הדבר לגדור הפרצה הזו שאף שלדעת הרמב"ם אין איסו' אלא מדבריה' · וכן דעת התוס' והרא"ש והמרדכי שאינו אסור' מן התורה אלא מטעם אסמכת' ועיקרו מד"ס אמנם מגדולי המורים הרמב"ן והרשב"א ז"ל ס"ל שכל מלאכה שאינה לצורך המועד ואינו דבר האבד אסורה מן התורה · וכן כתב כמוקי יוסף וכתבו דפשטא דסוגיא דפר' אין דורשין הכי משמע וכן בשאר דוכתי · אם כן להכי רבותא לא שייך למימר מוטב שיהיו שוגגי' וש יהיו מזידים ואפי' להרמב"ם כתב ה"ה שאפשר שדעת הרמב"ם הוא שיש לו עיקר בדאורייתא מקרבן מוסף ומצות שמחה ולפיכך נכון לדרוש אליהם הלכות דבר האבד האסור והמותר לבלתי עשות קדש חול במלאכת עבודה או בפרקמטיא וכמ"א עונו מאד אשר אמרו המבזה את המועדות כאלו עע"ז ואף אם יש בידו תורה ומע"ט אין לו חלק לעה"ב ואיך ולמה לא יחוסו על נפש' הצלובה לשרשה מארץ חיים על בצע כסף לו ישבע קנף האף והחימה לתוהו והבל כחם כילו וכל יגיעם בתורה ובמצות בימי חיי הבלם והתעיף עיניך בו ואיננו כמעט רגע על דבר קל אשר קבלו וקיימו חכמים ברוח קדשם ואמרו שאע"פ שיש בידו תורה ומע"ט אין לו חלק לעה"ב הלא כמה וכמה הרפתקי דעדו עליה דאיניש ימי חייו הימים כל ימי חייו הלילות בתורה ובמצות בכול יכול לכתת את רגליו מעיר לעיר וממדינה למדינה ויט שכמו לסבול הכל לרשת משכנות חיי העה"ב ואיך יעקש דרכיו לאבד בשעה א' כל מה שטרח בכמה ימים וכן כל כיוצא בדברים האלה ידבר על לב ראשי עם הארץ להפריש' מאיסור זה ודרך תבונות יודיעם אשר מצינו כמה החמירו רז"ל בדבר עד שאמרו שכל שאסו' לעשותו בח"המ אסור לומר לגוי לעשותו כמ"ש בברייתא דמ"ק כללו של דבר כל שהוא עושה אומר לגוי ועושה וכל שאינו עושה אינו אומר לגוי ועושה ·

והנה כשם שאמרו חכמים לגלח בחול המועד כדי שלא להכנס למועד כשהוא מנוול כך אסרו חכמים לכבס במועד כדי שלא יכנס למועד כשהוא מנוול בבגדים צואים ולא התירו אלא לבא ממדינת הים ומי שאין לו אלא חלוק אחד למותר לכבסו במועד שתמיד הוא מזיע ומתלכלך אפילו כבסו קודם המועד דאע"ג דמי שאבדה לו אבידה בע"יט ולא היה יכול לגלח דאסור לגלח

מפני

מפני שאין הכל יודעים באומנו והכא נמי אין הכל יודעים שאין לו אלא חלוק אחד כבר אמרו בש"ס על זה אזורו מוכיח עליו ופי' רש"י דמי שאין לו אלא חלוק א' פושטו ומתעטף במקטרנו ואוגדו באזור ומכבס החלוק ומודיע לכל שאין לו אלא חלוק א' וכתב בעל הלבוש דאף על גב דמשמע מלשונו שהוא בעצמו צריך לכבסו ויראו הכל שאיזורו אגוד אבל ע"י אחר לא דלא מוכחא מילת' מ"מ נוהגים עכשיו לכבס ע"י אשתו או גוי מי שאין לו אלא חלוק אחד לפי שמי שבא למדה זו שאין לו אלא חלוק אחד הוא ידוע ומפורסם לכל. והן עתה רבות בנות אינם מטות און לשמוע דברי חכמים ומבזות את המועדות לכבס במועד הרבה ביחד שלא כרצון חכמים שאפי' כל המותרי' לכבס לא התירו לכבס רק אחד אחד אפילו אית להו תרי דמטנפי וכ"ש האסורים לכבס שלא התירו אלא מטפחות הידים שמתלכלכים מיד וצריכים בכל יום אחד וכן בגדי הקטנים ביותר דהיינו אותה שמלפפין בהם אבל שאר בגדים וחלוקות אסור לכבסם כל שיש להם אחר להחליף לכבוד י"ט האחרון ואפילו מטפחות הידים לא התירו אלא לנוהגים להחליף אותם יום יום אבל לפי מה שנוהגים שלא להחליף אותם אלא משבת לשבת אסור לכבסם שדי להם בכביסה מע"יט וראוי להיות כל איש זהיר להזהיר לביתו על זאת שלא יעברו על תקנת חכמים ושלא יכנסו תחת סוג המזלזל את המועדות שהוא א' מכ"ד דברים שחייבים עליהם נדוי מלבד העונש הראוי להן על שבורים ומאין טענת פטור לעצמן בהורא' פנים שלא כהלכה. וחובה מוטלת על פרנסי ראשי ומנהגי הק"ק וחכמיה להיות עומדים בפרץ לבטל כל כיוצא בדברים האלה וביותר לעמוד בפרץ לשבר מתלעות עול האנשים החטאים אשר התירו לגלח עצמם בח"המ וסומכים עצמם לסברת ר"ת שהתיר כמי שגילח בעי"ט לגלח בח"המ דלא שייך טעמא דלא יכנס לרגל כשהוא מנוול ואין סברה מוסכמת וכבר מיחו לה אמוחה כל הפוסקים חדשים עם ישנים אשר בית ישראל על פיהם יחנו ועל פיהם יסעו והכריעו בראיות ברורות שסברת ר"ת בזה אין לה שורש וענף ובכל גוונא אין לגלח בח"המ כי אם אותם שהוזכרו במת' וכל הבא להתיר במקום שאמרו לאסור ראוי לנזיפה כי כזוף ועומד הוא ואנו אין לנו כח לגרוע מדברי רז"ל ולא להוסיף עליהם כי אם להחמיר למגדר מלת' ומאחר שסברת ר"ת הוא בלא הוא אין מקום לסמוך עליו והנה שהתירו הפוסקים בנטילת צפרנים בחה"מ כל שנטלן מעי"ט אין משם ראיה דהא חומרת נטילת צפרני' בחול המועד הוי חומר' ומנהג בעלמא דהא מדינא שרי ולפיכך אם נטלן בעי"ט מותר ליטלן בחה"מ דעיקר המנהג נתיסד כדי שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול וכיון שנטלן בעי"ט מותר ליטלן בחה"מ אבל שנין הגילוח דמדינא דגמר' אסי' לא פלוג רבנן ואין ספק

אבל

אבל כל יודע דת ודין כי החטאי' האלה בנפשות' המתגלחי' בחה"מ מובדלים הם מעדת ישראל עם הקדש והרי הם נכנסים תחת סוג המזלזל את המועדות שהוא כעע"ז וחייבי' נזיפה וכבר ראיתי על זה כמה גווני קמאי דקמאי והרעישו העולם על החטאים האלה והכריזו עליהם במקהלות רבבות ישראל (א"ה עיין בספר לקט הקמח בהלכות שתם ייכם שביא כל דבריהם ז"ל בארוכה וכתוב' מגולה) עד אשר היו מקבלין עליהם דברי חברות וכמ יעשו אנשי ה' הרועים להוכיח גם המה לאנשי קהלת' לבל יפרצו גדר שגדרו חכמים כי גמירי ישראל קדושי' הם לולי שאור שבעיסה המעכב. עוד יש להזהיר לרבי' מע"ס אשר התירו למועתיהם להביא כלים מבית האומן בחה"מ בדברים שאינן לצורך המועד כגון נמר מבית הנכנע וכיוצא וזה אשר לא כדת דברייתא מפורשת היא בפ"ב דמ"ק מביאין כלים מבית האומן כגון כד מבית הכדר וכוס מבית הזגג אבל לא נמר מבית הנכנע ולא כלים מבית האומן והטעם מפני הרואים שיחשבו שהוא נתכנס לתקן במוע' ואם האומן ישרא' יאמרו שהאומן תקנ' במועד ואפילו מאומן גוי אסור דאיכא חשדא לדידיה שנתכ' לתקן במועד. ולהוליך לבית האומן אסור אפילו לצורך המועד כמ"ש הפוסקים ז"ל:

וכל דבר שיש בו טירחא יתירה ואינו לצורך המועד אסור לעשותו בחה"מ בפרהסיא כדי שיחוג וישמח ולא יזלזל במועד. ולפיכך אמרו במשנה אין מפנין מחצר לחצר וכו' וכ"ש שאסור להסיע ממונו מעיר לעיר א' לא משום דבר האבד דשרי וכן הזבל והאשפה שבחצר אסור להוציאו בחה"מ שיש בה ג"כ טירחא אלא יסלקנו לצדדים אם לא כשנתרבה עד שנעשה החצר כרפת או כאשפה דשרי וכן אין מושיבין תרנגולת על הבצים לגדל אפרוחים מטעם זה אם לא כשמושיבם קודם המועד דכל שהוא תוך ג' לבריחה דשרי להחזירם. וכן מה שהתירו חכמים להשקות בית השלחין שהוא שדה שצריך להשקות' תמיד שאם לא ישקנה תמיד תפסד לא התירו אלא היכא דליכא טירח' יתירה כגון מן המעין שהוא ממשיכו ומשק' השדה אבל אסור לדלות ולהשקות מן הבור מפני שהוא טורח גדול וכן ה"ה בידקות שהן נפסדים וכן באילנות שהתירו להיות מושכין את המים מאילן לאילן לא ישקה כל השדה דהו"ל טירחא יתירה אם לא כשהיה שדה לחה שאינה צריך רוב השקאה ואין כאן טירחא יתירה דשרי. וכל סחורה טירחא היא ואסור אפילו כל שהוא בין לקנות בין למכור ואפילו אם הלוה מעות ע"מ שיתנו לו סחורה בפרעון חובו כדי להשתכר בה זהו ג"כ קניית סחורה הוא ואינו יכול ללכת לתובעם אא"כ אינם מצוין אחר המועד דהו"ל דבר האבד אם לא ילך בחה"מ ויתבעם אז מותר לתבעה כמו גד והבו וחרי' היושבים בפתחי החנוי' והחנו'

שגורה

סגורות והדלת פתוחה איסור' קא עבדי שלא התירו כעין זה אלא במוכרי פירות כסות וכלים שמוכרים בצנע' לצורך המועד ומי שצריך לקנות יין או ענבים בעת הבציר לצורך שתיית כל השנה ואם יעבור המועד לא ימצא כמו דבר האבד הוא • ומותר לקנות ולתקן החביות ולזפתן ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד אבל יותר מכדי שתייתו לשנה לא יקנה מפני שהוא כרא' כסחור ובכמה מקומו' שעברתי בהם ראיתי שערוריה בדבר זה שבכוונה מכוונת מניחים לקנות הבציר במועד שפנויים ממלאכתם וראוי לדרוש אליהן איסור הדבר לאפרושיהו מאיסור' וכן הדין בקני' ענים ופחמים לצורך השנה שאסור לכוין מלאכת' במועד • ובכין אפילו כל שהוא אסור במועד ומעשה הדיוט מותר לבמות כגון אנטבא לישב וליישן עלה אבל לא מעשה אומן לפי שכל שהוא לצורך המועד כיון שאינו צורך אוכל נפש לא הותר במעשה אומן אלא במעשה הדיוט ואפילו לצורך מצוה אסור במעשה אומן ולכן יש למחו' ביד הנוהגי' לבנו' בח"המ לצורך התנים בבית הכנסת במעשה אומן או למתקנים ספסלים או אנסבאות לצורך קריאה ליל הושענ' רבה דמדינא אסורים כל שלא עשאו' במעש' הדיוט או ע"י מי שאין לו מה יאכל •

ואסור לתקן מלבושיו ומנעליו הקרועים כדרכן אסור ולא אמרינן דהוי דבר האבד שהרי יתקלקלו יותר אם לא יתקנ' דלא מקרי דבר האבד אלא כשעיקר הדבר נפסד אם לא יתקנו אבל בשביל מעט תוספת קלקולן לא מקרי דבר האבד הילכך אסור גם כן לומר לגוי לתקנו דכל מה שאסור לעשותו אסור לומר ג"כ לגוי לתקנו דכל מה שאסו' לעשותו אסור לומ' לגוי לעשותו משום שבות דרבנן וכדורינו זה מקילין מאד לבלתי הזה' באיסור אמירה לגוי ובדידי הוה עובדא כי ראיתי אחד מחשובי הבעלי הבתים נקרע מנעלו ושלא לתופרו על ידי הגוי ושאלתי לו ולמה תעשה כן שכל שאסור לעשותו אסור לומר לגוי לעשותו בחול המועד והשיבני כי הוא מעולם לא ידע ולא שמע שיהא איסור אמירה לגוי בחול המועד והיה בעיניו כנבואה חדשה דין הפשוט השנוי בברייתא פרק ב' דמ"ק דאמירה לגוי שאמרתי לו הוי לאוזנים שכך שומעות כל זה בא מהמרבים תורה אשר אינן דורשים חוקי האלהים ותורותיו לקהל עדתם :

וכתיבה אסור בחול המועד אפי' על ידי שינוי אם לא באיזה דברים שהתירו כגון לכתוב חשבונותיו ולחשב יציאותיו משו' שאין אדם מקפי' בתקונו והוי מעשה הדיוט וי"א משום דהוי כדבר האבוד אם לא יעשנו ולשני הטעמים אין צריך שינוי שהרי הכתיב' עצמה כעשי' כמו ע"י שינוי כיון שאין אדם נזהר בתיקונו מאד ולטעם שני אין צריך שום שינוי כיון דדבר האבד הוא הרי אף בלי שינוי • והן רבים עתה ע"ה השוחרים מבזים

את המועדות וכותבין חשבונותיהם הכתובים בספרי החשבונות שלהם ומתקנים ומסדרים אותם דבר כתוב על אופנו בימי חול המועד וזה אשר לא כדת ורבים מהם שחשבונם כע"פ מכוונין מלאכתם במועד וכותבים אותם בח"המ שפנויים מעסקיהם ויש לדרוש אליה' איסור הדבר שימנעו מעשות כן וכל כיוצא בדברים האלה מוטל על אנשי ישראל להיות נשמרים בקדושת הימים האלה מאד מאד לבלתי תצא תקלה מתחת ידם ח"ו להיות מאבדים עולמם בשעה אחת כי כל המבזה את המועדות אפילו שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא כמו שנתבאר •

ועם היות שנאסרה המלאכ' בהם לא מפני כך תהא הרשה להתברך כל איש לאמר הואיל והמלאכ' נאסרה אוכל ואשתה ואשמח בהם כל היום שאין הדבר כן ולא זו כוונת הי"ט והמועדים חלילה והתלמ' אוליס מדרך פשעם באולתם לבם נוטה לסכלות זה אבל האמת לא ניתנו י"ט לישראל אלא כדי שיהיו פנויים מעסקם ומלאכת' ויעסקו בתורה בלי טרדא בבלי מחשבה והם ימי רצון ומוכנאין בלימודם לכן אין לאנשי ישראל לאבד אותם במאכל ומשתה ושיחה וטיול לרעות בגנים אלא כל אחד מקומו מוסכ"ר לו יעמוד במקומו המיוחד לו ויעסוק כמה שחנם האל יתברך בעלי מקרא במקרא בעלי משנה במשנה בעלי גמרא בגמרא בעלי אגדה באגדה בעלי קבלה בקבלה ויענג נפשו העגומה אשר היא יושבת בשביות חרב ואין מי שיחוש לה ולתועלתה כי כולם פוני' לתאוות היצר הרע הגוף הכנוף כי רבים אשר אתו מאשר אתה כי היא יחידה וגלמודה דורש אין לה ומה טובו ומה יופיו האיש אשר נגע אלהים בלבו לדרוש אליה ולבקש עליה לתמוך אותה לבל תפול ביד מבקשי רעתה וזה כל האדם •

ובכבר נתבאר כי הימים האלה יש בהם תוספת קדושה לפי שיש קדושה לפניהם ולאחריה' ויש בהם קרבן מוסף ויהיו נקראים מקראי קדש ואין השכל נותן שניתנה הקדושה בימים לאכול ולשתו' כל היו' ולכתוב בהם מכתב חול בשחוק הקוביאות ואבי זרייהו : והמתנהג בהם במנהג הזה בשגעון ינהג ועתיד ליתן את הדין ומחלל קדוש' הימי' והוד הדרת' והחכ' עיניו בראשו לשקול כל הענינים בפלס ומאזני משפט ולא מפני זה יתענה נפשו שגם זה הוא מבזה את המועדים אלא זו היא דרך ישרה שיבור לו לאכול דברי' טובים ומטעמי' ושתיה כראוי לו ויישן מעט והרי כל זה עונג לגופו • וטוב שלא היום גם הכנפש לו תמל' בלימודיה' •

ובבית מדרשינו נהגנו ללמוד בימי חול המועד במאמרי הזו' דשייכי למד' שבה יחתו סוד י"ט ההוא אם בחסד בחסד אם בגבורה בגבור' אם בת"ת

בת״ת כאשר ערוכים שמה ומקובצים בס׳ חמדת הלבבו׳ בסדר קריאת לימוד ימי השבוע ושוב אחר הקריאה ירב שבענו בשובע שמחות בסעודה של מצוה והודות והלל לה׳ בגילה וברעדה לפני השלחן אשר לפניה׳ והן כל יקר ראתה עינינו של״ת · וכמשפט הזה יעשה לו האיש אשר נגע אלהים בלבו להכות בלימודי ה׳ בקרב אלה הימים ואלה יאסוף כל חרד יחד באהבה כלולה וייחוד הלבבות בשלום ורעו׳ והיצות׳ דלבא ובמחשבה מועל׳ בקדשי׳ לתת עוז לאלהים יכבסו בכי טוב בחצי היום הראשון לתת חלק כראש בקריא״ה כאמנה כל לפי שיעורו ובחצי היום האחרון יוסיף: חיל על חיל בששון ובשמחה לגומ״רה של תור׳ אכול ושבוע והודו׳ והלל לה׳ כמנהג ותיקין הראשוני׳ אשר כו אחזו כל יושבי אדמת הקדש תוב״ב האיתני׳ אשר באמת לזאת יקרא חג לה׳ ותהי זאת נחמתו כי כמה מהנער יש לו בחגי׳ ובמועדי׳ בראות היכלו ומקדש המצוה שוממים מבלי באי מועד שאוב ישאב על נוהו לאמר בני יצאון הם וכולי ושערי רמ״צה לא ננעלו ועתה בהוסר סור ישרים ועדה עכר״ת אמו״נים ישמח ה׳ במעשיו לאמר אין לי מועדות אלא אלו המזכירים את ה׳ אל דומי לכם וכן ירב׳ וכן יפרוס חסד עליון כנפי חסידותו על ראשם איש אשר כברכתו בירך אותם בפרק חלק נחלת שדי ממרומים · ואולם בעבור זאת כל הקרב הקרב אל משכן ה׳ ימוד בעצם תומו באומד ובמחשבה משפט הדברים האלה ולא יפנה דרך ריקי׳ ופוחזי׳ השמחי׳ אלי גיל כיצמים בשחוק ובקלות ראש אל תחת גפן ואל תחת תאנה בחורים עם בתולות וזקנים עם נערי׳ זמרן כסי ועכיין גברי כאש בנעורת ולא יזכרו ולא יעלו על לב לפני מי עומדים אשר אין ספק כי חטאתם כבדה מאד לפני ה׳ ויראה ה׳ ויכר אותו כר לו כאמר בגע׳ מתחולל לאמר האלה הם מועדי ה׳ הזאת תהי נחמתי ומי בער ישמיע כמשפט הדברים האלה מאביו ב״ו ולא יקרע סגור לבבו וישוב וכיחם על הרעה וק״ו לשכיב׳ עשר ירות לבלתי לכת בחוקי הגוים בחגיהם חלילה רק להתקדש עצמו במותר לו ולהתחבר עם האנשים הכינשים שופי׳ בתורה ומסובלי׳ במצוות להזעיר את יצרו ולעשות נחת רוח ליוצרו ותהי זאת נחמתו כאמור :

ובבר הודענו גודל שכר המאכיל עניי תורה על שולחנו בחגים ובמועדים וימי ת״הת גם הם בכלל האזהרה ההיא לשמח לב האומללים בהם ורבים מהאיתני׳ נהגו לעשות בימי חול המועד יום סעודה לעניי׳ ולאביוני׳ אשר זאת השמח׳ היא היתה לראש פינה על כל מיני שמחות לאשר יש אתו כפש מליאה דעת ויראת ה׳ ואשר אין ספק בידו לעשות ככה לא יעבו׳ מהיו׳ חונן דלים כברכת ה׳ אשר נתן לו אם דל ואם עשי׳ העשי׳ לו ירבה ה״ל לא ימ״יט ועניים ומרודים יביא בית והיו כאוכלי

כאוכלי שולחנו בכל ימי חול המועד כאו בעג׳ ימי׳ טובים וגם הנפש לו תמלא להיות שולחנו מלא דשן מלחמה על תורה ובי״שא גם את השולחן כמ״ש בזוהר : וביום א׳ יתנה על שולחנו בזוהר פ׳ ויחי דף רב״ו ע״ב תאנא אמר רבי יהודה במתני׳ דילן אוקימנא וכו׳ עד וצדיקים ירשו ארץ וכו׳ · וביום ב׳ יהגה בפרשה משפטים דף קכ״ב ע״ב ובכל אשר אמרתי אליכ׳ תשמרו וכו׳ עד לעל׳ ולעלמי עלמין · וביום ג׳ בזוהר פ׳ תרומה דף קנ״ה ע״א וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וכו׳ עד דהוא אחד ושמו אחד · וביום הד׳ תקונין תקון כ״א דף נ״ו עמוד א׳ וצור שכינתא אתקריאת חג וכולי עד המוני מעלה מלך ומלכות ·

וישוב יכוין לקראת אלהיו לברך על מזונו הדר בלבושו בשפה ברורה ובכוונה יתיר׳ ויהא זכור להזכיר קדושת הי׳ בברכתו שאף שמן הדין אם לא אמרו אין מחזירין אותו לא זו הדרך להשתתף תחת כנפי החסידות לאכול לשובע מפני שמחת הרגל ולהשליך אות׳ אחרי גווה על כלי יתת לה השבח והא למה זה דומ׳ למזמין את החתן לחופה והכלה עומדת בבית אביה וכבר האדכנו בזה בפרקי ר״ח ועל כן האיש אשר נגע אלהים בלבו כבואו לברך על מזונו יתקדש חושיו ובלתי אל קדוש׳ היום וכוונת הברכה יהיו כל מעייניו וככן יתברך המזון במיעיו ושביע בנחמות נפשו :

הנה ערכתי לפניך משפט יום טוב וחול המועד כמשפט מדת החסידי׳ אשר השם יתברך לנגדם תמיד אשר בכל דרכיה׳ ידעוהו וזה דרכם שכל למו ובעת שמחת׳ אז יותר ויות׳ מברכין ומשבחין להקב״ה אשר שמחם·וכ׳ יעשה האיש התמי׳ בכל מיני שמחות ויאמר בעת שמחתו וגאלתו אם כך הוא שמחת הע״הז אשר הוא הבל כי יש אחריה תוגה וצער א״כ מה תהיה שמח׳ הע״הב התמיד שאין אחריה תוגה ויתפלל לבורא יתברך שיטה לבו לעובדו לעשו׳ רצונו בלבב שלם ושישמחנו בשמחת עול׳ ויזכנו לחיי הע״הב לאור פני מלך חיים אמן כן יהי רצון :

אסרו חג

יום שאחר י״ט הוא אסרו חג ובירושלי׳ קורא לאסרו חג בנא דמועדא פי׳ בן המועד והמנהג שלא להתענות בו ובמוצאי י״ט של שבועות אסור להתענות בו כי הוא יום טבוח שהיו טובחין קרבנות ראייה וחגיגה של י״ט דשבועות אחר הי״ט מפני שאלו הקרבנות נקראין קרבנו׳ יחיד ואין קרבן יחיד דוחה לא שב׳ ולא י״ט דבש למ׳ של פסח וסוכו׳ היו זובחי׳ ומקריבין בח״ה אבל של שבועו׳ היו צריכים לזבוח ולהקריב ביום שלאחריו ולכך יש לעשות ו ביום טוב לאוסרו בתענית והספד. אפי׳ בזמן הזה · ואע״פ שבזמן

שבזמן שבית המקדש קיים היה מותר בהספד ובתענית אליבא דבית הלל היינו בשחל עצרת בשבת משום שלא לקיים דברי הצדוקים שהיו אומרים עצרת חל לעולם ביום שלאחר השבת דהיינו יום א׳ בשבת שהיו אומרי׳ וספרת׳ לכם ממחרת השבת ממחרת השבת היינו מחרת שבת בראשית לכך היו עושין חכמים יום שלאחר אותו יום טוב כחול בשח״ל עצרת בשבת כדי שלא יאמרו הצדוקי׳ שאנו מודים להם בזה שיאמרו שאנו מחזיקים אותו לי״ט והיינו דווקא בשחל בשבת היו חוששין לזה אבל בשח׳ בשא׳ ימי השבוע היו עושים אותו כי״ט לאוסרו בהספד ובתענית. ובזמן הזה לא חיישינן לצדוקים מפני שאינ׳ מצויי׳ בינינו ונוהגים איסור הספד ותענית לעולם בין בשחל בשבת בין בשחל בשאר ימות החול. ואף עד י״ב בחדש דהיינו ז׳ ימים אחר שבועות אין לומר תחנונים ונפילת אפים דהא עצרת נמי יש לה תשלומין כל ז׳ כדאיתא בפ״ק דחגיגה והנשים שנוהגות שלא לעשות מלאכה בכל אסרו חג דעתן קלה שאין מנהג אפס אחר י״ט של עצרת בלבד אבל בשאר י״ט אין להם טעם להבטל ממלאכתן ואף במוצאי חג שבועות מדינא אינו אסור אלא בהספד ותענית אבל במלאכה שריא אם לא שיש מנהג קבוע שהרי בימי ניסן ג״כ אסור בהספד ותענית כל החד׳ אבל במלאכה מעולם לא שמענו איסור (א״ה עיין בתשובות תורת חיים חלק ב׳ סי׳ א׳ האריך בכל זה:

ומ״ש יש לכל איש ישראל לעשו׳ איסור לחג במאכל ומשתה כדאמרי׳ ב״שם דסוכה כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח וכתב רש״י בלשון האחרון דהיינו יום שלאחר החג ודאוי ונכון להיות כל איש זריז ונשכ׳ לקבוע סעודה ביום ההוא ולהוסיף איזה דבר בסעודתו שיהא ניכר שלכבוד אסרו חג הוא עושה וכרכה לו לכפר עליו כמעשה עבודת הקרבנות ממש וטוב ויפה לבט׳ בשפתיו הדבר הזה בבואו לסעוד סעודתו כהיום הזה:

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳. הנה אנכי בא לאסור איסור החג בעבותי׳ במאכל ומשתה ויהי רצון מלפניך ה׳ א׳וא׳ שיהא חשוב ומקובל ומרוצ׳ לפניך כאילו בנינו מזבח והקרבנו עליו קרבן למחול ולכפר אשמותינו אשר אשמנו ע״י מאכל ומשתה בימי המועד ונרצה לנו כקרבן אשה ריח ניחוח לה׳ כדכ׳ האמו׳ אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח ויהי נוע׳ ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ יהיו לרצון. ואישי ה׳ ונחלתו יאכלון ויכוננו בסוד ישרים להשכיל את טעמו מפני שבי״ט העשיה ושש קצוות אחרונות דעולם היצירה לא עלו אל האצילות וע״ל כן ביום דשה אחר י״ט עוד מדריגה אחת ותהיה היצירה במקום יתסה העשיה כי״ט ראשה בבריאה

ורגליה ביציר׳ בעבור חיל לקבל הארת רגלי היציר׳ שקבלו בי״ט מאצילות בהיותם בבריאה ולפיכך בי״ט יש אסרו חג ולא בשבת אף שקדושת שבת גדול משל י״ט לפי כי הנה החול הוא בעולם היצירה משם ולמטה ושב׳ בבריא׳ ולכן כיון שהיצירה והעשיה שהם סוד החול בשארו למטה גם בי״ט כאמור ושם נמשך להם האור בהיות׳ למטה לכן אחר י״ט שהוא חול נשאר בהם קצת הארה כי הארה בנמשכת להם בי״ט גם היא מעוטה כי גם בי״ט קצתם עומדים במקום החול ויש יכולת בחול ממש לקבל׳ קצת הארה של הי״ט אל החול וזהו האסרו חג אכן בשבת גם היציר׳ והעשיה שהם סוד החול עלו למקום קדש הגמור ולפיכך במ״ש שיורדין ימי החול יצירה ועשיה וחוזרים מן הקדש אל החול אין כח בחול להשאיר בו הארת הקדש דאצי׳ בחול ולכן אין אסרו חג בשב׳ כמו בי״ט אשר בי״ט עצמו הוא מבחינת החול ממש ולכן יש כח בחול הגמור לקבל הארה ההיא קצת ממנה וז״ש א״ל ה׳ ויאר לנו אסרו חג במ״ש גורי האר״י ז״ל והרב ז״ל כת׳ כי הוא סוד קליט׳ הזרע ולכן אמ״רו ח״ג עולה במספר עם הכולל זר״ע. ומתוקן ומקובל לאשר הריחו בסוד ה׳ לבטא בשפתי׳ פרטי הכוונה בסעודתו בתואר זה יאמר בנעימה פסו׳ אל ה׳ ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח:

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳. הנני בא לעשות אסור חג במאכל ומשת׳ ויהרמ״ו א״א שבכח סגולת סעודתינו יאר פניו א״ל יה״ום שביצירה מהארת קדושת י״ט והיה **א״ל** מלא אלף למ״ד אשר בהכרף אליו יהו״ה המה יעלו במספר יא״ד. בהלו עלי ראשו שם אלהים שמספרו לנ״ו שממנו יוצא אלף עלמין דבריאה וקרן אור פניו. וממנו תהיינה קרנו״תיו לאסור ח״ג פאר אור ראש היני׳ בעבותי״ם שש קצוותיו התחתיים. ותהיינה פארותיו על קרנות ראש עולם העשיה ד׳ שמות **יה״ו** מלאים דמוחין וד׳ אה״י מלאים דלבושים קרני ראש העשיה אשר אהלי אפרנה היום אל מקום המזבח א״ל יאו״ה עולם היצירה ומשם תשפיע שפע דכון לכר״ן לאהבה וליראה את שמך יראת הרוממות ויהי׳ נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳.

ואשרי אנוש יעשה כסדר הזה לקבוע סעודה יחד עם אוהביו ואחוזת מרעהו האנשים הנכנסים אל ה׳ ושם יאכלו לחם מלחמה של תורה ושיר ושבחה הלל וזמרה על השולחן אשר לפני ה׳ אשר היא היום תחת המזבח אשר כוננו ידיהם איש לו כמ״ש כאילו בנה מזבח וכו׳ ובכל קרבן דברו הלויים בשיר ולפיכך יאותה לעורר שירות ותשבחות על השולחן בשפה ברורה ובנעימ׳ קדושה בגילה וברעדה ונרצה לו לכפר עליו מאת אשר חטא על הנפש בימי המועד שהם ימי משתה ושמחה אשר לא יכנר מהם איזה תקלה ועליו אמרו שסגול׳ היום

ורגליה הזה

שזה להיות נחשב כאלו בנה מזבח והקריב עליה קרבן והיינו כי אלהים תשבה כקרבן לכפר עליהם אשר חטאו בימי החג כאלו הקריבו עולה על חטאתם כדרך שנאמר באיוב ויהי כי הקיפו ימי המשתה וגו׳ והעלה עולות וגו׳ כי אמר איוב אולי חטאו בני וכו׳:

כי על כן קבלו וקיימו רבים מיראי ה׳ וחושבי שמו להכין ולהתענות שני וחמישי ושני אחר הפסח וכן אח׳ סוכות משע׳ זה אולי חטאו בימי המועדי׳ ומתענין לשלם פרים שפתינו להיות להם כפרה על חטאם ומנהג ותיקין הוא ואף כי בתקון אסרו חג כיון לזה מכל מקום הא בלא הא לא סגיא דקרבן לא ירצה עד שישוב וניחם ברוח נשברה כמ"ש בזוהר פרשת פנחס דף ר"מ ז"ל ר׳ אבא פתח זבחי אלהים רוח נשברה האי קרא אוקמוה דרעותא דקודשא בריך הוא לא אתרעי בקרבן דבר נש על חובוי אלא רוח נשברה והכי שמענו מבוצינא קדישא דבר אתי בר נש לאסתאבא בחובוי אמשיך עליה רוחא מסטרא דמסאבא ואתגלי על בר נש ושליט עליה לכל רעותיה. אתי בר נש לאתדכאה בזמנא דהוה בי מקדשא קיים אקריב קרבני׳ כל כפר׳ דיליה תלייא עליה עד דאיתחרט ותבר לההוא רוחא מגו גאותא דיליה ומאיך ליה ודא הוא תבירו דההוא דרגא דמסאבא וכד אתבר ההוא רוח מסאבא וקביל קרבניה דא איהו דאיתקבל ברעוא כדקא יאות ואי לא איתבר האי רוחא לאו קרבניה כלום ולכלבי אתמסר דהא קרבנא דא לאו דקב"ה אלא מכלבי ובגין כך זבחי אלהים רוח נשברה כדקא יאות רוח נשברה דיתבר ההוא רוח מסאבא ולא ישלוט וע"ד מאן דיתבר ליה כדקא יאות עליה כתיב רוח הולך ולא ישוב ליהוי ההוא גברא באתבטחותא ולא יתוב לגביה לעלמין הה"ד ולא ישוב עד כאן. הרי בפירוש כי כאשר החוטא מושך עליו רוח דמסאבא ולבו מתגאה הזבח העיקרי לו הוא רוח נשברה לשבר אותו על ידי הגוף כי אין דרך לשבירת כל איבריו ורוחו אפס על ידי סיגוף התענית שחלבו ודמו שהם עיקר כל האיברים מתמעטים ומסתגפים וכמו שעל ידי אכילה ושתיה נתגאה כחו כך יסגף עצמו בלי אכילה כדי להכניע עצמו כאמור.

ויש ממתינין להתענות עד שיעבור כל חדש ניסן ותשרי ואז מתענין. ואולם זה הדין יהיה לאותם המתעלים כבכור כמנהג בני אשכנז אבל ליחיד הרוצה להתענות מיד אחר המועד שני וחמישי ושני אינו צריך להמתין עד שיעבור ניסן ותשרי שיחיד בכל שעה שירצה להתענות הרשו׳ בידו ואין אומרים לאדם המתן מלעשות תשובה כי לא ידע האדם את עתו אבל לענין המתענים בבכור אין ראוי לעשות להם כן והעול כהנו שלא להתעניות אחר חג השבועות דדוקא אחר פסח וסוכות שהם הרבה ימים חיישינן שמא מתוך אורך ימי השמחה באו לידי עבירה וצריכין כפרה מה שאין כן אחר חג השבועות דכיון דלא הוי אלא יום א׳ או ב׳ לא שכיח ביה שמחה טובא. וכן כתב רבינו סוף סימן תכ"ט אבל בספר תמים דעים סימן קצ"ח כתב דאף אחר חג השבועות מתענים וכתבו הגהות מיימוניות בפרק ה׳ מהלכות תעניות שבתעניות אלו וכן בי׳ ימי תשובה אם אירע סעודת ברית מילה מצות לאכול עד כאן ומסתברא דהיינו דווקא היכא דליכא עשרה אלא בהדיה.

ובתעניות אלה ישנה בפרשת הקרבנות ויקרא וצו וביחזקאל מסימן מ׳ עד סופו ובמשנה זבחים מנחות מדות תמיד ויכוין בתעניות אלו לתקן אולי המכשלה של מבזה את המועדות דהיינו חול המועד ישנה תחת ידו אשר היא מן החמורות שאמרו עליה שהוא כאלו עע"ז ושאפי׳ יש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא כדאיתא בפרק חלק ואמרו הראשונים שאפי׳ נהג בסעודתו בהם כסעודה של חול הוא בכלל מבזה את המועדות או איזה מלאכה האסורה בהם והוא נהג בהם היתר על כל אלה יכוין בכח תעניות אלו לשפוך שיחה לדרוש סליחה מאל החנון המרבה לסלוח לכפר עליו.

ובתפלת מנחת תעניות אלו יאמר נוסח עננו בשומע תפלה וזה תוארו.

עננו אבינו עננו ביום צום התענית הזה כי בצרה גדולה אנחנו על כי כשלנו בעונינו וזנחנו פשענו ומרדנו במאכל ומשת׳ ובשחוק וקלות ראש במועדי קדשיך אל גיל כעמים והדבקנו רעה אל רעה באחרות שקלקלנו׳ ובנתיבות לא סלולות עד אשר על כל אלה קצפת לאמר חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח נלאתי נשוא והוספנו סרה וחללנו ובזינו מועדי קדשיך ולכבדנו במכודה רעה להיות כנטפלים לעובדי אלילים ולכל ראות גאות ה׳ בעולם הבא והעלות על לבבנו כל זאת נפלו פנינו וימס לבבינו בקרבנו ויהי למים לאמר אוי נא על אחריתנו בקום למשפט אלהים.

ועתה ה׳ מר תקותנו ותקות אבותינו הנה שבנו אליך בבושת פנינו ביום צום התענית הזה לשפוך שיחה לדרוש סליחה על עונותינו. ואתה אבינו אב הרחמן חוס וחמול עלינו ואכוס ברחמיך וברוב חסדיך את שבריכו ושים עיניך עלינו לטובה ומחוק מספרך שגגותינו וסגור פתחי מעילותנו ופתח שערי זכיותינו ולא כאכד כי אתה בוחן לבות וכליות וגלוי וידוע לפניך כי לא במרד ולא במעל לעשות נגד מצותך חטאנו אפס כי עז יצרנו ועל כרחינו שישה ועינה אותנו ומנע הטוב ממנו ואתה

פרק ה עננו לצומות של אחר הפסח והסוכות

בטובך תמוך את נפלתנו ובגוים לא נתחשב כי עמך אנחנו ישראל אשר בו תתפאר ולמען תפארתך קבל מיעוט חלבנו ודמינו היום כקרבן עולה ומנחה לכפר פגמינו אשר פגמנו במועדי קדשיך ולא ידם ממנו כדם להבדל מעדת קדם ישראל. גוי אחד בארץ ונזכה ונחיה ונירש טובה וברכה לחיי העולם הבא לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו ותושיע ה' על עמך בית ישראל ודחה מעלינו כל

כל מקרים רעים המתרגשים לבא בעולם בסכנת שיבוש האויר בימים האלה ובזמן הזה והסר ממנו דבר ומגפה ומיתות משונות ומינים פתוים בדרך עקש ואל תסתר פניך ממנו. הנה אל קרוב לשועתינו טרם אליך נקרא אתה תענה כדבר ואתה תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה ה' עונה בעת צרה ושומע תפלת כל פה ברוך אתה ה' שומע תפלה :

תם וישר סדר יום טוב ·

חנוכה

מה ידידות משכנותיך יהוה צבאות ·

פרק ראשון

יום הוא ויתעלה הדרו נצ״ח צור ישראל אשר בחר בנו מכל העמים וחיבה יתירה נודעת לנו על כל העולמים ורצה בנו מכל קדושים אשר בשמים ממעל עושי דברו · כי רק באבותינו חשק לעובדו ולברך בשמו לתקן עולם במלכות שדי כי הן המה כלי הקדש המריקים ממעל לרקיע על הארץ והדרים עליה ברכה עד בלי די לצובר׳ ולזומרה להכין אותה ולסעדה עדי הוכן בחסד כסא כבוד מרו״ם מראשון מקום מקדשינו לשכנו בתוכו ויבן לו בית להועד שם אתנו גדול ה׳ ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו אלהים בארמנותיה נודע למשגב אשר לא עזב חסדו ואמתו מבית ישראל ואשר עד הנה לא עזבנו ועוד ידו נטויה לפסוח ולהגן בעד שארית הנמצאה אשר רבים הקמים עלינו לכלות שם ושארית ויאמרו לכבות נר ישראל עד כלה ונחרצה והנה ה׳ משמים אל הארץ השקיף כעין החמלה לתת לנו חנינה ורחמים לפני כל שובינו ולשום לנו שארית בארץ לפליטה גדולה · וזה כי באזנינו שמענו פועל פעל בימי קדם בקום עליהם גוי נבל זה העם לא היה כמוהו משחית ומחבל והוא הצפיר והשעיר מלך יון עז פנים עמד והצליח בנבואת דניאל והשחית עם קדוש בגאות ובגודל לבב אין אלהים לנגד עיניו לא יחמול ולא יכסה · וחשב מחשבות לבטל המצות היושבים ראשונה במלכו׳ שמי׳ ושם חדש שב׳ ומלה בחשבו כי על ידה יכנס מכל וכל נר ישראל כי בזכות ג׳ אלה נגאלו ישרא׳ ממצרי׳ כמו שאמרו רז״ל מפ׳ וארא׳ מתבוססת בדמיך דם פסח ודם מילה וכן מצות החדש · כנראה מהקדמת צווי החדש החדש הזה לכם לצאתם מארץ מצרים וכן מצות השבת ששמרו במצרים לבקשת משה מפרעה וכמו שפירשו כת הקודמין דורשי רשומות בפסוק וחמ״ש את ארץ מצרים והיה האוב׳ לפקדון כי חמ״ש ר״ת ח״דש מ״ילה ש״בת אשר זכות ג׳ אלה שהיה בידם במצרים היה להם שמור לפדיון להגאל בזכותם בסוד וחמשים עלו בני ישראל שבזכות ג׳ אלה שסימנן חמ״ש עלו בני ישראל מארץ מצרי׳ וכשביק׳ אנטיוכוס לבטל מישראל ג׳ אלה הרי נתכוון לכבות נר ישראל ח״ו · ואף גם כי ג׳ אלה ג׳ עקרי יסודי הדת אשר השבת כולל כל חלקי יסודי דת תורתנו כנודע עד אשר חכמים הגידו ששקולה שבת כנגד כל המצוות שבתורה והמילה גם היא ארז״ל ששקולה כנגד כל התורה והיה גם היא כוללת כל חלקי יסודי דת תורתינו · וקידוש החדש גם הוא מופת מציאות האל יתברך המחדש את עולמו · כנראה בירח זה המתחד׳ בכל חדש וחדש והוא הורא׳ עצומ׳ על שיש לעולם מנהיג בורא וכל יכול עד שלגודל תועלת מצוה זו אז״ל שהיה ראוי להתחיל את התורה מהחדש הזה לכם ואמרו כמי׳ אלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני שכינה פ״א בחדש דיים ולפיכך חשב אנטיוכוס שבביטול ג׳ מצוות אלו יפלו יסודי הדת והשתות יהרסון ואז יפול גם הבנין שעליהם ונר אלהים יכבה מכל וכל ח״ו עד אש׳ הופיע ה׳ ממכון שבתו והזריח אור ישראל · כי כבר כרי׳

כרותה לנו כי אף אם יתקבצו כל מלכיות שבעולם נוסדו יחד על ישראל ועל התורה מ״מ אינן יכולין לבטל מהם תורה ומצוה כמ״ש בהגדה ששאל פוליפוס את רבי עקיבה כתיב כי תאמר אדום רוששנו ונשוב ונבנה חרבות כה אמר ה׳ המה יבנו ואני אהרוס והלא כל מה שהם בונים קיים א״ל לא דיבר הכתוב כנגד מה שהם בונים אלא כנג׳ העצות שאתם יועצים בכל שנה לכלותינו והקב״ה מהרס מחשבותיכם ואמר לו חייך שכך הוא אנו יושבים בכל שנה לכלותיכם ואתי חד סבא ומבטל לן היינו הקב״ה יחידו של עולם הנקרא עתיק יומין כמנא שכרי׳ כרות׳ לישראל כי אין אומות העולם שולטין בתורה ומצות ·

ובמעט נר אלהים טרם יכבה העיר ה׳ רוח כהני ה׳ משרתיו עושי רצונו להורות נתן כלבם ואמר חזקו ידים רפות נקו׳ נקמת ה׳ אחר תאסף ויזק ויאמץ ידי חשמוני ובניו להיות אמיץ לבו בגבורי׳ הוא ובניו אתו ויעבירו קול במחנה לאמר מי לה׳ אליו ויאסוף אליו כל זקני יהודה כל איש חיל רב פעלי׳ אשר נגעה׳ בלבו לנקום נקמת ה׳ קנאת ה׳ צבאות תעשה זאת וילחמו בו ויגרשוהו וילך ויכו אותו ואת עמו עד בלתי השאיר לו שריד ובשובם נתנו שבח והודאה לאל ויחזקו את בדק הבית ויהי אור ישרא׳ לאש והארץ האירה מכבוד׳ כימי עולם · ודבר זה היה לבדה תספיק לעשות זכרון לבני ישראל לנס ההוא ולקבוע ח׳ ימי חנוכה בהלל ובהודא׳ ולא כמו שעלה על רוח רבים לאמר אשר עיקר קביעותן היתה מפני נס הפך כי אין לקבו׳ ימי׳ טובי׳ בהלל ובהודא׳ מפני נס הנעשה באיזה ענין הפך הטבע אלא כשיהיה ענין הגלה מאיזו הצלה ועצרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש ולא קבעו בעבורם ימים טובים ועוד ראש מפני נס הפך לא היה ראוי להיות אלא ז׳ ימים שבאותו הפך ככר היה בו שמן כדי להדליק ממנו לילה האחד ולא היה לנס אפס ז׳ ימים בלבד עד שנתעצמו בת הקודמין בקושי זה ואמרו כי אף שלא נעשה בו נס לילה הראשון אמנ׳ מדליקין בה מפני שהיא זכר טהרת המקדש וחזרתה על מכונה להדליק שם נרות אשר כן יוכיח נוסח הודאות על הניסים שאמר ואח״ב באו בניך לדביר ביתך ופינו את היכלך והדליקו נרות בחצרות קדשיך אלא שלא עשו הזכר בנוס אחד מהדברי׳ שבמקדש אלא בנרו׳ על הודות שאיר׳ גם בענין הנרות ויש שאמרו שמציאות הפך הוא היה בדרך נס וקבעו אחד על מציאות הפך וז׳ ימים בגלל הנס שנתן את השלא בריקן כמבואר בספרי הקדמונים ז״ל · ואולם אבלי עיקר הקביעות היה מפני התשועה הנעשית להם בנצחון האויבים כי על כן יאמר בספ״ר תקון נוסח על הניסים עמדת להם בעת צרתם רבת את ריבם דנת את דינם וכו׳ מסרת גבורים ביד חלשים וכו׳ אשר שם רמז כל

הג׳

הג׳ יסודות שביקש אנטיוכוס להרוס חדש מילה ושבת אשר יאמר מסרת גבורים ביד חלשים רמז לקיום המילה ע״ד שהשיב ר׳ ראובן בן אצטורבל לקיסר שביקש לבטל את המילה וא״ל ארוני מי שיש לו שונאים רוצה שיהיו חלשים או גבורים א״ל היהודים אלו הם חלשים על אודות המילה וכן רבים ביד מעטים רמז לקידוש החדש שישרא׳ מונין ללבנה שנאמר אליה לכי ומעטי את עצמך וכן ישראל חשק ה׳ בה׳ על שממעטים את עצמם כמש״ה לא מרובכם מכל העמי׳ חשק ה׳ בכם כי אתם המעט וטמאים ביד טהורים שמיעו׳ הירח הוא הוראה על מיעוט החומר המתייחס לאמר הקטן אני ובסיבה זו יטהר מזוהמת חלאת טומאת החומר וישאר השכל לבדו בטהרה כמ״ש מה הקב״ה טהור אף הנשמה טהורה ורשעים ביד צדיקים שמצד המיעוט הוא שנאמר לירח צדיקים יקראו על שמך וכולי וזדים ביד עוסקי תורת׳ רמז לקיום השבת שלא ניתנו לישראל שא לעסוק בתורה שהוא יום פנוי לעסוק בתורה · ומפני התשועות הללו הוצרכו לקבוע י״ט בהלל ובהודאה בכל שנה ושנה אלא מפני שניתוספה באיכות הנס שנעשה בפך והדליקו ממנו שמנה ימים שמוס על הנס שמנה ימים אלו בהלל ובהודאה ואולם הימים האלה נזכרים ונעשים כולם לזכר התשועה שנעשה להם ובעבור זה אף כי באותו פך ככר היה בו שמן להדליק ממנו לילה הראשון ולא נעשה הנס אפס ז׳ ימים בלבד עכ״ז קבעו ח׳ ימים כי אי אפשר שלא לתקן י״ט לא׳ ראשון שאנו בו שהוא עיקר זמן התשועה אשר ימי חנוכה נקבעו בעבורו (א״ה כס׳ מהרא״ח ז״ל מסכים הולך כדברי המחבר ·

ואף נס אשר הופיע ה׳ ממכון שבתו ויתן נס להתנוסס בפך השמן שהיה מונח בחותמו של כ״ג שלא חלו בה ידים של האויבים לא לחנם נעשה הנס בנרות דווקא אשר שם רמז והן מזכירים מעשה נסים על האויב אשר חשב על היהודים להשמידם לבטל מהם חדש ושבת ומילה וכידו הנפלא׳ הפר עצתם אשר ברית כרותה לישראל כי אין כל אומה ולשון שולטים בתורה ובמצוות וע״כ היה לנס סוד הפך של שמן בחותמו של כ״ג שלא שלטו בו האויבים רמז שישראל יהיו בוטחים לדורות שאין א״ה יכולין לבטל מהם התורה שנמשלה לשמן העולה על כל המשקין וכך התורה כתיבן בה ואת עלית על כלנה שיש לה יתרון כיתר שאת ויתר עוז על כל החכמו׳ והדתות ומתנה תנא אורה לעולם כמו השמן המאיר לארץ ולדרים עליה · ונעשה נ״כ נס זה במנורה כי נה ז׳ קנים לעומת ז׳ חכמות הנכללים בתורה ולעומת ז׳ ספרים שבה כמ״ש חכבה עמודיה ז׳ ומן השמים הוכיחו במציאות הפך הזה להיות מונח בחותמו של כ״ג הורה על ביטול מחשבת השונאים אשר בקשו לבטל חדש שבת ומילה אשר באמת לעולם ועל המה מונחים בחותם כי המילה בקראת חותם

כמ״ש

בע"ס וצאצאיו חתם באות ברית קדש ואף גם השב׳ נקרא חותם כאשר חכמים הגידו במדרש רבות ורבנין אמרי משל למלך שעשה לו טבעת מה חקרה חותם כך מה היה העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה והירח גם היא א׳ מז׳ כוכבי לכת וכתיב ובעד כוכבי׳ יחתום ג"שה מן השמים הוכיחו כי לא ימושו לעולם והמה נחתמים בחותם טבעת המלך מלכו של עולם הכהן הגדול הגבור והנורא · ואין כל אומה ולשון שולטת בהן :

ומטעם זה אמרו נרות חנוכה מוסיפי׳ והולכין להורו׳ הפר עצתם אשר זממו לבטולה של תורה ונרות חנוכה מוסיפים והולכים דוגמת נר מצוה ותורה אור שמוסיפים והולכין תמיד · ונוסף עוד אשר חכמי׳ הגידו הרגיל בנר חנוכ׳ הוין ליה בנים ת"ח כי כמו שנרות הללו מוסיפין והולכים להורות הפר עצת אויב וכי אין תורה פוסקת מישראל נכח שלה ועד כן באותה מדה הוין ליה בנים ת"ח ולא תשכח מפי זרעו וכמו שנרות או מוסיפים והולכים כך יהיו לו בנים ת"ח שמדתם להיות מוסיפים והולכים אשר אמרו זקני׳ ת"ח כל זמן שמזקינין חכמה נתוספת בהם·ואלם על קוטב כוונה זו אשר נכלל בפנימיות הדלקת הנרות הללו כי בה יכלל כל הנסים ונפלאות אויבנו וקיום יעודי דתינו כאשר רמזנו על כן החמירו בה חכמים עד שאמרו אפי׳ עני המתפרנס מן הצדקה מוכר כסותו ליקח נר חנוכה וכן אם אין ידו משג׳ לנר חנוכה ויין לקידוש היום שיקנה לנר חנוכה משום פרסומי ניסא וכן גם כן אסרו להשתמש לאורה כדי שיהא לכל שהוא נר של מצוה לפרסומי ניסא ועוד כיון שעל ידי נס שנעשה במנורה תקנוה עשאו׳ כמנור׳ שאין משתמשין בה כלל שהרי לפנים היתה עומדת בהיכל מקו׳ שלא ראו בני אדם את אורה · וגם מטעם פרסומי ניסא מצות נר חנוכה בסוף שקיעת החמה שאז העם עוברין ושבי׳ ורואין וגם כי הנרות מאירים בלילה ואיכא פרסומי ניסא מה שאין כן ביום דשרגא בטיהרא מאי מהנא·

ומ"מ מאחרין ולא מקדימין כי הסכמת רוב הפוסקים היא כי סוף שקיעת החמה ר"ל צאת הככבים כשטת ר"ת דשקיעת החמה היא קודמת למשתשקע ולכן מאחרין אותה עד אחר ערבית · ולא כמו שנוהגים רבים מלבת בני עמינו להקדים בשקיעת החמה כשאין השמש נראה על הארץ וכן נמתינין אותו עם השמש ומ"מ אם שכח או הזיד ולא הדליק עם צאת הככבים מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק שהוא כמו חצי שעה מן הלילה שעד אותו זמן איכ׳ פרסומי נס׳ ולפיכך הזהירו הפוסקים שמיד כשהתחיל זמנה אין לו לאכול ולא ללמוד עד שידליק ואם התחיל פוסק · ולפי שאין מצוה אלא בהדלקה שבה ניכר פרסום הנס ולא בהנחה לפיכך צריך שיהיו הנרות גדולות שיכילו כדי שיעורן קודם ההדלק׳ שאם הדלי׳ ולא היה בהן כדי שיעורן ואח"כ הוסיף עליה לכשיעור לא עשה ולא כלום ולא יצא י"ח · והן רבים עתה ע"ה ונמסרו המצוות בידם ואינם מטים אזן לשמוע דברי חכמים והקלו על עצמן להדליק בנרות קטנות פחות מכשיעורן ולא עשו ולא כלום וראוי לדרוש להם הדבר אולי ישובו ולא יזידון לעבור על דברי חכמים :

ואמרו הפוסקים דכן האוכל אצל אביו ויש לו בני׳ אחר צריך להדליק בחצרו משום חשדא דרואים אותו יוצא ונכנס בו שאין העולם יודעים שאוכל במקום אחר ואפילו לדידן שאנו מדליקין בפנים ומסתמא בני הבית יודעים שאוכל אצל אביו אפי׳ הכי שייך חשדא כי השכני׳ עוברי׳ ושבים לפני פתח הבית ורואין שאינו מדליק וכ"ש בחתן שאוכל אצל חמיו ויש לו פתח פתוח לעצמו שצריך להדליק כדעת הרא"ש ז"ל ולפי מ"ש הר"ן ז"ל גבי חצר של ב׳ פתחים שמדליקין בשתיהם משו׳ חשדא שאינו מברך אלא בא׳ ה"ה כאן שלא יברך הכן אחר שאינו מדליק אלא מפני החשדא כאמור · ומי שסועד אצל חברו באקראי מצוה מן המובחר שילך לביתו וידלי׳ בעצמו ומיהו אם בדיעבד אשתו מדלקת עליו אין צריך לילך לביתו אכן צריך לברך על הראי׳ במקו׳ שסועד אצל חבירו (א"ה ז"ו היא סברת הרמב"ם ז"ל לפי מ"ש הרב בהה"ג משם הרא"ח ב"י וכ"כ הרב מ"א משם רש"י אמנם מרן ב"י סי׳ תרע"ו פסק דא"צ לברך) וזה אם לא שמע הברכות מבעל הבית דאם שמע ועבה אמן אין צריך לחזור ולברך על הראיה שנעשה ניסי׳ וזה פשוט ומי שבא לביתו ומצא שהדליקו עליו כבר יצא וא"צ לחזור ולהדליק וכל שכן שלא לברך :

ולענין עריכת הנרות לדעת הרב ז"ל ולדעת הב"י ז"ל הנכון להתחיל להדליק מנר ימין רחוק מהפתח ויוסיף בכל נר א׳ סמוך לו כדי שבאחרונ׳ יהא ההתחלה בנר האחרון סמוך לפתח ומצוה מן המובחר לחזר דוקא אחר שמן זית להדליק ולא בשעוה ומצוה מן המובחר להכין כלי מיוחד שיצור הדולק ב"ב שעות לחלק בכל לילה שיעור חצי שעה והוא מ"ד שיעורי׳ וסגולתן ליכנל מהדינת ד"ס כמה שכתבו המקובלים :

וביותר צריך להזהר שלא לערוך את הנרות במקום רוח מצוה דאף דקי"ל כבתה אין זקוק לה ואין צריך לחזר ולהדליקם היינו דוקא בשלא העמידן במקום הרוח אכן אם הדליקה בפני הרוח וכבתה חייב לחזר עוד ולהדליקה במקום שאין שם הרוח שהרי הואיל ואינה יכולה לעמוד בפני הרוח הרי הוא׳ כמו שלא נתן בה שמן כשיעור כמ"ש רא"ז ובכל מקום אין צריך

לחזור

לחזור ולברך דמצות הדלקה הא עבדא כמו שהשי׳ הרשב״א ז״ל בתשובה · והמהדרין מעריכים את הנרות למעלה משלשה טפחים כמ״ש הרב ז״ל ומכל מקו׳ כל עשר טפחי׳ היא מקומה :

ובענין הברכות צריך להזהר לברך עליה׳ עובר לעשייתן דהיינו לברך כל השלש׳ ברכות בליל א׳ וכן הב׳ ברכות בשאר הלילות קודם שיתחיל להדליק ואחר שהדליק נר א׳ שהוא עיקר המצוה יאמר הנרות הללו ויגמור שהדלקה כמ״ש האחרונים ואמרו על אחד מן החסידים הראשונים אשר קנה נרו של כסף ובליל ב׳ התחיל להדליק בה ובירך שהחיינו גם בלילה הב׳ כי אף שבשעת קנין יש לברך מכל מקום בסר לסדר ברכת שהחיינו עם ב׳ ברכות האחרונות ונשאל הרמ״כם על מי שהדליק נר חנוכה ובירך עליו ואחר כך הדליק נחת אשה שכיבתה אם צריך לחזור ולברך או לא והשיב שזה הענין חוזר לכוונת המברך כמו בשאר ברכות אם כשהדליק נר חנוכה ובירך עליו היתה כונתו להדליק נרות שכיבתו ברכה אחת לכולם ואם בירך והדליק ואחר כך נזדמנו לו נרות אחרות להדליק צריך לברך עוד הפעם וזה שיכול להדליק לאשה ולברך היינו כגון שעומד אצלו בשע׳ הברכ׳ או שמדלקת היא בידה אבל בענין אחר לא :

ובנוסח הברכה הנוסחה הנכונה כנוסח׳ הב״י והאר״י ז״ל להדליק נ״ר חנוכה ולא של חנוכה ובר״ת אתום שם נה״ל היוצא מפסוק כנ״ר חס״ד לאלפי״ם והוא המשכת אור העליון על התחתון ועל הכלה להתייחד ביחוד שלם כנודע לבאים בסוד ה׳ והמשכילים יזהרו שלא לשנות ממטבע זה כי מגרעו׳ הוא טתן בקדשי שמים :

ויתאמץ בכוונתו לדעת ולהשכיל אשר הדלק׳ הנרו׳ הללו בשמן דאשה מגי׳ השמימה אל הקד״ש פנימה ולהאיר ולהדליק את נר ה׳ שכינת עוזינו כשלהובין דרחימו שלהובין די״ה בין איש לאשה כמ״ש בזוהר ובתקונים כי מפני כך ההדלקה עושה מצוה כי בה יהי מוסף לה ב׳ המאורות הגדולים מטהיר״ו ועילא׳ לט״הר עצמה כרגל בסוד עד שתכלה רג״ל מן השוק ועוד לה מאורות עליונים שמות הקדש העולים במספר כ״ר · ועל כן יאמר בשבר תיקון נוסח הברכה להדליק נ״ר חנוכה רמז לשכינה אשר תכונה בשם כ״ר כלומר להדליק ולהאיר לה אורים גדולי׳ :

ובברכה ב׳ שעשה נסים לאבותינו ועו׳ אנו חוזרים וממשיכין לה לאור באור פני מלך חיים אורים גדולים ומעולים מן הברכה הראשונה כי ע״כ יאמר בנוסחת׳ שעש״ה מסך ש״ע נהורין אשר יהי למאורות בה וע״כ על רמז זה נכון להדליק נר חנוכה ע״י נר של שע״וה אשר שם רמוזין מס׳ ש״ע

ו״ה

ו״ה להמשיך הש״ע נו״ה קב״ה ושכינתיה אלא שהנרות עצמן צריך להיות בשמן מפני הנס שנעשה בו סוד שמן משחת קדש כנודע ·

ואח״כ מברך שהחיינו כדי להמשיך מאותו השפע על האדם המברך ואח״כ אומרים הנרות הללו וכו׳ קדש הם להגיד יקר תפארת הנרות האלו במקום רמיזתן ולהורות כתן בנוסחו איזהו מקומן של נרו׳ הללו כאומרו הנרות הללו קדש הם כי זרע קד״ש מצבתן בסוד שמן משחת קדש כאמור וגם רצה לומר קדש הן כי בקדושתן הן עומדין ואין הדינין ונבול הרשע׳ יגשו ליניק מסוד תנחומיה ח״ו וכן בדין כי הנה אנחנו בני מלכים אין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד האורה בעצמא של ה׳ ויאר לנו וכ״ש כי לא יהיה אחיז׳ ויניקה ח״ו באורים גדולים אשר משכנו ע״י ההדלקה · ואשרי אנוש יעשה זאת להעלו׳ את הנרות בכוונה זו אשר אין ספק כי לנוגה הירח יהיו למאורות גם לנפשו רוחו ונשמתו לאור מאור החיים שנכאחיים מן השורש הנמצא בו מלמעלה למטה והשביע בנחנחות נפשו ולפי׳ תוספת הימים לפיהן תרב גדולת המרות העליונות למעלה וגם באדם יתוסף האורה עצמה בעצמו יום יום כי על כן לא יפה הם עושים הדולקים ע״י בניהם ובנותיהן׳ כי מצוה בו יותר מבשלוחו להאיר את נשמתו ואף גם זאת יגמור בעד כל הנרו׳ ולא כמו שנהגו להדלי׳ המברך נר אחד ואת היותר ביד אחרי׳ כי אף כי לפי הדין כחד שני והנותר ביד אשתו ובניו מ״מ האיש המשכיל ויודע כי כל אחד מהנה שורש האורתן רמוזות במדות העליונו׳ למעלה ולעומתן משכחים האורתן למעלה והאורו׳ האלה המה מתגדלין בתוספת הימים כי לפי תוספת הימים כך מתוס׳ האורה העליונה על כל המדות העליונו׳ בתוספ׳ מרובה · ע״כ מצוה בו יותר מבשלוחו כדי שיושפע מתוספת השפע שע״י נר הנוסף גם בו ועל ידו ולפיכך אף אם הוא טרוד ימתין הדלקתה לעת שיפנה שמצותה כל הלילה שלא לאבד טובה הרבה ולא יקדים מבע״י כי כבר הודענו ענין הדלקת הנרות הללו כי הוא המשכת האורו׳ העליונים לשכי׳ עוזינו והיא מדת לילה כמ״ש בזוהר ולכן אין להדליק אותן אלא עם סוף שקיעת החמה לעת אשר הככבים במסילותם כנז״ל ולא מאחרין כדי להאיר לה תכף מלמעלה ולא מקדימין כי מבלעדי הטעם אשר לא יועיל להמשיך בה אור העליון אשר אין הזמן מכוון לכך לא גם הוא מפגל בקדשים ומקלקל ולא מתקן שהוא קרוב לברכה לבטל׳ ואף אם יתן שמן בה שיעור עד שתכלה רגל מן השוק מה יועיל זה לענין מעש׳ המצוה שלא כיונת׳ אמנם בע״ש אין לדקדק בכך כי קדושת היום מסייע להיו׳ שייחוד הזה של נר חנוכה מוקד׳ קודם שקיעת החמה וגם שצריך להדליק נר חנוכה תחלה ואחר כך נר שבת אשר שתים קדושות הנה זו למעלה מזו ולא יעשה כן במקומי׳

לתת

לתת הסכירה לפני הצעירה כנודע מדברי הרב ז"ל ·

ועתה אהובי קורא נעים ה׳ עמך גבור החיל השכלתיך ואורתיך בדרך זו תלך וכזה ראה וקדש להתעלם באהבים ולעורר אהבת דודים ממעל לרקיע אשר משם יושפע שפע ישועה ורחמי׳ לנפשך לעבו׳ את ה׳ וליראה ולאהבה את שמו הנכבד והנורא · ואולם יתר פרטי הכוונות אשר במצוה זו אשר יש לבאים בסוד ה׳ מי ימלל גבורתה ולא כל אדם זוכה לתעלומות׳ כי אם מי שכרימו מליאה לה הדעת והתבונה להגדיל ולהאדיר מאורות עליונים בשמים ׀ ממעל הא זה הדרך ישכון אור · וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו די מחסורו אשר יכשר לו המעט הוא אם לב · וכלבר שיכוין לבו לשמים וכי יתן אל לבו לאמר כי יש פנימיות עניני הסודות בכל שה לעתור ולרצות לפני יודע תעלומות שיהיו לרצון אמרי פיו והגיון לבו כאילו כיון תעלומו׳ הדברים וזווגי מדות העליונו׳ וככן שהים ירלה לו ויהי נועם ה׳ אהיו עליו ומעשה ידיו יכוננהו כאילו כיוון פרטי הסודות זווגי מדות הקדושות הראויים לבא על ידיהן · וכן אמרו בזוהר פרשת יתרו ז"ל ומעשה ידינו כוננה עלינו מאי כוננה כוננה ואתקן תקונך לעילא כדקא יאות · עלינו אף על גב דלית אנן ידעין לשוואה רעותך אלא עובדא בלחודוי מעשה ידינו כוננהו להווא דרגא דאצטריך לאתתקנא עד כאן כאשר הארכנו בפרט ענין זה בכמה מקומו׳ · כי על כן ראיתי וכתון של לבי לרגל המלאכה אשר לפני לזכות ליראי ה׳ ולחושבי שמו ·

אנכי תקנתי אליהם נוסח תפלה פשוטה לאומרה קודם הדלקת מאורות נר חנוכה וזה נוסחתה ·

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ·

הנני בא לקיים מצות הדלקת נר חנוכה לתקן את שורשה במקום עליון · ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שיהא עתה עת רצון לפניך להיו׳ עולה מצות הדלקת נר חנוכה כאילו השגתי כל הסודו׳ הנפלאי׳ והנוראים אשר הם חתומים בא ותעלה לפניך עם כוונת מעשה המצוה הזאת הנעשית על ידי בני ידידיך היודעי׳ כל כוונת שמו תיך הקדושים הראויים לבא בהדלקה זו המעלים ייחוד וזווגי מדות הקדושות העליונות ולהאיר בשכינת עוזיך המאורות הגדולים אשר כם תמצא היונה מנוח לכף רגלה ולא תכבה בלילה נר"ה והיה אור הלבנה כאור החמה מנה"ל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש · ומשם יושפע לי אני עבדך לאור באור החיים כי אתה תאיר נרי ה׳ אלהי יגיה חשכי שלח אורך ואמיתך המה ינחוני ליראה ולאהבה את שמך · ובכח סגולת הדלקת מאורות נר חנוכה תחכמני בא זר תורתך אנחנו וזרענו וזרע זרעינו

כדכר

כדבר האמור מפי כבודך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה׳ מעתה ועד עולם ובזכות מתתיה כהן גדול ובניו בגנא הודך הראנו נפלאות ובאורך נראה אור והאר פניך על מקדשך השמם והיה לעת ערב יהיה אור ותחזינה עינינו בהעלותך את הנרות של מול פני המנורה זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרו׳ אשר על ראשה ומלך ביופיו תחזינ׳ עינינו אמן · ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ ·

ואולם הבאים בסוד ה׳ אל עבדיו לעשות כוונ"ס למלאכת השמי׳ לא יבאו י"ח בזה כי אחר אשר יש לאל ידם להשיג עמקי תעלומות החכמה בכל מצו׳ ומצוה ולא התבוננו ויעשו אותה בדרך הפשוטה אשם בראשם והרשב"י ע"ה היה אומר כל מאן דבעי לאתערא מילין דלעילא בין בעובדא בין במלה אי הויא עובדא או הויא מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מידי וכו׳ · וקב"ה קריב לגבלא אבל אי ידעי למקרי ליה לאו איהו קריב דכתיב קרוב ה׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת כמ"ש פ"ה ו׳ דפסח וכפר׳ ר"ה ויו"הכ כי על כל שה האיש אשר בתעלומו׳ חכמה מוכ"ר הדו"יס וזוכך מסוד תכאומיה לא בכח יגבר איש לכוין הדברי׳ לשם פעלן ואל סוד הענין ידרוש מבית ומחוץ תגת"נו בנסתר ובנגלה על פי ספר התיקונים מתוקן ומקובל מפומא דמרן איש האלהים כורא שאד האר"י ז"ל ורק ע"פי סדר כוונתו יפקח עיניו אך הוא לבדו ולא מחסי"ריו ומוספיו א"ב הוא דלא לוסיף עלי׳ ומיניה לא תזוע ·

אשר משם תבין ומשכיל סוד המצוה הזאת ומה טעם יש בשם חנוכה ועין המשכיל בסוד חנ"ה כ"ו תשכילנו איתה מקשט׳ לברתא חנ"ה היא לאימ׳ העולם במספר ס"ג ונכר משרשיו יפרה אותיות אשר תבאנה במלא אשר בקר בו יו"א"י אשר להם עלה מספר הוי"ה הרמוזה בכ"ו כהגרף אליה ד׳ אותיותיהם ואהבת כללותיה לאור באור אלהים חיים ומלך עולם · ואשר להיו׳ בבית ב׳ גברה מיאוסה של ערלה כמ"ש הרשב"י ע"ה בית שני לא הוה ביה שלם בגין דערלה הות בגוויה מקטרג׳ תדיר ולא בכח התגברה על המילה מדת הגדי׳ ובטלו מהם את המילה ע"כ בימיהם ביומינו נג"א אותם תזרם ורוח תשאם ועל כן היה לנס על ידי השמן נכא נור נבלאות כאדר בקדש קרן בן שמן סוד שמן משחת קדש מדת החכמ׳ אשר היא שורש אות ברית קד"ש וילבש בגדי נקם לנקו׳ נקם ברית קדש ויגרש מפניה אויב ויעבור והנה איבינו ועל כן לא׳ ימים היתה על המילה שניתנה בשמיני׳ כנודע · וזהו הוא סוד הנכתם בדקדוק לשון הזהב אשר חכמים הגידו הזהיר בנר חנוכה הויין לו בנים תלמידי חכמים · הוא לחכימא ברמיזא ומילתא בטעמא על אורות כי שורש השמן הזה ממולא טהור קדש סוד החכמה

וכאותה

ובאותם מדה לו יראה כל חכמי לב ולפי כי רחל המעטירה ביתר הימים הודה נהפך עליה למשחית. שבה הודה שנה דוה ולא תשא אור הדר כבוד ההוד כי אם מידי אביר יעק׳ אלהים בורא הוד אשר אור ההוד מאיר אל עבר פניו והוא . א הוד כנסת ישראל ובכן ידיה חשכה של רחל. ואולם בחנוכה על כי גבר אויב לבטל מהם ראש חדש אשר הוא על״ת ההד״ם בכנסת כנודע על כן באותה מדה הוסיפו תת כחה לה ע״י מתתיהו בן יוחנן והאיר וזרח הודה בח׳ ימים האלה ויעקב איש תם ובנות ביתו איש יחד פני רעהו כהדר ההוד ויהי כזית הודה ותשלח את אמתה ותקחה. ועל כן שתו ברכות והודאות על הניסים במורים ברכת ההוד וגם לערוך את הנרות משמאל קרן ההוד.

ואמנם טעם עריכת הנרות למעלה משלשה טפחים הוא על כי כן מלכות שמים היא כפורחת על תה. לגלא הוד יסוד של בעל ולא למעלה מעשר׳ כי עד העטרה לא באה בחמכה וסימנך ג׳. אלה בני כ״א וההדלקה עושה מצוה בעבור העטרה ולפיכך מצוה נר חנוכה תוספת מקום הדרה בי׳ טפחים כי כל בי׳ שכינתא שריא: ותן ערכה בשמנה אשר אמרו לתת לה שמן ממידתה עד אשר תכלה רג״ל מן השוק ידרך הרמז בכתר עליון על כי מלכות שמים בביתה לא ישכנו רגליה ובערב היא באה למטה בב״יע לתת טרף לביתה וחק לנערותיה וההדלקה עושה מצוה להאירה במאורו׳ הגדולים הולך ואור עד נכון זמן מועדי רג״ל לרגל המלאכה רושם האור המאיר אל עבר פניה עובר בשו״ק אבל פנה פשט לו את הרג״ל ובו מצאה היונה מנוח לכף רגלה עד תום מדרך כף רג״ל. ובגלל הדבר הזה אין ליהנות מזיו כבודה פן תגוף באבן רגל״ה ח״ו כאשר האור הזה ארח ברגליו לו יבא בשפלה ובגב רגליה יורדות מות אל שער אויביו ובהתערב אל בקדש ליהנות מזיו כבודה כמעט נטיו רגלי״ו כשן מעד ורגל מועדת תגל השו״ר והחמו״ר ויבא רסף לרגליו חס ושלום.

ומוצא דבר אתה תשמע טעם אומר׳ הדלקה עושה מצוה ולא הנחה יען כי בהעלו׳ את הנרות יהי׳ מוסף לה משך האורות והיא למאורות על ראשה למטה. ועל כן הוזהרנו להיות כל איש הולך בביתו בערב יום ש״ק נר חנוכה בראשונה ונר שבת באחרונה להעלות בקדש בסדר המדריגה כקטן כחל וכגדול כלה. כי בהדלקת נר שבת היא כפורחת עלתה כנה ובאה עד הראש ואיככה יהפוך ידו להדליק ולברך ומנא השפלה הגבה והגבוה השפיל כי ענין ברכת להדליק נר חנוכה. רצינו כמאמרם לאמר להדליק ולהוריד לה אורים הגדולים למטה. והלא כבר עלתה עליהם עד הראש ואורה כאור החמה ואורות נר חנוכה כלא חשיבין אגלה. והרי זו ברכת שוא ולפיכך הסדר הנכון נר חנוכה בראשונה ונר שבת באחרונה לשום שפלים למרום ואולם נר חנוכה וקידוש היום נר חנוכה קודמת באשר כמנא אתם תוספת מעלת יקר בחנוכה אשר אפס בלתה ואין זולתה גדילי״ם תעשה לה מה שאין כן בשבת אשר ישים עליה בעל שאשה ואשלה ולפיכך נר חנוכה הולכת קדמ׳ אמו״ר לשבת כי אין כאן שום ברכה הפך המכוון. אשר על כן צ״ל להדליק במוצאי שבת אחר סדר ההבדלה כי אף כי הבדיל בתפלה עדיין נשאר דשימו האורים גדולים אגלה עד שעזרת ד׳ וכן נהגו החברים ואין לשנות.

ובהעלות את הנרות לפני ה׳ יכין לכוין השבת ב׳ נרות המתוספות לה. אשר בהיותה במקומה אין לה אפס הייחוד התחתון אשר שמה הוי״ה ואדנו״ת. ובהעלו׳ הנחת תקח לה לנרות אשר על ראשה ב׳ ייחודי׳ העליונים הוי״ה ואה״יה הוי״ה ואלהים אשר ב׳ אלה עולין במספר כ״ר ולעומתם ברכו׳ בחשבון ברכה א׳ הוי״ה אהי״ה וברכה ב׳ הוי״ה אלהי״ם וברכה ג׳ היחוד התחתון הוי״ה ואדנות ולהם עלה כ״ה דחנו״כה מספר האותיות אשר תבואנה בששה משמותם: ונוסף נס הוא להאירה משמות ע״ב קס״א ב׳ גולות הכותרו״ת דז״א פשט לו את הרג״ל להאירם מזיו כבודם העולי׳ רג״ל סוד רג״ל מן השוק. אשר לעומת סוד זה נכתם ונחתם לשון הזהב דברי חכמים אשר אמרו הרג״ל בנר חנוכה והוא לחכימייא ברמיזא ולו רג״ל על לשונו לסוד הסתום הזה. כי אם לא כיונו לסוד הדבר יאמרו הזהיר בנר חנוכה כמו שאמרו בסמוך הזהיר במזוזה אף לבקי מרובר פה נכבדות במראה ולא בחידות על סוד משך האורות העולין רג״ל.

ואשר להיות כבר היה בה סוד שם ב״ן תוסיף תת כחה לה ע״ב ס״ג מ״ה אשר המה עולים קע״ט אשר המה בחשבון להדלי״ק ובכן תעשה לה כ״ר. ור״ת ל׳הדליק נ׳ר ח׳נוכה תוכו רצוף שם **נ׳חל** עם נקודות כ׳נר ח׳סד ל׳אלפים משך האורת הנה״ר הגדול היוצא מעדן להשקות את הגן הנקרא כחלי שמן מכחל בדרך ישתה לעורר אהבת דודים ביחודא שלים ומספרו עם אהבת כללותו במספר שם מ״ה וריבוע אהי״ה הן האר״ס חיה כא׳ ממנו וגם רמ״ז הנה נדרש בתוכיותו ומשם יפרד והיה לאשתו עמו בסוד חנ״ה כ״ה אימא מקשטת לברתא ויש בברכה זו י״ג תיבות לעומת י״ג מכילן דאימא מקשטת לברתא ובכן נתקן אור דז״א בהיכת מכילין מאל עד נוצר ותקון הא׳ מעורר כולם בזווג נוצר ונקה כנודע ובכל לילה ולילה יכין לכוין מדה א׳ לכל ח׳ מדות על ידי הא׳ נוצר חסד בלילה הא׳:

ואחריו לו יהיה חן יגלא דבא בברכ׳ שעשה נסים לתת את המלא בפשוטי **א״ל**

אל

א"ל אשר המה נרמזו בחנו'כה הא' בס"ג העולה חנ"ה ובכר מפרשיו יפרה במל' אשר בקרבו אותיות יוא"י העולה ח"ל וגם את הכ' נרמז בכ"ו דחנוכה כי כהצרף אל הויה ואת אותיותיו שהן ד' ואהבת כללותו יעלו א"ל והן עתה מי מלא ימנו למו לעלות במילואותם למספר ש"ע הארת פנים העליונים למתק האלהי"ם דיודי"ן העולה במספר ש"ה בהצרף אליו ס' אותיות ובנוסח הברכה שם רמז שעש"ה ש"ע ש"ה.

הנה זאת חקרנוה כן היא כוונת הדלקת נר חנוכה הכל בכתב מיד אדוני הארץ מרן האלהי האר"י ומשנהו מהרח"ו ז"ל ואסובבה לתודה ולתעודה ואלקטה אחרי הקוצרי"ם אמרות ה' אמרו'ת טהורו' להביא' אל בית חמדתי לתשוקת המתחילים בחכמה. ואנכי תקנתי נוסח תפלה כוללת כל כוונת הדלקת נר חנוכה לנפש כי תשב"ע לבטא בשפתים וזה תוארה.

לשם יחוד קב"ה ושכינתי' בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם יה בוה ביחודא שלים בשם כל ישראל. הנה אנכי בא לקיים מצות הדלקת נר חנוכה לתקן את שורשה במקום עליון ויהי רצון מלפניך **יהוה** אלהינו ואלהי אבותינו אלהי צבאות שבכח סגולת הדלקת הנרות הללו אל מול פני המנור': יאירו שבעת הנרו"ת והיו למאורות במלכות שמים יהוה אהיה יהוה אלהים יהו'ה אדני העולי' כמספ' נ"ר ויאירו שם יוד הי ויו הי יוד הי ואו הי יוד הא ואו הא אל עבר פניה עם ב"ן אמיתה לה ולהאירה גולת הכותרו"ת דז"א ע"ב קס"א וכד"ק יקראוה לרגל"ו עוב' בסו"ק אצל פינה ולת"ת עוד היה מושך לו רחובו' הכהר כחלי שמן להשקות את הג"ן המאור הגדול שם **נחל** העולה כמספר שם ב"ן אשר עם המלא אשר בקרבו ומילוי מילואותו נ"ו אותיות המה יעלו בסך **נחל** מנח"ל כדרך וכבן עת דודים תעורר אליהם להתייחד ביחודא שלים ועוד יהא מושך הכלה לה משך י"ג מכילן מכית אימה מכילין קדמאין מאל עד **נוצר** וגם יהיו למאורות שאריתם **והאר** פניך המאירים ב' שמות **אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד** שעולים ש"ע נהורין קדישין אל מול פני המנורה שכינת עוזינו ולנו בני מלכים בני רחל שמנו נסה עלינו אור פניך ה' כי עמך מקור חיים באורך נראה אור ורוה פני תבל מדשן ביתך ונח"ל עדניך תשקם.

ובכח סגולת הדלקת הנרות הללו נהיה אנחנו ונראנו אנשים חכמים וידועים נחל נובע מקור חכמה לדעת את שמך ובכנח הודך הראנו נפלאות ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים בהעלות את הנרו' אל מול פני המנורה זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראש' ומלך ביופיו תחזינה עינינו מוכתר בכתר כתרים והיה כל הארץ שפה אחת לכולם יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

ושוב יגלה דברו בברכו' בשפה ברורה ובנעימ' קדושה בסדר זה.

ברוך אתה **יהוה אהי'ה יוד הי ויו הי אלף הי יוד הי** אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר **ח**נוכה. ויכוין להמשיך מספר להדלי"ק ע"ב ס"ג מ"ה למלכות ובכן נעשה כ"ר כמספר ג' יחודים הוי"ה ואהי"ה הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י ובאומרו חנוכה יכוין בכ"ה דחנוכה שהוא מספר האותיות של יחודים הנזכרים.

ובליל ב' יכוין ההויה בנקוד כזה **יְהְוָה**

ובליל ג' יכוין ההויה בנקוד כזה **יְהְוָה**

ובליל ד' יכוין ההויה בנקוד כזה **יְהוָה**

ובליל ה' יכוין ההויה בנקוד כזה **יְהוָה**

ובליל ו' יכוין ההויה בנקוד כזה **יוהוּוּה**

ובליל ז' יכוין ההויה בנקוד כזה **יוהוּוּהוּ**

ובליל ח' יכוין ההויה בנקוד כאו' **יְהָוָה**

ברוך אתה **יהוה יוד הי ואו הי יהוה אלף הי יוד הי** אלהינו מלך העול' **שעשה** נסים לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה. ויכוין בשעש"ה לשני שמות א"ל הרמוזים בחנוכה אחד בשם ס"ג שהוא מספר חנ"ה ואחד בב"ן שהוא מספר הוי"ה עם אותיות ו' ואהבת כללותו שעתה שניהם מתמלאים ונעשים מספר ש"ע דשעש"ה.

ובליל ב' יכוין ההויה בנקוד כזה **יוהוּוּהוּ**

ובליל ג' יכוין ההויה בנקוד כזה **יְהְוָה**

ובליל ד' יכוין ההויה בנקוד כזה **יְהוָה**

ובליל ה' יכוין ההויה בנקוד כזה **יהוה**

פרק א כוונת הברכות דנר חנוכה

ובליל ו׳ יכוין ההויה בנקוד כזה **יהוה**

ובליל ז׳ יכוין ההויה בנקוד כזה **יהוה**

ובליל ח׳ יכוין ההויה בנקוד כזה **יהוה**

ברוך אתה יהוה יו״ד ה״א וא״ו ה״א אדני אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ואחר ההדלקה יאמר אלה מקראי קד׳ ר״ת שילוב יאהדונהי. יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה. אלהים צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת. הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך. דמינו אלהים חסדך בקרב היכליך. ואתה אלהים צבאות אלהי ישרא׳ הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי און סלה. נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון. הושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו מן הגוים להודו׳ את שם קדשך להשתבח בתהלתך:

יהוה אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה יהיו לרצון וכו׳. ואחר כך יאמר מזמור שיר חנוכת הבית לדוד וכו׳. שעל חנוכת הבית זו כאמר שכל המזמור ההוא קשה להבינו על החינוך שהיה בימי שלמה כי לא היה ישראל בזמנים ההם בצרה כמו שייעד במזמור הזה והדרבא ישב כל איש ישרא׳ תחת גפנו ותחת תאנתו ואף שלו׳ ואמ׳ היה בימיו. ואם דוד אמרו על צרת עצמו מ״מ מה ראה על ככה לספר את כל אשר קרהו במזמור זה המדבר בחנוכת הבית. אך אמנה ראה המשורר וניבא וידע מה ניבא שבאחרית הימים יקום מלך עריץ וישליך משמים ארץ תפארת ישראל ובימים ההם שק ואפר יצע לרבים ואחר כל הצרות ההם יקום איש מזרע אהרן וירפא את מזבח ה׳ ההרוס והיכל יוסד ויתחנך ועל החינוך ההוא אמר ארוממך ה׳ כי דליתני ולא שמחת אויבי לי. הם נדרי נבאות ישרא׳ שהיו שמחים לאידם בעת ההיא ואח׳כך אמר העלית מן שאול נפשי חייתני מירדי בור זמרו לה׳ חסידיו כנודע שבשעת סכנתם צעקו כולם הודו לה׳ כי טוב וז״ש והודו לזכר קדשו. ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם כי כל הצרה ההיא באה לישראל על כי חשבו שבשלוותם כל ימותו לגוע׳ וישמן ישורון ויבעט ולא זכרו את ידו יום אשר פדם מיד צר ע״כ באה הצרה הזאת למען יכירו וידעו שבהסתרת פניו יתברך יהיו לאכלה בכל פה וז״ש הסתרת פניך הייתי נבהל אליך ה׳ אקרא וגו׳ מה בצע בדמי ברדתי אל שחת בין האומות הפכת מספדי למחול לי וכו׳ וסיים למען יזמרך כבוד ולא ידום לה.רות׳ כי לא הוקבעו ימי חנוכה כי אם להלל ולהודות ולא לימי משתה ושמחה וז״ש ה׳ אלהי לעולם אודך. ולא לאכול במחולות של רשות:

ולא

ולא כאשר ראיתי בימים אלו שהוקבעו לשמוח בהם לש״ש ולספר בנסים ובנפלאות שעשה לאבותינו בעת בימים ההם וזמן הפורים. כי נשמע קול צוחה על היין ברחוב כל חוצ׳ יתהללו ותבקע הארץ לקול העפת מבית כליעתם וישנו את טעמם ומראיהם לתת על פניה׳ מסוה עד כי לכולם יהיה חליפות שמלות הון לנשים כי על גבר יהיה בלי אשה. ועל הנשים יתנו על פניהם בשות עיניהם עד אשר כל רואיהם לא יכירום לא ידעו ולא יבינו מי ומי ההולכים עדרים עדרים פעם בחוץ פעם ברחובו׳ אצל כל פינה יארובו לחקור איזהו מקומן של זבחים ואיז׳ מקום יין נסיכם וילכו להם בתופים ובמחולות מפזזים ומכרכרים בכל עוז ואשה כלי זיינ״ה עליה ואמונים עלו בנות ישראל מזויינים בכל שלטי הגבורים וכל איש מישרא׳ חרבו על ירכ׳ו וחציו שנונות. וגם שנערים ישיתו להם עדרים לבדם בשנות את טעמם וריחם לקושש קש ולהביא עצים בבתים ובחצרים ונשמע קולם כבואם קול ענות דאיתפים ובגידופים בגולות ושחוזות בחרוזות ובדברי הבאי ויתגלגל בחוק ושחוק עמו לשם כל השומע יצחק. גם אלה ביין שגו בשכר תעו מדרך השכל שתו וישכרו עד אשר הם מריקים את גופתם קיא צואה בלי מקום כהריק האשפות מן הזבל ויאספו אליו כל העדרים ובללו אותו ברחובות קריה במקומות המטונפות תבקו אשפתות:

הכוונה יהיה יום משתה ויום רצון לה׳ ומאין להם סמך למכהנים מקולקלים האלו והגמול הזה יקום האל המושיע אשר גאלנו וגם את אבותינו להקבע ימנו במעשה ידינו בזמרת נבלים ושירי עגבים ותבער אש בעדתינו בחורים עם בתולו׳ זקנים עם נערים זמרן נשי ועניין גברי בשירי עגבים הלא המה דברי חשק ונבלות לשבח היפה ביופיו והשכינ׳ מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי הסר מעלי המון שיריך וזמר׳ נבליך לא אשמע. והר״יף כתב על אותה שאמרו זמרא דפומא אסיר שזה נאמר על השירים של אהב׳ אדם לחברו ולשבח היפה ליופיו והם הנקראים שירי עגבים ולא הותר לזמר אחר החורבן אלא שירות ותושבחות וזכרון חסדיו של מקום בלבד. וכמו ששירי התורה גורמים דביקותא בש״ית כך השירים שהנשים אומרות גורמים להפרים השכינה מגבול החיים וכ״ש כד זמרן נשי ועניין גברי דדמיא כאש בנעורת ויצר סמוך להסיתם לעשות כל רע כי על כל אלה ראוי לדרוש אליהם פרטי הדברים האלה למנוע העם מכל המעשים המקולקלים הללו וכיוצא בהם אך שתהיה השמחה משוער׳ במדה ובמסורה לש״ש בזכרון גבורותיו יתברך להגיד בפני הגדולים עם הקטנים הנסים והפורקן והגבורות אשר גמלנו אלהינו מרוב רחמיו וחסדיו אשר בזה שמו הגדול מתעלה בעולם והוא סגולה נפלאה לעורר את הרחמים לפני אלהינו אבינו אב הרחמן לגלות החיל הזה

ימים

ימים רבים ורעים לישראל אשר אין לך יום שאין קללתו
מרובה מחבירו ועמו וכאן מדעיתו מוכים ומעונים דווים
וסחופים והלעג השאננים הבוז לגאי יונים כי כאמו גוים
אבדה תקותם אכן בהודות הלל לה' אותותיו ונפלאותיו
אשר עשה יחד נכמרו רחומיו יתברך ויאמר אשרי המלך
שמקלסים אותו בביתו כך ומה לו לאב שהגלה את בניו
לבין א"ה כבשה א' בין כמה אריות שואגים לטרף וככן
ישקיף ירא ה' משמים וישיב את שבות עמו וירחמהו כרוע'
עדרו ירעה בזרועו יקבץ טלאים מכל העמים אשר נפוצו
שמה ומזה הטעם כל המרבה לספר בניסי' ה"ז משובח
כי היא תהיה שורש פורה גאולתנו ופריון נפשינו בגלות
החיל הזה כמ"ש פ' ו' דפסח ע"ש. והימים האלה נזכרי'
ונעשים לתורה ולתעודה יותר משאר הימים אשר אמרו
לבטל מישראל תורה ומצות וגברה הערלה ובטלו ממנו
חדש שבת ומילה ועכום עשה דברו והפר עצתם וקלקל
מחשבותם למען לא יכר' בריתו ותורתו מאתו וזכרם לא
יסוף מזרעינו:

וכן מילה שא"ל בתוכם צדיקים ישמחו יעלצו לפני
אלהים וישישו בשמחתם מאד מאד על יתר
הימים וחסידים הראשונים מבטלים ת"ת בקרב הימים
האלה ובאים לשמוח בשמחה כורתי ברית עלי זבח יען
כי באלה הימים עבר על נפשינו המים הזדונים להפר
מאתנו בריתו של אא"ע בקום עלינו גוי נבל הצפיר
והשעיר מלך יון. עד אשר הופיע ה' ממכון שבתו והזריח
עור ישראל וליהודים היתה אורה ושמחה וששון זו מילה.
אל כן ראוי לשמוח בה ביותר בקרב הימים האלה וכן
שבת ור"ח שחל להיות בתוכם ראוי להרבות השמח' בהם
כי אף עליהם גזרו כנז"ל ואף בכל ח' ימי חנוכה ראוי
לשמוח בהם במועדי רגל בשמחה של מצוה כי מבלעדי
הנסים שנעשה בהם גם באלו הימים היתה חנוכ' המזבח
והעובש'סעוד' בכל יום מח' ימי חנוכ"ה הז משוב' והימי' הא"ה
אם ריס בהספד ובתענית והנוהגי' לכפור עונ' להתענו'
ע"רח יתענו לפני חנוכה ואינו מעכב בהסכמת רבות ינו
בעלי התוספות בתעניות דף י"ב והר"אש בפ"ק דמגילה
דבחנוכה ופורים מותר להתענות לפניהם ולאחריהם. אכן
בחנוכה אסורים וטעמא רבא איכא למלתא עפ"י מ"ש
בזוהר פקודי ז"ל בית ב' לא הוה בשלם בגין דערלה הוה
בגויה וקטרוגא ביה תדיר ועל דא הוו בהמי
זמנין בגויה לקטרגא בהאי ערלה ולהון אצטריך מלה
לקטרגא בהדה ולאגנא על בית שני ובלא ברזא בדקא
חזי עד כאן:

הנה משם בארה כי מוכרח היה הדבר להיות
הנס ע"י הכהנים כי גברה הערלה בגזל
הרשעה והכהנים להם יאתה להתיש ולהחליש את כחה
באמר שמה שושביני דמטרוניתא. ועל כי תם ונחלש כחה
של קליפ' בקרב הימים האלו ע"כ נאסר בהם ההספד
אשר בו נותן לקליפ' כח לאיכון מאריהון דיבבא וילל א. וכן
בתענית אשר כל ענינו של תענית א"א כי אם להכין
ולהתענות לחלש חוטים כח החומר שורש הקליפ' ובימים
האלה שם נפל שדוד והככ"עבי או יושב באר"ץ. ויראי ה'
וחושבי שמו יזהרו לבלתי נתון ק"נף למאריהון דדינין
בקרב הימים האלה ח"ו בשום עון אשר חטא פן יתן מקום
לשפחה חרופ"ה השמונה בנוקבא דתהומא רבה עד נכח
לא יראו אור וכדוב אורב יארבו לדם לנפש החוטאת למצוא
מקום אחיזתם להחליף את כחם. וכל העם ישמעו וייראו
ולא יזידון עוד המטים עקלקלותם לב כסילים בבי' משתה
בח' ימי חנוכה אשר לא הוקבעו כי אם להודות ולהלל
בהם אל המקום ב"ה ברוך האל המושיע כנז"ל. והנשים
אשר נהגו שלא לעשות מלאכה בח' ימי חנוכה ויש מי
שאומר שאין להקל אליהן ואמת הדבר כאשר כל הפגם
שנעשה באותו זמן של מלכות יון היה בהתגבר הקליפ'
מאושה היא הערלה והנה זה הפגם היה לשבי' אשה יראת
ה' וכן הנס שנעשה אח"כ ע"י השמן להדליק המנורה גם
הוא נרמז לכנסת ישראל הנק' מנורת זהב. ועל אודות
האשה העליונה כנסת ישראל אשר הנס נוגע שם והיא שם
אם ושורש כל הנשים כי ממנה הן מושרשות ע"כ ישישו
וישמחו בישועתה ויבאו הנשים על האנשים ביתר שאת
בנס הזה להבטל מעבודת מלאכתם ועכ"פ גם האנשים
יבטלו איש איש ממלאכתו אשר המה עושים בעו' שהנרות
דולקו'. ואף לנשי' לא נאמ' להבט' ממלאכתן כי אם לנשי'
שאכנו בקר' בית' ולא יראו החוצ' ש העין לא כנשי' המצריות
העבריות העושו' מעשה המצרין' להבטל ממלאכתן בר"ח
ובחנוכה ולא שקטו ולא נחו ובבתיהן לא ישכנו רגליהן
פעם בחוץ פעם ברחובות ואצל פתחי החנרים יארובו
אחר אחת בתוך אלה מפה ואלה מפה בשחוק וקלו' ראש
ומחטיאי' רבים הנה כי לא ינקה כל המוסה בהן ואם
איסר אילי אכשליניה ועושה אלה עביר' היא בידן להבט'
ממלאכתן והקולר תלוי בצואר בעליהן שלא מיחו בהן.
ואנכי דרשתי ברבים על זה ופי המלא תוכחות על אלו
ועל ביוצא באלו המתפרצו' בעם בכל חוקות בנו' הערלים
ויתר מעשה תעתועים אשר אני הגבר ראה בעני עמי
אשר אין דורש ואין מבקש להרים מ כשול מדרך רבת בני
עמינו והדורשים לסקל המסילה מדרך בני עמי להשיבם
מן הדרך המעוקל יהיה ללעג וקלס בינותם ואדרבא אם
לא יחניף להם לאמר כשורה עשיתם ואין כאן עון אשר
חטא אז אין לו תקומה מפני הקמים עליו כי יקומו בהם
עדי שקר ויפיח חמס לאמר אדרבא שהחכמה ההיא מן
הבורחים ארחות עקלקלות ויבזוהו בעיני ההמון עד שכל
דבריו הנכוחים אינן נשמעין להם ולזולתם כי יאמרו לו
טול קיסם וכו' כי ע"כ בדור התפוכות הנמנעים מוכחים

את ידיהם מלהאיר מתורתם בראש כל חוצות כי הוא מן הנמנע להסיב רבים מעון בהיו' שדרך על איש ישר בעיניו ולם יבא איזה מוכיח לאמר לרשע מדוע אתה עובר את מצות המלך ה' צבאות עד מהרה ירוץ דברו לאמר הלא בדרך כבושה אני מהלך כי גם אחרים ראיתי עושים כן ותולה עצמו במקולקלים כמותו · וראש כל הפרצה הוא שדרך כל ישר בעיניו לכל איש מראה מ"ט פנים טהור על השרץ שבידו המטמא והמדמ' קדש בחול ועכ"פ הוא מורה היתר לעצמו מכמה צדדים עד אשר ישוב האמת להיות משפט אמת ויושר:

ומורי ז"ל היה דורש בזה את' שאמ' פ"ה דערובין תנא תלמיד ותיק היה ביבנה ושיה מטהר שרץ בק"ן פנים אמר רבא אני אדון ואטהרנו כו' והקשו התוס' מאי חריפותא הוא זה לטהר השרץ שהתור' טמאתו בהדיא ותי' שם והוא היה אומר שתלמיד ותיק זה היה מוכיח את הדור בזה המראים פנים של התר על כל מעשיהם ואינם רואים חובה לעצמם כלל כי בכל מעשה או פעולה שיכרם מתאוה לא יעשוה מיד אך יורו התר לעצמם פעמים או ב' עד שיהיה בעיניהם כהתר ממש והוכיחם תלמיד זה לאמר כי לא יפה הם עושים שהרי השרץ הכל מודים בו שטמא טמא יקרא ואע"פכ אוכל לטהרו בק"ן פנים ק"ו שיש כח ביד שכלו של אדם לטהר כל מעשה רע ולהיות מורה התר לעצמו ומזה ילמוד כל משכיל שלא לסמוך על חכמתו אף אם נראה לו קנת היתר מ"מ לא ישענו' על שיקול דעתו ולא על רב חכמתו ולא יעשה כ"א משפט כתוב בפירוש · וז"ש רבא אני אדון ואטהרנו ומזה יראה כל משכיל כי מרוב חורפ' רוב חורב' שיכול האדם לשבש כל כשרון המעש' ובסבה זו אין דברי תוכחות עלי עון נשמעים בדורינו ·

ובשבת חנוכה דרשתי בקהל עדתי כל דיני חנוכה ברמז על נר מצו' ותורה אור ודרשתי על זה רמז נכון אשר אמרו שבדורות הראשונים היו מניחין הנרות מבחוץ ובדורות הללו אין מניחים אותם כי אם מכפנים להיכר אנשי ביתו והוכחתים בשבט פי על כי קנא קנאתי בהוללים העוזבים אורחות יושר ללכת בדרכי חשך אשר בדורות הללו ולא שמעו ולא הטו את אזנם למוכיחים בעם ואמרתי שזה רמז נפלא בדין זה אשר חכמים הגידו אם ראית דור שאין התורה חביבה עליו כנס ולפיכך ינדק הרמז הדין ברמזו לאמר כי בדורות הראשונים שהיתה התורה חביבה עליהם לפיכך היו מניחים נר מצוה ותורה אור מבחוץ כד"א ישוצו מעיינותך חוצה אך בדורות הללו שהתורה מתמעטת וללומדיה אין דורש ואין מבקש וחכמי הדור אין להם יכולת להשיב כל איש מדרכו הרעה ויהיו מלעיבים במלאך אלהים המשכילי' בעת ההיא ימשכו ידיהם מלהאיר תורת' בראש

כל

כל חוצות ומי יש נר מצותו בביתו ודיו להשיב מעון את אנשי ביתו לבד על פיו ישקו ויחנו וז"ש ועבשיו מניחו על שולחנו ודיו רמז נפלא לכינוס התורה אור בדור שאינה חביבה עליו כאמור · והאיש הירא אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ימכור כסותו ליקח נר חנוכה ודרך חיים תוכחות מוסר ולהחליף לבוש חיצון זה במלבוש פנימי נפשו הרמה:

ואשר אמרו זמן הדלקתן עד שתכלה רגל מן השוק רמז לנר ה' נשמת אדם שעיקר דליקת הנר ההוא יהיה אחרי בלות ימי חלדו דהיינו כלות הרגל מן השוק כי עולם הזה נמשל לשוק כמה שאמר ושובבו בשוק הסופרים כי אז כמו חלב ודשן תשבע נפשו לאור החיים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו:

פרק שני

אם נודע יד ה' את עבדיו בכל נפלאותיו אשר סבו נו גם שבבונו נורא תהלות עושה פלא עם ברואיו בכל דור ודור ויהיו לנס · עוד יספה תת כחה לנו בימים ההלה ובזמן הזה על הנסים ועל הפורקן על הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות בקום עלינו אדם בליעל מלך יון הרשעה אשר חשב על היהודים להשמידם ולהכרית שם ושארית ישראל · והבוז לגאיונים אשר השיתו את קדוש ישראל לה' ואין שחוט לפוכס וכל פה דובר נבלה לאמר כתבו על קרן השו"ר שאין לכם חלק באלהי ישראל וכל דבריהם כנ"חלי אש מאורי זיקות לשיכים בגדיהם לאמר כתבו על קרן השור לדבר סרה על אשר בה' בגדו בתבנית שור אוכל עשב וישתחוו למסכה · ונוסף גם הוא אשר הרימו פעמותיו למשואו' נצח ולהר' אויב בקד' הקדשי' ובעמו ישרא' לחרב ויקנא ה' לארצו ויחמול על מיטב נאן מרעיתו וירב את ריב' וקבע את קובעיה' נפש ועצמותיהם יגרם וחוניו ימחץ מחץ ראש על ארץ רבה וה' אתנו העי' את רוח אפנו משיח ה' מתתיה ושיעת מראמוהי הכהנים המשרתים את פני המלך ה' צבאות לנקום נקמת בני ישראל מאת היונים כלחוך השור את ירק השדה ובכל זו שבינת עוזינו חנו ויתלוננו ובילה ילדה גם היא שמש צדק' ומרפא וזרח בחשך אור למתתיה ובניו לא נסוג אחור לבם מראש פרעות אויב · חשף ה' את זרוע קדשו וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו וינהג את הצאן שה פזורה ישראל אחר המדבר וארץ הריסותם אל מקו' המזבח אשר עשה שם בראשונה וחטאו את הבית וטהרוה מכל נגע ופגע רב אשר קנאים פגעו בם בקרע ויתמלא הבית כולו

אורה

אורה וכבוד בהיכלו כעצם השמים לטוהר לבלתי היות שם ערו"ב והנה אף כי אין דרכינו בחבור זה להביא סיפורים ודברי אגד' בארוכה הנה לתועלת הענין הנפלא הנמשך מסיפור נסי האל ית' כמו שיתבאר בענין סיפור יציאת מצרים אנ"ג לפניך סיפור הנס למען תספר באזני בנך את מעשה ה' כי נורא הוא ולמען ילמדו ליראה את השם הנכבד והנורא ומודעה יד ה' את עבדיו :

והנה נס זה מהולל בת ושבחות במדר' אגדה נמצא בכ"י ישן וז"ל · בשנת כ"ג שנים למלך אנטיוכוס הוא שנת רי"ג לבנין בית ב' רוח רעה נוססה בו ויחרב חרה לשונו שלופה מתעדה להכות ארץ בשבט פיו ויען ויאמר לכל שריו ועבדיו הפרתמי' היושבי' ראשונה במלכות הלא תדעו הלא תשמעו כי הנה עם בני ישראל אשר בירושלם גוי עז פנים ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים אשר גובה להם האומרים ידינו רמה ותמיד כל הימים מקוין שברון המלכים לאמר כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים וזרח בחשך אור לישרים ולכל בני ישראל יהיה אור במושבותם · ולי אני המלך אין שוה להניח ועתה קומו ונקומה עלי' למלחמ' לכו ונכחיד' מגוי ולא יזכר שם ישרא' עוד הנה נתחכמ' לו לבטל מהם את השבת ומילה ור"ח וייטב הדב' בעיני שריו ועבדיו לעשות כדבר המלך בעת ההיא שלח את ניקנור משנהו בחיל גדול ועם רב ויבא לירושלים ויגר עליה בקול ענות וחירופים לחרף מערכות אלהים ויהרוג בה הרג רב אמר ר' שמעון בן יוחאי בת היתה לו למתתיה בן יוחנן כ"ג שאין כיופיה בעולם ומקודשת לא' מבני חשמונאי ובא אחד מן היוונים ותפסה בבולוריתא והניע ס"ת תחתיה ובא עליה בפני ארוסה ולהעלות חימה ולנקום נקם בנו במה בבהמ"ק וישחטו דבר אחר ויביאו את דמו אל עזרת הקדש ורוח ה' לבשה את יוחנן בן מתתיה ויקנא קנאת ה' צבאות ויחמול על עם הקדש שה פזורה ישראל וילבוש בגדי נקם לנקום נקמת בני ישראל מאת היוונים ויועץ בלבו ויעש לו חרב קטנה ויחגור אותה תחת מעילו · ויבא לרחוב העיר ויבא עד לפני שער המלך ויקרא לשוערים ויאמר אליהם אני יוחנן בן מתתיה הכהן באתי לבא לפני אדוניכם ויאמרו נערי המלך אל המלך הנה יוחנן הכהן הגדול עומד בחצר · ויאמר המלך יבא ויבא יוחנן לפני המלך ויאמר לו ניקנור מדוע אתה עוכר את מצות המלך ואיכך חפץ בשלום מלכותו הלא ידעת אם לא שמעת כי יש לאל ידי בכח גבורת חיילותי לעשות עמכם רע עד בלתי השאיר לכם שריד ופליט כי עתה גם אותך הרגתי ואותם שרפתים כקש אשר תרדפנו רוח ומי בכל אלהי ההרגו' אשר הצילו את ארצ' מידי כי יציל ה' את ירושל' מידי ויען יוחנן למלך לאמר עתה באתי אליך את כל אשר תחפוץ תעשה לא נסור ממצותיך ימין ושמאל ויאהב לו המלך

המלך כמה ידוע איפה כי אתה סר אל משמעתי הלא כאשר תקרב אל המזב' ועש' את חטאתך ואת עולתך בחל' ודם החזיר הזה ותלבש בגדי מלכות אשר לבש בו המלך ותרכב על מרכב' המשנה אשר לי ואשר ניתן כתר מלכו' בראשך ויאמר יוחנן אנכי אעשה כדברך כאשר אדוני מצוה רק אין דבר כי יגורתי מפני האף והחימה עם בני ישראל הן אזבח את תועבת ה' על המזבח לעיניהם ולא יסקלוני אך בזאת יאות לי לעשות כדברך בהוציאך כל איש מלפניך ואני ואתה ואין זולתך ואז אעשה כדבר המלך · פן יודיעון הדבר אל עם בני ישראל ותיטב הדבר בעיני המלך ויצו לאמר הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו לכל הנכנים עליו · ויהי בלכתם ויתפלל יוחנן לפני ה' ויאמר ה' אהי ישרא' יושב הכרובי' אתה הוא האלהי' לבדך בכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ הטה ה' אזנך ושמע פקח ה' עיניך וראה ושמע את דברי אנטיוכוס אשר שלחו לחרף מערכות אלהים חיים ומלך עולם אמנם ה' החריבו מלכי אשור את הגוים ואת ארצם ונתנו את אלהיהם באש כי לא אלהים המה כי אם מעשה ידי אדם עץ ואבן ויאבדו' · ועתה ה' אלהינו הושיענו נא מידו פן ילך וישתבח ויתפאר בבית דגון אלהיו לאמר אלהי נתנם בידי וכחי ועוצם ידי עשה את החיל הזה ובכלות עתרתו חיזק ואימץ לבבו ויאמר ה' אלהים זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה האלהים ואנקמה נקמת בני ישרא' ויקרב יוחנן אליו ויתקע החרב בלבו ויהי כאשר כרע שם נפל שדוד את פני הקדש ויהי אך יצוא יצא יוחנן כהן גדול מאת פני הקדש ויריע בתרועה גדולה ויערך מלחמה בעמים ויהרג בהם הרג רב שבע אלף ושבע מאות ושנים ושבעים מבלעדי העם אשר נהרגו איש בחרב רעהו ·

ויהי כאשר שמע אנטיוכוס כי נהרג משנהו ניקנור חרה לו מאד וישלח ויקרא לכל שריו ועבדיו וגם למשנהו הגדול ויאמר אליהם האם בגוי הזה' לא תתנקם נפשי אם' השחיתו והיכלו חיילותי ויבוא מחנותי ושרי ועת' מה אנו חושים הנה נא נבא עליהם למלחמה לבטל מהם את השבת וחדש ומילה ומי האלהים אשר יציל אותם מידי : וישלח לגבורים בחיל גדול ועם רב ויבא לירושלים ויגר עליה ומרו את אלהים עליון ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם יקניאוהו במזבח אלהים ויעבירו קול במחנה מטעם המלך לאמר כל איש אשר ישמור את שבתות ה' וחדש ומילה יומת ורבים מבני ישראל בימים ההם מסרו נפשם בעבור כבוד המקום ב"ה ולא בטלו ברית אבותם ואשה אחת מבני הלוים מלתה את בנה לח' ימים בתופים ובמחולות והיא עלתה על חומות ירושלים ובנה חתן דמים מהול בידה ותען ותאמר לפני ה' כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך לא נסוג אחור לבנו ותט אשורינו מני ארחי'

והשליכה

והפליג׳ עצמה מעל החומה וימותו שניה׳ וכאלה רבי׳ מבני ישראל כמוהם היו עושים ולא שכחו ברית אבותם ואת קדוש ישראל יעריצו ·

וקהל קדושי׳ אמרו איש אל רעהו הנה דבר המלך בחימה שפוכה לבטל ממנו את השבת דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעי׳ וכתוב בתורתנו ו׳ ימים תעבוד וביום הז׳ תשבות הלא טוב לחסות בה׳ ונשבות את שביתתנו אם יחיונו נחיה ואם ימיתונו ונמתנו ויועצו לשבות במערה אחת הם נשיהם וטפם ויאמרו למל׳ לאמר הנה אנשי׳ באו הנה במערה א׳ לשבו׳ את שבתותם וישלח המלך את חיילותיו חלוני׳ לנבא וישבו על פי המער׳ ויקראו אותם אליהם כדבר המלך לאמר מדוע מריתם את דת המלך ועתה באו נא וסורו נא אל משמעתו של מלך והצלתם את נפשותכם ממות ויענו כל העם יחדיו לאמר אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע אשר ציונו על הר סיני ו׳ ימים תעבוד וביום הז׳ תשבות הלא טוב לנו מות ביד ה׳ פה ולא נחלל את יום השבת א״ו ·

ובאשר ראו כל אנשי הנבא כי לא אבו הלוך בדתי מלכיהם ויביאו עצי׳ וישרפו ע״פי המערה וימותו לפני ה׳ כאלף איש ואשה ·

ויהי כשמוע יוחנן בן מתתי׳ וד׳ אחיו את כל זאת אזרו חיל בגבורת׳ ובעוזם ומגינם אביה׳ שבשמי׳ אשר בטחו בו וילחמו בעמי׳ ויהרגו הרג רב אין חקר ואין מספר לא נשאר בהם עד אחד אפס נגרים אשר גם של אנטוכיא של המלך ועמו אנשים פליטי חרב מוכים ומעונים ויען נגרי׳ ויאמר לאנטיוכוס המלך הן אתה שמת טעם לבטל מהם את השבת ראש חדש ומילה נבול תבול אתה וכל העם אשר ברגלך אשר אם ילכו כל העמים וכל הלשונות לא יוכלון לעמוד בפני ה׳ בני מתתיה כהן גדול מאריות גברו ומנשרים קלו ·

ועתה המלך עצתי תשב עליך ולא תלחם במתי מעט פן תהיה לבוז וקלס לעיני כל העמים מלכי הרץ וכל לאומים אם על המלך טוב יכתב ונשלוח וספרים בכל מדינות מלכותך ויבאו כל שרי עם ועם ולא ישאר מהם עד א׳ ויעש המלך כדבר נגרים ויבאו מכל מדינות המלך שרי עם ועם עם שפים ורכבו׳ חיילות חלוני נבא וכאשר ראה נגרים כי כביר מצאה ידו וחיילים יגבר ורוב מהר מחנהו אין חקר ואין מספר קם שני׳ ויבא ירושלי׳ ויכר עליה הוא החל לחרף מערכות אלהים חיים ומלך עול׳ ובקע החומה וינתק ויסכר במקדש י״ג פרצו׳ ויחשוב בלבו לאמר הפעם הזאת לא יוכלו לי כי רב חילי וכי כביר מצא׳ ידי אמר רבי יצחק בר נחמני אלף וש׳ ריבוא גייסות באו עם נגרים הרשע ואמר לישראל שוטים אתם שתעשו מלחמה עם חיילים שאין להם שיעור אם תאמרו אלהיכם יבוא מבול כבר נשבע שלא יביא מבול לעולם ואם גבריאל

יעמוד

יעמוד כנו וישרוף אותנו כמו שעשה לסנחריב הרי אנו סכים עצמינו בדם חזיר וכש״ז של סוסים ולא יגעו בנו נשאו ישראל עיניהם למרום ויאמרו לא למה ה׳ לנו כי לשמך תן כבוד שלא יתבזה בגוים עכשו יאמרו אין לאלהיהם עצה אחרת וכך כתיב גדול העצה ורב העליליה אמר חייכם מחשבותי גדולה משלכ׳ כי לא יטוש ה׳ עמו ונחלתו לא יעזוב באותה שעה היו ישראל מכפים להרי מזרח אלו יבאו להם גוים פרסיים לעזרם ואז חרה לו למתתיה כהן גדול ואמר לו לחשמונאי ולא כתוב ארור הגבר אשר שם בשר זרועו ומן ה׳ יסור לבו וברוך הגבר אשר שם ה׳ מבטחו א״ל יפה אמרת אני וז׳ בני ואתה וג׳ בניך הם י״ב כנגד י״ב שבטי יה עדות לישראל מובטח אני בקב״ה שיעשה לנו נסים ונפלאו׳ ויצומו וילבשו שק ואפר לבקש רחמים מלפני אלוה השמים עוזם ומגינם של ישראל וככלות להתפלל קמו מכרוע על ברכם מלפני ה׳ עצמו עשתונותם מנשרי׳ קלו מאריות גברו וילחמו בעמי׳ ויהרגו בהם הרג רב אמר רבי יצחק בר נחמני באותה שעה תפש הקב״ה ע׳ שרים של מעלה משרי א״ה ורבע אותם במרבע של אש ואמר הרגו איש את קרובו ואם ימלט אחד מהם נפשיכם תחת נפשו וכשהיו היונים מורים חצים ואבנות באו המלאכים ונעצו אותם בלבם של היוונים הוי חרבם תבא בלבם וקשתות תשברנה והיו בני חשמונאי רואים הנסי׳ ואומרים ה׳ ילחם לנו וכל מלך ומלך מהמלכים שנהרג היו באים המלאכים ומבזבזים ממונו והטילו לבתיהם של ישראל שהם לא היו יכולים ליטול את השלל מפני החללים ואת חיילותיהם מהם שרפו בני ישראל ומהם דקרו בחרב ומהם תלו על העץ ולנגרים הרשע שרפו אותו בית ישראל באש ואז אנטיוכוס המלך כאשר שמע אשר נהרגו נגרים וכל שרי החיל אשר עמו ונכנס במדינו׳ הים והיה כל מוכה ואותו של המקום אשר היה בא שמה מורדי׳ בו וקוראין אותו אבור׳.

ואחר כך באו בני חשמונאי לבית המקדש ויבנו השערים הנשברים ויסגרו הפרצות ויטהרו את העזרה מן ההרוגי׳ ומהטומאות ויבקשו שמן זית זך להדליק את המנורה ולא מצאו כי אם צלוחית א׳ אשר היתה חתומה בטבע׳ הכ״ג וידעו כי היה טהור והיה בה כשיעור הדלקת יום א׳ ושהי השמים אשר שכן שמו שם הניח ברכה בו והיו מדליקים כל לילה ולילה אחר עריכת הנרות האסוק מלאה שמן והעלו הנרות מתכה ח׳ ימים ועל הצלתם וכם האסוק ההוא קבלו וקיימו היהודים עליהם ועל זרעם להיות עושים את ח׳ ימי חנוכה בהלל ובהודאת בכלי שנה ושנה וזכרם לא יסוף מזרעם ברוך הרב את ריבנו ונוקם את נקמתנו והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו ברוך האל המושיע · וכפי מ״ש רבינו נסים ז״ל שיש לאכול מאכל גבינה וחלב בחנוכה זכר לנס שהאכילה יהודית לאויב חלב הרדימו כראה כי גס הנס ההוא נעשה בקרב הימים ההם או לפניהן או

לאחוריהן

לאחריהן ועושי׳ זכרון הנס בקרב עמי חנוכה הזה לחודי׳
לבני אדם נפלאות ה׳ כעל כל אשר גמלנו ה׳ ורב טוב לבי׳
ישראל הגיאותיו בבי׳ חמדתי את מעשה ה׳ כי נורא הוא
בעבור ישמעו ויראו יכירו וידעו עוזו ונפלאותיו אשר
עשה ולאהבה וליראה את השם הנכבד והנורא ודאת
ברוממות וזה תואדו ·

מעשה היהודית

ויהי בימי אליפורני מלך יון מלך גדול וחזק והוא
כבש מדינות רבות ומלכים חזקים והחריב
טירותם והיכליה׳ שרף באש בשנת עשר שנים למלכותו שם
פניו לעלות ולכבוש ירושלים עיר הקדש וקיבץ ק״ך אלפי
שולפי חרב וכ״ב אלף בעלי חצים ויאמר המלך אליהם הנה
עם בני ישראל אשר בירושלים משונים בדתיהם ואת דתי
המלך אינם עושים שוות בקרבה ולא ימים מרחובה תוך
ומרמה עתה קומו ונקומ׳ עליה למלחמ׳ ולא יזכר שם ישרא׳
עודיען מלך אחד אשר היה כבוש את ירדן במלחמ׳ ויאמר לו
חדל לך המלך מאלהי עולם אלהי ישראל אלהי האלהים ה׳
גבור מלחמה מושל בגבורתו עולם עיניו בגוים תצפנה
הסוררים להלחם עם עמו ונחלתו לא ימלט ולא עוד אלא
שכל א״ה פקרוא נכרים וישראל הם עם קרובו ומי יגש
ויערב אל לבו להלחם עמם לך התבונן במלכים הראשונים
שעברו על שפטו ידיהם בישראל מה עלתה בהם כמו
פרעה וסנחריב ויתר המלכים נבול תבול אתה וכל העם
אשר ברגליך ולא תוכל להלחם בישראל אשר מנסרים קלו
מאריות גברו הלא המה הגבורים אשר מעולם אנשי שם ·
ויהי כשמוע אליפורני המלך את דברי המלך ההוא ויקצף
המלך מאד וחמתו בער׳ בו לאמר מי זה הוא ואיזה הוא אשר
מלאו לבו לאמר כי עם בני ישראל רב ועצום ממני ואשר
כח בהם לעמוד בפני חיילי רבים כחול הים ומי בכל אלהי
הארצות אשר הצילו את ארצם מידי כי יציל ה׳ את ירושלם
מידי ויחר אפו מאד ויצו לייסר את המלך ההוא בשפטים
גדולי׳ כי דיבר סרה על עוצם חיילותיו לאמר כי לא יעברו
כח בפני עם בני ישראל ויצו המלך לאנשי הצבא לאוסרו
בנחשתים ולהוליכו אל מחנה העברים לירושלם באף
ובחימה ובקצף גדול לאמר ככה יעשה לאיש אשר דיבר
טוב על ישרא׳ קום לך אתם והיה כאחד את ישרא׳ תפול
גם אתה כמוהם כנפול בני עולה ויקחו אותו עבדיו ויביאו
אותו מחנה ישראל פתח שערי ירושלם וישובו אל אדוניהם
והמלך בא ברחובות ירושלם אסור בכבלי ברזל וימצא שם
שרי בנאות ישראל עוזיהו בן מיכה וכרמי ויתמהו איש אל
אחיו וישאלו את פיו ויספר להם את כל אשר קרהו על כי
דיבר טוב על ה׳ ועל ישראל עמו · ואשר צוה המלך למסו׳
אותו ביד ישראל להמיתו בהריק חרבו בישראל ואשר אמר
אלדוף

אלדוף אשיג אריק חרבי תורישמו ידי ואירף מערכות
אלהים חיים לאמר מי בכל אלהי הארצות אשר הציל את
ארצו מידי כי יציל ה׳ את ירושלם · ויהי כשומעם שרי
ישראל את דברי המלך העדה אזותם שם חול בוולדה
ויבאו אל מקדש ה׳ וישתחוו לה׳ בבכי ואנעקה גדולה ומרה
לאמר ה׳ אלהי ישראל יושב הכרובים אתה הוא האלהים
לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת
הארץ הטה ה׳ אזנך ושמע פקח עיניך וראה ושמע דברי
אליפורני אשר חירף מערכות אלהים חיים ומלך עולם אמנ׳
ה׳ החריבו מלכי אשור את הגוים ואת ארצם ונתנו את
אלהיהם באש כי לא אלהים המה כי מעשה ידי אדם עץ
ואבן ויאבדם ועתה ה׳ אלהינו הושיענו נא מידו שפוך חמתך
על הגוי׳ אשר לא ידעוך ועל הממלכות אשר בשמך לא
קראו כי לא תעזוב הבוטחים בשמך ומי תשפיל הגבר
אשר הובטח באדם ובגבורת הסוס יבטח · ויהי בכלות
את תפלתם לפני ה׳ נחמו את המלך ההוא וידברו על לבו
לאמר ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו אשר הודעת את שמו ואת
גבורתו יהיה מגן עזרך והוא ירחק את מפלת האויב הרע
הזה בנקום ה׳ אלהינו נקם נקמת בני ישראל ויהי ה׳ עמך
ואתנו תשב בטוב בעיניך ובא עוזיהו וקבלו בביתו ויעש
לו משתה גדול · ואח״כ נתקבצו כל העם ויתפללו כל
הלילה שואלים עזר מאת ה׳ ·

ויהי ממחרת היום הזה ציוה אליפורני לעלות
למלחמה עליהם והעם הרגליים אנשי חיל היו
ק״ך אלפים איש והפרשים י״ב אלפים נתקבצו יחדיו בכח
גדול וביד חזקה נגד בני ישראל · וכאשר ראו בני ישראל
את ריבויים ישבו על הארץ ויעלו עפר על ראשם ויצעקו
בני ישראל אל ה׳ להושיעם מיד אויביהם ויקחו את כלי
זייניהם וישבו בדרכי׳ הצרים אשר בהם נתיב ההר וישמרו
אותם יומם ולילה ואליפורני בלכתו סביב ההר מצא מעייני
המי׳ אשר חוץ לעיר ויצו לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס
אותם · ויבאו חיילי הצבא אל המלך לאמר לו כי בני ישראל
אינם בוטחים לא בחנית ולא בחיצים ולא בקשת אפס
ההרי׳ הרמים וכל הגבעות מחזיקים אותם · ואתה למען
תוכל להם בלי מערכת מלחמה שום תשים שומרים על
מקורי המים לבלתי יוכלו לגלות מים מהמה · ותמית
אותם בצמא מבלי חרב אז ימסרו לך את העיר מפני
הצמא · וייטב הדבר בעיני המלך ולפני כל שליטיו וישם
מסביב שרי מאות על מקורי המים ויהי לעשרים יום אחרי
שומו משמרה זאת נתמעטו המים מהבורות ומהפלגים
לכל יושבי ירושלם ויצמא העם למים ויאספו בני ישראל אל
עוזיהו כל האנשים והנשים בחורים ונערים יחד כולם פה
אחד לאמר ישפוט אלהים בינינו וביניך כי הרעותה לנו
ומאנת לענו׳ מפני המלך ועל כן ימסור אלהים אותנו
בידיהם ואין עוזר ונפלנו לעיניהם ברוב הצמאון ועתה
במסו׳

נמסו׳ עצמנו ונלב שלם למלך. הלא טוב לנו לעבו׳ לה׳ והיינו עבדים לאליפורני ממותינו בצמא ומהיותנו דראון לכל בשר בראותנו בנינו ובנותינו מתי׳ לפנינו מעידים אנחנו היום את השמים ואת הארץ ואת אלהי אבותינו הפוקד עלינו כפי עונותינו כי תמסרו תכף ומיד את העי׳ ביד חיל האויב ומות מהרה לפי חרב ויהי כשומע׳ את צעקת בני ישראל כל שרי צבאות ישראל צעקו צעקה גדולה ומרה ויבכו בכי גדול תוך ההיכל ויצעקו אל ה׳ קול אחד לאמר חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו אלהים אל דומי לך אל תחרש ואל תשקוט אל כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד אשר אמרו נרשה לנו את נאות אלהים כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו. אנא האל אב הרחמן חמול על עמך ועל נחלתך ואל תמסור בני בריתך ביד העמים אשר לא ידעוך למה יאמרו הגוים איה אלהיהם וברוב גאונך תהרוס קמך עשה להם כמדין כסיסרא כיבין בנחל קישון נשמדו בעין דאר היו דומן לאדמה שיתמו נדיבמו כעורב וכזאב וכזבח וכצלמונע כל נסיכמו. וכאשר כלו הצעקות והבכי קם עוזיהו ועיניו זולגות דמעות ואמר אליהם חזקו ויאמץ לבבכם אחי וקוו חסד מה׳ עוד ה׳ ימים אולי ישוב חרון אף ה׳ ויתן כבוד לשמו ואם אחרי ה׳ ימים לא יושיע ה׳ לנו נעשה כאש׳ דברתם. ויהי כשמוע את הדברים האלה יהודית האלמנה בת בארי והיא היתה יראת ה׳ מאד ותעש לה יהודית בעליו׳ ביתה חדר מיוחד להתפלל בה ותשב שם עם נערותיה והיא היתה מענה בצום נפשה כל ימי חייה והיא היתה אשת יפת תואר מאד ותהי יהודי׳ נושאת חן בעיני כל רואיה כי היתה יראת את ה׳ והיא כאשר שמעה כי דבר עוזיהו למסור את העיר אחר ה׳ ימים שלחה לקרוא את הכהנים חברי וכרמי ויבאו אליה ותאמר אליהם יהודית מה זה הדבר אשר חשב עוזיהו לעשות למסור את העיר ביד האויב אם לא יבא ישועתינו תוך ה׳ ימים ומי אתם נסיתם את ה׳ לא זו הדרך לקבל חסד המקום ב״ה רק להעיר חרון אף ה׳ האפס לנצח חסדו כי שמתם גבול לחסדיו ולרחמיו לשום לכם יום כפי בחירתכם חלילה לסור מאחרי ה׳ חסדי ה׳ כי לא תמו כי לא כלו רחמיו טוב ויחיל ודומם לתשועת ה׳ כי לא יזנח לעולם ה׳ כי אם הוגה וריחם כרוב חסדיו רגע ידבר על גוי ועל ממלכה וניחם על הרעה ועתה לנו ונשובה אל ה׳ כי ארך אפים הוא ונשאלה ממנו סליחה וכפרה על זה העון בבכי ובצום ואל אלהינו כי ירבה לסלוח ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע וכאשר נבהלה נפשינו מפני זדונם כן נגילה ונשמחה בישועתו כי לא הרשענו כאבותינו אשר עזבונו׳ ויקטרו לאלהים אחרים ועל כן נמסרו לחרב ולשבי ולחרפה ולכלימה ביד שונאיהם ואנחנו לא נדע אל אחר זולתו אלהינו

אלהינו אין עוד מלבדו והוא ידרוש דמינו מיד קמינו למען כבוד שמו. ועתה אחי אתם הכהנים לה׳ ונפש כל עמו ישראל תלויות בכם ואתם חזקו ויאמץ לבבכם ולב כל ישראל לאמר אליהם כי אבותינו הובאו בניסיון לנסות אותם אם באמת אהבו את ה׳ אלהיהם ואתם תאמרו אליהם כי אברהם אבינו עמד בנסיונו של מקום וה׳ אהבו וכן יצחק ויעקב ומשה ושאר האבות נמצאו נאמנים לפני ה׳ ביסורין וכל מי שלא עמד בניסיון ביראת ה׳ והתלוננו לפני ה׳ נגפו לפני המשחית וימותו במכת הנחשים ועתה התבוננו וראו כי כאשר ייסר איש את בנו ה׳ אלהינו מייסרנו ולמות לא נתננו בעבור שמו הגדול והנורא.

ויאמרו אליה עוזיהו והכהנים צדק כל אמרי פיך אין בהם נפתל ועקש כולם ואשר חטאנו לשום גבול לישועת ה׳ ולכן העתר בעדינו כי ישרה ויראת את ה׳ את. ותאמר להם יהודית אנכי אתפלל לה׳ בעדיכם. וגם אתם העתירו אל ה׳ בעדי להקים את עצתי אשר חשבתי לעשות לנקום נקמת בני ישראל מאת הגוים ולכן לעת ערב תעמדו בשערי העיר ואנא אני ושפחתי עמי בלילה ואתם אל תחקרו ממני אנה אני בא אפס כי תמיד תהיה תחינתכם בפיכם לה׳ אלהי ישראל לפקוד את עמו בעבור כבוד שמו. ויאמר אליה עוזיהו לכי לשלום ואלהי ישראל יתן את שאלתך אשר שאלת מעמו ויהי ה׳ עמך לנקום אותנו מאויבינו אמן ויהודית נכנסה בחדרה ותלבש שק ואפר ותעל עפר על ראשה ותשתחוה לה׳ ותשפוך את נפשה בצום בבכי ותפלה לפני ה׳ וכה אמרה בתפלתה ה׳ אלהי שמעון אבי אשר שמת בידו חרב להתנקם מהנכרים אשר טמאו וגילו את ערות דינה אחותם ונתת את נשיהם בשבי ואת בנותיהם וכל שללם לבוז ביד עבדיך אשר קנאו את קנאתך פקדני נא ה׳ אלהי כרוב חסדיך כי כל דרכיך דרך ומשפטיך תהום רבה והבט נא את מחנה האויב הרע הזה אשר חירף מערכות אלהים כאשר ראית את מחנה מצרים ברודפם חמושים אחרי ישראל עמך ונחלתך אשר בטחו במרכבותיהם ובסוסיהם וברוב חילם והשקפת על מחניהם והבהלת אותם במחשכים תהומות יכסיומו ירדו במצולות כמו אבן במים אדירים כמוהם יהיו גם אלה. ה׳ אלהי הבוטחים על חילם וברכב ופרשים ובחניתים ובקשת המתהללים בחניתותיהם ולא ידעו ולא יבינו כי אתה ה׳ אלהינו ה׳ איש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר חשוף זרוע גבורתך כבראשונה ושבור בחנו גבורתך של הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו אשר אמרו נרשה לנו את נאות אלהי׳ לבא במקדש ולטמא היכל קדשך ולכרות קרן מזבחך אנא ה׳ עשה למענך אם לא למעננו. חרבם תבא בלבם וקשתותם תשברנה ולכל הגדוד הרע הזה שאיפורני המלך קדמה פגע הכריעהו

בזריעה ולכד בפח עיניו לאהוב אותי ותחלהו כחולי החשק כי יתן בנפשי חו׳ק לאמוסו ובידי כח ואל להעמידו יפלו במכמריו רשעים יחד אנכי עד אעבור ויהיה זה זכר לשמך הגדול כי תמסור אותו ה׳ אלהי ביד אשה ואתה ה׳ לא בגבורת הסוס תחפץ ומלכות זדון לעולם שנאת שועת עניי׳ אתה תשמע צעקת הדל תקשיב ותושיע אנכי ושמע תפלתי ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש ותן דבר בפי וענה בלבי לקיים בית׳ מקדשך למען ידעו כל הגוים כי אתה אלהים חיים ואין זולתך אלהים :

ויהי ככלות יהודית להתפלל לה׳ את כל התפלה והתחינה הזאת ותקם מן המקום אשר השתחותה שמה לה׳ מכרוע על ברכיה וכפיה פרושות השמים ותקרא את שפחתה ותבא אל היכל ביתה ותסר בגדי אלמנותה והשק מעליה ותרחץ את גופה ותמשח עצמה בשמן המור ותקלע את קלעות שערותיה ותשם כתר על ראשה ותלבש בגדים יקרים מוזהבים ותכשיטים חריטים ושהרונים ועגילים וטבעות ותיפה את עצמה בכל תמרוקי הנשים וכ״ד קישוטיה וה׳ נתן לה זיו ויופי הרבה למצוא חן בעיני כל רואיה ותתן יהודי׳ ביד אמתה שפחתה נאד חלב וחמת יין ובלוחית שמן וקמח ולחם וגבינה ותלך לה וכאשר באה אל שערי העיר מצאה את עוזיהו ואת הכהנים המקוין אותה שמה ותעבור לפניהם ויאמרו לכי לשלום ואלהינו יתן חן וחסד בעיני כל רואי ויתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא לטובה ותתהלל עליך ירושלם עיר הקדש ותהי שמך בכלל החסידים ובמספר הצדיקים ויענו כל העם אשר שם אמן · ותצא יהודית מן העיר היא ואמתה · ויהי כאשר ירדו מן ההר בעת עלות השחר פגעו בה משומרי המלך אליפורני ויתפשוה לאמר מאין באתה ואנה תלכי ותאמר אליהם יהודית מבנות העברים אנכי ואברח בארצא מאתם כי ידעתי כי ימסרו בידכם ולכן חשבתי אנלי לאמר אלכה נא לי לפני שער אליפורני לגלות לו סודות עם היהודים ולהורות לאנשי הצבא את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון ללכוד את העיר ולתופשה ולא יפול ממחנהו עד אחד וכאשר שמעו את דבריה האנשים אשר תפשוה הביטו את תוארה ויפיה והמה ראו כן תמהו מנועם אמרותיה במועצות ודעת ויאמרו אליה ברוך טעמך כי הצלת נפשך ממות וחכמת בעצתך לבא אל אדונינו ותדע באמת כי בעמדך לפניו ייטב לך ותמצא חן וחסד בעיניו ויביאו אותה למלך ומיד כאשר באתה לפניו וישא המלך את עיניו וירא את יופיה וזיו הדרה בערה בו אש החשק והתאוה ויחלה המלך מחולי החשק וכל שריו ועבדיו הפרתמים היושבים לפני המלך אמרו מי אשר ימאס עם העבריים אשר יש להם נשים יפות כאלה ומי לא ילחם עמהם בעבורם וכאשר ראתה יהודית את המלך יושב על כסא מלכותו השתחוה לו אפים ארצה ויקימוה עבדי המלך כי כן מצות אדוניהם אז אמר לה המלך תגילי ותשמחי בלבבך ואל תיראי כי לא אחפוץ במות כל אש׳ יחפוץ לעבדני ולא הייתי מרים חרבי וחניתותי על עמך אם לא מאסוני ועתה תאמרי נא לי על מה נסת וברחת מעמהם ותבחר לבא אלינו · ותאמר לו יהודית אנחנו חטאנו לפני ה׳ אלהינו ולכן דבר ביד הנביאים אל העם לייסר אותם על עונם · ועל כן בני ישראל פחדו ממך כי חטאו לפני ה׳ אלהיהם ובכן הרעב בהם והנה נחשבו כמתים מפני הצמאון עד אשר הסכימו לשחוט את נאכיהם ולשתות את דמם וחשבו להתיר את הקדשים אשר צוה ה׳ אלהיהם בשמירתם ושלא יהנו מהמה בחטים ביין ובשמן · ואם יעשו זה המה יאבדו ואתה תעמוד וכאשר ידעתי זה אני אמתך נסתי מאתם ושלחני אלהים להגיד לך ואולם אנכי יהודית אמתך עובדת את ה׳ אלהי גם עתה בהיותי אצלך · אשר על כן אנכי אצא ב׳ פעמים ביום ואתפלל לפני ה׳ אלהי · ואתנפל לפני אלהי והוא יגיד לי מתי ישלם להם כפעולם וכרוע מעלליהם ואבא ואגיד לך ואעבורך בכל חוצות ירושלם ויהיו כל עדת בני ישראל׳ כצאן אשר אין להם רועה ולא יחרץ כלב לשונו כנגדך כי כל זה נאמר לי במראות אלהים ולמען חרון אף ה׳ שולחתי להגיד לך כל זה וייטב הדבר בעיני המלך ובעיני עבדיו ויראו האנשים ויתמהו בראות חכמתה כי רבה ויאמרו איש אל רעהו אין אשה משכלת כזאת בכל הארץ ביופי בחן ובשכל ויאמר לה המלך היטיב אלהים עמך אשר שלחך לפני למען תמסור את עמך בידינו · ובעבור דבריך הטובים אם כה יעשה לי אלהיך · אלהיך אלהי ואת תהיה ראשונה במלכות ויהי שומעך בכל הארץ ויצו המלך להביא אותה בבית נכותו ויצו להאכילה מעל שלחנו ותאמ׳ לו יהודית לא תוכל אמתך לאכול מאשר צוית לתת לי פן יקראני אסון אכל אוכל מאשר הבאתי עמי ויאמר אליה המלך ואם יחסר לך את אשר הבאת לך עמך מה נעשה לך · ותאמר יהודית חי נפשך אדוני שלא יחסר לי זה עד אשר יקים ה׳ את דברי אשר חשבתי לעשו׳ ותשאל עוד בעת בואה אל האהל רשות לצאת בלילה ובעת עלות עמוד השחר חוץ מן המחנה להתפלל לפני ה׳ אלהיה ותצא בכל לילה ולילה מחוץ למחנה לטבול את גופה תוך ברכת המים ובעלותה מלטבול שפכה את נפשה · בבכי ואנקה לפני ה׳ אלהי ישראל לישר את דרכה בישועת עמה ובאה אל האהל בטהרתה ותאכל בסעודת הערב :

ויהי ביום השלישי ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו ויאמר אל סריסו שומר הפלגשים לאמר לך נא ראה אם תוכל לפתות ולרצות את יהודית הזאת שתבא אליה ואז בא הסרים אל יהודית ויאמר אליה אל תבושי ואל תכלמי לבא אל אדוני ואולי ייטב לך לאכול ולשתות עמו ותאמר לו יהודית מי אנכי אשר

אמנע מאדוני כל אשר ייטב לו וכל הישר בעיניו אעשה כי
כל אשר יחפוץ אדוני המלך הוא טוב לי כל ימי חיי ותקח
ותלבש בגדי תפארתה ותבא ותעמוד לפניו ויהי כראות
המלך את יופיה תכף הוכה וכאב מאהבתו אותה ויאמר לה
המלך אכלי לחמך בשמחה ושתי בלב טוב יינך כי מצאת
חן בעיני. ותאמר לו יהודית אשתה אדוני כי שמח
לבי ועל כבודי היום שמחה רבה מכל ימי חיי ותשב
ותאכל ותפתח את כאד החלב ותשת וגם את המלך
השקתה וישמח המלך עמה מאד וישתה יין הרב' מאד ממה
ששתה כל ימי חייו:

ויהי אחר כך הלכו כל עבדי המלך איש איש על
מקומו ויסגור סריס המלך את דלתי האוהל
אשר שם יהודית עם המלך וילך לו. ויהודית לבדה באהל
ואליפורני המלך במטתו ישן כמת ותאמר יהודית אל אמתה
לעמוד בחוץ לשמור לפני האהל ותעמוד יהודי' לפני המטה
ותתפלל בדמעות רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע וכה
אמר בתפלתה חזקני ה' אלהי ישראל ואנקמה את נקמת
עבדיך ישרא' לחזק בריחי שערי ירושלי' עיר מקדשך שמכני
באמרתך ואל תביישני משברי כחוזק עוזיך וככלותה
להתפלל קרבה אל העמוד אשר בראש מטתו ושלפה חרבו
של אליפורני עמו אשר היה תלוי בעמוד ובשולפ' את
החרב תפשה אותו משערי ראשו ותאמר חזקני נא האלהים
והכתה פעמים על צוארו ותכרת את ראשו ותשלח את
אמתה ותקח את כלי מלחמתו אשר היו תלויים בעמודים
והכת' את כל גופו מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פצע
וחבור' ומכה טריה ותבא ותתן ראש אליפורני ביד שפחתה
לשום אותה באמתחתה. ותלכנה שתיהן יחדיו כמנהגן
להתפלל ותעבורנה את כל המחנו' ואין פונה פה ומצפצף
עליהן כי כן צוה עליהן המלך וכשבאן את העמק באו
בשערי העיר ותאמר יהודית את שומרי החומות מרחוק
בקול ששון ובקול שמחה פתחו שערים כי עמנו אל אשר
עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל:

ויהי כאשר שמעו את קולה אנשי העיר ויקראו את
כהני ה' ויאספו כולם מגדול ועד קטן ויבאו
לקראתה בשמחה ובשירים ובהלל ובהודות לה' והדליקו
נרות בכל חוצות ירושלים ובחצריהם ובטירותם עטרו כולם
בבגדים חמודים ובכלי יקר אבנים טובות ומרגליות לכבוד
ולתפארת ויביאו את יהודית אל תוך העיר בשמחה גדולה
כי חשבו לבלתי ראות פניה עוד ויסובבוה כל ישראל סביב
ותעל יהודית במקום גבוה ותהם את כל העם. ויהם
העם עמדו לא ענו עוד. ואז ענתה יהודית בקולה קול
עוז לאמר הללי ירושלים את ה' הללי אלהיך ציון כי חזק
בריחי שעריך בירך בניך בקרבך הללו את ה' אלהינו הללוהו
בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו אשר לא עזב חסדו ואמתו
למיחלים לחסדו ועשה חסד ביד שפחתו וימכור ה' ביד
אשה שפחתו. לשונא ועוכר ישראל בלילה הזה. ותוציא
מאמתחתה את ראש האויב צורר היהודים אליפורני
הרשע ועתה אחי חי ה' כי שמרני מלאך ה' בצאתי
מכאן וביושבי שמה ובשובי הנה ולא נטמאתי והבו
לה' אלהיכם אליכם בשמחה ובישועה והמליט נפשי
בישועתם הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. וכל ישראל
השתחוו לה' אפים ארצה ויאמרו אליה ברוך ה' אשר בידך
השפיל אויבנו המחרף והמגדף מערכות אלהים כל גוים
סבבונו בשם ה' כי אמילם דחה דחיתונו לנפול וה' עזרנו
כי לא בזה ולא שיקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו
ובשועו אליו שמע ועוזיהו נשיא ישרא' אמר אליה ברוכ' את
לה' עליון מכל הנשים מנשים באהל תבורך ברוך ה' אשר
ברא את השמים ואת הארץ ואשר הצליח את דרכיך להכו'
ראש מלך אויבנו צורר היהודים והגדיל היום את שמך ולא
ימוש זכר תהלתך מפי כל האנשים אשר יזכרו את חסדי
ה' לעולם כי לא חמלת על נפשך בעת צרה ויגון עמך
ויענו כל העם אמן ואמן ויקראו אל המלך אשר היה עומד
בבית עוזיהו אשר דיבר טוב על ישראל ותאמר לו יהודית
ה' אלהי ישראל אשר הודעת את שמו ואת גבורתו ואמרת
כי הוא יקום נקמתנו מאויבנו הנה הוא יתברך שבר ראש
כל הרשעים בלילה הזה בידי ולמען תדע כי כן הוא הנה
ראש אליפורני אשר בזדונו ובעזות לבו מאס את אלהי
ישראל וישטום אותך להרגך לאמר כאשר נכה עם ישראל
מוכה תפול בידיהם ואחרי יעבור כך וכאשר ראה המלך
החסיד ההוא את ראש אליפורני ויפול על פניו ארצה ויאמר
כן יאבדו כל אויביך ה' ויפול על רגלי יהודית וישתחוה לה
ויאמר אליה ברוכה את מאלהיך בכל אהלי יעקב כי כל
גוי ועם ועם אשר ישמע את שמעך יהללו עליך את שם
ה' אלהי ישראל.

ותאמר יהודית את כל העם שמעו נא לי אחי
ועמי ותלו את הראש הזה על ראש
חומותיכו והיה כאשר יזרח השמש ולקחתם כל אחד מכם
את כלי זייככם ותבאו בתרועת מלחמה ואל תרדו למטה
אפס כי תקעתם ותריעו ובכן שומרי החומה וילכו אל שר
חילם לעוררו למלחמה וכאשר יבאו השרים באהל אליפורני
וימצאו אותו מגולל בדמו תפול עליהם אימתה ופחד
ובראותכם אותם בורחים רדפו אחריהם בחוזק כי ה'
יתן אותם תחת רגליכם. וכן עשו בני ישראל כאשר האיר
היום תלו על ראש החומות את ראש האויב הצורר ויקח
כל איש ואיש איש כלי מלחמתו בידו ויבאו ותקעו והריעו
תרועה גדולה וכאשר ראו כן שומרי החומות באו באהל
מלכם אליפורני והשמיעו קול גדול בפתח האהל להעירו
וכאשר באו השרים השלישים אמרו לסריסים לא עת
התמהמה לכו ועוררו את המלך כי יצאו העכברים מחוריה'
ופיתו אותנו למלחמה ואז דחק ובכנס סריס המלך שומר
הפלגשים

הפלגשים באהל אליפורני ויעמוד לפני קלעי מטתו ויספו׳
את בפיו אולי ישן הוא ויקץ כי חשב כי עודינו ישן עם
יהודית. וכאשר לא הרגיש דבר קרב אל המטה ויסר את
סקלעים וירא גוף אליפורני מושלך ארצה ומגולל בדמו
וראשו איננו ויצעק צעקה גדולה בבכי ויקרע את בגדיו
ויבא באהל יהודית ולא מצאה ויצא החוצה אל העם ויאמר
אליהם אשה אחת עברית עשתה רעה גדולה הזאת והנה
אדונינו המלך מת ומושלך על הארץ ומגולל בדמו וראשו
איננו וכאשר שמעו כן שרי החיל קרעו כולם את בגדיהם
ויפול עליהם אימה וחשיכה גדולה ותהי צעקה גדול׳ ומרה
במחנותם. וכאשר שמעו כל החיל כי נהרג ומת גבורם
לא מאס כל עצה ויברחו כול׳ מפני הפחד והיראה׳ וכבורח׳
מלפני ה[illegible]כדים הרודפים אחריה׳ חושים עזבו כל רכוש׳
וינוסו במשעול הכרמים ובנתיבות ההרים וכאשר ראו כן
בני ישראל ירדו מן ההרי׳ וירדפו אחריהם וירדפו בתרוע׳
חצוצרות ובקול שופר חזק מאד והיו מכים את כל הנמצאי׳
מכה גדולה מכת חרב וירדפום עד החרמה ויתר העם
ירדו אל מחנה האויב וישללו את כל שללם שלל הרבה מאד
אין מספ׳ בצאן ובבקר ברכב ובסוס ובכל מטלטלי אהליה׳
וכולם נתעשרו מגדול ועד קטן משלליהם ובזמן ל׳ יום
לא נשלם שללם אשר שללו בני ישראל רק כל עושר אליפורני
וכל רכושו ניתן ליהודית זהב וכסף ומרגליות ואבני יקר
אשר לו הכל ניתן לה מאת העם. ואז המלך אשר בבית
עו זיהו אשר דיבר טוב על ישראל בראות הנס אשר עשה
ה׳ אלהי ישראל עזב מעבוד האלילי׳ והאמין בה׳ וימול את
בשר ערלתו ובא לחסות תחת כנפי השכינה הוא וכל ילידי
ביתו עד היום הזה. וכל עדת ישראל ששים ושמחים עם
יהודית ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות והיו
אומרות הודו לה׳ כי טוב כל״א את יהודית אם בישראל את
תהלת ירושלים את שמחת ישרא׳ את כבוד עמינו כי עשי׳
בכח חזק ואמץ לבך ויד ה׳ היתה עמך לחזק אותך ומבורכ׳
תהיה לעולם ויען כל העם אמן ואמן וזקנים עם נערים
ישמחו יעלצו במצלתים ובנבלי׳. ותשר יהודית את השירה
הזאת לה׳ ותאמר הללו את ה׳ בתוף שירו לה׳ במחול
שירו לו שיר חדש הודו וקראו בשמו ה׳ איש מלחמה ה׳ שמו
ה׳ אלהים גדול אתה ונורא בכח ואין דומה לך כל הבריו׳
יעבדוך ויודוך ה׳ כל מעשיך כי אמרת ותהי ושלחת את
רוחך ונבראו: ההרים והיסודות ירעשו ונרוגו נמסו
מלפני גבורתך ימינך ה׳ נאדרי בכח ימינך ה׳ תרעץ
אויב מי כמוך באלים ה׳ מי כמוך נאדר בקדש נורא
תהלות עושה פלא:

ויהי אחר התשועה הגדולה הזאת כאשר נטהרו
כל איש ישראל העלו כלם עולות וזבחים ונדרי׳
ויהודית הקדיש׳ את כל שללה לבית האלהים ויעשו עם
יהודית שמחת זאת הישועה ג׳ חדשי׳ ובכל ימי חיי יהודית
לא קם מזיק על ישראל ותשקוט הארץ אחרי מותה שנים
רבות ולכל בני ישראל היה אור במושבותם ע״כ מצאתי
בקובץ ישן. פקח עיניך וראה גדולים מעשה ה׳ עזוזו
ונפלאותיו אשר עשה הפורינו מיד מלכים הגואלינו
מכף כל עריצים השם נפשינו בחיים ולא נתן למוט
רגלינו וידריכנו על במות אויבנו וירם קרנינו על
כל שונאינו.

והנה אמת נכון הדבר כי הנס שבכל הנסי׳ אשר
נורא תהלות עושה פלא עם בראיו בכל דור
ודור ויהיו לנס. הדבר ההוא מוטל חובה על אותם
הפרטים בעלי הנס לגמור את ההלל ולברך ברכ׳ ההודא׳
ולא על זולתם. הנה נסים והפורקן אשר נעשה לאבותינו
בימים האלה ובזמן הזה וכן בימי הפורים שנו ושנו משהר
הנסים שהנס שאבותינו נס״ו ואינם אנחנו אלה פה היום
חל עלינו חובה לגמור את ההלל על עזוזו ונפלאותיו אשר
עשה לאבותינו ובכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו
כאילו הוא יצא ממצוקה ההיא על דרך שאמרו בנס יציאת
מצרים כמו ששנו חכמים בלשון המשנה חייב אדם להראו׳
את עצמו כאילו יצא ממצרי׳ דילפינן לה מקרא בעבור זה
עשה ה׳ לי בצאתי ממצרים וטעמו ונמוקו עמו על דבר כי
אילו לא הוציא הקב״ה את אבותינו ממצרים עדיין אנו
בנינו וכולי.

וממנו תוצאות חיים ללמד לאדם דעת להודות
להלל לשמו יתברך על נסיו ועל נפלאותיו
אשר עשה לאבותינו כעל כל אשר גמלנו ה׳ ממש לנו
בעצמנו וכמו שבנסי׳ המיוחדי׳ לנו אנחנו מייחסי׳ ההודאה
חוזרת אלינו כן בנס הקדום בימי עולם ובשנים קדמוניו׳
אע״פי שהנסים ההם נעשו עם אבותינו חל עלינו חובה
אופן ההודאה המשובחת מתייחסת אלינו ונאמר לפניו
הללויה כי אילולי נפלאותיו עם אבותינו אנו לא באנו
לעולם בנעם אויב אשר אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר
שם ישראל עוד. באופן שבכל דור ודור חל עלינו חיוב
ההודאה כאילו אותו הדור ממש היה נגאל ורב טוב לבית
ישראל וזה מאמר הנביא חסדי ה׳ אזכיר תהלות ה׳ כעל
כל אשר גמלנו ה׳ ורב טוב לבית ישראל אשר גמלם כרחמיו
וכרוב חסדיו להודות נתן אופן חיוב ההודאה והחלק
המשובח ממנה שמחוייב כל איש ישראל לשער בעצמו
בהגיע תור ימי הנסים והפורקן כאילו הוא יצא ממצוקה
וצרה ההיא ולכן אמר חסדי ה׳ אזכיר תהלות ה׳ אשר עשה
בימי עולם ובשנים קדמונים כעל כל אשר גמלנו ה׳ ממש
לנו בעצמינו וזהו כעל בכ״ף הדמיון. להיות מתייחסים
ההודאה חוזרת עלינו מפני אף כי רב טוב לבית ישראל
אנחנו אלה פה היום בנפלאות אשר גמלם כרחמיו וכרוב
חסדיו להם לאבותינו כאמור בספרי המפרשים. ואשר לא
טוב עשו ר[illegible]ים מרכת בני עמינו אשר לא יזכרו ולא יפקדו

ולא יעלו על לב לעול' בקרב הימים ימי נסים היו לישראל על מה אדניהן הוטבעו ומה ראו על ככה ומה הגיע אליה' וטח לבם מהבין ועין שכלם כהה כי דרך נסים להם ותהי יראת' מצות הנשים מלומדה ורבים מהמה בנים ל"ו ישקרו ויהי להם למושיע. וכאשר רבים מעשירי עם בחשיכה יתהלכון וברוב עושר' יתהללו כהוללו' וסכלות וחשוקיהם בכסף מלא הבקר ותעבור המנחה וגם בלילה לא שכב לבם ובחשיכה יתהלכון נבוכים הם בארץ מקוצר רוח ומעבוד' קשה וכל האזרח בישראל ישבו בשוקות וברחובות קריה וכל המלאכה מלאכת ה' נמבזה ונמס בעיניהן וישלחו עוליהם הנאנאים והנפיעות להעלות את הנרות בבתיהם בימי חנוכה.

והיה לבבם זה להם שמיר ושית לבלתי נתון לבם אל מעשה ה' כי נורא הוא מעשה לאבותינו ולנו את כל הניסים האלה אל ה' ויאר לנו באפילה לאור גדול בימים האלה ובזמן הזה כי מי פתי יסור הנה חסר לב לא ידע בכל אלה שחייב העבד להודות לרבו ולשלם פרים שפתיו על נפלאותיו אשר סבואו גם סבבוהו ולבלתי היות כפוי טובה בטובת רבו עליו וכ"ש אם חילץ נפשו ממות לחיים מעבדות לחירות משעבוד לגאול' ומאפיל' לאור גדול אשר עוד כל ימי הארץ הוא ובניו לא יכוחו ולא ישקו' מעבוד עבודתו ומשאו בשמח' ובטו' לבב גבורי כח עושי דברו וסרים אל משמעתו וכ"ש וק"ו אנחנו עבדים לאדונינו האדון אבינו שבשמים אשר הפליא חסדו לנו להציל את נפשותינו וידריכנו על במות אויבנו וירם קרננו על כל שונאינו המשלם גמול לכל אויבי נפשינו ועשה אלהים לנו ולמולדתינו כי אל חיוב ההודאה עלינו לספר צדקות ה' ונפלאותיו לפני אדם ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברינה ולעבוד ולהעלות את הנרות לפני ה' זכר לנס ולא נשוב מעביד עבודת הקדש מפני כל כופר ליראה ולאהבה את השם הנכבד והנורא ורבים בני תמותה ההולכים בחשך לאסוף ולכנוס זהב להם ויראת ה' לא בחרו להבין ולהשכיל חסדי המקום ב"ה והבל ימי חייהן כולם שוו בשיעוריהן גם המה בחרו בדרכיהם ובשקוציהם נפש' חפיצה המטים עקלקלותם דרך נחש עקלתון לבם בל עמם גם בעשותם את מצות ה' ויעשום בלא לב ולב כמי שכפאם שד וכחמור רובץ תחת משאו ולא הפנו את מעשה המצות מה היא ומה טעם יש בה ובא' ימי חנוכה הנזכרי' ונעשים להודות ולהלל לה' על הנסים ועל הפורקן פנו עורף ולא פנים והן אין גם א' בהם שם על לב לעלות על זכרונו בתפלתו ובברכת מזונו להודות הודאת'ן על הנסים הנתקן לאומרו בברכת הודאה. וזה ממיעוט אהבת הנם ולבבם רחק מאת אהבתו ויראתו ית' לסרתו ולבקך בשמו. וה' הטוב יכפר בעד. והן קצרה אורך היריעה האחת וקטנה היא מהכיל את העו"לה תחלואי הדור אשר

חילה

חילה ה' בבית ישראל אשר אני הגבר ראה בעוני עמי אני הדל באלפי והצעיר בחכמה לא לכבודי ולא לכבוד בית אבא דיברתי עד הנה כי אם ליראת ה'.

ואשר הן כל ראתה עיני רבי מע"ה ומאנילים יותר מהם אקילים ביקר תפארת מצות ה' ואשר אין לו נרות כסף חושש עליהן מחטאת. וגרעון כסף שלא יכלו ויאכרו ובחרו להיות כל איש דולק בביתו בנרות חרס או מתכת פחותי הערך והנרות כסף ישים אותן על הנם עם יתר כלי חמדתו בנסרים להראות העמים והשרי' את יופים ועושה שלו יומם לעולם ועל ככה בעלי בתים יורדים מנכסיהם ולא עולים על כי מרבי' כבודם וממעטי' כבוד שמים כי מהראוי למי שהטיב עמו הקב"ה חסדו והון ועושר בביתו שלא יהיה כפוי טובה בטובתו של מקום המעריף טובו עליו ולשמוח במעשה המצות ולא יחשוב את כל הון ביתו אבל רצון הבורא אפילו על קלה שבקלות ולהראות בם חביבות המצוה שזהו עיקר העבודה האלהי' ובכן באותה מדה ייטיב האל ב"ה לעשות עמו חיל והוא לקיים את המצו' מעושר הון ועושר בביתו וצדקתו עומד' לעד כי כך היא המדה לעובדי רצונו מעושר סופם לקיים' מעוני וכן בהפך ולעשיר יהיה שכרו כי לעולם לא ימוט זכר עולם יהיה צדיק ויתן הודאה ושבח לאדון הכל שזיכהו במצות הסוא ויעשה אותה באהבתו ובחיבתו ויאמר מה אני ומה חיי והלואי אעבוד בכל כחי וגופי וממוני ביום ובלילה ואשיג נר מה רצונו וחפצו ית' שימצא נחת רוח בעבודתי ומעשה ידי. אחר כל ההכעסות אשר הכעסתיו גם כעם במעללים אשר לא טובים ומעביר רצונו בכל עת ובכל רגע והוא האריך לי אפו והחייני וקיימני לחיים טובים ולשלום ואיכנו מפקח מזכותי וטובתי ביד עוני ופשעי ואך אני לא אכיר בטובו הגדול ובגמולו השלם ובשיבא לידי מצות ה' גדולה או קטנה אעבוד בכל כחי וחילי בעשיית המצוה ההיא בכל לב ובכל נפש ובשיסתכל בזה אם בעל נפש הוא בלבבו יבין ליראה את השם הנכבד והנורא ולכבד את ה' מהונו במעשה המצות ויתנאה לפניו במצו' לעשות באופן הנאות באש' תשיג ידו וקרנו תרום בכבוד כי כך הוא המדה כי מכבדי אכבד יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו:

פרק שלישי

עם היות שכל פעל אלהים למענהו והאלהים עשה שייראו מלפניו בכבר הקים מוראו למוראת חכמים וילדים יראי ה' וחושבי שמו וכבר בא רע"ק ודרש את ה' אלהיך תירא לרבות ת"ח כי השוה הכתוב כבוד

תלמידי

תלמידי חכמים לכבוד המקום ומוראם למוראו ונצטוינו לתומכם ולהחזיק בידם ככל הבא בידינו. העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט למען לא תשתכח תורה מישראל והוא מאמר ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת אשר לא ילמד לא כאשר אלא אשר לא יקים כי הכלתי מחזיק בידם קאי בארור. וז"ל החכם הגדול מנחם לונז' ע"ה וראוי שתדע כי כשהיינו על אדמתינו היה באומתנו שבט מיוחד לזה והוא שבט לוי ובפרט מן הפרט הכהנים כי. לפי שהיה העסק בתורה גדול ונחמד בעיני הש"י ציוה את שבטי י"ה לתת להם כל צרכם כידוע מהכ"ד מתנות כהונה רק כל מחסורם עלינו רק שיעסקו בתורה תמיד לא יחשו ואל תתעקש ותאמר כי כל מה שציונו הש"ית לתת לשבט לוי אמנם היה חלף עבודת' אשר הם עובדים בבהמ"ק לא לזולת זה כי באמת אין הדבר כן אבל ציוה הש"ית לתת להם התרומה והמעשר כדי שלא יפנה לבבם לעסקי העול' כלל ויעבדו במקדש בעת העבודה וכשיהיו פנוי' מן העבודה יעסקו בתורה ולכן תמצא בספר הקדש שלעול' הוא מזכיר הכהנים במדבר על עסק התורה ולימודה אמר בפרשת שופטי' כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' ובאת אל הכהנים הלוים וכו' והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמוע אל הכהן אמר עוד שם ונגשו הכהנים בני לוי כי בם בחר ה' לשרתו ולברך בשם ה' ועל פיהם יהיה כל ריב וכו' הרי שלא בחרם לעבודה בלבד וכן אמר משה יורו משפטיך ליעקב וכתיב הכהנים לא אמרו איה ה' ותופשי התורה לא ידעוני וכתיב כי לא תאבד תורה מכהן ועצה מחכם ודבר מנביא וכתיב שאל נא את הכהנים תורה וכו' וכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו וכו' ואין צורך להביא מהם יותר וחז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי תרומה ובשמות רבה פרשת תצוה; ואמרי כל כהן שהוא אוכל בתרומה ואינו בן תורה אינו כהן לעתיד לבא אלא יפילם מג' דברים שנאמר כי אתה הדעת מאסת ואמאסא' מכהן לי ג' אלפי"ן יש בו שנטלם מן הכהונה; מן המקדש ומן הלויה ע"כ ופסוק תלא בד"ה לתת מנה יפה לכהנים והלוים למען יחזקו בתורת ה' וגרסינן בפרק חלק מנין שאין נותנים תרומה לכהן ע"ה שנאמר לתת מנה לכהני' למען יחזקו בתורת ה' המחזי' בתורת ה' יש לו מנה ושאינו מחזי' בתורת ה' אין לו מנה וכיון שנתבאר זה מעתה גם כי בעונותינו חרב ואין אנו מפרנסים הכהנים והלוים במקדש מכל מקום לפטור מצוה זו בלא כלום אי אפשר כי כבר ביאר הרב בעל עקידה בשער כ"א שאע"פ שבזמן שבזמנין תבטל מן המצות רוממתה לא בטלה.

ולכן אחרי שידענו שציונו הש"י לפרנס הכהנים והלוים. לשיעבדו עבודתו ויעסקו בתורה עכשיו שאין אנו יכולים לעשות מצותו ממש בשבט לוי אנו צריכים לקיים המצוה ההיא כאשר נדבה רוחם אות' לעבוד

את

את ה' ולעסוק בתורה. וכשתתבונן היטב במה שכתבנו אז תבין כי אנו עדת ישראל לא נצא ידי חובת המצוה הזאת בתתנו לחכמים ולתלמידים העוסקים בתורה כאשר ישאלונו כשיצטרכו וישאלו הם עצמם או שיבאו אחרים ויודיעו לנו בצרם הנה ממקום אחר אנו מצווים לתת להם וזה בכלל המצוה שציונו הש"י לתת צדקה לעני די מחסורו אשר יחסר לו אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו אבל ענין המצוה הזאת שאנו צריכים לייחד אנשים לעבוד ה' ולעסוק בתורתו כמו שהיה הענין בכהנים ושנאמר להם לכו עבדו את ה' ואנו נתן לכם כך וכך וענק בגדים ומחייתכם וכל מחסורכם עלינו רק לא ימוש ספר התורה מפיכם והגיתם בו יומם ולילה סוף דבר אם יהיו בעינינו רוממות הכהנים אז נצא ידי חובתינו ממצוה זו ואז נגל את חרפת מצרים מעלינו שנא' כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חוקם וגו' כי חרפ' היא לנו ממלאכ' כהנים שנגרע מהם ח"ו.

ובזוהר כתב טעם לזה וז"ל רעיא מהימנא פ' נג דף כ"ט ע"ב ת"ח בגוי דמלכא אתקריאו שבתות וי"ט ולית לון מדילהון כלום דלאו איכון בני מלאכה כשאר עבדין כגוי דחולין אגרא דיליהון בעלמא דין ובעלמא דאתי לאענגא לון בכל מיני מאכל ומשקה ולאוקרא לון בלבושין שפירין כגוונא דאתמר ביה בבריתא בכסות נקיה כל מה דעבד בר נש לשבתות וי"ט אית לון למעבד לון ומאן דמחלל לשבת חייב סקילה והכי הוא המשתמש במי ששונה הלכו' דמחלל תורתיה וכ"ש דמבזה ליה כאילו מבזה שבתות וי"ט ואוקמוה מארי מתני' כל המבזה את המועדות כאילו כופר בעיקר כגוונא דכל מאני בה"מק אתקריאו קדש הכי כל דמשמש ת"ח אתקריאו קדש ותלמידי דרב דאינון לקבל איברים דגופא אתקריאו קדש קדשים ורזא דמלה והבדילה לכם הפרוכת בין הקדש ובין קדש הקדשים ע"כ.

ובא בדברי חכמים סגולות רבות לזה ויתר השכר למחזיקים בם הם אמרו בזוהר ויחי דף רמ"ו ז"ל מאן דסעיד למארי דאורייתא נטיל ברכאן מעיל' ותתא ולא עוד אלא דזכי לתרי פתורי זכי לעותרא דמתברך בהאי עלמא וזכי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד זבולון לחוף ימים ישכון בעלמא דין לחוף אניות בעלמא דאתי כמד"א שם אניות יהלכון דתמן הוא נגידו דעלמא דאתי ע"כ ואתמר במדרש זבולון לחוף ימים ישכון קדם זבולון ליששכר לפי שיששכר עוסק בתורה וזבולון בפרקמטי' ובא ומאכילו לפיכך קדמו הכתוב שנ' עץ חיים היא למחזיקים בה ולא אמר לעמלים בה ובגמ' אמרו כל המארח ת"ח בתוך ביתו כאילו הקריב תמידים שנ' עובר עלינו תמי"ד וביומא אמרו הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח ינסך בגרונו של ת"ח ובכתובות פ' דיוני גזירות אמרו

אר"א

אר"א ע"ה אינן חיים שנא' רפאים כל יקומו בגורפא עצמו מד"ת הכתוב מדבר אר"י כל המשתמש באור תורה של תורה מחייהו וכל שאינו משתמש באור של תורה אין של תורה מחייהו כיון דקא חזי דקא מכטער א"ל מצאתי להם תקנה מן התורה ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכ' היום וכי אפשר להדבק בשכינה והכתיב כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אלא כל המשיא בתו לת"ח ועושה פרקמטיא לת"ח והמהנה ת"ח מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו דבק בשכי'. הנה שע"י מצוה זו יזכה לעמוד חי בתחיית המתים והטעם כמ"ש המקובלים שא"א להדבק בשכי' כי אם באמצעות הנשמה ולא בנשמה כ"א באמצעות הרוח ולא ברוח כ"א באמצעות הנפש ובזוהר נאמר שאין זוכין לרוח ונשמה אפס הת"ח ולכן אם הוא דבק בת"ח והת"ח בשכי' לכן כולם יכולים לחיות בתחיית המתים ונוסף גם הוא כי לת"ח יש גם בימי החול נשמה דאצי' ולכן אין לו בעול' בגשמי' כלום ועושה העם הארץ עצמו תיק ולבוש אל הת"ח במה שמאכילו ומשקהו ומזה הטעם הקדים זבולון ליששכר כי הלבוש קודם אל הגוף כי הוא מבחוץ והגוף מבפנים. ואמרו בר"מ פרשת נו דף ל"ה ת"ח לית לון מדילהון ואי עם הארץ סביל ליה במזוניה ואתנהיג ביה כפום רעותיה לשמשא ליה ולאתנהג' בפקודין כפום רעותי' אתקיים ביה אדם ובהמה תושיע ה' יושיע ליה מסוד וג' זילה יושיע ליה מע"הת דלא שליט עליה ושיזוב ליה בסכין פגים דאתמר ביה לכלב תשליכון אותו דאיהו ס"מ וכו'. ועונש שחיטת סכין פגום מר ממות מאד מאד באשר נתבאר בדברי הראשונים ומה מאד יחרד לב האיש הישראלי ויתר ממקומו בשומו לנוכח פניו שתים אלה שלא תחיה נפשו בתחיית המתים ואף גם זאת לעבור עליו כוס התרעלה להשחט בסכין פגום ויתן לב לשוב להחזיק ידים רפות ידאי ה' וחושבי שמו ולהדבק תמיד עמהם ואמרו המקובלים כי כפי מה שיתקרב האדם אל החכמים ועובדי ה' כן הוא מתדבק בסוד החיים הנצחיים כי אם יתדבק במארי מקרא יתדבק בסוד ה שכנגדם היא עולם העשיה ואם יתדבק במארי משנה יתדבק בסוד ו דאיהו עולם היצירה ואם יתדבק במארי תלמודא יתדבק בסוד ה' דעולם הבריאה ואם יתדבק במארי קבלה יתדבק בסוד י' דאצילות ובלבד שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו.

והנה איש כזה המחזיק ידי לומדי תורה יכול לעסוק במלאכ' ובמשא ומתן אף יותר מכדי פרנסתו ואף אם לא יוכל לקבוע עתים מפני הטירדא יוצא בק"ש שחרית וערבית כי עליו נאמר שמח זבולון בצאתך והרי זה דומה למ"ש פ"ק דקידושין היה הוא צריך ללמוד ויש לו בן ללמוד ואין ידו משגת לשניהם ובנו ממולא יותר ממנו בנו קודם לו. כן הדבר הזה ועכ"פ בשעה שהוא פנוי מעסקיו אינו רשאי להבטל וילמו' כפי כחו והשגתו

ומ"מ

ומ"מ לא יתברך בלבבו שעשיר לומר הואיל ומחויבני ללמוד בעתות הפנאי איכני צריך להחזיק ידי לומדי התורה ועל זה אמרו בירושלמי פ' אלו נאמרין רבי אחא בשם ר' תנחום ב"ר חייא אמר למד ולימד ושמר ועשה והיה ספק בידו להחזיק ולא החזיק הרי הוא בכלל ארור ר' ירמיה בשם רבי חייא ב"ר אבא אמר לא למד ולא לימד ולא שמר ולא עשה ולא היה סיפוק בידו להחזיק והחזיק הז' בכלל ברוך.

ובר מן חומרי הדברי' אשר תתבונן ממה שכתבנו דקאי באורר שבו חרם בו שמתא ושלא תהיה תחיה לו בתחיית המתים כנז' בגמ' וכן בזוהר פרשת בראשית מכן שם ה' מיני ערב רב וחד מנהון בת רפאים אם יחזון לישראל בדוחקא ואית לון רשו לשיזבא ומתרפאן מינייהו. רפאים כל יקומו בזמנא דייתי פקידא לישראל אתמר כהון ותאבד כל זכר למו ע"כ וזה אמרו אם יחזון לישראל בדוחקא כ"ש וק"ו כי יגדל כאבם ותאבד כל זכר למו בהרפות ידיהם מלהחזיק ביד תופשי התורה. ואף גם אשר אמרנו דשחיט ליה ס"מ בסכין פגום אוגרית ומסוכסכת לטמאו בנבלה להשליט עליו כל החיצונים רחמנא ישזבינן ועוד אמרו בפ' חלק כל שאינו מהנה ת"ח מנכסיו אינו רואה סימן ברכה לעולם וכן בפ' הספינה אמרו כל מי שעיניו צרות בת"ח בעה"ז מתמלאות עשן בעק"ב.

עוד גדל הכאב לגלות ישראל שגורם שממושכם של ישרא' הולך וכלה בארכוניות ובמסים כמו שאמר בר"מ פרשת בהעלותך ז"ל ובגלותא בתראה לית מיתה שאה עוני ועני חשוב כמת ואילין עתירים דאשתארון בהון יתקיים בהון נרפים אתם נרפים הם מאורייתא נרפים הם למעבד טיבו עם מארי אורייתא ואנשי חיל מסובבים מעיר לעיר ולא יחננו ונדפים הם בכובד המס עלייהו ולא עברין טיבו בגין דא תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה דכובד המס עלייהו ולא ישעו בדברי שקר דאינון משקרין ואמרין דכוב' המס עלייהו בגין דלא יעברון מסקרין כמלוליהו:

ובזוהר פרשת ויצא הפליגו בעונש הדב' מאד שגורם אריכות הגלות וכובד הגלות המר ושתשתכח תורה מישראל ז"ל דף קע"א ומאן דלעי באורייתא ולית מאן דסמיך ליה ולא אשתכח מאן דאטיל מלאי לכיסיה לאתתקפא על דא אורייתא קא משתכחא בכל דרא ודרא ואתחלש תוקפא דאורייתא בכל יומא ויומא בגין דלית לאינון דלעאן בה על מה דסמכין ומלכו חייבא אתתקף בכל יומא ויומא תא חזי כמה גרים חובא דא דבגין דלית מאן דאסמיך לאוריית' כדקא יאות אינון סמכין (פי' כ"ה) חלשין וגרמין לאתתקפא לההוא דלית ליה שוקין ורגלין לקיימ' עלייהו פתח ואמר ויאמר ה' אלהים

אל

אל הכתם כי עשי' זאת ארור אתה מכל הבהמה על גחונ' תלך מאי על גחונך תלך דאתתברו סמכין רגליה וקניגו דגלוי ולית ליה על מה דקאים כד ישראל לא בעאן למסמכא ליה לאורית' אינון יהבין ליה סמכין ושוקין לקיימ' ולאתתקפא בהו תא חזי כמה עקימו 'וחכי' אתחכ' בהה' לילייא דרכיב כחס לקבליה דיעקב דהא איהו הוא ידע דכתיב הקול קול יעקב והידים ידי עשו ואי פסיק קלא דיעקב כדין והידים ידי עשו בג"כ אסתכל לכל סטרין לאכחשא ליה ליעקב ולאפסקא קליה וחמא ליה תקיף בכל' וכו' כדין וירא כי לא יכול לו (להפסיק ת"ח מלימוד') מה עבד מיד ויגע בכף ירכו דאתחכם לקבליה אמר כיון דאתברו סמכין דאורייתא מיד אורייתא לא אתתקף וכדין יתקיים מה דאמר אבוהון הקול קול יעקב והידים ידי עשו וכתיב והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך וכדא אתחכם לקבליה דיעקב וכולי וכד לא ישתכח מאן דסמיך לאורייתא כדין לא יהא קול קול יעקב ויהון ידים ידי עשו וכו' ע"כ.

כי על כל אלה יש לעשירי עם ולמנהיגי הקהל והגבאים ולראשיהם לפקוח עיניהם לחומלה על התלמידים שהתחילו להצליח בלימודם ובפרט לאותם שהגיעו למדרגה טובה בלמוד ובעיון עד שכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' ושאם יתמידו בלמוד בלי ספק יהיו אנשים גדולים בתורה חכמים ונבונים מורי הוראות בישראל ועל הכל לאותם אשר מלבד מה שנכר ונרא' בהם שצליחו בתורה בודאי עוד נראו בהם סימני טהר' וקדושה וסימני יראת שמים כי זה כל האד' ואינם לומדי' לקנטר רק לשמה והם זהירים בק"ש ובתפלה ומדקדקין במצות ושונאי' החנופ' והליצנו' כל מן דין סמוכו לנא על או וכיוצ' באלו יהיה חוזק ההשתדלות והזהירו' ושימת עין לתמכם להכינם ולסעדם להחזיק בידם שיוכלו להתמיד העסק בתורה ולהאדיר ולהעריץ קיימין דלעיל' ירכתי המשכן.

ואני הגבר ראה בעני עמי ישרא' כמה וכמה אשר מקטנותם ומנעוריהם עסקו בתורה ועשו והצליחו וכשהגיעו למבחר זמנם שהיה ראוי שיפוצו מעינותיהם חוצה בעת שהגיעו עדי תבונתם להוציא פירות אז פתע פתאום בא שברם ויבש המעין ונקצץ האילן כי הבריחם המוסר כל לפרוש מן התורה כי בקשו אוכל למו וישיבו את נפשם וכראות' כי יד המוסר כל הולכ' הולך וקשה עליהם גם הם נאנחו ושבו אחור מן התורה ונזור מאחר אלהיכו רחמנא ליצלן מעונש' דילהון כי באמ' אם מנהיגי הקהל וראשיהם הם נענשים כשאינ' משתדלי' על התנוקות שילמדו כל שכן וכל שכן שיענשו כשלא תחוס עינם על אלה:

הטוב כי ישים איש אוכל ופסולת בכברה לברור לו האוכל ואחר כך ישליך האוכל והנה כן הדבר

הדבר

הדבר הזה בית הספר הוא הכברה והתנוקות שם הם אוכל ופסולת והזמן הוא הבורר והתנוקות אשר יצליחו הם האוכל והשאר פסולת וראוי לכל בעל נפש שיהיה לברור לו האוכל וישים עינו עליו וכבר טוח בכל זה הר"ם לונזאנו ע"ה ומשל משלו ויאמר הא למה זה דומה לאיש שעלה במחשבתו לבנות לו בית ולעשות בו גן והכין כל עסקי סחורתו ומצבתו והתעסק בבנין ויסד הבית אבני גזית ועשה חומות הבית רחבות וגבוהו' ועשה שם תחתיים שניים ושלישים ועליות מרווחו' וחדרי חדרים ויכף בארז ומשוח בששר ובכתלים צייר כרובים ותמורות וציצים ופרחים ועוד עשה סמוך לו גן ופרדס ונטע בו מכל מיני אילנות ויעזקהו והשקה את הגן ונתעסק בעבודתו ד"ס שנים עד שגידלו האילנות ונעשה הגן כגן ה' וכיון שהגיע לשעמיד דלתות לפתחים ולחלונות ולקרות את הבית נתקרה ומעזיבה או רעפים כמשפט והגן לא היה חסר רק מלונה ובה שומר וחוץ לגן סביב גדר אז שב מחשבתו והתרפא מן המלאכה ועזבה ושב לעסקי סחורתו כאשר בתחלה ויהי כאשר נשאר הבית מבלי מחסה ומסתור מזרם וממטר כיון שירדו גשמים נמחו כל הציורים וכל המעשים אשר בבית מבן כרקבו וגם החומות נתקלקלו ושא' הבית להיותו משולח ונעזב היה למחוראו' ובלילה ילינו בו הכלבים ושועלים הלכו בו שמה קננה קפוז וכולי וכל היום הולך וחרב יותר וכן הגן מבלי גדר ושומר היה למשלח שור ולמרמס שה וכל מיני זרעים יבשו וגם האילנות זה נקצץ וזה יבש וזה נשבר וזה נשבה באין רואה והארמ' תשאר שממ'.

והנה כן ת"ח שעשה והצליח בתור' ובמבחר זמנו הוצרך ליבטל מן התורה אין ספק שבכל יום הולך ושוכח מה שיודע ואף במעשה המצות לא יוכל להזהר כבראשונה והמכשלה הזאת תחת יד הגדולים עשירי עם אשר כל חשוקיהם כסף למלאות אמתחותיהם ולא פנו להחזיק ידים רפות אוי להם אויה להם אהה עליהם רפאים בל יקומו כאשר המה נתנו כתף סוררת מלהחזיק ביד תופשי התור' וסמכין דלעיל' אלשין וגרמין לאתתקפ' להההוא דלית שוקין ורגלין ח"ו כמ"ש בזוהר. על כן באו אחי באו ריעי יראת ה' אלמדכם חזקו והיו לבני חיל להיו' עיניכ' פקוחו' לחומלה על תופשי התורה איש איש כמתנ' ידו כברכת ה' אשר נתן לו העשיר לו ירבה והדל לו ימעיט לבל תשתכח תורה מישראל כי הן בעו"ה בגלות החיל הזה אבדה חכמת חכמים ובינת נבונים נסתרה ויום יום חכמת סופרים הולכת הלוך וחסר ואם נעלים העין מיתר שארית הפליטה תאבד תורה לגמרי ח"ו וחוסו על כבוד שמו יתברך המחולל בין עמי התועבות ומידי יום יום קול ברמ"ה נשמ' ממעון קדשו יתברך לאמר אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי' את בני בין א"ה ומ"ה

לו

לו לאה שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם וכל זמן שמדה זו מגויה בינינו להעלי' עין מלהחזי' ולתמוך תמכין דאורייתא הכה עשו בא מנידו ובפיר העז' הגדיל עד מאד ואין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו בגלות המר הזה זה כמה שנים רבים ורעים או' לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה כי מידינו אותם זאת למשיכה יעקב וישרא' לבוזי' ולגבוה בכיה לאבינו שבשמי' כאריכו' הגלות המר והנמהר שאין שמח' לפניו כל עוד שאין בניו סביב לשלחנו ·

ובכל האיש אשר הלך: אחרי בע"ל פעו"ר במדה הגרועה הזאת לקפוץ ידו מתמוך לעוסקים בתורה יחוס על כבוד קונו ותורתו התמימה משוב וכיחס על העבר ויתמרמר בקול מר לאמר אוי לי כי נדמיתי ואנכי מרס מריתי כי חכמי אלהים עוסר וכבוד להחזיק ידים רפו' עבדי ה' ההוגים בתורתו ואנכי אחור לא נסוגותי מלקפץ יד ולקבץ על יד למלאות אמתחותי כסף אוי לי על שברי אנה אוליך את חרפתי אשר הטלתי חלשי"ס על הקדשים יכין ובועז שני העמודים והגברתי כח הסעיר עשו הרשע לקום ולהתעודד על הברכים ועל השוקים והוא כח"ש יכח"ש בעם הקדש בחידי ה' והאחרון הכביד כי המר שרי לו מאד על אורך הגלות המר והנמהר בעון פשעי וחטאתי ובכן ישפוך את נפשו לפני ה' ככל צדקותיו יפליא חסדו לו לכפר עליו יעתר אל אלוה וירצהו אם ישוב מדרכו הרעה מן היום אשר נתן אל לבו אל זאת ופתוח יפתח את ידו להחזיק יד עני ואביון ולתמוך בכבו' והדר לתופשי התור' ובכן ימצא כדי גאולתו החיים והשלו' כמ"ש עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר כאשר ביארו בזוהר פרשת מצורע דף כ"ג ע"ב ותומכיה מאושר מאן תומכיה אילין אינון דמטילין מלאי לכיסן של ת"ח כמה דאוקמו' ותומכיה זכי לגביאי מהימני דיפקון מניה מאושר אל תקרי מאושר אלא מראשו אינון תמכי"ן לאורייתא מראשו ועד סופו מראשו דא רישא דכלא דאקרי ראש דכתיב מעול' נסכתי מראש וראש דא חכמה דאיהו רישא לכל גופא וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סטרין ותומכי"ה כד"א שוקיו עמודי שש דאינון דמטילין לכיסן של תלמידי חכמי אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא וכל מהימנותא ביה תלייא ואתתקן וזכי לבנין דיתחזון לנביאי מהימני ·

פירוש כי על ידי זה מושך המהר דנגיד ממוחא ליחודא עם המלכות בהסיר הקליפה מן הירכים וזה אמר דבי תליא מהימנותא כל הייחודי' ונמצא כי בתמוך בסמכין דאורייתא ואורייתא מתתקף נביאת הכחם הוא עשו בטל משם המכסה אור הנבואה מנביאי קשוט לכן מדה כנגד מדה זוכה לבנים נבואים ובזה תבין מ"ש ויהי עשו איש יודע ציד ויעקב איש תם יושב אוהלים

ומתרגימנן כח"ש ירכן שם רמז בסוד כח"ש ירכי"ן רעשו אחז בכחו כחש ביד' ויעקב היה מ"מ יושב אהלי"ם בין תרין סמי"ן אהל לאה אהל רחל בסוד נהר יוצא הנזכר · וזהו זבולון לחוף ימים ישכון כי יסוד מ' מתכנה ים והוא מקבל מן ים העליון דבינה ומשם כל הנחלים הולכים אל הים וסוד הירכין נקראים חוף הים ובכן במה שהחזיק ירכי הקדושה מסך מים מן ים העליון דנגיד לים התחתון ובסר יוצא וכולי וזהו לחוף ימים ישכון · ועתה תשכיל דברי הזהר שם לחוף ימים בעה"ז לחוף אכיות בע"הב שהן ב' ההין ·

והנה עת לדרש את ה' בתקון עון זה הוא בזמנ' ימי חנוכה ופורים אשר הונק יסודם בתרין ירכי קשוט הנצח וההוד כמו שנתבאר למעלה פרק ראשון ולעתור ולרצות איש איש ממלאכתו אשר המה עושים העשיר בעשרו ותופשי התורה גם המה רבים כשלו ונפלו בפגם זה במועט הלכה מפי תלמיד ולית לאינון דלעאן בה על מה דסמכין ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו ואינון סמכין חלשין יותר בעון פשע זה מבעון הבלתי מחזיק במימונו עד אשר על זה אמרו בפרק חלק הלומד תורה ואינו מלמדה בכלל כי דבר ה' ב זה הכרת יכרת והטע'ליה לעומת התומך סמכין דאורייתא דיש לו בעה"ז ויש לו בעה"ב בסוד ב' ההין כנז' וכן בהפכו הכרת בעה"ז ויכרת בעה"ב ח"ו · ומנהג חסידים הראשונים לבטל ת"ת בח' ימי חנוכה להתעסק בצרכי התלמידים ותנוקות של בית רבן האביונים להחזיקם די מחסורם אשר יחסר למו לחם לאכול ובגד ללבוש לכל יצטרכו בשאר הימים להבטל מפתגמי אורייתא ולהזהיר על מלמדי התנוקות להתחזק ולהיות כאומני' במלאכתן מלאכת שמים גם להטיל חלשי' על עשירי עם מי ומי יהיו מחזיקים על שלחנם בחורי חמ' תופשי התורה כא' מבני ביתם וכל זה היו מתעסקים בימים אלו ביותר מטעם האמור שימים נזכרי' ונעשים על תרין סמכי קשוט לתקן עון דאינון סמכין דחלשין · ואני עם מורי נר"ו היינו מבאים יום יום מח' ימי חנוכה לחזור על כל איש מכרינו לגבות מהם להחזיק ידי הלומדים בתורה יראי ה' וחושבי שמו לתת עוז וחיל לתרין סמכי קשוט · כי על כל אלה נפל התאב על כל א' מאנשי ישרא' כל הימי' וביותר בימים האלה נבזמן הזה לפתוח איש ידו לאוכן עניי ואביוני' מתופשי התורה ולהחזיק בידיה' איש כמתנ' ידו ומצא כדי גאולתו ומצוות לו יוכל לתקן מאשר הטיל חלשים כאי"תנים מוסדי אר"ץ ·

ומזה הטעם נתפשט המנהג בכמה מקומות שהתנוקו' מוליכים מצות לרבן בחנוכה עם יתר מנות וגם עניים חוזרים על הפתחים בהם אכן עיקר המנות היא לעניי תורה כאמור · וביותר צריך להתחזק כל איש ישראל על כל אלה לעתור ולרצות לפני אלהיו

פתתו מנות לרקה או לעסקי ת״ת לבטא בשפתים לתקן
מעוותו בעליונים למעלה כ״ל שעובר על הפקוד״ים
תרין שמכי קשוט ובר״כים כורעות יאמן · ומורי נר״ו היה
אומר שיש במעשה הנרקה למחזיקי התורה כל הימים
וביותר בימי חנוכה תיקון למי שפגם בגלגול זה או
בגלגול אחר בנש״ג וזהו מטעם האמור בזוהר פרשת
בשלח דף ק׳ ו״ל בשירו דכנסת ישראל אסתמרותא דנר׳
נטירו דבדיק אסתמרותא דשפחה נטירו דנגה אסתמרות׳
דבת עע״ז נטירו דאור אסתמרותא דזונה עד כאן
וכבן בתת עוז ותעצומות במנות או לירב״תי משכן
אדיר מחשבם ואפילתם מאשר פגם בהם כעון שפשו
והחשיך מאורם אם ושלום אכן ה״א אז דרך ישכון אור
בקבוב עתים יום יום מח׳ ימי חנוכה להגות בלימודי
ס׳ במקראי קדש שבתורה ובנביאים ובכתובים אשר
בסוד הנבא״ות הוכן יסודם וגם לאחרונה בזוהר ובתקוני׳
במאמרים המנמאים בם בסוד הנגה והזוהר תרין ירכי
קשוט במקומות מפוזרים אשר בסוד קריאתן מאירים
ומזהירים מדותיהן למעלה כאשר הודעתיך בחלק זה
כמה פעמים ובכן ימצא כל איש כדי גאולתו מאשר היה
מטיל חלשים על הכי ברכי דשלהי והאריך גלות המר
והנמהר בהגביר השעיר בלבא יקום על הברכים ועל
השוקים כעון קפוץ ידו מלהחזיק ידים רפות האוהבים
והנביאים בניה של תורה כאמור למעלה בספר הזוהר
בסוד והוא כולע על ידי״בו ואף גם זאת מאשר פגם
בגלגול זה או בגלגול אחר בנש״נ זח״ם ושלום או כעונ׳
אחרים אשר רבים כשלו ונפלו והמה חמורים כעון
בועלי נשג״ו שאין לך עון שלא ימצא בו עון פשעו וגם
דוגמתו כמו שביארנו פרטי כל העונות ודוגמתם
בספר מחמדי עין עיין שם ועל כל אלה ישים כל איש
הנלבב את לבו יחוש מפלט לו בשמונה ימים אלו בסדר
הזה תחלה יפרים ממעונו כדכה העשיר לפי עושרו
והדל לפי כחו אפילו פרוטה אחת לתת לעניי תורה יום
יום ואחר כך יהגה בתורה ובנביאים ובכתובים ובזוהר
בסדר הזה והמה נחלקים לח׳ חלקים דבר יום ביומו ·

תורה פרשת וישלח ויותר יעקב לבדו וכו׳ עד בכף
ירך יעקב בגיד הנשה ובפרשת ויחי ובולון
לחוף ימים וכו׳ עד ויהי למס עובד וכולי ובפרשת וזאת
הברכה בכור שורו הדר לו וכו׳ עד ושפוני טמוני חול (ועיין
בסוד קדני ראש כ״ה כמ״ש בתקוני׳ דף ע״ב ·)

נביאים מלכים א׳ ז׳ וישלח המלך וכולי עד
ותתום מלאכת העמוד״ים ·

כתובים שיר השירים סי׳ ה׳ באתי לגני וכולי
עד שוקיו עמודי שש (ושם סוד אפיקי
מים כ״ב כמ״ש בזוהר אח״מ ס״ח ע״א ע״ש ובסי׳ ז׳ שובי
שובי השולמית וכו׳ עד דודי צפנתי לך וכו׳ (סוד דהטי״ס
חלק שני יו א וסקתות

וסקתות המים כ״ה כמ״ש בתקונים וסוד חמוקי ירכ״יך
כמודע ·

תהלים סי׳ מ״ה (כי בו סוד על ירך גבור כמ״ש
בזוהר בשלח ס״ח) סי׳ מ״ח סוד אהים
בארמנותיה (וסוד ירכתי צפון כנז׳ בזוהר ויקרא ה׳) סי׳
קכ״ח (שבו סוד אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך סוד ב׳
עדרי כאן הדומכי׳ עליה וסי׳ מ״ב כאיל תערוג על
אפי״קי מים :

זוהר פרשת בראשית דף א׳ ר״ש פתח הנצנים נראו
בארץ וכו׳ עד ועשית ב׳ כרובים זהב ובדף ז׳
ע״ב בראשית ר׳ חייא פתח וכו׳ עד דף ח׳ כורסייא על
קיומא בדקא יאות · ובדף כ״א סוף עמוד א׳ תניגא כהיר ו
דאזיל וכולי עד דף כ״ב ע״א ברזא דמהימנותא ובפרשת
ויצא ס״ת דף קס״ב ע״א ויקח לו יעקב וכו׳ עד ע״ב ובאו
חולקיה ובפ׳ וישלח דף ק״ע ע״ב ר״ש פתח במראה הקשת
עד דף קע״א במאלה עושר וכבוד ובפרשת ויחי דף ר״ס
ע״ב ת״ח זכאה חולקיה דיעקב וכו׳ עד דף רמ״ב ע״א
נגידו דעלמא דאתי ·

יום ב תורה פרשת תרומה ועשית שנים כרובי׳
וכו׳ עד אל בני ישראל (בסוד כ״ה שנקראים
כרובים כמ״ש בזוהר פנחס ר״ת דף רל״ו כ״ה אתקריאו
כרובים ·)

נביאים מלכים א׳ ו׳ וצם בדביר ב׳ כרובים עצי
וכו׳ עד ויבנהו ז׳ שנים ·

תהלים סי׳ פ׳ יושב הכרובים הופיעה וסי׳ צ״ט
יושב כרובים תנוט הארץ וכו׳ וסי׳ ס״ח
ס״לו לרוכב בערבות וכו׳ (ועיין בזוהר פרשת תרומה דף
קס״ה וסי׳ קי״א הללויה אודה ה׳ וכו׳ (ברזא דשכל טוב
לכל עושיהם עיין זוהר בראשית דף א׳ ·

ובזוהר פרשת בשלח דף ס׳ ע״ב ויאמר אם
שמוע וכו׳ עד ס״א ע״א זה קוינו לו ובפ׳
משפטים דף ק״ד ע״ב יאורה אתם וכו׳ עד דף ק״ה ע״א
ועם אנשי׳ ותוכל ובדף ק״ט ע״ב פתח ואמר שמעו הרים
וכו׳ עד דף קי״א ע״א תקיף בגוברין ובדף קי״א ע״ב ויותר
יעקב לבדו עד קי״ב עמוד א׳ כל טיבו דעלמא ובפרשת
תרומה דף קס״א ע״א ו׳ רקיעין איכון וכו׳ עד סוף ע״ב
כ״ש מאן דעביד עובדא ובדף קע״ה ע״ב תאנא כתיב
מי מדד עד קע״ו דקאים עלייהו ·

יום ג תורה פרשת תרומה ועשית את הקרשים
וכו׳ עד אשר הראית בהר ·

נביאים ישעיה סי׳ ו׳ בשנת מות וכו׳ עד כי את
המלך ה׳ צבא״ות ראו עיני ובהושע
י״ב וה׳ אהי הצבאות וכו׳ עד וביד הנביאים ארמה ובזכריה
ס׳ שוש לבכרון וכו׳ עד לאיש עשב בשדה ·

תהלים כ״ד ה׳ צבאות הוא מלך וכו׳ וסי׳ מ״ו
וכו׳

וסי' כ"ט וסי' פ"ד ·

ובזוהר פרשת פקודי דף רמ"ה ע"א היכלא קדמאה ותניינא שסודם נג"ה כנודע עד דף רמ"ח ע"א ובנעלמ' דאתי ושם דף רכז' ע"ב ואצטריכו ישראל דרזא דמהימנותא וכו' עד דף רכ"ח וארבנו תתן יכולה ובדף רכ"ו ע"ב ואת האלף וכו' עד סוף רכ"ז כרזא עלאה ·

יום ד פרשת כי תשא ועשית כיור נחשת וכנו וכו' (כנודע דכיור וכנו תרין כליין תרין סמכי קשוט כמ"ש בתקונים דף ע"ב ע"ב ·)

נביאים ישעיה א' נור תעודה וכו' עד קנאת ה' צבאות תעשה זאת (ועיין סוד תור"ה ותעו"דה בזוהר אמור דף ץ') ובסי' י"ב ואמרת ביום ההוא וכו' עד קדוש ישרא') ועיין סוד מעיני הישועה בזוהר בלק רי"ב ע"ב) ובסי' ן' אדני אלהים נתן לי לשון לימודים (עיין זוהר אחרי מות דף ס') עד תודה וקול זמרה ·

תהלים סי' י"ו נעימות בימינך נצ"ח וסי' ח' אשר תנה הוד"ך על השמים וסי' ע"ד למה אלהים זנחת לנצ"ח וכו' וסי' כ"א ה' בעזך וכו' הוד והדר תשוה עליו ·

ובזוהר פרשת ויקרא דף ה' רבי אבא פתח וכו' עד מילין אילין סלקין ודף י"א א' ר"א אמר וכו' עד עמוד ב' וראו את כבודי שם דף כ"ה פתח רבי חייא עד סוף הפרשה · פרשת צו דף ל"ה ע"א פתח ר"א ואמר ואשים דברי בפיך וכו' עד סוף הפרשה פרשת אחרי מות דף כ"ט ע"א כי בענן אראה על הכפר' עד סוף העמוד הוא סוד הכרובים כפי' הרב זל"הה סוד נ"ה ודף נ"ז ע"ב ר"ש פתח כל הנחלים וכו' עד דף נ"ח ע"א לעילא ותתא ודף ס' ע"ב פתח רבי חזקיה ואמר וכו' עד ומראה ולא בחידות:

יום ה פרשת ויקהל ויעש את הקרשים וכולי עד ואדניהם ה' נחשת ·

נביאים ישעיה סי' ל"ג הולך צדקות וכולי עד נשא עון · חבקוק ג' תפלה לחבקוק וכו' כסה שמים הודו וכו' עד למנצ"ח בנגינותי ·

תהלים י"ג עד אנה ה' תשכחני נצח וכו' וסימן ק"ג וק"ד הוד והדר לבשת ·

ובזוהר פרשת אחרי מות דף סז' ע"ב ר' אבא הוה יתיב וכו' עם רעיא מהימנא עד דף ס"ח ע"א נדיק ונדק ובפרשת מצורע דף נ"ג ריש ע"ב ת"ח בר נש וכולי עד לנביאי מהימני פרשת אמור דף ץ' ר"א הוה יתיב וכולי עד סוף העמוד ויהי בשלם סוכו ודף נ"ג ע"א רזא דקדוש קדוש ה' צבאות עד בכל יומא ודף נ"ו ע"ב תו פתח שירו לה' וכו' עד ותומכיה מאושר ·

יום

יום ו פרשת ויקהל ויעש בצלאל את הארון וכו' עד היו פני הכרובים ·

נביאים ישעיה סימן ל' והיה אור הלבנה וכולי והשמיע ה' את הו"ד קולו וכולי עד תנופה נלחם בם וכהושע י"ד שובה ישראל עד ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון ·

כתובים דברי הימים א' סי' י"ו הודו לה' קראו בשמו עד והלל לה' וכמי' כ"ט ויברך דוד עד ומהללים לשם תפארתך ·

ובזוהר פרשת בלק דף קע"ט וע"א פתח איהו ובגפן ג' שריגים עד ע"ב אר"א בריך רחמנא דשדרני הכא שם דף קנ"ג ע"א ר"א ורבי אבא הוו אזלי וכולי עד ע"ב אמונ"ה או"מן מן תרין ובפרשת פנחס ר"מ דף רכ"ג ע"א ר"א קום לחדשא מילין קמי שכינתא עד ע"ב משום דרדיפי מייא ושם דף רל"ו וע"א פתח רעיא מהימנ' עד עמוד ב' אתאחדת ביחודא חד ושם רמ"ד ע"א ובחבורא קדמאה וכולי עד לאתפרשא בינייהו ובפרשת האזינו דף רנ"ה ע"ב הנחמדים מזהב וכו' עד סוף דף רנ"ו ע"ב ·

יום ז פרשת ויקהל ויעש את הכיור נחשת וכו' עד סוף הפרשה:

נביאים זכריה ו' ואשוב ואשא עיני וכולי עד תשמעו בקול ה' אלהיכם ובסי' י' שאלו מה' מטר וכו' עד ובשמו יתהלכו נאם ה' ·

כתובים תהלים סימן צ"ו שירו לה' שיר חדש וכו' הו"ד והד"ר לפניו וכו' וסי' קמ"ה הדר כבוד הודך וכו' וסי' קמ"ח הודו על ארץ ושמים ·

תקונים דף א' ע"ב חסידים גבורים וכולי עד דף ג' ע"א וראו כל עמי הארץ וכולי · ובדף ט' ע"א (ובדפוס קושט' ע"ב) תלת רכוצין נצח והוד וכולי עד סוף ע"ב דנטיל מניה הוד · ובדף כ"ד (כ"ח ע"ב) שביעאה בנצח וכולי עד דף כ"ה ע"ב דכל חגין מתחנגין בה · ובדף (נ"ג ע"ב) כ"ט ע"ב וע"ג אדהכי וכולי עד נ"א ע"א הרונה להחכים ידרים · ובדף מ"ב (מ"ח ע"ב) ע"א קרני פרה לגבך דאינון תרי נביאי קשוט וכולי עד דף מ"ג ומבינה נביאים נצח והוד ·

יום ח תורה פרשת פקודי ויהי בחדש הראשון וכו' עד סוף הפרשה ·

נביאים ביום זה יקרא כסדר קריאת הנביאים בליל שמיעות שלשה פסוקים ראשונים ואחרונים מכל נביא ונביא וכן בכתובים מטעם שסוד הנביאים הם בנצח והוד אשר משם יניקת הנביאים · וכתובים עמהם כי לא בשוק"י האיש ירנה אפס בסוד הצדיק עמהם ·

ובתקונים

ובתקונים ריש תקון י״ט דף ל״ז ע״א (ל״א ע״א) עד דף ל״ח ע״ב רפדוני בתפוחים אילין אינון תרין סמכי קשוט ובתיקון (כ״ח סוף ע״א) כ״א דף ן׳ ע״ב בעל קבלה איהו עמודא דאמצעיתא וכולי עד סוף התקון ודא איהו סוף פסוק ובדף (ס״ז ע״א) ס״ו ע״א ועוד איהו לב אלהים וכולי עד סוף התיקון ׃ ואתקון (י״ב ע״ב) כ״ז דף ע״א עד דף ע״ג ע״ב עד כהון טריין תרין סמכי קשוט ובדף ע״ד ע״א כגוי דא אלהים וכולי עד דף ע״ב ע״א עד נבא״ות מילין תרין נביאי קשוט ׃ ובתקון ל״ג כולו ׃ ובדף ק״ו ע״ב ז״ וז׳ מונקות עד ק״א ע״א עד באימא תתאה אשתמודע ׃

ואשרי אנוש יעשה זאת יחזיק במעוז לקבוע עתים בימים אלו ימי רצון לשמוע בלימודי״ם ואל סדר זה יפקח עיניו כי חביבה תורה בשעתה לתקן את מעוותו ברוב אונים משפיע לנביאי״ם ויצריגו ויאדירו בעוז תפארתם למעלה ולנכות בטן ולנפיל ירך של גבול הרשעה ואף גם זאת כי ישים כל איש על לבו מה שבא בתקונים בכמה מקומות כל היום דו״ה דא הו״ד דאיהו ירך דילה דאתחזרת איהו דו״ה באלף חמשאה וכולי לעומת זה כצוו לימודי ה׳ להאי׳ ההוד מחשכתו כי נגע בכף ירך יעקב ובכן יתגלה ויתראה הדר כטר ההוד ועוז הנצח סוד קרני פרה בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ כמ״ש בתקונים דף מ״ב ועוד קרני פרה נצח והוד בהם עמים ינגח יחדיו וכולי וגם נאמר קרני פרה לגבך דאינון תרין נביאי קשוט עלייהו אתמר מצמיח קרן לדוד ומצמיח קרן ישועה וכולי ועל סוד זה נאמר ועל ברכים תשעשעו ועל כל אלה יאותה לנו לעתור ולרצות בקרב הימים האלה על כל זאת ולצרף אתנו זכות מתתיהו בן יוחנן כי נתקן הוד זה בח׳ ימים אלו על ידו כי ע״כ נתקן נוסח על הנסים במודים ברכת ההוד כמו שכתב הרב ז״ל ׃

ואנכי תקנתי נוסח תפל׳ כולל׳ כל פרטי הדברי׳ האלה יעתירו בשפה אחד סדר הלימוד יום יום מח׳ ימי חנוכה או אם יקבעו יום א׳ להגות בסדר הנ״ל כולו כאחד וזה תואר׳ ׃

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבתינו אלהי הצבאו״ת יושב הכרובים שבזכות מעשה הצדקה ובזכות כל פסוקי תורה נביאים וכתובים ותעלומות חכמה אשר בסוד לימו״די ה׳ הונך יסודם אשר למדנו בם היום ובזכות תיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם והשמות המצורפים בהם בר״ת וס״ת וחילופי תיבות שתהא עתה עת רחמים ורצון להי.ת למודינו נחת רוח לפני כסא כבודך ויהיה עולה לפניך כאילו השגנו סוד תעלומותיהם והיו למאורות ביכי״ן ובוע״ז האיתני״ם מוסדי אר״ץ ירעיפו שמים טלם ברהטי״ם בשקתו״ת המי׳כ״ל השוב׳ על הפקודי״ם מאזני צדק ומחקים יזלו צדק והיו הכרובי״ם פורשי כנפי׳ למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו אל הכפורת יהיו פני הכרובי׳ ׃

ומשם יושפע עלינו בנ״י ישראל שפע ישועה ורחמים למחול ולסלוח פגמנו בעריות כשנ״ז בגלגול זה או בגלגול אחר והחשכנו מאורות נצח ישראל לא ישקר ומאורות הדר כבוד ההוד בתת לאחרים הודינו עתה הוד והדר תשוה מבריקים ומזהירים עד להפליא ומחקים יזלו צדק ׃ ואף גם אשר פגמנו ולא החזקנו ותמכנו ידים רפות עניי בני תורה ׃ והשלכנו אלשים בתרין סמכי קשוט ברכי דרבנן דשלהי והגברנו הכחש ההולך על גחון והוא נחש יכחש על הברכים ועל השוקים והידים ידי עשו נתן למשסה יעקב וישראל לבוזזים רשע מארך ברעתו והכה עבדיך מוכים אויה לנו אהה עלינו ׃

ועתה ה׳ אלהינו ידענו כי חטאנו וברוב אולתנו שגינו ואתה בטובך תעורר רחמיך עתה תשוב תחננו וכפר עון פשעינו להאיר מאורות אשר החשכנו חגור חרבך על ירך גבור לנכות בטן ולנפיל ירך נחש הארור ועל גחונו ילך וישוב אל הארץ כשהיה נחש עפר לחמו ׃

ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו וחזק בני רחומיך אלושי תלאות הזמן ודו״ה לבם באנחות יגוניהם והודם נהפך עליהם למשחית על זה היה דו״ה לבנו שבות ראינו רעה וקרע רוע גזר דיננו והפוך יום דו״ה להוד והדר והושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך ׃

וזכות (בפורים יאמר זכות מרדכי ואסתר צדיק וצדק) כהניך הקדושים מתתיה בן יוחנן כהן גדול ובניו יעמוד לפניך לעמוד בימין אביוני עמך דווים וסחופים ונבוכים בארץ לא להם להוציא מצרה נפשינו מבור גלות החיל הזה והראנו הוד לטובה ויראו שונאינו ויבושו יחזו אויבינו ויכלמו וכשם שעמדת להם בימים האלה ובזמן הזה בעת צרתם ורבת את ריבם ודנת את דינם ונקמת את נקמתם ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה כן בננא הודך תמוך רגלך על כם הפלאות וכימי צאתנו מארץ מצרים הראנו נפלאות לנו בני רחומיך מוכים ומעונים בארץ שביינו כי גרשונו היום מהסתפח בנחלת ה׳ אלהים נבאות השיבנו האר פניך ונושעה

ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך
וירום הוד״נ ותנשא מלכותו וקרנ״י ראם קרניו בהם
עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ · והשיבה שופטינו
כבראשונה ויועצנו״ כבתחלה וכאה הממשלה הראשונה
ממלכת לבת ירושלים ומלך מלך ומשכיל ועשה
משפט וצדקה בארץ ועמד ורעה בעוז ה׳ בגאון שם
ה׳ אלהיו וקוו אליו כל הגוים לקרוא כולם בשם ה׳
לעבדו

לעבדו שכם אחד כי לך אנו מחכים ולישועתך אנו מצפים
אל תבישנו משברינו ה׳ אלהינו מלך ביופיו תחזינה עינינו
כל מחזה שד״י עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ ויהי
נועם ה׳ אלהינו וכו׳ :

וסדר זה ראוי להחזיק בו יראי ה׳ וחושבי
שמו לשנות בו בכל יום ד׳ ותמימי שבנ״ה
הוגן ימודם עם יתר פרשי התקונים המתוקנים אצלנו
לכל יום ויום ע״פ מדותיו :

תם ונשלם סדר של חנוכה ·

יתהדר

סדר פורים

באו שעריו בתודה חצרותיו בתהלה הודו לו ברכו שמו׳

פרק ראשון

תהדר הוד ועוז החדש הזה רב הקדש ועוז במחקי״ם ירום ונשא גבה מאד ממעל לחש״ב עו״לת חדש בחדשו קרנו תרום בכבוד והוד ירח נגוה לאד״ר ולרומם קרנן של ישראל למעלה דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישרא׳ לשלוט המה בשונאי׳ ומבקשי רעתם ובטל הרשעה נפלה לא תוסיף קום ודגל הקדושה על כן ירים ראש כאשר הוא החדש אשר נהפך להם לישרא׳ מיגון לשמחה ומאפילה לאור גדול בימי שני שרי צבאות ישרא׳ מרדכי ואסתר כעל כל אשר גמלנו ה׳ ורב טוב לבית ישראל בהיותם בארץ אויביהם שוכים ומעונים עיכם דאבה מפני עוני ואיתם לשאול הגיעה מפני חמת המציק המן הרע בין עמלק אשר אמר לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס בעתן של ישראל וכל נוכרא דחימה יצאו דחופים בדבר המלך לתת למשיסה יעקב וישראל לבוזזים לא תאמר פרסה כלתי אל המן וישראל עושה חיל הואיל הלוך אחרי ש״ב בנו״ס בעל כבי ושק ואפר יוצע לרבי׳ ותהי צעקה גדולה והנה באה ונהית׳ שועתם לפני אלהים מרחם ובאהבתו ובחמלתו הוא גאלם מיד צר ותלו אותו ואת בניו על העץ ואת היותר שארמין גא״לנו לעולם ומודיע ידי ה׳ את עבדיו וזעם את אויביו ישראל נושע בה׳ ויאר למו אורה ושמחה וששון ויקר ויהיו לגם:

ויהי מאז הוקבע החדש הזה יוחס אדר אדיר וכאור מאין כמוהו וישימהו על ראש לראשו ולקבין למפלאו׳ תמים דעים ועל המדינות בו יאמר על הניסים על הפורקן על הגבורות ועל התשועות אשר בהתקדש החדש הזה מתעוררים למעלה תאו הדנים הממונים על הנסים ועל הנפלאות אשר בהם ועל ידם תהיה כל נס וכל פלא לאנשי ישראל ביתר הימים מאות אשר הופקד אתם כמשמרת בעצם החדש הזה וביפרט על נימי כללות עדת ישראל בהיותם בארץ שביים כבשה אי׳ בין כמה זאבים אשר מעותדים למקרה ופגע במטרה לרץ בינותם הנה החדש הזה הופקדו מלאכי צבאות על זאת למלטם מיד צר איש איש בכינו אשר יהיו עושים למעשה בעול׳ השפל דבר בעתו ותופר עצת אויביהם והוא כאור מן אד״רי קיום׳ ולתשועת זה אמרת בתשיעי דתעניו׳ גבי מ״ס משנכנס אב ממעטים בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה אמר רב פפא הילכך האי בר ישראל דאית ליה דינא בהדי גוי ליסתמיס מיניה באב דריע מזליה ולמצי נפשיה באדר דבריא מזליה כי זאת לא זאת אבל עדת ישראל בהיותם במצב השלימות שכל עניניהם בתוכים נתונים המה ביד ההשגחה האלהית ולא נמסרו בלתי לה׳ לבדו ולא אמר רב פפא רק כי להיות כי הימים האלה נבא המרום השמונים על הנסים במרומי מרומים גלגים בעוז ותגבורת רב אין ספק כי ביום טובה גם ה׳ יתן הטוב ומדת הרחמים מהגנת אז וביום רעה ההפך מזה ע״ד מ״ש מגלגלין זכות ביום זכאי וחובה ביום חובה וגו׳ וזה ירמוז מאמר הכתוב והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה כי עצם החדש כולו יוצא בעוז

בעוז וחדוה ולא ימי הפורים בלבד כי המה ימי נסים להם לישראל וככר מפרשיו יפרה ליתר הימים כמ״ש :

ואשר להיות כי במאורעו׳ הנסים ימצטו הזכיות כמאמר יעקב אע״ס קטונתי מכל החסדי׳ ומכל האמ׳ אשר עשית את עבדך ודרז״ל כתמעטו זכיותיו וכו׳ על כן קבלו וקיימו שלימים וכן רבים מהפרידים אשר ה׳ קורא להכין ולהתענות יום קודם ערב ראש חדש אדר אשר הוא סגולה נפלאה להיות לו מעיר לעזור לבל יככו מזכיותיו בהפלי׳ הוא יתברך עוזו ונפלאותיו אתו ונעלם ממנו והוא לא ידע כאשר חכמי׳ הגידו אין בעל הנס מכיר בניסו ועת לדרוש את ה׳ על זאת תהיה עתה לפני החדש הזה כאשר בו תתעוררנה כתות מלאכי צבאות הממונים על הנסים ועל׳ הפלאות כמו שנתבאר ונצומה ונבקשה מאלהינו על זאת אולי נוכל נכ״ה בו ולא ינוכה מזכיותינו מאומה. ונוסף גם הוא לדרוש סליחה מאת אלהינו מרחם. לכפר בעד היותינו כפויי טובה בחסדי המקום ב״ה ונפלאותיו אשר עשה. ולא שתנו לב להודות ולהלל לה׳ כמשפט או עשות דברים הנכרים אשר יעשו אלף קרבן תודה כאש׳ היה עושה אבינו יעקב כשנמלט מעשו ומלבן כאשר חכמים הגידו בפ׳ ויבא יעקב שלם והן פגם זה רב אחד בעיני המקום ב״ה כמבואר אצלנו במאמר ד׳ צריכין להודות. והיה כי יחטא ואשם וירא נפלאות ה׳ ולא התבונן הן בכח צומו ותעניתו היום הזה. ימצא כדי גאולתו לכפר עליו. וילוו אל צומם ואל תעניתם הגיון בספר תהלים כולו כי כולו מלא ההודאו׳ על נסי הש״י ונפלאותיו ואחריהם יכונו יחדיו לעתור ולרצות בנוסח עתרה זו. רבש״ע אתה הוא ה׳ אלהים צבאות נורא תהלות עושה פלא וטרם היותנו בחסדך קדמתנו ונפחת רוח בנו והחייתנו ואחרי צאתנו לאויר העולם לא עזבתנו ולא נטשתנו וכאב רחמן בחמלה גדולה גדלתנו וכאומן את היונק אומנתנו ומנעימותיך השבעתנו ובבואינו לעמוד על עומדינו חזקתנו וקחתנו על זרועותיך והרגלתנו ומכל צרה וצוקה מלטתנו ובצל ידך הסתרתנו כעת עבור זעם וכמה צרות נעלמו מעינינו ומהם גאלתנו ובטרם בא מחץ מכתנו הקדמת הרפואה ולא הודעתנו ובעת לא נשמרנו מכל נזק אתה שמרתנו ובבואינו בין שיני אריות שברת מלתעות כפירים ומשם הוצאתנו ובלכתנו באניות בלב ים ברוח סועה מסער ובשבולת מים הושעתנו ותוציאנו לרויה ובחול עלינו חלאים רעים ונאמנים רפאתנו חנם. ובבא שפטיך הרעים על העול׳ עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים פדיתנו ומרוח רעה פניתנו ומדבר מלטתנו וברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו וכהכעסנו אותך במעללינו אשר לא טובים כאשר ייסר איש את בנו יסרתנו ובקראינו מצרה יקרה נפשינו בעיניך וריק׳ לא השבותנו ועוד הגדלת והוספת על כל זה כהנה וכהנה כמאמר נעים זמירותיך

רבות

רבות עשית אתה ה׳ אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר. ולך ה׳ הגד על כל הטובה אשר גמלתנו ועל כל אלה אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר ולרומם ולברך ולקדש וליחד את שמך הגדול הגבור והנורא בפי ישרים תתרומם ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל ובלהקת אראלים תתפאר ותתהדר תשתבח בפי רחומיך תתקדש בפי קדושך תתייחד בפי מייחדך תתנשא בפי מנשאיך אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתיך ובמחנות שרפים וחיות ואופני הקדש תתנשא ותתעלה כי אין כמוך באלהים ה׳ ואין כמעשיך :

ובכן יהר״מ או״א אל אלהי הרוחות רופא כל בשר ומפליא לעשות הפלא חסדיך מושיע חוסים ועמוד לימין אביוני עמך בית ישרא׳ הזרויים בארצו׳ עמי התועבות כבשה א׳ בין כמה זאבים שואגים לטרף לאמר לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדולה הזאת. שובה עלינו בהמון רחמיך הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת וכנה אשר נטעה ימינך ואל תכלה עלינו זעמך ופקוד שבית למלאכי צבאות המופקדים על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועו׳ להתנוס׳ לבל יטושו לתת למשיסה יעקב וישראל לבוזזים וכל הקמי׳ עלינו לרעה תופ׳ עצתם תקולקל מחשבותם והיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה יהי דרכם חושך וחלקלקות ומלאך ה׳ רודפם ופקד׳ עליה׳ במשמרת לשמור צאתנו ובואינו ביום ובלילה׳ בעיר ובשדה לחיים טובים ולשלום ולהצליחנו מכל מקרים רעי׳ ומפחד ואימה ורעש ורתת ומרוח רעה ומשידין ומלילין ולילתין ומכל מיני נפרידין טהירין רוחניים הרג״י מימיי׳ ההולכי׳ בסתר ובגלוי ביום ובלילה ובכל רוחות רעו׳ וחולי׳ הנכפה ואסכרה ודבר ומגפה ומכל פחד לב ודוחק לב ותמהון על שחל ופתן נדרוך נרמוס כפיר ותנין נא בעל הרחמים אל תטשנו ואל תעזבנו כי אם לא נוחיל לרחמיך מי יחוס ויחמול עלינו חוץ ממך. ולכום תעניתנו ותחינתנו היום תקשיב אזניך והאר פניך בגודל חסדך עלינו ובל תנכה מיעוט מע״ט אשר בידינו על נסך ועל נפלאותך אשר הפלית ותפליא לעשות אתנו אל נא תשת אלינו מכת אויבך ושונאיך אשר תשלם אל פניהם להאבידם ותגדל נא חסדך אשר תפליא לעשות אתנו להחיות את נפשינו במדת טובך במדת החסד ובמדת הרחמים כי כן דרכך לעשות חסד חנם בכל דור ודור ולא ינוכה מזכיותנו מאומ״ ותהא סגולת צום תעניתנו מחול ובלא לאשר פשענו ומרינו בכל נפלאות אשר סבונו גם סבבונו וחדלנו מעשות הפה נא בהודות והלל לכבוד הדר שמך ולהביא תודה בית ה׳ כי לא היתה כוונתינו להיות כפויי טובך אפס כי עצמו מספ׳ נפלאותיך ומחשבותיך אלינו בכל עת ובכל רגע

אין

אין דנע בלי פגע ומהם גאלתנו ואתה לא הודעתנו · ואילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע אין אנו מספיקין להודות לך ה׳ אלהינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף אלפי אלפים ורוב ריבי רבבו׳ פעמים עמנו ועם אבותינו הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך חסדי ה׳ עולם אשירה לדור ודור אודי׳ אמונתך בפי חסדי ה׳ אזכיר תהילות ה׳ כעל כל אשר גמלנו ה׳ ורב טוב לבית ישראל אשר גמלם ברחמיו וברוב חסדיו ה׳ אלהי׳ צבא׳ות השיבנו האר פניך ונושעה יהיו לרצון אמרי וכו׳ · ושוב אחר תפלה זו יהגו בתורת קרבן תודה כפ׳ צו וזאת תור׳ זבח השלמים וכו׳ עד לא יניח ממנו עד בקר · ותורת נסכיו בפרש׳ שלח לך · ובפרשת כי תשא ויאמ׳ ה׳ משה פסל לך וכו׳ עד אשר אני עושה עמך:

נביאים ישעיה כ״ה ה׳ אלהי אתה ארוממך אוד׳ שמך וכו׳ עד ונשמחה בישועתו וכסי׳ ל״ח מכתב לחזקיה מלך יהודה כו׳ עד כל ימי חיינו על בית ה׳ · ירמיה סי׳ ל״ג כה אמר ה׳ עוד ישמע וכו׳ עד בית יהודה **יונה** סי׳ ב׳ ויתפלל יונה אל ה׳ אלהיו וכו׳ עד ישועתה לה׳:

כתובים נחמיה סי׳ ט׳ וביום עשרים וד׳ וכו׳ עד ולא נעזוב את בית אלהינו ובדברי הימים א׳ י״ו הודו לה׳ קראו בשמו וכו׳ עד אמן והלל לה׳ ·

ואח״כ בזוהר בלק דף ר׳ע״ב ר׳ פנחס הוה אתי וכו׳ עד דף ר״ב ע״א נגינו דרבי פנחס בן יאיר ובפרשת בא דף מ׳ ע״ב וישא העם את בציקו וכו׳ עד עבדא מהימנא קמי קב״ה ובפרשת תרומה דף קע״ג ע״ב פתח ר״א ואמר הללויה אודה ה׳ וכו׳ עד והתגדלתי והתקדשתי ובזוהר פקודי דף רס״ח ע״א מהיכלא דא וכו׳ עד ואתדנו תמן: ואשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק במנהג חסידים הראשונים אשר תהיה לו מעיד לעזור ומגן בדי גאולתו לרומם קרנו למעלה ולהכני׳ צריו ואויביו תחתיו וישוב יתפלא בו פלאי פלאים כל הימים ובכפיר יבטח ואם לא התענה תענית זה קודם ר״ח יתענה אחר ר״ח ולא עיכב ויעשה בסדר הזה ואף כל ימי אדר אדירים המה להגדיל תורה ולהאדיר כי כל השלימות הנמצא בישראל לפני מעמד הקדוש הר סיני נמצא בהם כאשר בי״ד וט״ו בו קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרע׳ עוז התורה כמ״ש בפ״ט דשבת הדור קבלו׳ בימי אחשורוש ודר״ת ניתנה בשושן הבירה ומודע׳ זאת כי כך היא המדה העליונה שבכל מועד ממועדי ה׳ ואפי׳ מימים טובי׳ דדברי קבלה ודרבנן אשר הושפע בהם שפע ממרומים להעשות בהם נסים ונפלאות הוקבע כח ועוז באותם הזמני׳ להיות מזומנים ומוכנים בכל פעם ופעם חוזר וניאור אותו האור מזהיר בכל העולמות אשר זה סוד מאמר הכתוב

והימים

והימים האלה נזכרים ונעשים שבזה זכר זכר׳ למט׳ נעשי׳ כפועל למעלה וזה בכל דור ודור כי כן קיימו למעלה מה שקבלו למטה וכ״ש בחדש הזה כי בו היתה עיקר קבלת התורה אשר אין ספק כי קרנו תרום בכבוד והדר רב להיות חוזר וניאור אותו האור ממש כאשר היתה בימי קבלת התורה והוקבע חוקם במקורם העליון להוריד שפעם בבא עתם וכן קדושת הימים שלפניהם מעוררי׳ כח עליון להשפיע כח קדושה עליונה ממקורה על ראשי עם קדש וצריך להיות נוהג בימים ההם בקדושה וטהרה להיות מזומנים בהכנה דרבה היא לענ׳ קדושת ימי הפורי׳ במשפט האורים עליונים למעלה ולא עוד אלא נס קריא׳ פרשיות שקלים וזכור בשבתן מייחד יחודי׳ למעל׳ וממשיך שפע בעולמות מיוחד לשמשי ענין אותה הפרשה שעליה נמנו מחנות מלאכים ומרכבות עליונות וכמ״ש בזוהר פ׳ ויקהל דף ר״ו ע״ש בארוכה אשר משם תשכיל ותבין אשר לכל א׳ יש שפע מיוחד ומיוח׳ לאותן הכחו׳ שמהן נשתלשל אותם הענינים או המצות הכתובים באותה הפרשה ובקריאה באמנה ההיא תתגבר סטרא דקדושה ונכנע ונשבר מטה רשעים ומזל ישראל מתעלה כי ע״כ נקרא חדש אדר כי אותו שנאמר בילו באדר׳ שער מתמעט אות התיו המורה על מות כמ״ש בזוהר פ׳ פנחס ובפ׳ בראשי׳ בפ׳ ותרא האשה ונשאר אדר ע״ד שנאמר והוו כעור מן אדרי קיט כמ״ש ובית עשו לקש ונשאר׳ חטה נקיי׳ במאמ׳ הנביא ומחיתה כי לא תקרב אליך כמ״ש בזוהר פ׳ בלק והוא תבירו לסט״א כמו שביארו בזוהר פ׳ משפטי׳ בארוכ׳ ובכן סטרא דקדושה נשלם ומתעלה היינו אד״ר מלכות וא״ד יעלה מן הארץ היינו א״ד מתלת אדר ואות ר׳ רשעים יאבדו ואמרו בראשון דמגילה אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמ׳ והיה העול׳ שעתיד המן לשקול שקלים על ישר׳ לפיכ׳ הקדי׳ שקליהם לשקליו והיינו דתנינן בא׳ באדר משמיעי׳ על השקלי׳ כדי שיקדמו שקלי ישרא׳ באחד באדר לשקלי המן שהיה בניסן והענין לפי פשוטו דנו בזה שהמן ביקש להכנים בישראל עין הרע כי כל קנאי הוא בעל עין הרע והמן היה מקנא וימלא עליו חימה כמו שביארו המפרשים והפיל גורל באיזה חדש יכשר להכנים בהם עין הרע ונפל על חדש אדר שמזלו מזל דגים וישראל נמשלו לדגים מכד ריבויים שנאמר וידגו לרוב בקרב הארץ וידוע שאין העין הרע שולט כי אם ברוב עם ומכד זה חשב המן להכנים בהם עין הרע ומטעם זה נוה הקב״ה להקדים רפואה למכה בהקדמת השקלי׳ שבאו להגין על עין הרע כמבואר מפשוטו שהשקלים שהיו ישראל נותנים הוא כדי שלא ימנה אותם וישלוט בהם העין כמו שקרה להם בימי דוד ששלטה בהם עין הרע לכן נוה הוא יתברך שיתן כל אחד מחצית השקל וימנו השקלים ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם לפיכך העשיר לא ירבה שאם כן אין

יוכל

יוכל לידע מכ"ייבא על פי השקלים וכחשבון הזה ניוה הוא יתברך לישראל שיתן כל אחד [מיד] בא' באדר שמשמיעין על השקלים כי מיד כשנכנס אדר שמזלו דגים אשר ישראל נמשלו להם מגד ריבויים ויש לחוש לעין הרע מיד יתנו השקלים דוגמת השקלים שכפרשת כי תשא ואז נהפך המזל דגים להורות הדרכה שישראל נמשלו לדגים אלו שאין עין הרע שולט בהם כי פסוק וידגו לרוב נאמר לבני יוסף שנאמר בן פורת יוסף בן פורת עלי עין אשר חכמים הגידו אל תקרי עלי עין אלא עולי עין שאין עין הרע שולט בהם כדגים הללו שאין עין הרע שולט בהם מגד שהם מכוסים כך ישראל מכוסים מגד השקלים שמונין השקלים ולא הגברים וז"ש ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם כי המן בקנאתו ביקש להכניס עין הרע ולסוף נהפך הגורל עליו כמ"ש ר"א המודעי שאסת' קנאתו בפרים והשרי' הכניסו בו עין הרע ושם נפל שדוד ·

ובפרק בני העיר אמרו באחד באדר משמיעים על השקלים מ"ט דכתיב עולת חדש בחדשו אמרה תורה הבא קרבן מתרומה חדשה ומלי' אלא שרים לקיים עליה הוא דין ולמה היתה המצוה הזאת לחדש התרומה בחדש ניסן ולא בחדש אדר ואמר שמפני שהיה גלוי לפניו ענין המן קבע אותו בחדש ניסן שנמצא נצטרך להקדים השמעת החדש א' לתרומתה מן הטעם שאמרו בגמרא אי משום דשואלים ל' יום קודם אי משום שלחנות ונמצא לפי השמעתם בא' באדר שקודם לשקלי המן · ומורי כר"ו היה נותן ייחס שקלים או יגם שקלי המן ע"ד שכתבו התוס' שעשרת אלפים ככר כסף עולה חגאי השקלים של ת"ר אלפים · והוא כשנחשוב שכום כל חגאי השקלים אשר נותנין ס' רבוא כל ימי חייהם שהם נ' שנה כי ימי שנות האדם ע' שנה צא מהם כ' לפיטו' ישארו להם נ' שנה שכל אחד מישראל נותן בהם מנה של חול למחצית השקל' של קדש מידי שנה בשנה הרי ס' איש נותנים בחייהם ס' מנה שהם ככר והם היו ת"ר רבוא הרי כולם נותנים ס' ככר ולפיכך אמר המן כדאים שקלי לבטל שקליהם ·

ויותר מכוון מזה יתכן כי המן ידע כי בצאתם ממצרים היו ת"ר אלף והם עולין לס' רבוא ובערכים כתיב והיה ערכך הזכר נ' שקלים כסף והככר הוא ס' מנה ושל קדש כפול היה הרי ככר ק"ך מנה והמנה הוא כ"ה שקלים נמצא ערך האדם ב' מנה ונמצא כל ככר מככר הקדש עולה ס' איש כי ב' פעמים ס' עולה ק"ך ותדע כי כי' אלף ככר משל קדש יש ערך ס' רבוא · אשר בזדון לבו חשב מחשבות לירש שקלי עדת ישראל כאמור ועוד טעמים אחרים הלא המה בכתובים ייחס שקלי ישראל לשקלי המן אשר היא היתה הארוכה למחלתם ולכך נסמכ' לפ' שקלים פרשת ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור רמז למרדכי כתרגום מירא דכיא אשר בצדקתו יבטל שקלי

שקלי המן ·

הנה כי ענין השקלים הלא היא תועלת עצום לאישי ישראל וע"כ קבעו קריאתן בצבור אשר בקריא' ההיא תרומממנה קרנות סטרא דקדושה ולא יחשוב האיש שישראלי לאמר מאי דהוה הוה וכבר נשתתק המן ומה גם מקדש המעוז חרב ובטלו השקלים · כי הלא לכם לדעת כי כל הדברים הנעשים פה למטה בעולם הגשמי יש להם שורש למעלה והנה כל מקום אשר הסטרא אוחרא רוצה להתגבר מקדים סטרא דקדושא להתגבר כמ"ש בזוהר בראשית דף י"ד וביארנוהו בארוכה בפרקי שבת והוא סוד מאמרם ז"ל הקב"ה בורא רפואה לישראל תחלה ואחר כך מכה אותם והנה בשמים ממעל יש שקל הקדש בסוד פלס ומאזני משפט לה' · ולעומת זה הם מאזני מרמה בסט"א בסוד הטיקלא דעשיקת נשמתין כמ"ש בזוהר פ' משפטים והוא שורש פורה רוש המן הרשע אשר תגמת פניו לחטוף נפשות של ישראל להשמיד להרוג ולאבד · וראוי [לשית] לב לדעת כי עדיין שורש המן קיים והוא מ"ש בפ' מלחמה לה' בעמלק מדור דור אין לך דור שאין בו מאותו זרע פסול והקב"ה מאבדו מן העולם וזה נמצא מפני כי השורש עדיין הוא קיים למעלה בסט"א וענין השקלים הוא ענין פדות נפשינו מיד אויב ומהטיקלא הנז': ולכן ע"י קריאתה בצבור תגביר סטרא דקדושה והוא מה שנאמר כי תשא את ראש בני ישראל בסוד ה' בראשם וכל איש הירא לא יעבור מלהשתתף עם הצבור לשמוע קריאה נאמנה זו ויכוין למצוה זו ואמרו במדרש תנחומא ז"ל ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת איני נזכר א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן כך בכל שנה [שקוראין] אותה כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את. ראשם תכין ממה שקרינו בענין כי תשא את ראש שא את ראש בני ישראל לא נאמר אלא כי תשא את ראש בני ישראל עכ"ל: ואנכי נהגתי לכתוב בשפתים פרטי דברים האלה לפני קריאתה בזה הנוסח:

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה וכו' · הנה אנכי בא לשמוע קריאת פרשת שקלים לעורר שקל הקדש פלס ומאזני משפט לה' ולהכניע מאזני מרמה בגבול הרשעה הנגב באריה יכסוף לטרוף ובכפיר יושב במסתרים ובסגולת קריאה נאמנ' זאת קדמה פניו הכריעה פלטה נפשי מרשע חרבך תמחה את זכר עמלק כמו ן יסובב מגורן וכעשן מארובה וברצונך תשוב ותרום ותגביה קרננו למעלה ע"י משה עבדך כמו שהבטחתנו כי תשא את ראש בני ישראל וכחסדך תבנה מקדש המעוז במהרה בימינו לאסר ולקיים מצות שקלים בפועל ויהי נועם ה' אלהינו וכו' ·

ואולם מרגלא בפומיה דהרשב"י ע"ה לומר במילין

במילין ובעובד׳ את יצר מה דאתע׳ לעילא על כן הנהגתי בקהל עדתי אחר קריאת פ״ת דשקלים להמתנדבים בעם ואני בראש׳ לבר׳ הש״כ לתת מחצית השקל מהמטבע הקבועה באותו מקום לעמלי תורה זכר למחצית השקל וכא׳ באדר נוהגים מהם או ביום צום תענית אסתר כמנה׳ וכה יעשה כל אשר יש ספק בידו לעשות כי הוא תועלת עצום לרומם דגל הקדושה למעלה ראש אשר בדרך זה יכונו יחדיו מילין ועובדא לאתערא אתערותא דלעילא.

ובשבת זכור קורין פרשת זכור את אשר עשה לך עמלק

שזכירת ענין עמלק ענין הכרחי הרבה מאד ועל כן זכרונו בא חיובו בתורה כמ״ש זכור את אשר עשה לך עמלק והזכירה איכה זכירה בלב בלבד אבל חיוב להעלות זכרונו בפינו ושפתינו כמ״ש בספרי זכור יכול בלב כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמור הא מה אני מקיים זכור שיהיו זוכרים בפה ומזה למדו הפוסקים שקריאת פ׳ זכור כנזכור היא מצוה מן התורה כמ״ש הרמב״ן ובעלי התוס׳ גם כן מסכימים להלכה כן בפ׳ היה קורא דאמרינן התם תורה בלשון הקדש נאמרה ופירש רש״י ז״ל לקרות בתורה וכתבו הם ז״ל ולא כהירא דהא עזרא תיקן לקרות בתורה וי״ל דמיירי בפרשיות המחויבות לקרות בתורה כגון פרשת זכור וכו׳ וכן כתבו גם כן במגילה שקריאת פרשת זכור מן התורה ובפ׳ ג׳ שאכלו אמרו פעם א׳ בא ר״א בבית הכנסת ולא מצא שם עשר׳ ושחרר עבדו כדי להשלים לי׳ והוקשה להרא״ש ז״ל היאך דחה ר״א עשה דשחרור העבד שאסור לשחרר את העבד מן התורה מפני צורך השלמת י׳ שאינה אלא מדרבנן והסתפק שם לומר שהיה מפני קריאת פ׳ זכור שהיא מצוה מן התורה וכתבו הפוסקי׳ שבני הכפרים מחוייבים לבא בב״ה לשמוע פרש׳ זכור מחיוב שמיעת קריאת המגילה באופן שמדברי כולם אתה למד שזכרון הענין הזה בפה חובה עלינו מאד וטעם ההקפדה רבה מאד בענין הזה להיות נזכר תמיד ואל ישכח הוא אשר חכמים הגידו אשר קרך אר״א הקירה משל לקדירה שהיתה רותחת והיה כל א׳ מתיירא לשים ידו בתוכה בא אחד ושם ידו בתוכה אע״פי שנכויה הוקירה בפני אחרים. כך כשיצאו ישראל ממצרים נתייראו כל האומות שנאמר אז נבהלו אלופי אדום כיון שבא עמלק א״ג״פ שנטל את שלו מתחת ידם הקירם בפני אחרים והיינו דכתיב אשר קרך ומלבד זה הנטרף לו עוד ענין אחר אשר הוסיף על חטאתו פשע מצד כוונתו במלחמה ההיא כי כל הגוי והממלכה אשר יתעורר להלחם עם גוי א׳ להכאתו ולטובתו לשלול שלל ולבוז בז לא יפקד עליו עון אשר חטא אך אמנה כשלא תהיה כוונתו במלחמה ההיא לשום תועלת אחר אלא לעשות נקמה באנשים ההם יגדל

העון מאד מפני שאין זה כי אם רוע לב וכל לעומת זה העון הזה גדל מאד בעמלק וחטאתו כבדה מאד מפני רוע מחשבתו אשר היתה אתו במעשה ההוא וכמו שפירשו כת הקודמין בכוונת הכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים כלומר שהיה בדרך שאין ליחם אליו תועלת לקיח׳ ארצם מידם שהכה היה בצאתכם ממצרים שלא הי״ל תועלת השלל והמלקוח ולפעמים יתעורר המלך לעשות מלחמה אף על פי שלא יקוה לו תועל׳ רק כדי להודיע לבני אדם גבורותיו ולעשות לו שם על פני כל הארץ באופן שיגורו ממנו כל יושבי תבל בראותם מלחמה רבה ועצומה אשר יעשה אותה וכל מעשה תקפו וגבורתו ואמנם חוזק הגוי והממלכה אשר תראה הגבורה בנצחונם יהיה מצד חוזק הערים אשר הוא יושב בהמה כי בהיות הערים גבוהות בצורות חומה גבוהה דלתים ובריח יצטרכו לגבורה רבה לכבישתם ולפי רוב חוזק העיר ותוקפה כן ירבה וכן יפרוץ נער כבישת׳. או יהיה מצד העם הנמצא בה גבורי כח מלומדי מלחמה חוזקים כראוי מוכן או יהיה מצד השגחת העם היושב עליה מאת ה׳ מן השמים וגבורת המשגיח עליהם וכמו שהיה סנחריב מתפאר ואומר מי בכל אלהי הארצות אשר הצילו את ארצם מידי וכו׳ באופן שהיה מראה גבורתו על שלא יכול לו שום אלוה מאלהי העמים. ואמנם כשבא עמלק להלחם עם ישראל לא היה אצלם שום אחד מאלה השלשה דברים עד שנאמר כי התעורר למלחמה לתהלה לשם ולתפארת כי הם לא היו בעיר מבצר אפס על הדרך. פרוזים אין חומה גם לא היו גבורי כח אפס עייפי׳ ויגיעי׳ גם לא היו מושגחים מאתו יתברך באופן שתהיה לו גבור׳ בנצחונם נגד ה׳ המשגיח בהם כי ישראל אז סרו מאחרי ה׳ בענין מסה ומריבה כאשר חכמים הגידו ולא היה מקו׳ להתפאר על נצחונם נגד ה׳ והוא מאמר אשר קרך בדרך שהיתה המלחמה על הדרך פרוזים אין חומה ואתה עיף ויגע בלתי גבורה ולא ירא אלהים כי לא היית ירא אלהים שיהיה ה׳ נצב עליך ושתהיה המלחמה נגד ה׳ באופן כי לא היה מקו׳ במלחמה זו כלל להיות לו לתהלה לשם ולת״ת והיה ראוי גם שימנע ממנה כפי חק המלכים וכאותה שאמרו על אלכסנדרוס מוקדון שהלך לצור על עיר אחת של נשים וא״ל אשה חכמה שביניהן עצה הוגנת שיחדל מן המלחמה ההיא דאי קטלי לך אמרי נשי קטלוהו ואי קטלת להו אמרי נשי קטלת. אמרו כי המלחמה ההיא קרובה להפסד ורחוק׳ מן השכר שאם ינוצח ממנה תהיה לו חרפ׳ עולם שנשים נצחו בו ואם הוא יגבר עליהן לא תהיה לו לשם ולתפארת כלל כי יאמרו. נשי קטלת וכתב שם אנא אלכסנדרוס הוית שטיא עד דאתאי הכא וילפית עצה וזה היה במלחמת ישראל זו שהיתה קרובה להפסד ורחוקה מן השכר וכפי חקי המלכים לא הי״ל לעמלק לעורר עליה אך

הוא משנאתו ישראל שנאה רבה ומשטימה גדולה וחפץ לכלותם מעל פני האדמה ונתעורר על המלחמ׳ ההיא על כן היה עונו גדול מנשוא וזה מאמ׳ זכור את אשר עשה לך עמלק שלא היתה כוונתו לשום תועלת ועניין כלל אלא לך ולרעתך ומכלל הדברים האלה נא ולמד כמה היו ישראל בסכנה עצומה במלחמה ההיא כי כל הסבות אשר הזכיר כאן הכתוב לומר אשר קרך בדרך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים הן הנה היו סבות גדולות שיפלו בידו לולי ה׳ שהיה לנו למען הציל אותנו מהסכנ׳ ההיא וכן היה בימי אחשורו׳ שרפו ידיהם מן התורה והיו תולין עיניהם במורעא רבא ועל כן הגדיל אויב וכמע׳ הן נגענו כולנו אבדנו ולא יזכר שם ישראל עוד לולי ה׳ שהיה לנו ובלפי כוונה זו קבעום חובה לעלות זכרון עמל׳ לפני ימי הפורים כאשר שניהם יחדיו שוו בשיעוריהם והלא כה דבר ה׳ לאישי ישראל זכור את אשר עשה לך עמלק בזמן שרפו ידיך בתורה אשר הזכירה זו תהיה לך מעיר לעזור לשעת בלבך שכל זמן שיש לך רפיון ידים בתורה או לעומת זה ירפו ידך נגד האויב וגבר עמלק ·

ובזוהר פרשת בשלח ביארו סוד מלחמת עמלק והדברים כאשר המה ז״ל ויבא עמלק א״ר ש רזא דחכמת׳ מנזרת דינא קשיא קא אתיא וקרבא חדא אשתכח לעילא ותתא וכו׳ אמר קב״ה כד ישרא׳ זכאין איכון לתתא אתגבר חילא דילי על כלא וכד לא אשתכחו זכאין כב יכול מתישין חילא דלעילא ואתגבר חילא דדינא קשיא תא חזי בשעתא דחבו ישראל לתתא מה כתיב ויבא עמלק וילחם עם ישראל אתא לקטרגא דינא ברחמי וכלא אשתכח לעילא ותתא ברפידים ברפוי ידים דרפו ידיהון מאוריתא דקב״ה וכו׳ א״ר ש לעילא ותתא קטרוגא דקב״ה הוה לעילא כמה דאתמר לתתא בקב״ה הוה דיהא נסבי לגבריו גזרי לון ערלתא דרשימא קדישא ונטלי להו וארמו לון לעילא יאמרי טול לך מה דאתרעית ועכ״פ דקב״ה הוה קבלא ויאמר משה אל יהושע בחר לנו וכו׳ וכי מה חמ׳ משה דסליק גרמיה מהאי קרבא קדמאה דקב״ה פקיד אלא משה ידע עיקרא דמלה אמר משה אנא אזמין גרמי להו׳ קרבא דלעילא ואנת יהושע זמין גרמך לקרבא דלתתא והיינו דכתיב והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל ישרא׳ דלעילא ויתגבר על ידוי א״ר ש וכי קלה היא בעיניך קרבא דא דעמלק ת״ח מן יומא דאיתברי עלמא עד ההוא זמנא ומההוא זמנא עד דייתי מלכא משיחא ואפילו ביומוי דגוג ומגוג לא ישתכח כוותיה ולאו בגין חיילין תקיפין וסגיאין אלא בגין דבכל סטרין דקב״ה הוה ויאמר משה אל יהושע אמאי ליהושע ולא לאחרא והא בההיא זמנא רביא הוה אלא משה בחכמת׳ אסתכל וידע מאי חמא חמא לס״מ דהוה נחית מסטר דלעילא לסייעא לעמלק לתתא אמר משה ודאי קרבא הכי לתתאי יהושע בההוא זמנא בדרג׳ עלאה

יתיר אשתכח וכו׳ א״ר ש כההוא אתר דאקרי נע״ר ודא הו׳ רזא ויהושע בן נון נע״ר נער ודאי לא ימיש מתוך האהל ההוא דאקרי אהל בג׳ יגען דבכל יומא ויומא הוה יניק משכינת׳ וכו׳ בג״כ חמא משה לס״מ נחית לסייע׳ לעמלק אמר משה ודאי האי נער יקום לקבליה ושלום עליה לנצחא ליה מיד ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא והלח׳ בעמלק דילך היא האי קרבא דלתתא ואנא אזדרז לקרבא דלעילא א״ר ש בשעתא דנפק יהושע נער אתער נער דלעילא מטטרון ואתתקן בכמה תקונין בכמה זיינין דאתקינת ליה אמיה לקרבא דא לנקמא נוקמא דברית והיינו דכתיב חרב נוקמת נקם ברית ודא הוא רזא דכתיב ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב לפי חרב ודאי ולא לפום רמחין וזיינין אלא בחרב האי היא דאקרי חרב נוקמת נקם ברית ומשה אתתקן לקרבא דלעילא ובולי תלאה בקרבא דא דעמלק אשתכחו עלאין ותתאין וע״ד ויהי ידיו אמונה והימנותא כדקא חזי וכו׳ ויאמר ה׳ אל משה כתוב זאת זכרון זא״ת דייקא כי מחה אמחה מחה לעילא אמחה לתתא זכר דוכרנא דלעילא ותתא א״ר יצחק כתי׳ כי מחה אמחה וכתיב תמחה את זכר עמלק אלא אמר קב״ה אתון מחון דוכרני׳ לתת׳ ואני אמחה דוכרניה לעיל׳ וכו׳ ובסוף הפרשה אמר רבי יהודה מלחמה לה׳ בעמלק מדור דור בכל דרא ודרא בכל דרין דאתיין לעלמא לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא בישא וקב״ס אגח בהו קרבא עכ״ל בקיצור ·

הנה משם בארה עוכם מלהמת עמלק עם ישראל עד היכן הגיע וס״מ שר של עמלק דהוה נחית מסטרא דלעילא לסייעא לעמלק לתתא ואילו ישראל הוו זכאין מאפס ותוהו נחשבו לפניו יתברך אכן בהיותם רעים וחטאים לה׳ מאד היתה קשה לפניו יתברך כקריע׳ ים סוף כאשר ס״מ הוא שרו של עמלק כמ״ש בזוהר איהו עמלק איהו גולית הוא ס״מ הוא מלאך המות אתלבש לכל חד כפום הרחוי ובכל חטא ועון אשר יעשה כל איש ישראל היה מוסיף כח בו ואם הכחנו מאשרים ומחזיקים אותו איכב׳ יפילהו ה׳ למעניכו כי כך היא המדה שאין אומה נופל׳ עד שתפיל שרה תחלה כמ״ש יפקוד על צבא המרו׳ במרו׳ ואח״כ על מלכי האדמה באדמה אשר מטעם זה הצריך הוא יתברך עם עמלק והכיחו מדור דור יען אין דבר קשה לפני המקום ב״ה כי אם ברצותו להטיב אל יחיד או אל רבי׳ ועונותם מעכבים ושופט כל הארץ לא ישה משפט חלילה ומטעם זה גם כי אויב הוא יתברך לעמל׳ ויאהב את ישרא׳ הנה עבר ידות לו יתברך ברצונו להפילו אך כאן שצריך להפיל את שרו תחלה ואנחנו מעכבים בידו שאין שר זה כיתר שרי האומות כי הלא זה ס״מ הוא שטן הוא יצה״ר ובעונות ישראל יתחזק במעוזו יותר ויותר ואיככה יפילהו הוא יתברך אם לא נשוב מעבירות שבידינו · ולכן בכל

פעם שנזכה גאולתינו העתידה שביאת מגלות החיל הזה המר והנמהר כאמרה שם תשובה והיה כי יבאו עליך וכולי ושבת עד ה' אלהיך ואומר כנגד לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך וכן בכל מקום בתורה בנביאים ובכתובים וזהו ענין חבלי משיח אשר חכמים ז"ל הגידו יען שלשאר שרי המלכיות ברוב זכיות מספיק אכן להפיל שר עמלק צריך כרחן וטהר לגמרי בל ישען על עונינו ועל כן אם נשוב מעצמינו יחישנו הוא יתברך ואם לאו יהיה בעתה ולמען נשוב יהיה חבלי משיח לזככנו עד שכל הנשאר בציון קדוש יאמר לו ולכן מפלת עמלק הניחה הוא יתברך מדור לדור עד בא דור שכלו זכאי או אם יהיה חייב ויהיה עת קץ ימרק אותנו בחבלי משיח עד שובנו עד ה' ויותש כח שרו של עמלק ויפול עזור .

וזה ביאר החכם הגדול משה אלשיך ע"ה הכתוב ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים כי הלא יתאמץ לבב אנוש ומה גם ישראל שבאותו הדור ויותר מהכל יהושע באמור האם כל כך בעיני ה' רע עמלק למה איננו מאחריבו כמו רגע ועל כל ההכנות שעשו משה ויהושע במלחמתו לא הספיק רק להחלישו . על כן כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע . אל יתמה איך כל ההכנות של משה ואהרן וחור וגם היות על ידי יהושע בע"ר לא ימים מיתק הא"ל ומזרע יוסף שטנו של עשו . עם כל זה לא כילה אותו כי אם ויחלוש בלבד . שער של עמלק אין מפלתו כי אם ביד ישראל ע"י שובם מכל עונותם ואז יכבש ונפילהו מלמעלה ושוב הוא יתברך יפילהו מלמטה וז"ש כי מח' אמחה בכפל מחה את השר שעל השמים ואחר כך אמחה אני את זכר עמלק מתחת השמים הפך שאר האומות שתחלה הוא ית' יפיל השר בשמים שהוא צבא המרום במרום ואחר כך אומר לישראל השמד מתחת השמים את העם אך בזה בהפוך הוא כי מלחמת השר הזה בשמים מוטל' על האדם כי הוא מלחמת היצה"ר ומלחמות עמלק הוא לה' איש מלחמה מתחת השמים . אמנם בפ' זכור נאמר והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויבך מסביב בארץ אשר אלהיך נותן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח כי אז כנאמר 'ממצרים ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים על כן לא היה אפשר למחותם עודך בלתי ירא אלהים כי א"א להפיל את עמלק כל עוד שימצאו דברי עונות בישראל כאמור אכן בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב בארץ שהוא מכל האויבים המסבבים את האדם שהם כל כחות הטומאה שבראתם בעונותיכם שהם המוסיפים כח בשרו של עמלק אז כנפול האויבים ההם כי לא תהיה לך אשמת דבר ותעש' כבשרונך שהארץ שהיתה במתנה שוש לה הפסק שתהיה נחלה לרשתה שאין לה הפסק כי לא תירא תהיה הארץ אחריך לאויב אז יקל הדבר לפקוד על השר תחלה במרו' שהוא על השמים שהוא על הכונגע אל הוא ית' ואז לא ישאר לך לעשות רק שתמחה את זכר עמלק מתחת השמי' שהוא ש' מלך האדמה באדמ' שהוא זכרו שתחת השמים כי מה שהוא במרום שמעל לשמים כבר יהיה עשוי על ידי וכלפי זה הוא אומרם בזוהר אתון מחון דוכרניה לתתא ואנא אמחה דוכרניה לעילא :

והנה הוא יתברך מגיד מראשית אחרית והוא כי אחרי אומרו כי מחה אמחה את זכר עמלק ראינו מה שציוה לאם בשובנו לארץ למחות את זכר עמלק אמר הוא יתברך הנה זה אמרתי לעשות ע"פי צווי אבל ידעתי כי לא יתקיים בדורות אלו כאשר היום וישאר הדבר עד עת קץ וזהו ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור וז"ש גם פה לא תשכח לומר מלא אמרתי והיה בהניח וכו' תמחה וכו' שהוא בימי שאול אך ידעתי כי לא יגמר אז וישאר לדורות עולם באופן שלא יספיק לומר לך זכור פעם כי אם לא תשכח שהוא משך זמן שנודע בו שכחה כי רב הוא . ולכן מפטירין אחריה פקוד את אשר עשה לך עמלק להודיע איך עדיין לא נתקיים מחייתו של עמלק ומלחמה לה' בעמלק מדור דור עד יתוקן עולם במלכות שד"י . ועל כל זה קבעוה חובה לקרותה בצבור למען דעת כל עמי הארץ ליראה את ה' הנכבד והואיל הלוך אחרי ס"ב מצבירות שבידם להתיש כח שרו של עמלק ונפל עזור וישוב אל הארץ כשהיה ומה מאד יתאונן אדם חי גבר על חטאיו לאמר אוי לי איככה אוכל וראית צרי ואויבי לי שורש' בעמלק מתגברי' ואולכי' בעון פשעי וחטאתי והמר שדי לו מאד על חרבן בית מנוחתו זה כמה ימים ושנים ושמו השמאלל בגוים ואשר אין כסאו שלם ואין שמו שלם כל עוד שורשו של עמלק קיים ובשלי הסער הגדול הזה כאשר יתוסף כח ואומץ בשר שלו הוא ס"מ ושטן הוא יצ"הר בעונותי הרבים והעצומי' ואוי לי על שבנים שגלו מעל שולחן אביהם וכל האזרח בישראל ישבו במוקות ומבוכו' ומידי יום ביום עברו רעות ותלאות על ראשינו ואין דורש ואין מבקש לדעת על מה עשה ה' ככה לעם סגולתו אשר בחר לו לנחלה איך הם הולכים מדחי אל דחי שיו הלוך וחסור מיום ליום ואין לך יום שאין קללתו מרובה מחברו ויראי ה' וחושבי שמו נתונים המה למרמס רגל השור והחמור וגם ערב רב עלה אתם דור דור מסהו' זרעא בישא דעמלק לנתוש ולנתוץ תמכין דאורייתא' יאבד כל זכר למו ואני הייתי כוהב בקהל ע"תי בשבת זכור לדרוש ש' העם כל פרטי הדברים האלה לעורר לב הנכטר ביתר דברי כבושי' לאמר הנה בואו וראו אהבתו וחיבתו ית' עמכם עדת ישראל עם הקדש כי הנה גלוי וידוע העוות אשר עוות עמלק הרע ההוא כי בא לקראתנו

וישוה את עצמו כנגדו ואת שרו עד ה' כי שם אותו בכף מאזנים ואת אלהי עולם ה' בכף שניה ויכריע את עצמו ואת שרו לעומתו ית' וישם פיו כחרב חדה נגד ה' לדבר ולומר על המזלות בזרוק אותם כלפי מעלה ואמור אין ית' טול לך מה שבחרת. ועם כל זאת גדלה חיבתו יתברך ויאמר לנו זכור את אשר עשה לך עמלק לומר אף כי שתים רעות עשה עמלק אחד לי וא' לך אשר עשה לי בדברים הרעים אשר דיבר ואחד לך על אשר שלח ידו ביהודים לך הכני שם פני על אשר לך ואומר זכור את אשר עשה לך עמלק ואכיח את אשר לי עד פקדי הנוגע אליך אשר כך היא דרך אהבתו וחיבתו יתברך של עם סגולתו לעזוב את שלו ולדרוש כבוד בניו כאשר עשה בפרעה שעזב אומרו מי ה' וכו' ופקד על אומרו וגם את ישראל לא אשלח. וכן בימי ירבעם בהקטיר לעז האריך לו ובכנותו את ידו על הנביא מיד ותיבש. ולכן אמר הוא יתברך זכור את אשר עשה לך כלומר כי זה אחזיק לזכור יותר מהנוגע אלי:

ועתה אחי ועמי הביטו וראו היום חיך מתוק מזה בואו אחי בואו ריעי זרע קדש ברוכי ה' חוסו על כבוד היוצר ברוך הוא לשוב אל ה' ומהחמס אשר בכפיכם כי קשה עונשן של מדות מעונשן של עריות והן הנה היו בעוכרינו בצאתנו ממצרים לבא עלינו עמלק המן הרע ההוא כמ"ש התוספות בקידושין גבי ואימא מורא משקלות וכו' ז"ל ורבינו יצחק מפרש דמייתי מורא במשקלו' כדאמר במדרש זכור את אשר עשה לך עמלק ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים היינו בשביל המשקלות ועל עון זה בא עמלק דבתר פ' משקלות כתיב זכור את אשר עשה לך עמלק והיינו דכתי' במשלי מאזני מרמ' תועב' ה' וסמיך ליה בא זדון ויבא קלון שעל עון זה בא זדון וקלון של עמלק ע"כ. וסוד הדבר ביארנו בפרקי שבת בסוד קליפת נוגה ע"ש ואין ספק כי גם עתה בגלותינו המר עון הוא הוא היה בעוכרינו להגביר כח ועוז שרו של עמלק על משך זמן ארוך ומר הזה כי אם הספיק זדון עון המדה זה להגרו' עלינו עמלק הרע בהיותנו במצב מערכה נשגבה עם כל זאת גדל הכאב להגביר כח שרי של מעלה ויבא עמלק וכ"ש בהיות מצב מערכת ישראל שפלה יביא בארעא שתתגב' ותתוסף כחו של שרו של עמלק יען נהוותו לאמ' מי יורידני ארץ כל זמן שמדה זו מצויה ביד עדת ישראל והעולם מתמוגג וגזרות רעות מתרגשות בעולם אשר עיין המשקלות הוא שורש פורה ראש ולענה לאריכו' הגלו' המר כל הזמן הנפלא הזה בתת עוז וחיל כשונה זה לשרו של עמלק ואיככה יפילו הוא יתברך והוא נשען בעונותינו כמו שביארנו ואני הנבער ראה עוני עמי פרוצים מאד במורא משקלות ועל מדה זו אין מעלימין לית דין ולית דיין ונעשה להם כהיתר גמור: וכל האיש אשר ידע נגעי לבבו במדה הגרוע הזאת יחוס על כבוד קונו ויחוס על

העבר ומהחמס אשר בכפיו יען כי רבו רבים ואצילי בני ישראל יאותה להם לחומלה ולשית עיני השגחתם על זאת ולהעמיד ממונים שיהיו מחזרין על החנויות של מוכרי מזונות ושל סוחרי' יותר מהם כאשר אין מי שישגיח עליה' ועוד יוסיפו סרה בברח העודף המה על מוכרי מזונות במאזנים מקולקלות ובמדות חסרות וגורמים חילול ה' בגוים מאד עד להפליא וכן כתב הטור בסימן רל"א המודד או שוקל חסר לחברו או אפי' לגוי עובר בלאו דלא תעשו עול במדה במשקל ובמשורה וחייבים ב"ד להעמיד ממונים שיהיו מחזרין על החנויות וכל מי שנמצא אתו מדה חסר' או משקל חסר או מאזנים מקולקלות רשאי' להכותו ולקנסו כאשר יראה לבית דין ואפילו להשהות בחנות מדה חסרה אסור אע"פ שאינו מודד בה שמא יבא מי שאינו יודע וימדוד בה ע"כ ויתר פרטי הדברים בזה כאריך בחלק השני בשער התשובה בס"ד ובכן ישוב ה' מחרון אפו ולא נאבד כאורך גלותינו ויהא קל בעיני ה' להפיל שרו של עמלק מעל בשמים ועל הארץ מתחת על ידינו ובכשרון תשובתינו:

עוד זאת דרשתי להם על ענין השבת אשר חכמים הגידו כי מלחמ' עמלק נתעורר על ישראל בענין חלול שבת ואסמכוהו אקרא ויהי ביום הז' יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו מה כתיב בתריה ויבא עמלק וכן אמרו בזוהר דף כ"ט באריכה ע"ש סוד הדבר. וזה זכור לשמור ולקדש את יום השבת וזה זכיר להשמיד ולאבד ולהכרית זרעו של עמלק והא בהא תליא. והן רבים עתה בדורות הללו כשלו ונפלו באיסור חילול שבת וצריך לאצילי ישראל לדרוש אליהם הלכות שבת החמורה מידי שבת בשבתו למען דעת כל עמי הארץ חומר שבו וכל חוקותיו וכל תורותיו יבינו וביותר צריך להזהירם בחומר איסור דבור של חול אשר השווהו בס' הזוהר לחומר איסור המלאכ' כמו שביארנו באריכה בפרקי שבת וחייבים ב"ד להעמיד ממונים יראי ה' וחושבי שמו שיהיו מחזרין על יושבי קרנו' בשבת למנוע ישיבתם משם ולהכות אותם בשוטים או לקנס עליהם ממון להבלתי ישמע אליה' ושיהיו מחזרין על בתי בני ישראל עמי הארץ במוצאי שבתות לבל יחללו שב' החמודה כאשר פשתה המספחת הזאת ברבת בני עמינו להדליק את הנר ניתר המלאכה אחר ערבית מיד כאשר יחשכו כוכבי נשפם ואין בהם תבונה כי מחזה הכוכבים איננה מעלה לדין זה וצריך להמתין בשיעור הצתים כמו שביארנו בפרק י"א דשבת ע"ש וכאשר יהיו נשמרים מחללו אז יותם שרו של עמלק ויאבד זכרו מני ארץ כי כולם יראים ונכנעים מאות זה כמ"ש בזוהר פ' נח דעל כן אמרו אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות כראוי מיד היו נגאלים והכוונה מבוארת לחכמי המדע כי אין הכוונה לשמור ב' שבתות דווקא רק הכוונה אם ישמרו אפילו שבת

א'

א' בכל חוקותיו ותורותיו אז היו מייחדים כ'שבתו' בינה ומלכות כמ"ש בריש תקון מ"ח והיה אם על בנים חרות על הלוחו' היו נגאלים שאז אין שר של עמלק שולט עליהם וא"כ איך ולמה תערוג נפשינו לפני אלהים על איחו' הגלו' כל זמן הנפלא הזה בתפלות אחת ותשע ביום · ואנחנו לא נגדור פרצות הדור בדברים אשר בהן מחזיקין חוזק הגלות במסמרים לא ימוט וגבר עמלק וכן הוכחתי עוד על אנשים אשר אחר כל הנסי' שהפלי' הא-ל יתברך לעשו' אתם נסו את ה' ויאמרו הים ה' בקרבנו אם אין ולא שתו מולאת שמים בלבבם לאמר כידא נא את ה' אלהינו הא-ל המושיע אשר גם העון הזה היה בעוכרינו להתעור' עלינו מלחמת עמלק במדבר כאשר חכמים הגידו מסמיכו' היש ה' בקרבנו אם אין לויבא עמלק ועוד יתר דברי' אשר כבר הודעתי בספר הזה ודי בזה הערה ·

ובכן יעשה כל איש חכם לב בקהל עדתו להיות דורש בשבת זכור בזכרון תוקף הנס מלחמת עמלק אשר ביארנו כי בזה תתרומם ותתנש' סט' דקדושה עליונה למעלה והמסכה בר"ה וגם ביתר תוכחו' הנזכר' ליש איש לפי נחות לשונו פיו ימלא תוכחות · ודרך חסידי' הראשונים להגות בשבת זכור קודם סדר הלימוד הקבוע הכל בעניינו של זכיר' זו כמ"ש בז' במילין וכעובד' אתער מה דאתער לעילא וכבן יזכר עון אבותיו של ה' מה שעשה עשו עם אבותיו וחטאת אמו אל תמח מה שעשה עם אמו כמ"ש חז"ל יהיו נגד ה' תמי' ויכרי' מארץ זכר' ארץ העליונ' כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן האר"ץ ולא אתפייסא מטרוניתא עד דתחזי נקמ' כמ"ש בזוהר · וזה סדרו :

תורה פרשת בשלח ויבא עמלק וכו עד סופו ובפרשת בלק אראנו ולא עתה וכו' עד ואחריתו עדי אובד ובפרשת תצא זכור את אשר עשה לך עמלק וראוי בין לש"ב בשקורא בנבור ובין כאן בסדר הלימוד הזה לכוין בטעם זקף גדול שעל תיב' זכור כמ"ש המקובלים כי הוא רומז דייעול ו' בין תרין יודין ויתעביד א' סוד אילנא דחיי בין תרין י"י מים עליוני' אור נביעו דלא פסיק ואז תתאב' כל זכר עמלק וגבר ישרא' וכן כתיב' והיה יש טעם שוד רמז דאז אזלת שכינתא בזקיפו ע"ד מ"ש בזוהר בפסוק וה' הולך לפניהם יומם וכו' ז"ל ויהוה זקיף טעמא לעילא אמאי אלא כגין ההיא שעתא כמה יאות ושפירו הוות להאי כלה דאתכפיאת עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא כאוכלוסה' כחדוה ועל דא זקיף טעמא לעילא ע"כ וכן הוא הרמז בכאן

נביאים עבדיה סי' א' חזון עובדיה וכו' עד והיתה לה' המלוכה ויכוין בסוד חבור ו"ה החסדים מכנסם כי יד על כס י"ה שיושלמו והן רמוזות בו"או דועלו מושיעים וה' שבסוף הפסוק המלוכ"ה : והבא בסוד ה' יכין להשכיל פרטי סי' זה בכודו ואגלה טפח ואכסה טפחיים

והוא כי נודע מס' התקונין ש"כמו היה תחל' מכת השרפי' בבריאה והפילו הוא יתברך עד לארץ בסוד הנפילים היו בארץ סוד נה"י דאימ' אשר שמה היו בתחלה כמו' שרפים בארץ החיים דלעילא והפילו הוא יתברך למטה ואח"כ כשנכנס ממקומו ועלה בין כ"ה ומלבוש מטט"רון מבחוץ כו, על כן נקרא עץ הדעת טוב ממראה מתניו ולעילא ורע ממראה מתניו ולמטה וכשהפילו מוחין דיליה כשאדו גנוזי' בבינה אשר ז"ס ראש עשו הגנוז בעטפים דיצחק כי טוב הוא לעילא ולצומת זה נאמר זדון לבך השיאך על דבר כי שכני בחגוי סל"ע סוד המלכות כי ממנה תוצאות מים חיים כי הוא שוכן שם ערלה המפרדת בין יסוד דדוכרא ליסוד דנוקב' לבלתי היות שם זווג 'ולכן ירום ויתגא' לבו לאמר אחרי כי עתה שוכני בחגוי סלע ולא זו מגד מקומו עתה של אף זו מרו' שבתו סוד והוא מרומי' ישכון המתכהר על הבינה כמ"ש בתיקונים כלומ' שהשורש שלו בבינ' ושם שורשו גנוז ועל כן ירום לבבו להתגאות על גודל כחו לעילא ואומר מי יורידני ארץ וכי בינה שנקרא' מי יורידני משם שהרי כל הגנוז שם הוא קדש ולא ישליכני משם ·על כן א"ל הקב"ה אם תגביה כנ"שר סוד הבינה כמ"ש בתיקונין דבינה נשר אתקריאת כלומר אע"פי שתגביה כ"כ גבוה כנשר מכח שרשך שם וגם אם בין בכ"בים סוד הכנא והוד המכונים כנגו' ובכבים אשר שם קינו עתה דבין כ"ה תמן אלהים אחרים ושם ביד הנשה אשר בתחל' נשה ממקומו למטה לגמרי ושוב עלה בין כ"ה עם כל זאת משם אורידך נאם ה' בינה המכונה כך כמ"ש .פרשה בראשית אם גנבים באו לך אם שודדי לילה כלומר אף שיש לך עתה כח גדול בסוד קליפת נגה הגונבת נשמות מהקדושה ומכנסת לג' קליפו' רו"ח ענ"ן א"ש וזהו שאמר אם גנבים באו לך שגנבו מהקדושה והביאו לך בסוד אם לא ימצא הגנב כי נכנס לתוך ג' קליפות הנזכר' או אם שודדי לילה כי עיקר יניקתם מן הקדש נודע כי הוא בש מטמאים לבני אדם בקרי בלילה שבשם שמוציאים למטה כן למעלה יונקים ניצוצי קדש בסוד והיה אם תלכו עמי קרי אף אני וכו' וזהו כחך לשעב' אוי לך כי לא השכל' איך נדמית אח"כ להיות באיש דומם כי יבטל הכל ממך כי ימצא הגנב ואם כל כחך מאם' יגנבו די"ם סוד יסוד דנוק' הנקרא י"ם אשר בהיות הכחש יונק שם נקרא ד' כמ"ש בזוהר שיר השירים לז"א הלא הכל מכח שגנבו מן די"ם ואם בוצר ים באו לך וישאירו עוללות עוללי שפוחים סוד דמעת העשוקים הקטנים שנשארים ואין להם מנחם שם בגבולך היה לך להביט אחריתך איך נחפשו עשו לעתים שיחפשו בתוכם חיפוש בנרות עד שיגדלו כל מצפוניו וחיל בלע ויקיאנו מבטנו יורשנו א-ל ומפרש עוד עד הגבול שלחוך וכו' כי הנה נודע בספרא סוד עת אשר שלט האדם באד' לרע לו סוד לעת אשר ישלוט אדם רע ובליעל באדם

דקדוש׳ והוא לרע לוודאי רזא דאהרן שנשב׳ בין הפלשתים
ש״ס עד הגבול שלחוץ ג׳ קליפות הנזכרו׳ שלחוץ עד
המלכות או עד מט״ט ועד פה תבא לינק מן הקדושה
והיא כחך הגדול מצד הקדושה · הנה בודאי לרע לך כי לא
הכפמות יוציאו כל אשר בתוכך וז״ס אכפי שלומך שכרלוים
שלימים ובשלמים עמך ומבקשים אהבתך לחמך ישימו מזור
תחתיך כי ע״י הלחם שחטפת מן הקדושה הוציאו כל כחך
מה שכבר היה לך אלא אין תבונה בו שלא היה יודע
שהיה לרעה לו להוציא את בלעו מפיו כאמור ·

ואח״כ יהגו פסוק הזה · **בירמיה** מ״ט לאדו׳ כה
אמר ה׳ צבאות וכו׳ עד כלב אשה מצרה ·
ישעיה סי׳ ל״ד קרבו גוים לשמוע וכו׳ עד לדור
ודור ישכנו בה ובסי׳ כ״ו יוחן רשע בל למד צדק וכו׳ עד
ותרג את התנין אשר בים · **יחזקאל** סי׳ ל״ה ויהי
דבר ה׳ עד וידעו כי אני ה׳ **עמוס** סי׳ א׳ כה אמר
ה׳ על שלשה פשעי אדום וכו׳ עד סוף הסימן **מלאכי**
סי׳ א׳ אהבתי אתכם וכו׳ עד והעם אשר זעם ה׳ עד
עולם **כתובים** תהלים סי׳ ט׳ י״ז ל״ה נ״ג ס״ג
ס״ד ס״ח ע״ד פ״ג ק״ט קכ״ד ק״מ · ואח״כ בזוהר
פרשת בשלח ויבא עמלק עד סוף הפרשה ובפרש׳ ויקהל
ריש הפ׳ רבי חייא פתח וכו׳ עד ולאחדא לון מביניהו ·
וברע״מ פרשת כי תצא דף רפ״א ע״ב והיה בהניח ה׳ אלהיך
וכו׳ עד ולאמו לא יטמא · והכל לפי השעות יהגו ביתר
מקומות בזוהר פרשת בראשית דף כ״ה ע״א יקוו המים
דא אוריתא עד ולו יקהת עמים · ובפרשת שמות
דף ט׳ ע״א קם ואמר ה׳ אלהינו בעלונו וכו׳ עד ושנותר
בירושלים · ובפרשת אמור פ״ט ע״א ולאחותו הבתולה
עד קומי אורי · ובפרשת בראשית דף כ״ח ע״ב והנחש
היה ערום וכו עד ושמו אחר ועוד שם וידע אדם עוד את
אשתו שם סיומא דאלפא ביתא עד אז הוחל לקרא בשם
ה׳ וכל המוסיף ה״ז משובח לאבד כל זכר למו ·

ואחר הקריאה יעתרו עתרתם בנוסח זה
יהר״מי או״ה מלך חסין **י״ה** שבכח
סגולת קריאתנו זאת אשר קרינו ולמדנו שתהא עתה שעת
רחמים שעת הקשבה ונקרא׳ך ותענינו שיהא עולה קריאת
כל זכר אבדן עמלק למעשה ולהעלו׳ זכרון פשעו וחטאתו
מול הררית כסא כבוד׳ כם י״ה יהיו נגד ה׳ תמיד ויכרת
מארץ זכרם ה׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יריע אף יצריח
על אויביו יתגבר ונאמר גערת גוים אבדת רשע שמם
מחית לעולם ועד ובכח ע״ב שמהן היוצאים מפסוקי
ויסע ויבא ויט דכב בלח על ע״ב ק״ל לנקום נקמת ראשית
גוים עמלק הוא נחש הוא ס״מ הוא מלאך המות שוכני
בחגוי סלע מרו״ם שבתו נוטה כרוב כחו אומר בלבו מי
יורידני אר׳ השפילהו השפילהו עד העפר והיה בית יעק׳
אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום
ולא

ולא יהיה שריד לבית עשו תמחה את זכר עמלק וכל
אגפיו קס״ס וכח ש׳ עמ״ל ואין ישוב עמלו בראשו ועל
קדקדו חמסו ירד · וקנא לשם קדשך **י״ה** המתעלה
ויעל נ׳ כ״**ה** ירושלים של מטה וי׳ כ**ה**׳ שילאה ירושלי׳
של מעלה **והיה** ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא
יהיה ה׳ אחד ושמו אחד · כי י״ד על כ״ס י״ה מלחמה
לה׳ בעמלק מדור דור והבט נא והושיעה נא מרעיתך
וראה כי עמך הגוי הגדול הזה ואל תתן נחלתך לחרפה
למשול בם שרו של עמלק ראש הפעור :

ואם הגביר השעיר במעגלינו אשר לא טובים
ואין בנו מעשים להשמיד פריו ממעל אבינו
מלכנו אביטו אתה ואתה בטובך קנא על דבר כבוד שמך
וזכור לנו אהבת הקדמונים אברהם יצחק וישראל עבדיך
ונלוה אליהם וזכות תורתך הקדושה לעמוד בימין אביוני
עמך ואל תעש עמנו כלה בגלותינו כי אל מלך חנון ורחום
אתה ודרכך לעשות חסד חנם בכל דור ודור מהר לרפא
נגעינו ואל ימעטו לפניך תלאותינו מהר יקדמונו רחמיך
בארץ שבינו לא למעננו אלא למענך פעול ואל תשחת את
זכר שאריתנו כי לך מיחלות עינינו וזכור עדותנו בכל יום
תמיד אומרים פעמים שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד לך
ה׳ חכינו לך ה׳ נייחל אל תתמה ותעצבנו כי נאמו גוים
אבדה תקותם כל ברך לך תכרע וכל קומ׳ לפניך תשתחו׳
ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בתפארת עוזך
להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן
עולם במלכות שד״י ומלך ביופיו תחזינה עינינו מוכתר
בכתרי כתרים גם יחד עם אליהו ושמונה נסיכי אדם וה׳
בראשם להכרית זרעו של עמלק לא יזכר ולא יפקד ויגרש
מארץ נגעו כמוץ יסוער מגורן וכעשן מארובה ועלו
מושיעי׳ בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה׳ המלוכה
י״הוה בשמים הכין כסא״ו ומלכותו בכל משלה **ישמחו**
וירננו לאומים כי תשפוט עמים מישור ולאומי׳ בארץ תנח׳
סלה ואנחנו נברך **י״ה** מעתה ועד עולם הללו **יה** הנה
אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת **יה יהוה**
ויהי לי לישועה · יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ · וכן לפני קריאת
פר׳ זכור בבכור יאמרו לכל אנשי ישראל לעתיר ולרנ׳ית
על זאת בקריה ·

לשם . יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ברחימו
ודחילו וכו׳ ·

הנה אנחנו באים לקיים מצות עשה זכור את אשר
עשה לך עמלק זכור בפה לתקן את שורשה
במקום עליון · ולעורר מלאכי מרום ומרכבות עליונות
הממונים על מצות פרשת זו : לנקום נקמת ה׳ מאת
זרעו של עמלק וגם ערב רב מההוא זרעא בישא · ועתה
נלא היצ עוז בגבורתך במלאכיך לעלות ולהזכיר עון
אבותיו אל ה׳ יהיו נגד ה׳ תמיד ויכרית מארץ זכרם על
בלתי

בלתי השאיר למו שריד אך אלהים ימחץ ראש אויביו אדם בליעל שר בילם שעליהם נבנה המרוס כמרום להעביר ממשלת זדון מן הארץ כאמור מפי כבודך ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת. והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי״ה ה׳ אחד ושמו אחד. ויהי נועם ה׳ וכו׳ יהיו לרצון וכו׳.

ואשר אתו רוח דעת ויראת ה׳ אל יקל בעיניו לעתור ולרצות סדר הזה ביתר הימים כי חיוב זכירה זו היא כל הימים. וביותר בימים האלה הנזכרים ונעשים לשכור מעשה רשעים כאשר היתה מאז לישראל אבדן המן וכל כנפיו ומה גם בגלגו׳ החיל הזה שאין לך דור ודור שאין בו משרשו של עמלק והמה הנקרי׳ לירא׳ ה׳ וחושבי שמו כמ״ש בזוהר בראשית דף כ״א ע״א וז״ל וה׳ מינין אינון בערב רב ואינון עמלקי׳ רפאים גבורים נפילי׳ ענקים ובגינייהו נפלת ה׳ זעירא מאתרה׳ בלעם ובלק מסטרא דעמלק הוו וכו׳ ומאילין דאשתארו מנהון בגלות׳ רביעאה אינון רישין בקיומא סגי ואינון קיימין על ישראל כלי חמס ועלייהו אתמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם אילין אינון עמלקים וכו׳ גבורים עלייהו אתמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא דאלין דאתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם ובנין בתי כנסיות ומדרשות ושויין בהון ס״ת ועטר׳ על רישיה ולא לשמא דה׳ אלא למעבד לון שם הה״ד ונעשה לנו שם ומסטרא אחרא מתגברין על ישראל דאינון כעפרא דארעא וגזלין לון וכו׳ רפאים אם יחזון לישראל בדוחקא מתרפאין מינייהו ואית לון רשו לשזבא לון ולא בעאן ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשתדלין בה למיעבד טב עם ע״ז עלייהו אתמ׳ רפאים בל יקומו בזמנא דייתי פקידא לישראל אתמר בהון ותאבד כל זכר למו ענקים אינון דמזלזלים בל אילין דאתמר בהון וענקים לגרגרותיך ובולי אילן אינון דאהדרו עלמא לתוהו ובוהו ובולי ומיד דייתי אור דאיהו קודשא בריך הוא ימחון מן עלמא ויתאבדון אבל פורקנא לאו איהו תלייא אלא בעמלק עד דימחי דביה אומאה והא אוקמוה וכו׳.

הנה משם מתבאר דה׳ מיני ערב רב הם נשמות הרעות של ערב רב המגולגלים בכל דור ודור בישראל ואמר שמה שנשבע קב״ה על מחיית עמלק הוא שימחו אותם נשמות רעות יען כי לכל עבירות שבין אדם למקום מועיל תשובה ובן בין אדם לחבירו אם יודע למי חטא יוכל לרצותו לא כן אלה רשעים עמלקי׳ דעלייהו התמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם אשר לא ידעו ולא יכנו לדעת ממי גנבו וגזלו ויתעצם מהם עון פשעם משוד עניים מאנקת אביוני׳ אשר לא יפטרו אף בתשלומין וחייבים מיתה בידי שמים כמ״ש אל תגזול דל כי דל הוא כי ה׳ יריב ריבם כמו שהזכרתנו הדבר בחלק הקוד׳ בפרקי

מסה

מסה ומתן ועל כן קודם הזכירו עונש העמלקים דביה אומאה וכו׳ הקדים טעם לעונשם במה דאינון קיימין על ישראל כלי חמס ועלייהו אתמר כי מלא׳ הארץ חמס ועליה׳ ריכר בקדשו הרשב״י ע״ה בסוף פרשת בשלח מלחמ׳ לה׳ בעמל׳ מדור דור אמר רבי יהודה בכל דרין דאתיין לעלמ׳ לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא וקב״ה אגח בהו קרבא ועל אלה וכיוצא באלה ראוי לכל איש ישראל זרע אמונים לעתור ולרצות לפני המקום ב״ה שיפקוד עליהם בחרבו הקשה הרב ה׳ מלאה דם לנקום את נקמת בני ישראל מהם ואשר חירפו עקבות משיחו הקדוש דפורקנא לאו איהו תלייא אלא עד דיתמחון דביה אומאה כאמור במאמר ואף גם עוז יתאזר בתפלתו על כל שרי עם ועם שלא אחד בלבד עמד עלינו אלא שבכל דור ודור עומדי׳ עלינו לכלותינו והמה מההוא זרעא בישא דהמן המתלבש בהם ופועלים מעשה ידי המן ממש.

ואדני אבי ומורי זיה אומר מעשה שהיה בספרד באיש א׳ ושמו יוסף ן׳ אפריס ויער הא את רוחו ללכת בחצר המלך ולגבות המסים ובל עבודת המלך ויהי ה׳ את יוסף ויהי איש מצליח והמלך כאשר ראהו איש אמונים הפקידו בכל מלכותו אוכינו גדול בכל מלכותו ממנו והוא משנה למלך וגדול ליהודים ויהיו ליוסף משרתי׳ בני השרי׳ אוכלים על שולחנו ויתן לו מרכב׳ וסוסים וחמשי׳ איש רצים לפניו ובימים ההם היה שם איש רע ובליעל משרתיו ויקם לשטן לו וימרוד בו כי מינהו פקיד בקצת מקומות מהמלכות ויקנא ביוסף אדוניו ויאמר המלך ימלוך איש יהודי עלינו ויחשב רעה בלבו להאבידו ויאמר הלא הוא הסתיר פניו מהם הם עוזביו והוא עוזב אותם ועתה אוכל להנקם מיוסף ומענו וילך לו אל המלך ויאמר לו מכרם ביום י׳ יהודי׳ לי ואני אשקול ב׳ בכרי כסף להביא אל גנזי המלך אמר המלך ומי מהם ויען ויאמ׳ לו הראשון הוא יוסף פקידך אשר כלה את אוצרותיך וכלה ממון כל העמים והשרים וט׳ אחרים עשירי מלכותך תמכרם לי הם ובניהם וטפם ויאמ׳ המלך יהי כדברך ויאמר האיש הבליעל יכתוב ויחתום בטבעת המלך ואני אשקול הכסף עובר לסוחר ויסר המלך את טבעתו ויתנה לו ויכתוב בכל אשר צוה לו הגזר כי מכר המלך ליוסף ותשעה נשיאי אדם חביריו הם ובניהם וטפם וממונם לאיש הגזור ההוא ותכף ומיד תפשו את יוסף ויענוהו בבית הסוהר וימת מפני העינוי הרב וכן עשה אל השאר.

אחר הדברים האלה גידל המלך לאיש הגזור ההוא וישם את כסאו מעל כל השרים ויגבה לבו ויאמר לאבד כל היהודים ואמר להכחיד היהודים הגדולים היושבים בשער המלך ואחר כך ישוב ידו שנית בעד שארי׳ היהודים כי ראה שאין לבקש על כולם כאחד שמא לא תיעשה בקשתו והגיל עלילות על כל שרי צבאות ישראל

ויקרא

ויקרא אותם אל ביתו ויאמר אליהם מבקש המלך מכם ממון רב לא תוכלון שאת ויעש עצמו כמפשר ביניהם והוא היה חפץ לעקור בינתן · ונתכם האל לחסד ונתפשרו עם המלך וישובו אל שער המלך ויהי כראותו שלא נעשה עצתו ויהי מימים קם למלחמה מלך ישמעאל עם אותו המלך ויבאו ישמעאלים הרבה מאד כארבה ויצר מאד למלך מא׳ הישמעאלים ויאמר מה נוכל לעשות עם ההמון הרב הזה ויען האיש הנורר ההוא ויאמר אדוני המלך שמע בקולי איעצך עצה טובה ויהיה לך ממון רב א״ל המלך מה היא עצתך אמר הנורר אם על המלך טוב יכתב לקח׳ כל ממון היהודים שבכל מדינו׳ מלכותך ואני אתן מאות אשר ימצא להם ארבע מאות ריבוא ועוד שתשמיד כל היהודים אשר בכל מדינות מלכותך ואני אעשה שיתנו כל אנשי מדינות מדינות מלכותך ת׳ ריבוא ממון תחת המסים והעבודות אשר היהודים נותנים למל׳ שנה בשנה ובמה יודע איפה כי אנכי עבד נאמן אליך כי אם בעצה הזאת · ואם את האלהים אתה ירא כבר שכחם וגירשם מלפניו ולא יוסיף להביט׳ ואם השגי׳ ק״ף כהם איך המלך יחפוץ בהם וכמה ימים שאין מלך לישרא׳ ולא שוטר ולא כהן ולא תור׳ עם מרי המה לא להעזר ולא להועיל אדוניכו המלך יוצא למלחמה על אויביו והם אוכלים ושותים בבתיהם ומה בצע כי תניח׳ במלכותם השמד וכלה אותם כי למלך אין שוה להניחם · לכן המלך מלכי יספר עלך ושלח להשמיד היהודים מכל מדינות מלכותך וצוה לכל מי שנמצא יהודי בתוך ביתו שיהיו נכסיו למלך וגופו להריגה ויפקד המלך פקידים וישמרו כל השלל כסף וזהב להביא אל גנזי המלך וישמע המלך ויהי כמחרים ומן הסרים רואי פני המלך נערו באיש הנורר ההוא ויאמרו לא טובה העצה הזאת כי מנהג מלכותינו לאהוב את היהודים ולשמור אותם ומי ישמע לך בדבר הזה וימן ה׳ בעת ההיא לאנמון א׳ וישם דבר בפיו ויאמר השב לנורר הרע הזה וכה תדב׳ ויאמר לאיש הנורר הליועץ המלך נתנוך כי היהודים הלא המה אוהב למלך אוהב טוב ואתה מבקש לאבדם ושיעשה המלך מה שלא עשו אבותיו אין אתה שונא ליהודים כי אם למלך וישמע המלך ולא ענה דבר וישמעו הסרים וכולם נערו בו ויאמרו לו לא משנאת היהודים אפס משנאת המלך ולא מאהבתו יעצת זאת וישמעו הדברים האלה אל היהודים וישלחו ספרים להודיע אל כל היהודים ונאספו בעריהם ויצומו ויזעקו ויבכו והתפללו לאלהי אבותיהם ויאמרו אנא ה׳ אל נא נאבד בעצת הנורר הזה לך ה׳ הצדק ולנו בושת הפנים לאיש יהודה ולפליטת ירושלי׳ אשר בספר׳ וישמעו העמים ונסבו עלינו והכריתו את שמינו ומה תעשה לשמך הגדול למה תהיה׳ כאיש נדהם ואתה בקרבנו עלינו ה׳ עלינו וידעו העמים כי ה׳ נלחם בישראל ותצל שועת בני ישרא׳ ונאלם מיד נורר ושרי ישמעאל התפקדו ויהי בהם שולפי חרב כחול אשר על שפת הים ויפקד המלך שרי חיילים לשמור מעברות הים לבלתי תת מעבר לישמעאלי׳ וישם המלך לאיש נורר היהודים ההוא לראש ויקח רכב ופרשים ויבא אל מחנה ישמעאל בטח ויך בהם מכה גדולה והם נטושים על פני השדה ותהי בהם מהומת ה׳ רבה ויהיו כל הנופלים ממחנה ישמעאל ביום ההוא י׳ אלפים שולפי חרב ואיש מושך בקשת לתומו ויך את שר צבא הישמעאלים בין הדבקים ובין השריון ויאמר לנערו הוציאני מן המחנה כי נחלתי ויפול מעל המרכבה וימת · ויבא האיש נורר היהודי׳ מן המלחמה שמח וטוב לב ויאמר בלבו עתה ישלים המלך רצוני בעם כל היהודים ונקמתי מאויבי והוא לא ידע כי ה׳ סר מעליו והנה הוא יוצא ובא ביד חזקה וה׳ קנא לעמו והפך לב המלך עליו וישלח פרש לתופשו וימצא הפרש וימצאהו בשדה בסוסיו וברכבו ויאמ׳ לו הנורר השלו׳ ויאמר אין שלו׳ כי המלך צוה עליך לתופשך ויהי כשומעו ברח ויבא בעיר א׳ ובה מגדל גבוה וישלח לאמ׳ אל המלך דברי׳ קשי׳ ופער פיו לבלי חק לקלל את המלך ומאת ה׳ היתה׳ להכשילו לבלתי תת ארוכה למחלתו ויחר למלך מאד וימלא חימה עליו ויצו לתפשו ׳לכל אחיו ויתנ׳ במאסר ויקחו כל הממון אש׳ נמצ׳ לו ולאחיו בכל מלכותו ויביאו אות׳ את ש׳ אוצר המלך:

ואחר זה צוה המלך לתפשו ויסגר במגדל גבוה וילחמו עליו וידבר למלך קשות ויורו המורים מן המגדל ויכו את פרש המלך נושא כליו ויפול לרגליו וימת ויקצוף המלך מאד ויצו ויציתו את המגדל באש ויתפשו את הנורר הרע וידבר המלך אתו משפטים ויצו המלך להורגו ויהרגוהו וישרפוהו וברוך האל המושיע אשר נתן כזאת בלב המלך לנקום נקמת עמו ויושע ה׳ את עמו בחדש י״ב הוא חדש אדר וכל ישראל נאספו בעריהם בששון ושמחה והודו׳ והלל לה׳ על הנסים ועל הפורקן וכשוך חמת המלך זכר את הנור׳ הרע ואת אשר עשה ויאמרו נערי המלך משרתיו אם על המלך טוב ימכרו אחי הנורר הרע ואת כל אשר להם ליהודים על אשר שלח ידו ביהודים ויעשו לו כמידתו ויצו המלך וימכרו כל נכסי הנורר וכל אשר לאחיו ליהודים היושבים בשער המלך ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהנורר ויתנה למשה היושב בשער המלך ויבא האיש משה שמח וכל היהודים אשר בספרד שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה׳ לישראל ·

הנך רואה את מעשה ה׳ כי נורא הוא ומלחמה לה׳ בעמלק מדור דור כי כל הרואה ושומע מפלאו׳ תמים דעים כאלה ישביח כי אין זה אלא מעשה ידי המן המתלבש בבגדי עם ועם להצר לישראל ומגלות׳הו בכות קרי׳ להשמיד ולאבד כל זכר למו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם · ועל כן הימים האלה נזכרים ונעשים לעתור ולרנות ערב ובקר וצהרים ובבקשה מאלהינו על זאת לשפוך עליהם זעמו וחרון אפו ישיגם ה׳ באפו יבלעם ותאכלם

אם לכל הקמים עלינו לרעה ובפרט מהם׳ זרעא דישא דעמלק והימים האלה מסוגלים במאד מאד לשאול בהם כל איש נקמת מאויבי ה׳ בקרוא בסדר שסידרנו למעלה בשב׳ זכור ובדיקים כבפיר יבטח ·

פרק שני

יתחייב היודע והמשכיל הנסים והפורקן אשר נעשה לאבותינו בשלשה עשר לחדש אדר להבין ולהתענות בעצם היום ההוא אשר הוא היה היום אשר נהפך מיגון לשמחה ובמקום שהיו מחכים אויבי נפשנו לשלוט בנו נהפוך היה אשר ישלטו היהודים המה בשונאיה׳ בעצם היום הזה אשר אמר המן להשמיד ולאבד בינת ן של ישראל בי״ג לחדש אדר ומעשה תוקפו וגבורתו של נס היה הפלא ופלא שבפי הורא׳ ומשפטי הכוכבי׳ ומזל היום רעה כנגד פני ישראל כאשר ביארו הראשונים ע״ה בענין הגורל שהגריל המן על ישראל כי לא מצא שום יום עזר כנגדו כי אם חדש פטירת אבי התעוד׳ ויום גדול הכאב אשר הוא ז׳ שלוגם כי חשך מצרים היה בי״ג באדר ובו מתו פושעי ישראל ובגלל חובה ליום חייב כי מזל ישרא׳ היה בשפל כל התכונה כמ״ש הר״א מגרמיזא ע״ה ובלי כפק בזה נודעה יד ה׳ את עבדיו וזעם את אויביו ובהיות כי הפך ה׳ לנו את הקללה לברכה והפך עצם היום הזה מרעה לטובה וביום הרעה עצמו הרגו הורגיהם ונלבו את בולביהם ולכל בני ישראל היה אור במושבותם על כן קבלו וקיימו עליה׳ היהודים בכל דור ודור להבין ולהתענות ביו׳ זה לתת שבח והודאה על העבר כי לא יתכן לעשות שמחה וששון בזמן הגם להיות כי מרדכיו יתברך שאינו שמח במפלתן של רשעים וכדברי רבי יוחנן מ״ד ולא קרב זה אל זה כל הלילה וכו׳ אמר הק״בה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לכן לא צריך למעבד זכר ליום הכרינה שאחר כי הוא יתברך אינו שמח במפלתן של רשעים גם אנחנו נלך בדרכיו ונגילה ונשמחה על המנוחה לא על ההרינה והמפלה כמבואר מהמשך הכתוב כימים אשר נחו בהם היהודים מאויביהם והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה יורה כי על הכלת׳ ימישו וישמחו לא לזולתו · וכתב ר״ת ריש פ״ק דמגלה על ההיא דפרכינן ואימא י״ב י״ג ומשני אמר רבי שמואל בר יצחק י״ג זמן קהלה לכל היא ופי׳ הוא ז״ל זמן קהלה לכל היא שהכל מתאספים לתעני׳ אסתר ובאים בני הכפר לעיירות לומר סליחות ותחנונים לפי שבו נקהלו לעמוד על נפשם והיו צריכים רחמים וכן מצינו במשה שעשה תענית כשנלח׳ בעמלק דכתיב ומשה ואהרן עלו לראש הגבעה ודרשינן במס׳ תעניות מכאן לתענית צבור שצריך ג׳ וכתב הרא״ש ומכאן נראה לר״ת שער לתענית אסתר שאנו עושים כן כמו שעשו בימ׳ מרדכי ואסתר כשנקהלו היהודים לעמוד על נפשם ולא מצינו לו סמך בשום מקום אלא בכאן ע״כ · ואולם האיש המשכיל יתבונן בצום התעני׳ הזה מה שלא נעשה כזאת קודם חג המצות שיצאנו ממצרי׳ ולא קודם חנוכה כי טעמו של דבר הוא להיות שגזירה להשמיד ולהרוג דהמן לא נתבטלה אלא לפי שעה וביום פקדו מפס והלאה רבו הגזרות השמדות וההרגות והגרושין במלכות יון עד אשר מטעם זה לא נזכר שם הש״ם ב״ה במגילה כי אין הקב״ה מייחד שמו על הפורענו׳ ושם כתובה גזרת מלך מלכו של עולם שאין להשיב להשמיד וכו׳ ונתבטלה לפי שעה אבל בבי׳ ב׳ יוונים כמה שמד׳ גזרו כנודע כי על כן כששלחה אסתר לחכמים כתבוני לדורות א״ל קנאה את מעוררת עלינו בין האומות דהיינו שימנאו כתוב כי כתב אשר נכתב בשם המלך מלכו של עולם אין להשיב ויבואו לפקוד עלינו מה שכתוב וכן אמרו בירושלמי ז״ל מרדכי ואסתר כתבו אגרת ושלחו לרבותינו מקבלי׳ אתם עליכם ב׳ ימים אלו א״ל לא דיינו הצרות הבאות עלינו אלא שאתם רוצים להוסיף עלינו צרתו של המן ע״כ ולפיכך קבלו עליהם דברי הצומות וזעקתם לפני ימי הפורים בכל דור ודור לצום ולבכות לצרה ונבקשה מאלהינו על זאת כל יפקוד עלינו גזרה ושמד כהיותנו בארץ שבייכו ואל שדי יאמר לצרותינו די וכשם שהצילנו מיד המן הרשע כן בחמלתו יפלטנו מיד מבקשי רעתינו כי אפס עצור ועזוב ·

ועל כן לא טוב עשה המקל בתענית זה ופורש עצמו מן הצבור בלי סיבה הואיל וכוונת תעני׳ זה הוקבע על כוונה זו · ונוסף גם הוא כי הימים האלה נזכרים ונעשי׳ על מחיית עמלק זה המן ואחוזת מלעאו · וכבר כתבנו בפרק א׳ ששר של עמלק אינינו כשאר צבא המרום במרום אשר יפקוד ה׳ עליהם מלמעלה ואחר השמד מלמטה כי אין מפלתו אפס ביד ישראל כאשר שרו של עמלק הוא ס״מ הוא שטן הוא יצה״ר ובכל חטא ועון אשר יחטאו ישראל מחזיקים ומאשרים את כחו יותר באופן כי אין מעבר להפילו ארצה אם לא ע״י שובינו מכל עוונותינו כי אז נכנע וימחה מן העולם ואחר שנפילתו מלמעלה בכח תשובתינו הוא יתברך יפילהו מלמטה כמבואר שם באורכה ועל כן באה זכירה זו בלב כל ישראל למען יכירו וידעו כי בדבר זה תלויה גאולתם וטובתם לעולם · ולמען זאת בימים האלה ובזמן הזה כי היתה מחיית עמלק · ראו והתבוננו קדמונינו לקבוע את יום צום התענית הזה לעורר לבם של ישראל בתשובה והתכלית שלהם להתכוין בו לחלש חושי׳ להטיל חלשים בחומר כי ממנו ימשך כל חטאת האדם ומזה ימשך תגבורת הקדושה וכן כמי יהיה בעזק זה הכנעה שורש

החומר הוא ס"מ הוא יצה"ר כמ"ש בזוהר שלח לך ז"ל רואה מעם רוחא דקדוש' וכו' בשרא מסט"א וכו' ובכן יפקוד ה' בחרבו הקשה בשמים ממעל בס"מ שר צר עמל' וישליכהו ארצה לתקן עולם במלכות שדי .

ובטעם זה נהגו חסידים הראשונים להתענות ג' ימים לילה ויום לפני הפורים ולא כאשר עלה על רוח רבים אשר המה זכר לתענית אסתר כי מודעת זאת שלא היה צומיהם אלא בי"ג וי"ד וט"ו של ניסן ומה מקום לצומות ההם בימים האלה . אכן היתה שפר בוונתם לאלם חוסים ולהכניע פורש כחו אשר ממנו יצא נפש החומר לכל עון ולכל חטאת כי הימים האלה מגולגלים מאז בשרשן הקדמון להועיל מעשה האיש הישראלי להשמיד ולהרוג ולאבד כל זכר עמלק עד בלתי השאיר לו שריד בשמים ממעל ועל הארץ מתחת בסגולת מעשה התשובה בהם כמו שעשו מרדכי ואסתר צדיק וצדק במאורע ההוא כאשר ידע את כל אשר נעשה בשמים ממעל כי גבר ס"מ שרו של עמלק במה שנהנו מסעודתו של אותו רשע וזנו אחרי בנות הערלים ולכן תכף ומיד רץ לקראת מעשה התשובה והכריז לישראל אבל צום ובכי ומספד שק ואפר ו' דברים על שנהנו ו' ימים מסעודתו של אותו רשע להתיש כח שרו של עמלק למעלה והפליגו חכמים לספר התעוררות אשר עורר מרדכי הצדיק לפני קהל עדת ישראל בצום הפלא ופלא כמבואר בתרגום דבתי' ואעתיקהו בלשון הקדש כדי שיבינום הרבים אמרו שם בפ' ומרדכי ידע את כל אשר נעשה וכו' וכאשר ראה מרדכי הצדיק הגזרה שנגזרה ואת האיגרת שכתבם קרע בגדיו מלפניו ומאחריו וילבש שק ויתפלש באפר והרים קולו ואמר אוי כמה גדולה גזרה זו שנגזרה עלינו שגזרו המלך והמן לא על חציינו גזר וחציינו עז' לא על שלישתנו ולא על רביעתינו אלא על כל הגפן כולה גזר המלך והמן לעקור ולשרש כנה מן שרשיה וכאשר ראו בית ישראל את מרדכי הצדיק הגדול והחשוב עליהם כולם נתקבצו ובאו אליו עד שהיה קהל וקבוץ עם רב עד מאד שאין להם מספר עמד מרדכי על רגליו בתוך הקהל ויען ויאמר עם בני ישראל עם אהוב ויקר לפני אביב' שבשמי' הלא ידעת' מה שהיה ולא שמעתם מה שגזר עלינו המלך והמן ולהמי' אותנו מעל הארץ ולהאביד אותנו מתחת השמים אין לנו מלך שנסמוך עליו גם לא נביא שיתפלל בעדינו אין לנו מקום לברוח גם לא מדינה להנצל שמה בכל מקום ומקום כתב עלינו ובכל מדינה ומדינה שלח עלינו הננו כצאן אשר אין להם רועה וכספינה בלב ים אשר אין לה רב החובל יתומים היינו ואין אב ובהיותו יונק מיתה אמו בלות' שנה הוציאו הארון בשערי שושן והעלו עליו ספר תורה מצוע' בשק ומתפלש באפר וקראו בו בצר לך ומצאוך כל הדברי' האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו

כי

כי אל רחום ה' אלהיך וכו' . קם מרדכי על רגליו בתוך הקהל התחיל ואמר בית ישראל עם קדוש ואהוב ויקר לפני אלהיו קומו ונראה באנשי נינוה כאשר נשלח אליהם יונה בן אמתי הנביא להפוך את נינוה ואשר הגיע הדבר אל המלך קם מעל כסאו והסיר כתר מלכות מעליו ויתכסה בשק ויתפלש באפר ויצעק בנינוה מטעם המלך וגדוליו לאמר האדם והבהמה הבקר והצאן אל יטעמו מאומ' ואל ירעו ומים אל ישתו ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלהים בחזקה וישובו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם וינחם האלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה גם אנחנו נעשה כהם נקדש צום ונקרא תענית אולי ירחם ה' בעניינו ולא נאבד כי אלה הצאן עוללים ויונקים מה עשו .

ואז געו כל עדת ישראל בבכיה וצעקה גדולה ומרה וגזרו עליהם תענית וגזרה עליה' אסתר המלכה שיצא החתן מחופתו ללבוש שק ואפר וכן כלה מאפריון שלה בעפר ואפר על ראשה ושהאדם והבהמה והצאן אל ירעו ואל יטעמו מאומה בכל העיר והפרישו גם היונקים משדי אמן ובעת ההיא בירכו מתוך הקהל ומצאו בהם י"ב אלף כהנים ולקחו שופרות מימינם וספר תורה משמאלם בוכים בקול מר ואומרים אנא ה' אלהי ישראל אלוה סליחות והרחמים הרי התורה שנתת לנו והרי עמך אהובך אשר אהבת בטלים מן העולם ומי יקרא בספר התורה הזה ומי יזכיר שמך . הלא השמש והירח יחשכו אורם שהרי המה לא נבראו אלא בשביל ישרא' והיו הכהני' והעם נופלים על פניהם ואומרים עננו עננו מלכינו עננו והשופרות היו תוקעים ותבקע הארץ לקולם וכל עדת ישרא' קהל רב ועוללי' ויונקים עמה' עונין אחריה' בקול מר חננו ה' חננו עד שבכו כל צבאות השמים ונתעוררו בבית העולם מקבריהם בחברון .

וגם אסתר הצדקת צמתה שלשה ימים לילה ויום ותלבש שק ואפר ודמעתה על לחייה דפקה שערי שמים בתפלת' ובמרר בכייתה כה אמר בתפלת' . אתה הוא האל הגדול אלהי אברהם יצחק ויעקב ואלהי בנימין אבי לא לפי שטובה אני בעיניך באה אני לפני המלך הטפש הזה אפס על עמך ישראל שלא יאבדו מן העולם כי בעבור ישראל בראת העולם כולו שאם ישראל יאבדו מן העול' מי יאמר לפניך קק"ק בכל יום ג"פ . וכמו שהצלת חנניה מישאל ועזריה מתוך כבשן האש ואת דניאל מתוך בור האריות . כן תציל אותי מיד המלך הטפש הזה ונמול עמי חן וחסד בעיניו בדמעות אמרה אסתר הדבר ובתחנוני' בדרה תפלתה בבקשה ממך שומע תפלתי בע' ה זאת אשר גלינו ונתרחקנו מארצנו ובעונותינו מסרתני שיתקיים בנו מקרא שכתוב והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה והדת ניתנה להרגנו ובלנו

נאבדים

נמסרים לחרב ולבזה כאחד· זרעו של אברהם לבושים שקים ואפר השליכו על ראשיהם אם חטאו האבות מה חטאו הבני׳ אם נכלה מי יהיה מודה לפניך והטף אם חטאו ועוו מה עשו יונקי שדים יושבי ירוש׳ מבקשים מקבריהם שמכרת בניהם לשחיטה כצאן לטבחה·

זכור לאברהם אהובך אשר נסיתו במסה ומצאת את לבבו נאמן לפניך והתחזק כדבק כאיש אכזרי על בנו יחידו ושלח ידו על צואר יצחק בנו ובימינו אחז את המאכלת לשחוט את בנו לקרבן אשה ריח ניחוח לפניך וצדקתו תעמוד לפניך לסמכנו ולתמכנו בצרה הזא׳ ותבע עלבונינו מן המן ובקום נקמתנו מן בן המדת׳ אשר קנה אותנו כצאן לטבחה ועקידת יצחק היום לזרעו תזכו׳ ואתה הוא האל המושיע ומכניע זדים הכריעהו הכניעהו ולא תהיה תקומה למפלתו· עזור נא את אמתך אשר נשארתי יתומה בלי אב ואם ומשולה לעניה שואל׳ מבית לבית כן אנכי שואלת רחמים מחלון לחלון בבי׳ אחשורוש ועתה ה׳ הצליח נא לאמתך הענייה הזאת ואלה נאן מרעיתך מן הכר השודד הזה כי אין לך מעצור להושי׳ ברב או במעט ואתה אבי היתומים עמוד נא לימין היתומה הזאת אשר בחסדך בטחה ותנה אותי לרחמי׳ לפני המלך ושלח מלאך הרחמים לפני ויכנס עמי חן וחסד ורחמים וזכות אברהם יכנס עמי ועקידת יצחק יזקוף אותי וחסד יעקב תתן בפי וחינו של יוסף הצדיק על לשוני וימינך וזרועך ואור פניך תסעדני רחום וחנון נקראת ארך אפים ורב חסד ואמת נושא עון ופשע שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור פדינו והצילנו ותוציאנו לרוחה ג׳ צומות צמתי לפניך מכאן ואילך מה אוכל עוד עשות ויכולה הייתי לצום ד׳ או ה׳ ימים ולא צמתי אלא ג׳ ימים לעומת ג׳ ימים שהלך אברהם אבינו לעקוד את יצח׳ בנו על גבי המזבח לפניך וכרת עמו הברית לזכור להם עקידת יצחק אביהם בכל. צרתם לגמול אליהם כרוב רחמי׳ וחסדיך וזכור עוד ג׳ צומות אלו לעומ׳ הג׳ ימים שהתיצבו בתחתית ההר הכהנים והלוים וישראלים ויאמרו כל אשר דיבר ה׳ נעשה ונשמ׳ ופדינו מהצרה הזאת ויפול בשחת אשר כרה וילכד ברשת אשר טמן לרגלי חסידים וידע המרגיז הזה כי לא שכחת ההבטחה שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וכו׳ ותשא עוד אסתר את קולה ותצעק צעקה גדולה ומרה ודמעתה על לחייה ותחר גרונה מצעקתה ועיניה חשכו מדמעותיה ותאמר כל ישראל אחי וריעי הנאהבים והנעימים לפני אביכם שבשמים בקשו בעל רחמים לפני בעל הרחמים השומע תפלות לעתות בצרה פדה בשלום נפשי וכו׳ כי ברבים היו עמדי אתם עוללים ויונקים המצונים מלחם ומים מלובשים שקים ויושבים באפר צעקו ובכו לפני אלהינו שבשמים אולי יחנן ה׳ צבאות ולא נאבד כי שומע

אל אביוני׳ ה׳ ואל אסיריו לא בזה כי לא בזה ולא שיקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה ברוך אתה ה׳ שומע תפלה ע״כ·

הנה אלה עמודי עולם התאמצו לעמוד בפרצן של ישראל לקדש צום ולקרוא תענית ובדברים המרים הממררים נפש כל שומען להשיבן מדרכם הרעה להתיש כח שרו של עמלק למעלה כאמר והוא שזה טעם צום תעניתנו עתה להרבות סליחות ותחנונים לשפוך שיחה ולדרוש סליחה מאת האל החנון המרבה לסלוח על אשר שגברנו במעללינו הרעים כחו של שרו של עמלק והן עתה בכח סגולת תעניתנו אולי נוכל נכה בו ונגרשהו ממרום שבתו עד נוקבא דתהומא רבה וזה היה טעם חסידים הראשונים אשר לא הספיק למו בצום יום י״ג שזה לבדו וצמים ג׳ ימים לילה ויום לכפר מאשר חטא על הנפש באשמות ומעילות וגבר עמלק והן בצום בעל בכי ישובו אל ה׳ להטיל חלשים בגבול הרשעה להפילו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא כי הזמן ימצא עזר כנגדם מועד נפילתו בימי המן הרשע מין עמלק· וכל האיש אשר היה מתכפי לענגי מעוג ואת עשיריו לא בזה והעלים עיניו ממעללי׳ הרעים ביתר הימים הנה ביום צום התענית הזה מצוות לו יוכל לתקון למלאות פיו תוכחות בקהל עדתו ולצורר לבות בני ישראל בדברי כבושים כאשר עשה מרדכי בקהל עדתו ובמרירות יאמר לפני קהל עדת ישראל לאמר אחינו בית ישראל עד מתי יהיה זה לנו למוקש הגלות המר הרע הזה כמה ימים ושני׳ חוסו וחמלו על כבוד ה׳ אלהי ישראל שאין השם שלם ואין כסאו שלם כל זמן שזרעו של עמלק בעולם הביטו וראו בשלנו הנע׳ הגדול הזה כל עוד שאין ישר׳ שבי׳ ממעלליה׳ הרעים כי כל עון וחטאת ישראל קוץ מכאיב אל מקום הקדש ותרבה עצמה בגבול הרשעה גוברא דחימה וגבר עמלק ואיככה נוכל וראינו הבנים הנאהבים והנעימים גולים מעל שולחן אביהם ואם על בנים תתייפח תפרש כפיה אויה כי בני יצאוני ואינם הטוב לאם כי תצלה ותשכח עולה מרחם בן בטנה חלילה אפס כי עז הצם שרו של עמלק עוז התאזר בעינינו ומה תעשה אם הבנים לם אשמת הבנים תעכב על ידה והיא מן החלון נשקפה ותיבב תמיד כל הימים לאמר לכו בנים שמעו לי שובו נא אל תהי עולה חומו על כבוד אמכם המשתוקקת לקרב אתכם שביב לשלהבה ושובו שובו מדרככם הרעים בני ידידי העמוסים מני בטן הנשואים מן רחם חוסו על כבוד אביכם שבשמים המחולל בין עמי התועבות באמ׳ר עם ה׳ אלה ומארצו יצאו ויקרא ה׳ לבכי ומספד לאמר מי נתן למשסה יעקב וישראל לבוזזים בני בכורי ישראל ישראל אשר בך אתפאר אנה פנה דודך אנה פנה זיוך אנה פנה הדרך ומה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם

לבנים שגלו מעל שולחן אביהם עד אנא ירום אויבי אדם בליעל איש און בענין פשעיכם ועתה בנים עד מתי לא תעורו מתרדימתכם הקיצו בני ידידי אל תזניחו צער אביכם שבשמים והשליכו מעליכם כל גלוליכם וטומאתכ׳ קדשו צום וקראו תענית ושובו אל ה׳ ומהר אשי׳ את שבותכ׳ כבראשונה ואת זכר עמלק אשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ . וכזאת וכזא׳ יביע על לב עדתו ביום הצום התענית הזה ומצא עזר כנגדו באמור להם בואו וראו מן דורו של מרדכי הצדיק כי גם כי חטאו עוו פשעו לפניו יתברך עד כי הגדיל אויב שרו של עמלק למעלה . כאשר קבלו עליהם לשוב אל ה׳ גם כי היה מתוך צרה עתקו גם גברו חיל להתיש שרו של עמלק והמן נפל בכח עוז תשובתם ושקם ותעניתם ויהיו לנס . וכמו כן גם אנחנו בגלות החיל הזה נעשה כמוהם לומר בשלמי הרעה הגדולה הזאת נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה׳ אולי ישוב ה׳ מחרון אפו ולא נאבד תחת ממשלת זדון עמלק המחוי :

ולא איש א׳ ולא ב׳ יעשו זאת כי מה תועלת לענין הגאולה בשוב היחידים כי התועלת להם לבד׳ ומה בצע לתשובה אחר שרוב העם אינן שבין . אפס כל ירא וחרד את דבר ה׳ צריך לאסוף אנשים ריקים ופוחזים אשר לא ידעו את משפט אלהי השמים זה עשרה וזה עשרי׳ ולדרוש להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון ולקרבם אל אביהם שבשמים ובכן תעלה ארוכה ומרפא למכותינו ולצרותינו ויתקדש שם שמים בין המרובים ובין היחידים והמעטים השפלים מהם יראו וכן יעשו וראשי עם קדש אלו המחזיקים בדת להקימה ולהרימה הם הנקראים עמודי שמים והם מצוקי ארץ והם המעמידי׳ את כל העולם כולו ויש להם זכות כמרע״ה וכמרדכי ואסתר בדורן אשר זכו וזיכו את הרבים והם המוציאים יקר מזולל ויש מאין והן שותפין לבורא יתברך בבריאת העולם ובהעמדתו אבל לומר כל א׳ רב או רבן שלום עליך נפשי ולהסגר בתוך ביתו ללמוד או לעסוק בחפצי שמים . לא זו הדרך הרצויה בעיני ה׳ כי אינו דומה הזוכה לקנות לעשות נפשות רבות ולקרבן תחת כנפי השכינה כמי שהוא מזכה את נפשו יחידה והאחרים כבהמות ידעו ועתיד ליתן דין וחשבון על ככה הואיל והיה בידו להשיב רבים מעון ולהציל לקוחים למות מרוב רוע מעלליהם ולהחיות את נפשם בחן וחסד אשר חננו ה׳ כשבט לשונו . ולא עשה הנה הוא גרם את כל הרעה ואריכות הגלות שמד . וזה היה דרך כל החסידים הראשונים אשר היו מקהילים קהלות ברבים בימי הצומות לדרוש להם את דבר ה׳ את חוקיו ואת משפטיו ויתר דברי כבושים לעוררן מתרדימת שנת׳ לשוב אל ה׳ וכזה יהיה צום יבחרהו ה׳ עתה בדור האחרון לא לעזוב את ה׳ וללכת ביום צום איש איש למלאכתו

אשר המה עושים ולא די שלא יהדרו ולא יפשפשו בעצם היום ההוא במעשיהם אלא אף גם יוסיפו סרה אבילות עבירות ביום ההוא דבר שקר וגזל וחמס במשא ומתנם ומהם הולכים ומטיילים ברחובות קריה כדי שישכח ריבם ועמלם . הכזה יהיה צום יבחרהו אלוה ממעל וזאת לפנים בישראל כי בזמן שהיו גוזרין איזו תענית היה היום אצלם כיום השבת שאסור בכל מלאכה כי אם בחפצי שמים וביראת ה׳ כל היום והיו צמים ומתענים שלא יטרידם שום עסק גופניי כמו אכילה ושתיה וזולתה וזהו הצום הנכבד ויום רצון לה׳ ועל צום כזה בודאי נוה ה׳ . ולפיכך מוטל על ראשי עם קדש לאסוף שיהם קהל עדתם בימי הצומות וביותר ביום צום תענית אסתר הבא לפני ימי הפורים אשר רנ״ל המן מועד במאכל ומשתה רב אשר לא כדת בהפריזם על המדה ולרבים מעמי הארץ נדמה בעיניהם כי הותרה תורה בעצם היום הזה והוללו עד להשחית . שצריכים לה זהר לקהל עדתם לבל יכשלו אל גיל כעמים חלילה ויודיע עליהם כי אשר אנו מתענים עתה על מה שכבר עבר לא על העבר אנו מתענים כי אם ליתן אל לבינו כי גם מעשינו עתה כמעשיהם אז בימי המן הרשע ונדומה כל ישוב לבא עלינו כאשר אז בא אליהם ואיככה נוכל ורואינו באבדן עדת ישראל בימים האלה להקל את ראשם במשתה היין רב ולעבור על דת בכמה דברים המרגילים לאדם לערוה של תורה אם כה היה עון פשעם של ישראל בימי מרדכי ואסתר באכילה ושתיה שנהנו מסעודה של אותו רשע ויזנו אחרי בנות הערלים . כאשר חכמים הגידו במדרש רבתי דאחשורוש ואעתיק את דבריהם כי טובים להשמיען לרבים ז״ל א״ר יצחק נפחא המן הרשע בעלילה גדולה בא על ישראל הה״ד ובמלאות הימים האלה עשה המלך וגו׳ ואין העם האמור כאן אלא ישראל אמר המן לאחשורוש אלהיהם של אלו שונא זמה העמד להם זונות ועשה להם משתה וגזור עליהם שיבואו כולם ויאכלו וישתו ויעשו כרצונם כיון שראה מרדכי כך עמד והכריז עליהם ואמר להם לא תלכו לאכול בסעודתו של אחשורוש שלא הזמין אתכם כי אם ללמד עליכם קטיגוריא כדי שיהיה פתחון פה עם מדת הדין לקטרג עליכם לפני הקב״ה ולא שמעו לדברי מרדכי והלכו כולם לבית המשתה א״ר ישמעאל ח״י אלף ותמש מאות הלכו לבית המשתה ואכלו ושתו ונשתכרו ונתקלקלו מיד עמד שרו של עמלק והלשין עליהם לפני הקב״ה ואמר רבש״ע עד מתי תדבק באומה זו שהם מפריסים לבבם ואמונתם ממך אם רצונך אבד אומה זו מן העולם כי אינם באים בתשובה לפניך א״ל הקב״ה תורה מה תהא עליה אמר לפניו רבש״ע תסתפק בעליונים וגם השוה דעתו למחות את ישראל באות׳ שעה אמר הקב״ה למ״ל אומה שבשביל׳ הרבתי אותותי ומופתי לכל הקמים עליה׳ לרעה אשביתה

מאמום זכר׳ מיד אמר הקב״ה לשטן הבא לי מגילה ואכתוב עליה כליה באותה שעה הלך השטן והביא לו מגילה וכת׳ עליה מיד יצאתה התורה כבגד אלמנות ונתנה קולה בבכי לפני הקב״ה וגם מלאכי השרת צעקו לקול בכייתה ואמר לפניו רבש״ע אם ישראל בטלים מן העולם אנו למה אנו צריכים בעולם שנאמר הן אראלם צעקו וגו׳ כיון ששמעו חמה ולבנה כך אספו נגהם באותה שעה רץ אליהו ז״ל בבהלה אצל האבות ואצל משה ן׳ עמרם אמר להם עד מתי אבות העולם תרדמו בשינה ואין אתם משגיחים על הצרה שבניכם שרויים בה כי חמה ולבנה וכוכבים ומזלות ושמים וארץ וכל צבא המרום בוכי׳ במרר ואתם עומדים מנגד ואינכ׳ משגיחין א״ל מפני מה א״ל מפני שנהנו ישראל מסעודה של אחשורוש ונעשה זאת נגזרה עליהם גזרה לכלותם מן העולם ולאבד את זכרם אמרו לו אברה׳ יצחק ויעקב אם הם עברו על דת הקב״ה ונחתמה גזרתם מה אנו יכולין לעשות חזר אליהו ז״ל אמר למשה אי רועה נאמן כמה פעמים עמדת על הפרץ לישראל ובטלת גזרת׳ לבלתי השחיתם מה תענה על הצרה הזאת כי באו בנים עד משבר אמר לו מרע״ה כלום יש אדם כשר באותו הדור א״ל יש ושמו מרדכי א״ל לך והודיעו כדי שיעמוד הוא בתפל׳ משם ואני מכאן ונבקש רחמי׳ עליהם לפני הקב״ה א״ל רוע׳ נאמן כבר נכתב׳ אגר׳ כליה א״ל משה אם בטיט היה חתומה תפלתנו נשמעה ואם בדם נחתמת מה שהיה הוא אמר ליה בטיט היא חתומה אמר ליה לך והודע למרדכי מיד הלך למרדכי הה״ד ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ע״כ:

הנה כל ישראל אשר באזניו ישמע דברים כאלה יחרד לבו ויתר ממקומו אשר המה דברים הדברים המחרידים הלבבות ונמס כל לב ורפו כל ידים בשית לב כמה גרם החטא אז להיות נגזר עליהם כליה וחרבה ע״י שכרות היין אף שלא שתו אפס מיינס של ישראל ומבישול׳ ועם כל זאת באו במצוקה העצומה ההיא להכחד מן הארץ כמעט ואיכבה אחר שכנוס׳ ונבקש׳ מאת שהיינו עת׳ כמו׳ התעני׳ הזה של אסתר לבל ישוב לבא עלינו כאשר אז בא עליהם אנחנו נעשה כל חלקי הסותר לזה באותו עון עצמו שלהם למשוך ביין רב את בשרינו כל היו׳ ההוא וכל הלילה ונכר משרשיו יפרה לגלות בשר ערוה או לפחות בשירי עגבים זמרן נשי ועניין גברי באש בנעור׳ וישכחו את ה׳ עושם לבלתי התפלל תפלתם בכוונה ורבים מהם מבטלים ק״ש דאורייתא מפני חמת הסעודה מי גזר כן מי ציוה כן היאמן כי יצוה הוא יתברך ע״י חכמים הקדושים מצות משתה ושמחה לעבור את פי ה׳ אלהינו חלילה ולהיות החטא נעשה להם כהיתר ח״ו הכהתל באנוש יהתלו בו יתברך לנוס לפניו כמתאוננים על פשעיהם ולכל חטאתם על כי גם מעשינו עתה

כמעשיהם אז ונכומה ונבקשה סליחה וכפרה על זאת לבל יפקוד עלינו הרעה כמו אז ונשוב לנתוש ולנתוץ ולהאביד מעשה תשובתנו ביום המחרת ומה גם כי בעצם שו׳ הזה שם נפל שדוד המן הרשע כמאמר והמן נפל בתוספת ו׳ לרבות כי באותה שעה נפל השר שלו למעלה ס״מ שרו של עמלק ואיכבה נקום אותו ויתעודד במעללינו הרעים ביום שבו טמון בארץ חבלו כאשר כל עון וכל חטאת ישרא׳ הוא משען ומשענה אשר בו ישען והוא כלביא יקום וטרף ואין מציל כמו שבא בארוכה בפרק א׳ ·

ונוסף גם הוא כי יאותה לנו להתקדש בקדושה יתירה ולהעלות מוראת שמים על ראשינו היום יתר מאד על כל הימים כאשר הוא היום אשר נכנסנו לברית בקבלת התור׳ ברצונינו כאם׳ חכמי׳ הגידו במאמר קיימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר באונ׳ אשר זה לבד יספיק לקבוע חג לה׳ בתורה וביראה׳ ה׳ ביום הזה כיום התקד׳ חג השבועו׳ מק״ו וכל שכן בהצרף אלי׳ מעשה תוקפו וגבורתו של נס הנפלא אשר הפליא חסדו יתברך לעשות אתנו למלטנו מיד צר ממות לחיים ולא זאת אף זו להשיב גמולם בראשם והשב לשכינינו שבעתים אל חיקם כי נאה ויאי לאישי ישראל להתקדש במאד מאד בעצם יום הפורים ולהיות יראתו יתברך על פניה׳ לבלתי יחטאו אשר גם מטעם זה נכון מנהג החסידים הנמים לפני הפורים שלשה ימים לילה ויום שהיא דוגמא למה שהתענו ישראל לקבלת התורה כמו שכתוב בפרקי ר״א שהתענו שלשה ימים ובלי ספק כי בנושה כן מנהג יפה הוא ·

הנה ככל משפט הדברי׳ האלה יביע כל איש חכם לב בקהל עדתו בעצם יום צום התענית הזה ויקדים תוכחה לגרם ואחריו מה טוב חלקו ומה נעי׳ גורלו ובכן בו יבחר ה׳ ובצומו ותעניתו וכמו שעל ידי התענית והתשובה היתה הגאולה ההיא בימי מרדכי ואסתר כמו כן גם עתה בהתעורר לב עדת ישראל בצום תעניתם של התשובה ישוב יד ה׳ שנית לגאול את שאר עמו לתקן עולם במלכות שדי · ומה גם בהצרף אלינו זכות ב׳ שרי צבאות ישראל צדיק וצדק מרדכי ואסתר אשר תתעוררנה נשמותם בשמים ממעל ביום צום התענית הזה אשר הוא זכר למו כי גדול צדקתם ויושר פעולם לפני אלהינו וטוב מאד להעלות זכרונם הטוב לפני אבינו שבשמים ולעתור ולרבות לעשות צדקה וחסד אתנו בארץ שכיינו בעד זכותם וצדקת׳ היא תסמכנו למהר לרפא נגעינו ואת צמח דוד מהרה יצמיח בפרסום רב · ואנכי נהגתי בקהל עדתי עם החברים יצ״ו ביום צום תענית אסתר להגות בסדר הכתוב בשבת זכור למעלה כי לא תתפיים משחכיתא עד דתחזי בוקמא ואחריו בסדר מעשה התשובה שהתפלה שהתפללו מרדכי ואסתר במאורע ההוא בדמעות שליש

כמו שהעתקנוה למעלה בלשון הקדש גם מטע' זה העיקרי ואחר כך סדר התפלה של משמרת החדש המובא בפרק א' דר"ח על צער הגלות ובהגיעי אל קום מלכא משיחא הוספתי נוסח זה.

קומו מרדכי הצדיק ואסתר הצדק' הקבצו ושמעו לשמוע אנקת צעקת שה פזורה ישראל הביטו וראו הבן היקיר ידיד נפש מוכה ומעונה שסוי ובזוי תחת עברת הכפרים בבל ועמון ועמלק למשסה יעקב וישראל לבוזזים בני ציון היקרים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש והיה אור ישראל לחשך וגב' עמלק ביד רמה על תפארת בנים השעשועים מני בטן הנשואים מני רחם אוי ואבוי לבן היחיד שעלתה לו כך.

אנה אבירי הרועים מבטלי גזרה מפירי שבועה מעבירי קנאה משיבי חימה מלמדי זכות משלשלי זכות אבות על בנים יחד יכמרו רחמיכם על עם זו קניתם קדם בשושן הבירה כשעמד המן הרשע ויבקש לקעקע בנינן של ישראל טף ונשים ביום אחד ועמדתם בפרץ בעת צרתם להשיב חמת האל מהשחית וינחם ה' על הרעה והטיב לשכניו שבעתים אל חיקם אשריכם מלמדי זכות על בנים שבא לכם משלשלי זכות אבות על בנים. וכאשר הייתם אז לציר מעוז ומגדל לאבות היו גם עזרה בצרות לבני האומללי' בבור הגלו' החיל הזה בבכי תבואו ובתחנונים והורידו כנחל דמעה מול כסא הרחמים העתירו בעד הצדיקים והחסידים ועל שארית העם בית ישראל ועל זקניהם ועל פליטת בית סופריהם ועל גרי הצדק ועלינו כל אשר בכם עם מרדכי יבוכה שפכו לפניו לבבכם לאמר. חוסה ה' על עמך ואל תתן נחלתך לחרפ' למשול בם גוים חוסה נא כרוב רחמיך והבט נא צאן מרעיתך של נא תשת עלימו חטאת אשר נואלנו ואש' חטאנו כי אל טוב וסלח אתה אל ימשול בם קצף וראה כי עמך הגוי הגדול הזה עמוסי התלאות חולפות ובאות ואפס עצור ועזוב בורות נשברים אשר לא יכילו נשאת זעמך וקצפך מקוצר רוח ומעבודה קשה בבור עניי' ומרודים אל ימעטו לפניך תלאותם שמות ראו רעה אחר רעה בארץ שביים דווים וכאופים מגוי אל גוי וממלכה לעם אחר ואל תשחת את זכר גולת אריאל זכור לעבדיך לאברה' ליצחק וליעקב ואל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך והקם שד"י יכוז"ך והושיעם למען שמך אל תחשה ותענם כי כאמו גוים אבדם תקותם גם בעינים יפלא לאמר אחרי נמכר גאולה תהיה לו אנא אבינו אב הרחמים אל תטשם מלבנו ואל נא תשכחם מזכרינו ואל תעש עמם כלה בגלות עינינו חמרמרו מבכי איככה נוכל וראינו ברעה אשר ימצא את עמינו ואיככה נוכל וראינו באבדן מולדתנו בקרב הגוים והגרים אתם מסביב ערפם בעמלק ושר נילם מעליהם
אדם

אדם בליעל איש און עד מתי רשעים ה' עד מתי רשעים יעלוזו יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פועלי און עמך ה' ידכאו ונחלת' יענו על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפונך אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד ועתה ה' עד מתי. אנא מלך רחום וחנון זכור עדתך קנית קדם ותעלה זכרון עוז היד הגדולה אשר עשתה את ידך כאמור כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך בא נא לישע עמך לישע את משיחך ומחץ ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה עשה להם כמדין כסיסרא כיבין וכעורב וזאב וזבח וצלמונע והמן ואחוזת מרעיו שיתמו כגלגל כקש לפני רוח כאש תבער יער וכלהבה תלהט הרים כן תרדפם בסערך ובסופתך תבהלם יבושו ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו תמח' את זכר עמלק מתח' השמי' לא תשכח תמחה פריו ממעל ושרשיו מתחת וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ ויאמר אדם אך פרי לצדיק אך יש אלהים שופטים בארץ וכשם שלא השיבותנו ריקם מתחינתנו בצרת המן הרשע ותוציאנו לרויה כן ה' אבינו אב הרחמן שמע קולינו וקבל ברחמים וברצון עתירתנו בצרת הגלות החיל הזה עם בחירך ופקוד את צאנך ברחמי' להשי' אותם לגבולם ומלוך על כל העולם כולו בטובך והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך כאמור ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללוי"ה וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו הללוי"ה.

ובכן כמו ששמעת תפלת מרדכי ואסתר בשושן הבירה בצומם וזעקתם. כמו כן תפילתנו תשמע ותושיע עננו אבינו עננו ביום צום התענית הזה כי בצר' גדולה אנחנו על כי הרבינו רשע ופשע עד להשחית המקורות ולקלקל הצינורות העליונים ומעשינו עתה כמעשיהם אז בבוקת חמת המציק הרשע. עונותינו רבו למעלה ראש ואשמתנו גדלה עד מעל לשמי' והנה עתה שבנו אליך ביום צום התענית הזה צועקי' על מעוונותינו דואגים על אחריתנו כל ישוב לבא עלינו כאשר בא עליהם צרה וצוקה. ועתה אחר שובנו נחמנו ספקנו על ירך בושנו וגם נכלמנו כי נשאנו חרפ' חלאת זוהמ' עון פשעינו ועת' ברחמיך הרבי' תחפוץ בנו ותרצנו ותקבל ברחמים וברצון ענותינו כי אין מי יעמוד בעדינו אפס שמך הגדול. וכרחם אב על בנים רחם עלינו ויעלה ויבא יגיע יראה וירצה זכרון אבותינו וזכרון שני שרי נשאות ישראל צדיק וצדק מרדכי הצדיק ואסתר התמה היום ברחמים ועוז הדר צדקתם העלה לפני הדום כסא כבודך ויכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו ה' אלהינו בי"ג מדות
רחמיך

דחוק אשר תקנת בתעלומי' חכמה נשגבה ואת בריתם זכ"ד האל נוצ"ר חסד • ונקה כטל אורות את רושם כתמי עונותינו אשר פיגלנו והיינו מעלי"ן בקודש ולא מורידין בעונם אשם מעילתנו • ותעלה למעל' עוז זכות מרדכי ואסתר בני בריתך ולהקי' שדי יסודך ושביל דרכיו הסתולל ונראתה הקשת שם ומתפאר בגוונין שלו מבהיק ומבריק עד להפליא • ומאן פלתי מואב וקרקר כל בני שת ויאבד כל זכר למו ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך לסמוך גאולה לתפלה שמן ושמחה ימצא בה ה' צדיק בקרבה • לראות מהרה בת"ת עוזך ולהעביר גלולי' מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכו' שדי ומרדכ"י יצא מלפני המלך לשאוב מים בששון ממעייני הישועה ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו' עשה למען שמך וכו' יהיו לרצון וכו':

ואח"כ יעמוד סדר שאר התפלה כמו שהובא שם ובזמן שאין שהות לבעלי המלאכה יאמרו לפניו כסדר הזה בראשונה בסדר תפלת מרדכי כאמור ושוב אחריה יפטירו בשפה בנוסח תפל' זו היא לבדה קומו מרדכי ואסתר וכו' כנ"ל ואשרי העם שככה לו איש על העדה לעתור כסדר הזה בקהל רב אשר אין ספק כי ינלח דברו וירפא' לכל העם מפשעיה' ולכל חטאת' לאחו' מאש ב' על שחטאו ויתנו לב לשוב ובדרך זה יעותרו דברי הנומת וזעקתם לא לזולת ומה לו לאדם אשר בעפר יסודו בעולם זה השפל לכבוד המון בירי"ו על בלי לו אף כי אסף רוח בחפניו ברוב תבונות • כל כמה שלא כחלה על שבר יוסף וחרבן הבית וחלול השם בגוים ולא פנה לעשות קורת רוח ליוצרו ולבקש מלפניו על עמו ועל זכרון משיח בן דוד עבדו למועדי' מימים ימימה בעתות הרצון אם השב ישיב לעורר את הרחמים בעתות ההם כי מה שלא יושב בימים ושנים יושב לרגעים ותשועת ה' כהרף עין • ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו אם השב ישיב עת הרצון לפני ה' להיות גאול' ישראל על ידו ולא יאמר איש על העדה צדיק בכל מעשיו יחיד ועני אני ומה אועיל כי אפגע בעתירות כאלה כי לא מחכמה ידבר זאת אחרי ראותנו בגרת המן כי נכתב ונחתם בטבעת המלך מלכו של עולם לכלותם מעל פני האדמה עם כל זאת אמר משה לאליהו כלום יש אדם כשר באותו וכו' הרי שלא שאל אפס אדם כשר הוא לבדו כי הוא לבדו יבפיק לעתור ולרצות ולכפר בעד כל קהל ישראל ומשה רבינו ע"ה שם פניו ומעייניו בו שיתפלל הוא מלמט' והוא יעתיר בעדם מלמעלה כי כל התעוררות עליון לא נעשה אפס בהתתקף התעוררות התחתון כענין אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף וכן נוהג הדבר לדורות עולם אשר יפקוד ה' איש על העדה אשר יושיעם ואשר יביאם בדרכי ה' בהזהיר את לבם תמיד כל הימים בדברי הנוגות וזעקתם לעורר לב הנרדמים מישועת ה' ובכן

תטב לה' מאלפים הלכות מרבבות דרושים אשר ידרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות ובו ישים כל מעייניו ובשועו אליו שמע והוא הצדיק אשר יתואר בשם צדיק יסוד עולם באמת ותהלל חלקתו ברוח מכינתו והדרת חכמתו בהכרף אליה גודל המעשה הטוב ללמוד וללמד דעת את העם בחוקי האלהים ותורותיו ודרכי התשובה יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת כדרך חסידי' הראשוני' והא כלא הא לא סגיא כאשר הודענו בספר זה ביתר המקומות בראיות תלמודיות ובזוהר פרשת שופטים ז"ל כי תצור אל עיר בגין חוביהון סגיאין דחטאן לקמאי ואתייהיבת בדינא ימים רבים אלו רבים ג' יומין דא כתר דא וכו' תא ואפקיד לך על בני ביתי לא תשחית את עצה דא ת"ח דאיהו במאתא דאיהו אילנא דחיי את עצה ההוא דיהיב עיטא למתא לאשתזבא מן דינא ואוליף לון ארחין דיהכון בה ע"כ:

ומורי ז"ל היה אומר כי סגולת צום התענית הזה ללובש בו שק ואפר •להפריד מעליו הבגדי' הצואים בנגד בוגדים חלק הרע שבו כנודע מדברי הרב כי כל אדם כלול מטוב ורע וכל אחד כלול מפרצוף שלם והטוב נקרא לבוש וחלק הרע נקרא בגד והוא הסוד הנאמר ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו מלשון בוגדים בגדו שהפריד מעליו אלא שהוצרך להמשיך אור דע"ק כדי להפריד הבוגרים וכמ"ש בזוהר בשעתא דעלא דעתיקא קדישא שריא עליה ואלייא רישיה בההוא אתר דאקרי שמים כדין ירעם ותבר אילהון ותוקפיהון דדינין תקיפין וכו' והמסכה זו עשה מרדכי וילבש ש"ק סגולה ת' למשוך עליו סוד ד' תיקוני חוורתי דרישא דע"ק המגיעים עד רישא דז"א והם סוד ד' מאות שקל כסף ומכניעים סוד עשו כי ת' איש עמו כנודע ז"ס ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדי"ו ואם תאמר ואיככה עי"ר עוז וחיל זה להפריד בגדיו מעליו לזה וילבש ש"ק להמשיך אור ע"ק דביה תבר חיליהון ותוקפיהון כאמ"ר וכהכרף אליו צדקת מרדכי הצדיק כיום הזה יהי לו מעיר לעזור יתר מאד על כל הימים:

ובהגיע עת המנחה יכון לקראת אלהיו והיה מעשה הצדק' בא בעצם היו' הזה ביתר עז על כל הימי' ומנהג חסידי' לתת מחצי' השקל מהמטבע הקבוע באותו מקום זכר למחצית השקל שהיו נותנים באדר בזמן שבה"מ קיים • וטוב עין יאותה לו לתת ג' חצאי שקלים לעומת ג' פעמים תרומה האמורים בפרשה • ויחלקם לעמלי תורה לפני המנחה • ואין לפטור עצמו בזה ממתנות לאביונים בפורים כי כל אחד נדרש לעצמו ואשר אין לו כסף מספיק לשתיהם מעלי יתיר לקיים מצות מעשה הצדק' בעצם יום פורי' מאיחלק' כי"ב במנחה לקיים מנהג החסידים שהוא מנהג בעלמא וגדול מעשה הצדקה

בעצומו של יום הפורים ביותר כמו שיתבאר לפנינו בס"ד ולא אמר כל השיעורין הללו אלא לאשר יש ספק בידו לאשר ולקיים את שניהם · ושוב כצדק יחזה פניו יתברך בתפלת המנחה בכוונה יתירה :

פרק שלישי

אחר תפלת המנחה נכון להיות כל איש שש ושמח בישועת אלהינו להכיר ולידע את החסד שעשה אלהי אבותינו עמנו למלטנו מיד צר ויושיענו ממות לחיים ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיה' ברוך הא' המושיע ובהשים האיש הישראלי מגמת פניו לענין הזה רוח נכון יחדש בקרבו להכנס אהבת המקום ב"ה בלבו ולקבל תורתו ומצותיו הן כל חדש באהבה וברצון יתירה שלא להיות כפוי טובה על הטובות והחסדים שקבלנו ממנו יתברך ולאהוב אותו כשם שהוא אוהב אותנו ולזכור פיקודיו ועדותיו מאהבה ויראת הרוממות ולייחד השכינ' כי כל ייחוד הוא סוד האהב' כנודע והוא כמשל הבן האוהב את אמו ויזכור לאביו אהבת נעורים וכמ"ש ואשת נעורים כי תמאס וכו' ובכן תתעורר אהבת דודים כמו שהארכנו במקומות רבים · וגם בשיתן לבבו את מעשה ה' כי נורא הוא ירחיב דעתו ונפשו נהלה ושמחה ויתחייב להראות בעצמו כאילו היה שם והיה נגאל ממות לחיים ממש כי על כל אלה להורו' מעשה תוקפו של נס יאותה לכל איש ישראל ללבוש מבע"י של י"ב מלבושים חמודים מיוחדים לכך כמו שהר יום טוב בכל העולם מתוק נרה ונוקה אשר תאזרהו שמחה ללבוש בגדי שמחה וששון וכ"ש הנמלט ממות לחיים אשר ילבוש ששונים יתר גדול מאד :

ונוסף גם הוא כי יאותה לנו לעשות זכר לנס שנ' במעשה הנס ותלב"ש אסתר מלכות וגם במרדכי תחלת הנס היה ונתון הלבוש וכו' ובתשלום הנס ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ואין אנו עתה בקיאו' בד' הלבושים הללו הנאמרים בכתוב אשר סודם שגבו מאד אלא אף לפי פשטן של דברים ממנו נקח מראוי ונכון להיות כל איש להתקדש עצמו מבעוד יום ללבוש בגדי ישע בששון ובשמחה וישים בלבו כי בגזרה היו מכוסי' בשקים כמאמר שק ואפר יוצע לרבים ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר והא"ל ברחמיו וחסדיו פנה אליהם ברחמיו פיתח את שקם ויאזרם שמחה וילבישם בגדי ישע ומעיל צדקה יעטם וכתרגום רבתי דאחשורוש הפליא לכפר בשבח הכבוד והתפאר' אשר התעטף בו מרדכי הצדיק בעת הישועה ונאוה להשמיע לרבים לעורר השמחה של מצוה אל עדת ישראל אמרו שם ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות שמח וטוב לב בכבוד גדול והלבוש אשר לבש היה תכריך בוץ וארגמן מעשה עבות זהב טהור דאופיר וקבועין בו אבנים טובות ומרגליות ולפנים מן התכריך לבוש מבגדי תרשיש הבאים מים מערב ולפנים ממנו כתונת של ארגמן מצויירים עליה כל צפור כנף ועוף השמים והיו דמי שוויה כ' כיכרי כסף ואזור אזור במתניו שקבועות בו לאורכו אבני שוהם ואבני מלואים והמנעלים שעל רגליו מסובבים זהב ואבנים טובו' נופך ספיר ויהלו' וחרב מדאה חגורה על ירכו וברק חרבו כעין נחושת קלל ומצוייר בה ירושלים עיר הקדש ועל יד החרב מצוייר העיר שושן ומכבפת מדאה כמופה בראשו מצויירת בכל מיני נבעונים שבעולם ולמעלה ממנו עטרת זהב גדולה ממוקדה ולמעל' ממנו תפילין להראו' העמים והשרים אשר הוא מרדכי היהודי לקיים מקרא שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וחצר בית המלך עיטרוה לכבוד מרדכי בחור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש וכל ישראל המה ונשיהם וטפם עטרותיהם בראשיהם ושמחים וטובי לב והכהנים לקחו בידם חצוצרות ומכריזים ואומרים אשר לא יבא לדרוש את שלום מרדכי הצדיק ואת שלום כל היהודים הדמין יתעבד וביתיה נולי ישתוי עשרת בני המן ידיהם אסורות והולכים ומזמרי' לפני מרדכי הצדיק ומודים ומשבחים למי שנתן ריוח והצלה ליהודים והשיב מחשבתם אל שונאיו להאבידם והיו אומרי' אבינו המן הרשע הטיפש בטח ברוב עושרו וכבודו ומרדכי הצדיק והעניו מחה את שמו ואת זכרו בשקו ובתעניתו ובצעקתו ואסתר התמה הניצה מן החרכים וישא מרדכי הצדיק את עיניו וירא אותה ויאמר לה ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם אף היא תשיב אמריה לו עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ ורבים מעמי הארץ היו שמחים על מפלת המן הרשע ומודים ומשבחים על כבוד תפארת גדולתו שהיה למרדכי הצדיק ע"כ וכל כלפי זה יאותה לכל עדת ישראל גם המה בכל דור ודור לעטר עצמם בכבוד והדר רב זכר לנס מבעוד יום כבחגים וכמועדי' וכ"ש וק"ו לבאים בסוד ה' היודעים ומכירים המאור הגדול המופלא המתגלה ומבריק ומבהיק עד להפליא ומרדכי יצא מלפני המלך כנודע אשר עתה תהל' אורו מהעולם ועד עולם ומאיר בנשמות הטהורו' בקריאת המגילה ומי ימלל עוז גבורתה אשר לא נעשה כזאת בשום זמן · אשר יסתכל בה האיש אשר תמונת ה' יביט ושרת לפני ה' בכבוד והדר ולא יגש לקרות המגילה בבגדים הצואים אשר עליו והלבש אותו מחלצות מבע"י טרם קריאת המגילה · וקבלתי ממורי ז"ל שמהרח"ו ז"ל היה נהוג לטבול גם כן מבע"י כמו ברגל להכין עצמו לקבל עוז הדרת יסוד אבא היונק מלפני

המלך

למלך וכן נהגתי עם כל החברים ה"י. ובטבילה יאמר פסוק לחייו כערוגת הבושם מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים נוטפו' מו"ר עוב"ר ויכוין בסוד יסוד אבא כשבוקע ועובר לחוץ ליסוד רחל בעת הדורמיטא כנודע :

ליחדא שמא דקב"ה ושכי' הנה אנכי בא לטבול במקוה טהרה ויהדמ"י או"א שבשם שאני מטהר את גופי במ"י הכח"ל הזה כן ה' אלהי תטהר את נר"ן בכח"ל העליון הארת שם ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ומספ' שלשים וחמשה אותיות שם אדני במילוי מלואותו אשר עם כללותם יעלו כח"ל ובהצרף השני כוללי' ב"ן ואדנ"י אובילם אוליכם אל כח"לי מי"ם ובמי"ם אלו תדיח כתמי עונותי ותאציל עלי משפע הארה הגדולה דיסוד דאבא המאיר ברחל ובוקע ויוצא החוצה בקריאת המגילה ג' שמות הויה **יהווה יְהֹוָה יְהוֹוָה** ויהי נועם ה' וכו' וטהור ידים יוסיף טהר' על טהרתו

ולא יעבור מצוות כסדר הזה וכ"ש אם קרה לו מקרה אשר לא טהור ולא טבל לקריו שלא יקרב ליום הזה עוד טומאה בו לקרות את המגילה. כי איה מקום מנוחת האדם המשתלשת מלמעלה אחר אשר הוטמא וטמא טמא יקרא. ודע עלי המצוה את אשר הקלו רבים מבני ישראל בתקף חוסנה של הדרת היום הקדוש הזה נאדר בקד"ש לגשת לקרות את המגילה בבגדי החול אשר עליהם ואף ביום עצמו עושה מספר רבים אשר לא יחליפו שמלותיהם וכראוי בזיון להוד הדר היום לבוא בו בחול וקרוב אני לומר שזה בכלל מבזה את המועדו' ולפיכך איש תבונות ייסר ללכת בדרכי החסידים להטהר ולהחליף שמלותיו מבע"י כאשר כתבנו ובכן יבא לקרות את המגילה ממולא טהור קד"ש ונדרת בשם ה'. ואשר הוא חכם הרזים הדר הוא לו בהתקדש עליו היום להתבונן בקדוש' היום בנגלה ובנסת' דמה טעם יש בו ומה ראו מרדכי ובית דינו לקראות הימים האלה פורים ע"ש הפור כי כל דבר ראוי להקרא על שם המקרה העיקרי כמו פסח ע"ש שפסח וכן כל כיוצא בזה ומחוץ קראו לפורים ע"ש הפור שהוא המקרה היותר קל בעבור הפליך את הגורל והלא כמה דברים עיקריים היו שם ראוי להקרא שם היום ע"ש אותם הדברים :

ובנגלה ובנסתר יתנא פתחונם במועצו' ודע את כי הלא כל הנסים לגבי קב"ה מילתא אשרתי היא ועם כל זאת ישובח יותר הנס הנעשה בהפך הטבע מאותו הנעשה כפי הטבע וכאשר תסתכל בכל הנסים שהיו בענין הזה כולם היו בדרך טבע שיהרג המן על דבר אשר שנא אל מי שדיבר טוב על המלך וכן כל כיוצא בזה ואולם הקף הימים י"ד וט"ו באדר שכפי הוראה ומשפטי הכוכבים ומזלו דגים המורים השפלה ונוסף גם הוא כי י"ב צירופי הוי"ה חוזרים חלילה צירוף א' בכל חדש נ' צירוף ההוי"ה בחדש אדר היא הוי"ה מהופכת שהה' דינה קשיא קודמת ל' הוא"ו והוא השם הרמוז בסופי תיבות וכל ז"ה איננ"ו שו"ה ל"י והמה ימי הרפה לישרא' ועם כל זאת ויהפוך ה' לנו הקללה לברכה והפכ' מרעה לטובה ובימים הרעים ענמן הפך הוא יתברך ההוי"ה מהופכת ונעשה כסדר' ונלכו את מולכיהם ובלי ספק בזה נודע יד ה' אל עבדיו וזעם את אויביו אשר מטעם זה ג"כ קבעו שמחת פורים באדר אף כי היה ראוי להעשות בניסן שאז היתה מפלת המן כמאמר ויסכות המן ממחרת הפסח ומה בכך אם היה מוכן להורג' באדר כיון שעיקרו של נס אירע בניסן אם לא כי להיות הנס היותר נפלא בימים האלה לסיבת התהפכם מרעה לטובה ע"כ קבעו השמחה בהם ולפיכך גם מטעם זה קראו לימים האלה פורים ע"ש הפור כיון שעל פי הגורל המערכה היתה שפלה והוא יתברך הפכה לטובה ראוי הוא שיקרא על שמו והוא אומרו והימים האלה נזכרים ונעשים כי הימים האלה שתכונתם לרעה ונהפכו מיגון לשמחה הוא שנזכרים בקריאת שם פורים ונעשים בשמחה וגם בשם זה שם רמז ג"כ מה הגיע איהם כי אם על שם הפור היה להם לקרותו פור מאי פורים לא תרתי משמע פור הוא הגורל ופור לשון פור התפורר' שנפזרו עממינו לפי שאול וגם רמז לישנא בישא דהמן שאמר ישנו עם אחד מפוזר ומפורד והוא מאמר הכתוב פורים ע"ש הפור ושמא תאמר פור מבעי ליה חזר ואמר על כן על כל דברי האגרת הזאת וכו' ומה הגיע אליהם למנא כי בשם פורים שם רמז כל מה שהגיע אליהם וה"ר אברהם נהלון נר"ו היה אומר שטעם קריאת הימים האלו פורים על שם הפור הוא שאלמלא ח"ו לא היה משליך את הגורל והיה מנוח שמיר כאותו היום אשר יגיעו הכתובים חתומים הנה היהודים בידכם עשו בהם כטוב בעיניכ' אזי חיים בלצונו בחרות וכו' בלי חמלה וחנינה ומה' יצא הדבר להפיל פור הוא הגורל וע"כ קראו לימים האלה פורים כי הוא ע"ש המקרה העיקרי וכם כתוך כם כנפול הגורל למרחוק עד י"ב חדש שהיה זמן רב לעשות השתדלות נמרץ ולא כי אם ח"ו יפיל הגורל באותו החדש או אחר הן גועמו כולנו אבדנו והטעם שחלקו הפרזים מן המוקפים הוא מפני שנעשה הנס בימים חלוקים דהיינו בשושן ושאר עיירות שאלו נחו בי"ד ואלו בט"ו ומפני שנעשה הנס בא"ל ובזמן מורכנה של א"י ראו מרדכי וב"ד לעשות זכר לא"י ג"כ בנס זה ולחלק כבוד לא"י לחלק עיירות א"י דמסתמא היו מוקפין בימי יהושע משאר עיירות דהיינו שיהיו קורין בט"ו כמו בשושן שנעשה בה הנס יותר מהשאר עיירות שאינן מוקפין חומה הנה אלה יתבונן בנגלה :

ושוב ישוב ידו שנית להתבונן בסתר עליון' אשר גם בו ישכיל טעם להקרא עגם היום הזה פורים כי הוא ע"ש המקרה העיקרי והוא כי בגלות ישראל לבבל בעונם אשמות כתמצטה רחל ואדרה פלאים למטה

בבריאה בסוד נקודה ולא נשארה שם בקטנותה שתספיק לה אור המוחין שבתקן ז"א היונקים אליה וגדולים תעשה לה רק ירדה בסוד נקודה הצריכה בנין חדש על ידי כניסת המוחין בה ממש ולפיכך כל אותם הע' שנה של גלות בבל נפלה שינה על ז"א והוא סוד מאמר ישכ"ו עם א' כי יבאו המוחין בלבוש נה"י של או"א ודוק ראש לא"ה כנכנס ברחל ומיתרון האור העודף מיסוד אבא באורך הזמן שנתעכב רחל באורו הגלוי הוציא אורה שורש מרדכי אשר מספר שמו ר"ב חס"ד סוד תיקונא שתיתאה דדיקנא דא"א העומד לעומת רמז היסוד השישי לקצוות ומשם גילוי ריבוי החסדים ברחל בענין ימי הפורים ועליה יכין נזרו ומיסוד בדרגת התבונה הסובב ליסוד אבא בתחלת מקום יציאתו מהגוף הוציא אורה שורש אסתר אשר מספר שמה שושנ"ה והוא מספר אדני במילואתו בחסרון היו"ד שהיא סוד נקודת עצמה העצמי' המסתתר' והיא י' של אדני כנודע. ובכלות הע' שנה ע"י מעשיהם של צדיקים נתקנה רחל לבא לפני המלך להבנות מקדש המעוז והיו צריכין המוחין לצאת ממנה כדי להכנס בז"א להביאה לפניו ושם היתה ההארה ההיא דיסוד אבא העודף מתבטלה לפי שהיה היסוד ההוא מתכנס' כולו ביסוד ז"א שהוא זכר כמוהו והמן הרשע ואשתו ואחוזת מרעיו שהיו מכשפים גדולים הכירו וידעו כל זה אפס שטעה בחשבון הע' שנה וחשב שלא יש להם תקומה לגאל עוד כיון שלא נגאלו עדיין וישאר ז"א ישן כמו שהוא ורחל עומדת מאחוריו ולא תתבטל לעולם ההארה ההיא ועל כי הוא היה מן עמלק רצה המשטימה עם מרדכי איש ימיני שעשה שאול נקמה בו וחשב מחשבות לבטל הארה ההיא אף בעודה רחל עומדת מאחורי הז"א כדי להשחית את מרדכי ולכלות את ישרא' אשר גם המה עשו נקמה בעמלק:

והוא כי המן היה משורש הנחש שפיתה לחוה והטיל בה זוהמא בהאכיל' מאכל איסור של עץ הדעת עם אדם הראשון בעלה וגרם שנבחו ע"ז. וכאשר עשה כן היה חפץ לעשות עתה ועשה עצמו ע"ז שנקרא כ"ו כמספר המ"ן עם הכולל ופית' למרדכי לעובדו ולהשתחות לו אחר שפיתה ויוכל לישראל שיאכלו מאכל איסור בסעוד' של אחשורוש ובתוכו ישים ארמו כדי שיוכל הנחש הוא אחשורוש להטיל זוהמא באסתר כרצונו. ובעונ' השמות אלה לכו הלך חשיכים להוסיף כח בגבורות היוצאות מיסוד אימא שמספרם פ"ר לסבב הארת יסוד אבא שדרכו להתפשט בזאת סוד הן' להכניעו ולבטלו והוא סוד הפיל פו"ר הסובבים סוד הן' שבאמצעיתם ולעומת כל גבורה הכלולה מעשר העולים למספר נ' נתאמן והכין לו עץ גבוה נ' אמה לתלות מרדכי עליו בביטול ההארה ההיא.

אבן מרדכי הצדיק ידע את כל אשר נעשה

במחשבתו

במחשבתו הרעה ונשמר ממנו ולא נהנה מסעו' של אותו רשע שלא לאכול מאכל איסור ולא השתחוה לו שלא לע"ז ומיאן שאחשורוש יטיל זוהמא באסתר אלא ישכב בחיקו ומשמשת עמו כאשר היתה אשתו והסתירה ממנו כי השביע שידה א' כדמותה שהיתה אוכלת ונבאה אצל אחשורוש לשמש עמו וה"ס מאמר בערב היא באה ובבוקר היא שבה אל בית הנשים שני"ת והוא היה החלק הרע שבאסתר שהפריד ממנה מרדכי כמ"ש בזוהר פ' כי תצא ואי תימא דאתייחד עמה אע"ג דהוו בביתא חדא ח"ו אלא כגוונא דיוסף דאתמר ביה ותנח בגד"ו אצלה ולא לבושו אלא בגדו לישנא בוגדי' בגדו והכא סתרא דכר כא ובגין דא אסתר לישנא דסתרא אתה סתר לי שכינתא אסתירה לה מאחשורוש ע"כ והוא הסוד אשר שאו בגמרא פר' גיד הנשה אסתר מן התורה מנין כלומר היכא רמיזה דשכינתא אסתירה לה וקאמר ואנכי הסתר אסתיר כאילו אמר אסתר אסתיר מאחשורוש.

ובכן בעוז זכו' הזה אמל הוא יתברך על מיטב כאן מרעיתו והפך ההוי"ה המהופכת השולטת באדם ועשאה כסדר ורחם כרוב חסדיו על ידי אסתר המסתתרת בראש הבריאה ששורשה במלכות דיסו' דתבונה ששם שני שמות אהי"ה במילוי אלפין א' מימין וא' משמאל אשר מספר ב' השמות במילואתם המה יעלו למספר פו"ר אשר פו"ר זה מעז הוציא מתק הפו"ר של גבורו' שהוסיף המן ותופר מחשבתו בהתפשט הארת היסוד ההוא העודף מאמת קוצר איבריה דרחל עד עולם העצמיה למלט את עדת ישראל מידו ומיד עשר בני עשרה כתרין דמסאבותא כמ"ש בתקונים ונעשה להם נס שאף בבא רחל פנים בפנים ומתרפקת על דודה שהכ"הי דאתכא יונאי' ממנה לא נתבטלה ההארה ההיא של מרדכי הצדי"ק מור עובר וגם זה מתגלה מידי שנה בשנה בימי הפורים בלבד ועל קוטב זה סובב הולך כל מעשה המצוות הנעשו' בענין היום הזה כאשר יתבאר כל אחד במקומו בס"ד ועל כן קראו לימים האלה פורי"ם לשון רבים כי ב' פו"ר היו שם אחד שהגביר הצר בנזק המלך ואחד של אסת' אשר שתה מר למתוק וספר את עצמו והוא קריאת היום ע"ש המקרה העיקרי באמת שבו היו תלואים חייהם של עדת ישראל כאמור ואם תבין סוד המגלה תשכיל גם כן סוד החלוק הבא לעיירו' שאין מוקפין למוקפין כאשר ביארנו בארוכה בס' חמדה גנוזה דף רנ"ע"א. ואחרי התבוננו בקדוש' היום תהייכה רגליו קלות כאילות לבא לבי' הכנס' להתפלל ערבית אשר הוא מקו' נורא וקדוש להשתלשל שם המאור הגדול רב השלו"ם אשר חמק עבר מלפני המלך בלבוש מלכות והיה מידי עוברו יכור שמש בבתי כנסיות ובתי מדרשות לפרשו מאור שביון עוזו על עם הקדש ואשר הלך חשיכים אין נוגה לו מאור המגלה ההוא ולפיכך

יאותה

יאותה לאנשי ישראל להיות זריזים ונשכרים להתחבר עם הצבור בבית הכנסת ברוב עם הדרת מלך שלא לאבד טובה הרבה ואף גם דאיכא פרסומי ניסא טובא ·

וכתב הר"ן ז"ל עלה דההיא דאמר רב מגילה בזמנה קורין אותה אפילו ביחיד וז"ל וא"ת והא דדרשינן מדכתיב משפחה ומשפחה להביא משפחות כהונה שמבטלים מעבודתן וכו' ומכאן סמכו של בית ר' וכו' ולרב אמאי והא איהו קאמר דבזמנה קורין אותה ביחיד לכתחילה י"ל דאפי' רב מודה דמצוה מן המובחר לקרותה עם הצבור משום פרסומי ניסא ולפיכך בשעה שהצבור קורין מבטלין עבודה ות"ת ובאין לשמוע עם הצבור וא"כ פי' שיש בבית המדרש אפי' ק' כשל בית רבי משום דברוב עם הדרת מלך וכו' ע"כ ובן עדז הם דברי המרדכי שאפי' יש שם עשרה מצוה מן המובחר לקרות' ברוב עם ע"כ :

ובכן ראוי לנהוג וטוב להביא קטנים וקטנות לבית הכנסת לשמוע מקרא מגילה וענין זה למדנו מר"א בן עזרי"ה שדרש טף למה באים כדי לתת שכר למביאיהן וסוד הדבר אשכילך כי הנה כאמר נער קטן נוהג בם ואשר חכמים הגידו תנוק יונק משדי אמו ולפיכך כל בחינותיו המה יקראו טף עמו והואיל דלאו בני לימוד המה ואין יכולין לבא מעצמן למה באים והכונ' כי אמר בזוהר פרשת קרח דף קע"ה ז"ל מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ורזא דא כל איכון כתרין עילאין דשמא קדישא אתאחיד בהו כלהו ומיכין מאתר דאקרי קדוש הה"ד מקראי קדש ואימתי בזמנא דמועד זמין בעלמא וכו' סכי כמי קדש תתאה זמין לחילוי לאעטרא להו וכו' בגוונא דחילה' קיימין לעילא הכי נמי קיימין ממכן דעמא דלהון לתתא וכו' ע"כ נא ולמד מזה כי קדש תתאה זמינת לכל חילהא בזמן שהוא י"ט ומעלה אותם למעלה זולת ממכן דעמא אשר לא יעלו וממנו נקח לזמן חול המועד כי פשוט הוא שאין עולים למעלה ואשר להיות מצות הקהל בחג בחול המועד והוא שנת השמיטה כי אז אין עולין מדות אלו למעלה והוא אשר היטב לשאול ראה למה ציוה ה' להביא הטף הואיל כי אין הדוגמא שלהם למעלה שהם אותם המדות אשר אינם עולות הלא לתת שכר למביאיהם אשר מרוב השפע הנשפע עליהם הם משפיעים על אותם המדות למטה וכן נמי באור לי"ד טוב להביא אותם כי בתוספת מאור העליון יומשך גם עליהם בשמים ממעל ועליהם מלמטה· ואף גם כי הם היו באותו הנס כנשי' כדאמר הכתוב להשמיד להרוג וכו' טף ונשים ביום א'· ועיקר הנס נעשה על ידם כמ"ש במדרש רבות שבאותה צרה היו עם מרדכי כ"ב אלף תנוקות כנגד כ"ב אותיות שבתורה לעסוק בתורה מכוסים בשקים ובתעני' כי ידע מרדכי שאין עמלק נופל כי אם בהתחזק ישראל בעסק התור' הפך רפיון שברפידי' ועל ידי התנו' קו' שכל שאין בו חטא שקיבן נבר ישראל ויפול עמלק יען כי אין בידם לא עון נשנו מביודתו של אותו רשע שהם קטני' ועו' שאין דרך להוליכם לגשתה ואין ספק שלא הוליכום שם שלא לערבב השמחה וו כ היו נקייכ מהשתחוות לצלם דלאו בני עונשים המה והוא מאמר שכתוב לב לא יכחבו' בעידי שבאן שהם הקטנים ישראל שב הם הם היו המנהגי' ולזה נתקבץ מרדכי בקבוץ הקטנים וזאת היתה העצה שכונה שעמדה לו ולכל ישראל ותעל שועתם אל האלהים וכו' · ומנהגם של ישראל תורה היא שנהגו להלבישם מחלצות ולתת להם מצות פורים ומיני מתיקה כי עיקר השמחה תלויה בהם כי הם היו סבת התשועה בתורתם ותעניתם וצעקתם כאמ' ר ·

ולפיכך לא יעבור כל איש ישראל מלהביא לבניו ולבנותיו לשמוע מקרא מגילה ·

אכן לא אמרו כל השיעורין הללו אפס לטף הגדול קצת לא לקטנים ביותר אשר חוששני להם מהטלת למביאיהם כי הם בלאי' לחלל קדוש' בית המקדש ולשחוק בו כברתובו' קריה ויקומו לצחק ותבקע הארץ לקולם והצבור מעבירים כוונת התפלה וקריאת המגילה ולא יקוו שכר המביאיהם כי אם ידאגו מן הפורענות אך הטף הגדול קצת יביאנו לבית הכנסת ול א יניחנו לזוז ממקומו וילמדהו ויזרזהו לשמוע קול קריאת המגילה ולשבת שמה באימה וביראה ובכן הנה שכרו אתו מעם ה' אלהי ישראל · ומאותה ההארה המאיר בראשי עם הקדש ישפיע גם לבניהם אתם יחדיו תמים אבות על בנים · ותפילת ערבית מצוה לאחר אותה מפני מקרא מגילה דבעינן לילה ממש כדילפינן מקרא הלילה ולא דומיה לי ואף כי ביתר הימים זמן תפלת ערבית משקיעה החמה עד שתחשך כמ"ש בזה כי מאז והילך נפתחות דלתות שמים מעבור תפלה כמו שביארנו בכמה מקומות הנה אור לי"ד איתגלי למציאותא בתוספת אור העליון המתגלה ועובר והולך עד סוף כל העולמות ודלתות שמים פתח ולזל' ביום יאיר ולא יחוש אם מאחרי' מהתפלל ערבית כי שהייתם זו היא הללם ושבחם ·

ומנהג טוב להוליכי' בתמים להרבות נרות בבית הכנסת ואורים גדולים רמז להארה גדול' שבזו' אשר הולך ואור למעלה והאר"ן האירה מכבודו אשר או"ר לו כביו"ן והמה יהיו במורידי אור מהעולם ועד העולם בסוד על כן באורי' כבדו ס' וסימניך ליהודי' היתה אורה ושמחה · ועל כן ראוי שתאמר תפלת ערבית זו בשמחה רבה ובנעימה קדושה כמו בחגים ובמועדים להודות להלל לשבח את הו"ד שמו יתברך על כל אשר גמלנו לאבותינו ולנו כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו וגם אשר ישתכל וישית לבב כל איש ישראל אשר יש

בעיניכה מהללי הנסי׳ אשר הפליא הוא ית׳ לעשות אתנו ויפרקנו מצרנו כמו שבא בשבח אמת ואהוב׳ הפודנו מיד מלכים וכאו בשבח זה שפה לשונות הפודינו הגואלנו האל הנפרע המשלם הסם נפשנו המדריכנו לעומת ששה מישראל שנלחמו בעמלק הא׳ ע״י יהושע והב׳ ע״י אהוד בן גרא שהרג את עגלון מלך מואב והיו עמו עמלק שנאמ׳ ויאסוף עליו את בני עמון ועמלק ויקם ה׳ מושיע את אהוד והג׳ ע״י גדעון שנאמר וכל שרי מדין ועמלק ובני קדם נאספו יחדיו והד׳ ע״י שאול שנלחם בעמלק והה׳ ע״י דוד הע״ה בצקלג והו׳ לעומת מרדכי ואסתר שנאמר כו ואתה על במותימו תדרוך וירם קרננו ע״כ שונאינו הוא קרן המלכות אסתר התמה ואחר אלו הו׳ הוא המלחמה לה׳ בעמלק אשר יעשה ה׳ בעצמו וע״כ אנו סומכין אל ו׳ אלה האל שעושה לנו נקמה וכו׳ המכה בעברתו כל בכורי מצרים וכו׳ שנאמר אני ה׳ אני ולא מלאך וכו׳ ואנו מסיימים כי פדה ה׳ את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו כי כאשר פדה ה׳ את יעקב אז הוא ואין זולתו כן וגאלו מיד חזק ממנו במלחמת עמלק אשר השר שלו ס״מ הוא מתחזק ממנו ומעונותינו והוא ברחמיו יפילהו ארצה אל נוקבא דתהומא רבא ומקיים כא״י גאל ישראל כי באהבתו ובחמלתו הוא גאלם לא ע״י מלאך ולא ע״י שרף ורא וי לאנשי הלבב לשית כל מעייכם לאשר יבטו בשפתים בלשונו׳ הללו כי הכל בעתו מתברך כי בא מועד הכנעת שרו של עמלק כסוד והמן נפל בתוספת ו׳ כנרמז למעלה ויכוין להודות ולהלל לשמו על כל אלה הנסים אשר נעשו ע״י ששה שרי צבאות ישראל אלה כאשר יהיה הדין למי שנעשו לו נסים הרבה שבהגיעו לא׳ מכל המקומות שנעשה לו נס צריך להזכיר כל שאר המקומות כדמשמע מעובדא דמר בריה דרבינא והוא תועלת עצום לעורר את הרחמים למעלה ויאמר הוא יתברך אשרי למלך שמקלסים אותו בביתו כך ומה לו לאב שהגלה את בניו כין א״ה כמו שבא בארוכה בענין סיפור יציאת מצרים בחלק הב׳ בס״ד וכן יזכור ולא ישכח מלהזכיר על הנסים בהודאה ובענו וחדוה ישבח לאדון הכל אשר הפליא חסדו עמנו וידקדק היטב בנוסחו אשר יש בנוסח זה מעל הנ׳סים עד בזמ״ן הזה מספר אותיות פ״ה והכולל פ״ו מספר אלה״ים שעשה עמהם דין ונוקם על עלילותם ויתן אל לבו להיות פיו ולבו שוין בשבח ההודאה אשר יודה לה׳ חסדו וכבר אמרנו שעיקר האהבה והיראה הוא בלב ובכוונה ולא באמור הדברי׳ בפיו ובשפתיו ולבו רחק מהם ובפרט בענין שהוא כופר בטוב הגדול אשר הטיב עמנו אלהינו ונקל לחייבים טובות כמו שהזכרנו מדרשי רבות למעלה בין ח״י אלף ות״ק הלכו לבית המשתה ואכלו ושתו ונשתכרו ונתקלקלו וגם השוה דעתו יתברך למחות את ישראל באותה שעה והמקום ברוך הוא ברחמיו הרבים בתמלא חסד ורחמים עלינו והוציא לאור משפטינו וירם

קרנינו על כל שונאינו ויאבד כל זכר למו ומי הוא הפתי אשר לא יכיר את הטוב הזה גלוי ומפורס׳ לכל ואשר אתו דבר ה׳ ישכיל כי מפני כי עיקר הפורים נאדר בהוד וכימי הפורים ג״כ הוא בכל השנה כי הוא עומד בנצח והיא בהוד וכה תתגלה עתה הארת מרדכי הנז״ל על כן אומרי׳ על הנסים בהודאה כלומר כי מה שחשב לעשות עץ גבוה נ׳ אמה לתלות את מרדכי כביטול הארתו למעלה הופך עצתו ולא נתבטלה ההארה ההיא של מרדכי ועתה הארץ האירה מכבודו ויהי כזית הו״דו.

ואח״כ יקח המגילה בידו מתוקנת ומהודרת ויש לכל איש הירא להדר אותה וליפותה כמו שמהדר עצמו בכל מצוה כמ״ש התנאה לפניו במצוות כן ביתר שאת וביתר עז יהדר עצמו בה להנאותה ולהדרה כי מקום רמיזתה למעלה הדר הוא אשר אליו תקון שם מגילה לשון גלוי הדר הצדיק העליון ואף בדברים שלפי ההלכה כשירה כגון אם השמיט בה הסופר באמצעה תיבות וכן חסירות ויתירות וכן לענין התגין שאינה נפסלת בכך הוא יהיה זריז ונשכר ויתנאה לפניו יתברך במצוה לתקן לו מגילה תמה ונקיה מכל שגיאה וחסירות ויתירות. וא״א ומרי ז״ל צוה לסופר לעשות לו מגילה שיהיו עורותיה עבודי׳ לשמה. אף כי לשורת ההלכה אין עורותיה צריכים עיבוד לשמה ומי שידו משגת לעשות אותה מכסף וזהב יעשה אותה כי אין ההוצאה בה כ״כ וכל המהדר אותה יותר הרי משובח ומהולל מאד. וראויה לכל איש הישראלי להיות לו מגילה לעצמו ואל יסמוך על מגילת חברו לצאת בשמיעתו דמצוה בו יותר מבשלוחו כי ע״י כן הוא פועל בעצמו הארה יותר מעולה ואינו דומה כמו ההארה הנמשכת לאדם מן הזולת שהוא נשפע מתוכו כדמיון הנקבה הנשפעת מן הזכר והיא טפלה אליו. ולכן יקנה מהונו ומכספו מגילה לעצמו יפה ומתוקנ׳ כאשר תשיג ידו ולא יחוש על ההוצאה כאש׳ לא חס בהוצא׳ מאכלו ומשתו לסעודת הפורים קופרא טבא לפומ׳ וכסא טבא לפומא ולא ישוב מפני כל כופר לאהב׳ איש ימיני שתין נעי לגימות וריש כל אסוון הוא חמר כן לא יחוש לאהבת קונו כל הון יקר לקנות את ספר מגילה ספר זו כתובה כתקנה וכמשפטה יותון אכהן דעלמא אשר כל הונם להבל דמה בעיניהם לעשות רצון קונם כאותה שאמרה על ר״נ שלקח אתרוג באלף זוז. ויעקב אבינו ע״ה במערה נטל כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה כרי ואמר לעשו טול כרי זה בשביל חלקך במערה ונקוט האי כללא בידך כי לא תשיג גדר התורה והמצוה עד תצריכנו לעניני העה״ז. ואם יאמרו לאיש היערכו ד״ת לכסף וזהב אמור יאמר כי כן מות המעריך אות׳ לאחרי׳ כי הלא תורת ה׳ והמצוות אין ערוך אליהן וכהדבק בם כהתדבק בשכינה בעה״ז ומה גם בעה״ב. וכסף וזהב

הם דברים גשמיים הווים ונפסדים והאיש הלזה לא ישמיע לאזניו מה שמוציא מפיו כי הלא אם יאמר לו במקום פ׳ יש מטמון זהב וכסף לא ינוח ולא יישן ירוץ ולא ייעף עד ישקיף וירא אם הטב ישיב מה שלא יעשה כן להשיב תורה ומצות עם שכל הון יקר כאין נגדה ולעומ׳ זה כאמר אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה׳ ודעת אלהים תמצא ובפרק המצות יבא בארוכה יותר מוסר השכל על זה בס״ד ·

כי

על כן איש תבונות יישר ללכ׳ לכבד את ה׳ מהונו ולא יהיה כפוי טובה בטובתו של מקום שמגדיל טובו עליו ולשמוח כמוצא שלל רב במעשה המצות ולא ישיב את כל הון ביתו אבל רצון הבורא אפי׳ על קלה שבקלות ולהראות בה חביבות המצוה וההתנאות בה לעשותה כאופן הנאות אשר תחת האפשר שזהו עיקר העבודה האלהית כאשר הודענו זה בכמה מקומו׳ · ואשר הריחו בסוד ה׳ אל עבדיו ישכיל שצריכה שרטוט כספר תורה כי הוא דמיון יסוד צדיק הנשגב אבא אריכא סוד התורה · ואשר לא נמנ׳ בה אפש גלוי מ״ה וב״ן סוד תגין ואותיות ושרת טע״ם ונקודות שמות ע״ב וס״ג כי אין הזאת יעבור חיל לקבל אורים גדולים ותשב׳ כד על המטע · ועל כי היא סוד יסוד האבי״ב אשר ממנו סוד החסדים היא נגללת בעמוד א׳ דווקא להורות כי החסדים יוציאו מעז מיתוק הגבורות והיו לאחדים · ולשם שבה מגל״ה ידרוש כי הוא לשון גלוי אור חביון עוז יסוד אבא אריכא הנזכר מר עובר ומתפשט בגופא קדישא דז״א והן פרש עליו אורו ועוז התאחד בכל יסודו וע״כ צריך לפושט׳ כאגרת להורות עוז הדר פשיטותו כמ״ש הרב זלה״ה ·

ובבואו

לבך לקרות בה יפשוט אותה כאיגרת ואם בעל נפש הוא ילבש יראה ורעד במדו בעונה ההיא בשיתו את לבבו אור המופל׳ המבריק ומבהיק עד להפליא עתה מן העולם ועד העולם ומשם יפרד והיה בכל העולמות התחתונים עד יצא כנוגה נדקה בבתי כנסיות ובתי מדרשו׳ על ראשי עם קדש את מקורה הערה שפע ישועה ורחמי׳ ·

ואולם

פרטי הכוונות שבקריאה כאמנה זו עמקו אבל מי שלא ראה מאורות וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו · ולרגל המלאכה אשר לפני לא אמנע טוב להולכים בתמים לסדר אליהם ביטוי הכוונה כאשר יוכלון שאת · לאומרה לפני קריאת המגילה · ופשו׳ אותה כאגרת ויאמר ·

לשם

יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנני בא לקיים מצות קריא׳ המגלה לתקן את שורשה במקום עליון ויהי רצון מלפניך ה׳ אל״א שיהא עתה עת רצון לפניך להיות עולה מצות

קריאת

קריאת המגלה כאילו חשיב כל תעלומו׳ חכמ״ה החתונני׳ בה ותעלה לפניך עם כוונת בניך יודעי שמך המכוונים כל כוונת שמותיך הקדושים הראויי׳ לבא בקריאה זו ·

והו

למאורו ג׳ שמות הוי״ה כמספ׳ מגל״ה החתומי׳ בגאון עוז מזל העליון דא״ין בחמוקי ירכי״ם כבוד הד״ר אב הרחמים · ונגלה ונבקע זיו הדר״ו דרך והד״ר כבוד מלכות שמים ומלכות יצא מלפני המלך בלבוש ובכח ג׳ שמות הוי״ה מעז יצא מיתוק נקודת ציון נהדרי בשם אגר״ת גבורות מנצפ״ך וה׳ שמות אדנ״י ודינו שלשי׳ ושנים שמות אלהים ונדיקיה ירשו ארץ וישכנו לעד עליה גם ה׳ יתן הטוב וארצנו תתן יבולה ומזיו האורה ההיא פרשו עלינו לנו בני מלכי׳ בני רחל אמנו על נפשינו רוחינו ונשמתינו לעבודך עבודה שלימה ולירא את שמך יראת הרוממות ומחכמתך תחכמנו להבין ולהשכיל את כל דברי תלמו׳ תורתך והופע בהד״ר גאון עוזך את כל יושבי תבל ארצך ולשאוב מי׳ בששון ממעייני הישועה לתקן עו״ל במלכות שד״י מוכתר בכתר כתרים ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ · יהיו לרצון וכו׳ :

ואשר

אתו דבר ה׳ וסוכר הרזי׳ יבטא בשפתים כל פרטי הכווכ׳ בנוסח זה לפני קריאתה ·

ליחדא

שמא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל · הנה אנכי בא לקיים מצות קריאת המגלה לתקן את שורשה במקומה הנשגב ונגלה כבוד הדר יסוד אבא אריכא אשר אליו יגדך שם שבה מגלה חסר יו״ד הדר סוד יסוד אבא שבו יו״ד שם הוי״ה המתגלה בישו׳ אימא מחביון ומטה ומופלא ומכוסה ביסוד זא ויתפאר המלך באורים ג׳ שמות יהוה יהוה יהוה כמספר מגלה אשר מהם התבוננו ויבאו תליסר תיקוני דיקנא המאירים באבא המתלבש באימא והיה למנה לכן הכבוד ולהאיר על היסוד דרחל הנקרא אגר״ת פ״ר שב״ה דינו מנצפ״ך וה׳ פעמים אדנ״י ודינו לב אלהים ומעז יצא מתוק ועליה תגין נין נזר הקדש אור מאור הגדול יסוד דאבא בכח ג׳ שמו׳ ההה ההה ההה המאירים בחני ת״ת ובה״י ועטרת דזעיר והיו למאורות להאיר על הארץ סוד הה׳ · ובכח ו׳ שמות והו משפע האורים המתפשטים מנה״י דזעיר ומפיקים נוגה לנוקבא בימינה ובשמאלה ובקו אמצעיתה ובהארך אור הנאדר יסוד דאבא בה אבן שלימה בסך י״ב הוי״ת ננגה ט׳ משמותם תהל אורותם מנה״י דאימא וג׳ הנותרים ביתרון האור העודף דיסוד דאבא אריכא ובנגה רצון תעטרנה ג׳ שמות אהו״ה שביסוד אבא וד׳ אהי״ה דחו״ג דדעת דזא הנעשה מעוז הדר גאון יסוד אימא ובם יתכונן ותושלם הדעת שלה ומר עובר דרך לאה ישאיר אחריו ברכה מאורי אור הוי״ות

והאה״ים

והא"היה והאהו"ה ותטול מאורי אור אהי"ה פשו' דאחורי יסוד
הבהמנת חלק' ותוסף עוד לקח' אור רשימו אהיה פשו' דפני
יסוד אבא חלק חברתה ויהיה בנאת ההוי"ה שבאמצעיתם
המחברם ומייחדם מזה להפיל עליו דורמיט"א תקח לה
עוד כ' שמות אהיה ופאר ההוי"ה ההיא תטע אהלי אפדנ'
בחב"ד חג"ת נה"י ותיעשם ט' הויו"ת אשר כהנרף אליהם
ג' הויו"ת דרישא חיוורתא נגד ברשיהן יהיו לי"ב הויו"ת
וכל א' מהנה ראש"ה לע"ב ינ"יע וכהנרף אליהם ד' אהי"ה
המה יעלו כמספר מרדכ"י ואחת"ר עם ט' אותיותיהם
אהבת כללות' והיה מידי עוברם כדעת לאה תטול לה ג'
שמות אה'וה מלואים דיודי"ן ודהה"ין ודאלפי"ן וכבן
בסגולת קריאת המגילה פרשו על כר"ן מזיו כבודם ויהי
נועם ה' וכו' יהיו לרצון וכו'.

ואחר כך יאמר הברכות כתואר זה.

בינה חסד ת"ת גבורה

ברוך אתה יְהוָוּהַ אלהינו

בינה כסוד ת"ת

מלך העולם אשר קדשנו

נצח והוד ע"י היסוד

במצותיו וצונו על מקרא

מלכות

מגלה.

וטעם נקודות הוי"ת ברכה זו כך מבואר כי מסוד אבא אבר הוא יו"ד ונקודו פתח יאירו ה' חסדים סוד ה' ראשונה מיסוד שלו הרמוז בנקוד שורק ומתפשטים בז"א סוד הו' עד היסוד בו המנוקד בשורק גם הוא וזה ע"י מלכות דיסוד אימא סוד ה' אחרונה ונירי הוא הנקוד דאימא כנודע. וכוונת על מקרא מגלה יהיה להתגלות יסוד דאבא בתוכה.

בינה חסד ת"ת גבורה

ברוך אתה יְהוָה אלהינו

בינה ש"ף למ"ד ש"ף למ"ד

מלך העולם שעשה

נצח הוד דאבא המתגלים

נסים לאבותינו בימים

במלכות הנקרא זמ"ן

ההם ובזמן הזה.

וטעם נקוד הוי"ה זאת הב' כך מבואר כי סוף התפשטות אבא הוא בנצח שהנקוד שבו חיריק והתפשטות אימא הוא עד הוד שהנקוד שבו קבוץ וכוונה שעס"ה פי' ש"ע כ' פעמים א"ל במלוי והוא הארת הפנים העליונים לגתק האלהים במלוי יודין העולה ש'

וגם

ועם ה' אותיותיו הוא שס' הכל כמנין שעס"ה ורחוי לכוין כן.

בינה חסד תפארת

ברוך אתה יְהֹוָה יְהֹוִה

גבורה בינה יסוד

אלהינו מלך העולם שהחיינו

מלכות כ"ה

וקיימנו והגיענו לזמן הזה

והכוונה שהגיע לנה"י לזמן הזה לצאת ולהתגלות לחוץ וטעם ההוי"ות שבברכ' זו א' בחולם כמשפטה בכל שהחיינו והוי"ה בנקוד חיריק נקוד הנצח כי הוא עיקר הנס ועיקר התפשטות אבא המתגלה היום בנצח:

ויכוין בברכת שהחיינו זו לפטור סעודת פורים ומשלוח מנות ומיהו אם לא כיון, לא עיכב שלא תקנו ברכה עליהן מפני כי הוא דבר הנהוג בכל יום ובכל שבת וי"ט ואחר הריחו בסוד ה' יכון עצמו לקריאת אלהיו בגילה וברעדה ויתקע כוונה זו לנגד עיניו לכוין בכל קריאתו במגלה להוציא אותן ההארות לחוץ מיסוד דרחל ובכן בגופו אל מעשה ה' כי כורא יתקדש ברעיוניו ולא ילך לבו אנה ואנה:

ושוב ינלא דברו למקרא מגלה בשפה ברורה ובנעימה קדושה ויתנהל לאיטו בקריאת' ולא יחטיא אל השערה כי חתומים בה כמה שמות קדושי' בר"ת וס"ת המורים הנה שהיה לשכינת עוזינו לקבל ולהחזיק המאור הגדול מנדיק חי העולמים המופלא והמוסגב והם קנת משמות הנז"ל בנוסח התפלה. והנה בתחל' יש בה ה' שמו' אשר כל אחד מה' הוא מנ' ההי"ן. הא' ס"ת מרדכ"י ומדיכ' בכתב"ה הב' ס"ת אבי"ה ואת"ה לקח"ה הג' ס"ת ומ"ה יעש"ה כ"ה ד' ס"ת ובזה הנער"ה בא"ה ה' ר"ת ה' פורים ה' זאת ה' שנית. והמה ה' לעומת שורשן שהם מ"ה שפי' דז"א כנזכ' בתפלה והם כולם ההי"ן כי העטרה הנשפעת מהם הוא סוד ה' ושלשה ההי"ן הם בכל שם לעומת נה"י דז"א שמהם עיקר השפעה.

ועוד בה ו' שמות וה"ו הא' ר"ת ו'ת'ו'א'ן ה'מלכה ו'שתי הב' ר"ת ו'הסרים ו'יעש ה'מלך ג' ר"ת ס'מלך ו'דתו ו'כהקבץ הד' ר"ת ה'מלך ו'ישכה ו'את הה' ו'יבוקש ה'דבר ו'ימלא הו' ו'יבא ה'תך ו'יגד והמה ו'אורות הנ' תפשטים בחכמה חסד נצח קו ימינה ובבינה גבורה והוד קו משמאלא והם ב' ווין מזה ומזה לעומת כ"ה דז"א שהם תמונה ווין המתפשטים בקוין אלו ובכללם הוא ו' יסוד דז"א המתפשטים בקו אמצעי שלה וביכותם סוד הה' סוד העטרה המקבלת מכולם ועוד בה י"ב הויו"ת הא' ר"ת

י"ס

יו״ם ו׳במלאת ה׳ימים ה׳אלה הב׳ ס״ת לבד״ו עות״ה ושת״י המלכ״ה הג׳ ס״ת ושת״י המלכ״ה לפני״ו עם ס״ת תיכת בא״ה הד׳ ר״ת ו׳מלכותה ׳יתן ׳המלך עם ר״ת ׳הטובה הה׳ ר״ת ה׳יא ו׳כל ה׳נשים י׳תנו הו׳ ר״ת י׳אחרי ה׳יה עם ר״ת ה׳בירה ו׳שמו • הז׳ ר״ת ׳יבא ׳המלך ׳והמן ׳היום והוי״ה זו כסידרה היא ההויה שהזכירה אסת׳ להפוך הוי״ת הדין שהזכיר המן במאמרו ז״ה איננ״ו שו״ה ל״י שבס״ת היא הויה מהופכ׳ שמולשת בחדש אדר והוי״ה זה היא הח׳ והט׳ ס״ת ונדול״ה למרדכ״י עם ס״ת זה׳ ויאמרו׳ והמקום ב״ה הסכים עם המן הבזוי והנקלה לעשות הדין בו כהויה מהפכ׳ שבס״ת רא״ה כ״י כלת״ה אי״ו והיא הויה העשירי׳ ועם אסתר התמה הסכים המקום לרחם עליה בהוי״ה כסדרה שבס״ת כ״י כלת״ה אלי״ו הרע״ה והיא הוי״ה י״א הי״ב ר״ת י׳בא עם ר״ת ה׳מלך ו׳פני ה׳מן •

ועוד בם כא ג׳ שמות אהוה הא׳ ר״ת ה׳מלך ו׳המן א״ל ה׳משתה הב׳ ר״ת א״ת ה׳לבוש ו׳את ה׳סוס הג׳ א״ל ה׳יהודים ו׳אל ה׳א חשדרפנים •

ועוד בה כא ד׳ שמות אהיה הא׳ ר״ת ה׳נשים א״ל י״ד ה׳גי הב׳ ר״ת ה׳בירה א״ל י״ד הג״י הג׳ א׳שר י׳שלטו ה׳יהודים ה׳מה הד׳ ר״ת א״ת י׳מי ה׳פורים ה׳אלה •

ועוד בה ח׳ שמות משמות ע״ב הא׳ ס״ת פנ״י המל״ך אחשו״רו ׳יכ״ש הב׳ ר״ת י׳עשה ב׳כל מ׳לכותו ׳בם הג׳ ר״ת י׳תנו י׳קר ל׳בעליהן ילי׳ הד׳ ס״ת מרדכ״י ולהסי״ר טק׳ו ירך הה׳ ר״ת ל׳עשות י׳קר י׳ותר ילי׳ הו׳ ס״ת י׳דאי״ם משר״י שד״י הז׳ ס״ת נופ״ל ע״ל המט״ה לל״ה הח׳ ס״ת כ״י נגא״ל מרדכ״י ילי׳ •

ואשר תמוכת ה׳ יכים יאותה לו כעת קריאת המגלה לשית לבו לפרטי ר״ת וס״ת השמו׳ האלה כי בם עוז התאזר מלכות שמים לקבל הארה הנפלאה והכשבנה המתגלה בה ולהחזיר אותם כאמור • הנקל יוכל לעשות איזה סי׳ בהן בנקודות קטנות ודקות על ר״ת וס״ת פרטי השמות הנזכרים • ובכן יהי לו מציר לעזור גם כן להתנהל לאיטו בקריאתה ולא יחטיא אל השערה ולבלתי לכת אחרי הרצים אשר יצאו דחופים בקריאתה בהתעלפם בעילוף נוס תעניתם כמי שעקר דלתו׳ עזה ויהי כי הניקתם נרה ומצוקה רעבון בטנם כמשא כבד יכבד מהם קריאתה ויחוגו וינועו כשכור וכל דברת׳ תתבלע עד שאין הבדל בין קריאתם בה לקריאת׳ בדברי הימים ולא עוד אלא שהקורא בדברי הימי׳ מפסיק בסוף כל ענין והאוילים ההם אין מפסיקי׳ בסופי הענינים ולא יפסיקו רק כשלא יוכלו לומר יותר בנשימה א׳ ואלו היו יכולין לקרוא כל המגילה בנשימה א׳ היו אומרין אותה כולה כעשרת בני המן ואין זה אפס כי את פועל ה׳ לא יביטו וילכו במשפטי הדברים אחר

האומר שבם לא זולת דרך נשים למו כמאמר הטורא ית בקך ותהי יראתם אותי מצות אנשי׳ מלומדה • ולו חכמו ישכילו מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה ומקום רמיזתה בשמי מרומים עד אשר התורה השקולה נגד כל המצות באין נגדה ומבטלים ת״ת לשמוע מקרא מגילה יען נוכלות חכמ״ה של מעלה תור״ה ומקרא מגילה הוא לגלו׳ החכמה העליונה ומשום הכי עדיף טפי וכל שכן המצות של תורה שכולן הן נדחין מפני מקרא מגלה כי המצות הם בסוד האברים של תורה דוגמת האברים של האדם ולכן כולם הם נדחים מפני מקרא מגלה כי הנה ע״י מקרא מגלה שהוא המשכת האור הנפלא הוא נמשך הארה ההיא לכל האיברים והלא תראה עונש מעלת קריאה באמנה זו כי הנה כאשר שאלו בגמרא מפני מה אין אומרים הלל בפורים היתה התשובה לזה קריאתה זו היא הלילה הנה כי הוקש סדר קריאתה בקריאת ההלל וכמו שבקריאת ההלל אנחנו מעשיבים אורים גדולים מי״ג מדות דראמי׳ כמבואר במקומו :

כן בקריאת המגל׳ נמשך אור החכמה בכל העולמו׳• ואכי ראה גם ראה עונש מעלת קריאת המגלה אור לי״ד כי היה ראוי לבלתי היות קריאת המגלה בלילה והוא דוגמא אל ההלל שהוא נקרא ביום ולא בלילה זולת בליל פסח שנאמ׳ בה הלל גמור בלילה כדמוכח מן הזוהר פרשת אמור הובא במקומו • ועוז התאזר הדרת הלילה הזה מפני גלוי הארתה הנפלאה ובא ההיקש ביניהם להיות שוין בשיעוריהן כי כמו שבגאולת הפסח נאמר הלל גמור בלילה כך אור לי״ד בפורים נמי צריך לקרות המגלה נמי בלילה במקום ההלל וכן בא ההיקש ביניהם לעתיד כי כל המועדות הם בטלים חוץ מימי הפורים שנ׳ וימי ה׳ הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם דוגמת יציאת מצרים שלא תעקר ממקומה אפס שהגאולה העתידה תהיה עיקר ויציאת מצרי׳ טפילה לה• באופן כי עת קריאת המגלה מרוממת היא על כל ברכה ותהלה מפני האור המתגלה כל היום ההוא וכל לילה כי על כן זמן קריאתה כל הלילה מפני כי אותו האור המתגלה הוא מתמיד והולך כל הלילה וכן ביום מה שאין כן בליל פסח כי משפט האורים הלא כשע יתרם גם אחר מעשה הסדר כאשר הובא במקומו :

והנה כי כן מי בער ולא ידע וכסיל לא יבין את זאת ללבוש חרדה במדו לקראתה בשפה ברורה ובנעימה קדושה לאט לאט כקורין את ההלל וכי ישית אל לבו לאשר מוציא בשפתיו את מעשה ה׳ כי נורא הוא ומה גם כי יתן אל לבו בקריאתו במה דברי׳ הרמוזים בה אשר ראשם מגיע השמימה וכבר אמרו כי כל מקום שנאמר המלך סתם על מה״ה הקב״ה נאמר וע״כ נאמר בלילה ההוא נדדה שינת המלך והוא סוד מ״ש בזוהר בפ׳

עורה למה ה׳ הקיצה דכל זמנא דעיכוי לא מתפקחין כל
מריאן דדיכין כפיין לון לישראל ושאר עמי׳ שלטין עלייהו
וכלפי זה היה אומר המן הנקלה יש״נו עם א׳ ואמר חכמים
שגילו ישן המלכות שלהן היינו שהוא כסוד דורמיטא ועת
צרה היא ליעקב לשלוט בהם · ולעומת זה בה הכתוב
לבשרנו לאמר בלילה ההוא נדדה שינת המלך דבזמנא
דיפקח עינוי יתמחאן בעינא טבא ורחמי על ישראל ועביד
נוקמין בשאר עמין · וגם נאמר ויאמר המלך להמן מהר
קח את הלבוש ואת הסוס וכו׳ ועשה כן למרדכי היהודי
היושב בשער המלך כי הס״וס גי׳ סמ״אל ויקח המן את
הלבוש ואת הס״וס וילבש את מרדכי וירכיבהו ברחוב וכן
יש בה רמז על מלכות שמים כמו שביארו בכמה מקומות
בס׳ התקוני׳ בסוד ותלבש אסתר מלכות דאתלבשת רידה
לסלקא לגביה לאתחברא בהדיה ולא סלקא אלא ברשו
ואיהי אומרת משכני וכו׳ וכלפי זה יאמר ואני לא נקראתי
לבא אל המלך זה שלשים שהן חג״ת · ועם היות שהלך
ברשות אבל התעוררות צריך שיהיה מלמטה ולכן כנוס
את כל היהודים וצומו עלי וכו׳ ובהאי התעוררות וכב״ן ג׳
אבות שם של ע״ב כמ״ש בזוהר בשלח כי הנה נודע
שבסגולה עסק התורה לעורר מ״ן עד או״א ועל כן אמרה
שאף על פי שאין לי התעוררות תורה יסוד אבא שבישלה
אבא בהתעוררות מע״ט עד בחינת זעיר אבות חג״ת
ע״י הכוס שהוא במקום הקרבן המעורר רק בז״ן וזהו
אשר לא כדת וכן ביתר הסיפור ויהי כראות המלך את
אסתר ויושט המלך את שרביט הזהב התבונן כי הוא סוד
הסמיכות גאולה לתפלה כי גאולה מוריד הארה מלמעלה
ומעלה את התפלה סוד המלכות כאזיל׳ כי על כן נאמר
הסומך גאולה לתפל׳ ולא אמרו תפלה לגאולה כי כך ראוי
שנסמוך ונעלה התפלה אל הגאולה אכן הכוונה כי תחלה
אנו מורידין הארת הגואל לתתא עם המלכות וזהו סמיכו׳
גאולה לתפלה ואחר כך עולה התפלה עם הגאולה עמה
במקומה ולא בסוד סמיכות לבד שהיא הארה לבד אלא
עצמות גאולה וכלפי זה ויושט המלך לאסתר את שרביט
הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט אשר
בתחלה הארת הגואל ירד לתתא ויושט המלך לאסתר
את שרביט הזהב ואחר כך עולה עמו וזהו ותקרב אסתר
ותגע בראש השרביט ועוד יש אתי ביאור כפלא במאמרם
ז״ל במה מתחו י״א י״ב אמות וי״א י״ווכו׳ ואין מקומו פה :

ובזוהר תנוה ביארו כד אתי מלכא עלאה לגבי
מטרוניתא תכנית עלה ועל כנהא מן
מלכא ואפילו בזמנא דישראל בגלותא ואלו גלותין בכל
יומא איהי סלקת לקמי מלכא עלאה ותכנית על בניהא
וכדין אתגזרו כל אינון נוקמין דזמין קב״ה למעבד עם
אד ם ואתגזר היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא
מימן בזמנא דגלותא כי נמכרנו אני ועמי וגומר כי אין
הצר

הצר שוה בנזק המלך כד״א והכריתו את שמינו מן הארץ
ומה תעשה לשמך הגדול דהא שמא עילאה לא אתקיים
בקיומיה ודא איהו בנזק המלך וכדין והמן נבעת מלפני
המלך והמלכה כד נהירו אנפין וכל חידו אשתכח · עוד
בזוהר פרשת פקודי דף ר״ן מענין המגלה ז״ל באמצעיתא
דהיכלא דא אית אתר אחרא דקיימא לעילא לעילא בד׳
פתחין לד׳ סטרין דעלמא עשר ממנן לכל פתחא ופתחא
וחד ממנא עלייהו וכו׳ והאי אופנא דקיימא על אינון מ׳
כד נטיל מטי לההוא אתר דאקרי תא הרצים וכד עאל
עאלו עמיה אינון מ׳ דממנן בד׳ פתחין וסלקין כל אינון
מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאגנא עלייהו דישראל
משאר עמין ולאגנא בהו קרבא ולנקמא לון כפום שעתא
בלא אריכו ובג״כ אקרי תא הרצים אתר דאינון רצים
רהטי ואתו לאגנא קרבא ולנקמא נוקמין לקבלי רצים
אחרנין דרהטין לאבאשא וכו׳ ורזא דא הרצים יצאו דחופי׳
רצים מסטרא דא ורצים מסטר׳ דא ובגיניהון כימנא והעיר
שושן צהלה ושמחה או בנוכה אי מקדמי אילין דהכא העיר
שושן שמחה ואי מקדמי אילין דסט״א העיר שושן נבוכה
והא אוקמינא דבכלא קיימין אלין סטרא דא לקבל סטרא
דא ע״כ אשר לעומת סוד זה נאמר ויעבור מרדכי ויעש
ככל אשר וכו׳ ליסכא דאקדומי כמו ויעבור את הכושי ·
ובס׳ התקונים תקון וכו׳ ביארו שכל ענין אותה הגזרה
היתה בשביל סמ״אל שהתלבש בהמן לעשות נקמה
בישראל בשביל ההוא קנאה שכסה הוא יתברך לאסתר
ומסר שידה במקומה כדיוקן שלה לפי שכל ענייננו הוא
לערב קדש בחול וטומאה בטהרה ויהי כראותו כי לא
כעשתה עצתו ומנע הוא יתברך את אסתר שלא ישתמש
בה חול אתלבש בהמן וחשב להשמיד את כל היהודים
וגם נתבאר כי י׳ בני המן הם מושרשין בעשרה קליפות
דסט״א וז״ל ובגין האי קנאה דכסי קב״ה באות דיליה על
אסתר דאיהי קדושה דיליה דלא איהי קדושה פחות מי׳
אתלבשו י׳ כתרין תתאין בי׳ בנין דהמן דתמן אל אחר
ע״כ ולעומתם הם י״א ארורים הנאמרים בתורה נגד המן
ובניו שהם י״א והם הפך מהקדושה כי י״הוה א״חד ר״ת
י״א והם תכלית האחדות והקליפות תכלית הפירוד וי״א
ארורים אלו הנה המן הוא נגד הארור הא׳ וז״ס מאמרם
ז״ל דאמר מרדכי · זה הרשע עשה עצמו ע״ז וכתיב ארור
האיש אשר יעשה פסל ומסכה וענין היותם י״א הוא ע״ד
כל המוסיף גורע כי כסט׳ דקדושה הם י׳ ולא י״א וכסט״א
הם י״א עשר קליפות והקדושה המחיה אותם בסוד ואתה
מחיה את כולם הם י״א ולפי שאין הקדושה מתערבת
בהם עמהם לכן נחשבת לבהיגם א׳ כי רשעים בחייהם
קרויים מתים ולכן צריך לומר י׳ בני המן בנשימה א׳ לרמוז
כי נצוץ א׳ של קדושה לבד היה נתוכם וגם צריך לצרף
ג״כ י לא עברת עמהם לרמוז כי כאשר נתלו הללו למטה
כמו

כמו כן נכנע השורש שלהם למעלה הם י' קליפות הנזכרי' כי הנשימה המחיה אותם נסתלק ולפיכך התחתונים נתלו כאחד. וצריך לשית לב הקורא בכתיבתה כשירה ולא כשאר שירות שחלק ע"ג כתב וכן כתב לכתב אלא מונח חלק בין כתב לכתב כי סוד השירה הוא במטרוניתא כמ"ש בזוהר בפ' וילך ע"ש ושב' למעלה אל ת"ת ישראל וכתיבת השירה עד"ז הוא מורה שנעשית בסוד קוים ולפיכך צריך חלק למעלה מפני כי כן הוא מורה על אויר עליון שהוא למעלה מן הקוים וזהו השבח דמטרוניתא למלכא כד"א ראשו כתם פז וכאומר בשבח שלה ראשך עליך ככרמל ובענין השירה יש ענין אחר שנכתב אריח ע"ג לבנה שמורה על היות כדמיון סגול כדמיון זרועות אחד מכאן ואחד מכאן וגוף באמצע כמו שביארנו בארוכה במקומו. ואולם לענין אלה רשעים אין מניחין חלק למעלה להיות כי חלק ה' עמו אבל הסט"א חלק לכם מבלי דעת שנקרא מלך זקן וכסיל ולכן מניח חלק בין כתב לכתב להיות הפך מסטר' דקדושה כי הוא אריח ע"ג לבנה מן הטעם כי יש מכריע בין שני הקוים וזה מורה ענין הייחוד והחיבור אבל בסטרא אחרא אין להם חיבור כמ"ש בזוהר פרשת בלק דשארי בחיבורא וסיים בפירודא ולפיכך אם לא עשה כן חלק באמצע המורה על פירוד שלהם פסולת לפי כי כאשר נעשה קשר של רשעים מורה היות כמנא הצרד כב"יכול במגלה סטר דקדושה ולכן פסולה.

וצריך להאריך ו' דויזתא הן בקריא' והן בכתיב' שמורה על זקיפה שלהם ואמרו בתקונים דף ז' וז"ל ואיהו עבד עץ גבוה ז' אמה וקודשא בריך הוא קטל נוקמיה מניה ומכוי בשכינתא עילאה דמחת למצראי ז' מכות ע"כ:

הנה מגם יתבאר עונש הנס הזה כי הנקמ' היתה בשכינתא עילאה מעין גאולת מצרים: ואם תדקדק תמצא מתחלת חמ"ש מאות איש עד עשרת כ"ד תיבות שם רמז לכ"ד בתי דינים של מעלה שדנו אותם והשיבו גמולם בראשם ולפיכך בעי לצרופי בהדייהו עשרת לכוונה המכוון הזה. וכתב החסיד הקדוש הה"ר אליעזר מגרמיזה ז"ל שקס"ו פסוקי' במגלה לעומת קס"ו תיבו' שבפרשת ויבא עמלק ופ' זכור את אשר עשה לך עמלק וקס"ו תיבות בהלל הגדול דכתיב ביה ויפרקנו מצרינו זה המן איש צר ואויב וי"ב תיבות בפ' ויתלו את המן לעומת י"ב תיבות שבפסוק ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק וקורין המגלה בשמח' שיש בה קס"ו פסוקי' כמנין יעלז"ו חסידים בכבו"ד. ואם תדקדק תמצא נ"ה פסוקי' עד אשר הכין לו כמנין המ"ן ותמצא ו' פעמים במגלה ז' יהודיים לרמוז לס"ר אשר נתן הכסף כנגדם לאבדם

ומתחיל המגלה בוי"הי ומסיים וזרע"ו בגימטריא שד"י והכוונה על פי פרטי הכוונה שביארנו וזכה קורא היריע' שהשתדע כל פרטי המגלה הזאת כי רבה היא לפי פשוטה ואף ברמז תעלומותיה ובכח סגולת קריאתה נתקן סטרא דקדושה ומתעלה ומתקדש ונמשך השפע הנשגב בכל העולמות ומה גם למטה בעולם המעשה ונתוסף עוז וגבורה למעלה כמאמר הכתוב תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו ועוזו בשחקים ובכן כל עם ה' יתקדש ממולא שאור קד"ש והכנעני אז בארץ כי כך היא המדה בשזה קם זה נופל כמ"ש והמן נופל וכו' כי על כל שה אתם ברוכי ה' חדוות ה' תהיה מעוזכם להיות זהירי' בקריאתה הרבה מאד מאד בכוונה קדושה ובקול נעים והדרך היטב בפרטי הדברים הרמוזים בה וכ"ש שלא להפסיק באמצע קריאתה אפי' בד"ת כי תקות חוט התורה נקנית במשיכה בלי הפסק והעלם בנתי' והפסקו' משמשות להפסיק קרן התורה ח"ו כמו שביארנו ביתר מקומו' וראוי ליראי ה' וחושבי שמו לבחור באנשי קהלתם איש נכון ונב' וחרד אל דבר ה' לקרוא את המגל' כמשפט אף כי יתעכבו חצי שעה יותר לא יחושו ויתענגו על רוב שלו"ם רב השלום עשה שלום ביניהם ומרדכי יצא וכבר נהגו לומר ארבעה פסוקים של גאולה בקול רם כמו שכתבו הפוסקים איש יהודי בלילה ההוא ליהודים כי מרדכי.

ומורי אדוני אבי ז"ל היה מוסיף עוד לומר קול רמה ובכוונה יתירה פסו' ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות וכו' כי בו חתום עוזו האדירה הנפלאה המאירה עלינו תמיד בימי הפורים כמ"ש הרב ז"ל ואף ביתר העתים בנכנס יום הפורים היה שירו בקו' ם טובים פ' הלז לעורר הלב אל השמח' של מצוה וכן נהגתי בקהל עדתי ובלי ספק כי כל האיש אשר יפן לבו במגמה עבודתו ומבית ומחוץ תמצפ"ו אין ספק כי ילבש גילה ורעד לעבוד עבודתו תמה ולא תכבד עליו העבודה וירגיש בעצמו אם בעל נפש הוא יתרון האו' השפע עליו מלמעלה בעת ההיא כנר"ן שלו ויצפה לחכמה.

וגדולי ישראל לא היו חוששין למנהג להכו' המן ואבירי ישראל יאותה להם למחות אף ביד הפעוטים והפעוטות שלא ינהגו קלות ראש בבית הכנסת בברחובות קריה אשר תבקע הארץ לקולן ומאבדי' כוונת הקורין את המגלה וכוונת השומעים ואף כי כתב הב"י ז"ל שאין לבטל שום מנהג או ללעוג עליו כי לא לחנם הוקבע הייכו מנהג הקדום להכות המן דווקא בענין תפלתו לא זולת ולא כאשר תעלולים עוללו למו להכות המן בכל מקום שנזכר והאיש הירא ילמוד את בניו הקטנים אל כל מקום שישמעו את שם הנקלה והבזוי המן לאמר שם רשעים ירקב ואף כשמכים המן בענין תפלתו אזהרה את ירי'

לשליח צבור לשתו' בעוד שמכין כדי שישמעו כול' קריאתו · ושוב אחר תשלום קריאתה עודינה פשוטה כאגרת יברך ולא יגלגלנה כל כמה שלא בירך להורות כי שם נוה ה' את הברכה ע"י אור המתפשט ואף מי שנהג בכרכו' ראשונו' להיות קורא ופושט ואינו פושטה כולה מתחלה כדרך האגרת היינו להורות כי אור זה משתלשל ויורד ממדריגה למדריגה וכן קורא ופושט שככה הדבור של הקריאה הולך ומתגלה ומאיר עד סופו שמתגלה בשלימות ויוצאין אותן ההארו' לחוץ מיסוד דרחל כנודע אכן אחר הקריאה הנכון לברך טרם יגללנה להורות כי שם נוה את ה' הברכה ·

ויצלח דברו לברך אחריה הרב את ריבנו וכולי ויכוין שיש בה ו' לשונות לעומת ו' מישראל שכל המו בעמלק הא' הוא הרב את ריבנו על ידי יהושע שנאמר ויחלוש יהושע את עמלק והב' והדן את דינינו על אהוד בן גרא שהרג את עגלון מלך מואב והיו עמו עמלק שנאמר ויאסף עליו את בני עמון ועמלק וכו' ויקם ה' מושיע אהוד והלשון הג' הוא הנוקם את נקמתנו על ידי גדעון שנאמר וכל שרי מדין ועמלק ובני קדם נאספו יחדיו והלשון הד' הוא הנפרע לנו מצרינו ע"י שאול שנלח' בעמל' והלשון הה' והמשלם גמול ע"י דוד בצקלג והחתימה שהיא ברוך אתה ה' הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם כנגד הנס הנעשה למרדכי ואסתר האל המושיע לימות משיחנו במהרה בימינו הגאולה אשר יעשה ה' בעצמו כמש"ה מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים וז"ש האל המושיע ולכך חותמים בשמים דתרתי שייכי אהדדי שאין תשועה שלימה אלא בשתיהן כמ"ש הרב החסיד הקדוש הה"ר אליעזר מגרמיזא ז"ל · ואשר הריאו בסוד ה' יכוין כי ה' לשונות כפולות חתומות בברכה זו לעומת ה"ג הרב את ריבנו לעומת גבורות אבא · והדן את דינינו לעומת גבורות אימא · והנוקם את נקמתנו לעומ' גבורות זעיר · והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו לעומת גבורות לאה והנפרע לנו מצרינו לעומת גבורות רחל וה' נ"ו ריבנ"ו דינינ"ו נקמתנ"ו נפשינ"ו צרינ"ו עולים למספר מנצפ"ך והם רמז לה"ג דאבא שנוקמין נקמתנו וזה תואריה ·

בינה · חסד · ת"ת · גבורה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך

בינה · גבורות · אבא

העולם הרב את ריבנו ס'

גבורות אימא · גבורות ז"א

ודן את דינינו' והנוקם את

גבורות

נקמתנו ע' והמשלם גמול

לאה · גבורות

לכל אויבי נפשינו' והנפרע

רחל

לנו מצרינו ד' ברוך אתה

רחל

יהוה הנפרע לעמו ישראל

מכל צריהם האל המושיע

ונ"ל שטעם נקוד ההוי"ה דראשונה בשב"א כי יוצא נקוד הגבורה שם רמז שהגבורה נהפכה לעזרם וטעם נקוד ההוי"ה האחרונה הוא נקוד אלהים והכוונה לתחלכ"ום ישועות · ואחר כך יאמר **ארור המן** ויכוין להתלבשות ס"מ שנתלבש בו והמן היוצא מקליפת זאת דכריאה היונק מה"ג מנצפ"ך כה' שבשמו כשנים מ' שהם מ"ן שבשמו · **ברוך מרדכי** ויכוין להתלבשות יסוד אבא מירא דכיא **ארורה זרש** ויכוין להתלבשות לילי"ת בה והיא יונקת מנוקבא דקליפה בת שבע שלהם הרמוזה בה' שבשמה היונק מד"ש דיבוע אלהים ואלהים דיודין **ברוכה אסתר** ויכוין התלבשות יסוד מלכות · **ארורים כל הרשעים** ויכוין התלבשות כל הקליפות בהם **ברוכים כל ישראל וגם חרבונה זכור לטוב** ויכוין חרבונה גימטריא פינ"חס שי"הו ומורי נהג לומר ארור המן ג"פ ברוך מרדכי ג' פעמים שכל מדות חכמים צריך לומר ג' פעמים וכן נהגתי · וטעם שמקדימין ארור המן לברוך מרדכי כי הוא מ"ע תמחה את זכר עמלק ואם אל בורו תדרוש כך הוא המדה הוצאת המת והכנסת כלה כמו שנתבאר במקומו ··

ואחר קריאת המגילה אומרי' ואתה קדוש דהיינו כי אנחנו ממשיכין אור מלמעלה ע"ד מ"ש בזוהר פרשת תרומה איש אלהים קדוש הוא ומאית' הקדוש' עובר עלינו תמיד כך משיב' האור שנתום' בעולם העליון בלילה הזה בקריאת המגילה אנו אומרים ואתה קדוש ר"ל ג"כ זה העולם נקרא קדוש מפני המשכת האור העליון לכאן וכשם שעולם העליון איש האלהים קדוש הוא גם כן בעולם שלמטה ממנו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל ולא מצאתי טעם נכון בדבר לפי פשוטו ואף ע"ד סודו ·

ושוב אחר ערבית נפטרים לבתיהם לשלום שמחים וטובי לב ונכון להיות כל איש נוהג בביתו כמועדי רגל וימצא בביתו נרות דולקות כמו שבת ויום טוב להורות על רוב שמחתו וכן נאה לו לעשות להחזיק טובה וחנות למי שעשה לאבותינו

ולכו

ולכו כל הנסים והנפלאות ההם ופדה את נפשותינו ממות ועל כן צריכין אנחנו להראות בעצמינו הענין ההוא ולשמוח בישועת אלהינו להכיר ולידע את החסד הנפלא ההוא עם היות שלא היינו כדאים והנזכר׳ בעונם האשמות אשר אשמנו להעשות הנסים והנפלאות ההם וכאהבתו וכחמלתו הוא גמלנו כל טוב ותאזרנו שמחה אשרי העם שככה לו אשרי העם שה׳ אלהיו ומי הוא זה אשר יכין ואת ולא יודה וישבח לאדון הכל על כל הטובה אשר עשה לישראל עמו ויעשה מנות שמחה ימי הפורים שמחה של מצוה בדעת שלימה וכוונה ראוי׳ ולא דרך הוללות וסכלות כבוערים בעם. ויתעכב על שולחנו לאכול ולשתות יותר ממה שרגיל מפני כבוד היום כאדר בקדש וישמח אנשי ביתו וירחיק מהם כל ריב ומנה כי רב השלום חופף עלינו תמיד כל היום וכוון להיות כל איש הירא סופר לאנשי ביתו ובניו על שולחנו סיפור הנס הנפלא הזה שרשיו וסעיפותיו פארותיו וענפיו להודיע ולהודע את היד הגדולה אשר עשה ה׳ בהמן הנקלה והנבזה בין עמלק ואת עם עני הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו בה׳. למען ילמדון בניו ובני ביתו ליראה את השם הנכבד והנורא את ה׳ אלהינו ונודעה יד ה׳ את עבדיו מתוך הנס הנפלא ההוא אשר גם זה מכלל מ״ע של הגדתי היום לה׳ אלהיך כי באתי וכו׳ כמו שביאר החסיד בס׳ החרדים וכל המרב׳ לספר הרי זה משובח. ובא ולמד כמה הפליגו בס׳ הזה׳ בשבח סיפור יציאת מצרים כמה רב התועלת לעליונים למעלה וקאמר דקב״ה חדי בההוא סיפור וביה שעתא כניש קב״ה לכל פמליא דיליה וא״ל שמעו סיפורא דשבחא דקא משתעו בני וחדו בפורקנא וכדין כולהו מתכנשין ואתיין ומתחבראן בהדייהו דישראל ושמעין סיפורא דשבח׳ דקא חדאן בדא דפורקנא דמאריהון וכדין אתיין ואודאן ליה לקב״ה על כל אינון נסין וגבוראן ואודאן ליה על עמ׳ קדישא דאית ליה בארעא דחדאן בחדווה דפורקנא דמאריהון וכדין אתוסף חילא וגבורתא לעילא וישראל בההוא סיפורא יהבי חילא למאריהון כמלכא דאתוסף חיליה וגבורתי׳ כד משבחן גבורתיה ואודאן וכלהו דחלי קמיה ואסתלק יקריה על כלא. ואף כי דבריו נאמרו בענין סיפור יציאת מצרים לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא כי בסיפור נסי האל יתברך הנעשים בכל דור ודור יהיה הדבר כן דהא יהיב טעמא דבכה מעלת הסיפור שפיר גזרת׳ למיהב חילא למאריהון כמלכא דאתוסף חיליה וגבורתיה וכו׳ וזהו עיקר הטעם בענין ספורי הנסים אשר חייבונו חכמים ז״ל אשר מתוכם כולהו דחלי קמיה כנז׳ במאמר. כי על כל אלה לא יעבור כל אחד מאנשי ישראל מלספר בסיפור הנס הנפלא הזה בליל׳ הזה בשבתו על שולחנו ויקבץ כל אנשי ביתו על שלחן א׳ להשמיע את דבריו. והנה אף כי אין דרכינו בחיבור זה להביא באריכות דברי אגדות הנה לרגל המלאכה אשר לפני פה בחיבור זה לזכות את הרבים. לתועלת הענין הנפלא הנמנ׳ בענין סיפור הנס אציג לפניך פ׳ א׳ בענין סיפור הנס הבא באריכ׳ בתרגו׳ ב׳ רבתי והעתקתיו בלשון הזהב לשון הקדש למען ירוץ כל קורא בו וגם החכמים הנגשים אל ה׳ יתקד״שו להגות בסיפור הנס בלשון הקדש ולא יפטרו בקריאת המגילה אשר בה לא נתבארו אפס שורשי הנסים ולא סעיפותיו וענפיו :

פרק רביעי

יתהדר ויתפאר ויתגדל ויתקדש האל המלך הגדול והקדוש נורא תהלות עושה פלא אשר הפליא הפלא ופלא חסדו ואמיתו לעדת הקדש עמו בחירו באותותיו נסיו ונפלאותיו אשר עשה ורב טוב לבי׳ ישראל בימים הה׳ ובזמן הזה כשעמד עלינו המן הנקלה והבזוי בהיותינו בארץ אויבנו מוכים ומעונים ושבעה ברעה נפשותינו וחייתנו לשאול הגיעה הן גוענו כולנו אבדנו לא תשאר פרסה והאדמה תשאה שממה במועצות המן הרע ההוא אל המלך אשר חשב להשמיד להרוג את כרם ה׳ צבאות ולקעקע בינתן של ישראל שלא יזכר שם ישראל עוד בבקשו תואנה עם המלך עלינו כמאמר הכתוב ויאמר המן אל המלך ישנו עם אחד מפוזר וכו׳ וכה היו דבריו עם המלך יש עם אחד הם היהודים מפוזר ונע ונד בין העמים בכל מדינות מלכותך והם גאותנים ורוחם גבוה ומפונקים מאד ובימי טבת לא ירחצו עצמם אלא בפושרים מפני הקרירו׳ ובימי תמוז מרעים עצמם בגנות ומקומות שרוח מצויה מפני החום ומעשיהם משונים מכל עם ודתיהם שונות מכל עם ודתינו אינם עושים ובמעשינו נפשם לא חפיצה ומלאכת המלך אינם עושים וכשרואים אותנו רוקקי׳ בארץ ומושכים אותנו כדבר טמא וכשהכרוז יוצא בדבר המלך לבא לעבוד עבודתו נסו וילכו מהם בחומות ובהרים ומהם נאספים בחדריהם ויוצאים בקפנדריאות שלהם וכשאנו רודפים אחריהם לתופסם לוהטים אלינו בעיניהם כמראה הבזק ובועטים ברגלים בארץ וחורקין את שיניהם ומבהלים אותנו בבהלה גדולה ואין אנחנו יכולים לתפוס אותם. ונוסף גם הוא כי מבנותיהם אין נותנים לנו לנשים ומבנותינו אין נושאים להם ומי שסובר אותם לעבוד את עבודת המלך מוציאים כל הימים בשה״י פ״ה ואומרים להתעכב בימים באומרם שבת היום י״ט היום פסח היום ויום שהם חפצים לשאת ולתת עמנו אומרים יום אסור הוא וכן אנחנו חפצים לקנו׳ מהם אומרים שיום אסור הוא לנו ואוסרים להם יום השוק

ולהבתחר בו בשעה ראשונה של היום אומרים קרית שמע
אנו קורין בשעה שנית אומרים תפלה אנו מתפללין
בשלישית אומרים זמן סעודה הוא ברביעי׳ אומרים לאהינו
בשמים אנו מברכי׳ שנתן לנו לחם ומים בחמישית יוצאים
ובשישית שבים ובשביעי׳ יוצאות לפניה׳ נשותיה׳ ואומרת
בואו ואכלו שרחק עליכם עבור׳ המלך הרע הזה · אחת
לז׳ ימים עושים שבת נכנסים לב״הכ קורין בספריהם
ומפטירין בנביאיהם ומקללין את המלך ואל כל הממשלה
כולה ואומרים זה הוא יום הז׳ שנח בו אלהינו שבשמים ·
נדות שלהם לז׳ ימים של נדתן יוצאות בחצי הלילה לטהר
עצמן במים ומטמאות את המים וערלת בניהם כורתים
לח׳ ימים ואין מרחמים עליהם ואומרים נכרות ברית בנינו
למען היות משונים מבני העמים וא׳ לשלשים יום קורין ר״ח
ואומרים א׳ חסר וא׳ מלא · וחדש ·

ניסן ח׳ ימים. טובים עושים בו ועושים הגעלה לכל
כליהם ושורפים את החמץ מלפני המנה
ואומרים זה היום שנגאלו אבותינו ממצרים וקוראין אותו
חג הפסח ונכנסין לבתי כנסיות שלהם וקורין בספריהם
ומפטירים בנביאיה׳ ויקללו למלך ולכל הממשלה כולה
ואומרים כשם שאנו מבערים החמץ מפני המנה כן ה׳
אלהינו תבער את מלכות הרשעה מבינינו ותמהר תחיש
להושיענו מיד המלך הטפש הזה · בחדש סיון עושים ב׳
י״ט בו ונכנסים לבתי כנסיות שלהם וקורין ק״ש ומתפללי׳
וקורין ס״ת ומפטירין בנביאיהם ומקללין למלך ולכל
הממשלה כולה וקורין אותו חג שבועות ומפזרין בבית
הכנסת כל מיני שושנים ותפוחים ואח״כ לוקטים אותם
ואומרים כשם שאנו לוקטים השושנים והתפוחים האלה כן
יתלקטו בניהם מבינינו ואומרים זה היום שניתן תורה
לאבותינו בהר סיני · בחדש תשרי ראש השנה בא׳ בו
נכנסי׳ לבתי כנסיות שלהם וקורין בספריהם ומפטירים
בנביאיהם ומקללין למלך ולכל הממשלה ותוקעי׳ בחצוצרו׳
ואומרים זה היום יעלה זכרונינו וזכרון אבותינו לפני אבינו
שבשמים זכרונינו יעלה לטוב וזכרון שונאינו לרעה ·
ובתשעה לחדש תשרי שוחטים בו בהמות ועופות לכפר׳
ואוכלים ושותים בו ומתענגי׳ בו הם ובניהם ובנותיהם
ונשיהם ותלמידיהם בעשרה בו קורין אותו יום הכפורים
ומתענין בו הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם ומענין לטפיה׳
הקטנים ואין מרחמים עליהן ואומרים זה היום עשה ה׳
לכפר בו כל עונותיהם ועונותינו ישא השעיר עליו ונכנסי׳
לבתי כנסיות וקורין בספריה׳ ומפטירין בנביאיה׳ ומקללי׳
את המלך ואת כל הממשלה כולה ואומרים והרשעה כולה
כעשן תכלה וכשם שעונותינו מתבטלים כהיום הזה כן
תבטל המלך הטפש הזה מן העולם ומבקשים רחמים
שימות המלך ותבטל הממשלה · ובט״ו בו מקעקעין גגי
בתיהם לעשות סוכה ויוצאים לגנות וצוקרין האילנות
לסכך

לסכך סוכותיהם : ומהם יוצאים לגנות ופרדסים וצוקרין
לולבים ואתרוגים ומשחיתים הערבות ומחריבי׳ גינותינו
ופרדסינו ואינן חוששין ועושין הושענה ואומרין אין אנו
חוששין להשחתת הגנות והפרדסים כדרך שהמלך עושה
במלחמ׳ ואינו חושש למאומה כן אנו עושי׳ ואין אנו חוששין ·
ונכנסי׳ לבתי כנסיות וקורין בספריה׳ ומפטירין בנביאיה׳
ומקללין את המלך והממשלה ומתפללים ושמחים ומקיפין
בהושענה ומרקדין כגדיים · ואנחנו לא נדע אם מקללין
אותנו אם מברכים אותנו וקורין אותו חג הסוכות אחת
לחמשים שנה קורין יובל · אחת לז׳ שנים קורים שמיטה
כשהיה מלכותם קם מהם מלך א׳ דוד שמו חשב עלינו
מחשבות רעו׳ ובקש לכלותינו ולאבד זכרנו מן העולם ושני
חלקים הרג וא׳ השאיר ואותם שהשאיר נתן אותם לעבדי׳
ולשפחות ואחריו קם מלך א׳ שהיה לפניך נבוכדנצר כמו
עלה עליהם וחרב בית מקדשם ויבוז את עריהם והביא
אותם בגלות ועדיין רוחם גבוה ועד הנה לא עזבו גיאות׳
וגסות לבם ואומרים בני אנשים גדולים אנחנו אשר
מעולם אנשי שם היינו והם עניים ומדולדלים ומחורפים
שאין כמות׳ בעול׳ ואומרים למלך אין אנו עובדין ומשתחוי׳
ולשלטונים אין אנו שומעים ומחשיבין ולכל מקום ומקום
אגרותיהם הולכים ומגיעין לאמר לבקש רחמים לפני
האלהים שימות המלך והממשלה כולה · והעם הזה
מפוזר בין הערים מהם מוכרין שמן ומהם עושים שעוה
ומהם עושים נרות ואבוקות וכל מה שמוכרים מוכרים
בעושק ואינן מוכרין בשוויו · ולעם אשר אלה לו למלך אין
שוה להניחם ואם על המלך טוב יכתב לאבדם מעל פני
האדמה ועשרת אלפים ככרי כסף אשקול על ידי עושי
המלאכה להביא אל גנזי המלך ויען המלך אחשורוש ויאמר
לו היאיל ואתה רוצה לקנות ממני אותם היהודי׳ שמשכימי׳
ואומרים ה׳ אחד אני מוכרם לך שהם פקדון בידי ומתייר׳
אני שמא יעשה לי כשם שעשה לסיחון ועוג ולל״א מלכים
ולסיסרא וליבין ולסיחון וכו׳ זכור אני מה עשה לנבוכדנצר
שהחרב את ביתו שנתחתן עם כל בהמה וחיה וכן
לבלשצאר שהתמש בכלי שרת שלו א״ל המן לאחשורו׳
כל אותם הדברים היו כשהיה בהמ״ק קיים והיה הקב׳
רצוי להם והיו מביאים שקליהם אבל עכשו הוא כעוס
עליהם ואני סוכם לך חשבון ס׳ רבוא בקע לגולגלת שהו׳
ו׳ אלפים ככרי כסף · חזר אחשורוש ואמר לו פקדון הם
בידי ואיני מוכרן לך אמר לו ובשביל כבודך כפיל גורלות
אם יעלו בידך היהודים והכסף בידי אני מוכרן לך ואם
יעלו העם בידי והכסף בידך איני מוכר לך ועל עונותינו
של המן נפל העם בידו לרעתו אך הגר המן על הכסף
נראה גדולה ראה המלך שהרע לו ועינו צרה על הכסף א״ל
הכסף נתון לך · והעם לעשות בו כטוב בעיניך בהם היה
צריך לומר אלא בו א״ל המלך אין אתה נזקק אלא להקב״ה
שנאמר

שנאמר בכל צרתם לו צר עמו אנכי בצרה. ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתנ׳ להמן ויקראו סופרי המלך ויכת׳ ככל אשר צוה המן אל כל שרי עם ועם לאמר עם בזוי ושפוי יש בינינו דומים כמשגועי׳ שפלים ברעתינו ואומרים אבדו גוים מארצו לעשות נקמה בגוים וכפויי טובה הם פרעה קבלם בסבר פנים יפות וזנם בשני רעבון והוציאו עליו מכה כזבחה לה׳ ואנו חוזרים ושאלום כלי כסף וזהב ומרגליו׳ ובגדים וטענו כל אחד ואחד מהם צ׳ חמורי׳ ולא חזרו ורדפו אחריהם בשביל ממונם והיה להם נביא אחד משה בן עמרם שמו כטל מקלו ולחש עליו והכה בים ויבש ואיני יודע במה יבשו והעבירן בתוכו נכנס פרעה אח׳ריה׳ ונשקע הוא וכל חילו עמלק זקני בא להלח׳ עמהם מה עשה להם אותו משה הי״ל תלמיד אחד יהושע בן נון שמו אכזרי איני יודע אם בכשפים בא עליהם ומה לחש עליהם עד שנפלו עמלקים לפניו וכן לסיחון ועוג ולמלכי מדין ול״א מלכים וכן לסיסרא ולסנחריב ושוב היה להם מלך אחד שמו דוד והיה מכלה לכל הממלכות ואיש ואשה לא יחיה דוד עמד בנו ובנה להם בית אחת והיו נכנסים בו ואיני יודע מה היו עושים ויוצאים והורגים כל הבאים עליה׳ למלחמה ומתוך טובה יתירה שהיה להם לא חשבו כל אומ׳ בניהם עד שבא נבוכדנצר והרג מהם והגליך בקולרין והביאם בינינו ולא הועילו בשפיהם ואפילו הכי לא שינו מנהגיהם המכוערים ומשחקים עלינו ועל יראתנו ואנו תעובין בעיניהם ואין מתחתנים בנו ועוד דברים שאין אנו מספיקים לספר והפלנו גורלות להשמידם בשלשה עשר לחדש אדר וכשיבואו לידכם האיגרו׳ השמידו והשחיתו ולא תשאירו מהם פליטה.

והרצים יצאו דחופי׳ בדבר המלך והד׳ נתנ׳ בשושן הבירה והמלך והמן ישבו לשתות והעיר שושן נבוכה הפיל הקב״ה בכיה וערבוביא בתוך שושן אש׳ הולכת לשטוח פירות נופלת מן הגג ומתה אדם הולך לשאוב מים מן הבור נופ׳ בבור ומת ותהום כל העיר והמן לא היה חושש למאומה והיה המן מהלך וכל שרי המלכות באים אחריו ומרדכי בא לפניהם ופגע בשלשה תנוקות יוצאים מבית רבן אמר להם מרדכי אמרו לי פסוקיכם. פתח האחד ואמר אל תירא מפחד פתאום וכו׳. פתח השני ואמר עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל. פתח השלישי ואמר עד זקנה אני הוא וכולי. מיד שחק מרדכי אמר המן למרדכי מה אמרו לך התנוקות הללו ונשקת א״ל בשורות טובות בשרוני מיד כעס המן כלם ואמר איני שולח יד תחלה אלא בתנוקו׳ הללו ומהמשטימה הזאת כשהלך המן אצל מרדכי ומצאו שהיה יושב בראש התנוקות ושקים במתניהם וסופדים ובוכים פקד אותם ומנאם כ״ב אלף מיד השליך בצוארן חבלים ושלשלאות של ברזל והפקיד עליהם שומרים. ואמר הללו אני הורג תחלה

ואח״כ

ואח״כ אני תולה את מרדכי בא אימותיהן של תנוקות מביאין לחם ומים ואומרים להם אכלו ושתו קודם שתמותו והם נשבעין בחיי מרדכי רבינו שבתעניתנו נמו׳ וכל אח׳ גולל ספרו ומניחו על לבו וכיון שעבר ב׳ שעות בלילה נשמעה בכייתן למרום כקול גדיים ועזים עד שנדדו כל המלאכים של מעלה ועמדו מבוהלי׳ אמרו זה לזה שמא בא סומן להיות העולם חרב אז נאספו כולם והלכו לפני הקב״ה ואמר להם הקב״ה מה קול הזה כקול גדיי׳ ועזים אשר אנכי שומע ענה מדה״ד ואמר לא קול גדיים ולא קול טלאים אלא קול קטני עמך ישראל שיושבים בתענית היום שלשת ימים וג׳ לילות ואסורים בכבלי ברזל ולמחר נשחטי׳ כגדיים וטלאי׳ על גזרת המן הרשע ולב אויב שמח ומחרף ומגדף ואיכם מניחים את תורתך מיד נתגלגלו רחמיו של הקב״ה עליהם ושבר את החותמות וקרע את האגרות והפר עצתו וציוה למלאך הממונה על השינה ועל הבלבול וירד והמם את אחשורו׳ ונדד שינתו וקם בהתבהל׳ ופניו זועפים ואמר לשמשי הסופר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך וכשהיה רואה שמשי הסופר מה שהגיד מרדכי על בגתן ותרש היה גולל דפי הספר ולא היה חפץ לקרות וברחמי המקום ב״ה היו הדפי׳ נגללין מאליהם ויהיו נקראין מתוך הספר אל המלך אשר הגיד מרדכי על בגתנ׳ ותרש ופדה נפשו ממו׳ וכשראה המלך כי לא נעשה עמו דבר אמר להמן מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו ויען ויבקש במאמרו איש אשר המלך חפץ ביקרו ילבשוהו לבוש אשר לבש בו המלך ושאר עדיי מלכים ויאמר המלך כן דברת מהר קח את הלבוש וכו׳ מהר ולך לבית גנזי המלך וקח משם אחד מן ברבלותי של ארגמן טוב וקח משם פורפירא שלי שחקוקים בו אבנים טובות ומרגליו׳ ותלויים בד׳ פעמותיו פעמון זהב ורמון וקח משם עטרת זהב טוב ממוקדוניא שהביאו אותה לי ממדינות מלכות ביום מלכותי ויקח משם חרבי ובריוני שהביאו אותם לי ממדינת כוש ושני מעילים מרוקמים ומרוקמים במרגליות שהביאו אותם לי ממדינת אפריקי ולכה בא אל ארוות סוסים אשר לי וקח משם סוס המלך העומד בראש השורה ששמו שיפר״ג ושרכבתי עליו ביום שנמלכתי למלך וכל יוקר תפארת גדולה זו לך ולא ועשה למרדכי היהודי אשר אהבתיו ויען המן אל המלך יש יהודים רבים בשושן הבירה ושמם מרדכי אל איזה מהם אלך א״ל המלך למרדכי היהודי אשר דיבר טוב אל המלך היושב בשער המלך ויהי כאשר שמע המן כן פני המן חפו וכעסו כשולי קדירה וחשכו עיניו ופיו נתעקם ומחשבתו נתבלבלה והרכובתיה דא לדא נקשן ויען ויאמר אל המלך אדוני המלך רבים הם מרדכי שיש בעולם ואיני יודע על איזה מרדכי אתה אומר לי ויען המלך הלא אמרתי לך על מרדכי היושב בשער המלך ויאמר המן הרבה הן שערי

המלך

המלך ואיני יודע על איזה שער אתה אומר לי אמר המלך הלא אמרתי לך מרדכי היהודי היושב בשער שנכנסים בו מבית הנשים ועד בית המלך ·

אז השיב המן בפחי נפש לאמר זה האיש הוא שונאי ושונא אבותי הנה י׳ אלפים ככרי כסף יותן לו ויקר וגדולה כזאת לא יעשה לו השיבו המלך גם את הכל יקח י׳ אלפים ככרי כסף נאותן לו ועל כל ביתך אני משליטו וכמשפט הזה יעשה לו השיבו המן ויאמר לו י׳ בנים אשר לי ירוצו לפניו ויקר וגדולה כזאת לא יעשה לו ויאמר המלך אתה ובניך ואשתך עבדים תהיו למרדכי ומשפט הזה יעשה לו ויאמר המן איש נבזה והדיוט הוא יפקידהו המלך פקיד על אחד ממדינות המלך ויקר וגדולה כזאת לא יעשה לו ויאמר המלך על כל מדינו׳ מלכותי אני מפקידו ומשליטו ועל פיו ישק כל עמי בים וביבשה וכמשפ׳ אשר אמרת יעשה לו ויאמר המן טבעי וטבעך הולך בכל המדינות טבעו וטבעך ילך בכל העולם ויקר גדולה כזא׳ לא יעשה לו ויאמר המלך איש אשר דיבר טוב אל המלך והציל נפשו ממות טבעי וטבעו ילך בכל העולם וכמשפט אשר אמרת יעשה לו ויאמר המן אל המלך הנה הרצי׳ יצאו דחופים בדבר המלך לכל מדינות מלכותך לאבד את כל בני מרדכי ויקר וגדולה כזאת איך יעשה לו ויאמר המלך האיגרות והדבים ששלחתי אני אבטל אותן ואל תפל דבר מכל אשר דברת ויגער בו בזעם ויקצוף ויאמר לו המן המן מהרה מהרה נא ועשה אל תפל דבר מכל אשר אמרתי לך ·

ויהי כאשר ראה המן כי המ׳ המלך בער׳בו ודבריו איב׳ כשמעו הלך וככב׳לבי׳ גנזי המלך וקומתו כפופ׳ אזניו כעזבו עיניו חשכו פיו עקומה ולבו מסומטם ומעי׳ מתחתכי׳ ומתניו מלאו חלחל׳ וארכבותי׳ דא לדא נקשן ולקח משם כל עדיי מלבושי מלכו׳ אשר לבש בהם המלך ביו׳ ראשית מלכותו ושאר תכשיטי מלוכ׳ כאשר ציוה לו המלך ויצא משם מבוהל ויבא אל ארוות הסוסים אשר למלך ויקח משם סוס המלך העומד בראש השורה וקשרו בקשריו וחגר חגורותיו ואחז ברסנו והלך ועמד על מרדכי הצדיק ויען ויאמר לו קום מרדכי הצדיק בן אברהם יצחק ויעקב השק ואפר בלך קדמו לי׳ אלפים ככרי כסף שאמרתי להביא אל גנזי המלך ולא קיבל ממני כי אתם אהובי ה׳ ובכל עת ובכל עונה אשר אתם מעתירים אליו הוא עונה אתכ׳ ומציל אתכם מכף כל אויבכם · ועתה קום לך מרדכי הצדיק מן השק ואפר ולבוש מלכות ורכב נא על סוס אשר רכב בו המלך · ויפג לבו כי לא האמין אותו והשב כי להורגו הוא בא ויען ויאמר לו כתר לי זעיר ואוכל לחם לענה ורוש ואשתה מי המרים ואחר כך תוציאני ותהרגני · ויאמר המן קום לך מרדכי הצדיק בן זרע ישרי׳ ותמימי׳ כל ימיכם נסים ונפלאות נעשה לכם היום אשר תכנתי לך לרעתי

תכנתי אותה עתה קום לך ולבוש לבוש מלכות ורכוב במרכבת המלך ודבר המלך אל תבטל השיבו מרדכי וא״ל אני נגש ונענה זה ג׳ ימים לילה ויום לדם לא אכלתי ומים לא שתיתי וברכי כשלו מצום ובשרי כחש משמן ואפס כח בי לרכוב על סוס המלך ויהי כשמוע המן כן נכנס לבית גנזי המלך והוציא כל מיני בשמים ושמנים טובים וימשח אותו וירחצהו וילבשהו לבושי המלכות ויקשטהו בכל קישוטי המלכות והאכילו מן הסעודה אשר שלחה אסתר המלכה לו ·

וגם מבית המלך שלחו לו כ״ז אלף בחורים וכוסות של זהב מימינם ומשמאלם בלוחיות של זהב והיו מכריזים והולכים לפני מרדכי ואומרים ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו וכשראו בית ישראל כך הלכו גם המה מימינו של מרדכי ומשמאלו ועונין ואומרים ככה יעשה לאיש אשר המלך מלכו של עולם בורא שמים וארץ חפץ ביקרו והלכה אסתר לראות את מרדכי ותראהו לבוש בלבוש מלכות וכתר מלכות בראשו ורכוב על סוס המלך נתנה הודאות לאלהי השמים על הנס והפלא ותאמר עליך מרדכי נאמר מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון ואף מרדכי נתן לו את השבח ארוממך ה׳ כי דליתני ולא שמח׳ אויבי לי הפכת מספדי וכו׳ והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש שנכטרע מהצער כמ״ש בעזיאו וגם הוא נדחף לצאת כי נגעו ה׳ : וארמו חכמים כי נקיט ואזיל בשבילא דמיתא חזיתיה ברתיה דהוה קיימא באיגרא סברא דהאי דרכיב אבוה הוא והאי דמסגי קמיה מרדכי שקלא עבינא דבית הכסא ושדיא ליה ארישיה דלי עיני׳ וחזייה כיון דחזו דאבוה הוא נפלה מאגרא ומתה והיינו דכתיב והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש אבל על בתו וחפוי ראש מדבר שאירעו ויספר המן לזרש אשתו ולכל אהביו את כל אשר קרהו וישלח ויבא את אוהביו הין כתיב כאן כי חכמים הלו לא נקראו בעת הזאת רק שהם בראותם הרעה הבא׳ אליו אשר המלך השפילו והרי׳ ונשא אויבו כולם נקבצו ובאו אל ביתו לנוד ולהסר בצרתו ולנחמו מאבל בתו וכולם הסכימו בדעתם לאמר מנבה רע אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו וכשיעצנו לו לגלבו לא היינו סוברי׳ שהו׳מן המיוחדים להקב״ה אבל עכשו שהוא מזרע היהודים מאותם שנפלו לכבשן האש וכצולו ומאותם שנפלו לגוב אריות לא תוכל לו ועודם מדברים עמו וכריסי המלך הגיעו ויבהילו להביא את המן בבהלה עד לא רחץ יפה מטנופו ויבא המלך והמן לשתות עם אסת׳ המלכה ויאמר המלך לאסת׳ מה שאלתך אסתר המלכה וינתן לך ותען אסתר ותאמר תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי כי נמכרנו אני ועמי וכו׳ ויאמר המלך מי זה ואיזה הוא וכו׳ ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה צר לעליוני׳ ואויב לתחתוני׳ ואותה

שעה קצף המלך מאד וחמתו בערה בו וקם בחמתו ממשת' היין אל גינת הביתן וישא עיניו וירא והנה עשר' מלאכי' דומים לעשרת בני המן קוצצין בנטיעות אמר להם למה תעשו כה אמרו לו כך צוה לנו אבינו ויבא הבית והמן נופל על המטה אשר אסת' עליה שבא מלאך והפילו עליה אמר ווי מדברא ווי מביתא באותה שעה בא אליהו ז"ל ונדמה לחרבונה אמר אדוני המלך יש עץ א' בביתו מב"ק הקד' גבוה נ' אמה לתלו את מרדכי עליו אשר דיבר טוב על המלך ולא רעה זו בלבד עשה לך אלא גם הוא היה עם בגתן ותרש באותה עצה וזה לך האות שמיד שהודי' מרדכי הדבר מיד ביקש רעתו והכין לו צלוב והנה הוא בביתו של המן מיד אמר המלך תלוהו עליו:

ויאמר המלך למרדכי קום לך וקח את המן השונ' הרע צורר היהודים ותלהו על העץ אשר הכין לו ודון אותו בדינים קשים ורעים ועשה בו נקמות כטוב בעיניך באותה שעה יצא מרדכי מלפני המלך ולקח את המן משער בית המלך ענה מרדכי וכן אמר לו בא עמי המן אויבי ושונאי וצורר היהודים ואתלה אותך כשם שתולין לבני אדם בזויים והדיוטות אשר הכינו' איך ענה המן הרשע ואמר למרדכי הצדיק בבקשה ממך מרדכי הצדיק אל תתלני כשם שתולין לדיקים ובזויים כי נכבדים אנכי שם לא היו ספונים וחשובים לפני ושרי המדינות היו משועבדים אלי מרעים ממלכו.ג הייתי באמרי פי וברוח שפתי מבהיל הייתי את כל המדינות ואני המן משנ' למלך היה שמי והייתי נקרא אב למלך ירא אנכי ממך לא תעשה עמי כמו שחשבתי לעשות לך חוס וחמול על כבודי ואל תהרגני ותחבלני כאגג זקני אתה מרדכי הצדי' עשה עם עבדך בחסדך ואל תזכור לי שנאת אגג וקנאת עמל' ולא תהיה לך איבה בלבבך ולא תקום ולא תטור כמו שנקם ונטר עשו אבי. נסים גדולים נעשו כמו שנעשו לאבותיך כשעברו הים ביבשה. אוי לי כי עיני חשיכים מלראו' פניך ואין לי פה להשיב אליך ולא מצח להרים ראש על אשר יעצתי עליך עצה מן אהובי ומן זרש אשתי בבקשה ממך חוס וחמול על נפשי אדוני מרדכי ואל תמחה שמי מהרה כעמלק אבי ושיבתי וזקנתי על העץ לא תתל' הרגני נא הרוג כטוב בעיניך וראשי הסר בחרב המלך כי כה נהרגי' כל שרי המדינות. והיה המן הולך ובוכה ולא הטה מרדכי אזן אליו וירם המן קול בילל' וצעקה ומרה ויען מרדכי הצדיק ויתן את קולו קול עוז וחדוה ויאמר ברוך ה' האל הנותן נקמות לי וידבר עמים תחתי אף מקמי תרוממני ויאסור אותו בחבל ויתלהו על העץ אשר הכין לו ויאמר כן יאבדו כל אויביך ה' וכו' כי הנה אויביך ה' כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כל פועלי און.

ואמרו במדרש אגדה שקרא הקב"ה לעצי' אמר מי רוצה נס שיתלה המן עליו תאנה

אמרה

אמרה ממני היו מביאים בכורים ונמשלו בי ישראל שנאמר כבכורה בתאנה' גפן אמר גפן ממצרי' רמון כפלח הרימון אגוז אל גינת אגוז אתרוג וכל ד' מינים ולקחתם לכם וגו' תפוח כתפוח בעצי היער ארז כארז בלבנון ישגה באותה שעה קפץ קוץ לפני הקב"ה אמר רבונו של עולם כל מה שבראת בעולמך לכבודך בראת ואלו כולם מצאו להם זכות שלא לחנם נבראו ואני למה אני בעולמך אלא יתלה קוצץ בן קוצץ על הקוץ יבא מין אצל מינו מיד קבל ממנו הקב"ה ותלאוהו עליו ובניו עמו באותה שעה קרא אותו רשע לפח"ג זר שנגר (?) ולבעל גזר ואמר להם בחרו לי עץ גבוה נ' אמה כדי שיראה בכל המדינה א"ל היכן נמצא עץ של נ' אמה אלא בבירה שלך מיד עמד והחריב אכסדרא שלו ונטלו קוץ מונח משם והביאוהו. ומפני מה נ' אמה כדי שיתלה הוא ועשרה בניו עליו בא וראה היכן היו צלובים בו תן לכל אחד ואחד ג' אמות וזרת הרי לעשרת בניו ל"ח אמות וג' וזרת להמן עצמו ובין נבלה ונבלה זרת ואצבע הרי מ"ג אמות וזרת וג' אמות שנטעם תחת הארץ וב' אמות וזרת שהניחו מן הארץ בעד הנבל' שלא יבא הכלב וחיה ויאכל מהם הרי מ"ט אמות ואמה א' הניחו על ראשו של המן שלא יבא העוף ויאכל ממנו הרי נ' אמה וכיון שהחריב אכסדרה שלו ונטל את הקוץ מרד נפשו עליו השיב לו גבריאל ואמר נאה לך העץ מוכן לך העץ מששת ימי בראשית ברוך הנוקם את נקמתנו ומשלם גמול לכל אויבי נפשנו והנפרע לנו מצרינו ברוך האל המושיע:

הנה כרוז לפנינו כשמש בגבורתו גבורת הנס הזה סעיפותיו פארותיו וענפיו וגם שרשיו מי האי' אשר ישמע כזאת ולא יתן לבו להכיר את מעש' ה' כי נורא הוא ועל כל הטובה אשר עשה אלהים לנו נס ופלא מיום הוסדה ועד עתה מדור דור. הנה יוסיף להפלי' הפלא ופלא הנס המפורס'ם הזה של מצלת המן אשר חשב על היהודים להומם עד תומם מבלי השאיר להם שורש וענף ולא די שלא נעשה עצתו והשם ברוב רחמיו וחסדיו הצילנו מידו ומילט את העיר, בחכמתו אלא גם הציל את הנרדפים בנפשו של רודף ובמדה שחשב למדוד בה נמדד ותלו אותו על העץ ובלי ספק בזה נודעה יד ה' את עבדיו וזעם את אויביו ומה גם בהיות התשועה בימים האלה ובזמן הזה שבפי הוראות המערכה ומשפטי הכוכבים יחייבו השפלה ואיבוד אל כללות האומה הישראלית כמו שביארנו למעלה ונהפוך הוא שבאו הטובות בסוף ונהפך האבל לגיל שזה מהפלא לסדר המערכה ולבטל כח המזלות כי יחתו הגוים מהמה. אשר על כן ראו מרדכי ובית דינו לקבוע חק וזכרון לנס הזה לעשות אותם ימי משתה ושמחה יותר מנס חנוכה ומכל שאר הנסי' ולקובעו לדורות שזה הנס יש לו יתר שאת מכל שאר

הנסי'

הנסי' שנעשו לנו ולאבותינו שהי' נס בתו'נס כמו שנתבאר אוסף גם הוא בהיות ישראל בעת ההיא רחוקים מירא' ה' ועבודתו ונטו מדרך היושר ובפרט שנהנו מסעודתו של אותו רשע ולא היה בהם זכות להנצל והאל ברחמיו פניו לעמו נשא עם היותו שונא את המטים עקלקלותם והעוזבים ארחות יושר חסדי ה' כי לא תמו כי לא כלו רחמיו ובאהבתו ובחמלתו הוא גאלם וכ"ש בהיותם בארץ אויביהם בארץ לא להם שאין להם זכות הארץ כמו שהיה בנס חנוכה בימי היוונים שהיה בתוך ירושלים ובהמ"ק קיים וזכות הארץ ובהמ"ק הועיל לעזרם בצרתם לא כן בנס הזה כי אפס עצור ועזוב ואין סומך ואין עוזר ותושע לו זרועו וצדקתו יתברך היא סמכתהו :

יתר מכאן הנה היה הנס הזה נוגע לנפש כי לא עלינו מלחמתיו אלא על ה' כי לרוב הדביקות לאומה קדושה עם אלהיה יען המן הרע לעשות מלחמה להפריד אלוף וביטל מהם את התורה וי"ט ושבת ומילה ותפלין וכאפוק היה אשר ניתן הדת להנקם ממנו ולאוסיף בדבקותנו עם בוראינו וקיימנו מה שקיבלנו כבר תור' ומצו' באונס לעשותן ברצון טוב ובנפש חפיצ' וקיימנו מצוה מד"מ מ"ע להשחית בזרע עמלק וגם קביעות יום הפורים והמצו' הכלולות בו ונמצא שבמקום הריחוק המה בעצמם סיבבו הקירוב · ואשר יתבונן המשכיל בנס הזה יראה חלקים רבים אשר מחמת כל אחד מהם יעלה הנס לחשיבות גדול וכ"ש בהצרף כולם כאחד ראשונה הגאולה והתשועה והצלה היותה ממות לחיים ולא די הרחק' הנזק כי אם גם בכלל בה הקרבת התועלת לעלות במעלה בין העמים ולהנקם מאויביהם ולעשות בהם כרצונם ואין מעכב בידם ואף על פי שהיתה ההריגה בשונאיהם שלא ברשות כמעט כמו שכתבו בת הקודמין ז"ל הב' בהצרף לזה מעלת גדולת הנזר המבקש מהמלך על זאת וביודעינו איך עלה לגדולה רמה ונשאה שלא כדרך טבע באופן שהיה יכולת בידו לעשות כרצונו ובלעדיו לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל מלכות אחשורוש אשר בלי ספק יאמר באמת על ישראל כי נפל בידי לא יוכל קום ובא עד קצו ואין עוזר לו וכיון שכן היות ההצלה מיד איש צר ואויב כזה הרי יש מדריגה ב' לנס להעלות בחוזק ותוקף רב החלק הג' ענין הגואלים מרדכי ואסתר צדיק וצדק ואיך מאשפות הורמו אביונים לעלות לגדולה ומלכות ובסיבות זרות אשר לא כדת אשר גם זה מורה היותו הוא ית' מסבב את הגאולה הזאת על צד הפלא וקודם מכה נין רפואה פרח אם בלקיח' אסתר להיות נשאת לערל וטמא ואם בענין בגתן ותרש וברוך המפליא לעשות למעלה מכל זה הקדמ' תוקפו של אחשורוש ואיך היה שולט בכיפה באופן שלא היה מקום לעם ישראל להיות להם פליטה

ובאחרית כלל ועוד מהמחלוקה הזאת מתבארת הסיבה הראשונה להצלת ישרא' והיא הריגת ושתי בת מלך שהית' גדולה במעלה יותר מאחשורוש כאשר חכמים הגידו וגם כן היות גזרתם שלא כדרך השכל והסברה וחק המוסר על אשר לא עשת' את מאמר בעלה בשאת. וזה מחק הכבוד והדרך ארץ אשר כל זה מורה באצבע אשר האל יתברך אשר הוא נורא תהלות עושה פלא הכה אותם בסנורים ובתמהון לבב לקיים את מחשבתו שתמלוך אסתר להצלת ישרא' · אשר במדריגות הללו הפליגו תנאים ר"מ אמר צריך לקרות את כולה ור"י אומר מאיש יהודי רבי יוסי אמר מאחר הדברים האלה ורש"בי אומר מבלילה ההוא והכוונה במחלוקת הזה דר"מ סבר דסגי לן במה שנקרא ונפרסם תוקף הנס עצמו ואיך נגולו ממות לחיים ונהפכו אל הרודפים לעשות בהם כרצונם אשר זה מתברר היטב מבלילה ההוא ואין צריך לפרסם את כל הקודם אך רבי יוסי סבר דלא סגי בהאי אלא צריך ג"כ לצרף לזה תוקפו של המן וגדולתו ומעלתו עד שהמלך אחרי דברו לא ישנה אשר עם זה יתגדל יותר הנס ולזה אמרו שצריך לקרות מאחר הדברים ור"י סבר דצריך לפרסם ג"כ תוקף הגואלים ואיך עלו לגדולה אשר מזה יתברר סיבות הגאולה היותם גם כן ע"ד הפלא והנס · ולכן צריך לקרות מאיש יהודי ור"מ סבר דלא סגי בפרסום הסיבות הקרובות אלא הריחוקות והראשונות אשר הם סיבות לסיבות הגאולה צריך לפרסם אותם אשר הם ג"כ היו מעשה נסים כאמו'ר וכדי שיתגדל הנס להן תכלית בפרסום כל חלקיו ולכן הצריך לקרות את כולה ואיפסיקא הלכתא כר"מ שצריך לקרות את כולה להודיע לבני אדם טעם קביעות' לדורות ולעשות אותם ימי משתה ושמח' מה שלא עשו כן בחנוכה ושאר נסים כי בקוראם את כולה יתפרסם הנס בחלקים ופרטים שלשים גם רבעים כאמור ובכל חלק וחלק ימצאו ג"כ המשכילים בפשיטותה פרטי פרטים וכ"ש בפנותם בתעלומתה אשר הגזרה ההיא כאן למטה בארץ היה כאין בערך הגזרה הנעשית בשמים ממעל בקטרוגו ש"מ שרו של המן הרשע עד עלות חרון אף ה' עד להשחית כל זכר ישראל כמאמר הכתוב ומרדכי ידע את כל אשר נעש' מה שנעשה למעלה וע"כ חרד את כל החרדה הזו' כי לגזירו' אשר פה למט' בארץ לא פחד כי מהכל ימעטו אך לא פנה אפס אל הגזר הגזור למעלה אשר הוא הגזר באמת וממנו נתהוה לעומתו המן הרשע כי משורש נחש יצא צפע ובאהבתו ובחמלתו ית' לישראל עם סגולתו פנה אל תפל' מרדכי ואסתר וצומם ותעניתם ויפן אליהם ברחמים גדולים ושב וקרע גז"ד ויגרש מפניו אויב ויאמר השמד · ולכן כל כודו ידרוש ישוב להפלא הפלא ופלא במעשה תוקפו וגבורתו של נס זה כאשר נתבאר בפרק ג' ויתבאר עוד בס"ד ·

ואתה אהובי קורא נעים עוז תתאזר לספר בספור הנס הזה ועזוזו לפני אנשי ביתך למען ישמעו וייראו את ה' אלהינו יראת הרוממות ומתק סיפור הנס כשיו' הזה תמשוך בחכמ' מוסר השכל לאמ' ביר' נא את ה' אלהינו כי איככה נוכל ואיכו כאבדן נפשותנו לעבור את פי ה' אלהינו ולהיות כפויי טובה אחר כי הוא היטיב לנו והוא מטיב לנו והוא ייטיב לנו כי לא אחד בלבד עמד עלינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם ואיככה נשלם רעה תחת טובה ח"ו לעבור את פי ה' גואלנו וגואל אבותינו צורינו צור ישועתנו פודנו ומצילנו וגם אם כל מעשינו עתה כמעשיהם אז בימי המן הרשע כפשע בינו ובין המות ומדוע לא נשוב ממעלינו ומאשמתנו לבל ישוב לבא עלינו כאשר אז בא עליהם וכן כואת וכזאת יוסיף אליהם להחריד אל לבם ומורא יעלז על ראשם אשר זהו עיקר הטעם בענין ספורי הניסים אשר חייבונו חכמים לספר אשר מתוכם ילמדו ליראה ולאהבה את שם המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא· ואף הנשים חייבות במקרא מגלה שאע"פ שהיא מצוה שהזמן גרמ' מ"מ אחר שאף הן היו באותו הנס תקנו חכמים שיהיו חייבות ואם לא באו לשמוע קריאת המגלה לבית הכנסת ישוב שבית כל איש בביתו לחזור ולשנותה להן בברכה אם יודעות לברך אם לאו יאמרו הן עיקר הברכה בשם ומלכות ואחריהן מלה במלה יאמר האיש עמהן שאר הברכה· ואף אם יודעות הן לקרותה מצוה מן המובחר להן לשמוע מקרא מגילה מפי האנשים וכן אמרו במדרש הנעלם רות דף כ"ה ע"ב א"ר אבא נשים חייבות במקרא מגלה אבל הן אינן קוראות מגלה אבל חייבות לשמוע המגלה מפי המברך עכ"ל:

והנה בענין סיפור יציאת מצרים כתבו הפוס' שמצוה לומר ההגדה כל איש בביתו בלעז להבינם פרסום הנס על אודות שדעתן של נשים קלה וקרובות להכחיש בדבר ולבלתי האמין בנס כמו שבא במקומו אכן בענין קריאת המגלה כתבו הר"ן והריב"ש ז"ל שיש למחות ביד הקורא לנשים המגלה בלשון לעז אף על פי שכתובה בלשון לעז ואפילו במקומות שקורין אותה בי"ד וט"ו מפני הספק לא יקרא אותה אלא בלשון הקדש שעיקר מצותה קריאתה הוא בכך אעפ"י שאין מבינים אותו לא הקורא ולא השומע· וא"כ איפה איככה יוכלון הכר מעש' תוקפו של נס וגבורתו הנסים והקטני' והקטנות להבינם מוראת שמים בלבם אחר שבקריאת המגלה קול דברים הן שומעין ובינת הדבר נסתתר מהן לא ידעו שכול כי ע"כ חשבתי למשפט להביא בספ' זה בימי הניסי' כל מעשה המאורע כאשר הוא' בתוספת דברי חכמים אשר דברו ברוח קדשם בלשון פשוט למען ירוץ כל הקורא בם לספר כל איש בביתו בימים ההם גדול' מעשה הנסים ולפרסמם לבני ביתו ולנשותיהם יותר מהם ואשרי האיש שככה לו והוא סגולה נפלאה להיות הוא ובני ביתו חוסים בצל כנפיו יתברך ויהיו לנס כמו שבא במקומו· ובמסורת אור לי"ד יהגה לפני ברכת מזון בתקונים דף מ"ט ע"ב (תקוני קושט' דף כ"ז ע"ב) בההוא זמנא דאתקשטת וכו' עד דמיזאת למרדאי חמישים אמות וכו'· קם סבא ופתח ואמר קירטא וכו' עד איהו בטיל בוקמא מן גם דוחא וא"כ יאמר מזמור שיר חנוכת וכו':

ושוב יברך את ברכתו בבחנה יתירה ויהא זכור לומר על הנסים בנעימה קדושה בברכת הארץ כי אף לפי הדין אם לא אמרו אין מחזירין אותו לא יעבור מלהזכירו ולתת לו יתברך את השבח וההודאה כי עושה אלה המה מהכופרים בטובתו של המקום ברוך הוא ולא יפנו אפם להבינות בטן ואת פועל ה' לא יביטו וה' הטוב יכפר ושוב ישכב על מטתו וערבה שינתו וכבר ביארנו בפרק ט' דמסכת דלת"ח אין כד אתר לזוג בפורים כי עיקרו בעת הסעודה ושאר הזמן אינו עילוי לדהל יותר מזמן החול שלכן מותר במלאכה וכל שכן שאר הימים שאין נופלים ע"פ בהם שאסורים בלי ספק:

פרק חמישי

שלומי אמוני ישראל משומרים לבוקר שומרים לבוקר ביתר הימים לא ימושו ממנהגם המפואר בימי הפורים האלה לקום לראש אשמורות וצל סוד אסתר אילת השחר יעריצו סוד להסתופף בצלתה ולקבל חוט האורה המאיר אל עבר פניה ביתר הימים ואור המפלא המבריק ומבהיק שיוצא מלפני המלך בלבוש מלכו' בעצם היום הזה מגדלות מדקחים מטפות מו"ר עוב"ר ואמרו בזוהר בשלח ז"ל וכד אתי צפרא כנסת ישראל אתיא ומשתעשעא ביה בקב"ה ואושיט לה לגבה שרביטא דחסד ולא עלה באודהא שא עלה ועל אינון דמשתתפין בהדה וכו' ובלי ספק כי גם בסוד תוספת המאורות המתוספים בה בערך קדושת הימים יום יום לפי קדושתו כך תשית לראשם עטרת הדר כבוד מלכותה לאינון דמשתתפין בהדה במנת חלקה וכוסה:

ואשר חכמי הזוהר הודיענו דבפלגות ליליא קב"ה עאל בגן עדן לאשתעשעא עם צדיקייא וכו' היה אומר מורי ז"ל שבימים הנזכרים ונעשים על אודות המאורעות אשר נעשו בהם על ידי צדיקי עולם כגון בפסח ושבועות אז שעשוע הצדיקים רב עם משה רבינו ע"ה אשר על ידו היתה תשועה לישראל וכן ביוצא

בזה בחנוכה ע"י מתתיה כהן גדול ובניו ובפורים ע"י מרדכי ואסתר צדיק שפים ומחיים אתם ומתוסף השעשוע רב ליתר הצדיקי' בעבורם וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה רבה ומודים ומהללים את שם תפארתו יתברך לנפלאותיו ואותותיו אשר עשה על ידי הצדיקים לעדת סגולתו וכמה שמחה. גדולה מתוספת למעלה ובלי ספק כי העלוי רב אשר תשיג כשמתם בעצם הימים ההם כך ישיגו חלקתם אתו להעלותו ולהשביע בשמחות נפשו אשריו מה טוב חלקו ומה נעים גורלו. כי על כל אלה אף המקל על עצמו לבלתי היות משומרים לבוקר ביתר הימים לו נכון יגבר איש התמים להיות זריז ונשכר לאשר ולקיים את זאת באשמורת אור לי"ד או לט"ו ולהגו' בסדר תיקון הלילה אשר כדרוו לכבוד הדר המלכו' להכין אותה ולסעדה. ובסיום המזמורים קודם פרשת הנקרה יוסיף מזמור סי' ז' שגיון לדוד ומזמור כ"ב למנצח על אילת השחר ומזמור ל' מזמור שיר חנוכת וכו' ומזמור קכ"א שיר למעלות אשא עיני וכולי ומזמור קכ"ד שיר המעלות לדוד לולי ה' וכו' והכל לפי הפסוקים ממחשב ידברו בתקון למודי ה' אשר סדרנו בפרק ג' דחנוכה אשר בסוד הנבואות הנאק יסודו וברכים כורעות יאמן בסוד קריאתו אשר כל סוכה בו בחנוכה ובפורים לו יחכם להאיר ההוד לטובה ולתקן את מצוותו כמו שנתבאר שם באריכה ולא יעבור מלהגו' בו בעצם היום הזה כי הוא מתפארת התקונים והכל כאשר תשיג ידו יהגה בו בקרב אלה הימים בכולו או ברובו או במקצתו ומנא כדי גאולתו כי חביבה מצוה בשעתה. ושוב בהאיר היו' יצוו ויפתח את אוצרו הטוב להפרים ממונו נדבה לאשר ולקיים מצות מתנות לאביונים איש כמתנת ידו כברכת ה' אשר נתן לו ויתן ביד אשתו ובניו לחלק לנפשות אביונים כי בחיוב זה א' אנשים וא' הנשים יחדיו שוו בשיעוריהן ויפה להתו שיעור מה לחלק אותו בידו כי מצוה בו יותר משלוחו.

והמשכילה הזאת תחת יד אבירי לב הדחוקי' מצדקה לאסור איבר כל איש בביתו בעצם היום הזה מפחד קיבוץ האביונים והאומללים המתקבצים לבא בבתי כנסיות לשאול מעות פורים ויתר נביות הנבאים לדברים המנטרכים באותה העיר ועינם צרה על מעשה הצדקה ובחרו כל איש לסגור בעדו לבלתי יצאת מדלתי ביתו החוצ' במי שכפאו שד ולית דחש לקריאת המגלה בצבור וברכו ויברחו בהחבא להתפלל תפלת הערערים. היטב בעיני ה' עשות כאלה ביום אשר היטיב והגדיל ה' לעשות עמנו להלט נפשינו ממות אשר יאותה לבו להקהיל קהלות ברבים ונרוממהו בקהל עם ובמושב זקנים נהללהו כי נהיה כפוים בטובתו של המקום ב"ה הלילה לבלתי השכם לבתי כנסיות ובימ' שומר ספר קריאת המגלה אשר היא תחת הודות והלל

לה'

לה' בקרב ביתו הוא לבדו וביתו סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא העני עומד בחוץ ובע"הכ בפנים וינשו לשבור הדלת ואין קול ואין עונה ואין כסף אויה להם אהה עליה' כי גמלו עליהם הרעה ועוברים על מה שכתוב בתורה השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לא תאמץ את ידך ולא תקפוץ את ידך מאחיך האביון ואין ספק כי עושה אלה לו ימוש לעולם ואבד העושר ההוא בענין רע התעיף עיניו בו ואיננו כי כך היא המדה לכל ממון יתרומו הוא חסרונו וכמ"ש במאמ' הכתוב מתן אדם ירחיב לו כי האד' אשר חננו ה' לו עושר ונכסים יקרנו כמשפט הכות' נכסיו לא' מבניו שלא עשאו אלא אפוטרופוס דאומרן דעת הוא שאינו מניח את יתר בניו ריקם כן הדבר הזה היתכן כי יתן ה' נכסים והון רב לאיש או לשנים וישום כמה עניים מאוללי' בנים להריקם אין ספק כי לא מנוהו מן השמים כי אם אפוטרופוס ואת עניין ירחם ויתפרנסו על ידו ונמנ' העשיר כגיכור וכמשפך ביניו ית' וכין עניין עניי עמו להריק על הכלי' ריקי' של עניים על ידו ולכן אם יקפוץ ידו מליתן או יתן פחות מהראוי הוא כמשפט שסופכי' בעליונו שהוא רחב מלמעלה ויריק היין בכלי מפיו הצר למטה אשר אם יבא למטה עכבה או צרור ויסתום פיו התחתון ולא יבא מהיין לכלי כי הלא יצעק אשר המשפך בידו אל השופך מלמעלה להגר רב הרף ידך אל תשפוך מלמעלה כי פיו של מטה נסת' ואינו מריק כן העשיר הוא כמשפך שסופכי' לו ברוחב מאת ה' מן השמים כדי שיריק לכליו ריקים הם העניים מלמטה שאם יסתום מלמטה מהריק לדליו מן השמי' לא יריקו אך אם יפתח את ידו שהוא הנקב התחתון גם מלמעלה ירחיבו לו נגור הצדיק על המשפך בשפע רב וזה מלמד מתן אדם ירחיב לו ואותם בני אדם שבטלרע להם הפסד ממון או צער משא כבד המסי' ואדנוניו' מרוכו' ומקמצים במעשה הצדק' גם עליהם יעבור כוס התרעלה לאתמוטט יותר והא למה זה דומה למי שבא לכבות אש להבת יקד יקוד ביתו בתבן כי נכבה האש ועוד ארגיעה גתלהב יותר ויותר. והם חבא העיר כל בוכרי דעות נפכדו' אשר במעשה הצדקה מחול ירכון ולא הגיע לשלים ולרביע דעות נפרדות אשר הוכו בבכורים מפתויי הנפוני אשר בקרבם כאשר בא באריכה בס' הקדמונים ז"ל.

על כן כאו אהי כאו ריעי זרע קדש ברוכי ה' חזקו ואמצו והיו לבני חיל במעשה הצדקה להחזיק יד עניי עמו יתברך כל הימים ויתר גדול מאד בעצם היום הזה אשר נתוספה בו מצוה יתירה מתנות לאביונים ועוד' כי דיה בתרומיך כמו שיתבאר וכל א' ישכים בבוקר ויקח מן הבא בידו מברכת ה' אשר נתן לו כפי שיעורו ותהיין רגליו קלות כאילות לבא לבה"כ להתחבר עם הצבור כי ההתחברו' עם הצבור גדול מאד כל הימים וביותר בעצם היום הזה ועם כי יהיה עמו כן הים לא יעזוב מלבא אל

בית

בית הכנסת כי מצות היום בב"הכ דאיכא פרסומי ניסא טפי כמו שנתבאר בפרק ג' בשם הר"ן ז"ל . וכבון להיו' כל איש בלכתו לבה"כ ופוגע בעניי' אביונים קודם התפל' לתת מתנות לאביונים כמנהג ר"א דקאמר אני בצדק אחזה פניך והשאר יחלק אחר התפלה או בתוך התפלה . ויכוין לקריאת אלהיו בהדרת קדש ללכת מעוטף בטלית ובתפילין לבה"כ כי בהם נהדרו היהודים ביום הזה כאמ' חכמים הגידו ליהודים היתה אורה זו תורה ושמחה זה י"ט וששון זו מילה ויקר אלו תפילין וכו' והעיקר ללמדנו כי אף כי הוא י"ט לא נאסר בהנחת תפילין כבחגים וכמועדות וכן לספק מילה בזמנה כי לא נעשה בי"ט לכל דבריו בסוד הדבר יתבאר לפנינו בס"ד ולכן יאותה לכל איש ישראל להיות זהירי' וזריזים במצות התפילין ביום הזה ביתר עז על כל הימים ולא כאשר שגו רבים לקהל בתקף חיטאה ביום הזה . וכן במצות ק"ש צריך להתתקף בשפ' כוונתה ביום הזה יתר על כל הימים יען עליה קיטרג המן הצורר ואמר לאחשורוש ישנו עם אחד פותחים בתי כנסיות ובתי מדרשו' וקורין דברים שא"א להשמע ואומרי' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ואח"כ עומדים להתפלל וכו' והשיב לו אחשורוש וא"ל הואיל ואתה רוצה תמני אות' היהודים שמשכימים ואומרים ה' אחד אני מוכרן לך שהם פקדון בידי וכו' וכן הוסיפו עוד במדרש ילקוט שהמן יצא לתלות את מרדכי בזמן ק"ש וכו' והנה כי כן ראוי לעשות חק וזכרון לנס ולקריאתה היום הזה בכוונה יתירה ובשמח' רבה על כל הטובה אשר הפליא ה' חסדו ואמיתו אתנו (א"ה מכאן תוכחת מגולה לנבאים וכמה בני אדם המקדימים עצמם להתפלל תפלה וק"ש חטופה וכמעט כמה מהם מתפללים עוד הכוכבים במסילות' ובטרם יכיר איש את רעהו בחשיכה יתהלכו ואיגו האנשים בעוז הדר התפלה והק"ש וקריאת המגילה בלא לב ולב וראוי להודיע שלא יבאו י"ח בכלל בתפלה זו וגם בקריא' המגלה לכתחלה מצוותה מהנץ החמה וראוי כל איש הירא להזהר בזה כי לא יקובל התוספ' כי אם בעשות העיקר ואם ביקר הכל ימעל שקול טיבותיה ושדי אחיזרי) .

וכן ישמח ויגיל בעת הוצאת ספר תורה ברוב ששונים כמו שדרשו ליהודים היתה אורה זו תורה שעליה גזר המן כמו שביאר רש"י והעיקר מפני אותה שאמרו בפרק אר"עק מכאן מודעא רבא לאורייתא אמר רבי אחי אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב קימו וקבלו היהודים קיימו השתא מה שקבלו כבר באופן כי אף כי קבלת התורה היתה בו' בסיון העיקר הי' תלוי בחותמו לקבלה מרצון כשנעשה הנס הזה והדר"ת כתנה בשושן ליהודים היתה אורה זו תורה וע"כ יאותה לנו לשוש ולעלוז בעת הוצאת הס"ת היום הזה בששון ויק' כמו כיום מת"ת עצמו ומוציאין ס"ת וקורין בו' ויבא עמלק לענין רמז ולהודיע כי מי שנפרע מעמלק הוא נפרע' מהמן וכמ"ש כאשר שכשי"א יהושע למלחמה על עמלק יצא ג"כ למצלה המלאך הקדוש וע"י כן ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב וכו'. וכן כמו נפרע מהמן המלאך כאשר חכמים הגידו והמן נפל על המטה מלמד שבא מלאך והפילו עליה ולרמז זה קורין פ' עמלק להורות כי מי שנפרע מהראשונים נפרע מן האחרונים וגם יש כח מהרמז כת' ושי"ם באזני יהושע כ"י מח"ה אמח"ה עול' תתקכ"ח כמספר השנים שהיו מיום שנאמר אל משה כתוב זאת זכרון עד שנה שנלקחה אסתר אל אחשורוש כיצד מ' של מדבר תת"ן שנים היו בארץ הרי תת"ן כ"ב שנים לא עבר איש ביהודה א' מדריוש המדי ה' של כורש הפרסי ז' עד שלקח אחשורוש את אסתר הרי תתקכ"ח כמו שביאר הרב החסיד הקדו' מהר"א מגרמיש' ז"ל ועוד כה מהרמז אמח"ה את זכר עמלק כי בתיבת אמח"ה נרמז מי שעשו ויעשו מלחמה עם עמלק בראשונה היה א'הרן מ'שה ח'ור ואות ה' סוף השכינה שעשתה מלחמה עם השר שלו ואח"כ היה א'סתר מ'רדכי ח'רבונה ואות ה' של השם ובגאולה אחרונה יהיה א"ליה מ"שיח ח' נסיכי אדם והשכינה על גביהם שהיא ה' אחרונה וגם שם רמז י"ד וט"ו י"ד על כס י"ה כמ"ש הראשונים ז"ל . ואמרו במכילתא כי יד על כס יה אמר ר"א נשבע הקב"ה בכסא הכבוד שלו שאם יבא א' מכל א"ה להתגייר שיקבלו אותו ישראל ומביתו של עמלק לא יקבלו אותו שנאמר ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי נזכר דוד באותה שעה מה שנאמר למרע"ה שאם יבא א' מכל א"ה שיקבל אותו ומביתו של עמלק לא יקבלו אותו ויאמר אליו דמך על ראשך לכך נאמר מדור דור והיתה הפלא ופלא בעיני כמה מחכמי' איככה קיבלו מרדכי ואסתר וחגי וזכריה ומלאכי לרבים מעמי הארץ המתיהדים כי כפי הנראה היו מזרע עמלק אשר מפני חרבות נרדום מדיתם וכמ"ש כי נפל פח' היהודים עליהם כי נפל פחד מרדכי וכן אמרו מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק וכו' ואין זה מהפלא כי מעצמם נתגיירו כמ"ש התוספות גבי גרי אריות דייקא כמו דקת' ומביתו של עמל' לא יקבלו ולא קתני לא יתגיירו וזה פשוט .

ואחר קריאת הפרשה ראוי לכבוד לומר שני פסוקי' אלו קול ברמ"ה . ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה . ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה . ויכוין להשלי' שם הוי"ה בר"ת וכס"ת הפסוקי' האלה ושם אדני הרמוז בר"ת וס"ת שני פסוקים אלה . אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננ' כי בא מועד . נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל אל חי . ושוב יאמר שילוביהן בר"ת וס"ת ואלה מקראי קדש . יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא .

המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד · ויראו יושבי קצו׳ מאותותיך מוצאי בוקר וערב תרנין · הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך כי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי · וכן נכון לאומרן מידי יום ביום אחר קריאת פרשת זכירת עמלק כמו שנתבאר בחלק הקודם פרטי ארבעה זכירות וכוונותיהן בס״ד · ואחר קריאת הפרשה וסדר מקראי קדש אלה הגבאין מחזירין לגבות גביה אחר גביה לכל הדברים הנצרכים באותה העיר לתת חלק מה לכל אחד ואחד מהם ביום זה כדי שישמחו בו הכל גם העניים עצמ׳ מחזרים בבתי כנסיות לשאול מצות פורים גם יתומים ואומללים מתוך צרתם מקוין ליום הזה להשיב את נפשם ולכן צריך כל א׳ שיתן להם כפי כחו ולא יחזיר אותם ריק׳ באמור להם כי ס׳ מחסהו כמנהגו הרע ביתר הימים אפס כי יגבר על יצרו הרע להתיר פסת ידו כברכת ה׳ אשר נתן לו העשיר לו ירבה והדל לו ימעיט א׳ המרבה ואחד הממעיט וכו׳ וכל מי שפושט ידו ליטול נותנין לו ואף לגוים הפושטים את ידם לשאול מפני שמחת ישראל אין להשיבו אחור ואדרבא יתן לו בפנים מאירות וידעו כי ה׳ אלהינו עמנו בכל קראנו אליו והוא הפודה והגואל ומציל אותנו מכל צרה וצוקה ומפר עצת כל הקמים עלינו כאשר הפר עצת המן בן המדתא צורר היהודים והשיב גמולו בראשו · ואשר אין לו כסף ואין ידו משגת לתת לכל שואל יתן לנצרכים יותר לדלים ולאביונים ואם אין לו אפילו לזה לא ימנע מפני זה מלכת לבה״כ אלא ילך וישתתף עם אחיו ובין אחרים לא יוכר חסרונו אחר שחברו נותן או יאמר לחברו אני אין לי מה ליתן עשה עמי חסד שכל מה שאתה נותן אמור להם שבעבורי אתה מתן ג״כ כדי שלא אתביים כשישאלו ממני וצדקה יחשב לחבר בעשותו זה כהנה וזה אינו חסד אלא אדרבא כהנה ושכרו גדול שמונע ממנו שלא יתלבנו פניו ולא יחוש שיאמרו עליו שהוא נותן פרוטה א׳ בעדו ובעד חברו כי סוף סוף יכירו וידעו הגבאים כי אין ידו של חברו משגת ליתן ומפני הבושה מתנכל בזה ואם לא יכירו אין אנו אחראין להם שיכירו והוא יעשה המוטל עליו לעשות ומה יתרון לבעל הלשון ועל כל פנים לא יעבור מלתת שני פרוטות לשני עניים :

ועשירי עם אשר בכיר מנאה ידם יגוזו בעשרם לתת מתת יפה לעמלי תורה אשר עיקרה של צדקה בהם כאשר חכמים הגידו אם בקשת לעשות צדקה עשה אותה עם עמלי תורה · וביותר בעב״ הימים האלה הנזכרים ונעשים אשר בימי החנוכה היה שוק הימין למנה והיתה בימי הפורים ירום הוד שוק השמאל למנה ואימון המכין אלשין בתגלים העיקר מתומכי התורה אין מחזיק בידם כמ״ש בזוהר פרשת ויצא כי ענין קפיצת יד מתמיך לעוסקים בתורה גורם להחליש תרי סמכי קשו׳

ומגביר

ומגביר כח השציר לקום על הברכיים ועל השוקיים כמו שנתבאר בארוכה פ״ג דחנוכה וכל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור בעון הזה ימצא תקון למחלתו בעב׳ היום הזה להתיר פסת ידו לעמלי תורה ובדבי״ס כורעות יאמן · ואולם טעם מצוה זו בעצם היום הזה יש בה טעם בנגלה ובנסתר בנגלה הוא זכר לנס אשר נעשה הפך כוונת המן מכל וכל כי הוא גזר על הממון כמ״ש ושללם לבוז ולפיכך רצו חכמים לעשות הורמה בממון באופן שהיה להם עושר וכבוד ולתת גם כן לאחרים · וגם לפי מה שנתבאר בפ׳ אחד בטעם נפול הגורל בחדש אדר כי בא עליהם בטעב׳ שהם בעלי עין הרע על כן נצטוינו לתת לאביונים שלא יהיה עינינו רעה בשל אחינו האביונים ולהורות כי נתגנו בהם בטובת עין כמו שכתב טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל ·

ובנסתר לע״ד היתה הכוונה כי הנה כבר נתבאר בפרק ג׳ דחנוכה כי כסנג׳ סמא״ל ביקך יעקב כשלטו יריכין דקדושה ותקע כף ירך יעקב ולכן מרדכי ידע ברוח הקדש את כל אשר נעשה ולא יכר״ע לפני המן ועמד על רגליו להחזיק יריכין דקדושה שלא כשלטו לפניו שהיה משאול איש ימיני שתיקע הירך כמ״ש בזוהר פרשת משפטים · אשר לעומת סוד הזה חכמים הגידו דמרדכי אחזי להמן האי ירך דיליה וע״ד הוה רביז מלה דאתחזי ליה ואיהו ארגיז ליה בהדיה וכמב׳ אז בפורים סוד ההוד שנתקן הירך ומה שסמא״ל חטף יריכו מיעקב · חזרה אימא עלבמין דעד הוד אתפשטת ונתקן ההוד ולכן פורים בהוד ולסוד זה באה מצות מתנות לאביוני״ם סוד תרי סמכי קשוט וג״כ עיקר מעשה הצדקה לעמלי תורה על הברכים ועל השוקיים · ורבינו הקדוש האר״י זלה״ה הגיד כי הנה מעשה הצדקה ביתר הימים להעלות צדק לצדקה כמבואר במקומו ואולם מעשה הצדקה בפורים רוח אחרת אתה ומתנות לאביו״נים והוא סוד מאמרם ז״ל אביון תאב לכ״ל דב״ר הוא סוד תרין ירכי קשוט השושבינים המסייעים לדבר מצוה וז״ש תאב למדה הנקראת כ״ל וגם למדה הנקר׳ דב״ר לחבר אותה יחד ובזה יפצא להם הנאה ולכן צריך לתת שתי מתנות לשתי עניים הם סוד הנצחים שהם נקראים עניים ובכן בתתו שתי מתנות לשתי עניים פנה למעלה ואחל העדני״ם תסקם ומשם ימשך השפע לסוד האביונים והעיקר מנת״י שממית עצמו עליה על התורה משם נמשך שפע זה לנצחים אלו ·

ומטעם זה אין מסכין מצות פורים לצדק׳ אחר׳ כי הנה הצדקה אחרת המעט׳ שלה הוא ענין תקון כנסת ישרא׳ והמשכת יסוד עליון אצלה בכור׳ אמנם הצדקה של מצות פורים הוא תקון הנצחים והמשכ׳ הוד עליון עליה לקיים כ״ל דב״ר שהם תאבים ולכן אין

מתנין

משכין המעות. ולכן מטעם זה אין מדקדקים במצות פורים וגם אין מקפידים למ"ש נותנים ואינו יודע למי נותנ' באורנקי של צדקה. כי בכל זמן כנסת ישראל מקבלת ע"י הנביא הוא הצדיק כמ"ש בזוהר בפסוק יש מפזר ונוסף עוד ואולם בעצם היום ההארה הבאה לכ"י אין זה על ידי הצדיק יוסף אפס מלמעלה בסוד פזר נתן לאביונים כי צדיק חי העולמים הדר א"ב הרחמים המכונה פז"ר על כי הוא תמיד מוכן לעשות פזור שפעו. הוא נתן לאביונים הנכחים הנזכרים לקיים ומתנות לאביונים מיד ליד ולפיכך כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו שאין גבאי הצדקה היום כשאר הימים שאורו מועט ומקפיד רק הוא רב השלו"ם שאורו גדול ולפיכך נותן ואינו מקפיד. ואשר הריחו בסוד ה' יבוין במעשה הצדקה ואל סודה ידרוש בעת בא לאשר ולקיים אותה. ונפש כי תשבע לבטא בשפתים שרש"י כוונתה בנוסח זה:

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחד י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל. הנה אנכי בא לקיים מצות מתנות לאביונים לתקן את שורשה במקום עליון אם כל חי להמשיך כח"ל עדכי"ך לאביוני"ם לירכת"י המשכן לקיים כל דב"ר ונפשות אביונים ישתיון וירווין והיה מעשה הצדקה שלום רב צדיק הנשגב דאקא עילא' בצדק מלכותך צדק ורב השלו' נשקו להכין אותה ולסעד' ויתוק ן במעשה הצדקה עון פגם אשר לא תמככנו ידים רפות אביוני תורה והשלכו חלשי' בתרי סמכי קשוט כרכן דרכנן דשלהי והגברנו הנחש ההולך על גחון לעמו' על הברכיים ועל השוקיי' ואתה בטובך תגור חרבך על ירך גבור לנפיל ירך נחש הארו' על גחונו ילך ויטיב ש' הארץ כשהי' נחש עפר לחמו ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך ורום הוד"ו ותנשא מלכותו ויהי נועם ה' וכו' יהיו לרצון:

ואחר שבכר גבו מה שגבו ושמחו לב העניים והאביונים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחת קריאת המגלה ויברכו עליה על מ"מ ושעשה נסים ויקראו בנועם מלה במלה ואוזני כל העם אל מקרא מגלה ולא יסיחו דעתם לחוץ מהבה כלל. ומה טובו ומה יופיו אם עודינו עומד וקורא המגלה בא העני אצלו שלא ישלחנו ריקם ולכתחלה יטול בידו קצת פרוטות לחלק לאביונים בעת קריאתו בענין חיוב המצוה במגלה וכן היה נוהג א"א ומו"רי. ואחר קריאתה מברכין הרב את ריבנו כמו באור י"ד והיחיד לא יברך ברכה זו כמ"ש התוס' ז"ל ומחזירים ס"ת למקומו בהוב שונים וגומרי' כל סדר התפלה בכל יום ולא יגרעו דבר. וכשיש מלה בפורים מלין את התנוק בבית הכנסת קודם קריאת המגלה שמתוך רוב שמחה יהגו בקריאת המגלה דדרשינן וששון זו מלה אשר לפי פשוטו כיוונו בזה על היות כי רבי' מעמי הארץ מתיהדים ובכל מקום מוקטר ומוגש כורתי ברית כל הגוים ערלים שנתגיירו והיה ששונה רב' בעצ' היום הזה ועוד בה רמז על אבי התעודה אשר היתה יום הלידה בז' באדר ונמצא כי יום מלתו היה בט"ו באדר היא שעמדה להם לישראל באותה צרה להשבית אויב ומתנקם:

ואולם אם יתבונן המשכיל בסתרי תורה ידע שכול כי דבריהם נוקבים ויורדים עד התהום לפי גלוי הארת היום הוא סוד המלה הארת סוד אבא בשמים ראש מור דרור וער"ז בדרש כל מאמרם אורה זו תורה רמז על יסוד אבא בסוד נוכלו' חכמ"ה של מע לה תורה ושמחה זה י"ט סוד יסוד אימא המלבישו וששון זו מלה בסוד משלוח מנות איש לרעהו ב' מנות לרעהו סוד יסוד הז"א שביום זה הוא רעהו כי עד שמה תגיע הארתו עד היסוד בו ויקר אלו תפילין שהי עטרין דאו"א שבכל זמן שהארת הנוספות בעצם היום הזה יגיעו לא ימושו גם המה כמו שנתבאר במקומו. ומנהג חסידים הראשונים לשמוח כחג שבועים במלה שחל להיות בעצם אלה הב' ימים וישמחו יעלצו לפני אלהי' וישישו בשמח' של מצוה ולהעלות זכרון שיהו זכור לטוב על ראש שמחתם אשר בצדקתו עוז התאזר בקרב הצרה ההי' לעמוד בפרץ לפני שוכנו מרחם להשיב חמתו מהשחית כמו שבא במדרש אגדה באותה שעה רץ אליהו בבהלה אצל אבות העולם ואצל משה בן עמרם וכו' כמו שבא בארוכה למעלה:

ומדרכי התמימים להתאפק עצמם ולסור מהם תורתו של רחא"ב בעצם היום הזה אף בימי אבלם ולבשות דאגת לבבם לשמוח בשמחת אלה הימים ימי משתה ושמחה אשר בזה גורמים שמחה לכנסת ישראל ואין לנהוג בו רק דברים שבצנעה כי גם בפורים יסוד של אבא כמו שנתבאר ואסורי' בהספד ובתענית' שאין לעורר אותם בימים אלו שהם של שמחה כי כן כנסת ישראל נקרא שמחה כמו שכתוב בזהר בפסוק כי בשמחה תצאו:

פרק ששי

רועי ישראל אשר מצולם אנשי שם המשתתפים תמיד כל היום בטולא דמהימנותא ביתר הימים בבית מדרשם. היו נוהגי' שלא למוש מתוך האהל בימי הפורים האלה ובאים לנמ.ד בתבי דבנן ביתר שאר הימים כדאמרינן בפ"ק דמגלה רב אשי הוה יתיב קמיה דרב כהנא נגה ולא אתו רבנן א"ל מ"ט לא אתו רבנן א"ל

דלמא

דלמא טרידי בסעודת פורים א״ל ולא הוה אפש׳ לאיכל׳
באורת׳ א״ל לא שמיע ליה למר וכו׳ אשר משם תתבונן עוצ׳
הפסק ס בתלמודם כי לא משו מתוך מסכנות בית מדרשם
ללמוד בהלכות חמורות בימי הפורים יחד עם רבן ולא
יערדו דבר משאר הימים להיות כי השיגו לחזות בנועם
עולמם בחיים ושנים ושמחי׳ לעשות רצון קונם אשר בהת׳
לזאת יקרא שמחה בענם לעורר השמחה העליונ׳ למעלה
לא השמחה של הוללות וסכלות כאשר עלה על רוח רבים
מעמי הארץ לומר אשר היום הזה יום שמחה הוא והותר
ביטולה של תורה לשמוח ולרבות כל מיני שמחו׳ וזה דרכם
כסל למו לבוז כספם אנשים לבים משחקים על פי הנבל
ומנבלים פיהם בשירי עגבים ואהבים העתידים עורר
לוית יצר שמוק אל הרהורים רעים וחטאים תרדף רעה
ובכלותם מקול השירים יחלו מעט בשחוק וקלות ראש וכל
האנשים והנשים אשר יחד אוספו לשמוע אל הרנה ואל
התיפלות בשומעם הדברים מרים ומאררים יוצאים מפי
מביעיהם ישמח לבבם ויתלהב יצרם וירגילם לעבר׳ ולא
יגבר שסכות טעם לפגם כי טוב לשמוע שיר כסילים
כהיום הזה כי לשמחת מצוה הם עושים שימי משת׳ ושמח׳
כתיב ואין בהם דעת ולא תבונ׳ להבין ולהשכיל כי שמחה
לחוד ושחוק וקלות ראש לחוד ולא יתכן שבא ניחו מצות
השמחה להמטים עקלקלותם ריקים ופוחזים ההופכים
לענה שמחה של מצוה חלילה אפס לחסידי עליון כי אולת
יד יצרם מלכותם וישמחו ויעלצו לפני אלהים וישישו בשמח׳
פקודי ה׳ ישרי׳ משמחי לב ותלמוד תורה על ראש שמחת׳
כמו שאמר החכם כי עת השמחה והגילה מבחן
ומצרף לדעת אם אוהבים התורה או לא משל לאדם שיש
לו בן במדינת הים בשעת שמחתו יזכרנו כמ״ש אם לא
אעלה את ירושלם על ראש שמחתי ולכן בעת השמחה
אם יזכור האיש אהבת התורה נראה שאהבת׳ קשורה
בנפשו ובשהוא שוכחה בימי משתה ושמחה יורה על
מיעוט חשקתו אותה ובכן יתלה׳ היצר ויתחזק על עומדו
ובשל השכל ומשל דמיון הלוחמים זה עם זה ובכל האחד
וקב האחר שאז אין לו תקומה ולזה ימנע ממנו מאז הדר
התורה ויופיה וזמן ימי השמחה מעבר משכן שאם ימשך
אז אחרי השמחה של הוללות וסכלות וגבר עמלק וכאשר
ירים ידו בתורה משה וגבר ישראל :

ונוסף גם הוא עוז הדרה של תורה בענם היום
הזה יתר על שאר הימים בשתים הא׳ אשר
חכמינו הגידו ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים על
שרפו ידיהם בתורה כי כל זמן שעדת הישראלית נרפים
מעבודה בתורה מוסיפים כח בס״מ ומאשרים ומחזיקים
אותו וכלביא יקום ויתעודד וטרף ואין מציל ועל כן כשרפו
ידיהם מהתורה במדבר מיד בא זדון ויבא קלון ואיכב׳ נוכל
ונאיבו ביום אשר שם גבל עדוד והמן להתליף כחו בעון

בעולה

ביטולה של תורה ומעשים אשר לא יעשו כי בם יתגבר
ועוז יתאזר ובהפוך הוא אשר ישלטו שיהודי׳ המה בשונאיהם
ברוב ההגיון בה בענם היום הזה יתר גדול מאד על שאר
הימים כאשר בה ישקיפו וירא אם השג ישיגו לרדוף אחריו
ולהכותו עד החרמה כי ה זמן גורם להיות מציל לעזור
בסוד נפל תורה אחד שכינה וירמסו אותו העם כשער
וימות ואין שפי להקימו ובהרשו׳ ידיכו מן התורה בימי נרית
הכנעתו וכידו קרוב להתעורר בחימה שפוכה אשר היה
טמון בארץ חבלו כנוקבא דתהום׳ רבא ויבא כעוז גבורתו
אשר רכש ויבער בקרבו העמל והכע׳ שהיה טמון כל משך
ימי אדר דנריס מזלייהו דישראל ורמס וטרף ואין מציל ח״ו
מעתה קם דיכא שבקרב ימי בידה של נבול הרשע׳ יאותה
להחזיק בתורת ה׳ יותר משאר הימים הן מנד כדי להוסיף
על נפילתו עד החרמה והן שלא לגרו׳ שגוב נפילת׳ בכל
גוברא דחימה כאמור .

ועוד כה אשר חכמי׳ הגידו בפרק ארע״ק ויתיצבו
בתחתית ההר שכפה עליהם ההר כגיגית
וכו׳ אמר רבי אחא מכאן מודעא רבא לאורייתא אמר רבא
אע״פכ הדור קבלוה בימי אחשורוש שנאמר קיימו וקבלו
היהודים קיימו מה שקבלו כבר . ואם בעל נפש אתה
תוכל להבין ולהשכיל עוז הדר מעלת ימי הפורים האלה
על יום מעמד הר סיני כי בהר סיני קבלו התורה מיראת
העונש לבד עד שיכלו לפטור את עצמם בטענת אונס
והעבודה בזה היא בלתי שלימה לפי שהו׳ כמוכרח במעשיו
ובסוד המכריח ישוב לסורו אמנ׳ בימי אחשורוש אשר הערו
למו׳ נפשם על ה׳ ועל תורתו הנה בזה קבלו עליה׳ לעבוד
את ה׳ מאהבתו לא מירא׳ העונש ועבוד׳ בזו היא תמה בחר׳
שלא תמוט ולא תמוט לעולם כמו שיכה שאהבה איבה
תלויה בדבר חיזוקי שבביטול אותו דבר תתבטל האהבה
כמו היראה שיראתו תלויה בדבר . אמור מעתה כי ימי
הפורים האלה הם הם מ״ת שבטלו המודעא ומטעם
זה אמרו רבותינו שכל המועדות יהיו בטלים לעתיד
וימי הפורים אין בטלין ואסמכוהו אקרא וזכרם
לא יסוף מזרעם . כי כמו שהתורה נצחית ולא תשתנה
ולא תתבטל בשום זמן כי לא תשכח מפי זרעו כן היום
שמתנה בו התורה בענם לא יתבטל לעולם כדי שיהיה
רושם יום קבלת התורה קבוע לעולם לא ימוט . ומורי
אמר שז״ל אומרים בתקונים פ.ר״ס אתקריאת ע״ש יום
הכפורים כי מבלעדי פשטן של דברים להיות כי פורים
בהוד ענף הבינה דעד הוד אתפשטת ע״כ יכונה פורים
ע״ש יו״הכ סוד הבינה כנודע . עוד רמז כי במת״ת אז
זכו לשער החמשים סוד הבינה כמ״ש בזוהר . כי מ״ט ימי
הספירה בסוד הז״א וביום הן׳ זכו לבינה ואשר אם על
בכים וימי הפורים אשר הם כיום מת״ת בענם כאמור
על כן יכונה פורים ע״ש יו״הכ ס.ד נהירו דבינה וכה רמזו

במלמדם

במאמרם ליהודי׳ היתה אורה אורה זו משנה׳ תורה זה י״ט סוד נאירו דבינה לב שמח יין משמח כנודע כי כשאורה אורה זו תורה חוזרה שמחה זה י״ט דבינה ויקר אלו תפילין הם סוד הב׳ כתרים שזכו בם ישרא׳ בסיני ומתחת עולם על ראשם ב׳ עיטרין דחו״ב כנודע לחכמי המדע בסוד ביאור המאמר ההוא :

והנה כי כן שפתינו אתנו היות ימי הפורים האלה נשגבים שמהללן על יום מת״ת מאד כי אין קיום הגט אלא בחותמיו ומהבעה זו יראה לנו טעם לשבח לקביעות ימי הפורים האלה לימי שמחה וי״ט ויתכן כי כה היתה הכוונה לחכמי התלמוד כשסיפרו על מר בריה דרבינא דכוליה שתא יתיב בתעניתא לבר מעצרתא ופוריא ומעלי יומא דכפורי אמרו עצרת יום שנתנה בו תורה פורים מעיקרא להכי אתקן מעלי יומא דכפורי דתניא רבי חייא מרפתי וכו׳ כי יום מתן תורה וי״הכ וימי הפורים כולם יקראו יום מתן תורה עצרת כפשוטו יו״הכ כמ״ש ביום חתונתו זה מת״ת וביאר רש״י שם שיום כפור נקרא יום מתן תורה שבו נתנו לוחות אחרונות וימי הפורי׳ כדאמרן ולפיכך יתיב מר בריה דרבינא בתעניתא לבר מג׳ ימים אלו עצרת יום שנתנה בו תורה פורים מעיקרא להכי אתקן וכו׳ כלומר שמעיקרא לא היתה כוונת פנימיו׳ מגמת התקנה כי אם מטעם קבלת התורה ובטול המודעה כאמור לאפוקי עצרת דלא להכי אתקן מעיקרא שהרי בתורה לא נאמר אפם ביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה כמו שביארנו במקומו שלא שמפני כבוד הדר מעמד הר סיני אשר שם נגלו להם האלהים וחוקות שמים וארץ כוננו לא עשאום כי״ט ממש לדורות עם כי אפשר שבאותו הדור עשאוהו כי״ט גמור כמאמר הכתוב ליהודים היתה אורה ושמחה זה י״ט :

ומעתה מי האיש הירא ורך הלבב בלבבו יבין עוז הדרת ימי הפורים האלה ולא ימיש מתוך האהל לבלתי לכת אחרי תאוות הגופניות בלתי לה׳ לבדו וכל אחד כפי שיעורו יהגה בחכמתו בתורת ה׳ תמימה כאילו היום קבלה ויתחנן לפני המקום ב״ה לבל יפקד רע על כל הימים אשר פנה אל כל חמדותיו ופרק עול תורת ה׳ מעל צוארו . כי כמו שבעצרת העולם נדון על פירות האילן וביארו המקובלים ז״ל דהיינו להשגיח ולדרוש על מעשה העולם ולדונו על פירות האילן כי הפירות הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב״ה והעולם נדון ביום ההוא על האורה שניתנה בו ועל עון ביטולה כמו שיתבאר במקומו בארוכה . וכן בימי הפורים האלה כי בו היתה ביטול המודעה וקבלתה בנפש חפיצה הוא נידון על כל שה וזכר כל היצור בא לפניו יברי מעללי איש כעון אשמה זו וכן אמרו בספר החסידים על חסיד אחד שהיה דרכו להגות בתורה ביר׳את ה׳ ביותר בימי הפורים האלה

מטעם

מטעם זה ומטעם אחר כי רוב העולם בענם היום הזה פנו עורף וישליכו אחרי גווס עסק התורה ועבודתו מהתימה ונדמה לרוב ההמון שבקדב הימים האלה הותר לכל אדם לפרוק עול מלכות שמים מעליהם וכל המרבה להיות משוגע הרי זה משובח ורבים מהשוטים קלקלו בכמה קלקלות כל אחד קלקלתו מרובה מחבירו והיה חס פן יהיה העולם שקול וברוב אשמת העם יכריע לכף חובה ח״ו ותמיד היה מוסף אליו בימים האלה כל חרד ונווה כי כהוגא לאמור והימים האלה נזכרים ונעשים . אשריו לדור שככה לו כדורו . ומושל ברוחו אורחות צדיקים ישמור ופרת בשם ה׳ ויקבע עתים לתורה ביותר בענם היום הזה כל אחד לפי שיעורו . הבעל מקרא במקרא והבעל משנה במשנה ובעל תלמוד בתלמוד ובעלי סתרי תורה בסתרי תורה . וכבר סידרנו בפ״ג דחנוכה סדר לימוד יפה אף בעים לימים ההם ולימי הפורים בתורה ובנביאים ובכתובים ובספר הזהר והתקונים והוא תקון נפלא לתקן רבות רעות והיה כל הנשוך וראה אותו וחי . ומורי כר״ו כשהודעתי לו סדר השנוי למעלה בפ״א בשבת זכור עליו תשוך מלתי וערב לו לשוב עוד ולשנותו בימי הפורים . ולשוב ירו שנית בתקון הנכחים אחרי כן וקבען חובה בבית מדרשו :

ואשר אין בהם תבונה לא בחקר׳ וכו׳ ישנה היום למצות מעשה הצדקה וכגבור יצא לרוץ ארח לגבות מצות פורים לעמלי תורה להחזיק בידם ולתומכם אשר הוא משפר התקונים בענם היום הזה להרבות עצמה לירכת״י השכינה כמו שנתבאר שם בפ״ג דחנוכה וכו ירוץ לתקן את אשר רץ לדבר עביר׳ והתעוררו הרגים החיצונים שנאמר בהם הרגים יצאו דחופים רגים משט״א לאכלשא להו לישראל ובגיניהו כתיב העיר שושן נבוכה ובכח סגולת ריצתו למצוה זו ישוב היום להכניעם ויתעורר תא הרגים דסטרא קדישא לאגנא עלייהו דישרא׳ משאר עמין ובגיניהון כתיב העיר שושן צהלה ושמחה כאו שביארו בספר הזוהר פרשת פקודי ומתוקן ומקובל להיות זה מצוות גבאי צדקה כל הימים וביותר בענם היום הזה . ואורח לצדיק לחזר ביום אחד עניים מרודים ולהביאם אל ביתו ויהיו באוכלי שולחנו שאין שם שמחה גדולה ומפוארה כי אם לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וכל המשמח לב האומללים דומה לשכינה שנאמר להחיות לב נדכאים וכבר בא בזוהר עונש המתרשלים בדבר הזה בפרשת בראשית דף י׳ ע״ב אתא ר״ש ואמר כל מאן דחדי באלין מועדים ולא יהב חולקיה לקב״ה ההוא רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא וכמה עקו על עקו מסבב ליה חולקיה דקב״ה למחדי למסכני כפום מה דיכיל למעבד בגין דקב״ה ביומיא אילין אתי למחמי לאיגון מאנין תבירין דיליה ועאל עלייהו וחמי דלא אית

להון

לשון למיחדי וכבי עלייהו סליק לעיל׳ לחרבא עלמא אתאן בני מתיבת׳ קמיה ואמרי רבון עלמ׳ רחום וחנון אתקריאת יתגלגלון רחמיך על בנך אמר לון וכי עלמא לא עבידת ליה אלא על החסד דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה ועלמא על דא קיימא הא פלגיא דאכיל ודאי ויכיל למעבד טיבו עם מסכני ולא יהיב לון מידי אתי ההוא מקטרגא ותבע דמו ורדף אבתריה דההוא בר נש וכו׳ ושם נאמר שלא על ימי המועדי׳ בלבד אמרו אלא גם על כל סעודה של שמחה ז״ל ותנינן בכל סעודתא דחדוה ההוא מקטרגא אזיל וחמי אי ההוא בר נש אקדי׳ טיבו למסכני ומסכני בביתיה ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא ולא עאל תמן ואי לאו עאל תמן ורמי ערבוביא דחדוה בלא מסכני ובלא טיבו דאקדי׳ למסכני סליק לעילא ומקטרגא עליה ע״כ. בא ולמד כמה החמירו בעונש הדבר ביתר הימים וכ״ש בעוז הוד הדר הענש היום הזה שנצטוינו ביותר לשמח לב האביונים ומאוללים כ.הר ולרוץ מתנותינו אליהם כמ״ש ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים שיחזיק במעוזו כל אחד מאושי ישראל לבלבל חיים בחסד וחמלה יתירה ולכלכל את שיב׳תם על שולחנו בכבוד והדר ועין טובה במדה טובה מרובה ולזאת יקרא שמחה בענם לא כשרים זהב להם הקהל ליש בתיהם עי״ן ועידי״ם קופרא טבא לפומא ובבא טבא לפומא והיה לאכול להם לכדם ואין לזרים אתם ותמונת עני ואביון הוא להם בכל יראה ובל ימצא והיה לנכם זה להם בל הימים לא היו ימים טובים וימי הפורים חלוקים מימי הרעה כמשפטו אלה החוקים אשר לא טובים הוי׳ להם אהה עליהם כי יפקד עליהם עון השמתם ואם לא עכשיו מרס תהיה באחרונה וכבר בא באורכה תוכחת מגולה על זאת במקומה בס״ד :

לכן איש התמים ימלא ביתו מלא צדק ויהיו עניים באוכלי שולחנו בעוז הדרה של סעודת פורי׳ העשיר לו ירבה והדל לו ימעיט לפי שיעורו. ועוד מצות חובת היום היא מצות משלוח מנות אשר חכמים הגידו ב׳ מנות לאיש א׳ וגם הנה זאת חקרנוה כן היא באה על הוד הדר קדושת היום הד״ד הוא אשר אמרו הדור קבלוה בימי אחשורוש ולעומת מ״ש שם שקשרו להם לישראל שני כתרים וכשחטאו ניטלו מהם והן עתה שחזרו וקיבלו אותם ברצון ותהו על הראשונות שמחת עולם שבה והיתה על ראשם וזכו לב׳ מנות שבשביל כן באה הוראה זו לשלוח איש את רעהו ואיש את קרובו ב׳ מתנות ומתנה אחת מהן מעכבת להודות על עונם ב׳ הכתרי׳ האלה שזכינו בם. ואחשבה שאל זה ירמוז אותה שאמר רבי יהודה הנשיא שלח ליה לרבי אושעיא אטמא דעגלא תליתאה ותלתא גרווי דחמרא שלח ליה קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים ולדעתי לגד עילאה ימלל כי הנה מודעת זאת בס״י הנשי׳ היה נשמת יעקב ולכן נשי״א נוטריקון

נוטריקון נשמת של יעקב אבינו והנה ביארנו בספר חמד״ה גנוזה סוד רידייא דדמי לעגלא תליתאה וכו׳ כי סוד הז״א כשהו׳ מלובש בעטרין שמחת עולם על ראשו סוד הדע׳ שבו השמח והחזו׳ ואז הוא עגל משולש ב׳ ווין ולפיכך הראה לו רבי יהודה הנשיא כי זה היום עשה ה׳ נגילה ונשמחה בו שחזרה הירך שחטף סמאל מן הת״ת כשהו׳ בבחינת קטנו׳ ולא בסוד עגל משולש מן שלש ווי״ן סוד משה יעקב יוסף כנודע והוא סוד יעקב שנגע לו עתה הירך של עגל משולש סוד וו״ו והנה נודע דב׳ מדות בסוד יין דגבורות שהן בינה גבורה הוד והן נמתקין ע״י ג׳ ווי״ן ולכן שלח לו כי נשלמו ג׳ גרוי יין שחזרה היום אם על בנים ונמתקים ע״י סוד ג׳ ווי״ן סוד עגל משולש ובזה נתקן הירך הוד ונמתקו הדינים שהן ג׳ גבורות שבג׳ ההי״ן שהם ג׳ גרווי יין. ועל זה השיבו קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות איש לרעהו כי בג׳ גרווי יין סוד ג׳ ההי״ן ג׳ נוקבין ג׳ גבורות אשר לפנים בינה ה׳ אסתלקת מהן ועתה שבו ומשלוח מנות איש לרעהו עד הוד ובכן מקבילות הנולאות אשה אל אחותה וע״י עגלא תליתא׳ ומתנות לאביונים מאן אביוני׳ יסוד ומלכות דלים עניים ואבודים וכשהז״א סוד יעקב מקבל ב׳ מתנות ב׳ עטרין משלח אותם ליסוד ומלכות. וזה היתה כוונתו לשלוח לו מן הירך אטמ׳ דעגלא תליתאה ולא ממקום אחר יותר מובחר וגם ג׳ גרווי יין לא פחות ולא יותר ובלא רמיזא בחכמתא לחכמי המדע. ובעל נפש יקרה אל תהי הדרת מנוה זאת קלה בעיניו ויאשר ויקיים אותה כדינה וכמשפטה לשלוח ב׳ מנות לאיש א׳ לפחות וליתר אחיו וריעיו דיו במנה א׳ כי תשלום המנוה תשלם בפעם א׳ ודיו ורבים שגו בזה והנם שולחים מנות מרובות לכמה אנשים אחת לאחת ואין בהם גם א׳ כתהיה כמשפטה ודינה ולא קיימו מצו׳ משלוח מנות וגם השולחים אל ריעיהם מיני מתנות של שאר מיני חליפות שמלות וכיוצא לא עשו ולא כלום באין לשון מנות אלא לשון מאכל ומשתה דבריה המעננגי׳ ומשמחים את האדם בסעודה וטוב עין יאם׳ ויקיי׳ שתיהן ויש בהן מהרמז לב׳ המשתאות שעשתה אסתר לרעהו אחשורוש כמין ב׳ מנות כדי לפייס על ישראל וע״י ב׳ משתאות האלה נעשה תשועת ישראל ועל כן חייבו חכמים לשלוח מנות מידי דאכילה ושתיה בלבד לתת רמז לב׳ המשתאות.

ואשר הוא בא בסוד יפרים אל סוד המנות ידרוש ודאשו לאב יגיע ובלבד שיתן כנגד היסוד דאו״א ב׳ מנות לאיש אחד כמו שביאר הרב ז״ל וטוב לנפש היכה לבטא בשפתי׳ בנת משלחת מנותיו פרטי כוונותיו בנוסח זה.

ליחדא במא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים. הנני בא לקיים מצות משלוח מנות לתקן את

את שורשם במקום עליון והמנות יהיו למאורות בשמים דאם מו"ר דרו"ר בדכות שדי"ם ורח"ם והיו למנות לרעיה הכן הככור עד היסוד כו' ולאחותו הקרובה אליו גם אליה יהיו למנות בהדרת תפארתה והיא תשלחם לרעה עד היסוד בה ולכן בני מלכים פרשו עלינו מזה הדרת האדתם לאהיר מר"ן לעובדך בלבב שלם ולירא את שמך יראת הרוממות ויהי נועם ה' וכו' יהיו לרצון וכו'.

ועתה תחזה כמה שגו בחוזה השולחים מנות בערב פורים וכ"ש המקדימין יום או ימים שמשפט האורים הנעשים במצוה זו לא נעשה אפס בענם ימי הפורים ומ"מ אם שולחם ובאות ליד רעהו ביום הפורי' שפיר דמי והאכל חייב ג"כ במשלוח מנות אפי' תוך ז' דהאי דברי"ם בפרהסי' ומצוה מדברי קבלה וכן הוא על פי סורן של דברים שים גלוי דהכא בנודע.

סעודת פורים

עוד מחויב מצות חובת היום מצות סעודת פורים. והנוהגים לעשות סעודת פורים לאחר שמנחה יאותה להם להתפלל תפלת מנחה בעוד היום גדול ובתפילין ובטלית בכל הימים באופן שתהיה רוב סעודתם ביום ולא כאשר שגו רבים לסעוד סמוך לערב ועיקר הסעודה נעשית בלילה. אשר לא כדת דאמר רבה סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו וטעמ' רבה איכא למילתא כי האור הנמצא בה הוא יסוד קדש עילאה ולכן צריך להיות ביום לפי כי זה הוא מדת יום אכן אם היא נעשית בלילה נמצא נותן את השפע למלכות שהיא מדת לילה ולא היא מפני כי השפע הוא מפני כ"ס' הצדי"ק בקרבה וזה עיקר ולפיכך אף אם עשאה בלילה ואבוקות כנגדו לא עשה ולא כלום והכי משתמע ליסנא דרבא דקאמר בלשון שלילה סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא י"ח ויש מפרשים סעודת פורים שעשאה כעין לילה שאין אבוקה כנגדו וכו' ולכן מנהג טוב להוליכים בתמים להדליק המנורה על השולחן כעין סעודת השבת כשבאי' ליסב על שולחנם לאחר המנחה כי אור הנר יפה לשמח את הלב ומוסיף התלהבות ומנוחה בלב וגם מצותה בנר דתמן אור שמן משחת קד"ש עילאה ה' הצדיק בקרבה וכן היה מנהג א"א מורי זלה"ה וכתב הרמ"ה שמלבד עדי חיוב משלוח מנות איש לרעהו צריך כל איש ישראל שיזמין קרוביו ומיודעיו לעשות עמהם סעודת פורים אשר מתוך כך מתרבה השמחה של מצוה כי כשישב יחידי ובלמוד א"א לשמוח ולפרסם הנס כראוי וכמ"ש רש"י ז"ל בפי' הכתוב משפחה ומשפחה שמתאספי' יחד ואוכלין ושותים זה עם זה לפרסם הנס:

ויאסוף אליו כל אחד ושמחו יעלזו לפני אלהים וישישו בשמחת התודה לפני סעודתם כמ"ש ליהודים היתה אורה אורה זו תורה ויועדו יחד להגות בסדר זה.

תורה ויבא עמלק וכו' ופרשת זכור את אשר עשה לך עמלק וכו'.

נביאים עובדיה א' חזון עובדיה וכו' עד סופו.

כתובים תהלים סי' ז' שגיון לדוד וכו' וסימן כ"ב וסי' ל' וסי' קכ"א וקכ"ד וא"ח כ במסכת מגלה.

ובזוהר פרשת תצוה דף קפ"ד ע"ב ת"ח ההוא שעיר וכו' עד והמן נבעת לפני המלך והמלכה וכו'. ובפרשת שלח לך דף קס"ט ע"ב א"ל ר"ש ודאי ידענא וכו' עד דתדחייהו יקומון בחדא. ובריש פרשת תצא וענשו אותו ק' כסף עד ובכורי לאחר לא אתן. ובדף רפ"א ע"ב פתח ר"מ וכו' עד מגם אודיך נאם ה'. ואחריו לו יהיה חן בקול שוכנים יגלה דברו לאמר.

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חדותא דמלכא קדישא דא היא סעודתא דמטרוניתא דאתיין לה מוחין דאבא ואימא. ושוב יסדר את שולחנו כיד ה' הטובה עליו וישב על שולחנו מעוטר בכבוד והדר וכובע ישועה על ראשו לפני השלחן אשר לפני ה' וילבש גילה בדעד' כמרו ויבטא בשפתיו פרטי כוונה סעודה זו בנוסח זה.

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל. הנה אנחנו באים לקיים מצות מצותה ושמחת היום לתקן את שורשה במקום עליון. והיו למאורות ברכות שדי"ם ורח"ם בהדר מלכות ובקדושת האכילה אותיות אכ"ל י"ה תקח לה הדרת קד"ש עילאה שבח בית אביה ובקדושת השתי"ה אותיות ש"ת י"ה תקח לה מעבר הנה"ר שבח בית אימה. והשתיה כדת לאסתר היה למנת וחיילים תגבר במדה טובה מרובה ומזה יצא מתוק כרב חסדי יסוד הקד"ש כאכילתו ישק לנו וכשכעם יין ונהיה טובי' והיה יין הרקח לבשם ולא לשכרות כמסך ז' יורי"ן דע"ב ס"ג דישראל סבא ותבונה היצולים למספר יי"ן במשתה היין למען לא נשגה ובעבור תהיה יראתם על פנינו לבלתי נחטא ונתקלקל סעודה דמטרוניתא עולימתא שפירתא ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו' יהיו לרצון וכו'.

ושוב אחר עתירתו יתקדש במותר לו באכילתו ובמשתה היין לאכול ולשתות יותר מכדי רגילותו שיעור שיה עד יבוסם ולא יפריזו על המד' כשוטים שקלקלו פן יפרוץ בהם האספסוף אשר בקרבם לנאת מן השורה ולפרוק עול מלכות. שמים מעליהם. בסעודה

עליהם ויאמרו לפני האלהים אשר לא כדת של תורה יאכלו
מן יביא להם עבודת בית הכהן לבית ובריפם לקרן והמשת׳
לשמחה והמאכל למאכלת אויה להם: לפורעי על תורה
כי נמלו לרוחם רעה כי פעולת האדים אך יעלה עד
להשחית קדושת היום ולקלקל סעודה דמצוה כיתא ומן לא
יעשה · ומושל ברוחו יהיו לטוטפות בין עיניו כוסח אתקינו
סעודתא וכו׳ ונוסח התפלה הנזכר אמר כמלו מספיקים
לפני הדר סעודתו וכבן אם בעל נפש היפה הוא ירא
והעה יבא בו ומורא לעולם על אשר לעמודי עלי שולחנו
כמלאך לפני האלהים ולא יפרש דרך המטים עקלקלותם
בפסקי תוספות על פסקי הראש ולעשה כאמור להם חייב
איניש לבסומי בפוריא וכו׳ עד דלא ידע כקול סירים על
היין ברחם כל חוצות ותפקע הארץ לקול שירי עגבים
הוגל מסות בלעתם ובשותיהם יותר מהם ונבלות כמים
ובשבכות בעיר אחריהם ויענו את עצמם ומראיהם לתת
על פניהם ממוה ולבולם יהיה חליפות שמלות ועל כל בגדי
יהיה כלי אשר היו לנשים ובניס לו שם העגלות ופרוקים
ויתנכרו בבגדי הגברים גם המה עד אשר הוליה׳ לא
יבינו ולא ידעו ולא יקימו להבדיל בין איש לאשה וילכו
להם בתופים ובמחולות ומשמיע קולם כבוא קול ענות
בחוצות וגרנים כבולות ומחוות בחרוזים ובדברי נבלה
ובשות גם אלה בין שמן מסבר תענן מדרך השכל מתו
ושכרו עד אשר מפתח מירי חוב׳ לבלתי הבחין בין ארור
המן לברוך מרדכי עד אשר הם מקיקים סבר פרי הבטן
קיא צואה כלי מקום כפריץ האמתות מן הזוכל עד זכ״ל
בתוגית לו בחלב חוקים אשר לא טובים אשר לא יזמרו ולא
יספרו מטוב:

אמנה להם אמר עליהם הכ זה ימים יום מעשה וזה
הנזכר לה׳ ומאין הרגלים לאשה גם מקלקלים
בהלה ולהעמיד תילי תלים הלכות כי את ימים אלו חייב
איניש לבסומי וכו׳ מקרא מעשה ואלבות מזוכות כר תעלו׳
הגון אף׳ ודוה ומכים התנם כהוגר חבר חכם׳ שבורי׳
במשפט השבח׳ בימים ההם והם הללה עם ליעת אור הדרת
דברי חכמי התלמוד ומה תמה יסוך על שפתיו ויעבירם על
החכמה ואל הבר אשר אוג ס׳ כי מי שמהיכן ומי שמע מנין׳
שהרפים׳ וכל מאשם עתידים להפוך בהלכות של תורה
והתורה חוגרת שק עליהם לאמר עשלותי בתוך וגו׳ ובחוג
אותי כי בשם ולא חבור הפש הזאת וקריתי כר שנדה לו
עורתי׳ חסך משחור תלוי מרוב המענה שהרגשתי על
חילול השם הדרת תפארת שוך התלמודי אשר בבלו נחוה
בגוים והכהן התמם הטיבה והולת ישבת ליום פקודה כי
אסף רוח בחפניו בתלי תלים של הלכות ולבות כמקרא
מועט הלו אשר אמרו חייב איניש כו׳ ובפסוק שמע ישראל
אשר הוא עיקר יהודי של יומר הבל לא ידקדק בו כל כך
כמשפט כהוגן ותעלומות ויהרם׳ כאשר עשה לבבו:

שותי שכר וה׳ תמוה יספר מעשה·

ולך תכמו יספילו את מאמרם חייב איניש לבסומי
וכו׳ ולא אמרו להשתכר אמנם לבסומי מעט
במעט מאכל ומשתה יותר מברי הגילות וצעה אשר הוא לבני
יין מלך כותרת כיד המלך וימים וישן מתוק משתה יאין
כים ולא כים תירוש לאחרים לא ידע שעל להבחין בין ארור
המן לברוך מרדכי ולא מבינו לחכמים כמה יגע שית מוהי׳
כאשר יקום בבה ומשנה הבה לחכמי התלמוד׳ אשר סובב
מעוסכן מכורי סכן ומשיחי על כן כי אולת יד יכרם מלכותם
להם ילתה לה להשנות כל מוכר טובא שמחות אך בזמנים אלו
האלהי בבי עליהם והכם מועטים והדבר אין עושה והלוהי
בהיות השמחה׳ עשועתם בהלבת׳ מהרים ובמאור לא ידע
עמשה לא ידעו ולא זממיתו בפאר הדרת היהודות ולא
יעדרו דבר שלא כדת של תורה ובכ״ש כי שלתם אין
מהשורה עלולים לפרוק עול תורה שמים מעליהם מאין
פכות לפנים ולא לאחור ואכלו גם אכול מיני פירות ומיני
מגדים בלתי כלכה וימו ויפעו הדרת כפכות המזון לבך
אותה כלא לב ולב גם כלא דע׳ מנים או ג׳ גרגרים כראש
אמיר ולא יהיה לא סמך לקריאה׳ לשנה וז׳ לשטה וישכח
מלה זכיר עזוז יתברך ומפלאותיו אשר עשה בשפ׳ נוסח על
הנסים · ושאמון הכביר מגילת ק״ש של ערבית אשר ברו׳
סבר מעתה דאם פתנים יעם אשם בקרבם השלוט את תה
אשר ג׳ וום וכל זה אין בקרבם לבאין אפילו פרשה קטנה
שבתפילין וכ״ש על שמר התפילה ואם תהי תפלה בקלו׳
אלם כבראו׳ קרוש וכל המרבה להיא מתנגע הא מתועב
ישתקע סרבה מי בקם ולא מרים לחלל הדרת עבודת ה׳
על מנם מספרים כלה אלה יתכן ועל זה על רוח לב איש
שיתקנו דבר לקלקל של שים׳ ואחוות כיעבר להם בהתר תלגל׳
ומה גם סבלם ימי הפורים כי מי כבמשנו לבריות לקיים כל
מעד כלל בה ובר כנך ואין זה בפרק המקבל כאות ופרס׳
ובאותו מקום נסחית מחלת עברי ם׳ ונדקתם אל גיל
כעמים כי על כל אלה את פי אחי וריעי אל תפנו אל האלילים
הבל השמשות תעתועים שיתן לבבכם לחולה רעה אשר
מהית על הארץ עם הקדש פוזרים ומפוזרים נתונים
המה בין שמונים רשו׳ וכחופים הורם נהפך עליה׳
למשסות זה כמה ימים רבים ורעים ועינינו רואות וכלות
כר כתי קץ הגלות ומדוע לא תשיתו לב כר׳ המקום
ב״ה על בכיו סמהבים והבעימים אשר מירי ימים ימימה
וביותר בימי ספחיה קול לו קול אליו קול המדבה להתיפח
על בכיו לאמר אוי לבנים שגלו מעל שולחן אביהם ומה לנו
לגב שהגלה את בכו לבין א״ה ופני יתאונן אדם חי על
חום שמחתו בזכרון אלה הדברים המדברים את הנפש
סיפה וזלת ישוב לבו לאמר כי אלולי חייב מצות משתה
ושמחה אשר הטילו עלינו אבותי כבבת הגדולה ולולא לבו
סכנוס כנעק אל ה׳ אלהי אבותינו בקרב אלה הימים אשר

ימי כסים היו לגורל על גזרת המן בעת המר והמהר אשר ע״ז כפורים לאורך ימים מה שלא יהיה לעולם השפחינות אל אם קצת דוגמא רחמנא בלה הלולא אבן ולדיות בי כל הביוי שיבו ביום טובה מה כתוב כבעלה ונשמח בישועתו והודות והלל לה׳ בשוח ונפלאותיו אשר עשה ולעתו ולרצו׳ לספור לגאולתו ועל פדות ותשועה בימי עולם וכמנים קדמוניות ורואו נפלאות בזכות מרדכי ואסתר צדיק וצדקת אשר סכמים בגירוכי הגאולות בזמנו במקום אל״ס הכנים פתחה גאולת מצרים אותה על ידי אהרן משה וגאולת אחשורוש על ידי אסתר מרדכי וגאולה אחרונה על ידי אל״יהו מ״ש בתתקן עולם במלכות שדי והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד.

וכתב הרמב״ם בסוף פ״ב מהלכות עשו חייבין כ״ד לעמיד פורים ומלכים שיהיו מסכנין ומאספים בנמות ובפרדסים ועל הכנגדות שרי שלא יתקשו לאכול ולשתות עם אנשים ונשים ובוא לפני עבירה וכן יזהרו בדבר זה לכל העם כדי שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה ולא ימשכו ביין שמא יבואו לידי עבירה ע״כ. ידוע הדבר שעליהם מוטל להכריז על הדבר לפני ימי הפורים להקדים אזהרת גזרה ולאיים על הדבר בכל מיני אומים על כל היוצא מן השורה. ומעלת החכם אוחסיד כמה״ר שמואל אבוהב מז״ל כתב בס׳ הזכרונות כל עניין נכשרת בדברי הגאה אחת שבאה בס״ק א״ח סוף סי׳ תרצ״ו בשם מהר״י מינץ ז״ל מה שנהגו׳ ללבוש פרצופים בפורים וגבר לובש שמלת אשה ואשה כלי גבר אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונים אלא לשמחה בעלמא וכן בלבישת כלאים דרבנן וכן בני אדם המוסיפי׳ יש מזה דרך שמחה אין בזה משום לא תגזלו הואיל ונהגו כך ובלבד שלא יעשו דבר שלא כהוגן על פי ו׳ טובי העיר ובודאי שדברים תמוהים הם שיעקר לא גמור מן התגרה במנהג שאין מכוונים אלא לשמחה בעלמא ובעמי הארץ תמות כוונה יש כוונות לאשמות ומעשים אשר לא יעשו כמו שיתבאר וראיתו לחכמים ז״ל התנאים והאמוראים אשר היה כח בהם לנגוע בגופי התורה שתמיד בכל זמן היו גוזרים גזרות ומכשלים מצות עשה בשב ואל תעשה מראתה מדבר שלא יבואו לעבור על מצות ל״ת בקום עשה כשופר ולולב בשבת יום בשבת והרבה כיוצא בהם ולעתים רחוקים היו עוברים על מל״ת משום עת לעשות לה׳ ולא היו בחים לידי מרה זו ליטול את הרשות כיתן להם את הדין הכל אלא בחוזק גדול וכשהשעה צריכה לכך כמו שעשו הנביאים גם כן במעלת ה׳ עליהם לפי שעה כמו שהוא פשוט בספרים ואם לא יהיה רב מובהק לגודל חכמתו ובקיאותו נתברר לו כדברים אלו וכיוצא בהם אינו׳ התר כרואה דראוי לו להתירו בלבבו כי בזה הרב מבואר שלא יחטא ולא עוד אלא שזכות תזכה לו וכרי יהיה קרוב

לשכר ורחוק מן ההפסד כי דברים כאילו יש להם פנים לכאן ולכאן ואם היום כגלה לא להיות אולי למחר יגלו פני׳ לאסור כמו שראינו בכרון דידן שיתבאר בסמוך. ושמיגלה אותם על פסר ממילא מתפשטי׳ והולכים והתקלה שלא תבא הלא היא פשו׳ כי יאמרו בדם ידיה דבריו לאוזן השומעי׳ התר דבר אלו לפי׳ יחשבו מהחכ׳ על פיהם ויתנו לב למו׳ מה שאין כן פסידא דאתי׳ שאין פקפוק בדבר. ולא עוד שזה שם ויבקש היות שיתגלה פני׳ עבירות׳ בעיסו׳ ההתר.

גם ללבישת כלאים דרבנן התר שלא טעם הוא כי לא במקום מצותו׳ ואין בו אלא מנהג בעלמא כמו שכתב הר״ב בעל הלבושים ז״ל ואף לדבר זה ורא׳ שמנהג של דפוסים הקדושים שהיו מפקחים על גזרותי׳ ועל תקנותיהם לכל אורהו יעשו חוק לדבריהם יותר משל תורה ואם עליהם לא התירו׳ כי אם בשעה ובמקום הצרכה לאסור. ודבר פשוט הוא שאסור ללבוש בגד כלאים במתי׳ פורים לא עלך לחכמים דום שדרבנן אלו בדאורייתא׳ שלא יבריה עכשיו לשאול לחכם על זה כאשר הוא ידוע למי שראה ונהגו יש בכך שעל הרוב זה הולך אצל אבי ושואל ומכו בגד אחד וזה שואל אצל גם אחר ושואל ממנו בגד אחר וכן על זה הדרך ולובשי׳ אותם ומתלפפים בהם והכן לכולם יש בהם כלאים מהם מדבריהם ומהם מן התורה. ואחים בעניין התיפה המתאכלים אם אמר לעזהו את״ע שהדבר קשה אין עלינו להשיב עליו מאחר שהמנהג׳ כך ויתלו על מנהג הפקר ב״ד הפקר וא״מ מתם הר״ב בס׳ תוי״ט וכאשר לי ראיתי לדרות שהיו לובשים הבחורים כך אבל אנו שלא מהנו כך אין חולקין בין מורים לשאר ימות השנה לעניין זה ע״כ. והנה אנכי ה׳ יתברך והקורא לעיני ע״ש בזה הר״ב ב״ח בטור י״ד ס״ס קפ״ב גבי גו אחד לכמר ה״ל שעתיק דבריו גם הלשון שהביא מהר״ב ש׳ וראיתם לענין לאו דלא יהיה כלי גבר על אשה וכו׳ ואעתיקנו באחרונה אלי ידאו ושמעו יחרדו כי הר״ב גדול מהקדמונים היה והנה שמה שכתבו בעול׳ וז״ל הר״ב ב״ח ויש לתת לב על מה שנהגים בפורים לשנות בגדיהם מאיש לאשה ומאשה לאיש ואין מוחה ולפי מה שאמרתו בדברים העשויים לכוי ולקשוט אסור לר״ה להתכוין כדי להתדמות וכבר השיב הר״י מינץ על זה כמבואר בתשובתו ואמר דכיון שאינו עושה כן אלא משום שמחת פורים אין בו איסור ודומה להעברת שער בית השחי וערוה כדי שלא להצטער או דאיי׳ מרא׳ כדי שלא יחבול בו במסכת׳ בעצמו ולעכל״ן דדבריו בזה דחויי׳ המה מש״ס דא״א מיין בהדיא דלקף במסכתא של חתן וכלה אוכ׳ איבור׳ שמא דעל מה שעושין משום שמחת מצוה אינו דומה לעושה כדי להנצל מן הצער וכן בדין דלינצל מן הצער ה״א כפעין אחרא אבל לשמחת חתן וכלה ולשמחה בפורים כבר אפשר בהרבה מיני שמח׳ ולא יעבר על לאו דלא ילבש ואין בפק שאילו לא היו בעלמי׳

דברי הר"א ממיין מהר"ר יהודה מינץ לא היה כותב כן
עוד כתב מהר"י מינץ דכיון שיש היתר בפורים לחטוף
המאכל ואין בזה משום גזל ה"כ לגבין שינוי לבישת בגדים
ותימה דכדב' שבממון ודאי אמרינן דהפקר בית דין הפקר
וכדכתבו האחרונים דאין להזמינם לב"ד על ככה אם לא
עשו שלא כהוגן כפי מנהג העיר ע"פ טובי העיר והיינו
טעמא משו' דאין היתר אלא כמה שהפקירו טובי העי' אבל
בדבר איסור אין כח בשום ב"ד להתיר משום שמחת מצות
פורים בדבר שהוא אסור מן התורה או מדבריהם ואם כן
מה שמשנים בגדיהם בפורים מאשה לאיש ומאיש לאשה
כדי להתדמות וכדברים שהוא לנוי ולקשו' אסו' מדאורייתא
לרבי אליעזר בן יעקב וכל הפוסקים פוסקים כרבי
אליעזר בן יעקב:

ואף לת"ק דהעברת שער מדברי סופרים וה"ה
שאר תקוני אשה לנוי וליופי כמו' מד"ס וקרא
דלא ילבש איש אלא שלא ישכב איש ללבו' בגדי אשה ולילך
בין הנשים - מכל מקום איכא איסורא מדבריהם במה
שהוא לנוי ולקשוט וכל שכן הוא מהעברת שער שאינו כיכ'
אסור מד"ס כ"ש בדבר הניכר ונגלוי ועוד דגם לובשין
שעטנז ועוד דנמשך מזה שילך האיש בין הנשים והאשה
בין האנשים לניאוף ועוד הדבר הרע ביותר הוא שמכסים
פניהם בפרצופי שלא יכירום ואין עלמו לומר כזה אלא
הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין
כדאמרינן במסכת שבת ריש פ' שואל ואף באיסורי
דאורייתא אמרינן הכא וכו' אבל כל ירא שמים יזהי' לבנ'
ביתו ולשומעים בקולו שלא יעברו על איסו' לאו לא בפו'
ולא בשמחת חתן וכלה ותבא עליו ברכה להרים מכשול
מדרך עמינו ומכשנים לא הנוכים לא יכהנו עוד עכ"ל -
ומכל מקום כמ"ש ז"ל ואף באיסורא דאורייתא אמרינן הנח
וכו' לא מילתא פסיקתא היא שלא נאמר זה אלא דווקא
במידי דאתי מדרשא כגון תוספת עינוי דיוה"כ. אבל
בדבר שהוא מפורש בכתוב לא וצריך למחו' ולהצניע
עד שיפרשו כמ"ש הרא"ש ז"ל בריש כשם בעל העיטור
ז"ל וכן כתב ה"ה ז"ל בסוף פ"א מה' שביתת עשור -

נ"א ה' יש להלין קצת על המנהג מתהיא רפ' אין
מעמידין ד' כ"ד ע"ב אההיא דר"א שפוסל
בכל הקרבנות כולם משום רביעה ונרבע ואתנן הפרות
העלו עולה לה' ומשני הוראת שעה היתה ופי' רש"י משני
פס שכנסה על ידיהן שהביאו הארון מעגמן וכולי
אלמא שמאהבת השם שריין אפי' איסורא דאורייתא ע"ש..)
וז"ל הר"א ממיין בס' יראים ס"ו הלכך יזהר אדם שלא יתקן
עצמו בתקוני נשים והכל כמנהג המקום לתקן ולהיות
מלבושיהם חלוקים ממלבושי נשים מכולן מוזהר אדם שלא
יתקן ואשה כמלבושי האיש שאין כיוצא בהם במלבושי
אשה וללבוש אפילו דרך עראי ואפי' בדרך שחוק אסור

שהרי לא חלק הכתוב בין קבע לעראי ולפי שראיתי בני
אדם שלובשין במלבושי אשה עראי וגם האשה במלבושי
האיש עראי במשתאות של חתן וכלה וגם בעוני' הרבה
כתבתי כן עכ"ל:

ודברים הללו מוטלים על החכמים רועי ישראל
לפרסם איסורן ברבים להרים מכשול
מדרך עמם כי לכל העם בשגג' באין מבין חומר איסור
של דברים ואשם בראשיהם כתיב וכבר העתקנו בכמה
מקומות לשון הזוהר רות דדייכא אית ליה למרדף למירע
בתר עובדי מתא ואי לאו איהו אתפס בחוביהו ולא יימא
דייכא אנא למידן בין גברא לחבריה ולא יתיר אלא כל
עובדי מתא תליין על קולרי' ואי אשגי' עיני' מעובדי מתא
איהו אתפס בחובייהו ובשעתא דדינא אתער על עלמא
איהו אתדן בקדמיתא ע"כ - ובפרק ט"ו דשבת הארכנו
בתוכחת מגולה כזה - ואשרי הדור שבכה לו חכם ירא
אלהים להוכיח בקהל עדתו מידי שבת בשבתו על פרצות
אחינו בית ישראל וביותר בחגים ובמועדים אשר רגל הסגן
מעד ביותר ויתר גדול מאד בימי הפורים האלה להזהיר
על כל אלה ולהודיען כי לא יתכן כי יתקנו מרדכי וב"ד
מצות משתה ושמחה לעבור את פי ה' אלהינו ולהיות החטא
כבשה להם כהתר חלילה ולא אמרו שא חייב אדם לבסומי
בשוס הכתוב היפה כי תגל ותשיש בשמחה של מצוה
ולבסם עונם הדינים ולהגביר את הרחמים עד שיהפכו
אחריהון דהללה ויתבה לפרקלטין ע"ד מ"ש בזהר ויקר' רבי
יהודה אמר אכלו שיצים שתו ושכרו דודים אילין כל אחרי
יככא ויגלא דאתבסמו כולהו ואתברכו כחד' דהא מסעודתא
דמלכא מתהניין כלא וכו' וכנגד זה אמרו חייב איניש
לבסומי בפוריא לבסמא אחריהון דיככא ויגלא שיהיו
נהנין מסעודתא דמלכא כאופן שבהסמ' לא ידע
בין ארור המן לברוך מרדכי שלא יכחין בין האוהב והשונ'
כאשר גם אויביו ישלים אתו ואין שטן ואין פגע רע
בסעודתו - וכזאת וכזאת ימלל כדברי כבושים בקהל
עדתו לאמר בואו אחי בואו ריעי חוסו על כבוד השו' ברוך
הוא האל הנותן נקמות לנו וידבר עמים תחתינו אשר מה
נשיב לה' כל תגמולוהי עלינו ואילו פינו מלא שירה כים
ושפתותינו שב' כמרחבי רקי' אין אנו מספיקי' להודו' ולהלל
על א' מאלפי אלפים ורוב. ריבי רבבות הנסים
והפורקן אשר הפליא הוא יתברך חסדו ואמיתו לעשות
אתנו ביתר הימים וביות' בימים האלה ובזמן הזה והגמול
הזה יקוה המתקו' כ"ה מאתנו אחרי כל הטובה אשר גמלנו
כו נגמול ונשלם רעה תחת טובה במשתה היין הרבה
ולהיות כשן כבהמה ומותר האדם מן הבהמה קיא צואה
בלי מקום ומצעים אשר לא יצאו חלילה לדעת ערינים
המקדישין ומעריצין תמיד את קונם לפרקן עולם מגב'
עולם על עסה דרבויהם:

ובעל תשובה האמיתית צריך בכל יום להזהר
שבימים שיאכל כמו בשבתות וי"ט ור"ח
ופורים שלא יאכל אלא דברים דקים שבהם להתענג מפני
כי שכור ושתה תחלת חולי מעיים ואפי' מהדברים. הטובים
לא ימלא בטנו מן יחלה ונמצא מבטל ק"ש שחרית ערבית
שהיא מ"ע מן התורה וכן קדושה וברכות. שהיא מצוה
ונקדשתי בתוך בני ישראל כמ"ש בזוהר פ' אמור וכן ככל
שחביריו כמנים לדבר מצוה מתפללים בבהכ"נ בצבור
והוא אינו נמנה עמהם והרי הוא לבא לבה"כ ויום א' לא בא
הקב"ה שואל עליו וגם אינו משלים רמ"ח תיבות שבק"ש
שפי' במדרש זוהר שחסרון לא יוכל להמנו' הם ג'
תיבות החסרים בק"ש לתשלום רמ"ח וש"ץ חוזר. ואני ה'
אלהיכם אמת כדי להשלים רמ"ח והקורא ק"ש שלא עם
הצבור אינו משלים רמ"ח איבריו ועליו כאומר וחסרון לא
יוכל להמנות גם יתבטל מת"ת שהיא מ"ע מן התורה
והכל מפני סכלותו כאומרת אולת אדם תסלף דרכו והחכ'
עיניו בראשו ויהיה גבור כובש את יצרו ולא ימשך אחר
תאותו בפרט בפורים שהם סעודה מרבה מדברי סופרים יש להזהר
שלא ימלא בטנו שכר ויין הרבה שיכבד ראשו ואיבריו כדרך
אלושי הבריאה וחלה ויבא לידי ביטול ת"ת ביום שלאחריו
או להתפלל שלא עם הצבור כאשר פשתה המספחת הזאת
ברבות מבני עמנו לישן עד ד' שעות וכמעט דלתי בתי
כנסיות הן ננעלין מיכוה כן מי גזר כן ולא אסכחן עשת
דבריהם ודוחה עשה מן התורה ומשל ברוחו יהא תמיד
חרד וירא מן הדין ולא ישכח כמה הכתוב בצוותיו את
הבורא וצריך לקיים אף בימי השמחה שוב יום א' לפני
מיתתך שאם היה יודע שבקרב ימי השמחה ימות כמה
היה ירא וחרד והיה משכים לקרות בתורה וכמה מ"ע
היה עושה ולא היה נמשך אחר תענוגיו - כן צריך שיעשה
כל ימיו לתקן את אשר עוות בימי השמחה. וצריך זהיר'
גדול ביותר בקרב הימים הטם כי קרוב הוא. לימשך אחר
תענוגיו ויכריהו יפתהו שיזהר לבלתי ישוב לסורו והיה
ככלב שב על קיאו כסיל שונה באולתו כמו שאירע לכמה
שחזרו לסורם מחמת אכילה ושתיה. ומנהג טוב להולכים
בתמים להיות עושים סעודה זו בזמן סעודה יום השבת
ומושכים סעודתם עוד מעט מאחר סעודות. ומטיבים את
לבם ומהללים לשם תפארתו יתברך בשירות. ותושבחות
ובסיפור מעשה הנס לבניהם ולבני ביתם וטוב מברכים
על מזונם בכוונה ישרה ומזכירים מעין המאורע. בלי שום
פקפוק בברכת הארץ. ויכוונו את ראשם מצנעו וכהני' זמן
המנחה כמו כן יכוונו את לבם לאביהם שבשמים וכמו כן
בברכות בכוונה טובה ורצויה ולא יעדרו דבר וכן היה
מנהג חסידים הראשונים האיתנים והתופס במנהגם
בשביל עשו וקיבל לשכר הרבה יותר מדאי מהשכר אשר
היה בהשתתף עם סובאי יין אשר עד אור הבוקר ישגו
ויטמאו

ויטמאו אותה בדרכם. ובעלילותם אשר לא טובים ורחוק מן
ההפסד כשגם לא יענש:

ואשר אי אפשר לו לעשותה בזמן סעודת שבת
וי"ט ועושה אותה אחר המנחה יהיו עיניו
בראשו להזהר בשתייתו לפני תפלת ערבית שיהא דעתו
מיושבת עליו לכוין את לבו להתפלל תפל' ערבי' כתוקנה
ובעירות שמם שקורין המגלה בי"ד וט"ו ראוי
להזהר ביותר לקראתה בכוונה ישרה ולא יעדרו דבר ולא
יפיחו עד אחר. גמר. הם גורם כי קרובים להתקלקל
במשתה היין וישכחו או פן תהיה אמירתה בקלות ראש
אחרי כן ולפיכך כל אקוד' זה ישא ברכ' וטוב אחר ברכו'
גיל יגיל עם בני ביתו גילה אחר גילה בסיפור אותותיו
ונפלאותיו יתבר' מגנ"ה כי נורא הוא כי כזה שמו הגדול
מתגדל בכל וטוב ישן ימח לו כמ"ב כפיג' להשכי' לבה"כ
להתפל' תפלתו עם הצבו' וקרי' שמע דאורייתא' כמו
שכתבאר:

ובשחל י"ד ביום א' אפי' שמהב לעשותה
תמיד אחר המנחה עכ"פ ביום ו' יהא
זריז וכשר לעשותה בשחרית. מפני כבוד השבת שלא
לקלקל סעודת שבת שהואיל וצריך להיות רעב לסעודה
ביום לא ישאר לו תאוה לאכילת סעודת שבת ויצא קצת
במזומנו ואין זו כבוד שבת רבה הקדש וכן אנו נוהגים ולאושבי
ירושלים ולאנפיה יקראו המגלה ומשלוח מנות בנ"ס
והסעודה בשבת כמ"ש הלב"ח ז"ל. ולפני ברכת מזון
בסעודת פורים יאמרו בנעימה קדושה מזמור סימן כ"ח
מזמור. שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו
ימינו וזרוע קדשו.

ביאור המגלה ע"ה

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המולך מהודו וע"ד
כוש שבע ועשרים ומאה מדינה. במסכת
מגילה פרק ראשון ויהי בימי אחשורוש אמר ר' לוי אחיו של
ראש ובן גילו של ראש אחיו של נבוכדנצר הרשע שנקרא
ראש שנאמר אנת הוא רישא די דהבא. ובן גילו של ראש
פי' רש"י בן מזלו שניהם מזל א' לאם נבוכדנצר הרג
והוא בקש להרוג. נבוכדנצר החריב והוא בקש להחריב וכן
הוא אומר ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנ'
על יושבי יהודה וירושלם ושמואל אמר שהושחרו פניהם של
ישראל בימיו כשולי קדרה. פירוש שאחשורוש דרש מלכות
אחרות. ר' חנינא אמר שבל הזכרה אומר אוי לראש ר' יוחנן
אמר שהכל בעצו בימיו רעבון שנאמר וישם המלך אחשורוש
מס על הארץ ע"כ ויש לדקדק מדוע אמרו כמימרא שמר
אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי ואלו ואלו דברי
אלהים חיים.

סגן

אבן קודם כל דבר אקדים הקדמה א' שבספרי
הלס"ס שביאר בדרוש הקליפות וז"ל הנה כודע
כי לעפ"י מ"ש שמות פרצופי' בקליפ' דאצילו' עכ"ז הנ' ראשונו'
שהם אריך ואו"א דקליפ' נשארו בבלת' תיקון רק דבתחלת
אבל זו"ן דאצילות דקליפה כשם שלבד בעשה תיקון עם
שאינם שוים בתיקונם כי נוקבא מתקנם כי' ספירותיה עם
י' אורות שבה ואוא תיקון גמור משא"כ הזעיר דקלי'
שנתקן משבעה ספירותיו אבל החיצוני' שבו אינן רק כ"ו"
י' אורות לבד שמות פנימות בע"ס שלו אבל הקליפ' דאצילו'
רנתה לסרגות בקוף כסמי פרס לסתתקן וכולם אף בא"א
דילה בדוגמת אבי' סקרים ותכתים לעלות יותר מכל בא"א
דקדושה ולהמשיך עסק משפע לתיקונם כמו שהם בקדושה
וז"ל זה סוד רז וספ אם תגביה כנשר ואנ' להעמיק אותם
המעברות פנ"א דאצי' לא"א בבך יתמם אורידך מלמים' כי
אם ח"ו יעלה אותו התיקון באצילות שמשה גם באריך
וא"ו ואי דיליה היה כחרב העולם ולכן משם אורידך נאם ה'
ע"כ לשון הארי"ז"ל והנה דרשו רז"ל על פ' אעלה על במותי
עב אדמה לעליון שהוא נבוכדנצר שאמר זה הפ' בעת
שהחריב הבית והיה רוצה לעלות על במתי ע"ב שהוא
רזא דעל' משם ע"כ הוא מחבוא ובמתי ע"ב הוא לפנים
שבתר שהוא א"א והוא היה רוצה לעלות לשם כדי ליקח
אותם המשחת שא"א דקדושה כדי שיהיה דומה לעליון
שהוא א"א דקדושה והיה רוצה לתקן עצמו בתיקון דאצי'
ואריך ואו"א השיבו לו הכ"ה אם תגביה כנשר שהוא אריך
שנקרא גמר שמרחף על כל האצי' כנשר יעיר קינו על
גוזליו ירחף ואם בין כוכבי' שים קנך שהם חכמה ובינה שבכל
א' מהם נק' כוכ"ב שהוא בגי' כ"ו וכ"ב הוי"ה ואהי"ה עם
המלה שהם הוי"ה הוא בחכמה ואהי"ה בבינה וכל א'
כלולה בחברת' בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה כי א"א
כחדא נפקין וכחדא שריין ולכן כל א' נקרא כ"ו כ"ב וזהו
בין כוכבים שים קנך ר"ל אם אתה רוצה לעלות בא"א
דקלי' דאצי' או אפי' בא"א כדי לתקן עצמך כמו א"א
וא"א דקדושה משם אורידך נאם ה' שם א"ך שהנקבה
דזעיר נקרא של"ם והיא הזעיר כשמו דבות' קמ"ל
שאפילו הוא"ן שאין להם תיקון באצי' עתה כגלות אפ"ה
ומלכותו בכל משלה אם גלם ה' כי אם יעלה אותו התיקון
באצי' שמשה גם בא"א וא"א דיליה היה נחרב העולם מ"מ
ונם היה סוד הנלם דדהב דנבכדנצר מלכא דומים
אמין שתין שתיה אמין שתין שהיה אותו הצלם הוא סוד
קלי' מוגה דאצי' ומביא הארי"ז לס"ה במרכבת יחזקאל פ'
ג' וז"ל הרי כי זה הסבה הוא דמות צלם מ"ש כי זה שנקר'
צלם הוא לפי שסבר ידעת כי הוא גוף ושלמו' של הנשמה
כמו בסוד הצלם של שמותי' שבקדושה והבן זה כי זה
ענה ראשו זהב טהור וכן החזה כסף טוב כמו שמביא
בתיקונים תיקון ס"ו דף ק' ע"א ז"ל נבוכדנצר הוה ידע

כהאי אילנא דעץ הדעת טוב ורע ושוי עביד צולמא דיליה
ובה אשתמודע אילנא דטוב ורע הה"ד רישיה די דהב טב
חדוהי ודרעוהי די כסף עד הכא הוה משמאלא דטוב ומבנ"ר
אמר די דהב טב אבל משראש מעלייו ולמטה שהוא מן
שחוזה ולמטה שם מקום המלכות מקבלת דזעיר דקליפה
שם הוא רע שנד שבראל והחסף וטוב אמר מחמת כמ"ש
לעשם והכסבו כבר נבר יהוא שיה בסוד א"א דע"ג דאצילות
ובינת שסתריב הבית שהקדים היה לו כח לעלות למעלה
ולתקן צלת שמאו ומהו ראשיה די דהב אבל לא יכול יא"ם דא"א
רק עו"ק ולמטה דא"א שהוא שמשה שבצלם די דהב דומיה
אמין ומתין שתיה אמין שית כנגד הזעיר דא"א שסוף
בסוד"ו אין וכל אחד כלול מעשר הרי ששים אלא שיה לו יכולת
לתקן כל הו"ס דא"א אבל אסר בך אפילו משוה יורד ונפל
שם הוא דבו לא אסר אבל מרם י' ולכן היה לו כח לשלוט
בכל העולם כלו שהם מלות ומצוים זה' אפרכיות שיש
בעולם עלאה שהוא היה מראש כל סגולות דקליפ' שהוא
בא"א שלהם ולכן נקרא ראשה די דהב ומפני שהוא היה
בראש כל האצילות כמו שאמר ובמדרש פ' תרומה וז"ל ואלה
התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת זהב זו בבל
שנאמר הוא בלבא ראשיה די דהב טב וכסף זו מדי שנאמר
חדוהי ודרעוהי די כסף נחשת זו יון שנאמר מעוהי וירכתי'
די נחש אבל ברזל אין כתיב כאן לא במקדש ולא במשכן
למה שנמשל בו אדום הרשעה שהחריבם בית המקדש
עכ"ל וכלל המשל הוא כל זה שמלכות בבל היה בסוד ראש
דנגה ועלה למעלה כתקן א"ך שלו ומכל מקום לסוף ירד
מגדולתו ונעשה שיה לחות מחיות השדה במדרש ואין כאן
תיקונו לסוריך בו.

ונשוב לעמוד רז"ל שהיה נקרא אחשורוש ע"ש
אחיו של ראש שהוא אח של נבוכדנצר
שנקרא ראש שנאמר אנת הוא רישא די דהבא והנה
אחשורוש זוגתי אתה הם הם א"א' דקליפת נוגה ולכן
נקרא אחיו של ראש שהוא לשון אחוה כי לעול' הנ' ראשונות
הם באחוה ובחיבור א' ר"ל או' לי הם אחים ורעים של
הראש שהוא כתר דא"א ח"ש אחיו של ראש ומ"ש כן גילו של
ראש ופירש רש"י בן מזלו שביהם מזל אחד להם הכוונה
שלעולם הג' ראשונות נקרא מזל בסוד הכל תלוי במזל.
גם דיקנא דא"א שהוא נקרא מזל עילאה הוא מכסה על
או"א בסוד שערות שער. ובאותו הזמן שיה תיקון גלוי לא'
דנגה על ידי דיקנא דא"א דנגה והיה מכסה אותם ומ"ש בן
מזלו לא יתכן לומר בן גילו של ראש ר"ל שכבר מדע
שהכתר הוא כתום מאור בסוד פוחא כתימא' והמסכים
הוא מגלה מה שהוא כתום בכתר ולכן נקודת קמץ בכתר
מורה על הקמיצות והתעלמות מאור. אבל בחכמה הוא
נקודת פתח שהוא מורה על פתיחת הנסתרות וז"ש בן
גילו שהוא אחשורוש שהוא בחכמה דנגה דאצילות הוא

ג' ילוי של ראש שהוא הכתר ובשמאל לאור שהוא אחור. פניהם
של ישראל כשולי קדרה כאשר נודע שבגלות האחרון. פנים של
זעיר דקדושה הוא בא מהאחורים דאו"א.

ועתה בגלות מדי לקחו האחורים כל האדרת של
או"א לעצמן לתיקונם ולא הניחו ליכנס
האדם בתוך הזעיר ולכן היה הזעיר בסוד הקטנות בסוד
דורמיטא ולא היו כי אם גבורות. ולכן ישראל הדבקים
בישראל דלעילא האמרו גם כן פניהם מחמת הגבורות
אלא האירו בהם החסדים כאשר אבאר בע"ה. ולכן היה
נקרא אחשורוש מלשון שחרות דבי חנינא אמר שכל הזוכר
אומר אח לראשי ר"ל מאחר שנסתלקו בגלות. בכל השמיני
דזעיר ונשאר לו בסוד דורמיטא ונעשה קטן כלא ראש כסוד
יעקב כי קטן הוא ואותו האדם של השמיני או"א שנכנס
בזהור בסוד נוקבא דזעיר כמ"ש לתשם מ"מ עיקר האורות
יצא משם לחוץ באחורי הנוקבא לתוך קליפת נוגה על ידי
התיקונא דאו"א דנוגה וזה שאמרו אח לראשי כלומר וי ואוי
לראשי שהם אותיות ישראל דלעילא שאין לו עתה ראש
שהם השמיני' בסוד ל"ד אם שבזמן הגלות היה נקרא בסוד
יעקב בסוד ו"ק לבד ר' יוחנן אמר שהכל כמ"ש בימיו רמזן
שנא' וישם המלך אחשורוש מס על הארץ הכונה שהמקיפים
והארגונות שהיה לוקח מן ישראל היה מעבדו הארץ שהיא
מלכות דאצילות דקדושה יונה שכל התיקון שהיו עושים
החוצים והשמנה שהם הצדיקים והחסידים והגבי' מעשם
שהיו אז בבבל והם המשפיעים המלכות. נה"י דאו"א מתוך
הנוקבא כדי לבנותה בסוד פרצוף כנודע. ואז היה מנה
לוקח מס מישראל כדי ליקח פעם אחרת הגשמני דקדושה
שהיו לנו מקורות תיקון שהנוקבא דאצילות' שמשם שמתה כמו'
נקודה א' כמ"ש לקמן בע"ה ולכן נשארים ישראל עניים
ומדולדלים מהקדושה לגמרי שהיה לגמרי אז כאשר הן
עתיד ופלים בגלות ישראל כנודע וזמ"ה.

ויהי בימי אחשורוש הכונה הוא ו"י ה"י בימי ירדו
בימי של אחשורוש שמת א"א דכובד שהם שלשה
נקרא ימים הכנה בזמן גלות בבל היה נ"ל לישראל שמשם שא' ולא
שמם נקרא י"ה היו משפיעים שמשם דאחשורוש וע"י אותו
השפע שהיה יונק עוד ועוד דאו"א שמתלבשים בתוך או"א
ויהו ה כמו אחורי ורעותי דיכבש שהג' הבלים בנה דאצילות
ולא היה מניח ליכנס האדם לתוך הזעיר ועל ידי כן נשאר
הזעיר בסוד הדורמיטא ולכן היה לו כח למלוך על כל ע"ם
דז"ן דאצילות דקדושה וז"ש הכתוב. הוא אחשורוש המולך
מהודו ועד כוש הכונה כי הה"ב דזעיר כך הוד והדר ע"ם
שמתלבשים בנ"ה דאימא נכמודה הלגוי ת"כ גדלות מאד
חג"ת הוד יסוד לנבות ס"ס כ"ה דאימא במלבושי' האורות
המוחים ובכח הקליפה. לעולם יש לה אחיזה יותר כסוד
שבכניסה בסוד ובסוד נהמך על לתמסית אבל ובזה ישראל
לא ישקה את"פ שיש להם בגלות אחשורוש המולך מהודו

שהוא מן ההוד דזעיר כתיב דהיינו שהוא מנוקבא דזעיר שנקרא
ראש כוסית והנה עיקרו יסודו': כמו שכתוב בנה"ך שהם ה'
גבורות כל אחת כלולה מי' הרי ן' וזהו סוד קדמו יונק
למות הכונה כמו שאמר ה"ן שהם חמשה גבורות דזעיר
הם גורמים שקדמו יונק שהם השכל שנקרא יקום למות
ר"ל לקליפ' שנקרא מיתה דהיינו שאוכלשות. לעולם יונקים
תמיד מהגבורות ולא מצד החסדים ואפילו. שעל ידי התענית
ים ומכים שמנקים ג"כ הקליפות מצד החסדים אבל מ"מ
אין להם יניקה אלא מנעשות אבל מהגבורות יש להם כח
לינק בכי כוחכם וז"ש הך קדמו יונק למות וזהו מ"ש רז"ל
במסכת מגילה פרק א' ונ"ל במסורת ועד כוש רת. ושמואל
חד אומר הודו בתחלת העולם וכוש בסוף העולם וחד אמר
הודו וכוש גבי הדדי קיימי כשם. שמלך על הודו וכוש כך
מלך בכל העולם כולו ואעפ"י דבריו אלו ואלו דברי אלהים חיים וחד אמר
הודו בתחלת העולם שהגלות החסדים דזעיר. כנ"ל שהם
נקראת תחלת העולם כי הזעיר נקרא עולם כנגד ו"ק שעלה
ושכיר ד' רוחות וכוש בסוף העולם שהוא הנוקבא דזעיר
שהיא בסוף הזעיר מקודה תחתית היסוד בסוד מעולם ועד
עולם וחד אמר הודו וכוש גבי הדדי קיימי הכונה שכו"ש
ג' שב"ה שמשם שכ"ה מעניין והוריין מך מהשכבה. ע"כ לא
שהוא הכונה הכונה לאחשורוש שהיה לו חיים. שלו בהודו' או"א
לכן אמר שהוא שהיא ענתה ועד כו"ש שפירוש חכמה וז"ש
גבי הדדי קיימי כסוד הב"א כחודש נסמך פוחה פרצוף
וכשם שמלך על הודו וכוש כך מלך בכל העולם כלו שהוא
בכל הפרצוף של הזעיר מ"ם שלו וז"ש שבע ועשרים ומאה
מדינה לאמר הם השתלשלות מלך על שבע ולבסוף מלך
על עשרים ולבסוף מלך על מאה הכונה שהוא שבקשלת
מלך על ז' בתחתונה דזעיר אבל בכח"ב שלו שהם כ' שב'
ואח"כ בכת' שלו שנק' ק' שב' ולכן היה הזעיר נשאר
בסוד דורמיטא כאשר אבאר לקמן בע"ה וזה מליצה מלשון
דין בסוד הקטנות. בימים ההם כשבת המלך אחשורוש
על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה הכונה היא שבימים
ההם כשבת המלך אחשורוש שהוא הגמים דקליפות נכנס
על כסא מלכותו שהיא כנגד דקליפות. נגם ועתה שהביהה
נק' כסא דאחשורוש הכונה שהיה כח לא"א דנגה להזדווג
בימיו וזהו כשבת אותיות כבב"ת שהיה הגוף שכב עם
הדכור' שלא היה בשושן הבירה. שהוא עם דא"א שנקרא
שושן בסוד שפתותיו שושנים וז"ם כשושנה בין החוחים
ג' שהם שושנה ג"' אבות וכ"ת הכן לבידה שאמר
שהיא מלכות דאצי' היתה בין החוחים בין הקליפות שהוא
א"א דזעיר דנגה שנקרא אחשורוש וזמן וז"ש כשושנה
בכף הדמיון להאחזות שלא היתה מחמת ח"ו בין הקליפות
אלא לפי שעה שנודע ונקרא' מלכות כבוד כ"י כמ"ש בפ'
בראשית אוף סכנת ישראל את כה י"ב מכילן ודרמזי
דכתרתי לא מקבלים סטרא שהוא י"ב תיקוני דדיקנא דא"א

שאול שו ארכי הפה והנה זה כנגד זה עשה האלהים שג"כ בקליפה או"אי דנוגה מזדווגי' ע"י הי"ג תיקונים דדיקנא דאחרכי הפה שנקרא שושן הבירה שכן בירה בג' אלהים בריבוע ר' וי"ב אותיות המלוי וה' אותיות הפשוט שהוא סוד שושנה דאית בה י"ג עלין וה' עלין אחרנין ע"ש בזוה' וזה שאמר בשושן הבירה שעל ידי השפע שיצא מהפה דא"א דקליפת נגה היה כח לזווג או"אי דנגה ביחד שהקליפה היא כקוף אחרי בני אדם ורוצה להדמו' לקדוש·

בשנת שלש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו חיל פרס ומדי הפרתמים ושרי המדינות הכוונה הוא בשנת שלש ראשונות דקליפה נגה שהם א"א ואו"אי למל"כו ירצה בעת שנתקנו הג' רא' מל"כו על קכ"ז מדינות דזה שכן למ"לכו בג' קכ"ו וז"ש רז"ל במדרש רבה לכבן אמרי אמר לו הקב"ה אתה חלקת את בנין ביתי שאמר רומיה אמין שיתין פתיי אמין שתין חייך שאני חולק מלכותך וימלך מאה ועשרים ושש מדינה ומה תלמוד לומר קכ"ז אלא כך אמר הקדוש ברוך הוא אתה עלית עליה אחת לביתי מפלך שאמר מי בכם מכל עמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלים אשר ביהודה אף אני נותן עליה תוספת אחת משלי שהוסיף לו מדינה אחת בחשבון הה"ד שבע ועשרים ומאה מדינה הכוונה הוא בשנת שלש למלכו לא היה מולך אלא על ע' ספי' דזעיר כמנין למלכו שגימט' קכ"ו ובשביל שנתן עליה א' לירושל' נתן לו גם כן השביעית שהיא פרצוף דנוקבא דזעיר שנקרא ירושלים כנודע ומל"ך על קכ"ז מדינות אם כן היה המלכות העיקרית שלו בלבד כמנין למלכ"ו ואחר כך הוסיפו לו עוד אחת שהיה עשר אורות פנימיות דנוקבא דזעיר אבל מזעיר עצמו לא לקח אלא ו' אורות בלבד כן נ"ל·

גם נוכל לומר עם מ"ש האר"י ז"ל בדרוש הקליפות פ"ד ע"ש דמדוריהון דקליפות הוא מתחות היזו דאילנא דחיי ומותא כי כל הז' היכלין דבריא' דקליפה הם למטה מן היכל הז' העליון הקדוש דקדשי קדשים דבריאה דקדושה ובעת גלות בבל עלו הקליפות גם כן למעלה מהיכל קה"ק דבריאה שהם ג' ראשונות דבריאה ויכו מדי בהמה שהיא ממלכות דאצילות שיש לה למטה בבית הרחם שלה כמין ב' דדי בהמ' ולכן היה גלות מדי כ"ב שנה כמנין בהמ"ה ונתקנו הג' ראשונות דבריאה דקליפה ועל ידי זה היה להם כח לעלות כל גופם למעלה באצילות במקום הראוי להם שהוא כנגד כל אורך זו"ן דקדושה אבל לא בסוף מפתחתי רגלייהו בנוקבא דתהומא רבא ע"כ ע"ש · וז"ש בשנת שלוש למלכו שהוא היכל קה"ק דבריאה דקדושה הכולל ג' ראשונות דבריאה ובעת שגברו הקליפות ועלו ג"כ אותם הג' ראשונות דבריאה זהו למלכו כי מלכו גימטריא הדכ"י בריבוע שהיא מלכות

דמלכות דאצילות המתלבשת בהיכל קה"ק דבריא' כמ"ש האר"י זל"ה בדרוש מיעוט הירח בסוד אסת' היא בחי' נקוד' מלכו' דאצילו' כמו' לכי ומעטי את עצמך והיא מכתרת בראש הבריאה ולכן נק' אסת' וכנז' בפ' כי תבא דף רעו ע"א ובג"ד אסתר ליסב דסתרא' ואו ודא אהת' מלתא דאילנא טוב ורע אבל אם היא משכינת דאצילו' לית לה שיכוי הה"ד אני ה' לאסכיתי וכתיב אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן והכ' אחשורו' עשה משת' לכל שריו ועבדיו ירצ' הכוונ' שאחשורוש היה משפיע כל השפע שהיה ממשיך מנה"י דאו"אי לשריו ועבדיו שהם ח"ב דא"א דקליפ' וח"ב דאימא דקליפה שהם נקראו שרים · ועבדיו הם הו"ק דא"א דנגה דקליפה וז"ש ועבדיו הוא ו' עבדיו בסוד ו"ק והם חיל פרס ומדי ר"ל שהם חיילות דאו"אי המלבישים הזרועות דא"א ונקרא פרס ומדי למ"ש למעלה חדוהי ודרעוהי די כסף זו גלות פרס ומדי שהם ב' זרועות דא"א דנוגה ולכן נקרא הפרתמים כנודע באו"אי דקדושה דאצילות שהבינ' נקרא נהר פר"ת שהוא בגימטריא ה' פ' קול שהם ה' קולו' ה' החסדים של מים בסוד מקולות מים רבים שהמים הוא בחכמה וז"ש הפרתמים פר"ת ה' מי"ם ר"ל נהר פרת שהם ה' קולות ה' החסדי' של מים בסוד מקולות מים רבי' כשהמים הוא בחכמה וז"ש הפרתמים פר"ת ה' מי"ם ר"ל נהר פרת שהם ה' קולות שבבינה הוא יוצא מה' פ' מי' כמו זה גם כן בקליפות או"אי דנגה דאצילות ולכן נקרא פרס ומדי שהם או"אי שנקרא הפרתמים כנז"ל ושרי המדינות לפניו שהם הגבורות שנקרא דינים מלשון מדינות לפניו שהם מלפנים · ר"ל הפרתמים שהם החסדי' דאו"אי ושרי המדינות שהם הגבורות דאו"אי כולם הם מלפניה דאו"אי וזהו לפניו דייקא לכל' עשה משתה והמשיך להם שפע רב מנה"י דאו"אי דקדושה דאצילות ·

בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר ת"ת גדולתו ימים רבים שמנים ומאת יום הנה הרז"ל במסכת מגילה א"ר יוסי ברבי חנינא מלמד שלבש בגדי כהונה ונתעטף ועמד כתיב הכא ואת תפארת גדולתו וכתיב התם לכבוד ולתפארת · הכוונ' הוא שהא' בגדי כהונה הם בדיקנא דא"א שמתחילים מרב חסד עד ונקה שהם ח' בגדי כהונה שלבש הכהן גדול שהוא הא"א כמ"ש באדרא רבא דף ע"ם וגם כתב האר"י זלה"ה כי כל בחינת הדינים הם שערות וכול' הם מבחינ' כ"ה שהם הגבורות היכר הדינים כנודע · ונעלות' בסוד אור חוזר שהם סוד גבורות פוגעים בג' מקומות והם ג' וראשין דא"א גולגלתא ואוירא ומוחא ומתערבי בכולהו ונפקי מכלהו י"ג חיוורתי וי"ג נימין וי"ג תקוני דדיקנא הנה הי"ג תיקוני הוא שם מ"ה וי"ג נימין הוא שם ס"ג י"ב חיוורתי הוא שם ע"ב והג' שמות גימטריא ק"פ וז"ש בהראותו את עש"ר חבר ו' כתיב שהוא עשר ספי' של

ביה שכן כבוד של מלכו' כנז' בזוהר על פסוק בשכמל"ו
ברוך כבוד ה' ממקומו עיין בפרשת בראשית ובפרשת
ויקהל ואת יקר ת"ת שהוא יקר של ז"א היה אז גדולתו שה'
הח' בגדים שלבש כ"ג שהוא א"א ומשם נשפע לז"א כדיקנ'
שלו כנודע ימי' דכי' שמני' ומלאת יום רבה לומר שהדיקנא
דא"א השערות שלו מתערבים עם התלת רישין
ונפקי כחדא שהם ע"ב ס"ג מ"ה שגימטריא שמנים
ומלאת יום ועל ידי הדיקנא דא"א היה התיקון דאו"א
שהדיקנא הוא מכסה אותה כאדרת שער כנז"ל .
והנה הח' בגדי כהונה שלובש הזעיר שהם ח' תיקוני
דיקנא שהם מתחילים מן ורב חסד עד ונקה אז אחש רוש
לא הניח לירד למטה אל זעיר והוא לבש אותם בעצמו
ונתעטף בהם ועמד שעל ידי אותם התיקונים יש לו כח
והעמדה לעמוד ביחד עם בינה באופן שלא יתבטל תיקונו
וזה היה מלאה להם כזמן הנ"ל אבל אחר כך התחיל תכף
להתבטל כמ"ש לקמן בע"ה עוד נוכל לפרש ע"ד שכתבנו
לעיל בשם האר"י זלה"ה וכאן אאריך מעט יותר וז"ל
והוא כיון שנסתלקו אור הא"א מן האצילות גרם מיעוט אל
הנוקבא דז"א דאצילות ונסתלקו ממנה ט' ספירותיה
העליונות ולא נשאר בה רק אור נקודה בלבד ואז נתוסף
ונעשה תיקון אל קליפה דאצילות והוא כי אותם הט'
ספירות שנסתלקו מנוקבא דקדושה נתלבשו בשבעה
ספירות ראשונות של הנוקבא דזעיר דקליפה דאצילות
שהיא נקראת לילית הרשעה אשת סמאל הרשע שהוא
זעיר דאצילות דקליפה: ונעשה פרצוף שלם בי"ס .
והתיקון שנתוסף בסמאל זעיר דקליפה דאצילות הוא
שגם הוא נתפשט ונעשה פרצוף שלם בי"ס שלו מה
שלא היה תחלה רק ו"ק בלבד אמנם בענין האורות
שהוא הרוחניות שבתוך תשעים ספירותיו לא נתוסף
בו דבר רק בחינת ו' אורות של רוחניות בלבד הראשונים
שהיו לו קודם התיקון אמנם הנקבה יש לה עשרה אורו'
ומאירים בספירה ולכן היה נקראת יותרת הכבד דאתגבר'
על בעלה ושלטא על דכורא כנזכר בפרשת פנחס דף
רל"א ע"ב וז"ש בהראותו את עשר כבוד מלכותו ירצה
שהראה להם את עשר ספירות שהוא הכבוד של מלכות ו'
דזעיר דקדושה שהם י"ס רוחניות שבה ואת יקר ת"ת ירצה
בזעיר דקליפ' לא הראה כי אם יקר של ת"ת שהם ו' בחינו'
אורות של ת"ת בלבד שהוא ו"ק דקדושה וזה היה בלבד
גדולת ו' דזעיר דקליפה דאצילות ועל מה שהראה להם
ק"פ יום שהוא כ"כ זמן ארוך לא פחות ולא יותר הוא מובן
ג"כ עם מה שפי' האר"י בדרוש הפורים וז"ל הנה בבבל
היו חסידים ואנשי מעשה החרש והמסגר אלף והיו מתקני'
את המלכות נוקבא דזעיר במעשים טובים והיה צריך אז
שיסתלקו המוחין מן הזעיר כדי ליכנס בנוקבא שלו כי
כשהיא נכנת בסוד פרצוף שלם אז די לה מאור המוחים

היונאים אליה תמכו אבל כשהיא בסוד נקודה צריך
שיכנסו בה המוחים בעצמם כמו שהיה בעת בריאת
העולם בסוד ויבן ה' אלהים הצלע . ואם כן בבבל
השבעים שנה היה הזעיר בסוד הדורמיטא והאי
שבעים שנה כדי להעלותה כל השבעה ספירות דז"א
שהוא בין תרין דרועין שזה נקודה מקומה כנודע .
אז היתה אחור באחור פרצוף שלם בעשר ספירותיה
והמוחים דזעיר שהוא הפנימיות שלו עלו למעלה
ביסוד דאימא כדי לעשות מ"כ ואז נכנסו המוחים
דזעיר בנוקבא שלו כדי לבנותה ובתיקונה נבנה גם
כן בית המקדש שלמטה . ואז הזעיר נשאר בסוד
הדורמיטא ואף שבבבל גילה המוחים מסתלקים מהזעיר
ונכנסים בה מכל מקום יסוד דאבא שנקרא מרדכי
מידא דכיא אינו יוצא לחוץ אלא בהיות אור זה
נמשך בה זמן ארוך אז יצא מרדכי שהוא יסוד דאבא
כמו שכתוב בפרקים של מעלה והנה הנ"הי דא"וא
והם שלשה שמות שם ע"ב בנצח שהוא חכמה דזעיר
ושם ס"ג בהוד שהוא בינה דזעיר ושם מ"ה ביסוד
שהוא דעת דזעיר שהם החסדים ויש גם כן ביסוד
דא"וא שם ב"ן שהם הגבורה דזעיר וכבר נודע שהבנין
דזעיר נעשה מהחסדים והבנין והפרצוף דנוקבא
נעשה מהגבורות והנה בעת שנכנסים המוחים בזעיר
אזי הוא לוקח הכ' חסדים וגבורות והוא לוקח לעצמו
החסדים והגבורות הוא מוריש לנוקבא שלו לתיקון
פרצופה והנה בעת שנכנסים המוחים בתוך הנוקבא
אזי הגבורו' שהם נקראי' על שמה עמה' נתקנה פרצופה
בעת ספירותיה שהוא מגיע קומתה עד בין תרי
דרועין שהם שבעה ספירות דדכורא ומה שנכנס עתה
מחדש הם השלשה שמות בלבד שה' ע"ב ס"ג מ"ה
שהם גמטריא ק"פ והנה בגלות בבל היה אחשורוש על
ידי ביסוף גדול ממשיך הארת שלשה שמות הנ"ל כולם
בנוקבא דזעיר דקליפה בסוד מ"ש רז"ל על אמלאה
החרבה לא נתמלאה צור שהיא ברתה לילית ושפחה
כי תירש גבירתה אלא מחורבנה דירושלים וז"ש שעשה
משתה ושמחה ק"פ יום כדי להמשיך אותם האורות
דשלשה שמות דע"ב ס"ג מ"ה בתוך הקליפה נוקבא
דזעיר דקליפה והשבעה ימים היו כדי להמשיך גם כן
הכלים של פרצוף שלא שתגיע עד כנגד שבעה ספירו'
דזעיר. כמו שכתוב לקמן בע"ה וז"ש מאמר רז"ל וז"ל
שאלו תלמידיו את רשב"י ע"ה מפני מה נתחייבו שונאיה'
של ישראל שבאותו הדור כליה אמר להם אמרו אתם אמרו
לו מפני שנהנו מסעודה של אותו רשע אמר להם אם כן
של שושן יהרגו של כל העול' כולו לא יהרגו אמרו לו אמור
לנו אתה אמר להם מפני שהשתחוו לצלם אמרו לו וכי משוא
פנים יש בדבר אמר להם הם לא עשו אלא לפני' אף הקב"ה

לא עשה אלא לפני' שה"ד כי לא ענה מלכו ויגה כני איש עכ"ל המאמר הזה כולו מקשה והנה נלע"ד כי כבר נודע מה שמבינא באדרא רבא בתחלת דבריו של הרשב"י ז"ל הרשב"י ע"ה קרא לרבי אלעזר בריה אותביה קמיה ורבי אבא בסטרא אחרא ואמר אנן כללא דכלא:

והכונה היה כי כל התיקון של הרשב"י ע"ה עם חביריו היה כדי לתקן הזעי' כסוד קוים כמ"ש בתחלת האדרא עד אמתי ניתיב בקיימא דחד סמכא שהוא בסוד קו א' נעשה לו תיקון כדי שיהיה בסוד ג' קוים שעל ג' דברי' העולם עומד שהם הג' קוים ולכן יתיב ר' אלעזר מימין ר"ש ורבי אבא מסטרא אחרא דהיינו משמאל רבי שמעון ורבי שמעון יתיב באמצ' והם היו ראש הג' קוים וז"ש אנן כללא דכלא ר"ל דכל שאר ז' קוות התחתונים והכונה היה לתקן הזעיר מה שקלקלו הקדמונים בעונותיהם וכבר נודע באדרא שכל אחד מהחברים היה מתקן תיקוני' לפי השייך לשורשו כנודע ובעת שיצאו הדברים מפיה' כבר נתקן השורש למעלה מעצמו וע"י הדרושים נתקן כל התיקוני' על תיקונו ועל מתכונתו והנה שאלו התלמידים את ר"ש במה קלקלו ישראל באותו הדור בפרצוף דזעיר שנתחייבו כליה ח"ו ועתה אנו רוצים לתקן אותו העון ואז השיב ר"ש שהם יאמרו כדי שיתקן על פיה' מאחר שהם היו כללות פרצוף דזעיר מהג' קוים ימין ושמאל וא"כ על ידם יתקן התיקון של ישראל במה שחטאו וקלקלו שכן כתיב באדרא רבא דף קל"ה ע"א וז"ל תמינא אילין תיקונים דנהרין עלה והוו מחכאן מלה דפומיה לאתעטרא ולאסתלקא כל חד באתריה וחד הוו מתתקנן מפומיה דכל חד וחד סליק ואתעטר ואתתקן בההוא תיקונא דאתתקן הכא בהכל דכל פומא דחד מינן ובשעתא דחד מינן פתח פומ' לתקנ' בההוא תיקונא ההוא תיקונא הוה יתיב ומחכה למילה דנפיק מפומכון וכדין סלקא בדוכתה ואתעטר וכו' ע"ש ש"מ שתלמידיו של רשב"י ע"ה היו גדולי' במעשיה' הטובים שהיה להם כח לתקן כל העוות של ישראל ולכן ג"כ עתה בעת שפתחו פיהם ושאלו מפני מה נתחייבו וכו' תיכף הזה משכא התיקון שלהם למעלה דנפק מפומהון ובודאי בלי ספק שאמר רשב"י ע"ה כמו שכתוב באדרא רבא שאמר לתלמידיו קום רבי יהודה בקיומך ואתקין תיקונך וכן לכולם:

והנה השיבו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע כמו שפירש למעלה שאסורו' ברשע כיון שנהנו בסעודה שעשה כדי להמשיך מכ"ה דאו"א סוד האכי' כסוד אכלו רעים ושתיה בסוד שתו ושכרו דודים שהם או"א וזו"ן דמוגה והנה ע"י דברים שהוציאו מפיה' היה כאלו הם התוודו על כללות של ישראל מאחר
שכל

שכל כשמתם של ישראל הם מ"ם של זעיר וכבר אמרנו שפרס ומדי הם א"כ דזעיר וכשת שהיו נהנים מאותה סעודה היו מרחי' שהם חפצי' ח"ו בביטול הקדושה וקיום הקליפה ח"ו והיו מסכימים עמה' ולכן הם נתחייבו כלייה ח"ו מאחר שנעקר ממקומו ח"ו השורש ובודאי שגם האילן וענפיו והעלין והפירות שכל נעדר עמו לולי האחר' והמכבר אלף לא היה נשאר משונאי ישראל שריד ופליט · ולכן עם מה שהשיבו התלמידים לרבי שמעון דברי' אלו היה נחשב להם כאילו התוודו על חטאת' אשר חטאו כללות ישראל כישראל דלעילא והם היו רומזי' אל י' ספירותיו דז"א מאחר שהם תיקנו אותם כנודע באדרא ולכן היה כח בידם למחול עונותיה' של ישראל והנה שאל רשב"י ע"ה את תלמידיו א"כ של שושן יהרגו ושל כל העול' לא יהרגו א"כ מוכרח הוא שכל העולם כולו חטאו חטא אחר וצריך ג"כ שיתקנו זה התיקון שלהם כלומר טוב אמרתם על כפרת שושן ועל כפרת כל העולם צריך תיקון אחר והשיבו אמור לנו אתה כלומר אין כח בידינו לתקן העון של כללו' ישראל אלא אתה שאתה הראש שלנו שהוא כבתר דזעיר כנז"ל ואתה צדיק יסוד עולם כמ"ש בזוהר אדם פרשת חיי שרה שאמר הוא בעצמו די לי בעצמי שאני בעולם אני מגין על כל העולם שאני צדיק יסוד עולם וז"ש להם מפני שהשתחוו לצלם של נבוכדנצר דכתיב רישיה די דהבא והוא כנגד אריך דזעיר דאלי' דקדושה עשה האל נבוכדנצר ג"כ ותיקן ג"כ רישא דאריך דקליפה דכנגד וז"ש רשב"י ע"ה לחבריו בתחלת האדרא בעת שפתח תיכף אמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר וענו כלם ואמרו אמן וכתב הא"רי ז"לה הטעם שהתחיל ר"ש בפ' זה הוא להזהיר אל החברי' שח"ו אל יערבו במחשבתם דברי קדושה עם קליפה והנה הם י"א ארורי' בפ' כי תבא והראשון הוא ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה והוא א"א דקליפה ולכן התחיל ר"ש מפסוק ארור האיש רוצה לומר ארור מי ששם הקליפה הנקרא' פסל ומסכה בקדושה הנקרא כתר וזהו ושם בסתר בכתרו של עול' שהוא א"א שהוא כתרו של עול' המתכתר ומתלבש תוך כל האצילות כנודע וז"ש תלמידיו לר"ש אמור אתה שיש לך כח בידך לתקן זה התיקון בלי מחשבה זרה ח"ו כי ר"ש היה נגדר כתר דז"א כנ"ל.

והנה במה שהוציא מפיו ג"כ כאילו התודה לפני כללות ישראל ויתכפר להם שזה היה תלוי בידו ושאלו תלמידיו וכי משא פנים יש בדבר היאך זכו לנס והלא כאילו הריגו כל העולם כולו מאחר שפגמו בכתרו של מלכו של עולם אמר להם הם לא עשו אלא לפנים מירא' שמלך ואם ח"ו היו עובדים מאהבה היה נחרב העולם ולכן אף הקב"ה לא עשה אלא לפנים כדי שיראו מלפניו ויחזרו בתשובה ועכ"ז לא תקנו קלקולם בכל תיקוניו עד
שכא

שכל הרשב"י ע"ה וחבריו ותקנו הכל כמו שהיה בזמן שבה"מ היה קיי' ע"י שעסקו בחכמ' האמת כנודע באדרא. והנה ר"ש ע"ה אמר שלא נתעוררה הגזרה לכל ישראל במקומות מושבותם אלא על עון הצלם שחטאו בימי נבוכדנצר דהיינו בעת שאכלו מסעודת אחשורוש היה נגזר עליהם עיקר העונש אבל לא נגזר עליהם להרוג ולאבד עד שהשתחוו לצלם של המן אז נתגלגל עליהם הכל ג"כ עון הראשון אפילו שלא עשו אלא לפנים אז אירע להם כל מה שאירע אבל על כל פנים הקב"ה ברחמיו הצילם מידם.

ובמלאת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן וכו' במדרש רבה משתה שבעת ימים רב ושמואל חד אמר שבעת חוץ מק"ק וחד אמר ז' עם הק"ק ואלו ואלו דברי אלהים חיים חד אמר ז' חוץ מק"ק כיהוא מוכח ע"כ ש"ג מ"ה שהם הג' מוחים דזעיר שנכנסים בתוך הנוקב' דזעיר שהם ח"ב וחצי דעת שהם ה' החסדים אבל הגבורות שהוא שם ב"ן שממנו נבנה פרצוף המקבל נתגדל ונעלה למעלה עד חג"ת דזעיר ולכן הוא מוכח בפני עצמו שהז' ימים היה כנגד פרצופה. וחד אמר שהז' הם בכלל הק"ק שאלמלא התלת מוחים שמאירים בה איך היא מתגדלת שהגבורות לבד אינם גורמים הגדלות אלא מכח החסדים שם מ"ה שהם כסוד המים המגדילים את האילן א"כ מאחר שהג' לבדם אינם עושים שום תיקון אלא בהצטרפות החסדים לכן הז' שהם ז' בחינות גבורות מחסד עד המלכות אלו הז' הם בכלל הק"ק ע"כ. והנה נודע שנבוכדנצר ובלשצר ואחשורוש כלם טעו בחשבון הגלות ואחשורוש היה סובר שכבר נשל' הע' שנה וז"ש רז"ל כיון דחזא דמלי שבעין ולא איפרוק אמר מ'כלא איפרוק השתא ודאי לא מיפרקי אפיק ואייתי מאני דבי מקדשא ואשתמש בהון אתא השטן ורקד ביניהם והרג את ושתי ורזא דמלה שבאות' הז' ימים היה משתמש בכלי' של בה"מ שהוא כפרצו' עצמו של המלכות שכל פרצוף יש לה ג' כלים חיצון ואמצעי ופנימי והוא היה טועה באותם ק"ק יום שהיה סבור שכבר נמשך התלת מוחים שהם הארת פנימיות בתוך הקליפות ועתה רצה ג"כ להמשיך הכלים שלה עם הגבורות שלהם והיה רוצה לשבר הכלים שלה כדי שלא יוכלו ישראל לבנות ב"ה וע"י זה יהיה כח לקליפה שהיא ושתי אשתו בנ"ה של קליפת נוגה שתתקיי' פרצופם ולא תתבטל זווגם ואז ערבב אותם הקב"ה ע"י הג' קליפות שהם מבחוץ שהם רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת והשליכה לושתי מגדולתה ונפלה לנוקבא דתהומא רבא כאשר אבאר לקמן בע"ה.

והנה אמר ובמלאת הימים האלה שטעו והיה סבור שכבר נתבטל הארתה של הק"ק אורות בשמיני אז עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה

שהוא לכל החיילות הנמצאים אז למגדול ועד קטן רזא דמלה שהוא לכל הבחי' מבחי' הגדלות עד בח' הקטנות משתה שבעת ימים כדי להמשיך כל בחינת הכלים של הקטנו' והגדלות לקליפת נגה וז"ש בחצר גנת ביתן המלך שהם הג' כלים חצר הם הנה"י כלים חיצוניים. גנ"ת כנגד חג"ת כלים תיכוניים. ביתן כנגד חב"ד בסוד בחכמה יבנה בית בינה. והנה אמרו רז"ל בחצר גינת ביתן המלך רב ושמואל חד אמר הראוי לחצר לחצר הראוי לגינה לגינה הראוי לביתן לביתן וחד אמר הושיבן בחצר ולא החזיקתן בגינה ולא החזיקתן עד שהכניסם לביתן והחזיקתן. במתניתא תנא הושיבן בחצר ופתח להם ב' פתחי' א' לגינה וא' לביתן עכ"ל. אלו ואלו דברי אלהים חיים. שכה לפי האומר כל אחד לפי כבודו ישב שכוונה היה לאותו רשע להראות שכל התיקון והפרצוף של הנוקב' דאצילות דקדושה הוא עתה שם בתוך הקליפו' וכמו שהם ג' מקומות הפרצופים דקדושה וכל אחד גדול מחבירו ובכל אחד יושבים מלאכים וצדיקים לפי כבודם בעלי דיני' בכלים חיצונים בעלי רחמים בכלים תיכונים בעלי חסידו' בכלים פנימיים כך הושיבם הוא אנשי שושן להראות שכל הכבוד של הקדושה היא עתה בתוך הקליפות ממש כמו שהיה בקדושה. וחד אמר שהראה להם כמו שנבנה פרצו' המלכות מתחלה חיצון ואח"כ תיכו' ואח"כ פנימי כך עשה הוא שלא ישב אותם בפעם א' בכל השלשה אלא בתחלה הושיבן בחצ' והיה רוצה לנסות בזה אם כבר נכנסים אלו הג' כלים בקליפה אם לא. ועשה כמו שהוא בקדושה ולכן כשראה שלא היה מספיק החצר לבד להושיבן אמר בכל בלבו שבודאי נכנס גם כן שכלי התיכון וכשרא' שג"כ לא היה מספיק להושיבן הושיבן לביתן והחזיקתן אז אמר בודאי שכבר נכנסו כל הג' כלים בקליפה כמו שהיו בקדושה א"כ כבר נתבטל ח"ו הפרצוף דנוקבא ולא יבנה ב"ה ואז הוציא הכלים ונשתמש בהם כמ"ש לקמן בע"ה וחד אמר שלא הושיבן כי אם בחצר לבד שאמר מאחר שכל אחיזה של הקליפות אינם אלא בכלים החיצונים שהם בנה"י לכן לא הושיבן לכולם אלא בנה"י שהוא החיצון וכבר נודע שכלי החיצון הוא לבוש לכלי התיכון וכלי התיכון הוא לבוש לכלי הפנימי ולכן הושיבן בחצר ופתח להם פתח אחד לגינה שהוא כלי תיכו' וא' לביתן שהוא כלי פנימי כדי שיהיה להם כח להמשיך ולהוציא משם השפע משני כלים האחרים אבל לא הושיבן אלא בחיצון שכל הכח של הקליפות אינם אלא בכלי החיצון כנודע:

והנה נודע שהמלכות נקרא אדנ"י ויש לה י"ס ובכל ספי' יש לה שם אדנ"י הרי י"פ אדנ"י בג' תר"ן וזהו ס"ת של בחצ"ר גנ"ת בית"ן ס"ת תר"ן להורות שאין לקליפה יכולת ליאחז אלא בכלי החיצון

שמ תלבש בעולם העשיה שהוא מקום הקלי׳ והנה בכל כלי מהג׳ כלים יש י״ס וזהו בחג׳ הם נה״י דנה״י שהם י״בר א׳ כהו׳ גוף החיצון כנודע בדרוש פנימיות וחיצוניות ע״ש גנת הם חגת דנה״י ביתן הם חב״ד דנה״י וז״ש המלך בי׳ אל אדנ״י שהוא כלי החיצון המתלבש בעולם דתמן אל אדנ״י וז״ש בחצר גנת ביתן הג׳ הם של המלך שהוא של כלי החיצון שהם בסוד אל אדנ״י והנה לפי רב ושמואל הוא שמדברים בכלי החיצון הכולל י״ס • ומתניתין היא מדברת שהג׳ בחינת חצר גנת ביתן הם הג׳ פרטים היצון ופנימי ותיכון • ומ״ש שהושיבן בחצר ר״ל בכל הג׳ שבחצר שכל אחד מהג׳ כלים כלול מכל הג׳ וכל הג׳ שבפ׳ הוא מדבר בג׳ כלים שבחצר א״כ אין חלוק בין רב ושמואל למתניתין אלא שהוסיף עליהם ואמר שפתח להם ב׳ פתחי׳ א׳ לגינה וא׳ לביתן כדי שיקבלו שפע מאותם הב׳ כלים פרטים שהם החסדים שיוצאים משם לחוץ כדי למתק הגבורות שהם בכלי החיצון ואלו הב׳ פתחי׳ הוא סוד ב׳ פתחי׳ שצריך ליכנס כשנכנסים לבית הכנסת והם מלכות דמלכות ויסוד דמלכות ויש עוד פתח ג׳ שהוא יסוד פנימי שהוא נקוד׳ ציון והנה הפתח של כלי החיצון הוא נקר׳ מלכו׳ שערי צדק והפתח של כלי התיכון הוא נקרא שערי ירושל׳ והפתח של כלי פנימי הוא נקרא שערי ציון והנה הפתחי׳ שפתח אחשורוש לאנשי שושן הם שערי ירושלים ושערי ציון שמציון תצא תורה ודבר ה׳ מירושלם • שהוא השפע של חג״ת וחב״ד שהם מוחין דיניקה ומוחים דגדלות •

חור כרפס ותכלת וכו׳ במסכת מגילה פ״ק חור כרפס ותכלת מאי חור רב ושמואל חד אמר חורי חורי מלאכת המעשה היתה עשויה נקבים נקבים וחד אמר מילת לבנה הציע להם שמילת חור הוא לשון חיוור ואלו ואלו דברי אלהים חיים והכוונה הוא על מה שכתבנו שפתח להם ב׳ פתחים כנ״ל ובכאן מפרש מה הם הב׳ פתחים ואמר חור כרפס ותכלת מאי חור הכוונה כמ״ש בזוהר פרשת אמר דף ק״יע״ב ויקוב בן איש הישראלי כד״א ויקוב חור בדלתו רזא דמלה כתל ה׳ דשמא קדישא אלייט לאגנא על אימי׳ ורא הוא נקיב׳ דאיהו נקיב שמא קדישא ולמהדרי אקלא ורזא דמלה כן דרך אשה מנאפת זרזא דמלה ג״כ בכאן שנקב חור ביסוד דנוק׳ שנקרא דלת כדי להוציא הארת של כרפס ותכלת שהם חסדי׳ וגבורות כי הכרפס הוא בת״ת שהוא ירוק וגם התכל׳ הוא במלכו׳ ולכן חית גדולה בחור כמו ב׳ חיתין שהם ב׳ פתחים כנ״ל וז״ש חורי חורי שהם ב׳ נקבים מב׳ פתחים וחד אמר חור הוא לשון חיוור ר״ל הכוונה למה עשה שני פתחים כדי להוציא ב׳ מיני חיוור שהם ב׳ מיני הארות החסדי׳ והגבורות החסדים מן הת״ת שנקרא כרפס והגבורות מהנוקבא שהיא נקרא תכלת •

אחוז בחבלי בוץ וארגמן ירצה שהאחיזה של חסדי׳ והגבו׳ הם בחבלי בוץ שבחבר נודע שהוא״ו נקרא חבל כמ״ש בזוהר פרשת שופטים דף רע״ד ע״ב וז״ל בחבל דיחנק בה אחידן ה״א ה״א בה׳ אצבען דיד ימינא ובה׳ אצבען דיד שמאלא וחבל י׳ חניקא דילהון שמא דהו״יה מיתא דכמא ונחש וחיים לישראל והנה נודע שהיסוד דאבא והיסוד דאימא הם ב׳ ווין כמ״ש הא״רי זלה״ה בסוד וינא לגיין שיש לו תרי טעמי שהם ב׳ יסודות דא״וא׳ וז״ש אחוז בחבלי שאחיזה של שני אורות הם תלויים ואחוזים בחבלי בשני היסודות דא״וא׳ שהם ב׳ חבלים ובאלו הב׳ חבלים יש בה׳ ביסוד דאבא חסדים שהוא שם מ״ה וביסוד דאימא יש בה גבורות שהוא שם ב״ן ושניהם ביחד דהיינו השני יסודות דא״וא׳ נעשים דעת דזעיר כשהם נכנסים בזעיר אבל עתה בגלו׳ בכל היו נכנסים הב׳ בנוקבא ואז נעשים דעת דנוקב׳ וז״ש בחבלי בוץ וארגמן כי בו״ן גי׳ מ״ה וב״ן עם הכולל וארגמן הוא הדעת כמ״ש בפרשת תרומה דף קל״ה ע״א וארגמן דא שבועות רזא דארגוונא דתורה שבכתב דאתייהב׳ ביה כלילא מכל סטרין מימינא ומשמאל׳ כד״א מימינו אש דת למו ודא איהו ארגמן וגם בפ׳ תרומה דף קל״ט ע״א ארגמן דא כנופיא דכולא כל גוונין כחדא עכ״ל והנה בדעת כלולים דין ורחמים חסדים וגבורות מ״ה וב״ן ביחד וז״ש אחוז בחבלי בוץ שנכללים בדעת שנקרא ארגמן כנ״ל שנק׳ תורה שבכתב יסוד דאבא שנקרא תורה בתוך הבת שנקר׳ יסוד הבינה ושניה׳ ביחד הם דין ורחמים ומ״ש על גלילי כסף ירצה שהדעת של הנוקבא ע״י חטא אד״הר היה יורד בין תרין כתפין כנודע ובע׳ שהיו נכנסין היסוד דא״וא׳ בתוך׳ היה הדעת שלה עולה למעלה מהה כדר במקומו כמו בזעיר ומ״ש גלילי כסף ע״ש שהחסד שהם המים מתגלגלים ממקום למקום מחסד לגבור׳ ומגבור׳ לת״ת וכולי עד מלכות והנה שם ע״ב שהוא גי׳ חסד עם העשר אותיות והכולל בי׳ גלילי וז״ש גלילי כסף ועמודי ש״ש ר״ל שהחסדים מתגלגים בשם קצוותיה כנודע וז״ש עמודי שש שהחסדים הם ה׳ הויות בגי׳ ק״ל כמספר עמודי והם מתפשטים עד הוד ואח״כ כלולים ביחד ביסוד הרי עמודי שהם ה׳ חסדים ה׳ הויות שגי׳ עמודי מתגלגלי׳ ונכנסים כמ״ש שהוא היסוד; שלה ומשם אחר כך מתגלים ויוצאים לחוץ בסוד המלכות שבה:

מטות זהב וכסף הנה הר״ז״ל תניא א״ר יהודה הראוי לכסף לכסף הראוי לזהב לזהב א״ל רבי נחמיה א״כ הנח מטיל קנאה בסעודה אלא הם של כסף ורגליהם של זהב עכ״ל הכוונה הוא שאחשו׳ הרשע כיון להמשיך השפ׳ ולתקן הזו״ן באלו הז׳ ימים שעשה המשתה והנה מגינו שא״ן כל א׳ נקרא מטה • והנה תנינא בפרשת תרומה דף קל״ב ע״א וז״ל מטה אתייהיבת ליה ליעקב להתתקנא וע״ד יעקב תיקן צלותא דערבית גם בדף פ״ז ע״א וז״ל ומטה מונעת תמטר׳ דעמודא דאמצעית״

ובגין דא זווגא דילה באמצעיתא בין צפון לדרום והא אוקמוה רבנן הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים והנה זעיר נק' מטה וגם בפ' תרומה דף קל"ב ע"א וז"ל מטה ושלחן וכסא ומנורה ארבע אילין כולהו בשכינתא איכון ואיהי כלא ע"כ והנה בעת שהמשיך השפע לחוץ לזו"ן דקליפ' נוגה אז ישב כל א' על מקומה כמו שבקדושה הזעיר לוקח החסדים וגם הנוקבא לוקחת הגבורות והנה גם כן כל חסד גי' ע"ב שהם ע"ב תיבות ורי"ו אותיות כנודע וז"ש חסד חסדים שהזרוע ימין יש לו ג' פרקים והם ג' פ' חס"ד שהוא גי' רי"ו והחסד ג"כ הוא מתפשט עד היסוד כנ"ל שהם ה' בחינות חסדים וכן גבורה גי' רי"ו מתפשט גם כן כשם בחינת גבורה וז"ש הר"או לכסף הרא"י הוא בית תיבת ה"א רי"ו ר"ל רי"ו חסדים או רי"ו גבורות המתפשטים עד היסוד שהם ה' בחינות חסדים בזעיר וגבורים בנוקבא כנ"ל. והנה אמר ליה רבי נחמיה א"כ אתה מטיל קנאה בסעודה שהיה ראוי לכוללם ביחד ולחברם ולזווגם ביחד כדי שימתקו החסדים את הגבורות שא הן של כסף שהם הזכרים היו של כסף והרגלים של זהב שהנוקבא נקרא רגל כמו שאמרו בזהר פרשת לך לך פ"ו א' מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו דא מערב דאיהי קריבא תדיר ולא שכיך כמד"א אלהים אל דמי לך וז"ש שנתחברו שניהם ביחד כמטה א' בסוד השכינה לחברם ולזווגם ביחד והזכר למעלה שהוא כסף והנוקבא למטה שהוא זהב והחסדים ממתיקים הגבורות ולעולם אלו ואלו דברי אלהים חיים שזה מדבר קודם הזווג שהיה כל אחד בפני עצמו ורבי נחמיה מדבר אחר הזווג שנתחברו ביחד ונעשו הן של כסף ורגליהם של זהב על רצפת בהט ושש ודר וסוחרת הנה דרשו רז"ל ודר וסוחרת רב ושמואל רב אמר דרי דרי ושמואל אמר אבן טובה יש בכרכי הים ודרה שמה והניחה להם בסעודה והאירה להם לכל בעלי סעודה דבי רבי ישמעאל תנא שקרא דרור לכל בעלי סחורה הכוונה הוא על רצפת שהוא של עולם הבריאה שתמיד כמנהגת הבריאה מצורף ומחובר עם אבי' וז"ש רצפת מלשון נרפין וחברן עם הברית:

והנה אמר בהט שהוא אבני אקי"ק שהוא בהלא' שנבר' מכל גוונין ג"כ בהיכל קה"ק דבריאה נראה בו כל גוונים של אצילות והנה היכל קה"ק כלול מג' ספירו' והם ד' ספירות שהם חכ"ה והדעת הכלול מהחסדי' וגבורות שהוא כסא הכבוד דבריאה וזה נקרא ד' רגלי הכסא. והד' תחתונות דמלכות דאצילות שהם נהי"ס נקרא הכסא בעצמה והם ח' כל א' כלולה מחברתה נכח בחכמה חכמה בנצח. הוד בבינה. בינה בהוד. יסוד בחסדים. חסד ביסוד. מלכות בגבורה גבורה בחסדים בדי י"ו כמספר בה"ט וז"ש רצפת בה"ט לצרף נהי"ס דמלכו' דאצילו' עם חג"ד דבריאה. ואחר כך ושש שהוא שש מעלות

לבסא

לכסא. ודר וסוחרת הנה כתב רבינו האר"י זלה"ה שיש עשר שמות אהיה בעולם הבריאה וזו העשר שמות אהיה העיקרים כמנין רד"ו שהוא יסוד דבריאה שנק' היכל לבנת הספיר ששם מתגלים עשר אהיה ונקרא היסוד ודר שהוא מלכו' הדר שהוא הדור הגוף והדור הזקן בסוד מי שאו' סרי שאין בו הדרת זקן והוא גם כן מלשון דירה ששם דרים עשר אה"יה וז"ש רב אמ' דרי דרי שהוא נקרא ודר על שם עשר אה"יה שעומדי' שורות שורות כעשר ספירות דיסוד דבריא' כמו י' ספירות דכללות דבריאה. ושמוא' אמר אבן טובה שהוא דורש על יסוד בעצמו דבריאה שנקרא לבנת הספיר בסוד נופך ספיר ויהלום שהוא אבן טובה ככ"רכי הי"ם שהוא ביסוד דמלכות דבריאה ששם הוא אהי"ם במלוי יודין גי' כרכ"י הי"ם ודרה שמה ע"ש הדירה שדר לעולם ביסוד דמלכות שהוא סובבת אותה וז"ש וסוחרת שיסוד המלכות סוחרת ליסוד הזכר בסוד נקבה תסובב גבר וז"ש סחר"ת עם האותיות גימטריא תרע"א עם המלה. והניחה להם בסעודה שהוא בסוד הזווג כמ"ש אכלה ומחתה פיה והרא' להם לכל בעלי סעודה ר"ל שהוא נקרא לבנת הספיר ע"ש שמספר ומזהיר ומבהיר בסוד השמים מספרים. והוא מאיר לכל בעלי סעודה שהם כל האוכלי משלחן המלך שהם הצדיקים הגורמים זה הזווג של בריאה זו"ן דבריאה דבי רבי ישמעאל אמר שקרא דרור מאחר שמתגלה בו עשר אהי"ה שגימטריא רד"ו ולעולם אהיה בבינה שנקרא דרור חירות יובל ולכן על ידי הגלוי הארת הבינה בו נקרא ע"ש הבינה דרור והכוונה הוא שהיסוד הוא נקרא גבאי צדקה והוא בעל המכס מכל הק"ך צירופי דאלהי"ם המתחילים להתפשט מזעיר דבריאה עד מלכות דעשיה ומשם שהם לוקחים של מהקליפות להעלו' למעלה לאצילות הוא לוקח מתחלה מכס מהם למיין דוכרין ולמ"כ שלו עם נוקבתו שכן מכ"ס גימטריא ק"ך צרופי אהי"ם והנה על ידי הארה גדולה שנתגלה בפרצוף דנוקבא דאצילות שהוא יסוד דא"א היו מאירים כ"כ בבריאה שהיה די לו מצ"ה שקבל מלמעלה ולא היה צריך ליקח מכס מתתאין שהיה מספיק לו ממה שהיה יורד עליו מעילאין ולכן קרא דרור לכל בעלי סחורה כלל שעולה שזה דורש בהארה שמקובץ בתוך היסוד וזה דורש ביסוד בעצמו וזה דורש בהארה המתגלה לחוץ מהיסוד ואלו ואלו דברי אלהים חיים ולא פליגי וכל סדרוש שפירשנו הוא להראות שהקליפה היא כקוף אחרי בני נשא והיא מדמה עצמה לעשות בקליפה כל מה שיש בקדושה:

והשקות בכלי זהב וכו' הנה אמר במדרש רבה השקיותיו של אותו רשע לא היה אלא בשל זהב להראות שאחשורוש שלו לא היה אלא בכלי חיצון שהוא גבורות הנקרא זהב סולת. זהב שהוא רומז שיש ז' בחינות של גבורות לכל הגבורות בעצמם איכה כי אם

לבר

לבד ה׳ גבורות מחסד ועד הוד ואחר כך יש ב׳ כוללים ביסוד ובמלכות וזהו מלתא זו ז׳ בחינות של כללות דהיינו ה׳ פרטות וב׳ כללות וכן החסדים כמו כן וזהו ר״ת ה״שקות כ״כלי ז״הב היא ג״כ זהב והוא רומז על בחינת החסדים של הנוקבא שהם מבפנים ולא מבחוץ וזהו והשקו״ת בכל״י זה״ב ס״ת כ״ת וז״ס וניפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו והכן זה אבל מה שהם היו מתשמשים לא היה אלא בכלי החיצון ולא הפנימי וז״ס בכלי זהב שהוא נה״י הכלי חיצון וזה נקרא חיצון דאמון ומ״ש וכלים מכלים שונים להראות על ב׳ כלים אחרים תיכונים דחיצוניות שהם חג״ת ופנימיות דחיצוניות שהם חב״ד וכוונתו שיתה להמשיך הגבורה מיסוד הבינה שגם הוא נקרא יין המשומר משסת ימי בראשית למלכות דקליפת נוגה וז״ס ויין מלכות רב ר״ל שהיין של המלכות שהם הגבורות היו רב כסוד בחינת היסוד דבינה שנקרא רב שמשם היו נמשכים וז״ס רבותינו ז״ל ויין מלכות רב אמר רבא מלמד שכל אחד ואחד השקהו יין שהוא גדול ממנו בשנים הכוונה כמו שבקדושה המלכות נקרא אוצר הנשמות משם ביסוד שלה ובבטן שלה גנוזים כל הנשמות ושם הם נהנים מאותו יין דמשומר משסת ימי בראשית לכל אחד ואחד כפני ענמו כפי הבחינה אשר משם נחצבו שכל הנשמות נחצבו מתחת כסא הכבוד עילאה יסוד הבינה כנודע וידוע כי היין דמשומר הוא המ״כ ראשונים בעת בריאת העולם שהם גבו׳ ראשונ׳ משם באים כל המ״כ מעת בריאת העולם אם כן בכל זווג וזווג שנעשה מבריאת העול׳ ועד עתה צריך להקדים בסוד מ״כ ראשונים שהם הגבורות ישנים על כל המעשים עתה מחדש והנה אחשורוש הרשע כיון עצמו להמשיך היין מהגבורות ראשוני׳ של עת בריא׳ העולם אל הנשמות שהיו במלכות דקליפת נוגה כל אחד ואחד לפי בחינת שורש נשמתו וזה היה כדי ליתן כח אל ז״ון דנוגה לזווגם ביחד שבכל זווג וזווג של זו״ן דקדושה צריך מוקדים להם מ״כ מאותם הגבורות ראשונות וז״ס רבא מלמד שכל אחד ואחד השקהו יין שהוא גדול ממנו בשנים ר״ל מאותו היין של בריאת העול׳ שהוא נקרא יין המשומר בענביו משש׳ ימי בראשית ואלו הגבורו׳ נקרא׳ רואה דשבק בה בעלה שהוא חכמה כבינה כמו שראשונ׳ בזווג הא׳ דבריא׳ העול׳ וזה כלי מ׳ כלים שונים ויין מ׳לכות ר״כ ס״ת מסומ״ר ר״ל שהוא יין מן המשומ׳ בענבי׳ וכל הענבים שהם זו״ן וכל נשמות הצדיקים לוקחים מאותם הגבורו׳ שהוא מאותה הרואה דשבק בה בעלה וזה שכתב שהשקהו יין שהוא גדול ממנו בשנים ומ״ש ויין מלכות רב כיד המלך ר״ל שהפסוק מפרש על מ״ש ויין מלכות רב שהוא ריבוי יין כמה היה אותו הריבוי וז״ש כיד המלך ע״ד שכתב האר״י ז״ל ע״ה בעמק ברכה אפקיד רוחי ששתי ידיו של הבינה ס׳ אצבעות ימניים וה׳ שמאליים שהם עניין ה׳

אותיות מנצפ״ך כפולות שהם נעשים בחינת כלי אל המלכות להיות שם בתוכם המ״כ ואלו נמשכים לה משם בו״כו שבבינה שהוא חילוף שם אהיה שגם הוא כנגד ידך ואלו הב׳ ידים של המינה נעשים במלכות כלי בית קיבול להיות בתוכו המ״כ כיד ימינית ליד שמאלית שהם זו על גב זו ובתוכם המ״כ וז״ש כי״ד המלך אותיות יד״ך שג׳ בו״כו ששם המ״כ שהוא היין גנוז בתוך אותם הידים ואותן הידים כלולי׳ מחסדי׳ וגבורות מ״ה ב״ן. ומ״ש כיד המלך ר״ל שעיקר המשכת היין הוא מיד א׳ ולא משני הידים שהם חסדים וגבורות ביחד אלא מהגבורות לבד וזהו ג״כ המל״ך בי׳ מ״ה וב״ן דהיינו ה״מ של המלך הוא בי׳ שם מ״ה ואותיות ל״ך עם ב׳ אותיות בי׳ ב״ן וזהו כיד המלך כמו יד א׳ לבד של המלך שהם הב׳ ידים מ״ה וב״ן וג״כ כי״ד המלך עם הכולל גי׳ ק״ל וזהו הה׳ גבורות שם ה׳ הויות שגימטריא ק״ל ולא הה׳ חסדי׳ ואל זה כיון או׳ הרשע להמשיך מאות הכלי׳ של המ״כ שגבורו׳ שבתוכ׳ שה׳ בתוך כלי של המלכו׳ הנמשך מן הבינ׳ וז״ס והשקו׳ בכל זה׳ שהו׳ הכלי של המ״כ שהם הגבור׳ לבד ולא מהחסדי׳ שבתו׳ הכלי של המ״כ שא מהגבורות, שבתוך הכלי של המ״כ ככ״ל.

והנה נודע מדרוש ה׳ של המ״כ שבכל לילה צריך לעשות כלי מחדש בין בבינה בין במלכות בסוד אילת השחר שריחמה צר ובכל לילה היא כבתולה וצריך לעשות כלי מחדש וז״ס וכלי׳ מכלי׳ שוני׳ שר״ל שבכל לילה יש לה כלים אחרים אל בינה ומלכות והוא היה רוצה להשתמש באותם הכלי׳ של בהמ״ק שהם אותם הכלים של המ״כ שבכל כלי נקר׳ בהמ״ק בסוד מקדש עלא׳ מקד׳ תתא׳ שהם נקר׳ נקודו׳ פנימיות כנודע ולכן דרשו רז״ל וז״ל.

והשקות בכלי זהב וכלי׳ מכלי׳ כלי׳ שוני׳ משוני׳ מ״ל אמר רבא יצאת בת קול ואמר להם ראשונים כלו מפני כלי ואתם שונים ושותים בהם. הכוונה הוא שהכלים הם נחתמים בטבעת המלך באות׳ המלך שהוא אות׳ הבינה בסוד חות׳ בתוך חותם לבל ישלוט זר במעין חתום והוא היה פותח החותם של המלך וגלי׳ שעובר על חותם המלך הוא חייב מיתה לכן אירע להם כל מה שאירע להם כאשר נאמר לקמן בע״ה: ועו״ז היסוד׳ הפנימי׳ שהוא אותם הבינה שהוא כלי של מלכות עליו נאמר וכבודי לאח׳ לא אתן וזהו סוד אני ה׳ לא שניתי ולכן נקרא פנימיות הנקודה בסוד אסתר שהוא מסתרת ואוגר׳ פתחה לבל ישלטו החיצונים בה ובפרט בתוך הגלות בין הקליפות וזהו סוד דאט״ה בבנה בה שהוא גימטריא מ״כ הוא משמר את הכלי לבל ישלוט זר וגם יש גם כן מנד אימא ב׳ אהיה שגימטריא חותם ואלו הב׳ חותמות אט״ה חות״ם גימטריא מלכות וזה נקרא חותם המלכות.

והשתיה כדת אין אונס וכולי׳ בגמרא והשתיה

כדת אמר רב ענן משום רבי מאיר כדת של תורה · מה דת של תורה אכילה מרובה משתיה אף סעודה של אותו רשע אכילה מרובה משתיה · הכונה הוא הנה אמרנו למעלה שאחשורוש כיון עצמו להשקות בכלי זהב שהם הכלי׳ דנוקבא כנזכר לעיל אבל השתיה בעצמו לא היה אלא כדת של תורה ירצה כי הנה נודע כי בעת שנכנסי׳ הנה״י דאו״א בתוך הזעיר אזי היסוד של הבינה היא משלמת עצמה בחזה דת״ת ומשם ולמטה יצא יסוד דאבא ומתגל׳ לחוץ עד יסוד דזעיר כנודע ג״כ עת׳ בעת שנכנסו הנה״י דאו״א בתוך הנוקבא אז מהכתר עד החז׳ של הת״ת שלה הוא יסוד דאב׳ שהו׳ בתוך יסוד דבינ׳ אבל משם ולמטה הוא מגולה כנודע ·

והנה נודע מ״ש בפרשת ויקרא דף ד׳ ע״א על פ׳ אכלו ריעים שתו ושכרו דודים ת״ח באימון עילאין כתיב אכילה בלא שתיה מ״ט מאן דאו׳ ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא כתיב כאו אכילה וכו׳ ע״ש וז״ש והשתיה כדת ר״ל ו״ה שת״ה דהיינו זו״ן שכך ו״ה דהויה יש להם בסוד השתיה שזה להם ר״ל שכמו שיסוד דא״ו אזי בעת התלבשות׳ בזעי׳ אזי עד החזה דזעיר עומדים הב׳ יסודות כזוג א׳ בסוד אכלו ריעים מלשון אכלה ומחתה פיה ומהחזה ולמטה עומד היסוד דאבא מגולה לבדו בלי כיסוי ואז נקרא היסו׳ דאבא בסוד השתיה מפני שהוא משתנה בגוף דזעיר בלבד שהוא נקרא שתיה בסוד שתו ושכרו דודים הנה כמו כן בנוקבא ממש שם שוים בבחינה זו וז״ש ו״ה שתים כדת ר״ל שהזו״ן הם נקרא ו״ה ויש להם סוד השתיה הנה יסוד דאו״א כיחד כנ״ל מתלבשי׳ בסוד כד״ת שהוא ר״ת כ״תר ד״עת ת״ח הכונה שהתלבשות הב׳ יסודות דאו״א כיחד מן כתר דז״א או דנוקביה עד חזי ת״ת דזעיר או דנוקבא וז״ש כדת של תורה כנודע שהיסוד דאבא שנקרא תורה בסוד נובלות חכמה תורה היא ר״ל כמו התורה שהוא יסוד דאבא יש לו סוד האכילה שהוא יסוד דאימא עד החזה דזעיר וז״ש אכילה מרובה משתיה כי שני שלישי יסוד דאבא הוא מלובש בתוך יסוד דבינה ושליש א׳ בלבד הוא מגולה שהוא בסוד השתיה ולכן גם כן סעודתו של אותו רשע הי׳ אכילה מרובה משתיה וז״ש גם כן והשתיה כדת ר״ל ו״ה דהיינו בזו״ן ש״ת· הוא לשון יסוד שהוא כמו אבן שתיה ר״ל שנתיסד׳ ו״ה שהם ב׳ יסודות דאו״א עד כד״ת שהוא כתר דעת ת״ת· אין אונס אמר רבא מלמד · שכל אחד ואחד השקהו יין של מדינתו · רזא דמלה שאותו רשע כיון את עצמו להשקות יין משורש נשמתו שיש לו כנגדו בקדושה כדי להמשיך ע״י שורש נשמתו בקליפה כנגדו בקדושה ויהיה לכל אחד ואחד אחיז׳ בקדושה וז״ש אין אונס כדי שלא יתערבו החיילות אלו עם אלו אלא כל אחד ואחד יתחזק בשורשו והנה מפרש הפ׳ שהכוונה של אותו רשע

היה להדמו׳ עצמו אל חכמ׳ דקדו׳ מאחר שהוא היה משורש אבא דקליפה כנז״ל בפ׳ בשנת שלוש למלכו ע״ש וז״ש כי כן יסד המלך שהוא החכמה יסד בדת׳ בסוד ה׳ בחכמ׳ יסד ארץ שהחכמה נתייסדה במלכות כל הנשמות של ישראל כבשנה בסוד העבורים מכי בשן שם בת״ת דנוקבא הוא אוצר הנשמות והוא נקרא רב ביתו כי האצל של הת״ת הוא יותר רב וגדול מכל הגוף שלה וז״ש על כל ר״ב בי״תו ירצה שמתחלה נכנסים בכתר שלה כל בחינת נשמות וז״ש ע״ל שהוא למעלה מעשר ספירותיה ואחר כך נכנסים ומתקנים בדעת שלה ואז נעשים ה׳ גבורות או ה׳ חסדים וכל אחד כלול מעשר הרי נ׳ כ״ל · וזאת שהדעת נקרא כ״ל ואח״כ מתקבצים כולם בת״ת בסוד העיבור בבטן אימא ואח״כ בעת הלידה יוצאי׳ משם ונכנסי׳ ביסוד ובמלכות שבה כדי להוציאם לאויר העולם וז״ש בי״תו בי״ת ו׳ שהוא יסוד ומלכות שבה וז״ש כי כן יסד המלך על כל רב ביתו שכך יסד החכמה את המלכות שהוא אוצר הנשמות ואותו הרשע כיון גם כן את עצמו לזה להתיישב כל אחד ואחד על תיקונו וז״ש לעשות כרצון איש ואיש שהם הב׳ יסודות דאו״א שנקרא איש איש או״ם ר״ל כדי להדמו׳ עצמו אליהם בקוף אחרי בני אדם או נוכל לומר שהוא לפי שכתבנו למעלה שהיסוד דאו״א נכנסים בראש הנוקבא דזעיר והיסוד דאבא הוא מתגלה ומתפשט עצמו לחוץ מהיסוד דנוקב׳ כאשר אבאר לקמן בע״ה וזהו שמפרש הפ׳ הטעם הוא שהשתיה היה כדת של תורה אכילה מרובה משתיה כי כן יסד המלך ר״ל שכך נתייסדה והושת׳ היסוד דאבא בתוכה שמתחיל להכנס מכתר שבה ומתפשט בקו האמצעי שלה עד שמתגלה לחוץ מהיסוד שלה וז״ש ע״ל כ״ל ר״ב בי״תו שהוא כתר דעת ת״ת יסוד מלכות והנה עד הב׳ שלישים שבו הוא מכוסה ביסוד דבינה ואז נקרא בסוד האכילה אבל שליש אחר הוא מתגל׳ לחוץ דיסוד דבינה ונכנס ביסוד דזעיר או ביסוד דנוקבא לפי הפרצוף שמתלבש בו כנז״ל ואז הוא נקרא בסוד שתיה כמו שכתב אחר כך ואם כן הוא אכילה מרובה משתיה ולכן גם כן השקוהו אותם כמו כן וזה היה לעשות כרצון איש ואיש רוצה לומר להדמות עצמם לב׳ יסודות דאו״א שיש להם אכילה מרובה משתיה · או יתכן לומר ע״ד שכתב האר״י ז״ל כי שת בן אדם הוא משורש יסוד דאבא ממקום המגולה המתלבש תוך היסוד דז״א ששם מתלבשת העטרה דיסוד דאבא והוא נקרא שת לסיבת היותו כנגד היסוד שהוא ו׳ זעירא א״כ היסוד דזעיר נק׳ ש״ת ועוד כתב האר״י זלה״ה כי היסוד דזעיר נק׳ י״ה כי ב׳ יסודות א׳ דאבא וא׳ דאימא מתלבשים תוך הזעיר וכל א׳ מהם יש בו ה׳ חסדים וה׳ גבו׳ והנה ה׳ חסדים באימא הם מתפשטים בזעיר בחג״ת נ״ה ולא ביסוד כי עד הוד התפשטות אבל ה׳ גבו׳ דיסוד דאימא מתפשטים

כולם

כולם ביסוד דזעיר וגם הה׳ חסדים וה׳ גבורות דיסוד
דאבא כולם יורדות אל היסוד דזעיר ששם מסתיים היסוד
דאבא ביסוד דזעיר ונמצא שיש ביסוד דזעיר עשר גבורו׳
וה׳ חסדים הרי ט״ו בין כולם וגי׳ י״ה וכאשר תחבר מלת
שת כנז״ל עם אותיות י״ה הרי שתיה והנה היסוד דזעיר
נקרא שתיה אבל אותו השתיה שהוא יסוד דזעיר יש בו
אכילה מרובה משתיה שהם הגבו׳ שהגבו׳ נקרא אכילה
כמ״ש בזוהר פ׳ ויקרא ר״מ וז״ל אכלתי יערי דא גבורה
פחד יצחק עם דבשי הוד דרגא דהוד והיינו דאזלא שמאלא
עם ירכא שמאלא הרי כי הגבורות נקרא׳ בסוד אכילה
הכוונה הוא כי הם גורמים הזווג דזו״ן בסוד אכלה ומחת׳
פיה וז״ש אכילה גי׳ אדנ״י כי הגבו׳ הם נקרא׳ בסוד נקבה
וז״ש בר״מ דרגא דהוד שהו׳ אדנ״י סוד אכיל׳ שהם הגבור׳
וז״ש והשתיה כדת של תורה אכילה מרובה משתיה ר״ל
כמו היסוד של זעיר שנק׳ תי״ש שכתב ויש בו גבורות
יותר מהחסדים שהוא סוד אכילה מרובה מהשתיה שהם
החסדים מים שנקרא בסוד השתיה אף סעודתו של אותו
רשע אכילה מרובה משתיה והנה מפרש הפסוק הטעם
שהאכיל׳ מרובה מהשתיה שהם הגבורות שהם יותר
מהחסדים וז״ש כי כן יסד המלך שהוא יסוד המלך דהיינו
יסוד דזעיר שהוא על כל רב ביתו כמ״ש הלר״י ז״לה בספר׳
דצניעותא בסוד אמרה שבת לפני הקב״ה לכל נתת בן
זוג דהיינו אל כל אבר ואבר שיש בזכר יש לו כנגדו כ״כ
זכרים כמוהו חוץ מהיסוד שלו אין לי אבר כנגדו והשיב
הקב״ה כנסת ישראל יהיה בן זוגך דהיינו שהזווג של זה
האבר אינו מבחוץ בסוד חיבוק ונישוק אלא כנסת ישראל
דהיינו שהיסוד דזעיר שנקרא ישראל יכנס בתוכה בסוד
הזווג יסוד דכורא בתוך יסוד דנוקבא וזה הזווג יסוד עם
יסוד הוא יותר חשוב מכל הזווג של שאר האברים מהגוף
שלה עם הגוף דדכורא וז״ש כי כן יסד המלך על כל רב
ביתו שהוא ביתו ו׳ חבר בית היסוד דזעיר ליכנס בתוכה
והנה נודע כי הפרצוף דנוקבא היא נבנית ע״י הגבורות
דזעיר ולכן הם ביסוד דזעיר הגבורות מרובים מהחסדים
הוא כדי ליתן לביתו שהיא הנוקבא לתיקון פרצופה ע״י
הגבורות. ותחלה בעת שהיא עדיין באחוריים שלו אז
מאירים בה הגבורות לתיקון פרצופה ואח״כ בעת הזווג
נותן בה החסדי׳ גם כן וש׳ זה כיון ג״כ אותו הרשע להשוו׳
עצמו לקדושה כדי לעשות כרצון איש ואיש שהם השני
יסודות דאו״א שנקרא איש ואיש שכמו שהם משפיעי׳ שפע
בתוך יסוד דזעיר אכילה מרובה משתיה שהם הגבורות
מרובות מהחסדים לכן ג״כ הוא עשה כך אבל לפי דברי
רז״ל שאמר לעשות כרצון איש ואיש כרצון מרדכי והמן
שהם היו שני שרים גדולים מרדכי איש יהודי. המן דכתיב
איש צר ואויב דהיינו כנגד יסוד דזעיר שנקרא מרדכי ע״ש
שיסוד דאבא מתלבש בו שנקרא מרדכי כמ״ש לקמן בע״ה

והמן

והמן שהוא יסוד דזעיר דקליפה הכונה היה להוציא כל
השפע מיסוד דזעיר ולהשפיע ביסוד דזעיר דקליפה
כדי ליתן גם כן כל השפע ברחם נוקבא דקליפה בסוד
ושפח׳ כי תירש גבירתה אבל הקב״ה ברחמיו השיב גמולו
על ראשו כמ״ש בע״ה:

גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים וכו׳ דרשו רז״ל
בית הנשים מבעי ליה אמר רבי אבא בר כהנא
מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו היינו דאמרי אינשי
איהו בקרי ואיתתיה בי בוציני עכ״ל והנה כמו שאחשורוש
כיון עצמו להראות את יופיה שהיא מלכות דנוקבא לילית
שיש לה עשר ספירות שלימות עם עשר הארות של מלכא
דקדוש׳ והנה לילית שהיא נוקבא דזעיר דנוגה היא היופי
של אימא דנוגה וזהו להראות את יופיה והנה גם ושתי
המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות הכונה שמלת
גם הוא לשון רבוי כסוד אתין וגמין ריבויים הם ר״ל
שהנוקבא לילית נקרא׳ יותרת הכבד כנז״ל שיש לה עשר
אורות אבל הדוכרא אין לו רק ו׳ אורות והכוונה שעיקר
המשתה של ושתי היתה יותר מאחשורוש ושמה נרמזה
עליה שכן ושתי אותיות שתו״י שעיקר שתוי יי״ן שהם
הגבורות היתה היא שהמשיך כל הארות של מלכות בתוך
המלכות דקליפה וזהו שגם היא נתכוונה יותר להראות
את יופיה של נוקבא דזעיר דקליפה יותר מאחשורוש שהוא
לא המשיך כי אם ו׳ אורות בתוך זעיר דקליפה אבל ושתי
שהיא אימא דנגה המשיך בנוקבא דז״א דקליפה עשר
אורות וזה גם ושתי ריבוי היה המשתה של ושתי יותר
מאחשורוש.

ו״ש בית המלכות שהוא מלכות נוקבא דזעיר
דקליפה. אשר למלך אחשורוש זהו רזא דמלה
כולם בחכמה עשית בסוד אבא יסד ברתא בחכמה יסד
ארץ וז״ש רז״ל ששניהם לדבר עבירה נתכוונו כי עבירה
גי׳ כ״לב וחז״יר שהם זו״ן דקליפ׳ ושניהם נתכוונו להמשיך
שפע לזווג זו״ן שהוא לדב״ר שהוא לשון זווג כמ״ש רז״ל
ראוה מדברת עמו בשוק וז״ש לדבר עבירה. לזווג הכלב
והחזיר שגי׳ עבי״רה וז״ש כמה דאמר איהו בי קרי ואיתתי׳
בי בוציני ר״ל הוא המשיך בה סוד הקרי דזעיר דקדושה
בסוד ושפחה כי תירש גבירתה שהיא מקבלת הטיפה
בסוד קרי אבל ואיתתיה שהיא ושתי המשיך בה בי בוציני
שהוא לשון בוצינא דשרגא שהוא הארת פנימיות דמלכות
דקדושה המשיך ושתי בתוך מלכות דקליפה וז״ש שמביא
תרגום שני בזה הפסוק וז״ל לחוד ושתי מלכתא
עבדת משתיא לנשי והוה מזגא להון חמרא אוכמא שהוא
יין שחור בסוד הגבורות בעת שמתפשטים בתוך הקליפו׳
נצבע בצבע שחור וז״ש והוה מזגא להון חמרא אוכמא
ואמר ואותיבת יתהון בפלטיא מטול דתחזיאהון עותרא
דמלכא והויין משאלין לה היך דמיך מלכא והוות מחווא

להון

להון. רזה דמלה שהראה להם כל השפע שלקחו היה מצד הקדושה וגילה להם כל מכתרות ומצפונות של הקדושה והראה להם באיזה בחינת מזדווגים הכח שלה למעלה שהם או״א דבנה והנה ע״י שביזו כלי בית המקדש והרא׳ לכולם כבוד עושר׳ לכן מה עשה הב״ה הרג לושתי והוריד לאחשורוש מגדולתו כסוד הרג את הנקבה וסירס את הזכר וז״ש במדרש רבה גם ושתי המלכה הגיע זמנה של ושתי ליגמס לשון כרת ר״ל שהגיע זמנה לכרות מן העולם ע״ש במדרש.

ביום השביעי כטוב לב המלך ביין. וכו׳ במדרש רבה אמר למהומן בזתא אמר רבי יוחנן באותה שעה קרא הקב״ה למלאך הממונה על האימה ואמר לו בזתא בוז ביתיה חרבונה אחריב ביתי׳ בגתא ואבגתא בוז וכבוז מלשון דריסה ומרמס או בוז כמו בום והוא יבום בריתו אמר רבי שמעון אמר הב״ה משחק אני עליהן אביא גתיות מאחורי הקוריים ופירש בערוך קר הגתיות הם הנשים מאחורי פי׳ מאחורי כלי האריגה סיתר ורגמתו איתא בירושלמי דפסחים בפרק אלו דברים וז״ל יונתן בן שאול אמר אפילו נשים מאחורי הקוריים יודעות שדוד עתיד למלוך: זתר תרגם רבי יעקב בר אביגא קדם רבי יצחק זכות ראה של אותו רשע וכרכ׳ כרכסת׳ כתי׳ פי׳ כך אמר קב״ה למלאך המשחית ראה זכות של אותו רשע וכרכום תכום ותדרום אותם כמ״ש ששניהם לדבר עבירה נתכוונו עכ״ל.

הנה רבינו האר״י זלה״ה בדרוש מיעוט הירח כתב וז״ל דע כי בבריאה יש בה כל הה׳ פרצופים כנודע ויש שם ז׳ היכלות כנגד ועיר דבריאה והם ז׳ היכלין דכורין ואלו הם דיוכר דשחרית הנז׳ בפרשת פקודי בזוהר וכנגדן יש ז׳ היכלין דנוק׳ דזעיר והם ביוכר דערבית והרי הם שבעה היכלין דכורין וז׳ נוקבין והם סוד ז׳ בשבעה מונקות וההיכלות האלו דפרשת פקודי הם משמשים בימי החול ומזדווגים אז ואלו הם נקבות בסוד מלכות עלמא דנוקבא וכנגדן ממש למעלה באו״א דעולם הבריאה עצמה יש ז׳ היכלות זכרים ונקבות גם כן בסוד שבעה בז׳ מונקות. ושבעה היכלות דאבא הם דכורים והם ההיכלות דיוכר דשבת דשחרית ושבעה היכלות דאימא הם נוקבין והם ההיכלות דיוכר דערבית דשבת ואלו הם שהיכלין הנכרי׳ בזוהר בפרשה בראשית דף כ״ג ע״ב בההוא זמנא שבעה היכלין היכלא קדמאה היכלא דאהבה. תנינא היכלא דירא׳ וכו׳ והנה העליונים שהם מצד הבינה הם נקרא׳ עלמא דדכורא ונקרא׳ ז׳ סריסים המשרתים את פני המלך ונקרא׳ סריסים ע״ד כה אמר ה׳ לסריסים אשר ישמרו את שבתותי אי אלו הם מסרסים עצמן בימי החול ואינם נפתחים אלא ביום השבת בלבד. ועוד יש ז׳ היכלין עילאין כל א״א דבריאה.

ועוד צריך לדעת כי הז׳ היכלין של כל אחד ואחד כפולים ומכופלים כי הנה כמו שיש ו׳ היכלות מתתא לעילא עד היכל הרצון דיוכר דחול שהם של ז״א עוד יש בהיכל הרצון עצמו שהוא ת״ת דזעיר שיש בו ו׳ היכלין אחרים בתוכו וז״ש ו״ו כפולה: וכן בהיכל קה״ק שהם כח״ב שלו יש שם כללות כל אלו. ויש שם היכל אהבה אחר יותר עליון. ונמצא כי יש היכל אהבה תחתון והיכל אהבה עליון וכל בכל הפרצוף מהה׳ פרצופים יש בהם כללו׳ כל הנ״ל וז״ש ביום השביעי כטוב לב המלך ביין ואמרו במדרש רבה וז״ל ר׳ יודן ורבי לוי בשם רבי יוחנן כל מקום שנאמר במגילה למלך אחשורוש במלך אחשורוש הכתוב מדב׳ וכל מקום שנאמר למלך סתם קדש וחול עכ״ל והנה מ״ש כאן כטוב לב המלך ביין הוא מלך סתם והוא מדבר קדש וחול. ירצה ממש שמדבר בלשון חול הכוונה היא כטוב לב המלך שהוא בכף הדמיון לטובה ולא הטו בה עצמה דהיינו שהוא היה סבור מאחר שהשלים גם כן הז׳ ימים ולא אפרוק וטעה והיה כטוב לב והיה סבור שכבר ח״ו נתקלקל פרצוף דנוקבא דאצילות דקדושה ואין לה עו׳ תקנה ח״ו ככז״ל אם כן בודאי ישארו ישראל בגלות ולא יגאו עוד לעולם אבל טעה ולא נשלם טובתו ח״ו ונהפך אליו לרעה וז״ש כטוב לב המלך בעיניו היה טוב ולא היה טוב אלא רע לו לעצמו וע״ד שנדרש על המלך דקדושה כאמר כמ״ש כטוב בכף הדמיון כי נודע מה שמביא האר״י זלה״ה כי טוב נקרא הגבורה כי הוא סוד שהגבורות יצאו תחלה ונתגלו לחוץ טרם החסדים ומקבלי׳ אז הארה גדול׳ בתחלה בהיותם מגולות וז״ם הפ׳ טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת כי יותר טובות ומאירות הם הגבורות הנקראים תוכחות להיות מגולות יותר מהחסדי׳ הנקראי׳ אהבה לסיבת היותם נסתרים ומוכסי׳ והנה בעת שמתגלי׳ אותם החסדים אז הם יותר טובים מהגבו׳ וז״ש כטוב לב המלך ר״ל שכבר נתגלו ביום הז׳ שנקרא מלכות יו׳ השבת ונקרא שביעי ע״ש שנתגדלו ועלו עד כנגד חג״ת דזעיר שהוא ז׳ מדרגות ז׳ ספירות דזעיר ואז נתגלו בתוה דמלכות שהוא נקרא לב כנודע ושם משתיימ׳ יסוד דביכ׳ ואז נתגלו הגבורות לחוץ ואז היה נקרא כטוב לב המלך בכף הדמיון ולא הטוב בשלמות שעדיין לא נתגלו החסדים וזם כטוב לב המלך ביין שהם הגבורות וכבר היה לה תיקון גמור אז אמרה עתה שנשלם קיצת׳ של אותו רשע נתגבר׳ היא באותן הגבורות דבינה כדי לעשות נקמה בושתי המלכה שהיא בלילית סבתא כי איבא לילית זעירתא עולמתא אשת המן שהם זו״ן דקליפ׳ אבל אחשורוש וושתי הם א״וא דקליפה כנ״ל ולכן אמר למהומן שהוא שר של החימה שר המשחית שיחריב בית׳ והנה מהומן הוא גבריאל שהוא לעולם שר המשחית וכוה לו שירד לתקן הקליפות ויחריב אותם ומפני מה אמר שיחריב ביתם וכו׳ אמר רבי

צחק זנות ראה של אותו רשע שהוא ר"ת של ור"ת ר"ל שהקב"ה אמר למלאך המשחית ראה הזנות של אותו רשע שהמשיך שפע מתוך קדושה של א"וא שהז' היכלו' שלהם נקראים פריצים שמפרסים את עצמם כל השבוע ומתגרים עתחיהם מלשמש עם הדכורים שלהם כיאם כשב' ואותו רשע המשיך השפע משם כדי לעשות זנות בתוך הז"ון של הקליפה וזהו ור"ת גימ' עם הב' אותיות סמ"אל ולילית שהם הז"ן דטמאה כמ"ש שמכיה לדבר עביר' כתשו"ו ככז"ל ולכן נוה המלכו' לז' הסריסי' המשרתי' פני המלך ש זס"ג ז' היכלו' דא"וא דקדוש שהם משרתי' פני המלכו' דא"ל לו שה' יגבשו כקמו' כמא"א דקליפ' ויחריב שרמוף וזהו כ' אלו הז' סריסי' הם הז' בחינו' גבורות שנק' ע"ש גבריא' כשל המבוח' והם ז' גבורות דז' היכלות דא"וא דבריאה שיחזירו השכעם היכלות דתמורות דא"וא דקליפה בעבור שכיוונו שניהם לדבר עביר' והעיקר היתה הז' כמ"ש לעיל כסוד אהבו כי קריוא ליתתי' בי בגויי ולכן אמר להביא את ושתי כדי לעשו' נקמה בה בתחלה:

להביא את ושתי המלכה וכו' בגמרא דרז"ל מלמד שהיתה ושתי הרשעה מביאה א' בנות ישראל ומפשיטן ערומות והיתה עושה בהם מלאכה בשבת לפיכך נגזר עליה שתפשט בשבת ערומה והיינו דכתיב זכר את ושתי ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה כאשר עשתה כן נגזר עליה עכ"ל והנה ביאר האר"י זלה"ה בדרוש הקליפות פ' ג' על מה שדרשו רז"ל על א' זלא"ה החרבה לא כת מלאה צור אלא מחורבנ' של ירושלי' כי ירושלים שהיא נוקבא דזעיר דקדושה כחרבה ונשארה בסוד נקודה לבדה ומד שהיא לילית הרשעה בדתה שהיא כי תירש גבירתה כמלאה ונעשית פרצוף שלם שמם שבתו' מירושלים שהם הט' ספירות הראשונות כנז"ל ועל זה באו במסכת חגיגה על פ' ואם לא תשמעוה במסתרי' תבכה נפשי מפני גוה מפני גאותן של ישראל כי בגד ניאלכנו ממקום אחר כי ענין חטא אדם הראשון וענין גלות וחרבן בית המקדש הכל ענין א' וזש"ה הכתוב השליך משמים ארץ תפארת ישראל כי ת"ת ישראל שהוא ז"א השליך מן השמים שהוא יסוד ס הת"ת שבו את הנוקבא שנקרא ארץ שהיתה שם כסוד ע' במקום החזה וגם שהנינה מכנגד כ"הי וזהו ולא זכר הדום רגליו שהם כה"י שבו וירד למטה מהיסו' שבו בסוד נקודה א' בלבד כנז"ל וזה סוד הפ' ומלכותו בכל משלה שנתבא' בתיקון נ"ו כי הוא סוד אדם רעשי שנת לב' בעמר קליפין שהוא נוקבא דז"א דאצילות שנקרא אדם רעשיה וזהו מ"ש בזוהר פרשת במדבר דף קי"ט ע"ב על פ' קולה כנחש ילך וכו ועל פ' נפלה ולא תוסיף קום בתולת' שהוא ענין זנבא ורישיה וכו' והענין הוא כי הנה לא נשאר נוקבא דזעיר דאצילות דקדושה רק בחינת מלכות שבה שהיא בחינת העשירית התחתונה שבה, ונשארו הט' ספירות

העליונות

העליונות שבה שבאו להיות' בעירות העליונה שבו ר"ז כנודע אלו ירדו למטה בנוקבא דקליפה ואלו הם' ספירות ראשונות נקרא רישא דאיהו שביעית לעפרא כי היא נתונה בין שקליפה בסוד עשר המסכן אבל בחינה אחרונה שבה הנקרא' זנבא שהיא לבדה נשארת באצילות והיא ששולטת בזמן הגלות ולכן אומות העול' שהם זנבא יש להם התגבור' בגלות הזה לפי שביאורים מה זנבא השולם' עת' אבל ישראל שהם רישא וביזוים יתהרישא דשביבית לעפר לכן הם בגלו' הזה ככנפי' ושפלי' תח' אותו' העול' הכק' זנבא עכ"ל.

ובזה תבין דואת תלה מה היתה כוונתה להפשיט בנות ישראל ערומות כדי לעשות מלאכה בשבת הלא הוא הדבר אשר דברנו שבנות ישרא' הסה"א פ' דנוקבא דאצילות שהיא נקרא בת לכן הספי' שלה נקרא' בנות ע"ש שמה והנה במלכות בכל ספי' שלה יש לה שם ב"ן א' והרי ס' פ' ב"ן גימט' תס"ח והוא כמספר הבנות עם האותיות ואם ואם לבנו יעדנה כמשפט הבנות יעשה לה ע"ש כפי הסבא ואם שהיו מפשיטים הקליפ' אותן הבנו' דקדוש ולוקח סבלי' שלה שה' נקראו בגדי יקר' ומלבשים את עצמו אותן הלבושי' ואיתו כל האורו' שהם פנימיות הכלים בלתי לבוש שהם האורו' דעשר שמות דש"ה כנודע' מבואר' בעשל' האצילו' בלתי לבוש אבל האורו' רפשמו' דב"ן ירדו ט' שמות למטה ואמת נשארה באצילות שכלי של מלכות שנשאר עם שהעשר כלים אבל הט' כלים ירדו עם האורות דט' ב"ן ונתלבשו בתוך השפחה לילית כי תירש גבירתה ובזה תבין הכ' שברות מלוקות של האר"י ז"ל איזה מהם ירד בבריאה ואיזה מהם נשאר באצילות עיין שם במקומם והכוונה שעשה עם בנות ישראל מלאכה דוקא בשבת הענין הוא כמו שאמר האר"י ז"ל וז"ל כי בימי החול יורדים העולמות ומתלבשים למטה שמורידתם כדי לבררת לסייע לבירור הנ' מלכים דמיתו וזה אין כח לעשות רק לז"א בלבד שהוא דכורא ולכן הם שש ימי החול לבד כי ו"ק דז"א הם הבוררים כל ימי השבוע אך ביום השבת שהוא כנגד המלכות או אין כח במלכות לברר שיש לה פחד מפני החיצונים שלא יתאחזו בה ולכן הדרכה על ידי כתמ"ס שנתקן בימי החול היא עולה בשבת ומעלה מ"נ ומתחברת עם ז"א ואז מוציאה כמו חדשות ע"כ.

והנה ושתי הרשעה כיון שעשה אדרבא להוריד המלכות בתוך הקליפות לעשות שם מלאכה גם כן כדי שיתאחזו בה הקליפות ואז לא יהיה לה יכולה לעלות פעם אחרת למעלה באצילות ואדרבה על ידי זה גרמה לה המיתה כמו שכתב בסבא דמשפטים בסוד הסקילה, דבר אחר ב במיתה דרע אכר' להוא סטרא אחרא. וכל נשמתין דהוו בההוא שעתא בנוקבא עמיה לון ונטיל לון אבל ברע לו ראשון כמתין כפיין לכל מה דאוסכא' משמשא ביסא ומיהן לון לבלה

וסימנא

ומתקנא לרזא דרזא קדישא דאתעסק בו פלישתאי ופלישו
כיה נרע לו על כן אוף הכא בעת שמלטו הקליפו׳ בבנות
ישראל כך כנזכר לעיל יהיו מפשיטין אותן ערומות כנזכר
לעיל והיו מפשיטין אותן ערומו׳ והיתה עוש׳ בהן מלאכה
כשב׳ כדי שיעלו לנט׳ מן הקליפו׳ ואדרב׳ ש׳ על ידי הנלא׳
שהית׳ עושה המלכות בין הקליפות היה נרע לו לקליפה
שהשכינ׳ היתה מברר׳ כל ניצוצו׳ הקדוש׳ שהיו בה אפילו מה
שהיו בה מעת בריאת העולם של שבירת הכלים אפילו
אותן הנשמות הוציא גם כן השכינה משם ולכן נשארה
הלילית שכתא שהיא אימא דנגה בלי חיות ובעת שלקחה
למעלה כל החיות ממנה ונעלה למטה כנוקבא דתהומא
רבא שלא היתה יכולה עוד לעמוד למעלה עם בעלה
אחשורוש בחבורא חדא כמודע בסוד משמטי רגלייהו
כנוקבא דתהומא רבא ואינם מניחים לעלות למעל׳ כמודע
בדרוש הקליפות פרק שני עיין שם ולכן גם כן נגזר עלי׳
הגזרה על ושתי שהיא היתה מרכבה אל לילית שכתא
כנזכר לעיל בסוד יפקוד ה׳ על צבא המרום במרום ואחר
כך על מלכי האדמה באדמה וזה שכתב להביא את ושתי
המלכה לפני המלך בכתר מלכות שהקדוש ברוך הוא אמר
למהומן שיעשה תמהון הראש של אחשורוש שיבלבל דעתו
כדי שהוא בעצמו יחריב ביתו מאחר שירא׳ שאין לו צורך
בה כאשר אבאר לקמן וזהו שאמר שטעה שהיה סבור
שצריך הכתר דמלכות דאצילות היא בראשה של ושתי
שהם התשעה ספירות עליונות דמלכות הנקרא ראש
ונקרא כתר וכוונתו היתה להראות העמים את יופיה של
כמות ביו״ן שסך בנות רחל שהיא היתה יפת תואר ויפת
מראה והיה רוצה להראות לעמים שכל היופי של רחל
לקחה נה״א דיוקא אבל הוא טעה בה שלא ידע שכבר
לקחה ממנה כל האורה של מלכות ואפילו מעט שהיה לה
מקודם מזמן שבירת הכלי׳ גם כן לקחה ממנה ולא נשאר
בה שום חיות כלל כדי שתוכל לחיות כדי שיהיה
ולזה הכתוב ·

ותמאן המלכה ושתי וכו׳ שכוונה היא מאחר שלקחה ממנה כל היופי א״כ היאך יהיה
לה יכולת ליכנס לפני המלך ולכן ותמאן · והנה כשאו׳
ושתי המלכה מורה שושתי היא עיקרית והשפע שהיה
בתוכה מהמלכו׳ דקדושה היתה טפלה אליה וז״ם מלכ״ה
ג״א אדנ״י וכשאומר המלכה ושתי מורה שהמלכות
דקדושה היתה שעיקרית אבל ושתי שהיא הקליפה היא
טפלה אליה · והנה כאן אמר ותמאן המלכה ושתי כי
ותמ״אן גימט׳ מלכ״ות ר״ל המלכות דקדושה מאן היתה
עמ׳ שכבר עלתה למעלה ואז היתה המלכות העיקרית
ושתי טפלה וז״ש המלכה ושתי המלכה קודם ושתי ולכן
ותמאן לבא בדבר המלך והכוונה היא׳ אשר ביד הסריסים
שב״ען הז׳ סריסים המשרתים פני המלך לקחו כל

השפע ממנה והחזירו אותה כנ״ל על הזנות שעשתה
וז״ש אשר ביד הסריסים שאחזה שקרושם בידם כל
הסריסים :

והנה סריסים ג׳ שכינס ר״ל שחזרה ההשפע׳ ביד שהוא ביסוד דנוקבא דמלכות
דאצי׳ כדי להעלות מ״נ להתחברה עם בעלה הזעיר
כנ״ל בסוד כי״ד המלך ע״ם ואז ויקצוף המלך מ״הר שה׳
שגבורו׳ הנק׳ מא״ד כנודע בסוד והנה טוב מאד זו מלאך
המות שהוא הכל גבורות בסוד גבריאל מלאך המשחית
וזהו וחמתו בערה בו ר״ל השם אותיות שהיה הוא לוקח
מהפרצוף דזעיר דקדושה נהפכו לו למשחית וזהו וחמתו
חמ״ת ו׳ אותיות בערה בו״ק שלו שהם ג״כ היו רוצים לנאת
ולהשחית אותו כמו שינחה מזכתי״ח ז״ל ותמאן המלכה
ושתי מכדי פריצותא הויא דאמ״ר שכיהם לדבר עבירה
נתכוונו ומאי לא אתאי אמר רבי יוסי בר חנינא מלמד
שפרחה בה צרעת במתניתא תנא בא גבריאל ועשה לה
זנב רזא דמלה בסוד אשה רעה צרעת לבעלה מאי
תקנתיה יגרשנה · הכוונה הוא אשה רעה שהיא לילית
בגי׳ ר״א רמו״ר ובעלה כמ״הל נקרא שו״ר וכאשר יתחברו
השו״ר והחמ״ור יחדיו אז הם נק׳ צרע״ת שכן שו״ר חמו״ר
גי׳ צרע״ת ר״ל שכאשר אשה רעה תזדווג עם בעלה אז
הם נקרא׳ צרעת ומאי תקנתיה שלא יזדווגו כמ״ש בזוהר
בבמה ד כתין דכר מזדווגי כהדא לא יכיל עלמא למיקם
קמייהו ומאי תקנתיה יגרשנה שיגרש אותם על ידי מצות
ומעשים טובים שלא יזדווגו ביחד וז״ש שפרחה בה בעצמ׳
הצרעת ולא עם בעלה להורות כי אין לה עוד זווג עם
בעל׳ מ״הר שפרח׳ הצרעת בה לבד׳ וז״ש ומתניתא
שבא גבריאל ועשה לה זנב · רזא דמל׳ להורות שעד עת׳
היה הראש והכת׳ דמלכות דאצילות שהם הט׳ ספירות
למט׳ בתוך הקליפות והזנב שהיא מלכות דמלכות דאצי׳
היה כמו שהוא למעל׳ באצי׳ ואז האומות שהם נקראו׳ זנבא
היה להם התגברות על ישראל בגלות לפי שהיה כיוונים
מה זנבא שהיה שולט בגלו׳ אבל בעת הזאת שעלו למעל׳
הט׳ כפי׳ למקומם באצי׳ ואז ישראל שהם מזוני׳ מהראש
עלו לגדולה כמו שכתוב לקמן ואז היה יורד הזנב
למט׳ שהיא מלכות׳ דמלה דאצילות והוא הוה מחי לכל
אומן דאשתכחי קמיה וז״ש שגבריאל עשה לה זנב
להורות שהוא מכה הראש זנב ולא מכה הראש שהראש
כבר אז נסתלק למעלה והזנב היתה שולטת שאז
בינה בסוף שבעים שנה שעדין היתה הזנב בתוך
הקליפות כדי להנקם מהם · ולאחר שושתי הרשעה
ראתה שאין בה כח לבא עוד ולהזדווג עם בעלה לכן
ותמאן לבא כנ״ל :

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים כו׳ רזא דמלה ויאמר הוא כמו שמבואר בזוהר

פרשת ויקרא דף י״ט ע״ב שהוא מל׳ רעותא וז״ל אסר אמרתי דנביתי ברעו נפשי דהא אמיר׳ רעותא הוא הה״ד הדנ״י אמר לשכון בערפל ועוד מה תאמר כפשך ואעש׳ לך וז״ש ויאמר המלך שהוא א״א דבריא׳ עלה ברעותי׳ להשפיע לחכמים שהוא ח״ב שכן חכמה ובינ״ה עם הב׳ תיבות גי׳ לחכמים ואות הא׳ דבינה הוא סוד הדעת המחברם חו״ב ביחד • והנה בחכמ׳ בעשר ספירותיו שלו הם עשר הויות • ובבי״נה בי׳ ספירותי׳ הם עשר אהי״ם וכאשר תחברם ביחד י׳ הויות וי׳ אהי״ה גי׳ ע״ת וז״ש יודעי שהוא מלשון וידע אדם את חוה אשתו שהו׳ מלשון זוג וזהו יודעי העתי״ם שע״י זוגם שמזוגים החו״ב ביחד נעש׳ ע״ת בנ״ל והענין הוא שבאריך דבריאה יש ז׳ היכלין כנז׳ בפסוק ביום הז׳ ע״ש • וההיכל קה״ק שבכל פרצוף שם הם כלולים שלשה ראשונות ביחד והנה הכתר שבא״א הוא מזדווג עם החכמה ובינה בנו שהם נקראים עתים כנזכר והם סוד הזווג מיניה וביה:

והטעם כיכן דבר המלך כנודע שנה״י דמלכו׳ דאצילת מתלבש בתוך כללות א״א ואו״א דבריא׳ שהוא כללות היכל קה״ק דבריאה • והנה היסוד והמלכות דמלכות דאצילות מתלבש בא״א דבריא׳ והנצח בחכה דבריא׳ וההוד בבינ׳ דבריא׳ וז״ש כ״י כ״ן הכף הוא כתר דא״א וכאשר יכ״ן גימטריא יסוד שהו׳ יסוד דמלכות דאצילות שנקרא דב״ר המלך הוא מלכות דמלכו׳ דאצילות שנקרא דב״ר כסוד לעולם ה׳ דברך נצב בשמים כמ״ש האר״י ז״ל ע״ש וז״ש כי כ״ן דב״ר גימ׳ פר״ו כסוד סוד ומלכות שהם פרים ורבים ביחד מיני׳ וביה כסוד עטר׳ שביסוד כנודע והנה היסוד והמלכות דמלכות דאצי׳ נעש׳ אח״כ הדעת דבריא׳ ושם בדעת הוא כלול החסדים הגבור׳ ביחד והנה החסדים הם בסוד ע״ב שגי׳ חס״ד ויש בו ד׳ יודין שגי׳ ת׳ וד׳ יודין בעצמם הרי ד״ת ודין הוא יסוד הדינים והגבורות וז״ש כיכן דבר המלך לפני כל ר״ל שהיסוד והמל׳ מתלבשים בתוך הדעת שנקרא׳ כ״ל וז״ש לפני כל שהוא לפנים של הדעת ששם מזדווגים ביחד החסדים והגבורות וז״ש יודעי דת ודין שמזדווגים ביחד ד״ת שהם החסדים ודין שהם הגבורות בסוד הדעת שכן ד״ת ודי״ן גי׳ דע״ת ומשם מתפשטין בו״ק דאריך עצמו וז״ש •

והקרוב אליו כרשנא שתר וכו׳ במדר׳ ובגמר׳ דרז״ל וז״ל אמר רבי לוי פ׳ זה כולו ע״ש הקרבנות נאמר כרשנא אמרו מלאכי השרת לפני הקב״ה אם מתקיים עבתו של אותו רשע מי מקרי׳ לפניך פר בן שנה שתר הי׳ מקריב לפניך שתי תורים ובני יונה אדמתא מי בונה לפניך מזבח אדמה כמה דאת אמר מזבח אדמה תעשה לי תרשיש מי לובש בגדי כהונה

ומשמש לפניך דכתיב תרשיש שוהם וישפה מרס ממרס לפניך את העופות מרסנא מי ממרס לפניך את הפלאות ממוכן מי מכין לפניך את המזבח כד״א ויכינו את המזבח על מתכונתו אותה שעה אמר להם הב״ה ישראל בני הם רעי הם קרבי הם אהובי הם בני אוהבי הם שהוא אברהם דכתיב זרע אברהם אוהבי מרומם אני קרנם כד״א וירם קרן לעמו •

והנה צריך שתדע שאלו השבעה הם השבעה היכלין דא״א והנה אמרנו לעיל בסוד ויאמר המלך לחכמים הם השלשה ראשונות כח״ב שהם ידעי העיתים י׳ הויות וי׳ אהיה ועתה אמר והקרו׳ אליו שכן הקרו״ב גימטריא שד״י אלי״ו גימ׳ הוי״ה אהי״ה הם כרשנא וכו׳ רוצה לומר מה שהם במוכים וקרובים אל א״וא דאריך ששם מלובש בתוכו יסוד ומלכות דאצילות ששניהם נקראים שדי כנודע ושם ביסוד יש כללות י״ם דבריאה כנודע וז״ש והקרוב אליו שהם קרובים דוקא באותו המקום שהוא בתוך היסוד ולא בנצח והוד ואמר מי הם אלו ואמר כרשנא וכו׳ שהם כרשנה דעת שתר חסד אדמתא גבורה תרשיש ת״ת מרס מרסנה נצח והוד ממוכן יסוד והמלכות הוא מלובש בא״וא דבריאה כנודע שהמלכות דמלכות דאצילות נעשה כתר דבריאה וכן מלכות דבריאה נעשה כתר דיצירה וכיוצא בהן וז״ש שבעה שרי פרס ומדי שהם א״וא דבריאה שנקרא פרס ומדי כנז״ל והז׳ תחתונות דאריך הם השבעה שרים שלהם וז״ש רואי פני המלך רוצה לומר שהם רואים פני המלכות דאצילות מפני שהם יושבים ראשונה במלכות כנודע שהב׳ עולמות בי״ע נקרא׳ בסוד המלכות ואריך דבריאה הוא נקראי׳ ראשון של המלכות והשבעה תחתונות שלו הם נקרא׳ יושבים ראשונה במלכות שהוא בסוד הישיבה עולם הנקבה בסוד תפלה דמיושב והנה הדעת הוא כלול בהק״ה שלו שהוא נקרא כרשנה והוא המזווג א״וא ביחד על ידי ב׳ מנצפ״ך פשוטים דאכא והם חסדי׳ שכפולים באימה והם גבורה וזהו כרשנה גימ׳ ב׳ פעמים מנצ״פך עם הי׳ כוללים וז״ש מלאכי השרת שאם א״וא כמה שכתב האר״י בסוד כתר יתנו לך ה׳ אלהינו מלאכים המוני מעלה שהם או״א שנקראים מלאכי אל כתר • והנה גם כן א״א וא״וא דבריאה הם נקראים מלאכי השרת שהם מלאכים אל מלכות דאצילות שיש לה שם אחרון משם מ״ב והוא שקו״צית שגימטריא תשר״ת והם אמרו לפני מלכות דאצילות כרשנא מי מקריב לפניך פר בן שנה שהם פרים ומיעוט רבים שנים שהם הב׳ פעמים פ״ר ב׳ מנצפ״ך רוצה לומר אם חס ושלום יתגברו ההיכלות דאחורות על היכלות דקדושה אם כן מי הוא שיוכל אז לקרבן ביחד ולזווגא ביחד

ומשמש השני

לפני פרים שהם אותם הב׳ פ״ר פר שהוא זוג או״א שאז
נוכרח הוא שחם ושלום יתבטל אותו הזוג אם כן
מוכרח הוא שתבטל עצמו של אותו רשע והטעם
הוא שאמרנו שפני המלך הוב פני המלכות שהיא נקרא
בסוד הזכר כמו שידעת שהיא מקבלת מלמעלה
נקרא ע״ש נוקבא ובעת שהיא משפעת למטה
בעולם בי״ע אז נקרא בסוד הזכר וזהו פני המלך
שהיתה אז בסוד הזכר כנודע וכפרט שבזמן גלות בבל
היה כל הנהגת העולמות ע״י מלך דאצי׳ שאז היה
הזעיר בסוד הדורמיטא כנודע וכב יכול לא שלט אולא
אלא היא כמ״ש לקמן בע״ה.

שתר זהו חסד והנה נודע מ״ש בזהר פרש׳ אמור
על פ׳ יומם יצוה ה׳ חסדו ר״ל יומם שהוא
חסד יצוה ה׳ חסדו שהוא חסד הראשון דאזיל עם כולהו
יומי שהם ו׳ חסדים עד המלכות והנה ג״כ בכונת שם
מ״ב צריך לכוין אות משם שקוצי״ת עם כל יום ויום ואח״כ
בשבת צריך לכוין השם כלו בפני עצמו וזה השם הוא בסוד
אותו החסד דאזיל עם כולה וז״ש שקו״צית גי׳ שת״ר ואות
ו׳ הוא סוד חסד ו׳ שיש לחסד הראשון ו׳ חסדים אחרים
כנ״ל או נוכל לומר כי הנה נודע שהחסד דזעיר החיצון
הוא אל״ף למ״ד האמצעי אלו״ה הפנימי א׳ א״ל אלו אלו״ה
לך הכל גי׳ של״ח וגם החסד דנוק׳ דזעיר דאצי׳ החיצון
א״ל האמצעי אל״ף שף למ״ד הפנימי אלף למ״ד גי׳ תקי״ב
הנה שלא תקי״ב גי׳ תת״ן והנה גם השורש של החסד הם
ה׳ חסדים כל א׳ כלול מי׳ הרי נ׳ חסדים והנה כל המספר
הנ״ל גי׳ תת״ק כמנין שת״ר וז״ש מי מקריב לפניך כ׳
תורים כנודע בפ׳ ויקרא דף ד׳ ע״ב וז״ל וקול התור מאן
הוא קול תור דא הוא תייר עילאה דאזדווג עימיה שהוא
הדכורא הנק׳ תור. וכספר דאגדתא אמר קול התור דא
תורה שבעל פה דתורה שבכתב נק׳ תורה שתם שבעל
פה אקרי תור ע״ש. והנה בין לרשב״י בין בספר׳ דאגדתא
דזו״ן השנים נקרא כל א׳ תור והנה כאשר תחבר שניהם
ביחד הם נק׳ תורים מיעוט רבים שנים. והנה בעל המחבר
הוא החסד כד״א ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא הוא
הנק׳ איש כי יקח את אחותו שהוא הנוקבא שלו מאן הוא
גורם הזוג ביניהם וז״ש כי חסד הוא שעל ידי טיפת החסד
היורד מהמוח דרך פי האמה דז״א הוא גורם הזווג ביניהם.
והנה אמרו מלאכי השרת לפני הב״ה אם אין אתה מבטל
עצמו של אותו רשע חם ושלום יתבטל החסד. אם כן מי
הוא יהיה שיכול לקרבם ולזווגם ביחד השני תורים שהם
זו״ן לכן תופר עצמו אד׳מתא הוא הגבורות שהוא מלשון
אדומה אדמימות הגבורות. והנה הנוקבא דזעיר הפרצוף
שלה היא נבנית על ידי הגבורות כנודע שהם פ״ר דינים
יונקים משם אדנ״י שכן א׳ הוא בציור רי״ו ונשא׳ דין והנה
פ״ר גי׳ רי״ו רי״ן וכאשר תחבר אדני עם פ״ר הרי גימטרי׳
במספר

במספר מש״ה שהוא רזא דמלה שהפ״ר דינים הם בונים
פרצוף דמלכות הנקרא אדנ״י כנודע והנה הבנין של
אדנ״י הם מאה אדנ״י בסוד אדני שגימטריא ס״ה וד״ל
אותיות מלוי המלוי דאדני ועם הכולל הרי מאה בסוד
המשכן שהוא המלכות היה גבוה מאה כנודע:

והנה כאשר תחבר פ״ר ואדני וק׳ אדנ״י הרי ס״ה
גימטריא אדמתא שהוא רומז שאין המלכות
שנקרא אדפי נבנית בסוד מאה אדנים אלא על ידי הפ״ר
דינים ואז נקרא אדמת״א מזבח אדמה שאז יש כח אל
המלכות לזבח ולחתך כל הקליפות בכח אדמה שהם
הגבורות שעל ידיהם היא נבנית בסוד פרצוף שלם ולכן יש
לה כח לזמר ולהכניע ולכפות כל המקטרגים אבל בעת
שהיא בסוד נקודה אז הקליפו׳ אוחזים בה ואין לה להתגבר
עליהם. וכל זה הוא בבריאה כנודע כי כאני׳ כאמר אני
ה׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן וז״ש מלאכי השרת מי
בונה לפניך מזבח אדמה מאחר שח״ו יתבטל היכל הזכות
שהוא הגבור׳ ומי הוא שיגין על המלכות שלא יתאחזו בה
הקליפות ולכן צריך שתופר עצמו. תרשי״ש הוא הת״ת
והוא נקרא היכל הרצון והנה ביאר האר״י זלה״ה שבהיכל
הרצון עצמו שהן ת״ת של אותו ההיכל יש בו ז׳ היכלו׳ אחרי׳
בתוכו וז״ש ו״ו כפולה. וז״ש תרשיש תרי שש כמ״ש בזוהר
שהוא רזא דמלה שרומז על היכל הרצון שיש בו ו״ו כפולה
והנה נודע שהת״ת הוא כולל כל הו״ק שהוא באמצ׳ הגוף
וז״ש תרשיש תרי שש דהיינו ג׳ פרקים של זרוע ימין וג׳
פרקים שבזרוע שמאלי. וג׳ פרקים שברגל ימין וג׳ פרקי׳
שברגל שמאל בסוד חסד חסדים גבו׳ גבורות הוד הודות
נצח נצחים הרי תר״י ש״ש שהוא י״ב פרקים והנה הזעיר
נקרא כ״ג של מעלה והוא לובש ח׳ בגדי כהונה של מעלה
והם ח׳ תיקוני דיקנא דא״א שהם מתחילין מן ורב חסד
עד ונקה שהם ח׳ תיקונים והם יורדים ומלבים עצמ׳ בתוך
הדיקנא שלו וז״ש כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן
זקן אהרן ר״ת ז״א שהוא דיקנא דז״א וז״ש ועשית בגדי
קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת שהוא ת״ת דאצילות
הנק׳ ז״א. וז״ש מלאכי השרת תרשיש מי לובש
בגדי כהונה ומשמש לפני׳ כד״א תרשי׳ שוהם וישפה
ירנה שהוא הזעיר דא״א דבריאה שהוא לובש ג״כ
בגדי כהונה ואם ח״ו יתבטל מי לובש בגדי כהונה.
וז״ש תרי שש שהם י״ב תיקוני דיקנא דזעיר ועם
הכולל הרי י״ג תיקונים ובתוך הי״ג תיקונים הם הח׳ בגדים
כנז״ל והנה תרי הרי שנים ושש הרי ששה הרי הכל ח׳ ואלו
הם ח׳ בגדי כהונה וז״ש תר שי״ש.

והנה ג״כ רומז הוא הזעיר ע״ד שביאר האר״י
זלה״ה בסוד האלף לך שלמה כי שלמה
הוא הזעיר מלך שהשלום שלו והוא נוטל תרין עטרין שהוא
בגימטריא אלף שהם ב׳ פ׳ כת״ר שנהם הד׳ שמות י״ה

יו״ד ה״י יו״ד ה״ה בכתף ימין יו״ד ס״ה יו״ד ה״י בכתף שמאל .. וכאשר תכה יו״ד ה״י הרי ש׳ עוד תכה יו״ד כה״ה הרי ר׳ס״ס ת״ק וכן בשמאל וזהו האלף לך שלמה בבחינה הזעיר אבל הנקודות של הד׳ י״ה גימטריא ר׳

יוַד הֵי יוַד הֵ׳ה בימין יוַד הֵ׳ה

יוַד הֵי בשמאל שהם ע׳ בימין וק״ל בשמאל ס״ה גימטריא ר׳ וז״ס מאתים שהם הנקודות לנוטרים את פריו שהם שומרים את פריו שהם האותיות בגימטריא אל״ף שהוא ר״ת ל״מטרים א״ת פ׳ריו כי האלף הוא הפרי והמאתים הם הנקודות והשומרים והנה ד׳ פ׳ י״ה במלוי הם י׳אותיות בימין וי׳אותיות בשמאל אבל הימין מלובש בתוך השמאל ושם הוא גנוז וטמיר ולכן אינו נראה כי שני פ׳ י״ה של כתף שמאל שהם י׳אותיות כך הכל אלף ומאתים ועשר כמנין תרסי״ט וזהו שהזעיר שהוא ת״ת נקרא תרסי״ם כנ״ל ונודע שהת״ת דאצילו׳ מלבים את י״ס פנימיות בתוך י״ס דבריאה .

ודהנה ת״ת דזעיר דאצילות מלבים בתפארת דבריאה ומכל שכן שהוא מלבים בת״ת דא״א דבריאה כנודע ואין פה מקום להאריך ולכן גם כן ת״ת דא״א דבריאה נקרא תרשיש ולכן התפללו מלאכי השרת לפני הקב״ה שלא יתבטל א״ו הת״ת שלו כדי שיוכל ללבוש א״ בגדי כהונה ולכן תופר עניתו וקלקל מחשבותיו והשב נמוט כראשו מדם הוא הכהן נודע כי הכהן והאוד הם הרחים השוחנים מן לצדיקים שהם צדיק וצדק רחל ויוסף ונודע גם כן שהיסוד דזעיר והיסוד דנוקבא כל א׳ נקרא עוף אך התפארת הוא כי היסוד דזעיר נקרא עו״ף ע״ש שיש לו ו׳ הויות שהם ג׳ גבורות וג׳ חסדים מגולים וג׳ הבדים ממתיקים הגבורות אבל כשעולה׳ ביסוד דנוקבא אז נקרא היסוד שלה יעופף שהוא מיעוט רבים שנים שהם כ׳פ׳ עוף א׳ שלה וא׳ של הזעיר וז״ש שמביא הזוהר פרש״ פ׳רף כ״ו ע״ב וז״ל עוף יעופף על הארץ הא אוקימנא דאיכון רזא דרתיכא וכה תכתלין רוח הקדש לסלקא לעילא דאינון תרי חד לימינא וחד לשמאלא - עוף לימינא ודא מיכאל יעופף לשמאלא ודא גבריאל דא לימינא ורא לשמאלא וכבין כך מקריבין תרין אילין רוח הקדש ושמאלא מענבר וזיין לתתא להיות אתר שמאלא לשמאלא וימינא לימינא ואתקשר אתתא בבעלה למהוי חד עכ״ל - ורזא דמלה עו״ף הוא יוסף שכך מספר דדין כמספר דדין וגם יעופף הוא בימין יסוד דנוקבא וז״ם שמביא בזוהר בפרש״ ויצא רחל אולידת תרין צדיקים וכו׳ והכי אתחזי דבין תרין צדיקי יתבא וכו׳ ר״ל כעת שמתחברת הנוקבא עם הזכר אז היא יתבא בין תרין צדיקי יוסף ובנימין וז״ס עוף יעופף על הארץ ירצה כעוד שהג׳ כ״ן הם עדיין ביסוד דזעיר אז

נקרא היסוד עוף שגימטריא ג״פ כ״ן כמספר יוסף אבל בעת שהנוקבא מקבלת אותם הג׳ כ״ן ביסוד שלה אז היסוד נקרא יעופף שאם ביסוד שלה נעשה הג׳ כ״ן כפולי׳ ומתרבים לאין קץ כמ״ש האר״י ז״ל כדרוש זאת החיה אשר תאכלו וכו׳ ע״ש - וז״ם יעופף על הארץ כתוך הנוקב׳ שנקרא ארץ כסוד אסתר קרקע עולם היתה אז הוא נקרא היסוד שלה יעופף וז״ם ודא רזא דרתיכא שהוא סוד המרכבה איך רוכב הדכר על הנוקבא וכהו תכתלין רוח הקדש שהיא המלכו׳ לסלקא לעילא כדי להתגדל הנוקבא שתוכל להזדוג פנים בפנים שוה בשוה . וז״ם עוף לימינא דא מיכאל דאיהו חסד ירצה שהיסוד דזעיר נקרא מיכאל כי מיכאל שר ישראל וז״ם שמביא ר״ אליעזר שבפרקיו כעל סודי רזיא שג״פ מיכאל כתיב כדמיאל כמו דיעקב ישראל ישורון וז״ם אסדיך ישראל מ״ כמו ד׳אותיות מיכ״אל וכן אין כאל ישורון ולכן הוא שם בפעם א׳ כדאי׳ בפרקא קמא דברכות כתיב ויעף א׳ והנה מיכאל א׳ מן השרפים וכתיב התם ויעף אלי אחד מן השרפים בעיפה אחת מ״ן השרפי״ם ובד״ז דכפ״ה ס״ת גימט׳ מיכאל לכן מיכאל בא״ת ב״ש הוא אותיות יטל״תך גימט׳ ת״ק להראות שבעיפה א׳מורם ת״ק שנה ונודע שהפרצוף של זעיר נבנה על ידי החסד וז״ם השיב אחור ימינו כפת׳ הב״ה יד ימינו של מיכאל שהם החסדים שביסו׳ זעיר ונשאר לאחור ויצאו הגבורות תחלה ולכן נחרב בי״המ בעונותינו ונ״ם ימינו י״ד מיכאל אבל הפרצוף דמק׳ הוא נבנה בסוד הגבורות ולכן גבריאל ב׳ יעופף שהוא ביסוד המקבא שנקרא יעופף ושם מתקבצים כל הגבורו׳ ביחד כמו שמבי׳ בסוד תרנגול לכן בע״יס ע״ש וז״ש עוף לימינא שהוא זעיר ודא מיכאל שהם החסדים יעופף לשמאל דא מקבא ודא גבריאל שהם הגבורות וע״י שניהם אתקשרת אתתא בבעלה למהוי חד וק״ל ונחזור לענייננו מר״ס מ״י מרם לעניך את העופות שהוא סוד המליקה העליונה שהכהן והאוד הם מותכים את העוף שהוא ג׳ כ״ן ו׳ הויות ומתנ׳ ליסוד הנקבא עו״ף על שמה ככו״ שהוא סוד המליקה שמחלקים השפע ליסוד הנק׳ צדיק כדי ליתן ליסוד דנוקבא הנק׳ צדק וכן ג״כ יעופף :

והנם מר״ס מרם כה שהם כהן והוד הם טוחנים ומתכים כל השפע להשפיע לצדיק וצדק והנה כל השפע הוא שהם טוחנים הוא י״ב הויות ו׳ חסדי׳ ו׳ גבורות ואחר הטחינה והמליקה מחלק לכל א׳ י״ב כמו שביאר האר״י .. בסוד וקרא את אל ז״ה שהם יעקב ורחל היינו בכנה ואחר כהוד ערב שבת שהם י״ב פרקי׳ דדכורא וי״ב פרקים המקבא וז״ם כ״ד ניצוצי הויות שמחלקים יעקב ורחל והדהכה סוד הטעם הוא בג׳ אתוון כנודע והנה מר״ס מרם נא בי׳ כ׳ר הויות וכ״ז אותיות וז״ם י״ב שנטיל דנוקבא וי״ב דיעקב בסוד שבטי י״ה וז״ם מלאכי

הסדרת מרס מי ממרס לפניך את השופות מיעוט רבים שנים שהם מר"ס ג ימ' י"ב הויות והם כבי' ב' פ' עוף וזהו מי מולק ומחתך הב' עופו' שה' י"ב הויו"ת מתסבמי' ממרס לפניך את הסלתות כי נודע מה שמביא בזוהר ר"מ פרש' פנחס דף רמ"ז ע"א וז"ל אבל סכינתא איהי סלת נקיה דלית חשוכא וקבלא יכיל לאתעדבא בה וכו' ע"ש והנה רזא דמלה כי סלת חסר ו' כתיב אבל בעת שהי' מקבלת מן היסוד דזעיר והיסוד נכנסת בתוך הרחם שלה אזי היא מלאה בו' ר"ל הו' שהוא היסוד הוא נמלא הרח"ם של' ופעמי' בה שפע שנתמלא גם כן שבסוד של' בסוד העיבור כנודע ואז היא נק' סלת מלא בו' שכן סול"ת מלא בי' מלכו' ירבה שאין נקרא מלכה אם לא שהמלך עמה דלית מלכא בלא מטרוניתא וכן להפך אבל רזא דמלה מאחר שהיסו' דדכור הוא טמיר וגניז בתוך הרח' שלה ולכן כתיב סלת חסר ו' אבל השולם כו' כמו שהיה כתוב בו' אבל מפני שהוא טמיר לכן הוא כתיב חסר שהוא טמיר בין הכתובי' שהם בין כ"ה דנוקבא אבל בסוד הקר"י הוא מלא בו' שהוא סוד הקר"י והטיפה שיוצא מיסוד דזעיר היא מלאה כל טוב ולכן נקרא אז סלת נקיה דלית חשוכא שהם הגבורות וקבלה שהם הקליפו' יכיל לאתערבא בה שאז שהגבורות נמתקים שוב אין כח ויכולת לקליפים ליינק ולהתאחז שם שום שפע בסוד ורוח לא יעבור ביניה' כשהם בעת הזווג •

ונחזור לענייננו מי ממרס לפניך את הסלתות כי הנה נודע שהמלכות שהיא נקרא אד' בי יש בה י"ס וכל ספירה נקרא אדנ"י והנה י"פ אד"ני בג' תר"ך והם סוד י' מלכיות דר"ה כנודע והנה בעת הזווג נותן יעקב שהוא בבחי' דזעיר סי"ב הויות ברחל שהיא בסוד ואז מתמתקין ז"ה עם י"ה הי' כשל הזכר עם תי"ב של הנוקבא ואז נעשים בנוקבא עשר פ' אד' שכן כ"ד הויות עם כ"ג אותיו' בי' תר"ך וז"ש מי ממרס לפניך את הסלתות שהם שעשר מלכיות שכל אחד נקרא סלת כנז' וז"ש מרס מרס"נא בי' תר"ך שהוא י"פ אדני כנז' ואז המלכות מתגדלים בס' י"ס וז"ש עשירית האיפה סולת כי האיפה בג' מיכאל ר"ל שצ"י מיכאל שהם החסדים כנז' היא מתגדלת עשירית סולת שהם עשר מלכות בסוד עשר מלכיות כנודע וז"ש מלאכי השרת תופר עצתו של אותו רשע כדי שיהיה מי שימרס את השפות שהם סי"ב הויות ב"פ עוף ב"ים ה' יוסף ובנימין וגם מי ממרס לפניך את הסלתות שם י' פ' אדנ"י י' מלכיות י"פ אדנ"י י' מלבויות י"פ סולת שכל א' בי' מלכות שהם י' מלכיות מתוקן הוא ביסוד בהיכל לבנת הספיר •

והנה היסוד דזעיר נקרא אל הוי"ה כי חמשה חסדים הם המתפשטים עד הוד וכל חסד נקרא אל בסוד חסד אל כל היום ואח"כ בעת שמתכנסים כלם ביסוד אז הם בסוד ו' הויות ותגה"ה פעמים א"ל בג' יוסף וגם ו' פ' הוי"ה בי' יוס"ף להורות שהוא מקבל א"ל הויה והנה מזב"ח בי' א"ל הויה להורות בעת שהמלכות מקבלת מן היסוד דזעיר אל הויה אזי בעת מזב"ח שיש לה כח לזבוח ולזמר כל הקליפות מאחר שהגבורות שלה נעשות נמתקים אז אין כח לקליפות ליאחז שם ואז נופלים לתהומא רבא והנה מזב"ן בי' יוס"ף שהו' היסוד דזעיר ונקרא כן ע"ש שהוא מכין ומתקן את המלכות שנקרא מנוחה החיצון וז"ש מלאכי השרת לפני הקב"ה אם מתקיים עצתו של רשע זה • מזובן מי מכין לפניך את המזבח מי יהיה במקום היסוד כדי שיהיה לו כח לזכות את סמא"ל כמ"ש ולכן מוכרח היה לבטל עצתו של אותו הרשע' וכללו של דבר שהקליפה היה רוצה ליבטל הז"ק דאצילות כדי לבנות הזעיר דקליפה מאחר שהזעיר דקדושה היה אז בסוד הדורמיטא כביכול לא היה לו כח להתגבר על הקליפות ולכן אז הזעיר של הקליפה היה רוצה להתגבר על הזעיר דקדושה ולעשות עצמו בסוד עשר אורות כמו נוקבא דקליפה כנ"ל • והרך דבריא' שיש אז תלת בו תלת כנודע מדרוש הקליפ' סוף פ' ג' ע"ש • ולכן אלו שתלת נקרא מלאכי השרת כנזכר התפללו בעד ז' תחתונות שלהם שלא ימ.כשלו וגם אז אלו דאצילות התפללו לפני ארוך דאצילות בעד ז' תחתונות דזעיר דאצילו' שית עורר מהשינה; כדי שלא יתבטל פרצופו כשהוא ישן בס"ם לתקן• אותה שנה אמר הקב"ה לישראל שהוא הזעיר דאציל' שארוך דאצילות אמר לז"א וכן מלכות דאצילות לזעיר דארוך כנזכר כנ"י הם בסוד היסוד • רמ"ע י' הם בסוד הגבורות קדוש"י הם בסוד הת"ת אוה' כי הם בסוד שכנא בני אהובי הם בסוד החסד שהוא אברהם דכתיב זרע אברהם אוהבי שהם זורע של אברהם שהוא הטיפה של החסדים שמתפשטים עד הוד ירחם' אני קרנם רוצה לומר שקרני הוד של הזעיר הוא הנה"י דבינה שהם נקראים והקרנים גבוהות אחת גבוה מחברתה כנזכר ברחם התפלק שעל ידי הנה"י דאמא אזי הוא ככנה מסר אף רז"ני רוצה לומר שבעד עתה הוא בכ"סי • דאז אזי מסתלקין שהזעיר נכנסים אז בנוקבא לבנות פרצופה ולכן היה בשלל הזעיר בסוד הדורמיטא מפני הסתלקות המוחים הנה עתה ארחם אני קרנם רוצה לומר שאסלק אני לת"ב' הנה"י דאמא' ואז מתוקן המוקבא ואכנס פעם אחרת בתוך הז"א וע"י יאותם שקרנים הוא יבנה הפרצוף שלו ואז גם כן מתגנסים יתרוממו ויתנשא גם כן קרנם של ישראל למע' וז"ש כד"א וירם קרן לעמו גם זהו סוד וירם קרן משיח מלכות שית רומם ויתגדל עד למעלה כמו הז"א בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע וכוונת הכנין הוא לעמוד לעמו' שהוא הזעיר שנקרא בעל ו"ק כדי לה זווג עמו ביחד וע"י זה עאז מהגלות והנה מקודש היה צריך לעשות משתמ' במלכם ושת"י שהיה לילות שבת' בסוד דבריאה כדי להוצי' מן ה

העשר אורות ולעלו' אותם למקומם הראשון כתו' המלכו' דאצילות וכשיבנה בית המקדש שהיא המלכות כבראשונה אז מרומם. אני קרנם כדי ליכנס אותם פעם אחרת בתוך הזעיר, ואז יתעורר הזעיר משינתו ויעשה נקמה בקליפות ומה שחשבו לעשות בו הוא יעשה בהם מדה כנגד מדה ואז יגאלנו ישראל מהגלות בע"ה ·

כדת מה לעשות במלכה ושתי וכולי בגמרא דרבותינו ז"ל כדת מה לעשות אמר להו דייכוה ניהלה אמרי היכי נעביד נימא דליקטליה למחר מפכח ליה חמרא ודכיר לה ובעי לה מינן נימא ליה לשבקה השתא לימא לא אינכפת להו בזלותא דיליה ומלכותיה אלא מטב נסלק נפשין אמרו ליה מיום שחרב בית המקדש וגלינו מארצנו ניטלה העצה ממנו ואין אנו יודעים לדון דיני נפשות אלא זיל לגבי עמון ומואב דיתבי אדוכתייהו כחמרא דיתיב על דורדייהו ולא פג טעמיה וטעמא אמרו ליה דכתיב שאנן מואב מנעוריו ושקט הוא אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי ובגולה לא הלך על כן עמד טעמו בו וריחו לא נמר מיד והקרוב אליו וכו' עכ"ל ·

הנה נודע מה שכתב האר"י זלה"ה בדרוש הקליפות פרק ד' בענין תרין נפרין שהם תרין מוחין דנוקבא דזעיר דאצילות דקליפה והניפור הראשון שהוא זלפה שפחת לאה שהיא בחינת בינה יצא ממנה ניפור אחד שהוא מוח אחד של חכמה של נוקבא דקליפה וזה הניפור יצא מן העולם הראשון מן התלת עלמין של פרשת נשא דף קל"ב ע"ב · ומן העולם הב' שהיא בלהה שפחת רחל יצא ממנה נפור ב' שהוא מוח ב' של הבינה של הנוקבא של קליפה ואמנם דע כי זה הנפור האחד שיצא מהעולם האחד זלפה שפחת לאה לא נשאר למעלה במקומו כנגד זלפה אמנם ירד למטה כנגד בלהה ושם נתחברו יחד ב' הנפרין האלו של זלפה ושל בלהה ונעשו שני מוחים הנקרא ח"ב של הנוקבא דקליפה אשר שם כנגד שפחת רחל והניפור העליון הוא חכמה שבה והניפור התחתון הוא בינה שבה ואלו התרין נפרין הם ב' במות לוט והם נקרא' נעמ"ה ואגר"ת נעמה כנגד עמון זלפה ואגרת כנגד מואב בלהה ·

והנה הנוקבא דזעיר דקליפה דאצילות היא לילית שבתא ונקרא' ושתי אשת אחשורוש שהוא זעיר דקליפה דאצילות והנה בעת שלא אחריה להביא לפניו והיא לא באה מאח' שלא היה בה כח להזדווג עמו והוא לא ידע אז שאל לחכמי' כדת מה לעשו' במלכה ושתי והשיבו מיום שחרב בית המקדש שהוא ט' ספירות דמלכות דאצילות וגלינו מארצנו שהוא מעולם האצילות ונפלו הט' ספירות בנוקבא דזעיר דקליפה דאצילות · ולכן אין אנו יודעים לדון דיני נפשות שהיא סקילה שריפה

הרג

הרג וחנק לדון אותם לשמא"ל כמו שכתב בפרשת שופטים דף ע"ד עמוד ב' אבל עתה שהוא נתגבר עלינו אין בנו כח לדון אותם דיני הנפשות הנזכרי' שם בר"מ ומכל שכן לנוקבא שלו שיש לה יותר כח מן הזכר שלה בסוד יותרת הכבד כמו שכתב' למעלה ולכן השיבו אם אתה רוצה לדון ללילית שהיא ושתי זיל לגבי עמון ומואב שהם תרין נפרין מוחים דנוקבא דזעיר דקליפה דאצילות דיתבי אדוכתייהו כחמר דיתיב על דורדייה שהוא סוד הניפור האחד עמון שהוא חכמה דנוקבא שהוא בסוד חכמה סתימאה שהגבוה' שבו הם יושבים במקומם כחמר טב דיתיב על דורדייה כנזכר באדר' דנשא דף קכ"ח עמוד ב' וזה לשונו והאי חכמתא סתימאה שקיט ואשתכיך באתריה כחמר טב על דורדייה והיינו דאמרי סבא דעתיה סתים ומוחיה סתים ושכיך ע"כ כך כנגדו בקליפת החכמה דנוקבא הנקרא עמון הוא דיתיב על דורדייה אבל מואב יש לו יותר חכמה מעמון וזה שכתוב שאנן מואב מנעוריו כי מזמן שיצא עולם הב' שהיא בלהה שפחת רחל הנקרא מואב מאז תכף נעשה בינה דנוקבא ועד עתה היא יושבת במקומה אבל עמון שהוא עולם האחד שיצא כנגד זלפה שפחת לאה לא נשאר במקומה הראשון שיצא משם כי אין מקום להיות קליפה כנגד הבינה אלא נשאר' למטה כנגד בלהה ונתחברו כיחד · אבל מואב שוקט הוא אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי שהוא מבינה אל מלכו' ובגולה לא הלך שלא הלך בגלות שירד מעולם האצילות אל הבריאה שהוא נקרא גלות כנודע · כמו עמון על כן עמד טעמו בו וריחו לא נמר שלא החליף ריחו מגן עדן העליון בינה אל גן עדן התחתון מלכות כמו עמון ולכן לא הזכיר עמון בפרשה אלא מואב בלבד וק"ל · ולא רציתי להאריך בו כי אין כח בקולמוס להרחיב יותר בכאן ובע"ה במקום אחר אאריך בזה הענין כל צרכו · הכלל העולה שכוונתם של בני יששכר היה שנתנו עצה לאחשורוש הרשע שיקח עצה מן עמון ומואב הטעם היה כדי להראו' לו שכבר נפלו גם הם שהם המוחין של ושתי ואם הראש נפל אם כן בודאי אחר כך יפול כל הגוף ובקל הוא יוכל להמית אותה וזהו שיש לראות מאחר שהם נתנו עצה למלך שילך אל עמון ומואב וכפרש שהמדרש רבה דרש שאמר לון אחשורוש אית הכא מנהון אמרין לה קריבהון איכון הדא הוא דכתיב והקרוב אליו · ואם כן איך אמר אחר כך שבעת שרי פרס ומדי מסתמא שלא היו מואבים אלא פרסיים ומדיים ואם כן המואבים היכן הלכו · וכפרש התרגום יהונתן בן עוזיאל דרש כרשינא מן אפריקא שתר מן הינדיקא אדמתא מן אדום תרשיש ממצרים · מרס מרכנא ממוכן מן ירושלים שהיו שרים מובחרים מד' כנפו' הארץ והם יושבים ראשונה במלכות והוא מסתמא · באם אם כן כבירוש אמר שלא היה שום אחד מן המואבים ·

ואם

ואם כן איך נתבטל ענתם. אך רזא דמלה הטענה שאמרו לו שישאל לעמון ומואב זה היה ענתם כדי להראות לו שנפלה הראש שלה ואין לה כח יותר לעמוד לפניך ולהזדווג עמך אי כמי הקרוב אליו רוצה לומר אפילו אותם השבעה שעדיין הם קיימים והם קרובים אל עמון ומואב כי עמון ומואב הם התרין מוחין ואלו השבעה הם הו' תחתונות שלה והם קרובים אל המוחין וכוונתם היה שאם לא תמצא את עמון ומואב תשאל אל הקרובים שלהם כדת מה לעשו'
במלכה

במלכה ושתי וכולי ותראה בעצמן שהיא חייבת הריגה ואין עוד צורך בה שתזדווג עם המלך כי כל השפע שהית' לה מיום שנחרב בית המקדש כבר ניטלה ממנה ואין לה עוד חיות להחיות שכבר היא נחשבת כמתה אם כן כמו שלמעלה נפלה ושתי לנוקבא דתהומא רבא לכן גם כן בכאן למטה צריך גם כן שתהרוג אותה כי קנתה בחיים טובים לה המיתה מחיים (עד כאן מצאתי חבל על דאבדין) :

תם ונשלם סדר פורים

שובבים

שובו בנים שובבים ארפא משובתיכם

פגם הבריה

פרק ראשון

מי השובבי"ם ועוז הדרס שנבו במהלליהן עלו על כל יומי הארץ והימים האלה נזכרי' ונעשים סגוליים ומסוגלי' ומיוחדי' לתקנת השבים מעון פשע קלקלת הזרע חק וזמן שמו כם אחרוני' וקדמוני' אחזו שער שערו בנפשותם שתו איש עדיו לבלום הואיל הלך אחרי ש"כ בלום ובכי ומספד בכל סכתו' במגל' תענית' כי ראה ראו והתאוננו ברוב אוני' כי שורש כחש המוציא נפש למעם השפע ולהרבו' הפשע. הוא עון קלקלת הזרע גדל הכאב מאד על כל דבר פשע אשר בהם. יפשע גבר יען וביען כפש הוא חובל הוא פוגם בעצם אדם הוא הקוצץ בנטיעות עץ החיים ומשחי' פריו. הן הנשמות להורידן בחרבות נשמות כי תחת שכנות' בבנים נאמני הכשרות והתומה תתהרסנה באדם עריצי הטומאה ותהיינה הנשמות והרוחו' נפושות ונפוצו' בחוות רעות בני נכר כמשמעו. והמה עתידים להדבק בו בנשמתו בצאתם מן העולם וקיימו בו כבוד אב בכובד האון. להאכילו פרשי רתמים ולהשקותו מרורת פתנים ולהלבישו בגדי כבגד הצואים אשר לא תתו' טומאת כתמם הנכתם עד יעברו עליו עידן ועדנין וימים רבים של נער רחמנא ליצלן. ומסף גם הוא יומר הפשע הזה רע ומר מאד לפגל ולהפי' חלטים בקדשי שמים ממעל כמ"ש בפסב"י בתקונים מאן דמשקר בברית מילה הוא משקר בתומע' במלכא דאיהו רשום ביה שד"י מלב' הו"יה מלגאו מכ"ל מהאי קרא מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה ס"ת הוי"ה ובודאי מאן דמשקר בברית מילה אסתלק מיניה הוים ושרי עליה סטן דאיהו אל אחר וחויא שריה באתר דהוי"ה מלגאו וכס שמו' שריה באתר דשרי מלבר ודא איהו דאמר קרא את מקדש ה' טימא ע"כ.

הנה כי הוא פוגם בעצם שם יה"וה ובפוגמו בו פוגם במ"ע ובמל"ת שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ת ואשר הוא מחכמי המדע בסוד ישרים וידע סוד זווג העליון ידע תמרורי חומ' העון הזה עד היכן מגי' אשכלות מרורו' במלכו' שמי' ואשר היא איכה מקבל' שפע אלא מנדיק העליון והנדיק ואינו משפיע אלא בה וכאשר האדם מחמ' עצמו לבטלה גורם שהנדיק העליון ישת עבד להשפיע שפע טוב העליון לבורות נשברים אשר כל סוד הקמתו בסו' ואת בריתי אקים את יצחק הוא ע"י אתערות' דלתתא להשפיע בה אורים גחלים ובפגום האיש ישראלי ולא כאמכה בבריתו ולו יחס לו ע"י לילית וכחותיה פיס למטה בכחש יסך ופכה למעלה לצאת השפה ההיא לריק ולבהלה והשפע שהיה ראוי שיקבל אותו הגברת מקבלת אותו השפחה נמנא שפחה כי תירש גבירת' והגברת מקבלת המותר כמו שפירש המקובלים בסוד מ"ש בזוהר והאיב ארע"א ויהיב חילא ותוקפא לאחוא משאכא דאקרי רע וכו' ומשע"זה אמרו בש' כי אשר מקלקל זרעו לא אעל בפלטרין ולא חמי אנפי שכינת' מדה כנגד מדה כמו שהי' הפגם בשכינ' כן לא יקבל פני שכינה: ועל כן אמרו שאין דדבר תלוי בתשובה תתלה כשאר הפגמים מפני שפגם

מכ"ל

דם

זה הוא כצדיק וצדק כאחד כמו שביארנו ולפיכך הואיל והשכיב׳ תתאה קטיגורו אינו מקבלו כתשוב׳ תתא׳ דהיינו בסור מרע בלבד אפס במעשה הטוב עד שיגיעו לתשובה עילאה וע״כ תמיד אומר הרשב״י ע״ה כעון פגם זה עד דעבד תיובתא שלימתא תיובתא דאיהי אתחזיא לאפייא על כל עובדוי וכו והטע׳ כאמור שהפג״ה זה במדת הצדיק והצדק כ״ל וכל״ה שבכללית בם כל המדות העליונות כמבואר בתקונים בכמה מקומות ואשר לא כאמנ׳ בבריתו פוגם בכל המדות הכלולות בצדיק וצדק וכאילו פגם כל השיעור קומה ולזה יצטרך תשוב׳ שלימתא דאיהי אתחזייא לאפאה על כל עובדוי כאילו פגם כל אבריו. וממונא דבר אתה תשמע טעם בתקונין דף ס״ד שעון קלקלת הזרע גורם עניית ממון ועניות תור׳ ז״ל עד דתב בתיובת׳ וסביל ליה כמה יסורין לאעברא ההוא חוייא מתמן וכס המות דיליה דאיהו ברעת ממארת בכמה מרעין ומכתישין על דלא יסתאר ביה בשרא דאיהו עפרא ורזא דמלה ועפר ואחר יקח וטח את הבית כגון דנחש עפר לחמו עד דיתפרנס מההוא בישרא ולא יזוז מיניה או בעניותא דעני חשוב כמת וכו׳ ובגינייהו איתמר והשיבו וחיו ולית עניות כעניותא דאורייתא וכו׳ והטעם שבפג״ד הצדיק שם אשר כחלי הזרע אור העליון והוא נהר דנגיד ונפיק ומושך כל מיני השפע הן שפע גשמי למזון הגוף והן מזון רוחני למזון הנשמות וכיון שפגם בו הרי שניהם מסתלקין ועניות ממון דהיינו מזון הגוף ועניות תורה דהיינו מזון רוחני למזון הנפש רודפת אבתריה והרי הוא חשוב כמת אע״פי שיתהלל בעשרו ומזה הטעם גם כן הוא מ״ש בזוהר שמות שמביא רעב לעולם ז״ל אית מאן דקטיל בר נש והוא קטיל בנוי תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידיע וקב״ה אסתלק מעלמא וחרבא וכפנא ומותנא אתייא על עלמא וכו׳ והוא מהטעם הזה כאשר הוא כרגן מפריד צדיק מצדק וכדיכוי דצדק אוקיד עלמא בשלהובוי רחמנא ליצלן:

וכתב האור המופלא האר״י ז״ל כי אין עבירה בכל התור׳ ומי שמוליד מזיקין כמו המקלקל זרע או שראה קרי לאונסו כי כמו שהוא משמש זכר בלי נקבה כך יכול גם למעלה נמשך הטפה של אותה הנשמה החונה בקליפת נוגה ואז מתלבש בה כח מזיק אחד מן אשת זנונים והיא נעשית גוף אל אותה הנשמה ומכאן ומכעים את בוראו בשתים הן בהחזיר הטוב אל הרע והן כי אין ברצונו שיבראו משחיתים ומחבלים בעולמו ואף אם ברא הוא יתברך את המזיקין להעניש החוטאים על דם מ״מ לא גמר פעולתם ובראם בין השמשות נפש בלא גוף לבאור הרע במיעוטו אכן המקלקל את זרעו בורא גוף למשחית ומשנה הבריאה הפך כוונתו יתברך והגיד הרב ז״ל כי המין הנקראים נגעי בני אדם שהמה עושים נגעים גדולים לבני אדם לשבר כרו ופכו ולהחריב ביתו ולספוק ייגו ושמנו וביוצא באלו הענינים הם הם הגורמים כל אלה כמ״ש פועל אדם ישלם לו כנזכר בזוהר וכאש׳ האיש הפגום בזה לא ירפא נגעו לעשות תשובה גמורה אז לילית אשר בידיה כל אותם הנשמו׳ מזמנת שם בבאו להזדקק לאשתו אותן הנשמות הטהורות העשוקות בידה ולפיכך בניו מתים כשהם קטנים בתוקפא דאמהון ועל עון זה נאמר גם בכנפיך דם נפשות אביונים נקיים ועל כונה זו אמרו בריש ב׳ דנדה ר׳ יצחק ור׳ אמי אמרי המוציא שכבת זרע לבטלה כאילו שופך דמים שנאמר הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שוחט״י הילדים וכו׳ וכן אמרו בזוהר פ׳ ויחי דף ר״ט בפסוק אוי לרשע רע כי גמול ידי״ו יעשה לו פירש כוונת הכתוב על מאן דזכי בידוי לאפקא ולחבלא זרעיה וכו׳. ואמרו שם כולהו סלקין והוא לא סליק ואי תימא שאר חייבין דקטלו בני נשא ת״ח כלהו סלקין והוא לא סליק מ״ט איכון קטלי בני נשא אחרא והאי קטיל בנוי ממש ואושיד דמין סגיאין ע״כ:

וכבר כתבנו בראש הפרק שכל אותן הטיפות מחזיקין אותו לאב ועיק׳ העונש שמצערי׳ את אביהם שהולידם הוא ביום פטירתו כשמוליכים אותו לבית הקברו׳ הם סובבו כדבורים לאמר אבינו אתה ובוכין ומיללין אחר מטתו כי במיתתו אין להם מקום במה לפרוח ומצערין אותו הרבה עם שאר רוחות הפורחו׳ באויר השמי׳ כי על כן תקנו להעמיד המטה ג׳ פעמים שבכל פעם מבריחין אותם אשר שמה לא יעברו כח. לנע כי עיקר ענינם לפרוח באויר ואין להם על מה שיסמוכו. וכבר ביקשו הקדמונים תיקון לזה להיות מחרימים לכל בניהם שלא ילכו אחר מטתן ללוות אותן לקברות ובכן חל החרם על כל הבנים שלו אף על אלו שהוליד בהוצאת ש״ז לבטלה. אכן עיקר התקנה לזה תהיה לדרוש אחר איש ירא אלהים נבון וחכם לדרוש על המת ובכן בסגולת ד״ת שאומרים בדמע בוקע חלוני רקיע ומגרש אלו המזיקים ובכן המת יהיה בנחת רוח יתירה והטומאה השורה עליו מתבטלת בסגולת דברי התורה וביותר אם יש במה לשבחו בתורה ובמצוות או במעשה הצדקה וגמילות חסדים אשר פעל ועשה לפני מותו כמו שכתב הרב ז״ל:

ואולם בר מן דין ומן דין רעה בעולה ומכופלת בעון קלקול הזרע מנפש ועד בשר יגיע והוא אומרם בריש ב׳ דנדה א״ר יוחנן כל המוציא ש״ז לבטלה חייב מיתה שנאמר וירע בעיני ה׳ אשר עשה וימת גם אותו. רב אסי אמר כאילו עע״ז כתיב הכא כל עץ רענן וכו׳ ואמרינן התם אמר רב המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי ולימא אסור דקא מגרי יצ״הר אנפשיה. והיא מן החמורות ונא ולמד מ״ש בזוהר פרשת פקודי ז״ל כל אינון דחבו כל אינון חובין דבעיין לגזפא י׳ כרוזין בפקן

בכל איכון רקיעין ובכל איכון חיילין ומשריין אזדהרת בפלכיא דאיהו כזיפא חובא פלוני עבר כזיף הוא לעילא ותתא וכטירו דמאריה אתעדי מיניה ואפי׳ בליליא כשנתי׳ כזיפא דסתמין לה כל תרעי שמיא ולא שבקין לסלקא לה וכו׳ ושם אמרו שאין מקבלין תפלתו מ׳ יום ע״ש:

וזה טעם את אשר מצאתי כתוב בכתבי אזהרות מורי בשם המקובלים ז״ל ירחיק מלדבר עם אשתו על עסקי תשמיש כי יבא לידי הרהור ויחטיא ברית קדש ואין תפלתו נשמעת מ׳ יום ואין נשמתו עולה למעלה בהיכל נוגה ו׳ מלאכים עם רמ״ה כתות מנדין אותו ע״כ הוא מלשון הגמרא שאמרו שהוא בנדוי ומ״ש בזוהר הנזכר הן לזאת יחרד לב הישראלי ויתר ממקומו - ובזוהר בשלח דף כ״ז ע״ב הגדילו הכאב מאד בעון פשע זה ז״ל תשלא חרונך יאכלמו כקש לתחיית המתים דכתיב ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם - בההוא זמנא הר״ם זכאין איכון דישתארון בעלמא ומאן איכון תא חזי לא ישתאר להו לבני עלמא בר איכון גזירין דקבילו את קיימא קדישא ועאלו בקיימא ק דישא באימון תרין חולקין כמה דאוקימנא והוא נטיר ליה להאי קיים ולא עייליה באתר דלא אצטריך אילין איכון דישתארון ויכתבון לחיי עלמא מנלן דכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים משמע הנשאר בציון והנותר בירושלים דכל מאן דאתגזר באילין תרין דרגין עאל ואי נטיר להאי קיים כדקא חזי ויזדהר ביה עליה כתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים אילין ישתארון בההוא זמנא וכאו זמין קב״ה לחדתא עלמא ולמחדי בהו על ההוא זמנא כתיב יהי כבוד ה׳ לעולם ישמח ה׳ במעשיו:

הנה משם מבואר לפניך דבזמן המשיח לא ישתאר אפס מי ששמ׳ בריתו או תיקן מעוותו ובלעד׳ הנותר נשרף כאש קוצים כסוחי׳ באש יצתו ואשר כבר מתו לא יעמדו בתחיית המתים והכי מפורש בזוהר פ׳ נח דף ס״ט ז״ל בכל תובין דחייבי עלמא דחיין לה לשכינ׳ חד מינייהו מאן דמחבל אורחיה על ארעא כדקאמרן ובג״כ לא חמי אנפי שכינ׳ ולא עאל בפלטרין וע״ד כתיב באילין וינחו מן הארץ יתמחון מן כלא ת״ח בההוא זמנא דזמין קב״ה לאחיי׳ מתייא כל איכון מתיא דישתכחו לבר בשאר ארעין גכראין קב״ה יברא לון רוחייהו כדקא חזי וכו׳ ולא יהיב לון קב״ה נשמתין אלא בארעא דישראל דכתיב כפתחי את קברותיכ׳ והעלתי אתכם מקברותיכ׳ והבאתי אתכם אל אדמת ישראל דיתב לגלון תחות ארעא ולבתר מה כתיב ונתתי רוחי בכם וחייתם דהא בארעא דישראל יקבלון נשמתין כל בני עלמא בר אילין דאסתאבו וסאיבו ארעא באילין כתיב וימחו מן הארץ דייקא ואף על גב דקשו ואיפליגו קדמאי על דא וימח כמד״א ימחו מן ספר חיי׳ א״ל ר״ס ודאי לית לון חולקא בעלמא דאתי דכתיב וימחו מן הארץ וכתיב לעולם ירשו ארץ אבל יקומון בדין ועלייהו אתמר ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה עכ״ל ועם היות שמאמר הנזכר הזה מדבר לדור המבול שאין להם חלק לעולם הבא ולסברת רבי אבא שלא יקומו בתחיית המתים ולא בדין מכל מקום מתנו נקח כי מי שבדור הזה יתפוס במעשיהם ולא יעש׳ תשוב׳ לא יהיה לו חלק לעה״ב ואם יקום במשפט כדעת רבי שמעון יהיה לחרפות שהכ׳ נתן עיקר טעם דור המבול שאין חלק לעה״ב על שהיו שופכים זרעם על האר״ן וכמהם יהיו עושיהם ולא עשו תשובה כמו שביאר החסיד בשער הקדושה ודברי הגמרא במסכת כלה מסכים הולך לדעת זה ז״ל רבי אומר הנהמני באלים כל המחמם עצמו להוציא שכבת זרע לבטלה תשוב כבהמה מה בהמה איכה מקפדת אלא לשחיטה ואין לה חלק לעול׳ הבא אף הוא אין לו חלק לעול׳ הב׳ ועליו אמרת שלמה בחכמתו מי יודע רוח בני אדם העולה היא למעל׳ זו נשמתן של צדיקים שאין מחממין את עצמן ואין מוציאין שכבת זרע לבטלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ זו נשמתן של רשעים שמחממין עצמם ומוציאים שכבת זרע לבטלה וכל המחמם עצמו חייב מית׳ וכל המקשה עצמו הרי זה עבריין שנא׳ וירע בעיני ה׳ אשר עשה ע״כ -

ובזוהר פ׳ פקודי החמירו גם כן בעונש העון ז״ל חד ממונה דאקרי פ׳ האי איהו ממנ׳ על בני נשא דמחבלי אורחייהו ולא חיישי ליקר׳ דמאריהון׳ למינטר את קיימא קדישא להני אעיל לון לגיהנם בההוא אתר דאקרי שאול ואבדון וכו׳ וכבר ידעת מה שכת׳ בזוה׳ סוף פ׳ וילך ז״ל תאנא מאן דכחית לאבדון לא סליק לעלמין וההוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מכלהו עלמין וכו׳ ובזוהר תרומה אמרו שיש מקום בגיהנם הנקרא צוא׳ רותח׳ ובו נדונים המוציאין שכבת זרע לבטל׳ ז״ל איכון דמחבלי׳ אורחייהו על ארע׳ ולא חבשו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא כל אילין אתדנו תמן לדרי דרי׳ ולא נפקי מתמן בשבתי וזמני וירחי בההוא אתר צואה אשתכיך ולא אתדכו אבל לא נפקי מתמן כשאר חייבין דאית לון נייחא ע״כ.

ועוד כתבו המקובלים בחומר קלקלת הזר׳ שגורם׳ שבניו יהיו רשעים ומשם באים האפיקורסים והמינין והטעם כמ״ש בס׳ התקונים הנז״ל מאן דמשקר בברית מלה אסתלק מיניה הוי״ה וש״די ושריא עליה שטן דאיהו אל אחר ואיהו שריא באתר דהוי״ה מלגאו ובס המות שריא באתר דשד״י מלבר וכו׳ וכיון שהנחש שרוי שם בבריתו מסורש כחש יצא נפש רשעי׳ מינין ואפיקורסי׳ ואם ת״ח הוא לא יהיה ער בחכמים ועונה בתלמידים וכתב עוד שת״ח הנכשל בעון זה ולא שב מונעים ממנו מלהשכיל סודי התורה והטעם שהצדיק העליון הוא בסוד

רזא סוד ה' ליראיו ובשפגם פגום לא ישכיל סוד השם ויתעתע בסוד דשקרא ח"ו • והאחרון הכי ככבד ומאו' ימים יכבד מ"ש רבינו האור המופלא האר"י ז"ל שעון זה גורם אריכות הגלות המר והנמהר בסוד כי גר יהיה זר"עך וכן אמרו בתקונים דף פ"ח ז"ל מאן דאעקר אפן מאתריה ואכא ליה לבר מאתריה כאילו אעקר אילנ' דחיי דאיהו ברית ואכא ליה ברשו נוכראה מאן דעביד דא גרים דאעקר כביכול מאתריה מרשו' דילה ואכא לה ברשו' אחרא דאיהו מרה וטחול ודא גרם לישראל דאתעקר מארעא דישראל ואתגליאו ברשו נוכראה עכ"ל אויה לנו מיום התוכחה לגרום בכיה ותאניה לאבינו שבשמים באריכות הגלות המר והנמהר ושאוב ישאב על נוהו אשר הן בעון זה אנו יושבים במחשכים כל הזמן הנפלא הזה כי גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו בעון הזה ק"ו כי בעודינו גולים בארץ שביינו לא נכא מתוך ההפיכה כל זמן שעון פשע הזה מצוי בגלותינו בלתי התעוררו' תשובה שלימ' • ולאיש אשר אלה לו איך לא יהיה בזוף כל ימיו לפני המקום כי כמה וכמה פעמים עבר על זה ומי הוא זה אשר נקי מזה ויותר מזה ויוכל כל אדם להקר' רשע מרשע לפני המקום בפה מלא כיון שעבר על זה כמה פעמים ואין צריך לומר אם הושיט ידו למטה לחכך עצמו ומהחכוך בא לידי חימום ומהחימום גרם שחטא להוציא ש"ז ואין צריך לומר אם הושיט ידו לרצונו בלי סיבה גורמת ואין צריך לומר אם הקשה עצמו לדעת ואין צריך לומר אם הוציא בידו זרע לבטלה למלאו' תאותו שהוא שנאוי ומרוחק לפני הק"בה ואינו זוכה לראות פני שכינה כמו שנ' לא יגורך רע ואין רע אלא העושה מעשה זה שהוא רע לשמי' ורע לבריו' משחית למעל' משחי' למטה פוגם למעל' פוגם למטה אוי לנפשו אוי לרוע מזלו כוח לו שנהפכה שלייתו על פניו ולא יצא לאויר העולם כוח לו שיכרתו ידיו ולא היה עושה מעש' הרע הזה מה כפרה יש לו כמעט שננעלו ממנו שערי כפרה ושערי תשובה ובפרט אם התמיד עצמו בזה ימים ושנים עד שהורגל בזה ונעשה לו כהתר גדול עונו מנשוא אלו הם המביאים חרון אף לעולם הם המביאים חרון אף לעל' הם המביאים מגיפות ומיתות בעולם ובפרט אם לא הרוה למאונו בזה עד שבא על הזכור או על הערוה כי הוא זמה ועון פלילי לפניה' איך ירים ראשו איך יאכל וישתה איך ילבש בגדים נאים והבגדים הנאים אשר עליו לכלכו כפשו רוחו ונשמתו עד שהרחיקוהו מלפני אדון כל הארץ ובי כך נשמתו היקרה כבודה בת מלך איך ישמח ויגיל איך ימלא שחוק פיו ודאי אין לו תקנה כי אם ילבש שחורים ויתעטף שחורים ויתעלה בגוס נפשו יום אחר יום עד שהו' בעצמו יראה שהוא נכנע ונשבר ונענה ונעכל חלבו ודמו ונתמעט תאותו והנאותו ולא ישוב אל הנאוכות האלה וילבש שק וישב על האפר וילקה בכל יום עד ישקיף וירא

ה'

ה' מן שמים כי חנון ורחום אלהינו ומרבה להטיב ואין חפץ במות המת כי אם בשובו מחטאתו וימינו פשוטה לקבל שבים הבאים בכל לב ונפש ומתחרטים מעונותיהם ולבם מר ונאנח על העבר ולא ישובו עוד לכסלה ולשערי התשובה אין סגור כי מנשה הככור ושגור ה' בערו :

ובעל נפש היפה המליאה לה דעת ויראת ה' לבו יחיל ויזכור ימי עלומיו כמה פעמים כיאן ה' נור עשהו בעון החמור הזה וקצץ בנטיעות עץ החיים וימהר יחיש לתקן מעוותו מהר אחי האח בפשי הבן יקיר קדם ישראל להכיר בלהות הדשע ולקרע' קיר חרש הקליפ' ולשוב ולבכות בכין בכד ושלם עומד לעמק ויצא לאחרים יען וביען גדול כח החוזר וביעור בתשובה שלימה לחלץ את נפשו בחלצו אבני הבנים אשר בהן נגעי בני אדם וכל עוד אשר עוזם ידיק ויחלים בכה יחלין עצמיו' כריחיו וירק את חניכיו חלוני נבא נגאתם בני חורין מאור פתן בטן הנכריה ואתה פה עמוד והתבונן מוכאיה' ומוכאיהם בדברי רבים האור המופלא האר"י ז"ל כי לו פורש מה יעשה להם •

ואחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אגיד לך אדם מה טוב ומה נצים כי תשמור לעשות ספר התקונים לנפשך בזמן השוב"בים שהימים ההם מסוגלים ומיוחדי' לתקנת קלקל' הזרע וסימנך שובו בנים שובבי"ם •

ואולם היות הזמן מסוגל בזה בימים האלה ובזמן הזה טעמו של דבר יבואר לך במסור לך את המפתח בהקדמה כוללת בסתרי החכמה ויקרה היא מאד • דע אהובי כי כך היא המדה העליונה מדת החסד והרחמים שבכל מועד ממועדי ה' ואפילו מי"ט דרבנן אשר בהם הושפע שפע ממרומים להשגות בהם נסים ונפלאות הוקבע כח ועוז באותם הזמנים להיותם מזומנים בהבנה דרכה היא • ומידי הגיעה בפעם בפעם חוזר וניאו"ר או תו האור ומבריק ומזהיר בכל העולמות • וזה סוד הימים האלה נזכרים ונעשים שבהזכר זכרם למטה נעשים בפועל למעלה וזה בכל דור ודור כי כן קיימו למעל' מה שקבלו למטה וכל שכן אני התור' שחוקק חוקם במקורם העליון להוריד שפעם בבא עתם • כיובא' בדבר אתה מוצא בכל ברכות שבח והודאות הניתנות להשי"ת כי לא רק שוא לך הוא טוב ואם' יושפעו עליו מעין הברכות אשר יברך ואפילו זכרון חסדי ה' שעשה לצדיקים פרטים ואביו ורבו כולם כאחד מעוררים כח עליון להשפי' עליו ממקור אותה ברכה • ולא עוד אלא קריאת פרשיות התורה במועדן ובשבתן מייחדת ייחודים למעלה וממשיך שפע בעולמות לשמשי ענין אותה הפרשה שעליה נמנו מחנות מלאכים ומרכבות עליונות וכמ"ש בזהר פרשת

ויקהל

ויקהל דף ר"ו ע"ש ומשם תלמוד ותבין שלכל שבוע ושבוע יש שפע מיוחד ומיוחס לאותם הכחות שמהם נשתלשלו אותם העניינים או המנוי הכתובים באותה הפרשה וכל אחד ואחד שולט בשבוע שלו ושלכן אסור להשיג גבול המלאכים והמדות או לערב זו בזו ככוכב שם בזוהר באורך ·

ומוצא דבר נשכיל לדעת עיקר זמן השובבי"ם שהוא דבר הלמד מענייננו וזה תדע בפסוק על לב שטעם גלות מצרים היה לתקן נצוצות הד"הר שנפלו ממנו באות ק"ל שנה וכולם נתגלגלו בישראל במצרים בקליפת פרע"ה שהוא העור"ף כהיפוך אתוון להיותו אחורי הדעת ששם נתקנו כל הנצוצות שבכל עולמות הטומאה כי פרעה היה קוזמוקטורין שולט על כל הארץ לכן באו כולם תחת ידו והיו שם גוי בקרב גוי ולא שלטה בהם הגבורה עליונה הוא סוד ספר שמות כי בראשית הוא בסוד הגדולה והיא הועילה לישראל שהיו שובבים שם ומטומאים ולא רצום לגאולת כי נבראו בהם כנגד הרע מארב' דורות שכבר קדמו להתגלגל אנוש מבול פלגה סדום ועתה היה דור ה' כסוד וחמושים עלו · כי שם שלטו בהם כחות הגבורה שהיו שובבי"ם אותם מלשון ושובבתיך ושאתיך שפירשו ושברתיך והיינו שביר' קליפ' אגוז ליהנו' מפריו והוא משם כח ההוא אומנא דפרזלא דאכתש וכו' ואז חזרו להיו' שובבי"ם מלשון משובב נתיבות שפירושו מלשון השבה ותשובה ונגלה עליהם כח התשובה העליונה אימא עילאה שבה יצאו לחירות כנודע מזוהר פרשת בשלח שבי' הזריחה על מדת הגבורה · ואחר כך שמעו התורה מפיה הוא סוד פי הגבורה ובכן היו שובבים וכאים מלשון נפשו ישובב שברי פי הגבורה האמורה שהוא יסוד אימא נגלה על דעת זעיר על ידי מרע"ה דכתיב ביה ותרא אותו כי טו"ב הוא גימטריא אהו"ה מפני שנולד אחר ק"ל שנה דאד"הר שהיו ימי רעה והוא היה ראש לטובים ואז עלו כל הה' החסדים בנ"א שהם סוד נ' שערי בינה שובבי"ם גימטרי' ה"פ חסד ·

ולכן ימי השובבים מתחילי' מראש ס' שמות שהתחיל התיקון הנזכר ומשלימים בפרשת משפטים שאז היה מתן תורה דאין מוקדם ומאוחר בתורה ועיין ברש"י כפ' ואל משה אמר וכו' וגם פ' משפטים התחיל במצות עבד עברי כי עבדי' היינו לפרעה וכמו כן המזרי' לבטלה מחזיר את נצוציו תחת יד פרעה האחוז בעורף אחרי הדעת אכן הא זה הדרך ישכון אור בקבל עליו גזרת עינוי התענית כל אותם מ' יום שמתחלת אלה שמות עד סוף פרשת משפטי' שכתב הרב ז"ל לתקן בהם הארבע יודין שבשם ע"ב יו"ד ה"י וי"ו ה"י שמספרם מ' שפגם בעונו שמסר אותן טיפות קדושות לקליפות והחיים ובכח סגולת תשובתו ותעניתו יוציאם מחשך צלמות והנפלאים ישובו לפגרים מתים והיו כלא היו ואשר תכון כוונתו לתקן חלק אחד של יוד אחת בכל יום עד כלותם ·

ומוצא דבר אתה תשמע כי לא עשו ולא כלום אותם המתענים בימי השובבים ב' וחמישי בלבד אכן ראיתי למורי זיה דורש לאשר לא יעברו את כחם להתענות רצופי' להתנהג בב' וה' כדרך זה והיינו להפסי' מכנו' יום א' שעה א' קודם שקיע' החמ' ויתענה על ליל ג' עד משך שעה א' וכן יפסי' מכנו' יום יום ד' שע' אחת קודם שקיע' החמה ויתענה עד שעה אחת ליל הששי אשר בו' יחשב לו כאילו התענה ו' הימים כאשר כל ו' ימים הת' יקח חלק כפי זה והוא דבר נאה ומתקבל לתשושי כח וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו ·

ומנהג טוב להולכים בתמים במ' יום אלו להוסיף סוד ישרים ועדה להשתתף בבית ה' מן בוקר עד ערב בטבילה ובטהרה יתירה יום יום ולא ישיחו שיחת חולין אפס תמיד כל היום לא יחשו מלהגות בתורה אשר באמת אין רפואה יתירה למעלה ממנה כאש' חכמים הגידו חש בכל גופו יעסוק בתורה אשר בחכמה דברו על עסקי פגם הברית שבשאר הפגמי' אשר יפגום איש באבר אשר יחטא בו תלוי תשובתו לא כן בפגם קלקלת ברית קדש אשר טמא בריתו ושאר הגוף לא פלט רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו כולם נטמאו בטומאתו ולכפי זה אמר חש בכל גופו יעסוק בתורה אשר היא באמת גרי למכת החולי הזה ומחץ מכתו ירפא והן הן הדברים הנאמרים באות כמ' התקונים דף ס"ר ז"ל מאן דשקר בברית אילה אסתלק מיניה יהו"ה ושרי ושרייא עליה שטן וכו' אסוות' דיליה מאי הוא להשתדל הוא להוי' עלמא אורייתא דאתמר בה עץ חיים היא למחזיקים בה והיא אסוותא לכל מרעין כד"א רפאות תהי לשרך ע"כ הנה משם יתבאר שבשובו בתשובה שלא יחזור לעונו ויעסוק בתורה יהיה גרי למכתו כי בעלותו למעלה ממקום הפגם מביא שם חיים לרפאות הפגם אשר שם בברית הנקרא ח"י · ומורי היה אומר כי אחד מהתקונים החשובים לעון הזה לת"ח להטריח מוחו לחדש חדושים בתורה תמיד תמורת מה שטרח מחשבתו לחשוב מחשבו' זרות לעקור הזרע מן המוחין ולהוציאו החוצה וכל חדוש המתחדש בתורה הוא תקון גדול אל הדעת והוא עצמו נכון בהיר וזהיר המתברר בפנימיות המחשבה בהערת הקושיות דקש ותבן של עבודת מצרים כי זה חלקם לבנין ב' עריהם פתים כשים זכות לאכור שם את הכסף שלקט מכל הארצות ובכן · האמנם הורנו לדעת אבינו רועינו הרשב"י ע"ה כי הבנות בסוד תשלומי מדות העליונות מעורר אותן למעלה כשורשן ומאורות נתן סביבות עונן ותוז ונאו"ר אשר חטאי' כעון פשעו כאש' הודיעכון בחבוריכו זה בכמה מקומות ·

הנה כי כן לתקון פגם היסוד נאה ויאי לקבוע עיקר

עיקר הלימוד בימים האלה במאמרי הזוה' והתקוני' וכתור' ובכבילאי' וכתובי' אשר כסוד הגדי' הוכן יסודן והוא התיקון המתוקן אגלנו לאור השישי אשר סידרנוהו למעלה כפ"א דשב' והיה כל הנשוך וראה אותו וח"י ויאכל שיו סדר הדר מלכו' המתוקן אגלנו במשמרת החדש מידי יום ויום ומידי לילה ללילה עד מקום שירם מגעת לסמך גאולה לתפלה לעומת מה שהיה כרנן מפריד אלוף נדיק מנדק כאמור לעיל ויערוך לפני לימודו הדר יק' התפל' הערוכ' שם כולל' כל פרטי תיקון פגם היסוד מכלעדי הדברים הנוגעים לאור ששי כאשר עין המשכיל בקל תשכילהו וכן יערוך לפני לימודו בתקון הדר' המלכות התפלה ערוכה בכל ושמורה במשמרת החדש · ואחרי אכום יעשה כ' תקונין אלו יחדו יהיו תמים בקרב הימים האלה להאיר אל עבר פני נדיק ונדק בכח סגולת לימוד תעלומתן ויאיר מחשכ' אשר החשיך בעינו ושב ורפא לו וכן נהגתי לאסוף אלי כל חרד בקרב מ' יום אלו להגות בסדר תקונים אלו באימא בירא' בקדוש' וטהר' ויתר היום כרחשי כתבי אור המופלא האר"י זלה"ם כסוד יסוד ומלכות אשר אספתי במאמרים בס' הליקוטי' אשר לי ·

ולפני לימודינו הייתי הוגה במקצת מאמרים הבאים בספר הזוהר המדברי' בחומר עון הפגם הזה בזוהר פרשת בראשית שלהי דף כ"ו ר"י פתח כי לא אל חפץ וכולי ובפרש' וישב דף קפ"ה ע"ב בכל אינון חובין וכולי ובפרשת ויחי דף רס"ב ע"א ת"א כל חטאי דבר נש וכו' ובדף רי"ט ע"ב אוי לרשע רע וכולי ובפרשת שמות דף ג' ע"א תלת אינון דדחיין לשכי' וכולי' ובפרשת בשלח דף ס' ע"ב אמר רב יצחק ודאי מאי דזכי בנדיק וכו' ובסוד פגמים אלו בזוהר פרשת שמיני דף מ"ד מכאן אוליפנא חתן וכלה וכו' ובפרשת חיי שרה דף על"א ע"ב מאן דאתדבק באתתא דשאר עמין וכו' ובפרשה ואתחנן דף רס"ו ע"א עד דהוו אזלי אמר דכי אבא מ"ד אותי עזבו וכו' · והוא תועל' גדול לתקון הלז כתתו אל לבבו באתר דפגים אשר לעומתו וישכיל עשות תקונו והבעל נפש יקרע סגור לבבו בהגות במאמרים הנזכר ויחרד לבו ויתר ממקומו בהודע אליו עד היכן מגיע פגם עונו וביותר אם בא בסוד סתרי תורה תסמר שערת בשרו ויקרע לבבו לי"ב קרעים אשר השב ישיב לדעת בעצם עון פשעו : ובחיי ראשי כי בעת הגותי בפרטי המאמר הנזכר לפני הלימוד בתתי את קולי בבכי מר לי, מר נמס כל לב ורפו כל ידים וכל ברכים תלכנה מים מן העומדי' לפני ובכהלי' כשיו דמעות שלים עד היו' עינא ולבא תרי נגדורי מנזיפין נחוזרים ומשיפין מן האדום האדום אשר רחב שיחם ויגוכם הפך את מימיהם לדם · עד אשר בכל סדר התקון המה היו מנלין את המדומ"ע באחד ומאה קול התחלות קשות במספד וקינין עד אשר כל שומע גם יחרד לבו ויתר ממקומו

וזה

וזה דרכינו תמיד בקרב אלה הימים הארבעים כל הימים לרבות גם הלילות לראש אשמורות וביותר בפרשת שמות ופרשת משפטים אשר הייתי אני והם מתענים משבת לשבת ביתר פרטי הכוונות ותיקונין הכתובים אצלי בספ' חמדת הלבבות ע"ש אשר כם תתעוררנה הלבבות בקהל עדתינו עד להפליא אני וכל יושבי אדמת הקדש האיתנים וכל יקר ראתה עינינו שלי"ת ·

ויאחז נדיק זו היא דרך ישרה לפני לימודו לקרוא קריאה נאמנה במאמרי הזוהר הנזכרים ונעשים להודיע פרטי עונות קלקלת הזרע וחומר שבם כאמור ושוב יתודה כפי כחו והוא תועלת נפלא למעשה התקון וכן פי' בזוהר פרשת ויחי דף רכ"ח בפסוק ויסב חזקיהו פניו אל הקיר שאין לעתור ולרבות על עון פשעו עד שיתן מגמת פניו לתקן עונו ז"ל בקיצור מכאן אוליפנ' דמאן דאית ביה חוב' ובעי למבעי רחמי עלוי ליכוין אנפוי ורעיונוי לאתקנא גרמי' מההוא חובא ולבתר יבעי בלותיה כד"א נחפשה דרכינו ונחקורה ונשוב' עד ה' נחפש דרכינו בקדמיתא ולבתר ותשובה ע"כ ולכך סידרנו להגו' במאמרי' הנ"ל כי בם יתבאר כל דבר פשע אשר יפשע גבר בעון הברית למען ישית האיש הנלבב אליהם אם עבר על אז' מהם ושתה מי המרים מים הזדונים ההם בנערותו ובבחרותו ואם עבר עליהם יבכה ויתאבל ויסב בעפר ויסתומם על ככה איך באו על ידו מעשים אשר לא יעשו עד להכעי' בהם לבורא עולם יזכר נשמתו ועשה הרע בעיניו ויתפלל ויתחנן לפניו ויוריד כנחל דמעה אשר בהזיל המי' מעיניו כדמעות שלים הוא יהיה בעוזריו לתקון עון פגם הברית כסוד בן פורת יוסף בן פורת עלי עין סוד נדיק העליון נאחז בעינים כמדע ובפרט כי הזרע מאור עיניו של אדם וכיון שפגם כזרע לעומתו פלגי מים ירדו עיניו אשר הדמעה ג"כ מאור העיני' והוא מהתקונין החשובים לפגם עון זה ביתר הימי' וביותר בקר' אלה הימי' להתפלל כל תפלותיו בדמע לב וביותר כהגיעו אל פרש עסק עון פגם זה וכן היה דרך חסידים הראשונים בקרב אלה הימים להאריך בתפלתם ערב ובוקר בסליחות ותחנונים ושפכו כמים לבם נכח פני ה' ואמרו על הרב החסיד המופלג אביהם מוכנון ע"ה כשהיה מתור' בקהל עדתו בקרב ימי השובב"ים והיה אומר שחתתי זרע קדש ואכי בראתי משחית לחבל בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו כי גם בכנפי נמנאו דם נפשות אביונים והנה דמע' העשוקים ואין להם מנחם אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו · תבקע הארץ לקול המולה גדולה תאניה ואניה לכל הנבכי' עליו ויהרים קול יללו' ונועזים בלעז כמי אמרים המדרים מורשי הלבבות לאמר כאו אחי באו ריעי חוסו על כבוד יזכר נשמתינו הרימו קול בבכיה שיתו לבכם לאולה רעה אשר קלקלנו בנורות השפע והפכנו אותם לבורות

נשברים

בירות נשברים אשר לא יכילו המים ועתה רוע מעללינו
להאריך קננו שפחה כי תירש גבירת ועבד כי ימלוך נשבב׳
בבושתנו ותכסנו כלימתנו כי עונותינו הטו אלה וחטאתנו
מנעו הטוב מאתנו אוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם
ונעו כל העם בבכי לקול צללו שפתיו עד אשר נתקו מורשי
הלבבות משמוע והקול נשמע מרחוק והיו אומרים הרב
אבריהם מוכשון הוא מתודה · וככה יעשה כל איש דברים
ובעל דמעה לעורר לב הנבור במשפט אלה הדברים ומה
טובו ומה יופיו ומה נעים גורלו אם השג תשיג ידו להיות
לב הנבור חוזר ונעור בתשובה שלימה לפניו יתברך על
ידו · אשר גם זה מספר התקונים לעון פגם הברית לעומ׳
העוסק אשר עסק להכניס הנשמות הטהורות בעמקי
הקליפה והמה עשוקות ביד החיצונים ביד פשעו בהשחית
את זרעו · עתה מצוות לו יוכל לתקון בהוציא פושעים
וחטאים המסורים ביד החיצונים ולהכניסם אל הקד׳ פנימה
כמ״ש המקובלים הראשוני׳ ·

וכן אף אם לא ניסה באלה בענין הצומות וזעקתם
ביתר הימים · עתה בימי השובבים ישב מתניו
ויאזור כגבור חלציו להשתתף בפריטי יראי ה׳ וחושבי שמו
להבין ולהתענות אלה הארבעים יום לתקן את מעוותו כי
התחברות עם הצבור הוא ענין נפלא כלה ומתקבל ועול
הסיגופים והצומות יסבול ולא יקוץ הן בעודינו חי בטרם
יחשכו כבכי נשפו להקל מעליו עונשים הקשים ומרים
אחרי מותו ואל ישכח כמה פעמים הכתים ליזכרו ועשה
כהת רוח ליזכרו כי כל עונותיו ספורים וכתובים · ואם לא
ישית לבבו הנה אשה לקראתו שית זונה לילית הרשעה
מזומנת ליפרע ממנו סך עונותיו מה שנתחמ׳ בין ירכותיה
בם יפול שדוד ואין מקים עד יעבל דעתו ועל כל חימום
וחימו׳ לו כיתנה פריע״ה גדל פרע האחרון מן הא׳ ·

ואתה אחי קורא נעים אל ישיאוך נשיאי הרוח
ברוח שפתים לאמר כי דיו לחוטא הפושע
להתחרט בלבו על עונותיו ולהתודות בשפתיו כי בזה
ירפא משובותיו שאין הדבר כן לא ולמד מרכן של בעלי
תשובה חוד הע״ה אשר רק שמן דבר נמצא בו ובכל זאת
לא שב ידו מהרבו׳ בסיגופי׳ מופלאים כאשר חכמים הגידו
עם היות שהיה מבחרן של ת״ח ונרבי ישראל על שכמו
עם כל זאת העיד׳ עליו רוח הקדש ברבי כשלו מצום ובשרי
כחש משמן ודוק ותשכח נבמ׳ כמה עמודי עולם שהושחרו
שיניהם מפני התעניות על שהוציאו דבר קל מפיהם כגון
בושני מדבריכם ב״ש וכו׳ אף כי היתה הכוונה לש״ש גם
בירושלמי אהא דאמרי׳ פרתו של ר״א ב״ע היתה יוצאת
ברצועה וכו׳ אמרו א״ר חנינא פעם אחת יצת׳ והושחרו
שיניו מן הצומות וזכור מעשה דרבי חייא בר אשי בפרק
בתרא דקדושין דר״ח בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה
נפיל על אפיה והוה אמר רחמנא ליצלן מיצ״הר יומא חד

שמעתינהי

שמעתינהי דביתהו אמרה הא כמה שני דפריש לי מאלו
מ״ט קאמר הכי יומא חד הוה קא גריס בגינתיה קשטא
נפשה חלפה ותני קמיה א״ל מאן את א״ל אנא חרותא
תבעה א״ל איתי לי ההלי ליה רמונא דרישא בוניתא שוור
אזל אייתי ליה כי אתה לביתיה הוה קא שגרא דביתהו
תנורא סליק וקא יתיב בגוויה א״ל מאי האי א״ל הכי והכי
הוה עובדא א״ל אנא הואי לא אשגח בה עד דיהבא ליה
סימנא אמר אנא מיהא לאיסורא איכווני כל ימיו של אותו
צדיק היה מתענה עד שמת באותה מיתה ואל תשכח
מעשה המקהיל המוזכר בב״ר פ׳ ס״ה מן יקום איש צרורו׳
שקיים בעצמו ד׳ מיתות ב״ד יקום איש צרורות היה בן
אחותו של ר״י ן׳ יועזר איש צרידה והוה רכיב סוסיא בשבת
אזל קומי שרית׳ למצטבלא פי׳ שהיו מוליכין לפניו קורה
שיהא נתלה עליו יוסי ן׳ יועזר אמר ליה יקום איש צרורות
לר״י ן׳ יועזר חמי סוס דארכבי מרי וחמי סוסך דארכבך
מרך א״ל ר״י ן׳ יועזר א״כ למכעיסיו ק״ו לעושי רצונו א״ל
עשה אד׳ רצונו יותר ממך א״ל וא״כ לעושי רצונו ק״ו
למכעיסיו נכנס בו הדבר כארס של עכנא הלך וקיים
בעצמו ד׳ מב״ד סקילה שריפה הרג וחנק מה עשה הבי׳
קורה ונעצה בארץ וקשר בה חבל קטן וערך העצים והקיף
על העצים גדר של אבנים ועשה מדורה לפניה ונעץ את
החרב באמצע והצית האור תחת העצים ותחת האבנים
ונתל׳ בקורה ונחנק קדמתו האש נפסקה החבל נפל לאש
קדמתו חרב ונפל עליו גדר של האבנים ונשרף נתנמנם
ר״י ן׳ יועזר וראה מטתו פורחת באויר אמר בשעה קלה
קדמני זה לג״ע ע״כ · וגם מן המושכל עין המשכיל קל
מהרה תשכילנו בסברה רווחת המכרעת לאדם להודות
כי אם כדברי האומר כן הוא כי יספיק לחוטא ודוי וחרטה
כמנא חוטא נשכר שהרי בזמן הזה נפש כי תחט׳ ותפשע
בכל עון ורשע דיה בגרת ודוי וחרטה לשוב אל האלהים
אשר נתנה ובזמן המקדש לא יכופר לה אלא במיתה
ואפילו שוגג צריך כפרת ממון בקרבנות ואף גם זאת רבו
כמו רבו הפוסקים שפס׳ כמה מיני תשובה לחוטאי׳ הלא
בספרתם ועל הכל כלל גדול הכולל את הכל היא החכמ׳
האלהית המקובל׳ איש מפי איש ומבעלי רוח הקדש ואחרון
אחרון חביב לן מארא דמהימנות׳ מרן האלהי רבי׳ האר״י
אשר גלה טפחיי׳ על כת הקודמין בפרשן של דברים והוא
מודיע עיקר פגם החוטא במקורו ומודיע אשר לא ירפא לו
כי אם בהקזו׳ דם טמא והרקת לחות הרעו׳ אשר השתרגו
עלו על נשמתו והשתרשו בטוחותיה והוא למדנו בגדקו
ערך התשובה הצריכה לכל חוטא והיא שקולה בפלס
משפטי ה׳ לעומת כל עונש ועונש הכתוב בתורה ולא
כדברי הפוסקים שהעריכו הסגופים ע״פי שקול הדעת
ואחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת מה טוב ומה נעים
כי תשמר לעשות ספר התקונים לנפשך בזמן השובב״ים

שעת

שהוא מסוגל ומיוחד לתקנת כל עון ואשמ' ורשע וביותר בפגם קלקלת הזרע כמו שנתבאר. על פי ספ"ר תקונין הנזכרים למעלה ועל פי ספר תקוני הנזמות אשר יסד המלך רבינו הרב הא"רי זל"הה ואם רבו לספר תעניותיו הצריכים לעונותיו יכול למהר לעשותם בהפסקות אשר קיבלנו שהפסקה של ג' ימים עולה לכ"ז תעניות שהוא כמספר שני שליש' הארבע יודין שבשם ע"ב יו"ד ה"י וי"ו ה"י אשר המה יעלו כמן השעות שבשלשה ימים כ"ד בכל יום ועל כן אם יפסיק גם ערב יום השלישי ירכה עליהם שליש האחרון של ד' יודי"ן והמה יעלו למספר מ' יום (א"ה ראיתי כתוב טעם לתעני' ג' ימי' לילה ויום כי כל העולם נברא בו' ימים ביום ולא בלילות כמנא כי בע"ב שעות נברא כל העולם וע"כ הנפש החוטאת שרצתה לאבד את העולם תתענה ג' ימים שהם ע"ב שעות) והפסקה של ד' ימים עולה למספר כז' פעמים ארבעים יום העולים למספר אלף וס' תעניות. והפסקה של חמשה ימים עולה למספר י"ג פעמים מ' יום וכשהנרף עליהם האלף וס' תעניו' של יום הד' המה יעלו סך אלף וו' מאות ימים והפסקה של ששת ימים עולה לארבעים פעמים אלף ות"ר וכשהנרף עליהם האלף ות"ר דיום ה' המה יעלו סך הכל ס"ה אלפים ות"ר תעניות. ולכל אחת מהנה יש כוונות מיוחדות כיארנום בס' חמדת הלבבות באריכות. ושם ביארנו שבהפסקת ג' ימים אם יעסוק בסתרי תורה יעלו למ' וסימנו' שלנו מדברי הרשב"י פרשת שמות דף ט"ו ע"א קרא על רא"ר ש ויהי שם עם ה' מ' יום וכולי ע"ש והם לא התענו אפס שני ימי' ועל שהיו עסוקים בסתרי תורה קרא עליהם ויהי שם עם ה' מ' יום ע"ש. עוד נתבאר שם כי כל מי שיקום באשמורת הבקר שעה א' קודם ביום ועוסק בתורה כל היום ההוא וכל הלילה הבא אחריו עד אחר תפלת השחר של יום שני ולא יפסיק מהגות בתורה רק לעת מנחה ולהתפלל ולאכול סעודתו לשובע נפשו ולא מותרות. הרי זה נחשב לתשושי כח אשר לא יכולו להתענו' לי"ג תעניות: ואשר יכול גם להתענות כל אותם הכ"ו שעות נחשב לו לכ"ו תעניות.

ועוד ביארנו שם תקון קל לתשושי כח להתענות הפסקת לילה ויום ותהא נחשב לו לי"ג ימים. קודם שישן עד שלא יאמר פ' בידך אפקיד רוחי יכוין כי באותה שעה שקיבל תעניתו מבע"י ואחר עשרה שעות לאשונות דלילה בכח סגולת תעניתו היו למאורות בכל שעה צירוף הו"יה עם שילוב אהי"ה וכן צירוף אהיה עם צירוף הו"יה. ויקום שעה א' קודם אור הבקר ויהגה בתוד' כפי כח ידיעתו והשגתו ואותה שעה עם י"ב מהיום הרי י"ג ויכוין כי כל שעה מי"ג שעות אלו יהיו למאורות תקון א' מי"ג מדות ויאמר הי"ג מדות בכל שעה ואחר שיאמר הי"ג מדו' יאמר י"ג מדו' דמי' של כמוך וכולי עד מימי קדם.

ואח"כ יאמר יהי רצון מלפניך **יְהֹוָה** או"א בגלל רחמיך המרובים שיהיו תעניתי רצוים לפניך ועזרני על דבר כבוד שמך ותן בי כח ויכולת לעבדך באמת ויהא ענות נפשי שיות לנחת רוח ולרצון ותגדל חסדך עמדי שתתן בי כח בכח סגולת תעניתי לתקן ולמתק ולהאיר באותיות כל שם ושם מאלו השמות שפגמתי וגרמתי בעונותי שיתגברו במדת הדין. ועתה רבש"ע הנה אבכי בא אליך בלב נשבר ונדכה לשחר פניך אולי אמצא חן בעיניך ותתמוך בימיני ותזכני לתקן כל עונותי כי אתה של רחום וחנון ארך אפים ומרבה להטיב וימינך פשוטה לקבל שבים השיבנו ה' אליך ונשובה ויהי נועם ה' וכו' עשה למען שמך וכו' יהיו לרצון.

וזה סדר הקריאה ביום זה תחלה יכנס בבי טוב בקריאה כאמנה סדר היום אח"כ יחזקאל מסי' מ' עד סופו עברים כולו זכריה סי' ז' וח' כולו וסימן י"ב עד סופו איוב סי' כ"ה ויען בלדד השוחי וכו' עד וסור מרע ביכה דניאל סי' ז' חזי הוית וכו' עד בלבי נטרת תהלים כולו משניות סי' את"ת ובתקונים עד מקום שידו מגעת באופן שלא יבטל רגע א' ובכן לצדקה תחשב לו לי"ב ימים עוד כתבנו שם כי מי שישב י"ב ימים זה אחר זה רצופים בענוי לבלתי אכול בלילה כי אם פתו עם אפר ויהיה לבש שק בכל הי"ב ימים בין ביום ובין בלילה וישב על הארץ ויקרא כל היום משניות בלי הפסק דברים בטלים ויטבול בכל יום בכוונה יעלה כל יום לי"ג תעניות העולים לסך קנ"ו תעניות. ובכל יום יטבול ויאמר כוונת הטבילה הידועה ואחר כך יאמר ובכן יהר"מ ה' או"א שתפן אלי ברחמיך המרובים ובכח סגולת תעניתי ותשובתי בי"ב ימים אלו יהיו למאורות י"ב אותיות שם אדנ"י **אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד** עם י"ב צירופי הוי"ה כל יום צירוף אות א' ומעיז יבא מתוק אותיות אדנ"י במים מימי החסד ויהי נועם ה' וכו'. וכשיטבול ביום הי"ב יטבול י"ב טבילות או יטבול י"ב טבילות ויבטא בשפתים פרטי כוונתם ויאמר.

אנא בכח גדולת ימינך הפשוטה לקבל שבים יהי רצון שבכח סגול' י"ב טבילות שאטבול ימשך שפע מי"ב נימין דכריס' דעתיק ב' הויות המאירי' שם אשר עם אחב' כללות' המה יעלו לי"ב ומהם יושפע השפ' הזה לי"ב תיקוני דדיקנא דעתיקא ב' אהיה המאירים שם אשר עם אהבת כללותם המה יעלו לי"ב ומשם יושפע לאור המקיף דא"א ומשם לזעיר ומשם לנפשי רוחי ונשמתי לאור באור החיים ולטהר לבנו לעבדך באמת תמיד כל הימים ויהי נועם ה' וכו' יהיו לרצון וכו'.

ובמנחה בערב יום הי"ב בהשתלם מספר הקנ"ו תעניות. יאמר בנוסח העננו וכו':

יהי רצון מלפניך **יְהֹוָה** אלהי ואלהי אבותי שבכח י"ב ימי תעניות אלו שהתעניתי

לפניך העולים למספר קנ"ו יחוברו ק"ן נהורין דז' סוד הזעיר עם ש"ע נהורין דא"א והיו למאורות כמשפט האורים) גדולים וכבן האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך כי עמך מקור חיים באורך נראה אור יהיו לרצון ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו'. הנה אלה קצות דרכיה אשר בארנו שם והכנסתים פה לפניך למען תבחר באשר תוכל שאתו וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו :

וכתב הרב ז"ל שנכון להתענות באלה הת' יום על ידי הפסקות פ"ד תעניות ועקרם מיוסד על שם אהי"ה שבו יצא הפגם העצמי וכנז' בכתבי הרב זלה"ה בסוד י' רמים י"פ מלוי דמלוי אהיה שהוא כ"ז אותיות גימטריא ר"ע וס"ך התעניות הוא פ"ד בסוד ד"פ אהיה העולים פ"ד ולכן תמצא שיעקב אבינו עליו השלום דהוא שופריה דאדם הראשון לא ראה קרי כל פ"ד שנה ולכן בגאולת מצרים שכבר נתקנו הניצוצות נזכר שם אהיה ולכן נקראו ישראל זרע אמת שהוא אהיה פעמים אהיה העולים אמ"ת. ודאשונה צריך שישכול ויאמר פסוק ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים ויאמר פרטי כוונתו כלשון הנאמר למעלה בפ"ג דשבת; בטבילת ע"ש עד גם הם ואחר כך יאמר פסוק זה א"וכר כ"חמד ו"סמן ב"נוה א"כס ו"כסיל אדם יבלענו. ויכוין שר"ת כל הפסוק עולה פ"ד וכו תמנה אותיות אהה"ע א' דאוצר ח' דנחמד ה' דנוה ע' דיבלענו ואתוס בר"ת בנוה חכם וכסיל שם רב"ד שיוא ושוב יאמר פ' חיל בלע ויקאנו ר"ת שם חב"ו מבטנו יורישנו אל ס"ת וול שגם הוא משמות ע"ב ועולה מ"ב שבל סוד מ"ב להעלות ואחר אומרו שני הפסוקים הנזכרים יאמר ברמע לב רבש"ע גלוי וידוע מול כסא כבודך כי תם לבי בקרבי ויהי למים כי חטאתי על לבי חרוסם ועל מגמי כנחושה כי אין מספר לילדי זנונים זרע שקר אשר בטמאתי גידלתי ורוממתי ואשות הזימה אשר בעונותי כלכלתי אנא ה' בכח שמותיך הקדושי' החתומים במקרא יקרם אלה ה' בוש ב' רחמיך ו' כרוב חסדך את שברי ה' רם ב' טובך ו' תמלאך כנשר נעורי ותקן כל אשר עוותתי ותלקט כל אשר פזרתי ותשליך במצולות ים כל חטאתי ותפן אלי בעין חמלתך כי אתה ה' לבדך מקבץ נדחי ישראל עשה למען שמך וכו' ויהי נועם ה' אלהינו וכו' :

ויכוין בתעניתו ליחד הבחינות העליונות אשר פגם בעונו ובכל שעה ושעה מתוקן בחינה א' מפ"ד אורות של ד' אהי"ם. ואם לומד ביתר הימים בתקון היסוד והמ' בנ"ל עתה בהפסקת פ"ד ימים אלו יעתיק עצמו אחר סדר היום ללמוד שיתא סדרי משנ"ה להיות לו למשיב הנשמ"ה אשר תאבד ממנו בעון פגם הברית במ"ש בזוהר פרשת: לך לך דף נ"ד ז"ל דתני' בכל זמנא דאתרשים בר נש בהאי רשומא קדישא דהאי את מניה חמי לקב"ה ממש ונשמתא קדישא אתאחידת ביה

ואי

ואי לא זכי דלא נטיר האי את מה כתיב מנשמת אלוה יאבדו דהא רשימא קדישא לא אתנטיר וכו' ע"כ. ועל ידי עסקו בשש סדרי משנה אותיות נשמה תשוב נשמתו בו כמ"ש בתקוני' דף ק"כ ז"ל ולא עוד אלא מאן דאעיל זרעיה בנדה או שפחה או כותי' או זונה כאילו מערב מה דאפריש קב"ה דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים דאינון מי נדה למי רכיא רדא אסור ודא מותר דא כשר ודא פסול דא טהור ודא טמא אילין אינון שית סדרין דאתייהיבת בהון משנה לאפרשא בין טוב לרע דערב לו אדם ודרין דאתו אבתריה ע"כ :

וגם סגולתן לקשרא יחודא דמאריה כדקא יאות לעומת מה שהיה נרגן מפריד אלוף. כמו שביארו בזוהר פרשת בראשית דף מ"ב אהא דאמר התם שים בהיכל עם השמים שרפים בשש כנפים. אמר אחר כך אילין אינון דאוקידו לאינון דלא חיישי על יקר' דמריהון ודא דאשתמש בתגא חלף מאן דקרי ותני שית סדרי משנ' דא הוא דידע לסדרא ולקשרא ייחודא דמאריה כדקא יאות. וכתב החסיד בשער הקדושה שישתדל לדעת ש"ס משנה ע"פ בסוד כי ידיעת התורה ע"פ הוא במדת הזכר וכיון שזה פגם אות הברית שהוא במקום הזכר וילד למקום הטכחה ראוי שיתוקן ע"י זכירה לדעת ש"ס משנה ע"פ ועיקר ידיעת המשנה הוא שישתדל לדעת אותה כפרושה ולא יקרא אותה מצות אנשי' מלומדה אשר בקריאתו שגיאו' אין מספר והוא הברית מהתקונים החשובים לעון פגם הברי' ואדוני מורי זלה"ה היה נוהג לקרות ח"י פרקי משנ' מידי יום ביום עם פירושיהן לתקון מדת אל ח"י כנודע. ועכ"פ מי שיש אתו סדרים אחרים בלימודו ביתר הימים הנה בבא לעשות תקון הפ"ד ימי תעניות בימי השובבי"ם יעתיק עצמו ויקבע עיקר לימודו בימים ההם בשיתא סדרי משנה למלאות לו נשמה תמימה ולקשרא ייחודא דמאריה כדקא יאות ואם לא תשיג ידו די השלים כל הש"ס יקבע עיקר לימודו בסדר קדשים וטהרו'. ובעלות המנחה מתנדבים בעם להתענות הפ"ד ימים ובכל ימי השובבי' ג"כ יועדו יחד לפני המנח' עטופים בטליתותיה' ועטרותיה' בראשיה' ויהוד הלבבות לתת עוז לאלהים יכנסו בכי טוב באמרם ליחדא שמא דקב"ה וכו' קודם התקון הזה :

הורה פרשת יתרו וירד ה' על הר סיני וכו' עד ויאמר אליהם. ובפרשת חקת וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום וכו' עד אשר נעבור גבולך. ובפ' דברים וכפן ונעל דרך הבשן וכו' עד באמ' אי"ש. וסוד הכתובים האלו הפלא ופלא לאשר הוא חכם הרזים וצריך להזהר ולקרותן בדקדוק נקוס ובטעמיהם ואחריהם יאמרו בפרשת תצוה פסוק והיה פי ראשו בתוכו עד לו לא יקרע שבעה פעמים והכוונה בו פשוטה לפיו ס"ביב מ"עשה א"ורג ר"ת סמא"ל תחרא יהיה לו לא י"קרע ר"ת למפרע לילית שפ"ב גי' שכינ' ופירושו והיה פי ראשו דעטר'

שגל

שעל גבי ברית הפה התחתון בתוכו כלומר שלא זנות ולא
החונה טפות הקדש שפה רונה לומ' השכינה יגן לפני ס"ת
בוקביה. ותכף ומיד יאמר ג"פ פ' הן עם לבדד ישכון
ובגוים לא יתחשב:

נביאים שופטים ד' ותשר דבורה וכו' עד אז
ירדו לשערים עם ה' ושבה שבי"ך בן
אבינועם ובירמיה סי' מ"ו הדבר אשר דיבר ה' אל ירמיהו
וכו' עד ונקה לא אנקך. ואחר כך בישעיה סימן כ"ו ביום
ההוא יושר השיר הזה וכו' עד יחיו מתי"ך:

כתובים תהלים סי' כ"ג לא אירא ר"ע. ופי'
ל"ד פני ה' בעושי רע וכו' צעקו וה'
שמע ופי' ל"ט אמרתי אשמר' דרכי וכו' כנודע סודו בייחודי
הרב ומזמור פ"ח למנצח על מחלת וכו' ופי' קי"ו אהבתי
כי ישמע ה' וצריך לשית לבו הקורא במזמור פ"ח שבו קל"א
תיבות כמנין סמ"אל ומחל"ת לעבות ה"ס מחל"ת לילית
ב' נשים זונות וכו זה אנו מכניעין אותן להוציא בלען מפיהן
ובמזמו' הב' קי"ו יש בו ק"ל תיבות ה' חסדים שגוברים על
הג' וכו ס"ו שמות הוי"ה לתקן י"ה מאלהים בסוד נאלמתי
דומיה שביאר הרשב"י בזוהר ומזמור סי ק"י ופי' נ' ופי' קכ"א
וקכ"ד כאשר ידעת סודן מדברי הרב זלה"ה. ואחר כך
יהגו בס' הזוהר פרשת וארא דף כ"ז סוף ע"א ות"ח ביומוי
דודך מלכא וכו' עד מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמ' עשית
וסוד אלף וי"ב יאורין אלו הם ביסוד הנקבה כנודע לבאים
בסוד ה' וצריך לכוין להמשיך את של זה בזה ואין כאן מקום
להאריך שהוא מקום שאמרו לקצר ואחר כך יהגו בתקונים
תקון מ"ח כולו ויאמרו קדיש דרבנן:

וסדר זה לא ישנו מלהגו' בו כל ימי השובבים לפני
המנחה או בעתות הפנאי בשאר היום אף
אם לא יתענה רק שיהא ממולא שהור קדש. ואחר קריאתו
בסדר זה בתעניות הפ"ד ימים יעמוד השליח צבור שבהם הבא
בסוד ה' ויאמר נוסח תפלה זו אשר אנכי תקנתי בסדר
מקראי קדש כולל כל כונת פגמי אות ברית קדש והמה
בכתובי' של חס"ד שעיקר פגם זה בשם ע"ב כנודע ויעמוד
באימה וברעדה ובדמעות שליש ויאמר קודם התפלה ענה
עני שפל כל השפלים ושא חטאו מקבל התפלות והארך נא
ברחמיך שנותיו ובוה כל שאלותיו למלאות ותחשוב כל
תפלותיו קטורת לפניך בקרבנות ועולות והאל המקבל
התפלות שמע קולי אשר ישמע בקולות:

רבש"ע אתה ידעת לאולתנו ואשמותינו ממך
לא נכחדו והעלות על לבבנו גודל
משובותינו כמים נשפכנו ויתפרד' כל עצמותינו יראה
ורעד יבא בנו ותכסנו פלצות ובושת פנינו כיסתנו ואין לנו
פה להשיב ולא מצח להרים ראש כי עונותינו עברו ראשינו
וכמשא כבד יכבדו ממנו כי פשעינו רבו מלמנו' וחטאתינו
עצמו מספר אף לזאת יחרד לבנו ויתר ממקומו כי גדול

כיס שבריתנו ואחד גדלה מעילתנו עד לשחית זרעינו
זרע קדש וגאלנו ברית קדשך ושקרנו בבריתך וחללנו
בריתך והיינו מרשיעי ברית מקדש ה' חותמא דמלכא
טמאינו ובשר קדש העברנו מעלינו בג"ד פשעינו לאביד
ולהרוס שם הוי"ה מלגאו ושד"י מלבר ותחת נ' רנ"ז ארץ
תחת עבד כי ימלוך השטן עומד על מקום הוי"ה אל הקדש
פנימה ושפחה כי תירש גבירתה סם המות לועג מן החוץ
והוא כחש יכחש בו אוי לנו אויה לנו אתם: עלינו אנה
נוליך את חרפתנו. ואוי לה לאותה בושה כי לא השב
ידינו מבלע ומקלקל בזווגות השפע ושפכנו אותם
לבורו' בורו' נשברים אשר לא יכילו המים וקצצנו בנטיעות
עץ החיים ושחתנו פריו והורדנו השמן השהור' בחרבות
נשמות ותהיינה הנפשות והרוחות כפושות ובפותו' ברוחות
רעות בני נכר. וגם בכנפינו נמצא דם נפשות
אביונים אוי לרשע ר"ע כי גמול ידיו יעשה לו. ועתה ה'
אלהינו אחרי שובנו נחמנו ואחרי הודענו ספקנו על ירך
בושנו וגם נכלמנו כי נשאנו חרפת נעורינו. והנה עתה
שבנו אליך ה' אלהי הרחמים והסליחות בכפיפת ראש
בכפיפת קומה בנמיכת רוח בלב ירא ואחד לועג ורועד
כפוף כבהל ומדוכה לעתור ולרצות מול כסא רחמיך לבקש
מחילה וסליחה וכפרה על עון פשעינו ובטובך הגדול טוב
נור ישועתינו וראה בעין חמלת' צרת גופינו ונשמתנו וקבל
ברחמים מיעו' חלבנו ודמנו בתעניתנו היום אשר ברכינו
כשלו מצום ובשרינו כחש משמן. ובכח סגולת תעניתנו
ותשובתינו יהיו למאורות כל השמו' אשר חשכנו בהיותנו
מרשיעי ברית קדש ויהרמ"ז או"א שאם חטאו ופשענו
ושחתנו זרעינו במחשבות פגולות ופגמנו בשמות יוד
הא ואו הא העולה מ"ב זרע קדש דאצילו' שם יוד הה וו
הה העולה מ"ב זרע קדש דאו' צתה בכח ארבעה ושמונים
תעניתנו יאירו במשפט האורים ושובו לאיתנם הראשון
(בפסוקים הללו רמוז ב"פ יה"ו) יח"ל ישראל אל ה' כי עם
י'הוה ה'חסד ו'הרבה עמו פדות.

הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו. ו'חסד ה'
מעול' ועד עול' על יראיו וצדקתו לבני בנים
ואם חטאנו ופשענו ושחתנו זרעינו בגיאוף יד ופגלנו
מחשבתינו כאשה בגלגול זה או בגלגול אחר ופגמנו
בארב' שמות אהי"ה אהי"ה אהי"ה אהי"ה העולים
פ"ד וכא"ה פעמים אהי"ה העולים לפ"ד אותיות עתה
בכח פ"ד תעניתנו יהיו למאורות כ"ח אותיות דמלא
דמלא דע"ב וכ"ח אותיות דמלא דמלא דס"ג וכ"ח אותיות
דמלא דמלא דמ"ה ובכח ג' כתות אלה שעולים פ"ד יגלו
ויאירו שמות אהיה במשפט האורים וישוב שפע לאיתנו
הראשון (בפסוקים שלו יש ב"ם אה"יה בתיב' א"ך ג' אהיה
ונכר"ת של הפסוקים)

אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה'

על אורך ימים. השמיענו בבקר חסדך כי בך בטחתי ה ורעיבי דקך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי י' הוה כ השמים חסדך אמונתך עד שחקים. הרחוקו ה' חסדך מ שעך תתן לנו כ"ת א' דע"כ כ"י טוב חסדך מחיי שפתי י שבחונך ח'סדי ותולדתי משגבי ומפלטי לי מגיני וכו חסיתי כ"ח ב' דס"ג כ"י חס' גמל עלי והנל נפשי משאול תחתיים ח'סדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי: כ"ח ג' דמ"ה כ"ל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו. ועת ה יגל נא כ"ח ה' כאשר דברת לאמר:

ואם חטאנו ופשענו ושחתנו זרעינו ונאפנו בכתם עטרת הקדש שבבריתנו בגלגנו זה או בגלגול אחר ופג' כאהים פעמים אהיה כולו זרע

אמ"ת והשלכנו אמ"ת ארצ' עתה בכח תעניתנו יהיו למאורות כ"ח אותיות דמלא דמלא דע"ב וכ"ח דס"ג וכ"ח דמ"ה ובכח ג' פחות אלה שעולי' פ"ד יעלו ויאירו פ"ד אותיות דאהי"ה פעמים אהי"ה כמשפט האורים נתהי שאמ"ת נאדרת כמשפט הא' (ר"ת ג' אמ"ת) אתה י' הוה לא ת'כלא רחמיך ממני חסדך ואמ"תך תמיד יצרוני. כי טוב חסדך וכולי כדלעיל.

ואם חטאנו ופשענו ושחתנו זרעינו וניאפנו ברוח בגלגול זה או בגלגול אחר ופגמנו בזווג הפסיקין דחיך וגרון שם.

אחע"ה שבגרון השול פ"ד עתה בכח תעניתנו בפ"ד ימי' שו יעלו ויאירו אותיו אח"הע במשפט האורי' וישוב הכל לאיתנו הראשון (ר"ת הפסוקי' שם אחה"ע) א'ם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני. ח'סדך ה' מלאה הארץ חקיך למדני ה' יסופר בקבר חסדך אמונתך באבדון. ע'שה עם עבדך כחסדך וחקיך למדני:

ואם חטאנו ופשענו ושחתנו זרעינו בניאוף יד ופגלנו מחשבתינו כזכ' בגלגול זה או בגלגול אחר ופגמנו בה' חסדים וה'גבורות עתה בכח תעניתנו כפ"ד ימים אלו יעלו ויאירו ה"ח וה"ג במשפט האורים בכח עוד כ"ח אותיות דמלא דמלא דע"ב וכ"ח דס"ג וכ"ח דמ"ה וישוב הכל לאיתנו הראשון ואל יהי מונע (ר"ת הפסוקים שם ע"ב) כ'י טוב חסדך וכו' ג' כיוות דלעיל י'הי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך.

ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כ'י גמ"ל עלי. ד'מינו אלהים חסדך בקרב היכלך. ה'פלא חסדך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך. יהי נא חסדך לנחמני כאמרתך לעבדך. ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך. יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי. ובחסדך תצמית אויבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך. האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך. ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרוהו.

ובכח קדוש שמותי' הקדושי' היוצאי' מקריאתינו היום מר"ת וס"ת וחילופי תיבות וצירופי שמות. ומספר אותיות ותיבות קבץ נפוצות ניצוצי הקדוש' אשר בגבול הרשעה ותשמיד כל ילדי פשע זרע שקר אשר טנכו ידינו ות כרית כל אשות הזימה אשר המה מלופפות בנו ובכח קדושת שמך הקדוש זצ"תי העולה כמנין אבגית"ץ תגור וכירים יותץ ולא תאוכה אליכו רע"ה ובעוז קדושת שמך הקדוש היוצא מפסוק חיל בלע ויקיאנו כאריה תשאג ותוציא בלעם של קליפות מפיהם לנה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו (ר"ת שם זנ"תי) זכור רחמיך יהו"ה וחסדך כי מעולם המה. צדקתך לא כסיתי בתוך לבי אמונתך ותשועתך אמרתי לא כחדתי חסדך ואמתך לקהל רב. תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. יהוה יגמור בעדי ה' חסדך לעולם מעשי ידך אל תרף. ר"ת בם חב"ו. חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו. ברוך אלהים אשר לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי. ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת ישעך עשה למען שמך וכו' יהיו לרצון אמרי פי וכו' ויהי נועם ה' אלהינו וכו'.

פרק שני

לעת מנח'ער' יועדו יחד כל חרד ויעמוד המעורר שבהם ויהגה בהתעוררות הנפש להר"ס אשיך ע"ה וכו'. התעררות הנפש להר"ס אלשיך ז"ל לעת מנחת ערב השובבי"ם.

כתיב וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא וכו' אם רעה בעיני אדוניה נתבא' בזוהר ז"ל אורייתא דיהבת עיטא לכל עלמא אמרת הכי אזהר' לבני עלמא ואמרת חמו כמה חס קב"ה עלייכו מרגליתא טבא דהוות ליה זבין לכו למגנא דתשתעבדון בה בהאי עלמא וכי ימכור איש דא קב"ה את בתו דא נשמת קדישא לאמה למיהוי אמה משתעבדא ביניכו בהאי עלמ' במטו מנייכו בשעתא דימטי זמנא לנפקא מעלמא לא תצא כצאת העבדים דלא תפוק בר חורין ברירא ונקיה בגין דיחדי בה מרא וישתבח בה ויהיב לה אגר טב בגנתא דעדן כמד"א והשביע בצחצחות נפשך ודאי כד תפוק נקיה ברירה כדק' יאות אבל אם רעה בעיני אדוני' מלוכלכא בטינופי חובין ולא אתחזיאת קמיה כדקא יאות

יא לההוא גופא דאיתאביד מההיא נשמתא לעלמין בגין דכד נשמתין סלקין ברירן ונפקין נקיין מהאי עלמא כל נשמתא ונשמתא עאלת בספרא דאחמתא דמלכא וכלהו נשמהן ואמר דא היא נשמתא דפלניא ומיכת תהי לההוא גופא דשבק וכדין כתיב אשר לו יעדה לו כוא״ו וכד נפקת רעה בעיני אדוניה דקא אסתאבת בחובין ובטינופא דחטאין כדין לא יעדה בלא״ף ואתאביד ההוא גופא מינה ואיהי לא אזדמנתא לגביה כד ההיא דמארס אתרעי בתיובתא דגופה כדין כתיב והפדה בר״א פדה נפשו מעבור בשחת והפדה האי איהו בר נש דעיטא דיליה דיפרוק לה ויתוב בתיובתא ולתרין סטרין קאמר קב״ה והפדה והפדה בתיובתא ולבתר דיתב בתיובתא פדה לא מאורחא דגיהנם לעם נכרי לא ימשול למכר מאן עם נכרי עלוכתא איהי נשמתא כד נפקא מעלמא ובר נש אסטי אורחיה בהדה היא בעת לסלקא לעילא בו מסריין קדישין בגין דמסריין קדישין קיימין בהאי ארחא דג״ע ומסריין נוכראין קיימין בההוא ארחא דגיהנם זכתה נשמתא כמה מסריין קדישין קא מתעתדאן לה לאתחבר בהד ולמיעל לה לג״ע. לא זכתה כמה מסריין נוכראין באורח דגיהנם ואינון מסריין דמלאכי חבלה זמינין למיעבד בה נוקמין אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשול למכר אינון מלאכי חבלה בבגדו בה דאיהי נטירא דקב״ה עביד לה נטיר דלא ישלטו בה עם נכרי בההוא פריסו דנטירו עלה ואם לבנו יעדנה ת״ח כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא דלא יסטי ארחוי בהאי עלמא דאי זכה ב״נ בהאי עלמא ונטיר לה לנשמת׳ כדקא יאות האי איהו בר נש דקב״ה אתרעי ביה ואשתב׳ ביה בכל יומא בפמלי׳ דילי׳ ואמר חמו ברא קדישא דאית לי בההוא עלמ׳ כך וכך עובדוי מתתקנן וכד האי נשמתא נפק׳ מהאי עלמ׳ זכייא נקייה ברירא קב״ה אנהיר לה בכמה נהורין בכל יומא קארי עלה דא היא נשמתא דפלניא ברי ודא הוא דכתיב ואם לבנו יעדנה ·

התעוררי התעוררי נפשי אחותי רעיתי עד מתי תשתכרי התעוררי עורי עורי התאבלי ספדי והילילי אבל יחיד עשי לך כי גדול כי׳ שברך בי תחת היותך בהיכלי מלך מלכי המלכים כל קדושי׳ עמך באורך יראו אור ואת עלית על כולן כבוד׳ בת מלך משחק׳ לפניו בכל עת · ומה לך פה עניה סוערה גולה וסור׳ טמא׳ כטומאת הנדה כי נטמאת וכי שטית טומאה תחת אישך ויתן בך היצר הרע את שכבתו ויסכך בתלם עבותו וכי תבאי לראות פני אלהים מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי כי אז תבאי וידיך על ראשך לבושה שחורים ומתעטפת שחורים מהכבדים הנואים כל רואיך ידדו ממך בלי יוכלו יגעו בלבושך ואת שדוד מה תעשי הלא תבושי ותכלמי מפניו אכה תוליכי את חרפת׳ על זא׳ רעתך אוי לה לאות׳ בושה אוי להותה צלומה וכי יפקוד עליך מה תעשי ליום

פקודה

פקודה ואיך תשא פניך באמור אליך אבא פנה זיוך פנה הודך ואיך חסך משחור תארך אוי ליך כי נדמי׳ ותמ׳ היותך יפה כולך · סורו טמא׳ יקראו לך ותחת היותך צרורה בצרור החיים כנלוז אבן בקרגיע׳ תקולע בתוך כף הקלע · ואז ידבר אליך באפו ובחרונו יבהלך לקול תתו רעם גבורות לדבר ולומר פקדו נא הארורה הזאת הוציאוה ותשרף ששמיטוה ורמסוה למצבבת השכינה ואז אל שאול תורד אל ירכתי בו׳ וגם אני כמוך אוי לי כי נדמיתי כי כמוני כמוך חטאנו עוונו פשענו ומרדנו וגם עלי יעבור כוס כי ארך אבל שאולה תחתי יצע רמה ותכסני תולעה ·

על כן נצמדה יחד לבקש תרופה וארוכ׳ למחלתינו עד אשר לא תחשך השמש ונשקיף ונרא׳ מה נעשה כי יפקוד אל וכי יקום מה נשיבנו והנה זאת רעתנו כי עד הלא הוא כנער שמוקמעט בעינינו כי ישחיתנו כי אם עוד שתים רעות יעשה לנו · אחת כי יסיר מלבנו עונינו ושכיחנו רוב אשמותינו עד אשר יעלה על רוח איש שמנו כי מעט ורעים הם מעשיו הבלתי טובים ולעומתם על כל אחת כמה וכמה מצות ומע״ט לו להגן בעדו · וזאת שני׳ יעשה כי בעלות על לבנו אחת מכל מצות ה׳ אשר לא תיעשינה ושמענו ועשינו · ישים בלבנו הבל הבלי׳ להשכיל כובד עונינו ולהקל רעתנו בעינינו ולהפוך בזכות עצמינו בהמצאות טענות ותואנות של הבל עד שבמעט שקרוב לזכות יחשב לאדם העון ואוי לו מיום הדין אוי לו מיום התוכחה כי יקרא ויבא לתת דין וחשבון ויתהפך לארבעת רבעיו ויראה עצמו מסובב מלאכי חבלה אשר פעל ועשה בעונותיו דבקים ואחוזים בנפשו כבדו אלף ורבבה מימינו ·

ואז יבהל ויצעק על שכלו במר לבו לאמר מי ילד לי את אלה והם יענו את ילידתנו בפשעך חוללתני בעונותיך כי הקמות עליך רעה מביתיך לרעתך לרכאך ולמוגגך בתחתית שאול כי הוא חלקך על זאת אספדה ואלילה נפשי נפשי איך המיתותיך בידי הבאת היקרה איך עקרתיך ממקום החיים והקדושה למקום המות והטומאה איך לא חמלתי ליך והכיתיך מכת אכזרי פצע וחבור׳ ומכה טריה · לבי לבי על חלליהם מעי מעי על הרוגיהם כתב החסיד בר״ת בשם ר״ת שיאמר אל לבו לבי לבי הלא ידעת כי לא נבראת כי אם לשוב לעפר מיום היותך מדוע לא זכרת אחריתך הלא תדע כי כל הימים אשר אתה חי על האדמ׳ כצל עובר וכמוץ יסוער מגורן וכעשן מארוב׳ ימיך מרוכים וחייך קצובים וכל אשר יעבור עליך יום או ליל׳ תחס׳ חלק מחלקי חייך ובכל יום תקרב אל הקבר ותעוף כלי אבר ומדוע לא זכר׳ כי עפר אתה ולא ידעת כי מן האדמ׳ נוצרת ועל מי בטחת כי מרדת ומדוע אתה כמסר ולא תעבור על לבך יום המר · יום אשר תאבד ענתך וסברא׳ חכמתך יום ידבק לשונך לחכך יום יאחוך על כתף ימשלך

ועל

ועל ארץ תחתית ישליכוך ועל כל מעשה יחשבוך ואבך תרבה ואשך לא תכבה יום תראה החשבון ערוך והספר פתוח ומאזני משפט וכוס תרעלה ביד ה' שם תמצה שמריה ותבמה כעפך בגויה ומה תשיב על זדונותיך הלא אז תראה פרי מעלליך ותמצא גמולך ואם תמות כמות הבהמה ולא תהיה עתיד לתת דין וחשבון היה לך לשמוח במותך אך תלך למר ממות ולמקום אופל ארץ חשך וצלמו' שם תפול עליך אימה ותכסה כלימה ולבושך גוש רמה ויזורה על גופך גפרית לבלתי השאיר לך שריד הלא היום ההוא נורא ואיום יום אשר אין לו פדיון. יום תמרו' בבכי' תאניה ואניה. יום חרדה וצעקה. יום שואה ואנקה יום מספד מר. יום תערוך אבל משמר מול משמר יום יחרה אף האל וקנאתו ונתכה כאש חמתו יום ילכו המעננים והמכאובים יום יהמה כל איש ידיו על חלציו יום יאבדו כל חפציו יום תצא הנשמה ותשאר הגוף בכלי מלא בושה וכלימה מושלך כאבן דומם. ועתה בן אדם על מי תנוס לעזרה אוי מי תשיה עליך סתרה הלא אז תאמר אוי לי מה עשיתי מדוע דבר ה' בזיתי ואת מצותיו לבי פניתי ובמה אתכסה כי ערום אנכי התקומם והתבוש והכלם מחטאתי' נתן תודה לאלהיך בעוד נפשך בגופך ובטר' יחשכו כוכבי נשפך טוב יום אחד לפני מיתתך שתשוב במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך. וכתב הרא"ם ז"ל ומטתך בדמע' תמסה ובהלוך רעיונך מידי זוכרך אמרם ריב"ז בשעת פטירתו אשר אמרו כשחלה ריב"ז נכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם התחיל לבכות אמרו לו תלמידיו רבינו נר ישראל עמוד הימני פטיש החזק מפני מה אתה בוכה אמר להם אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכים אותי שהיום כאן ומחר בקבר שאם כועס עלי אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם ואני יכול לפייסו בדברים ולשוחדו בממון אף ע"פ כן הייתי בוכה ועכשיו שמוליכים אותי לפני ממ"ה הקדוש ברוך הוא שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים שאם כועס עלי כעסו כעס עולם ואם אוסרני איסורו איסור עולם ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשוחדו בממון ולא עוד אלא שיש לפני שתי דרכים אחת של ג"ע ואחד של גיהנם ואיני יודע באיזה הן מוליכין אותי ולא אבכה ויחרד האיש וילפת ונמס כל לב ורפו כל ידים אם בארזים נפלה שלהבת חרד' יום הדין הנורא מה יעשו אזובי קיר גוש עפר רמה ותולעה כבדי עון אשמה עוה על עוה כי יקרע הלב לי"ב קרעי' ויתפרדו העצמו' עצם מעצמו בהעלות על הלב כי יש יום גדול איום ודין על כל המעשים. ובכן יחרד הלב ויתר ממקומו להעלו' את המדומע באחד ומא"ה בנוס בעל בכי לפני הא' החנון המרבה לסלוח ואיש את רעיהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק נעירה ונקיצה נחפשה דרכינו ונשוב' מכל אשר חטאנו על

הנפש

הנפש החמודה כבודה בת מלך וכראן נעשה כסיר רוע מעללינו מנגד עיני ה' ועל משמרתנו נעמדה יחד ונעיר שנתינו מעינינו יום ולילה לא נשכב' כאנשי מלחמה על יצר סמוך כל ישוב לשנותינו כאשר בתחל' ויהיה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו בי"ר. ואח"כ יעמוד המבורך שבהם בעל בכי להתפלל תפלת מנחה. ומנהג חסידים הראשונים להתאמץ בתפלת מנחה בימי השובבים לאומרה בכוונה נערה ובאימה ובאלאם יותר על שאר הימים ומעלון את המדומע בה' ובמאה בתפלתן ואמרו בדיק דרכם כי עת רצון היא למעלה לפרש תיקון פגם הברית כאשר יצחק סוד הק"ז ת"י הוא כנגד יסוד' כי ע"כ תקנו לומר במנחה מזמור נכספה וגם כלתה וכו' ירננו אל אל ח"י כמו שביארנו בחלק של חול ע"פ והיה כי יצעק האיש הישראלי ברמ"ע לב בתפלה זו על פגם קלק ל' הזרע מיד מכתו ירפא וסימנך כי ביצחק יקרא לך זר"ע: והוא מהתקונים החשובים לעון פגם הברי' להזהר בתפל' מנחה כל הימים וביותר בימים הנזכרים ובעשי' לתקון עון אשמה זו. אך ורק שיעמוד בה באימה וביראה בשיתו על לבבו חטאת נעוריו אשר הכעיס לאלהי עולם ה' כעון פגם הברית ימים רבים ורעים ובכן יתקן מעוותו בתתו את קולו בבכי וצעקה ובשפל קול התחנה שאמר בזוהר פרש' שמות א"ר י' גדולה צעקה שקורעת גזר דין של אדם מכל ימיו רבי יצחק אמר גדולה צעקה שמושלת על מד' הדין של מעלה רבי יוסי אומר גדולה צעקה שמושל' בעולם הזה ובעולם הבא שבכל צעקה נוחל העולם הזה והעולם הבא דכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יצילם ע"כ. נמצא היות שצעקה למעלה ראש לכל הפרושים ולכך לעון פגם אשר אמרו חכמי הזוהר דלית תובא בעלמא דלא אי' ליה תשובה בר מהאי זכו' שאין הדבר תלוי בתשובה תתאה אלא בצעקה שהיא למעלה מהתשובה תתאה כמו שביאר החסיד בספר הקדושה שעל זה נאמר פני ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם צעקו וה' שמע כי עושי ר"ע הם הנקראים המוציאים זרע לבטלה והם נכרתים מארץ החיים מפני היות הפגם בה אבל צעקו בשובם בתשובה וה' שמע ומכל צרותם הצילם וכן הבכי הוא מהתפארת התקונים לפגם זה כמו שביארנו למעלה ואמר בזוהר ויחי גודל עניינו ותועלתו ז"ל ת"ח דתנינ' דמעין דבאין שדיא' ההיא נוקבת דלאו בגין למיהוי חולקיה דיעקב ולא שהוא רשע דעשו והיינו דתנינ' כל בר נש דאושי' דמעין קמי דקב"ה ואע"ג דאתגזרת עליה עונשא אתקרע ולא יכיל ההוא עונשא לשלטא ביה מכ"ל מלאה דהא לאה אתגזר למיהוי חולק דעשו והיא בבעות אקדים' ליה לצעק' ולא אתייהיב' ליה לעשו ע"כ.

עוד בזוהר פ' שמות א"ר יהודה כל מילי דעלמא תליין בתשובה ובצלותא דצלי ב"נ להקב"ה

וכ"ש

וכ"ש מאן דאוסיף דמעין בצלותיה דלית תרע' דלא עיילין איכון דמעין מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה ותפתח דא שכינה דקיימא עלייהו דישראל כאימא על בנין והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישראל כיון שפתחה ותראהו את הילד ילד שעשועים דאינון ישראל דחטאן קמי מאריהון בבכיא ומיד הדרו בתשובה ובכאן קמי כברא דבכא קמי אבוי מה כתיב והנה נער בוכה כיון דבכי מתברי כל גזירין קשין כיסין מיד מה כתי' ותחמול עליו ע"כ · ועיקר התפלה בבכי כתב האור המופלא דבים האר"י ז"ל שהוא לעת מנחת ערב דווקא ולא בתפלת שחרית · וסמוכות שלו מדברי הזוהר פר' ויחי ז"ל פולחנא דצלותא דקא בעי בר נש למפלח קמי דקב"ה בשמחה וברננה וכו' שמחה בצפרא ורננה ברמשא וכולי ע"כ כמו שנבאר בפרקי ד"ה בס"ד · והנה במאמר תעניות אמרו אגרא דתעניתא צדקה · וסימניך תעני"ת ת"ת ענ"י · וכ"ש בתפלת מנחת תענית ימי השובבים אשר תתרומם במעלתה מאד הן מצד אשר היא מהדברים שקורעין גז"ד של אדם כמ"ש וחטאך בצדקה פרוק ואותה אנחנו מבקשי' בפגם זה והן מצד אשר נשגבה בסודה ופנה למעלה והיה מעשה הצדקה שלו"ם וכמו שביארו כשתלקו החסדי' למעלה כך במעשה הצדקה ימשיך החסדים ויתמתקו הכחות למדינו"ת עשה · ומבית ומחוץ תמפנו להדכו' השפע בשכינה בדק מלכותא קדישא לעומת מעוותו מעוותו אשר היה מזריע זרע האוכה לבורות נשברים עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה כמו שביארנו בראש הפ' · וכמו שבכנפיו נמצאו דם נפשות אביונים בעון זה והמית נפשות עתה יחיה נפשות רבות ומסרו' כמו שביאר הרב החסיד כה"ר אברהם הלוי ע"ה כי על כל אלה כל לבב דוי בעון פגם זה ירבה בצדקה איש כמתנת ידו בכל תפלותיו בשאר הימים וביותר בימי השובבים הנזכרים ובעשים לתקון עוות עון זה כי הוא מספר התקונים לעון זה והיה מעשה הצדקה שלום כאמור · ואחר מעשה הצדקה בבכי יבאו בתחינה שמע קולי אשר ישמע בקולות המתוקן מרבינו האיי גאון ז"ל שסגולתו רב מאד לקבול התפלה ודלתות שמי' פתח ויעמוד הש"ץ להתפלל באנחות סדר התפלה וכשיגיעם לשומע תפלה יאמר נוסח עננו הזה בדמעות שליש ובה תואמרו ·

עננו אבינו עננו ביום צום תעניתינו זה כ"י בצר"ה גדול"ה אנחנ"ו כי בהעלותינו על לבבינו כל אשר הכעסנוך ואשר הרע בעיני' עשינו נפלו פנינו ותצלנה אזנינו חשכו עינינו מראות ושפתותינו כלו ודמנו וימס לבבנו בקרבנו ויהי למים אהה אלהי הרוחות חטן ורחום עד"ק הסכת ושמע אנקת צעקת עבדיך העומדים לנגדך יראים וחרדים רועשים וחרדים כפופים נבהלים ומדוכים משיקים בבכי משכו ובנהרה ובנוקה ונער מתחולל' ובוצקים יום ולילה מחשבותיהם תהיים בקום למתפשט שהים בוכים על אחרית' זעים וכבעתי' מאשמת' כי חטאתם על לבם חרושה ועל מצחם כנחושה אוי לה לאותה בושה כי אין מספ' ליל'רי זמני' אשר גידלנו ורוממנו והדבקנו רעה אל רעה ומלאינו הארץ זמה וטמאינו הבית ומלאינו סחרות מגדות בית ה' חללים כמעגולים וגלולים בהכנים הקדש במקו' השכופת וככנו כמות התופ' ומתן מזבח ה' ועלתה עליה שממית ונשחתו כל מקורות ונרפשו כל מעיכות כי מפני הרעה נאסף הצדיק הצדיק אחר אבדה האמונ"ה ונבראה שפחת מצרית שפחה תירש גבירתה ואיך וכמה ומתי נוכל לתקן כל אשר שיחתנו ונגדור כל אשר פרצנו ולקבץ כל אשר פזרנו ולבער הטומאה מן הקדש ולהוציא גלולים מבית ה' ולהשיב כרוים כר"ח ישראל לבנם ·

ועתה ה' אם תפנה לחטאתינו אבדה תקותינו ואם תשמור עונותינו ספנו ברעתנו ואם לא תתמכנו אין תקומה למפלתנו ואם לא תחננו אוי לנו על אחריתנו · שוב צור ישועתנו וראה בעין חמלתך גרת גופינו ונפשותינו וקבל ברחמים תשובתינו ותפלתנו ותעניתנו ואל תבזה עמותינו אשר ברכינו כשלו מצום ובשרינו כחש משמן ועתה כבואינו לדפוק דלתי רחמיך מוצקים בדמע לב וקוראים בשמך הושיעה ארונינו הגלך אל תעזבנו וכיד ועמך אל תטשנו ואל לארך אפך תקחנו ·

אדהה ה' הצדיק צור תקותינו ותקות אבותינו שים עיניך עלינו לטוב וכאשר קיבצת' ואספת' פזורי אבותינו מבין הגוים בארץ מצרים תחת יד פרעה אחז בעורף הדעת · ותוציא לאור יקר מזולל ניצוצי הקדוש' אשר נטמעו שמה בן ברחמיך המרובי' לבנים תזכור והחזק בדק ביתנו הרעועה ואייתנו השסועה מרוב הרע"ה להרגיעה · ותקן כל אשר עותתנו ותלקט כל אשר פזרנו ותשמיד ותכרית כל ילדי פשע זרע שקר אשר בחטאינו גדלנו ותשליך במצולות ים כל אשות הזימה אשר בעוונותינו כלכלנו והן מלופפות בנו ותרחיק מאתנו ומגבולינו · והרשעה כולה שבה והיתה לבער כמוץ יסוער מגורן וכעשן מארובה חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל וישוב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממנו נדח כי אתה ה' לבדך מקבץ נדחי ישראל אנא ה' א'בוש ב'רחמיך ו'ברוב חסדך את שברינו ו'חרם ב'טובך ו'חמלתך כבשר נעורינו והימים הראשונים ישלו ואל תפן אל רשעינו ואל תסתר פניך ממנו היה נא קרוב לשועתינו טרם אליך נקרא ואתה תענה נדבר ואתה תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה ה' עונה בעת צרה ושומע תפלה כל פה ברוך אתה ה' שומע תפלה · ויסלים תפלתו ויתודה מיד אחר התפלה כמו שביארנו

שביארנו במשמרת החדש ויכונו יחדיו להתוודות כל הקהל
נוסח וידוי זה ·

אלהינו ואלהי אבותינו תבא וכו׳ אבל חטאנו
פשענו אנחנו ואבותינו חטאתי אודיעך
ועוני לא כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי לה׳ ואתה נשאת
עון חטאתי סלה · **אשמנו** אכלנו מאכלות אסורות
אכלנו דברים הצריכים נטילה ולא נטלנו · **בגדנו**
ברכנו ברכות לבטלה ברכנו בלי כוונה בזינו אב ואם
הורים ומורים באנו על כל עריות שבתורה ושניות
ומדברי סופרים · **גזלנו** דעת המקום ודעת הבריות
גילינו סוד גזלינו · **דברנו** דופי לה״ר ונבלות הפה
וליצנות דברנו בבה״כ בשעת התפלה דברנו בשבת
דבור של חול · **העוינו** התפללנו בלא כוונת הלב
התכבדנו בקלון חברינו הלבנו פני חברינו ברבים
הוציאנו שם רע על החיים ועל המתים הדהרנו הרהורים
רעים ביום ובאנו לידי טומאה בלילה השגנו גבול רעינו ·
והרשענו והרבינו פשע לבלי חק · **זדנו** זכינו
אחר לבנו ועינינו זלזלנו בכבוד התורה ובכבוד לומדיה
זכרנו שם שמים לבטלה · **חמסנו** חמדנו נשי וכתי
חברינו חנפנו לעושי רשע חיללנו את שם קדשיך אויה לנו
מיום הדין אויה לנו מיום התוכחה חיללנו שבתות ומועדי
קדשיך חשדנו בכשרים · **טפלנו** שקר ומרמ׳
טמאינו עצמינו טמאינו רעיונינו טלטלנו מוקצה ביום
השבת טעינו בהוראה · **יעצנו** עצות רעות ישבנו
במושב לצים ישבנו בלא ק״ש · **כיחשנו** כעסנו בחל
יבמות וטרפה נפשינו כאפינו כינינו שם רע לרעינו כלינו
שנינו בהבלי העולם ולא זכרנו כי תביאנו במשפט על כל
נעלם כפרנו על כל התורה כולה · **לצנו** למדנו
תורה שלא לשמה ושלא לקדושה וטהרה לבשנו שעטנז שלא
במתכוין : **מרדנו** מרדנו במלכות שמים מרדנו
במלכות בית דוד מאסנו בבית המקדש ושלמתן אכחמ
מבקשים מלאינו פינו שחוק מסרנו חברינו וממוני ביד גוי
מעלנו בחרם · **נאצנו** נאפנו נשבענו לשוא ולשקר
נדרנו בעת צרה ולא שלמנו נשבענו ולא קיימנו נקמנו
ונטרנו שנאה נהנינו מן העולם הזה ומתענגין נשתמשנו
בכתר של תורה נתתנו יד לפושעים וחטאים · **סררנו**
סוררים ומורי׳ וזוללים וסובים היינו סרנו ממשפטי צדקך
סרנו מאחריך · **עוינו** עברנו על מצות עשה ועל
מצות לא תעשה עברנו על דברי חכמי׳ ותקנות יחס ועל
תקנות הקהל ועל חרמי צבור עינינו יתומים ואלמנות
ואביוני עמך · **פשענו** פרקנו מעלינו עול מלכות
שמים ועול יראת שמים פגמנו בכ״ב אותיות תורתך
ובשמותיך הקדושים בהרהור במחשבה בראיה בשמיעה
ובקלא ובריחה בדבור ובמעשה פרשנו מן הצבור **צררנו**
ניערנו אב ואם וחכמי ישראל גללנו במים אחרים לבקש
תאות

תאות יצרינו הרע · **קשינו** עורף קלקלנו דרכינו
קטפנו מלוח עלי שיח קפצנו פי חכמים מהוכיח קפצנו
ידינו מליתן צדקה קללנו את חברינו בשם · קבלנו לה״ר
קלקלנו צנורות השפע והפכנו אותם לבורות נשברים אשר
לא יכילו המים וגרמנו חילול שם קדשיך בגוים עבד כי
ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה נשבבה כבשתנו ותכסנו
כלימתנו כי עונותינו בטן אלה ופשעינו האריכו קיצנו אוי
להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם זה כמה ימים ושנים
רבים ורעים · **רשענו** רדפנו אחר הפרדס · רמנו עם
אדם אחר · רעים לשמים ורעים לבריות היינו רימינו
את רעינו · **שחתנו** שכחנו תורתך שכחנו אלהותך
שמחנו במפלת אויבינו שמענו זלזול ת״ח ולא
מחינו שבנו בתשובה ואח״כ חזרנו לסורינו הרע שחתנו
זרע קדש וגרמנו משחית לחבל בנים גדלנו ודוממנו והם
פשעו בנו גם בכנפינו נמצאו דם נפשות אביונים והנה
דמעת העשוקים ואין להם מנחם לבי לבי על חלליה׳
מעי מעי על החניקם אוי לרשע רע כי גמול ידיו
יעשה לו ·

תעבנו כל אים תוכחת שעינו ותעתעו תקענו
כפינו ולא קיימנו ואתה צדיק על כל
הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו · ויאמר י״ג
מדות ויתר הסדר כמו שנתבאר במשמרת החדש בס״ד ·
ואח״כ ירבו בסליחות כסדר הנזכר במשמרת החדש · אך
ורק לפני הרחמים והסליחות יסדרו אלה מקראי קדש
לעורר צדיק העליון חנון ורחום וצדיק ר״ת כ״ב יס״ו
ירעם **ה**׳ים ו׳מלואו ׳עלוז **ה**׳שדה ו׳כל אשר בו
ה׳וציאה ממסגר נפשי להודות את שמך כי יכתירו
צדיקי״ם כי תגמול עלי · וכל קרני רשעי׳ אגדע תרוממנ׳
קרנות צדי״ק · ראשי תיבות אהי״ם · **א**׳ור זרוע לצדי״ק
ולישרי לב שמחה · **ה**׳שלך על ה׳ יהבך והוא יכלכלך לא
יתן לעול׳ מוט לצדי״ק · **י**׳הוה צדיק קצץ עבות רשעי׳ ·
ה׳טיבה ברצונך את ציו׳ן· ר״ת אמ״תי · **א**׳מרו צדי״ק כי
טוב כי פרי מעלליהם יאכלו · **מ**׳גדל עוז שם ה׳ ירוץ
צדי״ק ונשגב · **ת**׳אלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק
עתק בגאוה ובוז · (ר״ת אהה״ע) **א**׳ורח לצדי״ק מישרים
ישר מעגל׳ צדי״ק תפלס **ה**׳נון ה׳ וצדי״ק ואלהינו מרחם ·
ה׳טו לבריות כי מלאו מחשכי ארץ נאות חמס **ע**׳יני ה׳
אל צדיקי״ם ואזניו אל שועתם כ״ח א׳ · **כ**׳עבור סופה
ואין רשע וצדי״ק יסוד עולם · **ח**׳י ה׳ וברוך צורי וירום
אלהי ישעי · כ״ח ב׳ · **כ**׳י אתה תברך צדי״ק ה׳ כצנה
רצון תעטרנו · **ה**׳גור חרבך על ירך גבור הודך והדרך ·
כ״ג · **כ**׳י צדיק ה׳ צדקות אהב ישר יחזו פנימו · **ה**׳סד
ואמת נפגשו צד״ק ושלו׳ם נשקו · ימינך ה׳ נאדרי בכ״ח
ימינך ה׳ תרעץ אויב · **שם ע״ב** ׳יהוה צדי״ק בקרב׳
לא יעשה עול׳ה בבקר בבקר משפטו יתן לאור לא נעדר
ולא

תלא יור׳ עול בושת. ו״יאמר אדם אך פרי לצדי״ק אך יש
אלהים שופטים בארץ. ד״בר שק׳ ישנא צדי״ק ורשע
יבאיש ויחפיר ה׳לוך ילך ובכה נושא משך הזר״ע. בא יבא
ברנה וכו׳. י״גמור נא ר״ע רשעים ותכונן צדיק ובוחן
לבות וכליות אלהים צדי״ק. ו״עמך כולם צדיקי״ם לעולם
ירשו אר״ץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. ע״ליו שד״י
וכל אשר בו אז ירננו כל עצי יער. ו״תשועת צדיקי״ם
מה׳ מעוזם בעת צרה. ה״אל תמים דרכו אמר״ת ה׳
צרופה מגן הוא לכל החוסים בו. י״ושב בסתר עליון בצל
שד״י יתלונן. ר״ת חב״ו. ח לבני ה׳ מאד״ם רע מאיש
חמסים תנצרני. ב״רכות לראש צדי״ק ופי רשעים יכסה
חמס. ו״צדיקי״ם ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה
(ר״ת שם זבת״י) זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום
וצדי״ק. צ״דיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה.
תמותת רשע רעה ושונאי צדי״ק יאשמו. י״שמחו השמים
ותגל האר״ץ ירעם הים ומלואו. ואחרי כן עלה דברו
ברחמים והסליחות עד תומו וקדיש תתקבל ומזמור כ״א
בבא אליו נתן הנביא ולמנצח אלהים יחננו: וקדיש ותענו
וכו׳ ובלילות השובבי״ם אחר התעני׳ לא ימלא בטנו בשר
ויין כענין שיתגאה לבו ויצא שכרו בהפסדו וגם כי המאכל
מביא את השינה ואין השעה צריכה לכך אחר כי הוא
עסוק בתקון פגם בריתו צריך להשביע עצמו מדברי תור׳
תחלה ואחר ישכב פן מחמ׳ קנאה קנאין יפגעו בו לטמאו
כי כך היא המדה בבא האיש הישראלי להתקדש עצמו שם
הם רצים להדבק ואם לא יכהה עצמו בקדוש יתירה וכחרב
פיפיות בתורה ובק״ש כדת וכשורה אפשר שיטמאוהו ח״ו
לכן נפש כי תשבע מדברי תור׳ לפני השינה לא תדבקהו
הרעה כמ״ש בב׳ דברכות אר״י כל המשביע עצמו מד״ת
ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר ושבע ילין
בל יפקד ר״ע ור״ע נקרא הפוגע בעון הזרע:

ובכתב רבי׳ האור המופלא הא״רי ז״ל שתקון עון
קלקלת הזרע הוא להמית אותם הגופים
שנכנסים לאותם הנשמות העשוקות ביד החיצוני׳ ולהעלו׳
אותם הנשמות למקומם ע״י כונת ק״ש על מטתו בכל
לילה ויש אשר יעבור חיל להמית בסגולת כוונת הק״ש שף
וקב״ה בכל לילה כמ״ש בזוהר בלק דף רי״א בפ׳ לא ישכב
עד יאכל טרף ר״א אמר מאי לא ישכב אלא בכל ליליא כד
בר נש איהו אזיל בפקודי דמאריה לא שכיב על ערסי׳ עד
דקטיל אלף ותלה ועשרי׳ ותמן מאינון זיינין בישין דשריין
עימיה רבי אבא אמר אלף אינון דסטר שמאלא דכתי׳ יפול
מצדך אלף כמה דכתיב יעלזו חסידים בכבוד רוממות אל
בגרונם וכו׳ לעשות נקמה הה״ד לא ישכב עד יאכל טרף
ודא הוא לעשות בהם משפט ע״כ ובק״ש יש רמ״ח תיבות
עם ש״ם תחילה אל מלך נאמן והוא רמ״ח להרוג בהם
המזיקים אשר ברא משחית לחבל ע״י טיפות קרי וז״ם לא
ישכב עד יאכל טר״ף כי בהרוג אותן המזיקין אז טורפים
אותם הנשמות של הקדושה ומחזירים למקומם והאיש
הירא יהא זהיר כל הימים ובפרט׳ בימי השובבי״ם הנזכרי׳
ונעשים לתקון פגם זה להיו׳ קורא ק״ש על מטתו כסדר
המסודר מהרב ז״ל ואשר הוא משכיל בסתרי תורה
חיובא רמיא עליה לעשות כוונים בה בכל אשר ביארנו
בחלק הקודם.

וקודם הק״ש יאמר בימי השובבים הי״ג מדות
כקורא בתורה וי״ג דמי אל כמוך ואח״כ
לגרש החיצונים יאמר הנוסח הזה יהי רצ״ו או״א האל
נוצר חס״ד לאלפי״ם שיהא עתה עת רחמים ורצון לפניך
ויומשך מתקונה תמינאה דדיקנא **נוצר** חס״ד שהוא שם
יו״ד ה״י וי״ו ה״י כמספר חס״ד שפע לתקונ׳ תשיע׳ דדיקנ׳
לאלפים שהוא שם אלף ה״ה יו״ד ה״ה שבצירוף עשר
אותיותיו יעלה למספר אלף ה״י יו״ד ה״י כמספר אלפים.
ומן השפע ההוא יגיע אל מתוק **אדני א־הים**
שמות המתחילים באלפין התלוי׳ בתקון לאלפי׳ ויומתקו
ש״ך ופ״ר דינין דזו״ן ובכן תשליך במצולות הים עליון
לס״מ ולילית וכחם וכל המשחיתים אשר בראו על ידינו
ותמנע מרשעים אור יניקותם משמות הקדש אהי״ה שה״ם
ובכח תקונא תליסר דדיקנא ובק״ה הצולה קס״א אלף ה״י
יו״ד ה״י וכמספר אלפים וכמספר אדני אלהים יעלו כל
הנשמות וכל ניצוצות הקדושה שנתפזרו על ידינו בתוך
הקליפות ויחזרו אל הקדושה כמשפט הראשון מכונו׳ מכל
ר״ע ואת נפשותינו תטהר מכל החיצונים בל יגעו בנו ובל
יתאחזו בתפלתינו ובלימו׳ תורתינו בכח שילוב ב׳ שמות
אלהים **אאללההיימם** עשר
אותיותיהם עולים
למספר יעקב וכן מספר נקודות הכסף שבהם והוא יג״א
לשטן לעומתן להכריתם כהכרת רשעים ובכח שם
יאהי היוצא מפ״ז אל השט״ן יגע״ר. כלה גרש
תגרש עזוז המקטרגים זרים מושלים ברפ״ג
חייליהם והיו כלא היו יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה
למען יחלצון ידידך. הושיעה ימינך ועננו יהיו לרצון וכו׳
ויהי נועם ה׳ וכו׳. וכבר ביארנו בחלק הקודם את היות׳
לפרש לילות השובבים בתקון ראש השנה ואשר יש איתו
דבר ה׳ ישית מעייניו בו כי הוא מספר התקוני׳ אשר ביאר
רבינו הקדוש ז״ל בשער היחודים ע״ש ותעלוזנה כליותי
בשכיות חמדתי לנפש כי תשב״ע לנטע בשפתים וכל ימי
השובבי״ם יניח אבן תחת מראשותיו ויכון לכוונת האבן
שמספרה שם ב״ן אלף בין ב׳ הוי״ן שמספרו ב״ן ויזהר שלא
יהא במטתו שום ברזל וכ״ש שלא ישא עליו שום ברזל
בשוכבו על מטתו.

ואשר לא נימה באלה באחר הימים לקום לראש
אשמורות. הנה הימים האלה נזכרים

גם עושים לתקון פגם הברית לו בכח יגבר איש לקדש את מורות לעסוק בתורה ויתגדל לחבר לילה ביום ע"י את ורה לעומת מה שהוא כרגן מפריד אלוף בהמסכת הטפה לחוץ ואל יתענג עצמו בשינה כל הלילה פן שמאוהו ח"ו. כמ"ש הרשב"י ע"ה בבי נפא דמתענג' בשינת' דליליא נפקי. מפייהו שירה ושירות ואם יעמוד עוזמו את ה' בספר הימים הנזים שוכבי אוהבי לנום עוד יגדל הכאב מאד ותמי התקון כי מי בער בזדון יבא וביזה השכינת המקבות והגבון לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס כביכו והא למה זה דומה למעל את ביתו לשומרו ונמצא אויבו ומבקש רעתו שמור בתוכו. כי על כל אלה איש התמים יהא זריז וזוכר ואם עסק בתורה ביום והוא שבע ממנה אין החיוב לו להאריך בתחלת הלילה בעסק התורה באופן שלא יוכל לקום באשמורת והחכם עיניו בראשו ובכלכל דבריו במשפט שיעסוק בתורה ביום עד שישבע ובתחלת הלילה יעסוק בתורה ג"כ כדי שתעלה הנשמה ע"י הכל התורה אבל לא לשבעה כדי שלא יבטל מלקום באשמורת שהוא עיקר עסק התורה ומה טובו ומה יופיו אם ינהג ככה כל הימים אשר אין לך מדה טובה הימנה כנזכר במכמה מקומות בזוהר. ועכ"פ לא יעבור מלעשותו כמ' יום ימי השובבי"ם כפי שיעורו. ואשר הוא מתופשי התורה אשר לא שת לבו אל אזהרת רבי שמעון בזוה' דקאמר צדיק דקריב לאתתיה ביומין דחול גריס דלאתעביד קדש חול וכולי :

הנה שומר סכרי' במצוה התשוב' בשה הימים ראוי להסיחו מדעתו ולהתקדש עצמו כצדיק חי העולמי' שלא להמשיכו בחול שלא לערב קדש בחול הפך מעש' תשובתו. ועיין מה שכתבנו באריכו' בספ' זה בפרקי שנית. אך גרק לא נאמרו כל השיעורי' הללו אלא ליראי ה' וחושבי שמו שתמיד יראת ה' על פניהם ואינן מסיחין את דעתם תמיד כל היום ממעש' תשובת' וזכרם מסור בידם והכל לפי מה שהוא אדם ואשר ינהיג בעצמו פן ח"ו יצא האפסדו בשכרו :

ואשר לא זוכה להיות ממשכימי' בבקר בב"הכ ביתר הימים בימים האלה יחזיק במעוז מנהג זה להיות משכים ראשון לבית הכנסת אשר גם זה מפרט תיקון פגם הברית לסיית זהיר בכל מדות שמנו חכמים שאיש הישראלי נקרא בהם צדיק שהם אחוזות במדת צדיק חי העולמים. והמשכים להיות ראשון בבית הכנסת הוא עומד במדריגה דצדיק כמ"ש בזוהר פרשת תרומה ת"ח ההוא קדמאה דאשתכח בבי' כנישתא ואריך בבי כנישתא זכאה חולקיה דאיהו קיימא בדרגא דצדיק בהדיה דשכינתא ודא איהו ומאחרי ימנאוכני דא סליק בסליקו עילאה ע"כ וכבר יסד אחד מהחברים שבזמנינו את שירמי ד על מעלת הקודם לבי"הכ ופרטי סודיו להיות

כל

כל איש סודר אותו לראש האשמורות. ומה טובו ומה יופיו של עושה אלה לא יתן לעולם מוט לצדיק. וכתב הרב ז"ל שבכל יום ויום יכוין לתת פרוטה אחד לצדקה כויכרך דוד כשאמר ואתה מושל בכ"ל שהוא מד' הצדיק והוא תקון חשוב לתקון פגם הברית ולפדות נפשו מתוך הקליפות ובפרט אם יזכה להיות גבאי צדקה שהוא כאחז בשבח הצדיק כמ"ש בזוהר פ' ויגש דף ר"ח ז"ל פזר נתן לאביונים דא צדיק צדקתו עומדת לעד דא כנסת ישראל וכו' ותא חזי מלכות שמים איהו כי מקדשא לקיימא כל משכנין בגו גלותא דשכינתא וצדיק דא אקרי גבאי צדקה למיחן ולמיזן לכלא דכתיב פזר נתן לאביונים כגון כך גבאי צדקה בטלין אגר לקבל כלא ע"כ ואי' בתמי' יחזיק במעוז מנהג זה ביתר הימי' וביות' בימי השו"ה ואשר לא תשיג ידו לא לזה לא לזה ידרוש יום יום לעשו' עצמו צדיק ויעשה צדק' רוחני' כמו שפירשו חכמי הזוהר צ' תשעים אמנים ד' ארבע קדושות ק' מאה ברכו' ח' חמשה חומשי תורה. ובתקוני' פירשו במקום אחר כי מצדיק הם י' קדישין שצריך לענות מידי יום ביומו. וגם יהא זוהר בתפלתו לסמוך גאולה לתפל"ה לסוד האיחוד לעומת הריוח שיש בין הדבקים בענין פשעו ולהיות רגיל להיות כל תפלותיו בדמעו' שלים באלה הימים כמו שכתבנו למעלה שהוא תיקון חשוב לפרט זה עיין שם .

וכתב הרב ז"ל שבכל התפלו' יכוין בברכ' תקע בשופר בשם היוצא מנ' תיבות יא"ד מאדב"ע בכפו"ת וזהו שם חב"ו היוצא מר"ת חי"ל בל"ע ו"יקיאנו ויכוין אותו הא' בנקוד שבא פתח. והב' בנקוד צירי. והו"או בנקוד שורק אשר השם עם נקודותיו הם עולו למספר שם ע"ב על תיקון פו"ל שעיקר פגימתו בשם ע"ב וראוי להיות כל איש מעתי' שם כדמע לב שתקיא הקליפה ניצוצות קריו שבכלעו בה בכח שם זה ושם הוי"ה ב"ה ויכוין הוי"ה אחת עם שם זה בנקוד היוד שבא והה' ציריוהוא"ו פתח וה' שבא ויכין בין י"ה לו"ה שבו שם חב"ו הנזכר וכאומרו בא"י מקבץ נדחי וכו' ישלב באוים ההיא שם חב"ו נקוד הנז' ויהיה כוונתו באמרו מקבץ נדחי לניצוצות קריו שהם נדחים שיקבצם הקב"ה בכח מספר נדח"י שהוא ע"ב .

ובימי השובבי' יכוין לשם מאשב' שהוא טפטפ"יה ועמו שם כו"זו וביום ראשון יכוין ע"ל נב"א ביום שני יכוין הויה בנקוד אל חי יהוה ובעל מג"ן . וביום ג' וביו' ד' יכוין ל"ה פח"ד וביום ה' יכוון עב"ל מג"ן וביום ו' יכוין על נבא. ויצרף עוד אל כוונה זו בכל יום שם המרגלא והאות שממנה הוא מאיר ועולמות בי"ע כל יום העולם השולט ביום ההוא. ויהא זהיר מאד שלא לבא לידי בכיה לבטלה באשר הוא ית' נתן מוס בצדיק מעין הברכות להשפיע החוכה ח"ו כנודע בסוד לא תשא

את

את שם ה' אלהיך כמ"ש בזהר פרשת יתרו וטוגם מאד למעשה תשובתנו בכלה הימים וכן שלא יגרום לאחרי' בעון, ברכות לבטלה כגון שאין ס' בבית הכנסת. בחזר' התפלה שיענו אמן על כלתי עמות הוא. או החוזר התפלה והיינו פונה אם יש שם ס' שיענו אמן כאמת כדים לדעת על מה שמסיהה ברכות לבטלה וכבר הארכנו בפרט זה בחלק הקודם ·

ובכל יום ויום מימי השובבים אחר ב' תפלותיו יאמר פ' ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שביים ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד אתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוי' אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעש' כלה ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך · ויכוין ואת זרעך מארץ שביים על הטפות מכוונות קרי השפוקי' בקליפה שישובו ממות לחיי' ויש בפסוק אחד כ"ב תיבות לעומת כ"ב אותיות התורה בפסוק השני כ"ז לעומת אלף בית עם אותיות מנצפ"ך · וכללותן הם מ"ט ותשיך להוציא על ידי זה הכינוסות שנפלו במ"ט שערי טומאה ולהביאן למ"ט שערי קדושה · ואחר כך יאמר פסוק ·

האל תמים דרכו אמרת ה' צרופה מגן הוא לכל החוסים בו · ובו יש י"א תיבות לאכפיא י"א קליפין ומה שהיתה המלכות מאר"ת חשוב להוי' אמר"ת · ובימים אלו אם הוא בעל מתני' תורה יהיה רוב לימודו במתרי תורה ובלא סודי תורה למי שהוא צדיק וירא שמים שאמרו בתקונים ז"ל מאן דמגלי לצדיקייא גרם לצדיק לאהראה בדרש' דאורייתא ולשכינתא דאור רזי אתקרי' ובההוא זמנא והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע עד כאן וכבר ביארנו למעלה סדר הלימוד לימים אלו כזוהר ותקונים עיין שם ·

ומנהג חסידים להיות רודפים במשך הימי' האלה ביותר ללכת לברית מילה סוד ה' ליראיו ואף גם זאת מתחזקי ביותר לדרוש. אחר השלום אשר גם הוא מתפאר התקונים לפגם הברית כי כאשר היה כלנך מפריד שלו"ם הבי"ת כן יקדש לתווך השלו' בין איש לאשתו ובין אדם לחברו: ואכי כהנתי במשך ימי השובבים להתבודד בחדרי ולמעט בשיחת חולין כל האפשר כי שומר הברית הוא מדת השתיקה כאשר ידעת שברית הלשון מכוון נגד ברית המעור ובהסתר הלשון ברית המעור אמר מאליו וזה סוד מזור לשוכך מר"ע כמו שביאר החסיד בשער הקדושה באורך · והתבודד במקום בני אדם שוחח עמוקה פי זרות וכן לענין התבודדות הוא גורם גדול לקדושת המחשבות כי כל זמן שאדם טרוד לבאת ולבא בהרהורי קריה לא יוכל לקדש מחשבותיו ולא ימנ' מלהר' ומכ"ש אם לנחות יחטא בראות העין ·

ומעיקר תקון אות הברית כתב הרב בשער הקדושה שהוא להיו' שח עינים כי על ידי ראיית העין נפגם הברית כמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם לבא ועינא תרי סרסורי דעבירה וכשהעין הוא טבוס נקרא ר"ע עין שבא לידי ר"ע על ידי פגם הראיה ואמרו חכמים ונשמרת מכל דבר רע שלא יסתכל באשה נאה ואפי' פנויה ובא"א אפי' מכוערת ולא בבגדי צבע אשה אפי' שטוחים על הכותל כמכיר בעליהן ולא בבהמה ועוף בשעה שנזקקין זה לזה ואמרו אפי' מלא עינים כמ"ש לאך המות יעצים עיניו ילא יסתכל ורשב"י פירש אזהרת אל תפנו אל האלילים על הסתכלות בנשים שהמסתכ' כהן עושה עצמו אהי מסכה ומכני' רוח הטומא' בקרבו וביותר אם האשה ההיא בנדותה שממשיך על עצמו מאותה הטומאה אשר עליה · כי על כן כאמר אחורי ארי ולא אחורי אשה: גם אמרו המרצה מעות מידו ליד האשה כדי להסתכל בה אפי' הוא כמשה רבינו עליו השלום לא ינקה מדינה של גיהנ' שנאמר יד ליד לא ינקה רע · ובודאי שהיצר הרע מפתהו לאדם כהתר לאמר לו הלא אינך עוש' רע בהסתכלות' כי אין כוונתך לזון עיניך רק להכי האש' ההיא אכן הבעל נפש יחוס עצמו ויעשה נדר וקייג לעצמו ויתן עיניו ולבו לאמר הרי שמשון גבור שבגבורים גם חסי' שבחסידים דוד הע"ה ·חכם שבחכמי' שלמה ע"ה נכשלו באשה ובזוהר פרשת פקודי אמרו שיש ממונה אחד הנקר' פתו"ת על שם שהוא מפתה לבני אדם להסתכל ולראות במה שאינו צריך לו בכמה מיני כאופין וזכוכין ולאח' מיתת האדם ·כשנקבר בקברו בא הממונה ההוא ומחזיר לאדם כשמתו ואח"כ בא אליו כאכזריות ומשבר עיניו ודן את האדם ביסורין קשים ומרים ·

ורבינו הקדוש האר"י ז"ל הגיד כי יש עוף קטן הנקרא בתורה ראה ונקראת כך על שם שרואה מרחוק ועל עוף זה הגידו חכמים שנקרא כן ע"ש שרואה מרחוק ומזכה בראייתה ולכן העונש אל האדם המסתכל בנשים תגולגל נשמתו בעוף זה מדה כנגד מדה ומובל שם בער רב וז"ס אומרם בספ' דנדרים רבי אחא בר יאשיה אומר כל המסתכל בנשים סוף בא לידי עבירה כלומר אף אם ראית שלא נכשל בעבירה בפועל כאן סוף בסוד הגלגול בא לידי עבירה להיות מזכה בעיניו בעוף הנזכר ומפני היות פגם הראיה גדולה כל כך כמו שביארנו מצינו במדרש שתקע רבי מתיא בן חרש מסמרים בעיניו כדי שלא יכשל כמ"ש באגדה בפ' בן פורת יוסף מעשה בר"מ בן חרש שהיה יושב בבית המדרש ועוסק בתורה והיה זיו פניו דומות לחמה וקלסתר פניו דומות למלאכי השרת שמימיו לא נשא עיניו לאשה בעולם פעם אחד עבר שטן לפניו ונתקנא בו אמר: אפשר אדם כמו זה לא חטא אמר לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם רבי מתיא בן חרש

מה הוא לפניך אמ״ליה צדיק גמור הוא אמר לפניו תן לי רשות ואסיתכן אמר ליה אין אתה יכול לו אף על פי כולך כדמה לו כאשה יפה שלא היתה כדמותה בעולם מיד הלך כעמה אחות תובל קין שטעו בה מלאכי השרת עמד לפניו כיון שראה אותה הפך פניו ונתנה לאחריו שוב בא ועמד לו על צד שמאלו הפך פניו לצד ימין והיה מתהפכת לו מכל צד אמר מתיירא אני שמא יתגבר עלי יצה״ר ויחטיאני מה עשה אותו צדיק קרא לאותו תלמיד שהיה משרת לפניו א״ל הבא לי אש ומסמ׳ הביא לו מסמרין ומתגן בעיניו כיון שראה השטן כך נזדעזע ונפל לאחריו באותה שעה קרא הקב״ה לרפאל א״ל לך לרפא את ר׳ מתיא בן חרש בא ועמד לפניו אמר לו מי אתה א״ל אני רפאל שלחני הקב״ה לרפא את עיניך א״ל הניחני מה שהיה היה חזר לפני הקב״ה א״ל רבש״ע כך וכך א״ל רבי מתיא א״ל לך ואמור לו אני ערב שלא ישלוט בו יצה״ר מיד רפא אותו מכאן אמרו חכמים כל שאינו צופה בנשים אין יצה״ר שולט בו עכ״ל:

וגם בכלל זה הדבור עם האשה גורם שתדבקהו הרע״ה ויטמאוהו כמו שפירש החסיד בספר הקדושה שז״ס אומרו ואל תרבה שיחה עם האשה וכו׳ כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה גורם רע״ה לעצמו פי׳ל שמוסף הלילית הנקרא׳ רעה לטמאו וסופו יורש גיהנ׳ לעבל הרע ההוא הנדבק בו ובענין מה נקרא רבוי שיחה עם האשה האמירו באמיסי דערובין ז״ל רבי יוסי הגלילי הוה אזיל באורחא אשכחה לברוריה א״ל באיזה דרך נלך ללוד אמרה ליה גלילי שוטה כך אמרו חכמים אל תרבה שיחה עם האשה היה לך לומר באיזו ללוד ע״כ ומכאן ידין היראה שיש למעט הדבור באשה כל האפשר ביתר הימים וביותר במשך ימי תשובת השובבים ובפרט באשתו נדה שצריך למעט בה הדבור ביותר וכמ״ש בדרכה פרשת נשא הרי הוא אומר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב יכול יחבקנה וידבר עמה דברים בטלים ת״ל לא תקרב וכו׳ וכמו שצריך ליזהר מלהרבות הדבור עמה כן צריך לזהר בתקנת חכמים שלא יאכל עמה בקערה א׳ אף אם רבים במי הסבית עמם ושאר פרטי דינין המבוארים בהל׳ נדה כי בעוברו א׳ מכל אלה מוסף הטומאה אשר באשתו עליו ותדבקהו הרע״ה ח״ו וכל מה שאסרו חכמים באשתו נדה אסור באשת איש מק״ו ומה אשתו נדה שמותרת ביחוד אסור בנגיעה א״א שאסורה ביחוד לא כ״ש שיהא אסור לנגוע בה ולאכול עמה בקערה אחת או לקבל מידה לידו וע״כ באמ׳ לא ינקה כל הנוגע בה אשר על כן איש התמים יבחרו לו אה זו היא דרך ישרה לאהוב את ההתבודד׳ ולמאוס בחברת אנשים ואף בביתו ייחד לו חדר בפני עצמו להתבודד שם אם אפשר לו כל הימים ואם לאו לא יעבור מעשות כסדר הזה בכל ימי תשובה כאמור והת״ם

צריכין אזהרה ביותר כי החיצונים רצים להדבק בהם וכל איזה צד שימצאו לידבק מיד דבוקים בהם ויטמאו אותם וכנגעי״ס עונש ח״ו וזה בכל הימי׳ וכ״ש בזמן ביעור במעט׳ התשובה בימי השובבים כי תבער אש קנאתם להתגרות בהם יותר כנודע. ואדוני אבי מורי ז״ל היה מהדר במשך ימי השובבים להיות סנדק עכ״פ פעם א׳ בתוך זמן זה ולא יעבור מפני כל כופר כי הוא תקון נפלא להיות הילד הנימול על ברכים ועל השוקיים לכפר מאשר חטא בירכיו ולו יחם לו עם מלכית הרשעה ואף גם מעול׳ לא זו מלגדל יתומים בתוך ביתו כמו יוסף י״פה תו״אר וי״פה מ״ראה ר״ת ית״ום תקון לפגם מדת הצדיק אף הוא היה מתכוין לשום עצמו בעשותו מצות האלות לידו בעסק רב וביותר בליסת המצות לפסח כמו שכתב הרב ז״ל ואמר כי מי שהמצות סן ערלי בידו קרוב להיות טמא כזרו כדכתיב ואם תלכו עמי בקרי שתעשו המצות באקראי ובמקרה אף אני אלך עמכם בחמת קרי ותמיד היה פוקד על ננו טרם ישכב ובקול הרעים קול הלילה לאמר אבי לייט אמאן דשכיב אפרקדן וכיוצא באלה הדברים ומה טובו ומה יופיו לאב אשר אלה לו להדריך את בניו מקטנותם בדרך הישר לא יכשלו בה ולהיו׳ עיניו פקוחו׳ עליהם כשיגדלו לשומר׳ כאשר שמרם בשמונה ימי המילה לבל יכשלו בעון פגם שז״ל אשר הן רבים בנים משחיתים באין מבין וכסוס כפרד אין הבין גודל פגם הזרע שז״ל הגדילו עוונות עד לשמים והקולר תלוי בצואר אביהם שהיה לו להודיעם כלאחר יד עונשן של דברים ואומר שכם טרם יבאו להטמע ברשת מחכה הקליפה וכבר אשרי בנין אחריו זרע קדש ברוכי ה׳ להשיאן מיד אשה באופן שלא יטעמו טעם חטא ואשר איננו משגיח על בניו בענין זה אין ספק כי אלהים שופט ופוקד עונות הבנים על האבות ויומתו אבות על בנים כמ״ש. ומאכה הנחם נפשי על עון אבות על בנים בענין נישואיהם ורבו הדעו׳ מזוהמות אשר ימנעו עצמם להשיא אשה לא מחפצם ורצונם אלא מרצון אבותיהם וקרוביהם שהם כפופין להם ואינן רוצים להשיאן עד שימצאו מנה הראויה בעושר וכבוד ויש אשר יניחו מצותם לפי שיש להם אחים או אחיות גדולי׳ מהם ולא יעשה כן במקומן להשיא האח הקטן לפני הגדול. ויש אשר רצונם לעשות חפץ ה׳ לישא אשה לקיים מצות בוראו אבל חוששין שלא יאמרו עליהם שתובעים בפיהם דבר שאפי׳ קל שבקלים לא יבטא בשפתים וכאלה רבות אותם לעכב נישואיהם על דבר שה בענין שטרי פסיקתם ומוהר ומתן:

אויה להם אהה עליה׳ וכה להם שתתהפך שילייתם על פניהם אשר בחרו להיות מנודים לשמים ושמו מכ״ו רימה ותולעה ולא נכלמו מכל אשר הם עושים בנים משחיתים מגדם אלף ורבבה מימינם שם הרגיעה לילית אתם ומגלה לה מנוח כל זמן שפנויים בלא אשה

וכבר א"ז"ל דמ"ח ועד ך' ממתינים לאדם בשמים וכיון שעבר ך' שנה ולא נשא מכריזים עליו שהוא מנודה והנ זימא הרבה בזה בגמר' ואמרו שכל מי שאינו עוסק בפ"ו מת גם את הרמית וכאלו שופך דמים וגורם לשכינ' שתסתלק מישרא' ומעיקרי התקוני' לאות הברית הוא להשתדל לישא אשה בבחרותו כמ"ש בזוהר פ' לך לך ז"ל תניא בכל זמנא דאתרשים ב"נ בהאי רישומא קדישא דהאי את מיני' חמי לקב"ה ממש ונשמתא קדישא אתאחיד ביה. ואי לא זכי דלא נטיר האי את מה כתי' מנשמת אלוה יאבדו דהא רשימא דקב"ה לא אתנטיר ואי זכי דנטיר לה שכינ' לא אתפרשא מניה ואימתי מתקיימא ביה כד אתנסיב והאי את עאל באתריה ע"כ והאיש החרד אל דבר ה' יש יפזן של הכסף ולא למנהג הנוהגים שבאכשי עירו וישתדל לישא אשה קודם שיבא לידי חטא ואם הוא פגם ולא יכול לתקן את עצמו בעת הראוי אם יזכהו הא"ל לבן ישתדל להשיאו אשה קודם שיבא לידי חטא ובפרט בדור הזה צריך האדם להרחיק את בנו ולשומרו מכל דבר שאפשר שיבא לידי הרהור חטא קודם שישא אשה ואשרי בנין אחריו ומתקוני עון אות הברית כל הימים וביותר בימי השובבי"ם לטבול במקום מ' סאה כדי לטהר את עצמו מטומאה החיצונית האדורה ואף מי שמקל בטבילה לענין הזוג בשאר הימים אין ראוי להקל בקרב ימי תשוב' השובבי"ם וכ"ש אם אירע לו מקרה אשר לא טהור שלא ינם לעשות תקון תעניות של עוד טומאתו כי ח"ו כי יוסיף תת כח לחיצונים אשר עליו. וכמ"ש הרשב"י בזוהר בפרשת בראשית וגבין דבעל קרי אתי מסטרא דרוח מסאבא בעי לאסחאה מניה לאתדכא מניה והא אוקמוה חברייא וכו' ולנצל מזה העסק בענין כנמה אימא דשידין שמגיד' באים כל אותם שעושים לבני אדם קריין ולכך הבעל נפש יחום על נפשו להוציא צרעת ממארת זו מעליו מהרה חושה אל יעמוד. ואם א"א לו כמ' סאה ישתדל להטיל עליו ט' קבין ואם אפילו זה א"א יעשה תקון קידוש ידים אשר כתבנו בפ"ד דשבת. ועכ"פ ירחץ מקום הטינוף ולא יחשוב בד"ת עד שישפשף ירכותיו במים לכבוד התורה והתפלה ואמרו חכמים בעונש מי שאינו כזהר בזה ז"ל בפ' הזב ראה אדם קרי חייב טבילה אמר מי רואה אותי אין בכך כלום העבירו מנגד עיניו שוב ראה קרי אמר מי רואה אותי וכו' ג' פעמים עבר על מה שכתוב פעמים שלש עם גבר שהוא כעושה זב מתחלת דרכיו שנ' איש איש כי יהיה זב מה ת"ל איש למקרה לילה אם חוזר ועם תשוב' מרפאין אותו ואם לאו הרי הוא בחזקתו עד יום מיתו נשנה' וזאת תהיה טומאתו בזובו ע"כל וצריך שיזהר בכל דיני שהגיע' וכל עוד שיהי' כמי קרים טפי עדיף שלעון קלקלת הזרע צריך שיהיו קרים באותה מדה עצמה הוא חמם עצמו בעבירה יקרר עצמו וכמ"ש הטבילה הארכנו בפרק שבת ע"ש. עוד מתקוני את ברית להיות כל איש זהיר באות שבת ואות י"ט וגם התפלין שנקראים אות ובכל מקום הקיסם הרשב"י אות ברית לאות שבת ואות י"ט ותפילין וביותר צריך להזהר בשמירת שבת שהוא תקון כפלא לעון זה שהוא רומה בדברי' הרבה לאות ברית וכמ"ש בזוהר זכור את יום השבת לקדשו דא אינון רזא דברית קדישא וכו' ע"ש באורך ואשר בשאר שבתות השנה לו רגל על לשונו בתוב דברים שוחה עמוקה פי זרות לפחו' בימי תשובת השובבים הנזכרים ונעשים ברזא דברית קדישא יקדש דבורו כל האפשר ולא יחלל ברית ה' השפך מעשה תשובתו ח"ו ועיקר לימודו בקרב שבתו' שלא יקבע בסדר התקונים ואם בא כמוד ס' ישתדל להדש מדושים בקריאתו כס. וכן לקיים מצות ענג שבת כמ"ש בתקונים תקון כ"ד וצריך לקיימ' ביה ענג דאיהו צדיק דנפיק מעדן דאיהי בינה עלמא דאתי להשקות דא שכינתא תתאה וההוא איהו ך' דנפיק מן יה וא"ז"ל ת"ק שנין דאיכון ה' ספירן ומשי צדיק לאשקאה מיניה בגינא דאיהו ך ועל כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו:

הנה הנגתי לפניך תקוני את הברית כאשר באו בכמה ספרים אכן כל אלו הם בחינות פרטיות הנוגעות למדת צדיק אבל צריך גם כן לתקן כל בחי' המדות לכל שיעור קומה מפני מה שכיארנו בראש הפ' שפגם הברית נוגע בכל שיעור קומה וכתב החסיד בעל ר"ח בשער הקדושה שינהג במדות של לתקן מדות העליונות להיות רחמן ועניו כנגד הראשונה יהיה חכם כנגד הב' ויטהר מחשבותיו ובעל תם וכ' כנגד מדת הג' גומל חסדים כנגד מדת הד' גבור הכובש את יצרו כנגד מדת הה' בעל תורה לשמה ולקדם אשמורות כנגד מדת ו' יהיה מחזיק ידי לומדי התורה כנגד מדת ס"ז והח' שומר הברית כתקונו כנגד מדת הט' יכוין בכיסוי ציצית כתקונו וכשיעורו כנגד המדת הי' ועוד כמה פרטים המגעים לתקן מדת העליונות המובאים בחבורינו זה דבר בעתו.

ואשרי מי שיוכל לקיים הסיגוף של הפסקה הגדול' כי בעשו' אות 'מתקן כל העולמו' העליונים ומסלק מעליו כל כחות הדין והגבור' וזוכ' למדת הצדיק וראוי שתשרה עליו שכינה וכל איש הירא אל יתברך בלבבו לאמר לא כאמרו כל השיעורים הללו אלא לאנשים הנגשים אל ה' כל הימים לא לאשר עסוק על המחיה ועל הכלכלה העלולה להביא לאדם אחר כך למעללים אשר לא טובים לשקר ולכזב ולדבר סרה ומה בנע לסגף עצמו עתה בסיגוף הגדול הזה ואח"כ לאוסי' על חטאתו פשע' ותוהו פנו פיהם כי גם ביום הכפורים אנו נמים ומתודים וביתר הימים ככלב שב על קיאו שבו איש איש ממלאכתו אשר המה עושים להתלכלך בכל דבר פשע. וכי התחת זו לא יכפר ה' את עמו חלילה. הנה אלה השובי' כבעג

ממרות המקום ולא הפכילו מדת טובו יתברך אשר איננו דן את האדם אלא באשר הוא שם ואף כי גלוי וצפוי לפניו שאחר כך יוסיף לחטא · ואשר אמרו קצת מהם כי יש חטא ככנה כדבר גם על זה הכל שבו שיהם שאם גדול כחה של תשובה להביא רפואה לעולם כמ"ש בח' דיומא ולמדו מקרא' הרפ' משובת' כ"ם שתועיל תת כחה לשבי עצמו לכל יאוב' לה' כל רע · ומעש' רב עינינו הרואו' כמה מבעלי תשובה המסגפי' עצמ' בסיגופי' רבים והם בריאי' וחזקי' שבח לש"י ' ואדרב' כמה בני אד' בריאי' וחזקי' מהתענגב ומרוב כל בל יאיה' וחלו פתאו' וימותו · וכמה מבעלי המורגלי' בכמה דברים חוץ מן הטבע: והמה בריאים וחזקים בעזר אלהי' עליהם ואין החולי והבריאות כי אם בידו יתברך :

ואולם אם יראה תראה מי שתם כחו ונחלה בצומו א' מכל אלה · אל תפן אל און לתלות הדבר במכות מעשה התשובה ח"ו כי סומר מצוה לא ידע דבר רע בודאי · אלא יש לנו לתלות הדבר על עצמו אולי היה שובל ושרץ בידו באחת מתכונות אשר לא טובות להתפאר ולפרסם חסידותו וכיוצא · כי אז אין התשובה ההיא תשובה לפניו יתברך ואז בודאי איננו נמלט מנגעי העולם כדכתיב הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות הללו וכמ"ש החסיד בשער התשובה כי הנה בהיות האדם מסגף עצמו בסיגופים קשים כאלה הוא מסתלק מהיותו נוהג עצמו על פי הטבע כי נפסק ונחסר לחות השרשי · ואם לא יעשה הדבר כתקונו או להתפאר ולפרסם חסידותו אז הוא ישאר תחת הטבע והסב' אינו מסייעו ונמצא קרח מכאן ומכאן ולזה יזיק לו ויחלה ח"ו · אך דע באמת כי מצד הכונה עצמה בהיותה כעשוי' כתקנ' לשוב אלה' בכונה גמורה וחלוטה ותהיה בלתי שום פני' לא יאונה לצדיק כל און · והחוסה בה' יבואכהו ישוככנו יבונכנו יערכנו כאישון עינו ומה טובו ומה יופיו · בעשותו כל אלה בהסתר רב כל האפשר שהמפרסמים עצמם במעשה תשובה כפלאה כזאת אי אפשר אם לא יכבדוהו ויפארוהו בני אדם ואם יגיל וישמח לפי הכבוד וההכא' שיקבל על מעשיו מנכין תמעשיו וכתב רבינו יונה ע"ה אל תתפאר משום דבר שעשית ואל תעמוד במקום שיש בחוץ פן יגבה לבך ואם שמעת בני אדם שמבחוץ דאג והצטער בדבר כי תחסרין חלקך לעתיד לבא והסתר כל ענייני עבוד' מבני אדם כי אז יוכפל שכרך ותגדל מלעגב הלועגים וגם זה יודע שאליך נוכב דעת הבריות כי המגלה צדקתו כוונתו להללו בשערים ולהיות לראש ולכבות בו בין הכסילים ורועי רוח כדי שיוכל לתנוח מפני מהם (א"ה עיין בתשובת הלק"ט ח"א סי' קמ"ב ביאר הא דאמרו דאסור להראות עצמו המתענה לרבים שהוא מתעבו' דקיימ' דווקא כשאינו מתענה מפני תשובה כי אם לתקון כפשו אבל לתשובה שרי כדי שילמדו ממנו לשוב ע"כ · ואיש

התמים שלא יראה עצמו כטוב לאמר כי איננו נצרך לפרש הסיגוף הגדול הזה כי אף אם הוא צדיק תמים וחסיד בכל מעשיו לא יגיע לחצי שיעור של רבן של בעלי תשוב' דהע"ה אשר רק שמץ דבר נמצא בו ובכל זאת לא שכירו מהרבות בסיגופים מופלאים כאשר חכמים הגידו · וגם שהיה מבחר של ת"ח וגדולי ישראל על שבמו השד עליו שכתוב ברכי כשלו מצום ובשרי כחש משמן וכמה מעמודי עולם שהושחרו שיניהם מפני התעניות על דבר קל · הלא כמה מהם שנכתכנו בפשותם כמעשה דר' חייא בר אשי הנזכר בשילהי קדושין עד שמת באות' מיתה בכל הכתוב למעלה וכל שכן כשיסתכל בסוד הגלגול אשר ביא' רבינו הקדוש זלה"ה תסמר שער' בשרו לתת אל לבו בכל פגמי העונות אשר אף אם לא פגם בם עתה בגלגול זה אולי הרבה אשמה על כל דבר פשע בגלגול אחר והנשמ' אשר המה מסורים א' לא די להם מה שסובלים עונשים זה על זה שאז צריכים לחזור ולהתגלגל או לבא בעיבור זה על זה כי אף אם תקנו בעצמ' כל הצריך להם לא ישלמו ויתוקנו עד יתוקן מגם אותם שבשרשו ·

כי על כן תנהג טוב לאחלבים בתמים לצאות בכל משפטי הסגופים והוידויים לכל עון ולכל חטאת אף שהכירו בעצמם וכל רואיהם יכירום שלא נמצא בהם שמץ דבר שבו וישנו שלשו וישלשו תקוני פגמי עונות ורבים מעמי הארץ מתיהדי' אתם לשוב מדרכיהם הרעים בשאתם ק"ו לאמר אם בארזים נפלה שלהב' מה יעשו אזובי קיר ואשרי העם שככה לו אנשים צדיקי' חכמים ויודעים להדריך את נחלת ה' בדרך הישרה מה טוב חלקם ומה נעים גורלם כי כללות כל עדת בני ישראל איש א' נקראו וכמו שבאים שקנת איבריו מקוננים שבכל האיברים יכר להם בגרת השבורים ולא ישקטו עד עת מנוח תרופ' למחלתם כי גוף אחד המה כמו כן בהיות כלתי כשרים בדור צריך שידאגו כל הכשרים להדריכם ולתקן ולסדר להם תקוני פגמי עונותיהם לתקן רוע מעלליהם כי אם כולם שבים בתשובה הם דבקים בשורש' העליון מה שאין כן בהעוותם אז טומאת העון נכנס בין שורשם וביניהם ופוסקים חיבורם כמ"ש עונותיכם היו מבדילים ביניכם וכו' ואז אינם עם אחד לכן כהשיב חסידי הדור לאנשי חרם לשוב אל ה' אז ישיב הדביקות אל מקומו ונחשב הוא כמחזיר נשמות לפגרים מתים · כי על כל אלה הכל תלוי ה' עלי השכיל לסדר סדר ההפסקה גחלה לתקון כל פגמי העונות כאשר ביארתי בספר חמדת הלבבות · ותהי זאת נחמתי ותמו' לנפשי ואכלו והילד' אשר נתן לי ה'

ואבאר לך פה קצת דינים המצטרכים לפרטי ההפסקות הנה לענין קבלת התעני' הדרך הישר לא יכשלו בה הוא לקבלו יום יום וכאשר גמר יום ראשון בקדושה יקבל עליו עוד לילה ויום אחר כמו

הקודם אבל לא יקבל לעשות ו' ימים רצופים שמיד יעמוד עליו יצרו ככל יכלתו לבטלו מעבודתו ואם יעשה האדם דבריו בהכנע וילך עם יצרו בעקבה כמעשה יעקב עם עשו יוכל ליקח את ברכתו מידו ושימשך בן אומרים שמך לעד לשלמי כדלי יום יום ·

ולענין הקבלה במוצאי שבת ישמע הקבלה מאחרים ואם אין אחרי' אצלו יכול להבדיל בכנעה בשבת מבעוד יום אחר תפלת ערבית כמ"ש בתרומת הדשן סימן קנ"ט וה"ה לענין כוונת של סעודה ד'. (א"ה אני שמעתי שמהר"ר דוד יצחק ז"ל היה מנהגו לעשות סעודה ד' במוצאי שבת ואחר כך היה מקבל עליו התענית וכן שמעתי בשם רב אחד ז"ל שפעם אחת אמר למפסיקים היום יום ג' בשבת כשלם תקון הפגם אשר פגמתם שלא עשיתם סעודה ד') וכן כתב הטור בהלכו' שבת סי' רצ"ב לענין מי שהוא אנוס כגון שצריך להפסיק על התחום לדבר מצוה שיכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד אבל לא לא יברך על הנר עד צאת הכוכבים וצריך אתה לדעת עוד שאף שלפי דברי בעל הלבושים סימן תקס"ב שתעניות רצופים עם הלילה הוא כיום אחד ארוך ואינו צריך להתפלל עננו אלא במנחת יום האחרון היינו דוקא למי שקבל עליו קבלה א' לכולם שכיון שכולן א' הם חשובי' כיום אחד ארוך אבל לפי מ"ש שהמנהג בכל תעניות רצופים לקבל אותם יום יום כ"ע מודו שיכול לומר עננו בכל יום ואף שבשאר תעניות אין אומרים אותו רק במנחה היינו טעמא שאם יאמר אותו בשחרית איכא למיחש שמא יאחזנו בולמוס וימצא שקרן בתפלתו · אבל בתעניות רצופים לילה ויום שני למימר עננו בכל תפלותיו דלא מספקי הוא"ל וכבר הוא מעונה מימים הקודמים והכל כיום אחד נחשב לענין זה וזה פשוט · ולענין תענית ימי השובבים אף שלפי הדין כיון שהם רצופים קבלה אחד סגי לכולם מכל מקום לפ' מ"ש הטוב והישר לקבלם יום יום וכל שכן אם נוהג להתענות ב' וה' כדרך שכתבנו למעלה דכיון שאינה רצופים שצריך קבלה לכל אחד ואחד ואשר נהג להתענות אלא המ' יום תמיד אין צריכים קבלה · ואם קשה עליו עתה להתענו' רצופים כמנהגו ורוצה להתענות שלשה ימים לילה ויום שנחשבים לארבעים לצאת ידי נדרו ולאכול ביתר הימים אינו רשאי וצריך להתענות המ' יום דלא גרע מאומר יום זה דאינו לוה ופורע ואפילו למ"ד אפילו יום זה לוה ופורע הכא מודה שצריך לקיים נדרו וכ"ש המ' יום שלפני יוה"כ שמתענים לזכר עליית משה בהר שמי שנהג לעשותם שאין להם תשלומים בב' או בג' ימים רצופים ולא אמר רבינו הא"רי ז"ל כל השיעורים הללו אלא במי שנתחייב לצום מ' יום מכח תשובה כדי להפטר או משוכן האי נער לאחי נער ועל ביוצא בזה דיבר הרב ז"ל · ואף בזה לפי

דעתינו שפי עדיף לצום ולהתענו' המ' ימים זה אחר זה מלצום הכל בבת אחת בב' ימים או ג' שבכל יום ויום כשהוא מעונה יהא נכנע לבו ועיניו תמיד אל ה' אכן מי שע"ליו להתענות בתורת נדר או מנהג כולי עלמא מודו שלא יצא זה בזה ובפרט בענין מ' יום של השובבים שכולם ימי ספר התקוני' לפגם אות הברית ועיקר התקון לענות נפש בתשך זמן קריאת פרשיות אלו משמות עד משפטים כמ"ש הרב בשער היחודים ·

וכבר כתבנו במסגרת החדש שאף שאמרו הלכה מתענה ומשלים היינו לומר שמתענה עד שקיעת החמה אבל כל שנכנס לתחום שבת שוב אינו רשאי להתענות והמתענו' תעניות אלו יזהרו שלא להכנס בשבת כשהם מעונים · הנה עד פה הגיע באור מספר התקונין לימי השובבים והוא לקט מאשר מצאתי בעקבי הראשונים נותי כפם לרגל המלאכה אשר לפני לזכות את הרבים לא מנענו בר עם כבר דבר דבור על אופניו · ואתה אחי קורא כעיס ה' עמך גבור החיל אם כיגל כפם אתה אל תשכח ולא תט מאת אשר קריתי לפניך בספר התקונים הקץ אחי משינה זו וגול מעל לבך המסך אשר נסך עליך הקליפה והקרע סגור לבבך הערל לאשר ולקיים כאש' תוכל שאת ועול תסבול ולא תבול ולא תקין בתוכח ; והתמד בתשובה שנה אחר שנה ואל תשכח כמה פעמים גואלת את בוראך כי כל מעשיך ספורים וכתובי' ובחכמתך כבוס נפשך תכפר עון אשמה אשר הרתחת עצמך וכידך לגדל ולחזק לכל לשוב ולבנות אשר הרסת ולא תמלת ובכח התקונים אשר תחזקנה ידיך בם בימים אלה ואף גם בתוך ימי השנ' תזכה להיו' משכונתך טהורים בתפלותיך ובלימודך ולהיו' דבק עם קונך וכן אמרו בזוהר לך לך שגל מדת הברית כאמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם ז"ל וכלא תליא בהאי את ועל דא כתיב ומבשרי אחזה אלוה דא שלימותא דכלא מבשרי ממש מהאי את ממש וע"ד זכאין אינון ישראל דאחידן ביה בקב"ה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום ע"כל ה' יזכנו להיות משומרי בריתו ועדותיו אמן סלה ·

פרק שלישי טז בשבט

יום ט"ו בשבט אף כי הוא מימי השובבים אין בו תענית כי הוא ראש השנה לפירות האילן ובתקון המעשה אשר יעשה היום על הפירות בו נעשה תקון צדיק חי העולמים בסוד הנזכר בזוהר בראשית ביומא תליתאה עבד' ארעא איבין מחילא דהאי צדיק דכתיב ויאמר אלהים

תדשא הארץ וגו׳ עץ פרי דא עץ הדעת טוב ורע דאיהו עביד איבין ופרין עושה פרי דא צדיק יסוד דעלמא וכו׳. ומנהג טוב להולכים בתמים להרבות בפירות בעולם היום הזה ולומר דברי שירות ותשבחות עליהן כאשר הנהגתי לכל החברי׳ אשר עמדי. ועם כי בדברי כתבי הרב ז״ל הם לא כמצא מנהג זה מ״מ לדעתי תקון גדול הוא בנגלה ובנסתר׳ כי הנה הובא בירושלמי פ׳ י׳ יוחסין ז״ל ישמעו ענוים וישמחו א״ר איבון עתיד אדם לתת דין וחשבון על שראה מיני מגדים ולא אכל רבי אלעזר הוה מכנס פריטי למיכל בהון מכל מילי חדש. ע״כ. וטעם הדבר שכשם שהנהנה מן העה״ז בלא ברכה נקרא גזלן מפני שע״י הברכה גורם להמשיך שפע עליון ע״י כח הברכות והשר הממונה על אותו הפרי הוא מתמלא משפע זה כדי לגדל הפרי שנית ולכן הנהנ׳ בלא ברכ׳ גזלן הוי כי אכל הבריה שהרוחניות היה שורה בה וכילה ומנע כח ההוא מן העול׳ והיה ראוי לו להמשיך ברכה מלמעלה והכח הממונה על זה בטל וריק מאותו השפע שהיה בידו ולכן נקרא גזלן וגם אמר כאילו גוזל אביו ואמו כי האוכל בכוונת הברכה של ברכת הנהנין מתקן ניצוני נשמתו והכוונות הנוגעים בנשמת אביו ואמו בסוד והוצאתי את בלעו מפיו כטעם חיל בלע ויקיאנו ואם נהנה בלא ברכה הוא כאילו גוזל אביו ואמו מניצוצו׳ השייכו׳ לנשמת׳ והוא חבר לאיש משחי׳ לפי שכל כוונת המשחי׳ לגזול ניצוצו׳ ולקולט׳ ולא להחזיר׳ אל הקדוש׳ אשר זהו סוד כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה׳ וכו׳ שהיא סוד הברכה המוציא׳ מהטומא׳ להקדוש׳ ונברר ע״י פי ה׳ בלעיט׳ ל״ב שיני׳ אשר המה לעומ׳ ל״ב פעמים אלהים הנאמרי׳ במעש׳ בראשי׳ כמו שביארנו בארוכה בתקון הסעודה בחלק הקודש ע״ש.

ועונשים הל לו גם המה ישכן למי שרואה מיני פירות ומגדים ומטעמים ורע לו ולא אכל ומנע טוב מבעליו ולא בירך עליהם אשר הכח הממונ׳ עליהן בטל וריק מכדו משפע עליון הבא על ידי הברכה ואף גם גוזל אביו ואמו כי הואיל ולא אכל מהן לא הוציא ניצוצות דשייכי לנשמתם כאמור ועל כן מטעם זה ר״א הוה מכנס בפריטי למיכל בהון כל מיני פירו׳ חדשות לארבו׳ ברכות ולעשות התקון תכף ומיד שלא להחמיץ המצוה. לתקון הדבר הזה יאותה לנו בעצם היום הזה לאכול כל מיני פירות ולברך עליהן בכוונה זו כי חביבה מצוה בשעתה. ובזוהר פרשת שמות דף ט״ו ז״ל אמר ר׳ יהודה מ״ד גם זה לעומת זה עשה האלהים כגוונא דרקיעא עבד קב״ה בארעא וכולהו רמיזא למה דלעילא דכד הוה חמי רבי אבא חד אילנא דאיביה אתעביד עופא דפרח הוה בכי ואמר אי הוו ידעין בני נשא למאי רמיזאן וכו׳ דא״ר יוסי אילנין איבון דאתחזי מינהון חכמתא כגון חרובא דקל פסתוקא

פסתוקא וכדומה לון כולהו בחד רתיכא אתרכיבו כל איבון דעבדין פירין ואיבון דברבין בר מתפוחים רזא חדא איבון בר משבילין וכו׳ דכל חד מאיבון זוטרי בר מאזובא מאינ׳ חדא אתילידו כל עשבין דארעא דאתמני עליהון דברבין תקיפין בשמיא כל חד וחד רזא בלחודוי כגוונא דלעילא וכו׳.

הנה משם תתבונן כי אף על גב שהבורא ית׳ שם משטרו בארץ ועל כל אחד מלאך ממונה על לא מכל מקום העיקר של כל א׳ וא׳ נאחז במדות העליונות וכמ״ש שם בזוהר ז״ל מ״ד אל גינת אגוז ירדתי א״ל ת״ח האי גנתא נפקא מעדן ודא היא שכינתא אגוז דא היא רתיכא קדישא דאיבון ארבע רישין דנהרין ומתפרשין מגנתא כהאי אגוזא וכו׳ אשר ממנו נקח כי בכל עשב יהיה מותר מחברו כפורש שלו למעלה. ומהרח״ו זלה״ה ביאר שיש ל׳ מיני פירות האילן ובעולם הבריאה עשרה מהן לעומ׳ י׳ ספירות שלה ומפני שהם רחוקי׳ מן הטומאה וקרוב לאצילות אין להם קלי׳ לא בפנים ולא בחוץ ונאכלין כמו שהן. ואלו הן ענבים תאנים תפוחים אתרוגים לימוני״ם אגסים חבושים תותים שורב״אש חרובין ועשרה מיני פירו׳ הם העולם היצירה והן סוד י״ס דיצירה שהם בנונים בין עולם הבריאה ובין עולם העשיה שאינן קרובות לטומאה כמו עולם העשיה ולא רחוקים כמו עולם הבריא׳. ולכן גרעיני הזרע בתוך הפרי אינו נאכל לפי שאינן רכים כגרעינים שבתוך הפירות דבריאה. ואלו הן זתים תמרי׳ גודגונין׳ שופאייש״אש פריסקו״ש זירגואי׳ לאש משמישי״ש גינדא״ש אקאאכי״ש גיספ״ולאש ועוד י׳ מיני פירו׳ יש בעול׳ העשי׳ לעומת י״ס ולכן נאכל מה שבפני׳ וזורק מה שבחוץ שקליפת הפרי היא מחיצה בינו ובין עולם התמורות כדי שלא יקבל טומאה וז״ס היצר הרע והקליפה דבוקה בנפש ואלו הן רמונים אגוזים שקדים ערמונים לוזים הנקרא אלבי אנ״אש אלונים הנקרא אלביו״טאש בלעז פריסין פניונ״ש פסתו״קים מאוזי״ז.

והנה העשר מיני פירות דבריאה נתברר מהם כל הפסול׳ ונשארו כולן טוב ואילן פרק הוא להעך שהוא הכל רע שהכל הוא קליפה וכנגד י׳ מיני פירו׳ דיצירה שהמוח מלבר והקליפ׳ מבפנים שהוא הגרעין שבתוכם כנגד זה בקליפה כשנגון הקדושה שנפל הוא גדול ולא יכלה הקליפה לסבול כל אותו האור בקרבה נכנסה הקליפה תוך הקדושה ונעשית הקדושה מקיף אליה וכנגד י׳ מיני פירות דעשיה שהמוח הוא מלגאו והקליפ׳ חופפת עליו מבחוץ כנגדן בקליפה כשלוקחת ניצוץ הקדושה בתוכה לחיות אליה והיא חופפת עליו מבחוץ כקליפ׳ אל המוח ע״כ. גא ולמד כי אין דבר גשמי פה למטה שאין דוגמתו למעלה כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם ואשר המה בעולמות התחתונים המה

כל

על העליונים כי אם לא היה מזל לא היה כל. ואבי ראש גם דלא מעם שיח סוד לשון הזהב אשר בחכמה דברו לאמר ראש השנה לפירות האילן ולא אמרו לפירות האילנות רמזו בחכמה לאילנא קדישא אילנא דחיי וכמו שביארו גורי האר"י שכן אילן בגי' יאהדונה"י כמו שכתבו במכתבם בביאור מאמר הזוהר פרשת אחרי מות ההוא אילנא רבא ותקיפא וכו' אילנא דכטע שרשוי באינון היים ע"ש וכן בכתבי רבינו הקדוש האר"י אילן במלואו בגי' י"ב צירופי הוי"ת רמז על הת"ת אילנא דחיי שכולל בו י"ב צירופי הוי"ה כמ"ש בפרשת בשלח תריסר תחומין וכולי סליקו באילנא קדישא רבא וכן עוד שם במאמר ויבאו אלימה וכו' ואתתקף אילנא קדישא בי"ב תחומין וכו'.

והענין כי כמו שהיום ראש השנה לפירות האילן לענין המעשרות דחשבינן לא שנה מט"ו בשבט דהאיל וירדו רוב גשמי שנה ועלה השרף באילנות ונמצאו פירות חונטים מעתה כן דוגמתו למעלה ראש השנה לפירות האילן העליון להשפיע את שפעו הקדוש לפירותיו הם הם העולמי' אשר מהם ישתלשל וירד פה למטה באילנות ועל משטרם.

ומעשה ידינו כוננהו בכח סגולת התקון הזה הנעשה בינ"ם היום הזה בכח הברכו' אשר ילוה אליהם הגות סוד שרשן תתעוררנא בקומתם וכביוכ' למעלה. ונוסף גם הוא כי בספר התקון הלז מצוות לו יוכל לתקון את פגם הברית אשר לא כאתנה בבריתו והיה בעשותו התקון לעץ פרי מין שכתו ירפא פגם הנדיק עושה פרי בגרוף סגולת הימים ההם הכוכרי' ונעשים לתקון פגם הברית כמו שכתבאר בפרק א'. ומורי ז"ל היה אומר לכוין באכילת פרותיהן לתקון חטא אדה"ר אשר חטא בפירות האילן כי אף כי כל ימי שנה כל כוונותינו לתקון זה מ"מ חביבה מצוה בשעתה זה היום תחלה וראש לפירות האילן ואשר להיות כבר הודענו בכמה מקומות כי יש בכח הדבור להיות מעורר כח מדות העליונות להאירן באור מופלא יתר גדול מאד להשפיע שפ' רצון ברכה ונדבה בכל העולמות ע"כ נכון להגותם לפני אכילת כל פרי ופרי במוד שרשו הכא בספר הזוהר ובתקונים בקצת מהם לעורר שרשיהן למעלה וקודם הכל יהגו בסדר זה.

תורה פרשת בראשית ויאמר אלהים יקוו המים עד ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי ואחר כך בפרשת עקב כל המצוה אשר אנכי מצוך היום וכו' עד על הארץ הטובה אשר נתן לך ואח"כ פרשת בחקתי עד ואולך אתכם קוממיות.

נביאים יחזקאל סי' י"ז כה אמר ה' אלהים ולקחתי אני מצמרת הארץ וכו' עד דברתי ועשיתי וכסי' ל"ד והושעתי לצאני וכו' עד נאם ה' אלהים וכסי' ל"ו ואתה הרי ישראל ענפכם תתנו וכו' עד דברתי ועשיתי וכסי' מ"ז וישיבני אל פתח הבית והנה מים וכו' עד ועלהו לתרופה ואח"כ ביואל סי' ב' אל תיראי אדמה וכו' עד ולא יבושו עמי לעולם.

כתובים סי' ע"ב וקמ"ז וקמ"ח וסימן ס"ה לך דומיה תהלה וסי' קכ"ו בשוב ה' שיב' ציון וכו'. ואח"כ בזוהר פ' בראשית דף ל"ג ע"א א"ר חייא מקוה המים דא צדיק וכו' עד והא אתמר ובזוהר פרשת קדושים דף פ"ו ע"א פתח רבי אלעזר ואמר אתם עדי נאם ה' וכו' עד ואורח צדיקים כאור נוגה ואחר כך בסוד הברכה ריש פרשת עקב עד אתה ה' אבינו גואלנו. ושוב יפטירו בשפה נוסח תפלה זו פשוטה. **אנא** האל הצו"ם והיו"צר והבורא והמאציל עולמות העליונים ובגבורתם ובנביונם בראת דוגמתן על הארץ מתחת כולם בחכמה עשית עליונים למעלה ותחתונים למטה לחבר את האהל להיות אחד ואילנין ודשאים מן האדמה הצמחת בקומתם ובכביוכ' של מעלה להודיע לבני אדם חכמה ותבונה בהמ' להשיג בנעלמים ופקדת עליהם במשמרת מלאכיך הקדושים הממונים והמשטרים להגדילם ולהצמיחן וצלימו תקוף שפע וכח מרותך העליונות ויעשו פרי תבואה וכל עץ פרי עושה פרי למינו ומפרי מעשיך תשבע הארץ הארץ לאכול מפריה ולשבוע מטובה להחיות בהם נפש כל חי מן הכח הרוחני אשר בהן מפרי פי מלאכיך הקדושים הנוטרים את פריו ומתקנו פריך כמנא שכר פרי הבטן להחיות ולזון את הגוף והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה וזה היום תחל' מעשיך להחניטם ולחדשם איש יביא בפריו עושה פרי למינהו כי כן ימלאו ימי החנוטים לפירות האילן העליון עץ החיים אשר בתוך הגן ועשה פרי למעלה ויהרמ"י או"א שבכח סגולת אכילת הפירות שנאכל ונברך עליהן עתה ואשר נהגה בסוד שרשיהן יתעוררו שרשי הן העליונים אשר המה תלויים בם להשפיע עליהן שפע רצון ברכה ונדבה וגם הממונים והמשטרים עליהן ימלאו מעוז שפע הדרך לשוב שנית להגדיל' ולהצמיחם מראשית השנה ועד אחרית השנה לטובה ולברכה ולחיים טובים ולשלום וקיים לנו את הדבר שהבטחתנו ע"י מלאכי חוזך וגערתי לכם באוכל ולא ישחית לכם את פרי האדמה ולא תשכל לכם הגפן בשדה אמר ה' צבאות השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה תשיתהו ברכו' לעד תחדשו בשמחה את פניך ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו ועליהם תבא ברכ' טוב להתברך פירותי' כמעינו א' המרב' וא' הממעיט גם ברכות יעשה בבריאות הגוף שם צוה ה' את הברכה חיי' עד העולם. ועוז הדר הברכו' באכילת הפירות יזיו למאורות במעיין הברכות צדיק חי העולמים ובראת' הקשת שש ומתפאר בגוונים שלו ומשם ישפע עלינו שפע

רמון גרותחים לאחול ולספלה מעוותינו ואשמתנו אשר נואלנו ואשר חטאנו והיינו מרשיעי ברית ונבקענו בפרי נדי"ק חי העולמים ונמנענו רביבי השפעתו ונשחתו כל מקורות ויסוב עתה הכל לאיתנו הראשון ותשב באיתן קשתו כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרהו ·

וכל הניצוצו' שנתפזרו על ידינו או על ידי אבותינו ובעון אדם הראשון אשר חטא בפירות האילן עתה ישובו להתכלל בעוז הדר עץ החיים ויופרמה כל רע בכח שמך הגדול היוצא מפסוק א"ל ב' לע ו' יקיאנו ובשוב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממנו נדח כי אתה ה' לברך מקבץ נדחי ישראל · וכבן את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך וירום הודו ותנשא מלכותו על כל העולם כולו · ותחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס והיה לה' לשם לאו' עולם לא יכרת ויהי פסת בר בארץ בראש הרי' ירעש כלבנון פריו ויציצו מעיר כעשב הארץ אז ירננו עצי היער ועץ השדה נשא ענפו ועשה פרי דבר יום ביומו · ולקחת מראשית כל פרי האדמ' להביא בכורים לפני מזבח ה' בהלל והודות לה' אלהינו ורב טוב לבית ישראל ישושו' מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת פרוח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבו' הלבנון ניתן לה הדר הכרמל והשרון המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו במהרה בימינו אמן עשה למען שמך וכו' יהיו לרצון וכו' ויהי נועם וכו' ·

ושוב אחר העתר עתרת זאת יבלא דברו במעמ' ספר תקוני הפירות בסדר זה ·

חטה יעשה ממנו תבשיל או יביא פת הבאה בכסנין לאחר הסעודה ויהגה בזוהר פרש' בלק דף קפ"ח ע"ב פתח ואמר והיה באכלכם מלחם הארץ וכולי עד אתתקפנא במנן ונכה לאתגנא ויברך כל א' עליו ·

זית יהגה בזוהר פר' פנחס דף רמ"ז ע"א בלולה בשמן כתית וכו' ור"מ שם עד ד' אנפי אדם · ויברך עליו א' מהמסובין שלא לברו · ויכוין בצירוף יהוה פשוטה ·

תמרים יהגה בזוהר ויקרא דף ג"ו ע"א ר' אבא הוה יתיב קמיה דר"ש וכו' עד נורי ולא עולתה בו · ויברך עליו אחר מן המסובין שלא אכל מן הראשו' וכן על זה הדרך יעשו בשאר הפירות בדי לברך ויכוין בצירוף יהוה בכולן ·

גפן יהגה בזוהר ב' וישב דף קצ"ב ע"א וכגפן ג' שריגים וכו' עד כדרגין שליאין בדקא יאות ובפרשת בשלח דף קכ"ו מיין וספר יזיר ויברך אחר כענבים ויכוין צירוף יוהה ושתו יין כוס כולו לבן ויכוונו בשם ע"ב יו"ד ה"י וי"ו ה"י ·

תאנה

תאנה לא מצא תמו פורש בזוהר ולמבינו מדע נקל להשביל פורה ביהיא במלכות בקבלת' ג' מילואי אהי"ה בגימטריא תנ"ס · וגם הכינה נקרא' תאנה כוכר תאמה זה משם שוכה לביכם במ"ם הרב זלה"ה ויכוין צירוף הויה ויהגה במשנה פרק ב' דמעשרות ·

רמון יהגה בתקונים ריש תקון כ"ד עד בלבושין ספירין · ויכוין צירוף הויה ·

אתרוג יהגה בזוהר פר' משפטים דף ק"ך ע"ב פקודא בתר דא להביא בכורים וכו' עד הלב רואה ויכוין צירוף הוהי ·

תפוח יהגה בזוהר פרשת אחרי מות דף ע"ד ע"א הכי חזינא פתח כתפוח וכולי והא אתמר ובפרשת האזינו דף רפ"ז ע"ב רבי יצחק פתח וכולי עד דאתכלילת בשושנים וכאן ישתו כולן כוס יין מעט אדום ורובו לבן ויכוונו לשם ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י ויכוין צירוף והיה ·

אגוז יהגה בזוהר פרשת אלה שמות דף ט"ו ע"ב אמר לה רבי עקיבא מהו דכתיב אל גנת אגוז ירדתי וכולי עד וקראן בשמהן · צירוף והה"י ·

לוזים או שקדים או ערמונים יהגה בסתרי תורה פרשת וירא דף קס"ח ע"ב ויקח לו מקל לבנה לח ולוז וערמון וכולי עד שלים בכולא ויכוין בצירוף ויהה ·

חרובין יהגה בר"מ פרשת פנחס דף רי"ו ע"ב קם בוצינא קדישא עד ה' ימלוך ויכוין צירוף הוהי ·

אגסים יהגה במשנה ראשונה מפרק כיצד מברכין ויכוין בסופי תיבות המוני"א לח"ם מ"ן גימטריא יאהדונ"הי ובמשנה דף ד' פ"א דכלאים וישתו כוס יין חציו לבן וחצי אדום ויכוונו בשם מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ויכוין צירוף היהו ·

עוזרדין יהגה במשנה ב' דפרק כיצד מברכין בירך על פירות האילן בור"א פר"י האדמ"ה ויכוונו בס"ת שם אהיה ומשנה א' דפרק א' דדמאי ויכוין צירוף היוה ·

פרישין יהגה במשנה ג' על דבר שאין גדולו מן הארץ על הג' ביצה ו' על ה' בנים או"מר ויכוונו בשם אהוה החתום בר"ת וזוהא מפ' א"ת השמים ואת הארץ ובמשנה ג' דפר' א' דמעשרות :

גודגוניות יהגה במשנה ד' וה' ויכוונו בשם ע"ב בר"ת בירך ע"ל היין ·

סופאייפה יהגה במשנה ו' ויכוונו בס"ת ב"א לה"ס יי"ן גימטריא יאהדונ"הי

בטנים

בטנים יכוין במשנה ז׳ הביאו לפניו מליח וכו׳ מברך על ה״עקר
ויכוון א״ת ה״טפילה ויכוין בשם׳ אהוה״.

גינדאש יכוין במשנה ח׳ אכל תאנים וענבי׳ רגי׳ סרפוז לוט׳ כו׳ רח
כ״פשות ר״ת גו׳ שם יו״ד ה״א ו״ו ה״א.

גישפולא״ש יכוין במשנה ראשונה מפרק שלשה שאכלו חייבין לז׳ זמן
א״כל ר״ת א״ל.

תורמוסים יכוין כל הפר׳ ויכוין במשנ׳ ג׳ ברכו׳ אות׳ א״להי ה״נבחו׳
ויכוין ה״כרובים ר״ת שם אהי״ה ומשנה ד׳ שלשה שאכלו כא׳ אחד אינ״ס רשאי׳ יכוונו בשם אדנ״י ובמשנה ה׳ ב׳ חבורו׳ שהיו אוכלות כאחת ה״רי א״לו מ׳ נצרפין לי׳ זמון יכוונו שם אל״הי ובמשנה ח׳ מפרק אלו דברים וכו׳ ואחר כך מברך על היין ו״בית ה״לל א״ומרים יכוונו שם אהוה״ ואח״כ ישתו כוס יין. אדום במעט יין לבן ויכוונו לשם ב״ן יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה. ובמקום שמנהגם כל השלשים פירו׳ שהובאו למעלה שורשם בעולמות כ״ע מצוה לחזור עליה׳ כי כל המרבה הרי זה משובח ובמקומות שאין מצוי׳ כ״כ לא יפחות מי״ב מיני פירות לעומת פירות האילן העליון אילנא דחיי דאת תקן אילנא קדישא בתריסר תחומין סוד י״ב צירופי הוי״ה ויכוין בכל אחד מהן בצירוף אחד ואף בסדר הנ״ל יש לכוין כי״ב הפירות ראשונות בהם כמו שנרשם כאן ומצות היום בפירות האילן בלבד ואין מהחיוב לחזור אחר פירות האדמה ומכל מקום אם ירצה עם שאר הפירות ויברך עליהם יכוון שהכל לכוין לעץ הנחש׳ בן ימי ח״י על האדמ״ה. ואשרי אנוש יעשה זאת. ובן אדם יחזיק בספר התקון הלז לעורר שורשו למעלה באילנא דחיי ולא ימיש מעשות. כדי לתקן מעוותו ומצא כדי גאולתו לאשר מעל בקדשי שמים והיה חבר הוא לאיש משחית בהתהנות מהע״הז בלא ברכה א״כ לאשר חדל מאכול כל מיני פירות להרבות ברכות ולא אכל כמו שנתבאר בראש הפרק שעתיד לתת דין וחשבון על זה עתה בספר התקון הזה מצוות לו יוכל לתקון ומשך משך מקור הברכה אשר מגע בכח סגולה אכילת הפירות וברכותיהן ומש׳ יושפע שפע רצון ברכה ונדבה על העץ ועל פ״ה תמי׳ כל השנה ואף גם זאת ברכות לראש צדיק חי העולמים ומשם ומחן מכת פגם הברית ירפא בהיות עצם התקון בפירות פרי צדיק עץ חיים כמו שנתבאר במקומו. ואולם אף כי מצות היו׳ להרבות בברכות מ״מ הירא את דבר ה׳ יהיו עיניו בראשו לבל יכשל בתקונו בברכה שאינה צריכה. כאשר פשתה המספחת הזאת ברבת בני עמים בשבתות וי״ט לאפושי ברכות חנם וכדי להשלים ק׳ ברכות מי שיש לו מיני פירו׳ שברכותיהן שוות תטילה לפניו אחת א׳ וא׳ אחר זה לברך על כל אחת. ואחת ובעיני כל חוזה לא יצא מידי ספק קרוב לגורם ברכות לבטלה. שהרי כל שכוונתם לאכול מיני פירות מרובי׳ שברכותיהן שוות וזה אחר זה מה הועילו בתקנת זו שלא יהיו כולן לפניהם והרי פירש להביאן לפניו ולפטור את כולן בברכה אחת וכל שלא עשו כן רביע עליהו איסור ברכה שאינה צריכה וכתב הרמב״ם סוף פ׳ א׳ דברכות כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא ש״ש לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן ובפרק בא לו כה״ג על היה דתניא ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה. יהיב טעמא בגמרא משום דברכ׳ שאינה צריכה פירוש צריך לחזור אם יביאו ספר אחר וכן אמרו שח בין תפלה של יד לתפלה של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה והיינו לפי שגרם ברכה שאינה צריכה ואין מי שיעל׳ בדעתו בשביל להשלים ק׳ ברכות לאפושי ברכות שאינן צריכות דהויין כמו ברכה לבטלה ולא משום שהוא שבת. וי״ט יברכו ברכה לבטלה ואם אמרו בגמרא ממלא להו במיני פירות היינו כל אחד כדינו אבל לא בברכות שאינן צריכות. וחלילה ישתקע הדבר. ורבים שגו בזה ודימו הדבר לדין שכתב הרמב״ם בפרק ב׳ דברכות שאין מברכין. לא על אוכל ולא על משקה עד שיביאוהו לפניו ואם בירך ואחר כך הביאוהו לפניו צריך לחזור ולברך ע״כ ודנו דה״ה דמאן לברך על זה שלא בפני זה ולא התבוננו כי לא שוו בשיעוריהם דעד כאן לא אמרו הכי אלא בדבר שאפשר שלא יביאוהו לו ותלה בדעת אחרים דשמא כמי דקתני הביאוהו ולא קתני לא יברך עד שיהא לפניו. אבל כל שבידו ברשותו אף על פי שאינו לפניו ואינו רואהו ואינו חסר מן הטובה פשיטא ודאי שחייב לפוטרו בברכת פר׳ אחר שפוה לו בברכתו (א״ה עיין בספר הזכרונות זכרון שמיני שהאריך בפרט זה והעלה כדברי הרב המחבר כאן.

והוא הדין בתקון הפירות ביום זה אשר לא ימעל ולא יושיב בהסבה אחר א׳ לפניו זו אחר זו להמלט מאיסור ברכה שאינה צריכה בכל אחד מהן כל שכוונתן לאכול מיני פירות מרובים שברכותיהן שוות זו אחר זו ואף אם ישבו כסדר הזה הקרואים בבית הבעל הבית לברך על כל אחד ואחד שיביאו לפניהם. איכא נמי איסורא כמ״ש הב״י בשם הרי״ף ז״ל הקרואים בבית בעל הבית לאכול מיני פירות ומביאין להם בזה אחר זה אינם צריכים לברך אלא על הראשון (א״ה הרב בעל ט״ז סימן קע״ט האריך בדין זה וכתב שדבריו תמוהים מאד בעיניו דהא לא כתר דעת בעה״ב ולא אחר האורח והעלה שצריך לברך על כל מין ומין כיון שהוא מסופק

ודעתו לכעס"כ. ובכל מקום הדבר פשוט דהיינו בשא' הימים אבל בב"ד שמברכים בפירו' ואין ספק שיבאו לפניה' כל מיני פירות כי על כן המה באו כועדו יחדיו כ"ע מודו דאינו מברך אלא על הראשונה. ועל כן הדרך הישר והנכון בזה הוא כדרך שביארנו למעלה שיברכו כל אחד מן המסובין בפרי אחד וזה יברך בזתים ויאכל הוא לבדו מהן וזה בענבים ויאכל וכו' וכן יהא חוזר חלילה על כל המסובין גם אמר בזה לא יהיה שום פקפוק כדבר ואמר לא ידע להזהר מקולקל שוא ולא מתוקן וכמנא קרא מכאן ומכאן והלואי לא יענש בשגם הוא נותן טעם לפגם בשמי' ממעל להשפיע שפע הברכה ההיא לאחרונים ושפחה תירש גבירתה כמו שביארנו בחלק הקודם בטעם בשכמל"ו בכל ברכת שוא ע"ש בארוכה. הכי אחי אתה חוס להחסיר ולא להעדיף דשב ואל תעשה עדיף והיית רק עמוק כמדר השכוי לפני הדרת כבודך לא תוסיף ולא תגרע.

ומצוה ליראי ה' וחושבי שמו להזהיר את העם על עסקי איסור ברכת שוא שהוא כנושא ש"ש לבטלה והרי הוא כנשבע לשוא כנזכר וחייב השומע לנדותו אם הוא מזיד ואם לא נידהו הוא עצמו חייב נדוי וכת' הרמב"ן כמ"ש הוא עצמו חיי' נדוי דקאי אמזכיר עצמו שאף כי לא נידהו שום אד' הוא יחלוץ מנעליו וישב בקרקע כנידוי ויבק' מג' שיתירו לו וכבן בהכנעתו כשל' לו ואם לאו עליו נאמר אם לא תשמו' לעשו' וכו' ליראה את הש' הנכבד כו' והפלא ה' את מכותך ואת מכות. זרעך רחמנא ליצלן וכוון שיאמ' גם כן השומע ברכה לבטלה או ברכה שאינה צריכ' ברוך שם כבו' מלכותו לעול' ועד וכן לפי מה שביאר' בסודו בחלק הראשון הדין כן כששומ' שבועה והזכרת הש' מפי חברו ולשקר שיאמר השומע בשכמל"ו כמו שכתב האר"ש וירא שמים לא יברך על הדבר כגון אגוזים ולוזים עד שירא' הגרעין שבתוכו שמא התליע או נרקב ונמצא שבירך לבטלה אם אין עוד מאותו המין לפניו כמו שכתב בספר החסידים סימן תתנ"ב וכתב עוד סימן תתנ"ד אם אמרו לאדם אל תשתה עתה מים כי התקופה נופל' ושמא עתה עת נפילתה וכבר בירך ימתין ואל ידבר עד שידע בודאי שעברה התקופה ואז ישתה שלא להכשל באיסור ברכה לבטלה אכן אם בירך על המים ושמע שמת יש בשכונתו ישתה מעט מן המים וישפוך השאר ויש דברים שנפל בהם מחלוקת ובעל נפש צריך להיות זהיר בהן מאד כגון המים בתוך הסעודה שנפל מחלוקת בין גדולי ישראל אם צריכים ברכה או לא שרש"י ור"ת וגדולי הצרפתים סוברים דמשיבי בכאים מחמת הסעודה שאין דרך לאכול בלא שתיה ואין טעונין ברכה והרשב"א בשם הראב"ד סוברים דטעוני' ברכה ויש מחמירין עוד לברך עליהן בכל פעם דמסתמא נמלך הוא בכל פעם וירא שמים כדי להסתלק מן הספק ישב קודם נטילה במקו' סעודתו ויברך על דעת לשתות בתוך סעודתו והוא שיהיו פניו מרכיעי' וכן הוא שנהג הרב ז"ל וכתב מהרח"ו ולפי שפע' א' שתיתי קודם אכילה יותר מרביעית הראו למורי ז"ל כמנהגי שהיתה ברכה לבטלה:

ודין הדגן שלוק והגרעינים שלימים ואוכלין אותן כדרכם נסתפקו בו התוספות אם יברך לאחריו ברכה מעין ג' ולכך הנכון שלא לאוכלו אלא בתוך הסעוד' ויפטרנו ברכת המזון ואם בדיעבד אכלן שלא בתוך הסעודה יברך בורא נפשו'.

ודין הבריה כגון גרגיר של ענב או של רמון נסתפקו התוספות והרא"ש לומר שמברכין לאחריו אף על פי שאין בו כזית הואיל שהוא כברייתו וירא אלהים יסתלק מן הספק שלא לאכול בריה פחות מכזית ונסתפקו עוד בעלי התוספות בברכה אחרונה של יין אם מברכים אותה על כזית הואיל ואמרינן ושבעת זו שתיה אי הוי דומיא דאכילה שיעורו בכזית הכא נמי נימא דשיעורו בכזית כך אפילו בעודו לא או נימא דשיעורו בכזית אחר שיהא כקדם ושיערו חכמים שהוא רביעית דרביעית יין אם יקרש יעמוד על כזית ולפיכך ירא שמים יהא זהיר שלא לשתות שום משקה לא יין ולא שאר משקין אלא או פחות מכזית או רביעית שלם שלא להכנים עצמו לספק ברכה.

ודין פירות ששראן או בשלן במים ונכנס טעם הפרי במי' נפל מחלוק' בין הראשוני' דלה"ר שבא מברך שהכל ולהרא"ש פ"הע וכיון דמספק' לן אם נחשבים כפרי עצמו או לא לפיכך ירא שמים ששרו או בשלו בה במקום שהם מז' המינים וצריכים אחריהם ברכה א' מעין שלש קשה לתקן ברכתן דברכ' אחת אין קפיד' דמברכין שהכל ואנחנו בה לבולי עלמא דעל הכל שאמר שהכל יצא שהיא כוללת הכל אבל לענין ברכ' אחרונ' היכי נעביד שאם יש להם דין הפרי עצמו יש לו לברך ברכה א' מעין ג' ואם אין להם דין הפרי עצמו יש לו לברך בורא נפשות ובאלו אין האחת פוטרת חברתה לכן כל ירא שמים לא ישתה אותם אלא בתוך הסעודה דברכת המזון פוטרת ברכה של אחריהם ואם ירצה לשתותן שלא בתוך הסעודה יאכל גם כן פרי אחד משבעה המינים וגם ישתה מים ויצטרך לברך ברכה אחד מעין ג' על הפרי של ז' המינים ובור' נפשות על המים ויצא י"ח ממה נפשך אבל אין תקנה על ידי שישתה יין ויברך אחריו ברכה א' מעין ג' ויוסיף בה על העץ ועל פרי וכו' שאע"פי שבתום' זה אינו מזכיר שם ומלכות אין לו לעשות כן כמ"ש נעל תרומת הדשן שאין

לכלול

לכלול בברכה א' מעין ג' שום ברכה של ספק דה"ל כמו משנה מטבע ברכות.

ודין הפשטיד"א אשר נפל מחלוקת בין הפוסקים בדבר שבלילתו עבה ובשלה או טגנה אפילו שיש עליה תוריתא דנהמא אין מברכים עליה המוציא ורבינו תם ז"ל חולק ואמר דכל שתחל' העיסה עבה אפי' טגנה בשמן מברך עליה המוציא הואיל ואית בה תוריתא דנהמא ופשטי"דא מקרי תואר לחם כמו שכתב המרדכי פרק כל שעה וירא שמים יצא ידי שניהם ולא יאכל אלא על ידי שיברך על לחם אחר תחלה כמו שכתבו הפוסקים ז"ל.

ודין המריח בפת נפל מחלוקת י"א לברך עליו שנותן ריח טוב בפת וי"א דאין לברך עליו וירא שמים ירחק מלהריח בו לכתחילה וכן באתרוג של מצוה נפל מחלוקת זה ולכן נכון שלא להריח בו בעודו מוקצה.

ובדין יין שרף אם שתאו בתוך הסעודה ואין שם יין נפל מחלוקת בין האחרוני' אם מברכין עליו ומנהג טוב להולכים בתמים להשכיל בו תחלה מעט פת להסתלק מן הספק. וכן בכמה דברים אחרים כשיסתפק בהן ירא' לתקן הדבר בדבר אחר שאין ספק בו ויכוין לפטור את המסופק דומיא דשריית נמוקין הנזכרים.

ובכמה מהנ' ינו' יגיע למשכילים אשר כח בהם להיו' נהנים מיגיעם ומושכלם להבין ולהשכיל בטיב דין ברכות הנהנין. ובעמל אנוש אוכיחו ליגע ולמצוא שורשי דיניהן ולברך בכל דבר מעין ברכתו והתברכו כל בכם לאמר על הכל אם אמר שהכל יצא וסומכים על אותו הכלל ואינן חוששין ולו חכמו ישכילו אשר חכמים הגידו ברוך ה' יום יום וכי ביום מברכין ובלילה אין מברכים אלא בכל יום תן לו מעין ברכותיו וכו' והכי נמי בעינן לברך על כל מין ומין מעין ברכתו והרב האבודרהם ז"ל כתב שמה שאמרו אסור ליהנו' בעה"ז בלא ברכה פירושו הוא בלא ברכה המיוחד' לאותו דבר. והכי שמעתי ממורי ז"ל שזהו מ"ש האי מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מילי דברכו' שלא יתכן היות מאמרם על הנהנה מהע"הז שלא יהנה בלתי ברכה דהואיל רשע מקרי וחבר לאיש משחי' אפס היתה מאמרן על המדקדק בטיב דיני הברכו' לתת לכל מין ומין מעין ברכתו ולא יספיק לו בכלל של הכל שאמר שהכל יצא. וראיתי במכתב יד הקדוש רבינו האר"י זלה"ה שהפוטר עצמו בברכ' שהכל הרי זה כמו שקללוהו חכמים ז"ל ע"כ. **ולמשכילים** יכעס שלא לאבד זמן זמנם ומכיהם אחר חריפיו' הדרושים ופלפולים אשר לא היו לדבר הלכה אשר ממש יתעתדו
לבוות

לבוות בנחלת של תורה ותורה אשר כזאת לא מגלא ולא מגלא. ועליהם תבא ברכ' טוב בשנותם בפלפול החכמ' לדבר הלכה לא זולת אשר היא עיקר לידיעת עבודת הבורא להוציא משפט לאשורו. וביותר במשפטי מילי דברכות ישוטטו לבקש את דבר ה' בשורשיו וסעיפותיו ופוראותיו דבר דבור על אופנו לא יעדרו דבר ברוב עסק העיון בהן ועיקר מגמת פניהם בתחלת עיונם תהיה במילי דברכות אשר הן מקצוע גדול בחכמה. ותחילת שמושי בפני מורי עם יתר החברים היה בעסק זה בגמרא והרמב"ם והטור מידי יום ביום במילי דברכות ובימים ההם חיברתי קונטריס נפ"ש ברכה המובא בחלק הקודם קבוץ כל הלכות ברכות המסופקות וביותר מוסכם להלכה שים עיניך עליו ותרוה כמאוך ולמרביצי תורה בקהל עדתם נאה ויאי אליהם לדרוש להם משפטי מילי דברכו' מידי שבת בשבתו אשר רבים מבני ישרא' לא ידעו להזהר בהן כאשר לא ידעו בטיב הלכותיהן והיו ממשמשים כסומא בארובה וכמה מהם נכשלו בקדשי שמים לאכול בלא ברכה והמברכים היו בעיניהם לחסידי' אמת חסידים עם קונם לפי שאחזו דברי חכמים שאמרו מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מילי דברכות על מי שלא נהנה מן העו"הז בלא ברכה כאשר ראיתי כמה מהחשובים עשירי עם ההולכים ברחובות קריה וקונים פירות ואוכלים מהן בלי ברכה ראשונה ואחרונה ופעם אחד הוכחתי לאחד שהיה הולך אתי ועשה כמנהגו הרע לגשת אל א' מהחנויות של פירות והיה בולע את הקדש בבלי ברכה והוכחתיו בשבט פי והוא השיב כי מעולם לא נסה באלה לברך ומחמת רגילותו לא עצר כח עתה להזהר ופעם אחרת השיב חברו הרע דרך תימה היטב בעיני ה' כי אקבע ברכה בזה המעט אשר לפני ובאלה רבות אתם ואשמ' בראשיהם כתיב כי לא לבדן יהיו ראשי העם לשפוט בין איש ובין אחיו אפס להיות עיניהם פקוחות על כל דרכי בני אדם במשפטי דת של תורה בכל מכל כל לא יעדר דבר אשר לא יעבור תחת שבט לשונם ולאיים עליהם בעונשי הדברים ובפרט בעסקי ענם הנהנה מן העו"הז בלא ברכה אשר חכמים הגידו שגוזל את חברו אפילו שוה פרוטה כאילו גוזל את נפשו וקל וחומר לשכינה י"ד ידות שגוזל מהקדוש ברוך הוא ומכ"י וכבר מנביהם אשר דימהו לירבעם שחטא והחטיא את ישראל שאין מספיקין בידו לעשות תשובה לפי כי כאוכלן בבלי ברכה מהם יצאו ומאכות תולדות כמו שביאר רש"י שם.

ובספר החסידים ס' ת"ו מעשה באדם א' שמת לפני זמנו כמה שנים לאחר כמה שנים נתגלה בחלום לאחד מקרוביו שאל לו איך אתה בעולם
שאת ה

אתה עם א״ל בכל יום דנין אותו על שלא הייתי מדקדק בברכת המוציא וברכת הפירות וברכת המזון בכוונת הלב ואומרים לו להכאתך כתכוונת שלא וכו׳ ואם כך נענש על כוונת הלב בברכות! מה יהיה משפט המזלזלים בברכות. לאכול בקדשי שמים בבלי ברכה עד בלי די ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב להוכיח תמיד אל העם על עסקי הברכות ביותר ולהודיעם ענין הברכות שתקנו לנו אנשי כנה״ג כדי שנזכור חסדי ה׳ וגדלו והשגחתו התדירה שברא הדבר ההוא על ידי שפעו מה מדותיו העליונות כדי שיהנו התחתונים וכו׳ משפעו ובכן נהיה דבקים בו לעולם אכן צריך לתת לו את השבח בלב טוב ובעין יפה:

תם ונשלם סדר ט״ו בשבט

לימוד השבוע

תורת חסד

אמר המעתיק מחלק הראשון לא במצא דבר ממנו זולת את זה מצאתי בקונטריס] קטן סדר הלימוד לימי השבוע כסדר מדותיהם · וכה היה כתוב שם ·

יום ראשון

דר הוא לכל חסידיו להיות סוגים אחר התפלה יום יום מענין היום על פי מדותיו בתורה בנביאים ובכתובים וקצת מאמרי הזוהר והוא סגולה נפלאה לתקן פגם המדות אשר פגם כל איש ישראל בעון פשעו כאשר הודיענו בכמה מקומות כי הגיון בסוד מדות העליונות יהיו למאורות בשורשיהם מלמעלה כמאמר הרשב"י ע"ה לחביריו אנא חמינא י"ב אין גליפין קמאי ונהירין כבוצינין וכד אתפרש כל חד מנייהו מפומיכון אסתלק ואתתקן ואתעט' ואתטמ' בטמירו דתקוני דדיקנא וכל אחרנין אסתלרן ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא בגו חיליה ע"כ · ובכן בהגות כל איש בסוד המדות אשר פגם בהם מאורות נתן סגיבות עוזם ואשר החשיך במחשך מעשיו חוזר וכיאור ולו יאיר כל חטאתו דבר יום ביומו דבר בעתו ואשר הוא ממתכשרי במלאכתם מלאכת שמים לא יעבור מהגות בסדר הזה יום יום כאשר יכלון שאת ולפי כושר העתים עד שתתום הסדר כולו · ולפני בימודם יכנסו בבי טוב באמרם :

יום אלשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל · הנה אנחנו באים להגות בתור' לקשר את נפשינו ולהדביקה של שורשה להשלי' אילן העליון ולהשלי' אדם העליון לתקנו ולהכיא כל אומות העולם אחת יד ה' שכינתא תתאה ולהביא בל אלהים אחרים תחת שכינתא עילאה כדכר שנאמר כי אתה ה' עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ · **אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה :**

יהי רצון מלפניך **יהוה** אלהינו ואלהי אבותינו שומר הברית ״״״״ והחסד שבזכות כל תעלומות חכמה החתומים בסוד חסד אל וזכות כל פסוקי תורה נביאים וכתובים אשר בסוד החסד הונק יסודם אשר בם כהגה היום הזה תוכו רצוף אהבה סוד הימין למכם חסד לאברהם שתהא עתה עת לחננה ושעת רצון להי׳ת למודינו נחת רוח לפני כסא כבודך ויהיה עולה לפניך כאילו השגנו סוד תעלומותם והיו למאורות לפאת נג"ב תימנה כהן של עליון בוקר דאברהם · הבוקר אור והנחה למדינו"ת עמה וחסד ה' מעולם ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל והוכן בחסד כסא חסד ה' מלאה הארץ עורי צפו"ן ובואי תימ"ן מגן אברהם ופחד יצחק הן שתי ידים זוכות כאחת שמאל דוחה וימין מקרבת ויתבוננו חסדי ה' · ומחסדך הגדול ישפע עלינו שפע החסד והחנינה למחול ולסלח כל אשמותינו אשר אשמנו במדת אהב' חסד כעון שנאת חנם איש של רעהו והפכנו אה"כה לאיבה ואף אשר ויעדנו עצמינו למחלוקת ופגמנו בכללות החסד בגבורה והגבורה בחסד ואשר כאלנו ואשר חטאנו בעון מדת אכזריות והנקמה והכעס והקנאה והשכרות והגברנו תגבורת הדין הקשה על החסד ועל הרחמים ולא השב ידינו מבלע במסירת דין

איש

איש על חברו ואין אתנו עושה לפנים משורת הדין ועוררנו
התגבורת הדין על מדת החסד והרחמים וברוב אולתינו
שגינו בקדושת תורתך הכתובה בימין נרמז ברמ"ח מצות
עשה אשר מימין החסד ואף אשר פגמנו בה' מוצאות הפה
גרון חסד שיניים גבורה אחק ת"ת שפתי' כ"ם לשון יסו' פה
מלכות וגם אשר לא הזהרנו במילי דאבות וברכו' ונזיקים
ואשר העלמנו עין מגמילות חסדים. והנה בעונות על
לבבנו רוע מעללינו ומפעלינו אימות מות נפלו עלינו
ישבנו משתוממים בנפש מרה ושרעפינו בקרבנו יהמו
וזמותינו נתקו איך נתיצב מפני זעמך וקצפך ובקומך
למשפט מי ישא עון זעמך ומי יעמוד לפניך מאז אפך:

ועתה ה' אלהינו הנה עתה שבנו אליך שמנו
פנינו כחלמיש ומצחנו כנחוש' ולבנו כהגנו
ככבודת אמרנו אם הרבינו רשע ופשע חסד'ך גדול עלינו
ועל כל פשעים תכסה אהב"ה כי אתה אלהינו רוצה טובה
ומקדמת מזור וארוכת התשובה וקבלינו בתשובה שלימה
כי ימינך פשוטה לקבל פושעים וחטאים השבים אליך בכל
לבם ואם הרבינו פשע ועבירה עליון רחמיך מעולם כליחה
עמך היא נחם על הרעה משה כלפי חסד הפלא חסדך
הודע לעיני הכל טובך וחסדך עמנו וזכות סגולת למודינו
שלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך יהי נא חסדך ה'
עלינו כאשר יחלנו לך והאר מחסך תגבורת הדינים אשר
הגברנו עלי' מדת החסד והרחמים ותגבור מדת טובך
היטרה על מדת הפורענות ואיד וזמן גזרה לא יקום כי
עמנו. **אל** אנא ה' קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך
עד אנה יעית כגאון האף שלהב' חמתך הכלו המים מתעל'
חסדיך ותעלת רפואתך מהרפות להבו התמו הנהרים
השבועים מאוסמי אוצרי י"ב מדות רחמיך ולא יוכלו לכבות
האש הגדולה הזאת זכור לאברהם אהובך וכחסדך הגדול
בקע בשחר אורינו והתאמץ בתוקף חנינותך ואתה גלה
הע"ז לובן חסדך ותלבין בזוהרו זהורית אודם דינה הלא
מ"עד היא לגודל חסדך למה תביט בוגדים תחריש בבלע
רשע צדיק ממנו למה יאמרו הגוים חסדי ה' כי לא תמו כי
לו כלו רחמיו אפס לנצח חסדו גמר אומר לדור ודור קרא
בקול גדול אולי ישן הוא ויקץ אנא ה' קנא לשמך בגבורות
ישע ימינך והשב לשכנינו שבעתיים אל נקם ובבול הרשעה
תשמיד פריו ממעל ושרשיו מתח' מיל בלע ויקיאנו מבטנו
יורשנו. **אל** ובלבוש כאור אור השפע לזרע אברהם
אהובך וגזע משרשיו יפרה משיח בן דוד לנקום נקמת בני
ישראל מאת בני ישמעאל ומנכא דיליה ועזוז אור הגנוז
מששת ימי בראשי' תוציא מנרתקו להאיר פני תבל ומלואו
ולא יהיה ולא יגיע חלק אדם רשע עם א"ל והיכל קדשך
תכין בחסדך היכל אהב"ה אל א"ל שד"י בזיו הדרו
ובכבודו ובשם בית אל יכונה ופדויי ה' ישובון וכו' ויהי נועם
ה' אלינו וכו' עשה למען שמך עשה למען ימינ'ך וכו' יהיו
ברצון

לרצון אמרי פי ואחר כך יקרא דבר בסדר זה:

תורה בראשית ברא אלהים עד יום א' ובפרשת
לך לך מראש הפ' עד הלוך ונסוע הנגבה
ושם בפ' ומלכי צדק מלך שלם וכו' עד ויתן לו מעשר מכל
ובפרשת חיי שרה ויקח העבד עשרה גמלים עד בית אחי
אדוני ובפרשת בשלח וה' הולך לפניהם יומם וכו' עד לפני
העם ושם פ' ויסע מלאך האלהי' וכו' עד ויבקעו המים ופרשת
השירה עד בתוך הים ובפרשת וזאת הברכה וללוי אמר
תומיך ואוריך לאיש חסידך וכו' מן עד יקומון:

נביאים ישעיה סי' נ"ד רני עקרה וכו' עד אמר
מרחמך ה' ובסי' ס"ב נשבע ה' בימינו
וכו' עד וברוב חסדיו. מיכה סי' ז' אל תשמחי אויבתי לי
וכו' עד חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

כתובים תהלים סי' כ"ה נ"א נ"ג נ"ו מ"ב כ"ט
פ"ה פ"ו פ"ט ק"ב ק"ז ק"י קל"ו ואחר
כך יאמר ע"ב פסוקים שסידר הרמ"ע ז"ל כפי קבלת
האמת שמסר הרמב"ן ז"ל לתלמידיו מוסכמת לדעת
הקדושים ר' נחוניא ור"ש חלקם בחיים ולמביני מדע יאותה
להם לכוין שמודם כסוד שם ע"ב שסודו במדה הז' ממטה
למעלה ומתפשט בז' קצוות ועל כן בכל פסוק ו' תיבות
וגם בכל אחת ימצא צירוף שם א' משם ע"ב כנודע. ושוב
יאמר בזוהר. זוהר פרשת בראשית ד' י"א ע"ב פקודא
תניינא עד דף י"ב ע"ב והא אוקימנא מלה דא. ובפרשת
לך לך דף פ"ג ע"ב וילך למסעיו וכו' עד דף פ"ד ע"א עד נכון
היום שם פ"ס ע"ב ויהי בימי אמרפל וכו' עד פ"ו ע"ב
ימינך ה' תרעץ אויב. שם נ"ד פתח איידך ואמר ומבשרי
אחזה אלו"ה וכו' עד שם באתו עמוד חיים כולכם היום.
ובפרשת ויגש דף ר"ו ע"א פתח ר' יוסי ואמר משכיל לאיתן
וכו' עד רזא דמיה ימנות. ובפ' שמו' דכ"א ע"א וירא מלאך ה'
וכו' עד ע"ב איננו אוכל להיו' בהם כליה ובפ' וארא דף כ"ג
ע"ב וארא אל אברה' וכו' עד דכ"ד ע"ב והא אוקימנא מילי. ושם
דכ"א ע"ב ויס' עמוד הענן מאן עמו וכו' עד כ"ב סוף ע"ב
ולעלמי עלמין אמן. ובפ' בשלח דנ"ו ע"ב ימינך ה' עד דנ"ז
ע"ב והא אתמר. ובפ' יתרו דפ' ע"ב ויהי ביום הג' עד דפ"א
ע"א קול גדול ולא יסף ובפ' תרומה דקכ"ט ע"א וראה ועשה
וכו' עד ע"ב ואתעביד אש ושם דף קס"ב ע"א פתח ר' יוסי
ואמר וכו' עד ע"ב אתא ר"א ונשקיה ושם דף קס"ו ע"ב
פתח ואמר כי נר מצוה וכו' עד קס"ז ע"ב זכאה איהו מאן
דאשתזיב מניה. ובפרשת כי תשא דף קפ"ט ע"ב והיה
באחרית הימים וכו' עד דף ק"צ ע"א דלא יתעדי מגואי
לעלמין. ובפרשת פקודי ד' רס"א עמוד א' היכלא ז'
וכו' עד ע"ב זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי.
ובפרשת ויקרא דף י"ד ע"א אמר רבי יצחק כתיב בכור
שורו וכו' עד ע"ב חיים כולכם. ושם דף כ"ב עמוד ב'
פתח הבוא טייעא וכו' עד שם באתו עמוד אשתמודען
לעילא

לעילא ותתא ובפרשת נח דף ל' עמוד זה קרבן אהרן וכו' עד ל"א ע"א דאת שארי בגוויהו · ובפרש' תזריע דף מ"ח ע"ב אמר רבי יצחק תא חזי עד דף מ"ט ע"א מוריד שאול ויעל · ובפרשת אמור דף ק"ב ע"ב ובש"ו יום וכו' עד ק"ג ע"ב בארץ לא זרועה · ובפרשת במדבר קי"ח ריש ע"ב איש על דגלו וכו' עד ריש קי"ט ע"א ובעלמא דאתי ושם קי"ט פתח ואמר מה אקוב לא קבה אל עד ק"ך ע"ב ישראל אשר בך אתפאר ובפרשת נשא דף קל"ג ע"ב תקונא ז' וכו' עד באותו עמוד דעתיקא דעתיקין ושם דף קמ"ב ע"א ותאנא בצניעותא דספרא וכו' עד ע"ב זכתי לכם לב בשר · ושם דף קמ"ה ע"א דבר אל אהרן וכו' עד קמ"ו ע"א והוא ימשול בך · ובפרשת בלק דף קנ"א ע"ב פתח ואמר זה' הולך וכו' עד שם באותו עמוד בסורא דא מנה הוי · שם ר"א ע"ב פתח רבי פנחס מעין גנים וכו' עד ר"ב ע"ב עד על מעיינא דא קרא דא שם דף ר"ד ע"א פתח ר"א הכוך' וכו' עד ע"ב למשמע מלה דא · ובפרשת פנחס דף רכ"ב ע"ב ב' ר"מ ועוד שמרה נפשי כי חסיד אני וכו' עד רכ"ג ע"א ולא הלכתי בגדולות ובפלאות ממני · ובדף רמ"ו ע"ב ר"א ואחלום והנה סולם וכו' עד שם באותו עמוד בגלותא בתראה · עד כה יהגה עד מקום שידו מגעת מידי יום א' ביומו עד שתתו' קריאתו וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו ויזדרז שיסדר בזה לחלקם בעשרה להשלים הדבר דבר יום ביומו וכן נהגו בבית מדרשינו אחר התפלה ·

יום ב' לשם יחוד קב"ה ושכינתי' בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל · הנה אנחנו באים להגות בתורה לקשר את נפשינו ולהדביקה אל שרשה להשלים אילן העליון לתקנו ולהביא כל אלו זים אחרים תחת רשות שכינת עילא' כד' שנאמ' כי אתה ה' עליון על כל הארץ מאד נעלי' על כל אלהים כי ה' עליון נור' מלך גדול על כל הארץ ק"כל ר"נת ע'מק ש'נבעו מ'הרינו נ'ורא ·

ויהי רצון מלפניך **יהוה** אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנור' שבכוות כל תעלומית חכמה החתומים בסוד פחד נור' הגבורה וזכות כל פסוקי תורה נביאים וכתובים אשר בסו' הגבורה הונך יסודם אשר בם נהגה היום הזה נאור בגבורה סיהא עתה עת לחננה לחיות למודינו נחת רוח לפני כסא כבודך ויהא עולה לפניך כאלו השגנו כל הפנימיות סוד תעלומותם והיו למאורות דרך שער הנפ"ון והיה שמנו כנפחית כרב"ם תעוזיד"ך החזקה תהו"ס ימינך הן שתי ידים זכות באמת הגדולה עם הגבורה משולבות אשה אל אחות' ה' למה ידך כל יחזון יחזו ויבושו קנאת' עם אם נריך תהלל' ה' כגבור יצא כאיש מלחמו' יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר המשל ופחד עמו לבטוח עבר תחת רב ספחה תחת גבירת' והכל יאמרו מאין כמוך ה' גדול אתה

וגדול שמך בגבורה · אנא ה' בגבורתך באה"בת כלל' תה תדינינו ותורא לאור משפטינו למחול ולסלח קנף א"ס אשר קנפנו ונשא כמד' הגבורה כי לא באנו לעזרת ה' לעזו' ה' בגבורים להרחם קמ"ך עם נבל כיאמו שמך ואשר התרפינו ביום צרה מהיו' גבורי' לעמוד בפרץ מפני האף והחימה והגבור אמר חלש אני ושלנו חלשים בגבורו' ה' אלהים והגביר השעי' ואשר נואלנו ואשר חטאנו ולא הלכנו בדרך ישר מעגל צדיק גבור הכובש את יצרו גבורי כח עושי דברו וטעינו כמשילו' לא שלנו' להגביר הנפשות על אים ימי"ני כי בגבור לא יוכל להושיע נקבה תסו"בב גבר אין קול ענות גבורה אויה על נפשינו איך נפלו גבורי' מי ימלל גבורו' ה' ולא הושב ידינו מבלע כחוס השמש דחילו ופחד יצחק וישמע ה' ויחר אפו ואשמותינו גדלו עד תגל לשמים בשם"ה מצוו' ל"ת אשר לפא' נפו"כה ואף אשר שנינו בנפש' תקוני שולחן בבפון וכל שולחנו' מלאו קיא וכללו' החסד שבגבורה איש מרעהו יפרדו ואף אשר פגמנו בל"ב שיכיים שלטי הגבורים ואשר פגמנו והגברנו ק"ך מירופי אלהים ופ"ד גבורות דמנ"צפך וש"ך גבורות דאד"ני · על זה היה דוה לבנו ועל אלה חשכו עינינו רת' החזיקתנו וקיר לבנו יחיל ויהיה מפחד נור הגבור ה פן יתדבקו הרעה וישופנו אזי לה נפשינו בקום לא זפט אלהים על מי תנום לעזרה ומי יהיה עליה סתר' שמים גבורי' סביב לה זה רכן וזה רכה כי רבו מארבה הדינים שהגברנו והעמסנו עליה בקנף אשם מעאלותינו תתיפח תפרש כפיה אף היא תשיב אחריה לאמר השוב היות גזר' שבע ויהלום למדרך כף רגל השאור והחמור הגמול הזה קויתי כבואי להסתופף בגל קורתם בארץ מאפליה לאכיאני לירי תרפה ובושה ובשעלות על לבבינו כל שה נפלו פנינו תיללנ' אזנינו חשכו עינינו מראו' ושפתותינו כלו ודמינו וימס לבנו בקרבנו ויהי למים:

והנה עתה שבנו אליך בבוש' פנינו לשפך שיחנו לדרוש סליח' על עונ' פגמותינו וקבל ברחמיך תשובתנו והגיון לבנו לפניך ושים עיניך עלינו לטוב' ומגוד פתחי מנעולותנו ופתח שערי זכיותנו ולמצן זכות יצחק עקידך כמנא פדיון וכופר ועוז הדין כפיב וכפר ורוח סליחה יערה עלינו ממרום ועמוד מכסא דין ושב על כסא רחמים ויעל מעליו אלהים ומחול וסלח מחשכי פגמותינו ותגבור' הדינים הקשים הפג והפר · ובשם שנתרצית בעצם היום הזה לאבינו רועינו משה בחירנו בעלותו ההר' ובאומו שרה אל אלהי"ם כן בזכו' תור' האלהי' אשר נהגה היום לפניך תחננו ויכבשו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו ה' אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים ותכנס לנו לפנים משורת הדין ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומנחלתך הבט נא והושיעם נאן מרעיר"ך אל ימשול בנו קנף ואל תעזבנו אבינו ואל תטשנו מלכנו ואל תשכחנו יוצרנו ואל תעש עמנו כלה בגלותינו כי אל

מלך חנון ורחום אתה :

אבינו מלכנו מרינו וגואלינו חוסה ה׳ על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה למשול בם גוים עורדה את גבורתך ולכה לישועתה לנו הבט משמי׳ וראה׳ מזבול קדשך ותפארתך איה קנאתך וגבורותיך המון מעיך ורחמיך אלי התאפקו כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה אבינו גואלינו מעולם שמך · ולים גבור משיח בן אפרים מהרה תגמית משורש ישחק לנקים בני ישראל מאת בני עשו ומגנא דיליה והאלילים כרית יכרתון לקרוא כולם בשם ה׳ לעבדו שכם א׳ · **אל ה׳** ויאר לנו ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך יהיו לרצון וכו׳ · ואחר כך יקרא דרך בסדר זה · **תורה** ויאמר אלהים יהי רקיע וכו׳ עד יום ב׳ ובפרשת וירא וה׳ פקד את שרה וכו׳ עד ביום הגמל את יצחק · ופרשת העקדה עד תמה · ובפרשת ויצא ויאמר יעקב לאחיו וכו׳ עד בפחד אביו יצחק · ואחר כך יהגה במצות הקרבנות מפרשת ויקרא עד במדבר סיני ואחריהם בפרשת נסכים בפרשת שלח לך · ויאמרו התפלה שכתבתי בחדש אחריהם :

נביאים ישעיה סימן מ״ב שירו לה׳ שיר חדש וכו׳ עד עשיתי׳ ולא עזבתים · ובסימן ס״ג מי זה בא מאדום עד גואלנו מעולם שמך ·

ירמיה סימן י׳ מאין כמוך וכולי עד ה׳ צבאות שמו ובסימן י״ו ה׳ עוזי ומעוזי וכולי עד וידעו כי שמי ה׳ ·

כתובים תהלים סי׳ ך׳ כ״א כ״ד כ״ר ס״ה ס״ו ע״א ע״ח פ׳ ק״ו קמ״ה קן · ושוב יהגו בספר הזוהר על פי מדותיו ·

זוהר פרשת בראשית דף י״ז ע״א ויאמר אלהים יהי רקיע וכו׳ עד דף י״ט ע״א אשר זרעו בו דייקא · שם דף ל׳ ע״ב בראשית ברא וכו׳ עד דף ל״א ע״ב וכולא חד · שם דף כ״ב ע״ב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים עד ל״ג ע״א כגו באמצעיתא · פרשת וירא דף קי״ט פרשת העקידה עד סופה ופרשת חיי שרה דף קל״ב ע״ב ת״ח צלות׳ דמנח׳ וכו׳ עד דף קל״ג ע״א דזכינא לאשתמע ליה ובפרש׳ תולדו׳ יצחק דף קל״ד ע״א אלה תולדו׳ יצחק עד דף קל״ז ע״א ויתכסי עלמא ובפרשת וישב דף קפ״ט ע״ב רבי חייא פתח ברכו ה׳ מלאכיו וכו׳ עד שם באותו עמוד דאתרשים בגויה· ובפרשת ויחי דף ר״ז ע״א יתיב ר׳ י׳ אפתחא דטבריה וכו׳ עד שם באותו עמוד כגוונ׳ דלעילא · ובד״ף רמ״ט ע״א פתח ר״ש נהלי קולך וכו׳ עד ר״ן ריש ע״ב דאיהי נפיק מעלמא דאתי · ובפרשת וארא דף כ״ו ע״ב ר״א ורבי אבא הוו שכיחי וכו׳ עד כ״ז ע״א בלא פרודא · ובפרשת בשלח דף מ״ח ע״א ואתה הרם

את מטך עד ע״ב וכל חית השדה ישחקו שם ובפרש׳ יתרו דף פ״ג ע״א וידבר אלהים וכו׳ עד דף פ״ד מעשה אלהים המה מעם · ובפרשת משפטים דף נ״ח ע״א פתח ואמר ה׳ אלהי גדלת מאד עד ע״ב ולנפקא מתמן · ובפרשת תרומה דף קמ״ט ריש ע״ב ותכלת וכו׳ עד סוף העמוד מאד ודאי · ובדף קכ״ד ע״א ועשית שולחן וכו׳ עד ע״ב וימינו תחבקני · ובפרשת תצוה דף קפ״ד ע״א פתח ההוא סבא וכו׳ עד ע״ב הוי אומר ביומא דכפורי ובפרש׳ ויקרא דף י״א ע״א רבי אבא פתח עורי צפון וכו׳ עד ע״ב וראו את כבודי · ושם דף י״ז ע״ב אם הכהן המשיח וכו׳ עד דף י״ח ע״ב יודעי תרוע׳ ולא תוקעי שם דף כ״ד ע״א ר״י פתח כשב״ה׳ בימינו וכו׳ עד שם באותו ענין׳ ובנזרו׳ עוזו ׳ ויפ׳ בו דף ל׳ ע״א כתי׳ והכ׳ה׳ עוכר עד ע״ב ואתקשר דא ברא בפרשת שמיני דף ל״ו ע״ב עד דהוו אזלי משה עידן צלות׳ וכו׳ עד דף ל״ז ע״א ימינך ה׳ תרעץ אויב ובדף ל״ט ע״א יין ושכר כו׳ עד מ״א א׳ בטרם אצרך בבטן ידעתיך · ובפ׳ אחרי מות דף ס׳ ע״א ר״ש פתח הנה מטתו שלשלמה עד ע״ב לקמיה דרבי פנחס · ובפרשת נשא דף קכ״ז ע״א מיין ושכר יזיר עד ע״ב ואתכנש קדם לס׳ · ושם דף קל״ז ב׳ חוטמא דז״א וכו׳ עד דף קל״ח א׳ הטה אלי אזנך ושמ׳ · ובפרשת פנחס דף רל״א א׳ אמר רבי יהודה ניזא לן מר וכו׳ עד ע״ב למנדע לי ושם דף רל״ו ע״ב ת״ח פנחס דא דיצחק וכו׳ עד דף רל״ז ולא כליתי את בני ישראל ובדף רל״ט ע״א על פי הגורל וכו׳ עד ריש דף ר״ם תחלק נחלתו ·

תורת אמת

יום ג לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחימו ורחימו ודחילו ורחימו ליחדא י״ה בו״ה ביחודא שלי׳ בשם כל ישראל. הנה אנחנו באים להגות בתורה לקשר את נפשינו ולהדביקה אל שורשה להשלים אילן העליון ולהשלים אדם העליון לתקנו ולהביא כל אומות העולם תחת יד ה׳ שכינתא תתאה ולהביא כל אלהים אחרים תחת רשות שכינתא עילאה כדכד שנאמר כי אתה ה׳ עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים כי ה׳ עליון נורא מלך גדול על כל הארץ נא גבור דורשי יחודך כבבת שמרם ·

ויהי רצון מלפניך יהו״ה אלהינו ואלהי אבותינו קשוש תפלתנו שבזכות כל תעלומות חכמה אשר אתומים בסוד כבוד הדר הת״ת וזכות פסוקי תורה נביאים וכתובים אשר בסוד הת״ת הונק יסודם אשר בה כהגה היום שזה כאדרי בכליל תפארת שיהא עתה עת לתבנה להיות למודינו בתת רוח לפני כסא כבודך וה׳ עול׳ לפניך כאילו השגנו כל מכפוני תעלומותם · והיו למאורו׳

כבריח התיכון אביר יעקב נורא תהלות נ פירת תפארה
ה׳ אלהי ישראל ויתפאר המלך בתפארת מפואר ובנצח׳
גאות ברכות שד״ם ולח״ם יפרח פאח יגין כפארותיו רב׳
תפארת בקומת הכותרות המוסב אשר על ראשו השמ״ש
יבא על הא״רץ ועליה יכין כזרו · ומשם פרשו עלינו כני
מלכים שפע רמן ישועה ורחמים למחול ולסלח אשמותינו
אשר אשמנו פגמנו בכליל תפארת והיינו מפרידי אלוף
בעון פשענו ולא הוסב ידינו מבלע במאכל נבלו׳ וטרפות.
ובכל״ה עשינו בישר״אל והוספנו סרה בגזל ובגנבה ופגמנו
בשכי ג׳ התחתיים שבתפארתו בשלום העליון שבו וימכנו
רכיבי האור׳ וברוב אולתנו שנינו וברכנו את השם ומכפבנו
פ״ע נהורין עלאין רא״א מלהאיר אל עבר פני הת״ת ואף
באשמת עון ביטול ק״ש ותפלה ותפילין שם את פרוכת
המסך מלהאיר פ״ע נהורין אלה מנגדו · ואשר כו אלנו
ואשר חטאנו ונשבנו קלות ראש בנדרי׳ ופגמנו בחיי המל׳
ואשר קללנו וביערנו אב ואם וגרמנו סילוק תרין עטרין
תרים מלכא קדיש׳ ואשר שיחתנו פאת זקנינו ופגמנו בק״ן
נהורין המאירים אל עבר פני המלך גלח חסך ויחסך ואש׳
קלקלנו וכתבנו קמיעות ואזכרות שלא בכוונה וקדושה
וטהרה ופגמנו בשם מ״ה שבת״ת ואשר היינו מכת הולכי
רגיל מגלי סוד לאישים בלי מאוגנים בעלי חימה ומסוללי
הירא״ה וכדינו השקמות · מהספרה שלא קבלנום ופגמנו
בגופא דמלכא קדישא ועתה ה׳ אלהינו אלו באנו להתודו׳
לפניך כל פגמי אשמותינו ידענו שאין בנו כח להתודו׳ על
כולם וכמה פעמים השפכנו עד שנלאו מלספור רוב המון
ימי חטאתנו ונהעלו׳ על לבבנו מסובותנו שגיעפנו נשפלנו
וינוכינו ככפלנו ויתפרדו כל עצמותינו ונאמר אויה לנו אהה.
עלינו אנה נוליך את חרפתנו ואל מי ננוס לעזרה יגלו
שמי״ם עונינו וא״רץ מתקוממה לנו · אבל נשענו על יקר
מיחי תפארת גדולתך וחנינותך אמרנו לה׳ אלהינו
הרחמים והסליחות ותפא״רתו עבור על פשע הוא טרף
וידפאנו יך ויחבשנו ועתה הנה שבנו אליך בגוף נדכה
ושפל רוח נשברה להפיל תחנונינו לפניך דואגים וחרדים
על אחריתנו וקבל ברחמיך הרבים הגיון לימודינו היום
להא״ר תמחק פגמנו אשר החשכנו מאורות עליונים בעון
פשעינו ולמען זכות יעקב בנך בכורך מגד שורש האשמי׳
ובכא תכחה כנגדך תאחז ידך במשפ״ט אל באפך פן
תמעיטנו ומחול וסלח את כל אשר אשמנו פגמנו במדות
העליונות והורינו דרכי התשובה והעלינו מטומא׳ לטהרה
והודיענו הדרך אשר בה נתקרב לעשות רצונך כל הימים
כי אחרי שובינו נחמנו מאשכנו ימי חורפינו אשמנו ולא תמנו
אפס כי סבבונו מושכים בלי לחם להעבירנו על דת ורדפונו
תלי תליה תלאות הזמן רבות׳ עשית אתה ה׳ אלהי אנא
הבט בעניינו ואל תבט בזדונינו לפניך שועתינו תבא
ויגלו מים חיים מלובן העליון דרך רחובות הנהר למקל

תפארת קו האמצעי בהר פלגיו ישמחו עיר אלהינו לטהר
מדות העליונו׳ בהגיון תורתך אשר בם נהגה היום ותחב׳
כל ניצוצי הקדושה אשר על ידינו נתפזרו בין הקליפות
ותשליך במצולות ים כל חטאתינו · והפך עזו המקטרג
ברשע היילו כל יחילו אבל יחילו ויחולו עונות עמך על
ראשם ונשא השעיר עליו את כל עונות תם כי תפארת
עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו והי׳ נא לנור מעוז להפי׳
דעתך ולהפש רחמיך כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף ·
ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בתפארת עוזך
להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן
עולם במלכות שדי וכו׳ מלך ביופיו תחזינה עינינו כי
תקדמנו ברכות טוב תשית לראשו עטרת פז גדול כבודו
בישועתך הו״ד והד״ר תשוה עליו כי תשיתהו ברכות לעד
תחדהו בשמחה את פניך · ותשוב ותרחם עלינו ועל
מקדשך ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו
אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנש׳
עלינו לעיני כל חי ושלח העז את מקנך באן קדשי׳ הגולי׳
והנדחים מירכתי ארץ והביאנו למקדש תפארתך בשמחת
עולם ובאה הממשלה הראשונה ממלכת לבת ירושלים
כאמור מפי כבודך עורי לבשי בגדי תפארת״ך ירושלים
עיר הקדש והיית עטרת תפארת ביד ה׳ וצניף מלוכה
בכף אלהיך ופדויי ה׳ ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם
על ראשם ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ עשה למען שמך
וכו׳ עשה למען פארך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ · ואחר כך
יצלח דברו כסדר זה ·

תורה

ויאמר אלהים יקוו המים וכו׳ ובפרשת ויצא
ויצא יעקב מבאר שבע וכו׳ עד וזה שער
השמים ושם ויקח לו יעקב מקל לבנה וכו׳ עד והקשורים
ליעקב ובפרשת תרומה ועשית בריחים עד כמשפטו אשר
הראית בהר ובפרשת עקב ועתה ישראל מה ה׳ אלהיך
עד זבת חלב ודבש ובפרשת כי תבא היום הזה ה׳ אלהיך
מצוך לעשות כו׳ עד כאשר דבר ובפרשת האזינו ראו
עתה כי אני אני הוא וכו׳ עד וכפר אדמתו עמו ובפרשת
וזאת הברכה אין כאל ישורון וכולי עד ואתה על במותימו
תדרוך ויסיים בפ׳ שמע ישראל עד ובשעריך ·

נביאים

ישעיה סימן מ״ו שמעו אלי בית יעקב
וכו׳ עד לישראל תפארתי ובסימן ס׳
קומי אורי וכו׳ עד מטע ה׳ להתפא״ר ובסי׳ ס״א שוש אשי׳
בה׳ וכו׳ עד ישיש עליך אלהיך ובסי׳ ס״ג מוליך לימין משה
וכו׳ עד שבטי נחלתך :

כתובים

תהלים סימן י״ט כג מח נג נה נו נג
נח נט ק קד קי״ח ובשיר השירים סי׳
ה׳ דודי נא ואדום עד הרועה בשושנים · ובדברי
הימים אחד סימן כ״ט ויברך דוד את ה׳ עד ומהללים
לשם תפארת׳ך ·

ושוב יהגו בזוהר פרשת בראשית דף י"ו ע"ב וירא אלהים את האור כי טוב עד דף י"ז ע"א כתרא עילאה · וגם דף כ"ב פ"א ויאמר אלהים נעשה אדם וכו׳ עד דף כ"ב ע"א לכל חכימא וכבילאה וגם דף כ"ו ע"א וייצר ה׳ אלהים את האדם׳ עד דף כ"ז ריש ע"א ואתגלי מיכייהו וכדף ז׳ ע"א רזא דמלה לימא עילאה וכו׳ עד ע"ב כמה דאתערו חבריא ובפרשת וירא דף קמ"ו ע"ב וירא יעקב עד דף קמ"ח ע"א ועל דא כתיב וזרח השמש וכא המש וכדף קס"א ע"ב כתרי תורה ויקח לו יעקב מקל וכו׳ עד זכאה חולקיה ובפרשת וישלח דף קע"ז ע"ב רבי אייא פתח ועתה שמע יעקב וכו׳ עד שם כאותו עמוד ונשגב ה׳ לבדו ביום ההוא ובפרשת ויחי דף רמ"ו ע"א אהבר שמינה לחמו עד ע"ב תקון גופא נוקבא ובפרשת יתרו דף ע"ח ע"ב ומשה עלה וכו׳ עד דף ע"ט ע"ב ת"ת בגו וכדף פ"ה ע"ב תנא בשעתא דאתמר אנכי וכו׳ עד פ"ו ע"א בהא תליא כלא · וכדף נ׳ ע"ב לא תעשון אתי וכו׳ עד שם באותו עמוד קראו בשמו פרשת תרומה דף קל"ו ע"ב כד נהיר יממא וכו׳ עד קל"ז ע"ב וזהרין ליה כדקאמרן וכדף קע"ה ע"ב והכרים התיכון וכו׳ עד קע"ו ע"א מעשה ידי להתפאר ובפרשת פקודי דף ר"ל סוף ע"א ר׳ אבא הוה שכיח קמיה דר"ש עד ע"ב טמיר וגליא ובפרשת ויקרא דף י"א ע"ב ואם זבח שלמי וכו׳ עד דף י"ב ע"ב שלים לעילא שלים לתתא וכדף כ"ה סוף ע"ב פתח ר"א הרעיפו שמים עד סוף הפרשה ובפרשת אחרי מות דף ס"ו ע"א וכל אדם לא יהיה באהל מועד עד סוף ע"ב נשים בשלש קנך ובפרשת קדשים דף פ"ה ע"ב לא תעשו עול במשפט עד רומה על השמים אלהים ובפ׳ אמור דף צ"ו ע"א פת׳ ולמ׳ ומי כעמך ישראל עד סוף ע"ב והא אוקימנ׳ מילי ובפ׳ נשא דף קל"ט א׳ תאנא כד בעית מן דיקנ׳ עד דף קמ"א ב׳ ואתתקנו מעהא ובפ׳ ואתחנן דף רס"ד א׳ שמע ישראל עד וכלא חד וכדף רנ"ב ע"א מכאן ולהלאה מילין דזא עד סוף האדר׳ ·

יום דוה הוא תקון לימו"די ה׳ כתבתיו בס׳ חמדת ימים פרק כ׳ דחנוכה.

יום קן היא תקון היסוד כתבתיו בספר הנזכר בפרק א׳ דשבת ·

יום השבת הוא תקון הדר מלכו׳ כתבתיו בס׳ הנז׳ בפ׳ ראשון דמשמרת החדש ·

ומרה אמנם עד יהי"ך אחר זה הסדר יש להגות מידי יום ביומו מאמרי הזוהר כענין התשו׳ אשר כל דברי הזוהר כגחלי אש לאשר יש אתו נפש יקרה הוא סגולה נפלא׳ לעורר הלבבות אל מעשה התשובה יתר גדול מאד מכמה תוכחות מוסר שבשאר ספרים לפי שעפתי הרשב"י וחביריו נאמרו הדברים והכרח כי יכנסו

כדברים

הדברים ההם בלב כל הוגה בם לפי שהקדושים עליונים בכל מוצאי לבם אמרום כאשר אמרו חכמים הקדמונים ע"ה כל דבר שיצא מן הלב יכנס בלב וכל אשר לא יצא כי אם מן השפה לא יעבור האזן כמו שכתבנו בס"א · והנה כי כן הואיל ודברי פי קדשם של הרשב"י וחביריו כתובים לפנינו הרי הוא כאילו הרשב"י וחביריו חיים וקיימים ועומדים ומלמדים לנו דרכי תשובה ומי בער ולא ילבש חרדה כמדו משמיע תוכחות מוסר אשר דיבר בקדשו הרשב"י ז"ל בספ׳ הזוהר אשר נמס כל לב ורפו כל ידים אף למי שכביר מצאה ידו בתורה ובמצות וכ"ש לאשר אתו אשם מעילות במדות עליונות ולהיות כי מאמרים אלו באו מפוזרים בזוהר אערכם פה למען ירוץ הקורא בם כל א׳ לפי שיעורו אשר תשיג ידו · וזה סידרם · **זוהר** פרשת נח דף ע"ג ב׳ פתח ואמר כי פשעי אני אדע וכו׳ עד שם באותו עמוד אעביר מן הארץ · שם דף ע"ח ב׳ אמר ר"א זכאין אינון נדיקייא וכו׳ עד דף ע"ט א׳ וחטאים לה׳ מאד · ובפרשת וישלח קע"ד א׳ פתח טוב ה׳ למעוז וכו׳ עד ע"ב כד אתי עליה עקו דדינא · ובפרשת וישב דף קע"ט א׳ וישב יעקב וכו׳ עד ע"ב זכאה חולקיה · וכדף קנ"א א׳ רבי יהודה פתח השלג אריה וכו׳ עד ע"ב דמשתדלי באורייתא יממא ולילי · ובפרשת מקץ קנ"ה סוף ע"א ר"א פתח למה אירא בימי רע וגו׳ עד קנ"ט א׳ וכל נתיבותיה שלום · וכדף ר"ג ב׳ רבי יצחק פתח ויהיו שארית יעקב וכו׳ עד דף ר"ד א׳ דובתא לאסגאה בעלמא · ובפרש׳ ויחי דף רי"ז א׳ ויקרב ימי ישראל וכו׳ עד דרי"ט ע"א עד ובהכי כתיב עד שמים · וכדף רכ"ט ע"א ר"י פתח ואמר החרשים שמעו וכו׳ עד ע"ב ביומין דיליה וביומין דלהון · וכדף רכ"ו ע"א ת"ח כל ז׳ יומין עד דף רכ"ז ב׳ כדינא כדקאמרן · ובפרשת שמות דף ך׳ ע"א רבי אבא הוה אזיל בארחא עד ע"ב באותם שעוסים בתורה · ובפרשת בשלח דף ס׳ ע"ב ויאמר אם שמוע תשמע וכו׳ עד סוף ע"א ה׳ אלהיכו זה קוינו לו · ובפרשת משפטים דף נ"ו ע"ב לא תנא כנאת העבדים עד ריש ע"ב נ"ז ויעשה לו ע"כ · וכדף ק"ו ואם אחריו יתן לו אשה עד דף ק"ח ע"א לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וכדף קי"ז ב׳ מדבר שקר עד קי"א ע"ב עלאין ותתאין ובפרשת תרומה דף ק"ל ע"ב כתיב אמר שומר וכולי עד קל"א ע"א בחבורא חדא וכדף ק"ן ריש ע"א מאד דא מ"ה עד קנ"א ע"ב קיימא בעדביה ובפרשת תמוה דף קפ"ב ע"א רבי יהודה פתח חדש לכם עד ע"ב תאכל מצות כאשר צויתיך · ובפרשת ויקהל דף קנ"ט ע"א זכה דכחתא לספינה עד סוף ע"ב ונשקו רישיה · וכדף רי"א ע"ב ונפקתין כד סלקין עד דף רי"ב ב׳ ואשתעשעת כהו · ובפרשת ויקרא דף י"ב ע"א נפש כי תחטא וכו׳ עד ע"ב ועל דא נפש כי תחטא כתיב וכדף ט"ו א׳ תאנא בשעתא דקב"ה עד דף י"ו ע"א כמה דאתמר · וכדף כ"ג ע"ב לא

הודע

הודע אליו חטאתו עד דף כ״ר א׳ עד כזרוע עוז: ובפרש׳ תזריע דף מ״ד ב׳ פתח רבי אבא ואמר ויאמר ה׳ אלהים עד דף מ״ה ע״א הוא יעשינה ובפרשת אחרי מות דף ס״ט ע״ב ר׳ יפתח שיר המעלות עד דף ע״א וכר נס אתרכי מחוביה · ובדף ע״ד ע״א ערות אביך עד דף ע״ו ע״א בעלמא דין ובעלמא דאתי · ובפרשת אמור דף נח ע״ב רעיא מהימנא בחדש הז׳ עד סופו ובעלמא דאתי · ובפרשת נשא דף קכא ע״ב איש או אשה כי יעשו מכל חטאו׳ האדם וכו׳ ורעיא מהימנא שם עד ריש דף קכ״ד בגילא מכולהו רמ״ח · ובדף ק״כו ע״א רבי אבא פתח לדוד ברכי נפשי עד דף קכז ע״א ולאודאה עלייהו · ובפרשת שלח לך דף קכ״ט ע״ב אמר ר״ש מעברתא דא עד דף קס״א אדכרים בה שלום בך · ובפרשת קרח דף קע״ז א׳ ת״ח כתיב לכן אכפי לבב עד ע״ב ורחמין מתערין · ובפרשת בלק דף ר״ב ע״א ת״ח כמה חביבין אינון דמשתדלין באורית׳ עד דף ר״ג ע״ב במאי מינך מה יענך׳ ובפרשת שופטים דף רע״ה ע״א לא יקום עד אחד בלאים עד דלא יהא ליה חולקא בהאי אחר עד כאן:

ושוב אחר קריאה באמנה אז יעתיר עתירתו בקצרה ויאמר יהי רצון מלפניך **יהוה** א״א שיהיו כל דברי הרשב״י וחבריו ז״ל כדרשנו׳ ובתשמרות נטועים בקרב לבנו לעורר לבנו לשוב אליך באמת ובתמים אולי שכל נקה כל פגמינו אשר פיגלנו בקדשי שמים ובאשר הנחלים מרות העליונות · ויעלה זכות צדק הרשב״י וחביריו לפניך ותחתור התירה מתחת כסא כבודך ותפשוט את ימינך לקבלנו בתשובה שלימה לפניך ושלא נשוב עוד לסורינו הרע כל הימים אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו השיבה לנו ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכנו יהיו לרצון וכו׳ ·

הפסקה אחר ר״ח אלול

השרידים אשר ה׳ קורא המיסרים אורחותם על פי מנהג הרב ז״ל נוהגים להתענות שני ימים לילה ויום אחר יום ר״ח אלול ולתשוקתם אסדר סדר כוונתם · תכוין הצירוף בסדר זה שעה א׳ אהיה לבד שעה ב׳ אהיה כולל הוי״ה שעה ג׳ הוי״ה לבד שעה ד׳ הוי״ה כולל אהי׳ וכן על זה הדרך כד׳ שע׳ שניו׳ וכו׳ ובשלת׳ מתחיל בצירוף שם אהיה וכולל בתוכו שם הוי״ה תכוין כי אהיה אור מקיף ואם תוכל לכוין בכל שעה ושעה מהמ״ח שעות בכל הסדר הנזכר טוב מאד ואם לאו תכוין בכל ד׳ שעות כסדר הנ״ל ובלילה בשתאמר בידך אפקיד רוחי אחר כך תכוין כי״ב שעות אך יותר טוב לכוין בו׳ שעות הראשונים לבד ובשתקום אחר חצות אז תכוין בפרטות כסדר הנ״ל ·

ידוע שכנגד י״ב חדשי השנה יש י״ב צירופי הוי״ה וי״ב צירופי אהי״ה שעל ידם יתנהגו י״ב חדשי השנה והתחלתם מניסן וזה סדר הצירופים ·

ניסן	אהיה	איההיוהה	יהוה	יאההויהה
אייר	אההי	איההההיו	יההו	יאההההוי
סיון	איהה	אייוהההה	יוהה	יאויהההה
תמוז	היהא	ההיוההאי	הוהי	ההויההיא
אב	היאה	ההיואיהה	הוהי	ההוייאהה
אלול	ההיא	ההההיואי	ההוי	ההההוייא

ובפי זה הדרך כל ששה חדשים אחרונים מנוקדים כראשונים

תשרי	יהאה	יוהתאיהה	והיה	ניהדיאהת

חשון	יהֹא	יוההֹהאי	והֹהי ויהההֹהיא
כסלו	יאהֹה	יאהֹהה	ויהה ויאהֹהה
טבת	האֹהי	ההאיהיו	היהו ההיאההוי
שבט	האיֹה	הראייוהה	היוה ההיאויהה
אדר	הֹהאי	הההֹהאיין	ההיו הההֹהיאוי

וצירופי חד׳ אלול הם ההֹהיא ההֹוי וצרי׳ לכוין בזה החדש שאלו הכ׳ שמות יבא הארה למל׳ ומשם מאירים לה וגם יכוין כי בזה החד׳ נפתחים המקורו׳ די״ב נימין דרישא חוור׳ ומאיר אור ע״ק לי״ב נימין ולמצחא דא״א ויכוין לפנות השלשה עשר נימין שעל המצ׳ שהם דיפין שמכסים אור המצח ויאיר מן המצח אור גדול לזו״ן והי״ב נימין יכוין לשים אות על דיקנא דא״א ומאירים כו מהי״ב נימין ב׳ הויות שיש בהם י״ב אותיות וכיא הי״ב היא כוללת כולם הרי י״ב אחרות והכ״ד אותיות כולם מאירים לדיקנא קדישא דא״א ובי״ב תיקוני דיקנא הם שלשה אהי״ה שהם י״ב אותיו׳ ובתיקון י״ג שהיא בולל׳ כולם יש ב׳ אהי״ה אחרים הרי ששה אהי״ה הרי כ״ד אותיו׳ אהי״ה וכ״ד דהוי״ה הם מ״ח ואלו ההווי׳ות והאהי״ה שאמרנו מאירים למקיפי מוחי דאו״א ומשם יורדים לזא ומזא לנוק׳ ויכוין שבאים לזא שם קס״א וס״ג ומזא יורדים למלכות וזהו סוד הנותן כים דרך דר״ך כגי׳ קס״א ס״ב ונותן אות׳ כי״ם שהיא מלכות כי״ם גי׳ נ״ך שהוא כמנ׳ ויש בשם ס״ג ד׳ יודין ואחד ששרשו א״ל וגם בשם קס״א יש ב׳ יודין ואחד שהוא א״ל ואלו הכ׳ א״ל רמוזים באלול של דאלול הרי א״ו דאלול הוא כמו א׳ אלא שחבר הב׳ קוצין ול׳ אחרונה דאלול הרי״ב של רמוזים באלול גם ר״ת אני לדודי ודודי לי אלול וס״ת ד׳ יודין הם ד׳ יודין דע״כ שיורד מרישא הוזרא למלכות וכנגד אלו הד׳ יודין צריך להתענו׳ ארבעי׳ תעניות מאלול עד יו״הכ וגם צריך להתענו כ׳ ימים אחר ר״ח שיש בהם מ״ח שעות כנגד מ״ח אותיות אהי״ה הויה שירדו מי״ג נימין דרישא ומי״ג תקוני דיקנא וגם יכוין שהם כנגד הויה אהיה שעם הכולל הם מ״ח וגם יכוין בשם קס״א וס״ג שיש בהם כ׳ אותיות וד׳ אותיות אהי״ה הרי כ״ד שני פעמים הם מ״ח וצריך לנקד שם אהיה בניקוד סגול והויה בחיריק וצריך לחלק אלו המ״ח אותיות אות א׳ בכל שעה עם אחד מי״ב צירופי הוי״ה אהי״ה ומכיהם

והר׳

משולבים ככתובים לעיל הי״ב מתחיל מאהי״ה והי״ב מתחיל מהו״יה שעולים כולם מ״ח ויכוין שם א׳ בכל שעה גם יכוין בשם יב״ק שעולה כמנין אלהי׳ הו״יה וצריך לכוין זה היב״ק ביום א׳ בפ׳ יע״בק ה׳ ב׳ יום נ״רה ר״ת בי׳ יב״ק וביום כ׳ בפ׳ אחרון יעכם ביום קראנו ושני יב״ק עולה כמנין קס״א וס״ג ובכל יום כשילך לטבול יאמרװ

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתאיר ברצונך בכל העולמות שבראת ותשפי׳ לי הארה להחזירנו בתשובה שלימה לפניך ותלת עשר מכילן דרחמי הנפתחים בחדש הזה ונאדין בהיקף מוחין דאו״א ויאירו עלי ואני מכוין להמשיך שפע מי״ג נימין דרישא חוורא ויאיר אור דע״ק שהם ב׳ הוי״ת פשוטו׳ ועם הכולל הם י״ג לי״ג תיקוני דיקנא שהם ב׳ אהי״ה עם הכולל י״ג ומשם ימשיך שפע לאו״א ומא׳ לזא ומשם לנוקבי׳ ומשם אני מכוין להמשיך הארה עלי ולנפשי רוחי ונשמתי ויעשה י״ג טבילות כמנין מלוי אלהי״ם שהוא י״ב אותיות ומתקן הי״ב אותיות דמלוי אלהים הי״ג מכילן דרחמי הנפתחים בחדש זה ויכוין כאה״יה דיודין ושם ס״ג שעול׳ בגימטריא דרך שיאירו כים שהוא בגימטריא כ״ן ויכוין שימתק שורש אהים שהיא כתיקון ע׳ שהוא לשפים ושם הוא בסוד ידין כל האותי׳ כזה

א ה׳ יודין
ל ט׳ יודין

הט׳ יודין י׳ אחד ם י״ב יודין הרי ל״ו וכל דבר שהוא במקור העליון הוא כפול הרי ע״ב יודין וע״ב יודין עולים ת׳ פעמים מ״ס כמנין תש״ך ושורש אלהים פשוט שעולה פ״גוה׳ אותיותיו הלי ש׳ פעמים מ״סװ

ואני מכוין שאלו המים נמשכים למקוה כנגד ט׳ תיקוני דיקנא דא״ק שנתפשטו׳ בסוד המקוה

וככר

וכבר נודע כי כל מדה נעשה ע"י שם שדי שמשים מדה ואומר די עד פה תבא וכן ט' פעמים א"ס שבשיעור גולי' כמנין שד"י במלואו שהוא תתי"ד עם האותיות והכולל ואני מכוין כי לשד"י זה ימשך שד"י דיודי"ן מריבוע אלהים דמלוי אלפין שבתיקון הנזכר ובאלו המים יטבלו נפשי רוחי ונשמתי לקבל הארת י"ג תיקונים ואני מכוין לחבר שד"י עם י"ג תיקונים ע"י יחוד זה בפסו'.

וממגד תבואות שמש וממ' גד בגי' מגן כמנין ג' א"ל דבתיקון קדמאה ואלו הג' א"ל הם כנגד ג' מלכים בלע יובב חושם ומלך הראשון שהוא כולל הב' אחרים מתפשט עד היכל הזכות דבריאה וכבר נודע כי שם שדי הוא בבריאה וכן תבואות בגי' שד"י במלואו שמש ש' רשמ"ש ושם היונה בחלוף את"בש מתלת שמ"ש הוא . **ב"ב** בגי' שד"י ונשאר שם ש"מ רשמ"ש שה"ס המלכות כי כל האור הנזכר עיקר הכוונה ליחד יסוד ומלכו' וכן שדי ביסוד וש"מ הוא במלכות וכם תקח י' דחילוף מ' רשמ"ש וש"הרים ש"י כי עי"ן אנו מתחילין למ' ש"י עולמות גם אם תקח חילוף של ש"מ הוא י"ב והוא יחוד ב' שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י שהם ג' מדות עם המקום בי"נה ת"ת ומל"כות כונת טבילת חודש אלול .

ויקרא אלהים ליבשה ארץ ויקרא בגימטרי' אלהים דיודין עם י"ג אותיות המלוי וה' אותיות הפשוט אלהים הוא אלהים פשוט ליבשה בגי' אלהי"ם דיודין כנזכר ארץ בגי' אלהים דאלפין ואלו הד' אלהים כמנין מש"ה יהי' רמ"ז מו"ה שאם חטאתי ופגמתי והעברתי אלו ארבע אלהים על ד' אותיות דהוי"ה שכל אות מהם רומז לשם א' מד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הריני שב בתשובה שלימה והריני מגביר מדת רחמים על מדת הדין בתשובתי זאת שאני עושה גם אני מכוין בשם אהיה דיודין ובשם ס"ג שגולים כמנין דק"ך שיאירו בים שהיא בגי' שם ב"ן וזהו הנותן בי"ם דר"ך שהוא בים שם ב"ן דרך הם ב' שמות הנזכרים מי אל כמוך נשא עון נשא בגי' שכ"ה וכו' ואני מכוין שהשכ"ה דינים יתמתקו ע"י ב"ן שהוא שם הוי"ה יהי' רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיאיר ברצונו בכל העולמות שברא וישפיע לי הארה להחזירני בתשובה שלימ' מי"ג מכילן דרחמי הנפתחים בחדש זה ומאירים בהיקיף מוחין דאו"א ויאירו לי ויאירו לנפשי ורוחי ונשמתי ואני מכוין להמשיך שפע וברכאן מי"ג נימין דרישא דע"ק שה' ג' הוי"ות דע"ב ועם הכולל י"ג אותיות לי"ג תיקוני דיקנ' שהם ב' אהי"ה ועם הכולל הם י"ג אותיו' ומשם לאו"א ומשם לז"א ומז"א לנוקבא ומשם אני מכוין להמשיך האור' ושפ' לנפשי רוחי ונשמ' ולזרעי ולבר"ן דזרעי וזר' זרעי אח"כ אני מכוין בשם אלהים במלואו שיש בו י"ג אותיות למתק כל ה.ת מהם ע"י י"ג מכילן דרחמי הנפתחי' בחדש זה ועל ידי המי' ויגע י"ג טבילו' . ויתר הדברי' בזה יתבארו בכל"ז הב'

בפרקי

בפרקי אול בס"ד ואשרי אנוש אשר יעש' כסדר הנז"ל כל הימי' לעור' לבו בתשוב' ולהיו' זע וחרד לבלתי יתטיא אל השער' ובעלי מש' שמשלימין הש"ס מידי חדש בחדשו טוב ויפ' להנו' כאש' ע"פ מדו' הימי' **יום** א' יהגה חלק א' מסדר זרעים חסד **יום** ב' יהגה חלק א' מסדר מועד גבורה .

יום ג' יהגה חלק א' מסדר נשים ת"ת **יום** ד' יהגה חלק א' מסדר נזיקין נצח **יום** ה' יהגה חלק א' מסדר קדשים הוד **יום** ו' יהגה חלק א' מסדר טהרות יסוד . וכן יהיה חוזר חלילה בשבוע הבא אחריו יום אחד יהגה חלק ב' מזרעים ממקום שהניח וכן ביום ב' יהגה חלק ב' ממקום שהניח וכן ביו' ג' יהגה מסדר נשים חלק ב' ממקום שהניח וכן על זה הדרך שאר הימים ושאר השבועות של חדש בחדש עד שתתום קריאת שיתא סדרי משנה מידי חדש בחדשו על פי מדות הימים והוא תקון גדול לפגם הברי' כמו שביארנו בפרק תקון השובבים .

עוד כמצא כתוב מכתיבת יד הרב המחבר ז"ל שם בקונטרים סוף הספר וז"ל לה"ר נת"ל .

שאלת ממני אשכילך ואורך בדרך זו תלך סדר הלימוד והנהגתו ודרך התקדש האדם להשיג את החכמה הנה כבר סדרתי כל זה בדרך ארוכה בספרי החדש ומכל מקו' להזכירך חלק א"א ואין מדתי בלי חדוש וכאשר נפלאה אהבתך לי אערוך פה בדרך קצרה התנהגות אשר בם תתנהג על פי מנהגי הרב ז"ל והאיתנים אשר בארץ . וזה הסדר אשר תנהוג בענין הלמוד **א'** לראות זהיר להתודו' תמיד לפני לימודך והוא תקון גדול להוציא יקר מזולל תורה ומע"ט אשר נעשו בעודו רשע ואונבר בה הקליפה במדע **ב'** תאמר לפני לימודך תפלת יחוד לאלפים יום יום זהו' תועלת גדולה כדי שלא יתגברו הק' מכולות יום ש"ה' ס"מ ונוקביה בעודך עוסק בתורה להחזיקך ובפרט בבית שאתה מכוין לתקן טיפת הזרע שהולכת לתיכונים שאז מתקנת בך יותר כאשר הודעתי זה בתקון השובבי' ולסלק המחשבות הטורדות אותך תהיה לפניך כתוב שם הוי"ה בנקוד בברית שבפסוק לעבדך בברית וה' אחרונה בנקוד סגל ושם **טְפַטְפִיָה קְרַע שָׂטָן** ג' וכרי שתהיה יראת ה' על פניך תכוין בהוית בנקוד ר"ת שויתי ה' לנגדי תמיד כי כזה **יְהֹוָה** ותאמר בכל יום פ' ירא את ה' בני ומלך . ועם שונים אל תתערב .

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שיותן סוד היראה מיראה עליונה בינה עילאה הרמוזה במספר ר"ת ירא את יהו"ה שם אהי"ה ומספר א"ת בני ומלך ועם שונים מספר שם שדי שביסודה ויהיו למאורות ג' שמות ע"ב במספר ירא"ה לקו ימינה של מלכות וג' שמות ע"ב כמספר ירא"ה בקו שמאלה של שמות ע"ב כמספר ירא"ה בקו אמצעיתה והאיר בכ"ב

שבחכמתה

שכחכמת יהיו עשר ע״ב כמספר ר״ת בני ומלך ועם שונים
אל תתערב בהצרף אליהם אהבת ה׳ בלולים ובכן יהר״מי
א״א שתטע מיראות הללו בלבי ובלב כל ישראל עמך
ליראה את השם הנכבד והנורא יראת הרוממות תמיד כל
הימים ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ יהיו לרצון אמרי פי
· ד׳ עיקר כוונת עסקך בתורה תהיה להשיגה כדי
ולזכך את נפשך ולהדביקה אל שורשה כי זה כל האדם כדי
להשלים אדם העליון ולתקנו ועל כן תהיה רגיל לבטא
לברכה אלו בשפתים לפני למודך כשתאמר ליחדא שמא
דקב״ה וכו׳ כאשר הודעתיך כמה פעמים כשהייתי שם ·
ה׳ ול היות לך כח להשיג השגה אמיתית תכוין בכל יום
במלאכי המזונים מידי יום ביומו ואם תשב מ׳ יום בקדוש׳
ובטהרה בלי שיחה בטילה תשיג בלי ספק להשגת רוח
הקדש כי ידעתי כי נפשך מוכנת לכך · ו׳ תהיה זהיר
במאד מאד שלא תלמוד במקום שנמצא שם ריח רע פן
תרמע קדש בחול ותגביר כח גבול הרשעה אם ושלום
וכדי שלא תפגום בנפשך תהיה זהיר להרחיק עצמך גם
מריח נבלה · ואל תקפיד אם תצטרך להוציא מעות הרבה
להכין לך מקום מוקדש ומופרש מכל אלה ללמוד תורה
בטהרה ובקדושה כי יכפלו לך הוצאותיך מן השמים כמ״ש
הרב זלה״ה כי על כן תיבת לימוד מספר ארבע אותיות
אחרונות הוא כפל מספר האות הראשונה · ז׳ וכדי שלא
יהא לך עיכוב להשגה לא תעכב לעולם ולא תמנע לעולם
להיות טהור על ידי מקוה טהרה כי זה הוא עיקר גדול
ובלעדו איש לא ישיגנה ואם נטמא׳ לעת הצורך לא תעמוד
בטומאתך אפילו חצי שעה בלא אונס כיכר אלא תטבול
ותהיה טהור כל שעה וכל רגע · וכת׳ הרב זלה״ה שאין כח
בהארת הנפש יתירה דשבת לכנס רושם העונות הרשומי׳
במצח עד שיטבול ויטהר מקריו · ח כדי שלא תשכח מה
שאתה לומד לתקן אף עלמא דדוכר׳ אשתדל לאשר ולקיי׳
וכתב הרב זלהה לקבוע לימודך בב״הכ כי הוא סגולה
נפלאה להחזיק כח הזכירה · ועוד כתב הרב סגולה לזה
להתגלגל בשלג שמספרו שכח״ה וירחץ פניו בשלג ג״פ
בכל פעם יכוין לאו׳ ש״ף במילואה אחת דשם אהיה דיודין
וא׳ דשם אהיה דאלפין ואחת דשם אהי״ה דההי״ן · ואולם
העיקר בזה אורך כדרך זו תלך אמור לפני למודך :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתזכך כר״ן
בכח סגולת תורתך התמימ׳ שאזכור ולא אשכח
דבר א׳ ממשנתי ואהיה כבאר אשר לא יכזבו מימיו · ובכח
סגולת תורתך יומשכו מוחין דגדלות בז״א למעט השכחה
דדינוי אלהים דקטנות ולדחות אותם ממקומם · וירדו
בכח מוחין דגדלות שלש שמות אלהים אשר בכל א׳ מהם
ק״ך צירופי אלהים וה׳ אותיות שרשם העולים שס״ה אשר
בראש ז״א המתחבר שבהם יש ארז עם מוחי הגדלות בראש
שליש׳ ק״ך צירופי ירדו בגרונו · וירדו עוד בראש המלכו׳
וישארו

וישארו שלשים מחציית השמים · וירדו עוד ביסוד׳ ויתגלב
בגבורות שבו וישאר ט״ו כמספר שם י״ה שביסוד מחציית
הל׳ וירדו עוד לראש הבריאה ויתמעטו עוד ב׳ השלישים
וישארו ה׳ אותיות אלהים העולה כמספר הכס״א ובכן
אזכה לזכירה מעולה להיות כבור סוד שאינו מאבד טפה
ויהיה תלמודי סגור בפי שלא אשכח דבר מעולם וכל מה
שפי מדבר בד״ת וביראת ה׳ ואזני שומע וכל מה שלבי מבין
ומוחי מחשב לא אשכח לעולם ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו
וכו׳ יהיו לרצון · ט׳ ובט״ו דרכים התורה נקנית א׳ יהיה
לכך מגדולי החכמי׳ ב׳ עם חברים חשובי׳ ג׳ לעיין בדברי
הראשונים ד׳ ללמוד לימודו ג״פ ה׳ תעשה לך ציונים למה
שתלמוד ו׳ תקרא תמיד בקובץ א׳ ולא היום באחד ולמחר
בזולתו כי הוא מניעה גדולה א הבקיאו׳ ז׳ תעיין בספרים
שהם יפים בכתיבה וביופי הקטילה שמרחיב את הלב ח׳
תלמוד בקול רם ובפה מלא כי שמות רבים מצטרפים בה׳
מוצאות הפה ט׳ לא תהי׳ מהיר בהגיון לימודך כי החפזון
בזה רע ומר · הי׳ קנה לך חבר הוא הקולמוס הנקר׳ וקנה
חכמה שתכתוב חידושי התורה יום יום הי״א כל מה שתלמוד
ותכתוב בכל יום תחזור להגות בו ביום ל״א שלא תשכח
דבר אחד ממשנתך ותתחייב בנפשך · הי״ב צריך אתה
לחשב תרי״ג מצו׳ במעש׳ ובדבור ובמחשב׳ ולכן החזק ביד
הגדול להרמב״ם או סמ״ג וסמ״ק שיש בהם ביאור התרי״ג
הי״ג לקיים מצות פריה ורביה בדברי תורה שלא תהיה
עקר בשכלך וא״ול דלא מוסיף יסיף וצריך אתה שתחדש
בכל יום מה שלא חידשת מקדמת דנא ובכן יאירו ימיך
לע״הב ט״ו השגת החכמ׳ למעט בדבור כמ״ש סייג לחכמ׳
שתיקה ושורש קניית כל מדות טובות שמנו חכמים הוא
ענין ההתבודדות כי הוא ענין גדול להשגת החכמה
והקדושה · י״ הזהר לקרות בכל יום קצת מפסוקי הפ׳
שמו״ת כאשר הודעתיך עם סדר התפלות שכתבתי לך
בשנה שעברה ונלאתי מהעתיק לך סדרם כאשר סדרתים
בספרי החדש בדרך יפה ומנופ׳ בי״ג נפה ואחר כך תתנה
בנביאים פעם אחת מקרא׳ ופעם את תרגום ואחר כך
תקרא כתובים ושוב תחבר דברי חכמים בנא״ת שהם
אותיות תת״ן סוד תורה שבכתב עם תורה שבעל פה
ותהגה במשנה בסדר שהודעתיך ויש להם סגולה גדולה
להרוג היצר הרע ולתקון פגם הברית ושוב תלמוד הלכה
גם מהסדר ששני׳ במשנה אם אפשר לך ואם תצטרך לעיין
במקום אחר מפני חברי הישיבה תעיין בסדר ההוא ותזה׳
מאד שלא תתגאה בלימוד עם בני הישיבה כי הוא עון
פלילי וכשתקשה תקשה בכח עד שתזיע ויותש כחך כי
הוא סגולה נפלאה להתיש הקליפות הגורמים הקושיות
ותכוין בתירוצים אשר תתרץ עליהם להסיר הקליפו׳ ההם
מעל ההלכה סוד כל״ה העליונה לקשטה בכ״ד קישוטיה
י״ב שלנו וי״ב שלה כמ״ש הרב ואמרו הקדמונים שכל מי
שמקשה

שיקשה בהלכה ולא יתרץ עליו נאמר אז יקרא בכי ולא אענה ולכן מצאתי סמך בתקון דס״א דקאמר תיק׳ ז׳ כיה אתמר אז יקראונני ולא אענה וגם בתקונים נתבאר עוד גודל מעלת שוכה הלכות ז״ל כל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד וכו׳ והוי זהיר ללכת מידי יום ביום אל הישיבה ולא תמנע מלכת אם לא מצד אונס גדול וקבלנו משם הר״י בי רב ז״ל כי כנגד כל פעם שאדם מונע עצמו מלכת לישיבה בעולם הזה כך דוחים אותו מן ישיבה של מעלה בעולם הבא כמספר הימים ממש ולפיכך הזהר בריוק בזה מאד כי כבר ידעת כי כנגד כל ישיב׳ של מטה יש כנגדה ישיבה למעלה ודי בזה הערה. **יא** אחר שתלמד מקרא משנה ותלמוד סוד גוף התורה תשבוץ בנשמה הוא סוד הקבלה וכתב הרב שמי שהוא קשה הבין ירבה למודו בספרי שהם מדרשי׳ אגדות וקבלה יותר מעסק התלמוד וביותר אם הוא שכחן יניח ידו מן התלמוד ויפנה לקבלה וכתב עוד שלעולם ירבה למודו בלימוד שלבו חפץ יותר כי שמא נתגלגל לתקן הלמוד ההוא שחושק בו ולא לתקן למוד אחר. וקודם שתהגה בזוהר ובתקונים ובכתבי הרב והיזה מדרשים אשר ליתאמר לפני לימודך נוסח זה:

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא להגות ברזי התור׳ שהם כנגד ת״ת דז״א דעולם האצילות שמאיר בו שם מ״ה יו״ד ה״א וא״ו ה״א לעשות לו מרכבה והיו למאורות שלשה שמות אל״ף ה״י יו״ד ה״י אל״ף ה״א יו״ד ה״א אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה אשר עם אהבת ג׳ כוללים עולים כח״ת ובכן דברי חכמי׳ אשר על ידיהם גילית רזי תורתך בנח״ת ישמשו גל עיני ואביטה נפלאו׳ מתורתך ותכוין בשם היוצא מפ׳ זה שהוא

גבת לים עטת יהו נגר יפת

ולך אאו ותאמר אחר כך ה׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ ובדרך זה תמנ׳ כחת רוח בלמוד זה ולא תשגה. **יב** כתב מהרח״ו ז״ל וז״ל כל מי שאותה נפשו לבא בחדרי חכמה זו יאשר ויקיים תנאים אלו. ראשית הכל יראת ה׳ ר״ל יראת העונש כי יראת הרוממות שהיא פנימית לא ישיגנה אלא מתוך חכמה זו. ועיקר מגמתו בידיעת חכמה זו יהיה לבער קוצים מן הכרם כי על כן נקראים העוסקי׳ בחכמה זו מחצדי חקלא. ובלי ספק שיתעו הקליפה נגדו להחטיאו ולפתותו ולכן צריך להיות עיניו בראשו להזהר שלא יבא לידי חטא אפי׳ בשוגג שלא יהיה להם שום אחיזה בו וצריך לפרוש עצמו מבשר ויין כל ימי השבוע ויזהר בכל דקדוקי מצות ל״ת ואף בדברי חכמי׳ שהן בכלל דאחכמוהו אלהו דלא תסור וגם יטבול בכל עת הצריך גם יקדש עצמו בשעת תשמיש ויחשב בכל לילה מה שעשה ביום ויתודה עליו. גם ישלים מדת נריך בכל יום ג׳ אמנים ד׳ קדושות י׳ קדישים ק׳ ברכות. גם ילך לבית הכנסת קודם עלות עמוד השחר קודם חיוב טלית ותפילין להרויח שיהיה מי׳ הראשונים. גם כל דבור שאינו של מצוה והכרח יהיה זהיר ממנו ואפי׳ דבר מצוה ימנע לדבר בב״הכ בעת התפלה. גם צריך להזהר מהגאוה ויהרא ובפרט בענין החכמה כי הוא עון פלילי. גם צריך שיהיה עוסק בתורה מעוטף בטלית ותפילין ולא יסיח דעתו אפס בעת שעוסק בתורה שאז אין בו משום היסח הדע׳. גם ימעט בעסקים ואם אין לו פרנסה כי אם על ידי העסק יכין יום ג׳ וביום ד׳ מחצי היום ולמעלה ובכוונה שהוא לעבודת קונו. גם צריך שיהא עמל בתורה פרד״ס לאשר מ״ש או יחזיק במעוזי. גם צריך להזהר שלא יוציא בשפתיו בחכמה זו מה שלא שמע מאד׳ הראוי לסמוך עליו. גם צריך להזהר לכוין בתפלתו סכוונות הראויות ויפיס כנגדו לעולם שם הוי״ה ויכוין יפה בברכות ובפרט בברכת הכהנין גם יזהר שלא להקפיד בביתו על שום דבר שאינו נוגע ליראת ה׳ על דבר קטן ודבר גדול וכ״ש שלא יכעוס. הנה אלה קצות דרכי יראי ה׳ וחושבי שמו העוסקים בחכמה מפואר׳ הזא׳ ויותר מהמה בכי הזהר. **יג** וכדי להעלות את נשמתך למ״נ בלילה בסוד פקדון צריך שתהיה זהיר בדברים אלו ביום כדרך שכתבם הרב זלה״ה **א׳** שביום תכוין היטב בתפלתך עד שתגרום זווג העליון בתפלתך **ב׳** צריך שתתן בכל יום צדקה בתקנה כאשר חכמים הגידו נותנה ואינו יודע למי נותנה **ג׳** להיו׳ בכל לילה ממארי דחושבנא שיתודה על כל החטאים שיעלו על זכרונו שעבר בהם באותו היום **ד׳** שיהו עליו תפילין כל היום בלי הסח הדע׳ **ה׳** למזכי לחייבא ביום למנוע אותו מעבירה ולדבר על לבו דברי תשובה להשיבו מדרכו הרעה. וכתב מהרח״ו שאין צריך שיעשה כל אלה ואפילו אם לא עשה אלא א׳ מכל אלו בתקונה יספיק להעלות נשמתו בלילה. אם לא יעשה חס ושלום איזו עבירה המונעת את מעלנו׳ ואין דברינו אלא ליראי ה׳ וחושבי שמו המישרים ארחותם בדרכי ה׳ ולא יחטאו במזיד ואף כי מי שיהי׳ שלם תעלה נשמתו אך אלו המצוות יש להן סגולה להעלות הנשמה למעלה ביותר. **יד** ולשמור את הנשמה תכוין יחוד זה בשומע תפלה. מה רב טובך מ״ה שם מ״ה. רב גימטריא ע״ב ק״ל. מ״ה ר״ב גימטריא רמ״ח עם הכולל והוא לבוש הצדיקים ולבוש לנשמה שלי ועל ידי מי נעשה. טובך גימט׳ הכ״ל והוא מילוי ס״ג אשר בפה דאריך תקון י״ג וחטאה וממנו נעשה מקיף לזעיר בכללות. גם לבוש לצדיקים ועתה יעשה לנשמה שלי ג״כ. וידוע שהקליפה והחצונים נפרדים מאור מקיף ובכן תועיל לתפל׳ להיותה נשמית וזה תכוין באתה שומע תפלת כל פה כל מר בשביל פה העליון דבה הבל הנזכר אשר ממנו נעשה

אור המקיף ס"ו ומדי דברי בזה אשכילך ואורך בדרך זו תלך להועיל לך להעלות הנשמה למעלה תאמר קודם ק"ש פסוק כתוב לוחות עשה אותו.

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שעם **נְבוּב** בנקוד לוחות וחלופו בא"ת ב"ש **מִשְׁפּ"שׁ** העולה תרפ"ט כמספ' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קמ"ג קנ"א עם הה' כוללים ושם **נְבוּב** העולה ס"א עם אהבת כללותו אשר הוא כמספר שם ב"ן וט' אותיותיו דמלכות יהיו למאירות אל עבר פני המלכות ומשם תאיר נר"ן לעלותן למעלה עם נשמות שאר הצדיקים יודעי שמך ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו':

ובליל אחר תאמר פסוק **יהו"ה** יספור בכתוב עמים זה יולד שם סל"ה.

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתזכך נפשי ורוח"י להתחבר עם **יהו"ה אדני** זווג זו"ן מספר ראשי תיבות י"י יספור בכתוב עמים עם הכולל ויומשך האורה על נפשי ורוחי מהמלבוש שמלבשת אימא לז"א חשמ"ל כהורין מספר ראשי תיבו' ז"ה י"ולד שם ס"לה עם הכולל לבטל כהם כח הקליפה ונגעי בני אדם לבל יתאחזו בנפשי ורוחי ותזכך נפש"י ורוח"י להתחבר בת"ת ומלכות ולהמשיך מוחין לזו"ן שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ושם עשר אותיות ד' הוי"ות פשוטות העולים רמ"ח כמס' סופי תיבות יהו"ה יספו"ר בכתו"ב עמי"ם עם הכולל מוחין דמ"ה סוד הת"ת ול"ט אותיות שם בן סוד המלכות העולים דן כמספר סופי תיבות זה יולד' ש"ם ואחרו ס"ב כהורין דאו"א לך' ואחרו ס לנפש דוד כמספר בכתו"ב העולה כפ"ש ובכח שם **כה"ת** העולה כמספ' בכתו"ב עם הכולל תכמית ותכרית כל הקליפה לבל יתאחזו לה ותאיר אימא עילאה אהי"ה דיודין כמספר עמים ע"ה למלכות ותתחבר מלכו' תתאה עם מלכו' עילא' ובהמשכ' המוחין של רמ"ח מוחין דגדלות יומתקו מוחין דקטנות יהו"ה אלהי"ם ועם רמ"ח יי' לו ש"ם כמספר ר"ת שם סלה ואחרו שם.

עוץ הילוף ז"ה בה"ת ב"ש וז"ה מספר י"ב כוד אותיות אהי"ה הוי"ה אדני יחוד בינה ת"ת ומלכות שיתקברו ויתחברו יחדיו בכח האורו' הלו ויתמתקו דיני האלהי"ם ויהי נועם ה' אלהינו וכו' ובליל האחר יאמר פסוק שמש ירח עמד זבולה.

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתזכך נפ"שי ורו"חי להתחבר בזו"ן ויומשך האורה של נפשי ורו"חי מהלבו' שמלבש אימ' לז"א מספר חש"מל כהורין כמס' ר"ת ש"מש יר"ח ע"מד ע"ב ב' כוללים לבטל הקליפו' ונגעי בני אדם לבל יתאחזו בם ובכן יומתק שם אלהים דמלוי יודי"ן דמוח חכמה דז"א שכולל ב' אחרים דאלפי"ן ודהי"ן

העולה כמספר סופי תיבות שמ"ש יר"ח עמד זבל' בצירוף י"ו אותיות הפשוט והמלוי וימתק ס"ך דיכין דלאה וס"ך דרחל כמנין שמ"ש וגם יומתק שם אלהים פשוט בריבוע סוד החניכים דז"א העולה כמספר יר"ח בצירוף ח"י אותיות הפשוט והריבוע ויומשך מע"ב דחכמה למלכות סוד זבולה מספר אותיות שם אדני פשוט ומלוי ומלוי מלוין ותשעה אותיות שם ב"ן העולים זבולה ותעל' ותשע אהלי אפדנה בבית אביה ע"י שם מ"ב דס"ג ושם ע"ב העולים כמספר עמד עם הכולל ויומשך אליה שם **בִּיב** חילוף שמ"ש בא"ת ב"ש בנקוד שמש ירח עמד ומשם פרש"ז עלי נר"ן מזיו הדרה ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו וכולי.

הנה שלש אלה תסדרם בג' לילות ראשונות השבת ותחזור חליל' בג' לילות אחרונו' השבת.

ובליל השבת תנהוג עצמך בקדושה יתירה ותאמר סדר זה ויועיל להעלות הנשמה וגם לעיבור. **האל** המאזרני חיל ויתן תמים דרכי יהי רצון מלפניך ה' או"א שיומשך הארת ת' עלמין הרמוזים בארבע יודי"ן דשם ע"ב דמנחא דארץ עם מלוי המלוי העולה חת"ך כמספר ראשי תיבות ה'אל ה'מאזרני חי"ל וי"תן ת"מים דרכ"י להאי' לבינ' שם אהיה דיודין וויו אותיותיו העולים מאה ושבעים כמספר סופי תיבות האלי המאזרנ"י חי"ל וית"ן תמי"ם דר"כי. ולהאיר ללאה מלכו' דבינה הרמוז בהא"ל ויומשך גם כן הארת שם ש"די העולה ע"ב רי"ו יהו"ה כמספר המאזרנ"י. אל לאה קבר של תפילין ד' דשדי ויומשך לרחל הארת ב' שליש ע"ב מחסר המתפשט בת"ת שהם כ"ד כ"ד כמספ' חי"ל ויומשך לזעיר הארת עשר פעמים מ"ו מעשר שמות ע"ב דעשרה חכמות העולים ת"ם שאר כהצרף אתם ו' אותיות המה יעלו למספר וית"ן ויושפע האורה זו מזעיר לנוקביה עשר פעמים מ"ו וכ"ד שהוא שליש ע"ב הנשאר למעלה העולה כמספר תמים עם ו' אותיות המלוי ויהיו למאורות בלאה ורחל ת"ס י"ס ויאיר בם **אִימִי** חילוף תמים בא"ת ב"ש בנקוד האל המאזרני חיל למלחמה העולה כמספר אכ"י למלכות הנקרא אני שם ב"ן עם ט' אותיות ויומשך האורה יתירה לזו"ן מאו"א ע"ב דחכמה ואהיה דיודי"ן דבינה העולין כמספר דרכ"י עם כללותו. ובכן תזכך נר"ן להעלות מעלה מעלה ולהשתתף עם נשמות הצדיקים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו'. י"ך הוי זהיר מאד להתנהג בימי השבת יום יום כסדר התקונים אשר סדרתי בתורה ובנביאים ובכתובים ובמאמרי הזו"ר על פי מדותיו יום יום כאשר כתבתי הליך אשתקד וכרו' הימים המנה תמנה לנר"ן תועלת נפלא. ותתנהג כדרך שכתב האר"י זלה"ה להיות תקון יום א' בסוד המחשבה ולחשוב כל אותו היום בכ..ות הפנאי כל מחשבות קדושות שצריך

אתה

אתה לחשוב מחשבות איככה תתקן מעשה מגוה פ׳ או לימוד פ׳ וכיוצא · יום ב׳ בסוד רוח ממללא תקונו בעסק התורה ביותר ויום זה שהוא סוד הגבורה מובחר להכין ולהתענות בו למתק הגבורה בחסד · וכן ביום ה׳ שהוא סוד ההוד למתקו בנצח · וצריך אתה לטבול בהם כסדר זה תטבול תחלה להעביר הזוהמה ואחר כך תאמר :

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה הנה אנכי בא לטבול י״ב טבילות למתק י״ב אותיות דמלוי אדנ״י אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד על ידי המים סוד החסד ואילו שם ע״ב העולה חס״ד ופני יהו״ה ואהי״ה **כהו״ן בכ״ו** העולים ע״ב ומשם תשפיע שפע רוח טהר ודע׳ ויראת ה׳ לנפשי רוחי ונשמתי ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ · ובשעת מנחה תאמר ·

רבש״ע גלוי וידוע לפני כסא כבודך שבזמן שבית המקדש קיים אדם חוטא ומביא לפניך קרבן ואין מקריבין ממנו רק חלבו ודמו ומתכפר לו ועכשיו בעונותינו הרבים אין לנו לא מקדש ולא מזבח ולא כהן שיכפר בעדינו · יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שיהא מיעוט חלבי ודמי שנתמעט היום לפניך בתעניתי חשוב ומקובל לפני כסא כבודך כאילו הקרבתיו על גבי מזבחך ובכח חלב ודם שנתמעט ממני יתעורר סוד שני זווגי מ״כ רחיך וגרון יו״ד ה״ה ו״ו גימטריא מ״ב ואותיות אהי״ה פשוט ומלוי ומלוי המילוי אם אותיו׳ והכולל מ״ב כמספר חל״ב ד״ם ובכן יתמתקו שם אלהים דההי״ן בריבוע בהסר הפשוט ל״פ ל״פ מ״ד ל״פ מ״ד ה׳ ל״פ מ״ד ה׳ ו״ד ל״פ מ״ד ה׳ י״ד מ׳ העול׳ ת״ת י׳ פעמי׳ אהי׳ במילוי אשר כל אחד הן י״ב אותיו׳ העולי׳ ק״ל אותיו׳ סוד הפנים ועם ת״ת המה יעלו למספר תעני״ת ויומתקו י׳ שמות אלהים העולים תת״ם סוד החסדים והגבורות וחמשה שמות אלהים במילואותם ס״ה אותיות וה׳ כוללים המה יעלו למס׳ תעני״ת · ובכ׳ סגול׳ תעניתי היו׳ יום ב׳ החתום בגבור׳ תוכלל הגבור׳ בחסד (וביו׳ חמישי היו׳ יום ה׳ החתו׳ בהוד יכלל ההוד בנצח) ותחבר כל כנוני הקדושה אשר על ידינו נתפזרו בין הקליפות וכנוני נשמתינו וכנוני נשמת אבותינו המטומעים בקליפה או אם נזדמנה לנו איזה כזון במיני מאכלות שאכלנו בלי כוונה או שלא כהוגן עתה על ידי כח תעניתנו וכוונתינו הטובה המה יעלו מחשך לאור ותשפיע בנחמות נפשותם ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי ויאמר כל אשר נשמה באפו ה׳ אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ ·

וביום ב׳ שהוא בסוד הגפ״ש יש בו מהתקון לפגם אשר טרף נפשו באפו · וצריך אתה לטבול

ם תחלה להעביר הזוהמה · ואח״כ תאמר ·

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה הנה אנכי בא לטבול במקו״ה שהוא במספר ע״ק ה״ה יו״ד ה״ה במספר כע״ס לבטל ממני הכע״ס אשר הוא מספר אדנ״י אלהי״ם דינא רפיא ודינא קשיא אשר מהם עלה עשן באפי וטרפתי נפשי באפי: אויה לי כי כעם בחי״ק כסילים ינוח והפרדתי יחוד יהו״ה אלהי״ם במספר יב״ק וברחמיך הרבים עתה ישובו ויתייחדו כמשפט הראשון · ובכח סגולת טבילה זו מי החסד מ״צ יצא מתיק ה׳ גבורות מ״ך דינים במספר ה׳ פעמים דין דאותיות שם אדנ״י שהם אותיות מ״ך דשכינ״ה ויתמתקו באות **א** של אדנ״י העולה במספר אותיות יב״ה דאותיות שכינ״ה ·

והיו למאורות ג׳ יחודים יו״ד ה״י וי״ו ה״י אל״ף ה״י יו״ד ה״י · יו״ד ה״י וא״ו ה״י **יהוה** יו״ד ה״א וא״ו ה״א אדנ״י · ובכן תשוב תרחמני תכבוש עונותי ותשוב תאיר נשמתי כי בה׳ תתהלל נפשי וכו׳ לב טהור ברא לי אלהים וכולי והעבר הכעס מבטרינו ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ · ואשר פגם בעון זה תקון מצוותו לו יוכל לתקן כנומו קנ״א תעניות כמנין כעס ובכל יום מתעניתו בשעת מנחה יבטא בשפתים פרטי דברים הנז׳ בסדר הטבילה בתוספת עוד דברים אחרים ·

רבש״ע גלוי לפני כסא כבודך כנ״ל עד על גבי מזבחך ובכח נוס תעניתי היום יתוקן עון פשעי בפגם הכעס אשר בחיק כסילים ינוח והייתי כנרגן מפריד אלוף יחוד יהו״ה אלהים העולים יב״ק ובחיק יוסל ושוב עתה ביחוד שלם בכח ג׳ ייחודך הקדושים יו״ד ה״י ו״ו ה״י אל״ף ה״י · יו״ד ה״י יו״ד ה״י וא״ו ה״י **יהוה** יו״ד ה״א וא״ו ה״א אדנ״י ובכוס קנ״א תעניות שלו והיו למאורות ג׳ שמות קנ״א אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה חלק א׳ בכל יום ושם אהי״ה פשוט אל״ף פעם אלף ה״י פעם ה״י יו״ד פעם יו״ד ה״י פעם ה״י העולה קנ״א חלק א׳ בכל יום מימים אלו ושם אדני אלהים העולה קנ״א חלק א׳ בכל יום ותקן כל אשר עוותי והגברתי ה׳ גבורות שהם מ״ך דינים במספר ה׳ פעמים דין מאדני במנין אותיות מ״ך דשכינ״ה ולא היתה שכינה חשובה כבגדי ויתמתקו עתה בכח תשובתי וצום תעניתי בא׳ של שם אדני העולה במספר **יב״ה** דשכינה וברחמיך המרובים חוס וחמול על עבדך והחזק בדק ביתי הרעועה וחזיתי השטנה בחרון אפי ונא תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני השיבה לי ששון ישעך ור״ח נדיבה תסמכני ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ ·

וכתב הרב ז״ל עוד תקון לזה שבכל יום בעת ק״ש באומרו על ציצית הכנ״ף בשיתו כנפי הציצית על החזה מקום גלוי החסדים יכוין למתק הכעס בכח שם אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה העולה במספר כנף וצריך

אתה לכוין זה ד׳ פעמים כנגד ד׳ כנף נוסף על זה תכוין כה׳ הויות החסדים העולים ק״ל שבצירוף אהי״ה פשוט דשורש כנף עולה כמספר כעס ושם קנ״א כי החסדים ואהי״ה ממתיקים הכעס והזהר לכוין כזה בכל יום ויום וגם בשעת כעסך. ולתענית פגם הגאוה תתענה כ״ה תעניו׳ כמספר הי״ם ג׳ אותיות שם אלהי״ם ותאמר בשעת מנחה רבש״ע גלוי וידוע לפני כסא כבודך וכו׳ עד על גבי מזבחך. ועתה ה׳ אלהי בהעלותי על לבבי כל אשר הכעסתיך ואשר הרע בעיניך עשיתי בעון פגם גאה וגאון ודרך רע קננו פני פאדור ואשכו עיני מראות וימס לבי בקרבי ויהי למים לאמר איך אעצור כח לעשות תשובה כי הרבתי טומאה ואשמה בפגם הגאוה באשכים שנופת אלהים להרים אל מקום הקדש אותיות יוד הה שמך הקדוש והושכתים לבטח ויגבהו ועתה אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בושתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי והנה אנכי בא אליך בצום תעניות אלה בלב רועש ורועד כפוף כאגל ומדוכא שפל ברך מגאותי כתולעת וכאזוב לבקש מחילה וסליחה וכפרה מול כסא רחמיך ובטובך הגדול אל נא תבזה ענות נפשי לתקן את מעוותי ולבסם אותיות הי״ם משם אלהי״ם באותיות א״ל חסד מאלהים ותמנע מרשעי׳ אור ימכקית׳ מאותיות יה שמספרו גאוה חיל בלע ויקיאנו ויתו׳ הכל לאיתנו הראשון בהמשכת שם יוד הה שבמגד הזקן דדיקנא דא״א לדיקנא דז״א ה׳ מלך גאות לבש וברחמיך הרבים הישר לפני דרכך על דבר אמת וענוה צדק ונפשי כעפר לכל תהיה לבל אשוב עוד לכסל׳ כאשמ׳ גאות רשע ולעבדך באמת ובתמים כל הימים ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳. ולפגם קללת אב ואם תתענה שלשה ימים רצופים ותאמר בשעת מנחה.

רבש״ע גלוי וידוע לפני כסא כבודך שבזמן שבית המקדש קיים וכו׳ כדלעיל עד ע״ג מזבחך ועתה ה׳ אלהי בכח סגולת תעניתי העבר פשעי מנגד עיניך ומחול וסלח עון פשעי בקללת אב ואם ופגמתי בתרין עטרין דירית זעיר מאו״א מסטרא דאבא עטרא דחסד ומסטרא דאימא הגבורה הכלולות בדעת וברוב אולתי שגיתי והורד עדיו מעליו אויה לי אהה עלי ובגודל חנינותך קבל ורצה צום תעניתי בג׳ ימים אלו לתקן ג׳ בחינות אלו א׳ לעומת עטרא דחסד וב׳ לעומת עטרא דגבורה וג׳ לעומת כללותיהם בדעת ובסגולת ג׳ ימים אלו העולים למספר מ׳ יום יהיו למאורות הד׳ יודי״ן שבשם ע״ב וד׳ בחינות עטרת דחסד ועטרת דגבורה וחסדים וגבורות מפורדים כשלא נכללו בדעת ובג׳ ימים אלו יאירו שלשה חלקי ע״ב שכל א׳ הוא מכ״ד כ״ד כ״ד כמנין ע״ב בכ״ד שעות של יום יום מאלה ובכן תדרכני בנתיב מצותיך לכבד את הורי כמצות רצונך ולא אשוב

עוד לכסלה כל הימים ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳. ולפגם עון שבועת שוא ושקר תתענה ל״ג תעניות ותאמר בשעת מנחה.

רבש״ע גלוי וידוע לפני כסא כבודך שבזמן שבית המקדש קיים כדלעיל עד על גבי מזבחך ועתה ה׳ אלהי הפלא חסדיך למחול ולסלח עון פשעי על דברת שבועת אלהים לשוא ולשקר ופגמתי בז׳ הבלים היוצאים מפה הזעיר להקיף ז׳ תחתונות דמלכות וברוב אולתי שגיתי ומנעתי אורותיהם מלהאיר אליה והלבשתים בהבלים טמאים ורעות רוח ולא הושב ידי מבלע בבריאה שבה שם ס״ג אשר אותיות מילואתו עולין כמספר הב״ל וקלקלתי בנורות שפע השפ״ע נהורין המאירי׳ משני שמות.

א״ל מלאים שבהצרף אליהם ח׳ אותיות המלוי המה יעלו למספר חשמ״ל כמנין שבו״עה ועתה בכח סגולת ז׳ ושלשים צומות אלו העולים כמספר הב״ל ישוב הבל לאיתנו הראשון והיו למאורות שפע ז׳ הבלים דפה דז״א להקיף לז׳ תחתונות דמלכות ועולם הבריא׳ על משפטו הראשון יעמוד ויאירו שפע השפ״ע נהורין הדרית החשמ״ל כאשר בתחלה וביצפרים וששה צומות ראשונים יאיר שם יהו״ה פשוטה ובעשר צומות אחרי׳ יאירו י׳ אותיות דשם ס״ג וביום צום האחרון יאיר שם יהוה פשוטה ומלא דס״ג יו״ד ה״י וא״ו ה״י ובגודל רחמנות׳ קבל ורצ׳ תשובתי ותעניתי ויכמרו נא חסדך ה׳ תשועתך כאמרתך ונגור לשובי משבועו׳ ואהיה מכת ידידיך שנאמר בהם וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפ׳ בכנפי׳ ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ ואין צורך להאריך לך עוד בזה ולא כתבתי זה אלא להשיבך לאשר עם לבבך.

ובכל משפטי תקונים הללו תקרי׳ לעשות הכנה בטהר׳ מי המקוה ועל כל פנים לא תעבו׳ מלטבול כל יום ב׳ כאשר הודעתיך ואף בימי החורף אל תניח ידך בשום טבילה כי הטבילה בימי החורף הוא ענין כפלא וכשתרד לטבול בימו׳ החורף ומחמת הקרירות תוכיא כשימה והבל מפיך תאמר פסוק הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל.

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שעל ידי הנשימה וההבל היוצא מפי יהיו למאורות ז׳ הבלים שבפסוק הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל ז׳ אורות היוצאות מפה העליון להקיף ז׳ ספירות תחתונות. אור הבל הראשון יקיף למדת החסד דז״א. ואור הבל הב׳ יקיף למדת הגבורה דז״א. ואור הבל הג׳ יקיף למדת ת״ת דז״א ואור הבל הד׳ יקיף לנצח דז״א ואור הבל הה׳ יקיף למדת הוד דז״א ואור הבל הו׳ יקיף ליסוד דז״א ואור הבל הז׳ יקיף למלכות דז״א ומשם תשפיע על נר״ן רוח קדושה וטהרה רוח דעת ויראת ה׳ לעבדך באמ׳

כל ימי חיו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו : ואם לא תוכל להאריך בדברי' אלו תאמר הפסוק ותכוין בז' הכלים שו·

וכתב הרב הא"ר' זלה"ה דמצות היום יום ב' במצות הנעשות ע"י הרגלים כגון ללכת לברית מילה ולנחם אבלים ולבקור חולים ולעמוד לפני הזקן ולמשא ונתן אם אי אפשר לחיות אלא בעסק שיכוין להיות משאו ומתנו ביום ב'· וכשתעמוד לפני ת"ח או זקן תאמ' הנני קם מפני שבה לקיי' מצו' בוראי ולתקן את שורשה בשיבה עילאה דיקנא דא"א ולהדר פני זקן דיקנא דז"א · (וכשתעמוד לפני אשת חבר תוסיף וליראה מפני האלהים אשת חבר נוקבא דז"א וככן בסגולת מצוה זו מאחכמתך תחכמני ויהי נועם ה' עלינו וכו' ולבקר את החולה כשתב' אצל החולה תאמר ·

הנה באתי לבקר את החולה לתקן שורשו במ"ט שערי בינה מספר מ"ה עם אהבת כללות ד' אותיו' שורשו מספר חול"ה ולהמשיך על החולה הזה השע' החמשים דבינה כללות שם מ"ה עם ארבע אותיותיו והכולל דעולים כמספר חמשים ואם בעונותיו אותיות עפ"ר סוד מספר :

יוד דאלא שבו נגוז אור א"ס המחיה את האדם נתהפכו לו לע"רם דוי עתה ברחמיך המרובי' כל משכבו תפוך בחוליו בהפוך הדין של ער"ם דו"י לרחמים עפ"ר יו"ד כמשפט הראשון ובכח שם **מהש** היוצא מפסוק כשאו את רדידי מע"לי שמר'י

כ' חומות העולה כמספר רבוע ע"ב וקס"א כזה יו"ד יו"ד ה"י א"ד ה"י וי"ו יו"ד ה"י וי"ו ה"י· אל"ף ה"י יו"ד ה"י

ומילואו **מם הא שין** העול' כמספר מ"ת בהמתקו

בנקודו העולה ע"ב ובהמשיך אליו **א'** מתקון ואמ"ת שבפני א"א ונהפך ממ"ות לאמ"ת· ובכן תסלק המות מכל חולי עמך בית ישראל ומעל החולה הזה פ' בן פ' ושלח מרפא וארוכה ותעלה ברוב חסד וחנינה לנפשו ולרוחו ולנשמתו האומללה ולא תרד נפשו לשאולה ושמלא רחמים עליו להחלימו לרפאותו ולהחזיקו ולהחליפו ולהחיותו ברצון כל קרוביו ואוהביו ויראו לפניך זכיותנו וצדקותינו וזכות אבותיו וצדקתם ותשליך במצולות ים כל חטאתיו זיכבשו רחמיך את כעסך מעליו ותשלח לו רפואה שלימה רפואת הנפש ורפואת הגוף ויקויים בו ובכל חולי עמך בית ישראל אלה מקראי קדש (ר"ת שם ס"ג ושם מ"ה ושם הוי"ה פשוטה והכולל י"**הוה** יסעדנו על ער"ש דו"י כל משכבו הפכת בחוליו ו' הסיר ה' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנ' בכל שונאיך ד"רכיו ראיתי וארפאהו ואשלם נחומי' לו ולאבליו 'השולח לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי· **יהוה** ישמרהו ויחייהו ואושר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו · ו"היה אם

שמוע

שמוע תשמע לקול ה' אלהיך והישר בעיניו תעשה' והאזנת למצותיו ושמרת כל חוקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך :

אדני עליהם יחיו ולכל בהם חיי רוחי ותחלימני והחייני ו"הוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו **ה**"רופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם· י"סור יסרני **יה** ולמות לא נתנני **שם מיה** י"שלח דברו וירפאם וימלט משחיתות' ו"עבד' את ה' אלהיכ' וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחל' מקרבך ד"ורי נסע ונגלה מני כאהל רועי קפדתי כאורג חיי מדלה יבצעני מיום עד לילה תשלימני ה"נה לשלו' מר לי מר ואתה חשקת נפשי משחת בלי כי השלכת אחרי גוך כל חטאי **א'**ז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח ו"זרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפי' **א'**רפא משובתם אוהבם נדבה כי שב אפי ממנו ו"אתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום **ה'**"גואל משחת חייכי המעטריכי חסד ורחמים **א'**ורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי· **הויה פשוטה**

יהוה להושיעני ונגינותי ננגן כל ימי חיינו על בית **יהוה** · ו'תשועת צדיקים מה' מעוזם בעת צר"ה :

הכולל

יהוה הושיעה המלך יעננו ביום קראינו · ושוב אחר הסדר הזה תקח ק"ס פרוטות ותספרם שלא יהיו חסרים אפילו א' ואח"א תערבם ותספור מהם י"ז. כנגד שם **אהוה** היוצא מר"ת את השמים ואת הארץ שמספרו י"ז ותשים אותם לבד אחד ואח"כ תספור מהנשארים כ"א כנגד שם אהיה בי' כ"א המכין יהיה על סדר אותיותיו תחלה א' ואחר כך ה' ותערבם עם האחד ואחר כך י' ותערבם עמם ואחר כך ה' ותערבם עמם ותשימם לבד א'. ואחר כך תספור מהנשארים כ"ו כנגד שם יה ו"ה ויהיה המכין על סדר אותיותיו כנזכר ותשימם לבד א' אחר כך תספור מהנשארים ס"ד ואחר כך אחד שהוא ס"ה כנגד שם אדני ולא תערב הא' עם הס"ד אלא תשים הס"ד לבד אחד והאחד בבד אחד ואחר כך תספור הנשארים שהם ל"א אחת לאחת כנגד שם **אל** ותשים אותם לבד אחד אח"כ תקח הא' שבבד הס"ד ותער' אות' עם הס"ד ואחר כך תערב הל"א אחרונים עם כול' ותערב כולם זה עם זה ותאמר חסד אל כל היום פעם א' בעוד שאתה מערב אותם ובכל המספרי' שאתה סופר יהיו בלשון הקדש אל"ף בי"ת והילך השמו' על הסדר ·

אהוה איהו יהוה אדניאל

וא'הב

ואח״כ תאמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהא עתה עת רצון לפניך לקבל ברצון את תפלתינו ועשה למען קדושת שמותיך הקדושים והטהורים הנזכרים ונעשים פה ע״י פדיון זה ותגרף מחשבתנו הטובה למעשה כילך ה׳ חסד ותגבר הסדיך על מדת דינך ויתמתקו הגבורות הקשות על ידי פל״א העליון אשר הוא חסדים גדולים ורחמים גמורים ופשוטים שאין בהם תערובת דין כלל ויכבשו רחמיך את פעסך מעל פ׳ בן פ׳ שעשה פדיון לנפשו והפריש מממונו לצדקה וכל פרוטה ופרוטה תצטרף לחשבון גדול לחוס ולחמול על נפשו להעלות ארוכה למחלתו כרצון כל קרוביו ואוהביו אמן - ואח״כ תאמר מזמור נ״ח ומ״א וכ״א וכשתבא לצאת למשא ומתן הוי זהיר להכנס בכי טוב ולומר ליחדא׳ שמא דקב״ה ושכינתיה הנני בא להתעסק בעסקי היום לצורך פרנסתי ופרנסת אנשי ביתי ובך אני בוטח שתשלח לי ברכה והצלחה בכל משלח ידי ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעש״ה ידי״נו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו - ה׳ נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפניך דרכך ולתת באמונה ושלא אשקר בנד״ה שהוא מספר שם מ״ב דאנבי״תץ עם נ׳ שמותיו - ולא במשקל שהוא מספר עשר א׳ תיות שם ע״ב ועשר פעמי׳ מ״ו מספר מילויו ולא במכין שמספרו עם הכולל שם אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה ולא אכשל בשום מכשול עון אשר חטא כנא סלה ועד - וכן משמע בזוהר שלא בלבד בדבר קדושה צריך לה זכיר הייחו׳ קודם המעשה אלא אפילו בדברי העולם יאמר לשם ה׳ כדי שלא תשרה הקליפה בשום מעשה ממעשיו הגשמיי׳ וז״ל הזוהר פרשת תזריע א״ר אלעזר בכל עובדוי דבר נש לבעי ליה דלהוו כולהו לשמא קדישא מאי לשמא קדישא לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד דכולא הוא לפולחניה ולא ליטרי עלוי סט״א בגין דאיהו זמין תדיר לגביה כשא ויכיל לאסראה על ההיא עבידתא וכולי ואמר עוד לקמיה וכל דא מאן דבעי בנין כד שרי למבני בעי לאדכרא דהא לפולחנא דקב״ה הוא בני בנין דכתיב הוי בונה ביתו בלא צדק וכדין סייעתא דשמייא שארי עלוי וקב״ה זמין עליה קדושתא וקארי עליה שלם הה״ד וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך הא אוקמוה אבל ופקדת לאפקדא מלה בפומא כד איהו בני וכדין ולא תחט׳ כתיב ע״כ ומזה תקיש לכל דברי העולם וכ״ש במעשה המצוות כי יותר הקליפה רוצה להאחז בחחכיות המצות יותר מדבר הגשמי שאין בו ממש וגם שאפשר שיהיה במצנפת המנוה איזו פגימה כי בוחן לבות יודע הכל וכאם כת חל׳ העשיה תאמר בפיך שהוא לשם ה׳ הרי בזה אתה מבלק כל חבולי שלא תסרך באות מנוה וכן היה מנהג הקדמוני׳ ז״ל שקודם שיעשו המנוה היו מוציאים הכוונה בפיהם כענין רבי אבא בענין ג׳ סעודות כמ״ש בזוהר פרשת

יתרו דף פ״ח - וכן בפרשת תזריע ז״ל ת״ח כתיב וכל הנשים אשר נשא לבן בשעתא דהוו עבדין עבידתא הוו אמרין דא למקדש דא למשכב דא לפרוכת׳ וכן כל אינון אומנין בגין דשריא קדושא על ידייהו ואתקדש ההיא עבידתא וכד סליק לאתריה בקדושא סליק עד כאן ומזה תקיש לענין מה שהודעתיך בענין הכוונות של הרב ז״ל שצריך אתה לבטא בשפתים פרטי הכוונה ולא סגי בכוונה לחוד - ודי בזה -

ולהיות לך חן בעיני אלהים ואדם אמור פסוק וכ״א מצא חן בעיני ה׳ ותכוין כ״א גימ׳ הוי״ה כזה פעם אחת י׳ ב׳ פעמים ה׳ ג׳ פעמים ו׳ ד׳ פעמים ה׳ יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתחנני מאתך חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם׳ למען שמך הקדו׳ הזה ופרשו עלי הארה משם ס״ג סוד הא״ז ותנני לחן ולחסד בעיניך ובעיני כל רואינו ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ -

ואם תצטרך דבר מאדם חשוב או ממלך ושרים תאמר פסוק זה :

והיו מלכים אומניך ושרותיהם מני״קותיך אפי״ם אר״ץ ישתחוו לך ועפר רגליך י״לחכו וידעת כי אני **יְהֹוָה** אשר לא יבושו קוי ותכוין בשם היוצא מתמ שהוא **מְפֹרָשִׁי** ונקודו בנקוד ההוים שהוא בנקוד יושב כשמים **יִשְׂחָק** וסימניך כי כי חש״ק - ואם תאמר פסוק זה׳ שבעה פעמים אחר כל תפלה תהיה תפלתך מרוצה - וגם טוב שתאמר אותו אחר הבדלה כמ״ש -

ואף אם באת לידי הפסד סחורתך אל תירא והוי רגיל לומר המקו״ם ימלא חסרוני ותכוין למ״ש הרב שבתיבת המקום רמוז מאין ימשך לו מילוי חסרונו כי נקודו של מקום הוא קמץ וחולם העולה כ״ו כמספר יהו״ה אשר כהנרף אליהם נקוד פתח שתחת הה׳ של המקום יעלו ל״ב לעומת ל״ב נתיבות חכמה הנמשכים לבינה וכן המ״ם והו״או של מקום עולין כמספר מלוי שם ע״ב דאבא וקו״ף ומ״ם של מקום הוא מלוי שם אה״יה דיודין דאימא שמהם ימלא חסרונך כאמור והוא סגולה נפלאה בדוק ומנוסה אצל חכמי המדע :

ואם מציק לך אויב ויש לך סכנת נפשות בדבר או דבר מנו׳ אשכילך ואורך בדרך זו תלך להכריתו ולהמיתו - תביט בפני השונא ותאמר הפסוק הפקד עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו - ותכוין להשליט עליו כל הדינין היוצאים מאותיות פסוק זה - ותאמר כדמע לב :

יהי רצון מלפניך **יְהֹוָה** אלהי ואלהי אבותי שתכרי׳ ותצמי׳ את אויבי פלוני בן פלוני וישלטו עליו תוקף דין אלהים ברבוע א׳ אל שדי אלהים ובני מתות אלהים פשוטים א׳ דגבורה וא׳ דאימא

רמוזים במספר ראשי תיבות ה׳פקד ע׳ליו ר׳שע ו׳שטן י׳עמוד ע״ל י׳מינו ושלוט עליו דין רבוע שם ע״ב הרמוז במספר אותיות פק״ד דהפק״ד. וגם ס״ך דינים דזכר: וס״ך דינים דנוקבא הרמוזים במספ׳ אותיות ל״י מתיבת עלי ושין בתיבת רש״ע ושין משט״ן וגם ישלטו עליו דינין תקיפין דק״ך צירופי אלהים דבריאה יצירה ועשיה וה׳ אותיו׳ השרש הרמוזים במספ׳ אותיות ט׳ משט״ן ועמו״ן מתיבת יעמ״וד. וישלוט עליו דין הקשה דשם אלהים עם ט״ו אותיות דשמו הרמוז במספר אותיות מי״ן מתיבת ימינ״ו עם הכולל ובחסד׳ תצמי״ת אויבי והאבד כל צוררי נפשי כי אני עבדך וכל הקמי׳ עלי לרע׳ מהר הפר עצתם וקלקל מחשבות׳ יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה. ואח״כ בליל א׳ קוד׳ שתישן תאמר כסדר זה תרא׳ נקמה נפלאה:

ואנכי קבלתי שכוונת השמות האלה היוצאים מר״ת וס״ת הפסוק הזה הוא תועלת עצום לאדם משועמם או שנפגע ברוח רעה וכנפה והוא כסדר שאגלה לך תעמוד אחורי האיש שבו הרוח ותאחוז בב׳ זרועותיו במקום הדפק מקום מושב הרוח ותתן פיך באזנו ותכוין בש׳ **קרע שטן מטטרון** ועוד תכוין בשמות **ילי מבם טדהד** ואח״כ תכוין בשם קרע שטן בחי לנף א״ת ב״ש בנקוד שבא ושם מטטרון בחילוף א״ת ב״ש בנקוד חטף קמץ ושם שבוני׳ אל בנקוד חולם כולו ושם מטטרו״ן למפרע בנקוד חטף קמץ ושם **בוזו** בנקוד שבא ותלחו׳ באזנו פ׳ הפקד עליו רשע שבו ז׳ תיבות ותכוין השמות היוצאים ממספר ר״ת וס״ת הנז״ל ותכוין כל תיבה מן הפסוק הזה ז׳ תיבות לעומת ז׳ ספירות שמכתר עד נצח כל תיבה בנקוד הספירות אשר לעומתם ותתחיל מהפקד כולו קמץ נקוד הכתר ותתום בימינו בנקוד חיריק נקוד הנצח ואחר כך תלחשנו באזנו עוד פעם אחרת בנקוד זה עצמו שתתחיל מתיבת ימינו נקוד חיריק ותתום בתיבת הפקד נקוד קמץ ואח״כ תשוב לאומרו אף אותיות כל תיב׳ למפרע שבמקום ימינו תאמר וני״מי בנקוד חיריק ות״אמר בדרך זה עד הפק״ד למפרע שהוא דקפ״ה בנקוד קמץ. אכן צריך אני להודיעך כי עושה אלה צריך להיו׳ איש מסוגל לגרש הקליפות מאתם שנשמתם משורש קין שהקל׳ יראים מהם מאד כמ״ש הרב זלה״ה.

ועתה אגלה אזנך עוד אהובי אשר אהבת עולם אהבת נפש אהבתיך אם תצטרך לצאת לדרך פעמים ותראה אויב ואתה בגדה קיבלנו מהרב ז״ל בזה קבלה אמיתית לומר פסוק ואתה ה׳ מגן בעדי כבודי ומרים ראשי ואתה ה׳ אל תרחק אילותי לעזרתי חושה ותאמר תיבת חושה אחריהם ותכוין בשני שמות והם **תגעשי** היוצא מתי״ו דאתה וגימ״ל דמגן ועי״ן

דבעדי ושי״ן דרא״שי ויו״ד דראשי ושם **תעששו** היוצא מתי״ו דאתה ועי״ן דלעזרתי ושין דחושה וש״ין ווא״ו דתיבת חוש״ה ותאמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי מציל עני מחזק ממנו שתצבס למען שמות הקדושים היוצאים מפסוקים אלו ובחסדך תצמית אויבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך ותכוין כי יש בפ׳ זה ובחסדך וכולי עשרה תבות לעומת י׳ ספירות ומ״ב אותיו׳ לעומת שם מ״ב. ובשם הרב הקדוש הרמב״ן ז״ל קבלתי סגולה להנצל מלסטים בדרך לומר שני השמות **וחש״ד מסב״ר תא״ש** היוצאי׳ מפסוק ושם ב״ת אשר פר״ח.

ובדרך סגולה אמרו הקדמונים שבזמן שרואה האדם לסטים או שונאים אחריו שימהר מיד ליטול עפר מן הדרך אשר הוא שם ויאמר עליו מזמור שגיון לדוד עד סופו ואח״כ יאמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו אל עליון שתהפוך שונאי לפני כשם שהפכת שונאיו של אברהם אבינו שנאמר בו ה׳ על ימינך מחץ ביום אפו מלכים.

עוד אמרו בדרך סגולה שיתן האשה לאיש מחט שנתפר בה תכריכי מת עם חוט לבן ויתחוב אותם בבגדו בשעה שיוצא לדרך וכשפוגע בלסטים יראה עליהם מתוך חור המחט ויכניעם. ויועיל יותר בשאו׳ אצל הנהר. וקבלה מר״י החסיד סגולה עוד לזה כשילך בדרך שישתה ביד ימינו ממים הראשונים אשר יפגע ראשונה. ולא יפחד מתפיסה. עוד לו ביוצא מן העיר יאמר הריני מקבל עלי כשאגיע למקום פלוני לשלום אז אומר נשמת כל חי. וכשיגיע לשלום ישלם נדרו. עוד קבלה בדרך סגולה מהרב הקדוש הרמב״ן כשתלך לדרך קח מלח בידך ואמור עליו ז״פ שיר המעלות הבוטחים בה׳ וכשתפגע באויבים בדרך השלך המלח לפניהם או בניהם ותנצל. וכשתרצה לרכוב על סוס לצא׳ לדרך כדי שלא תפול ממנו ואם תפול לא תזוק אמו׳ מיד כשתרכב פ׳ צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה׳ וכת׳ הרב זלה״ה שיש לכוין בשם היוצא ממנו והוא.

דמעה ויוצא מדל״ת של אד״ם והמ׳ מן מ׳ של בהמה ועי״ן מן תושי״ע וה״י מן יהו״ה והנקוד בנקוד בהמה. ולתפרש בים אמרו הקדמונים בדרך סגולה שיקח חול מעל שפת הים בידו הימני׳ וישים בידו השמאלית ויאמר שירת הים עד סופה ויניח באצבעו הימנית שחול ואחר כך יקשור החול באזור ולא יתירנה עד שיגיע למקומו והוא סגולה נפלאה להמלט מכל צער ונזק ויזהר לשים רגלו הימני תחלה בספינה ואם אבא העיר לך פה כל הדברים אשר כמוסים אצלי בזה לא יכיל׳ היריעה ולא אגיע לשלים ולרביע. ומעולם לא שמתי מבטחי בדברים אלה ולא כתבתי זה אלא להפיס דעתך

והכל

ואכל לפי מה שהוא אדם וזכותו · ויום ד׳ הדור בתוספת כפש יתירה משב׳ הבאה וצריך אתה להשתדל ביום ההוא לעשות מצות מעשיות ולפי שרובן אינן בנמצ׳ לא אטרח עצמי להודיעך סוד פרטי כוונתם ושכתם · ולפי כי אתה מוהל שם בעירך והיא מן המצוות המעשיות אשכילך ואורך בדרך זו תלך כשתמול את התנוק תחל׳ דבר טהור עצמך במקוה טהרה מב״עי ובלילה שלפני המיל׳ תאסוף אליך כל חרד להגות שם בבית בעל הברי׳ בסדר המאמר המתוקן בתקון אשר סדרתי אליכם לאור השני ובשתב׳ למול את התנוק קשט את עצמך בבגדי כבוד והדר של שבת לכבוד אליהו ז״ל הבא אליך ובדוק המקום שאתה בא שמה למול את התנוק אם הוא טהור ונקי לפי מנהגכם שאתם מלים בבתיכם מט״ס שאתם חפצים שיבא אליהו אל בתיכם אכן מ זה פשתה המספחת בכם להבזות את דבר ה׳ מאין פנות מקום טהור ומרוחק מטנופת אשר אין ספק כי לא יעמוד שר אליהו אפילו מרחוק וכ״ש. כי יש מקום דבר ה׳ בזה בענין הברכות הנאמרות שמה במקו׳ שמגיע שם ריח טנופת כי על כל זה בחרו בע״הק ירושלי׳ וגבולותיה להוליך התנוק לב״הכ והוא מנהג ותיקין אכן עכ״פ לפי מנהג שלכם יש לך לבדוק מבע״י המקום אשר שם יעשו המילה שיהא טהור ונקי ואם אינו טהור ונקי לא תלך שמה וקודם שיביאו התנוק תאמר תפלה זו:

לייחודא שמא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל · הנני בא למול את הילד הזה להעביר את הערלה קליפת נוגה המתלבשת ביסוד השמאלי דיסוד דז״א ולהוריד החסדים דנכח הוד ושני שלישי ת״ת המגולים העומדים בדעת להאיר על מקומם והיו למאורו׳ ב׳ שמות הוי״ה אשר מספר שמותם כ״ן וב׳ שלישי שם הוי״ה העולים ח״י ובהצרף הכ״ן עמהם המה יעלו למספר ע׳ כמספר מ״ל ובכח סגולת ברכת היין יכנסו להאיר ביסו׳ ובהתער׳ היין הזה סוד החסד ביסוד עם ה׳ גבורות סוד הכ״וס שמספרו אלה״ים שבו ה׳ אותיות מנצפ״ך יצא מתוק לעומתו שם ביסוד ב׳ גבורות וב׳ שלישים · ובכח סגולת מצות פריעה בפורעי העור כוד היניקה המכסה העטרה סוד גבורות יתגלה י״ה אורת שליש האחר דת״ת המכוסה שארית הוי״ה שבת״ת וירד עד היסוד ויוגתק לעומתו שליש גבור׳ אחרת שארית הוי״ת הגבורה אשר המה יעלו למספר י״ה דמילה ולמספ׳ י״ה דפריעה עם אהב׳ כללותו ות״ן הלק לז׳ צדיק יסוד עול׳ וגם לשמוכ׳ מלכו׳ שמי׳ מילה ופריע׳ יוסף ורח׳ והיו למאורו׳ עשר שמו׳ **יוד הא ואו הא** שבעשר ספירות דז״א ומשם ברשז על הילד החתן דמים מזיו הדרך הארת׳ להאיר לנפשו רוחו ונשמתו להיות נאמן בבריתו וחתום בחותמך הקדוש ובכח שם **תכ מין** הילוף אנ״ה בא״ת ב״ש נוה למלאכי׳

לשמור

לשמור את הילד הזה שלא יטמא ברית קדשו כל הימים ובכן בזכות מצוה זו בהמול לנו כל זכר מחזה שד״י נחזה מבריק ומבהיק עד להפליא לראות מהרה בת״ת עוזך ולהעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכו׳ שדי ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ : **ותברך ברוך אתה יהו״ה** אלהינו מלך העול׳ אש׳ קדשנו במצותיו וצונו על **המיל״ה** ותכוין המילה בגימטריא יאהדונה״י עם הכולל · ותזהיר לאבי הבן שיאמ׳ אשרי תבחר ותקרב ישכון חצירך ויכוין מספר ר״ת שם **כה״ת** וסוף חצריך רמז על ב׳ חגרות יסוד ומלכות דזעיר מילה פריעה מ״ל י״ה וצוני לו כשב׳ בטוב ביתך קדוש היכלך ויכוונו בשם כ״ן הרמוז בר״ת כ״שבעה ב״טוב וכן כל שאר הברכות תכוין בהוי״ה נקוד שורק וצריך שתאמר הודו לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו כ״פ ותכוין במילה ופריעה והוא כי החסד כל זמן שאינו מתפשט נקרא טוב וזהו כי טוב ואחר שתתפש׳ נקרא חסדו ואז יאמר כי לעולם חסדו · והוי זהיר במה שהזהירו הקדמונים שלא לתחוב ב׳ הצפרנים תוך הנקב כיהו לעשו׳ הפריעה אפס זה אחר זה כי שימת השתי הצפרני׳ ביחד כמנהג מוהלים הבורים גורם שעמים וטמטום לב התנוק בתורה · ועוד היה לי להאריך לך עוד בזה ולא אטריח עצמי כי כבר יש אתך ספר סוד ה׳ אשר קיבץ ואסף בספרו כל האזהרות שיש בזה והוא ספר מפואר ·

ויום ה׳ הוא כמו ביום ב׳ לעסק התורה ביותר כמו רוח ממללא ותקון ליל הו׳ אשר תקנתי לכם אל תרפו ידיכם ממנו ולא תוסיפו ולא תגרעו ממנו ועל אשר שאלתני על הפיוטי׳ הוי יודע שחיברן א׳ מן החברי׳ החשובי׳ והעלמתי שמו לפי שהוצרכתי לדעתי לגרוע מקצת דברים מהכתים ההם ·

יז ועל אשר שאלת ששמעת ממני כוונת רחיצת ידים של שחרית ולנטילת ידים לסעודה המפסקת וגם לאחר התענית ובקשת ממני אודיעך מה היא גם את זה אודיעך והוא שתאמר קודם נטיל׳ ב׳ אחר עשי׳ נרכיך בנקיון כפים נוסח זה ·

ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה׳ ·

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שאם הגברתי בעונותי שם אלהים דינדין אלף למד ה״י יו״ד מ״ם העולה ארחץ עם הכולל על ג׳ שמות העולים כל אחד מהם ע״ב שם יו״ד ה״י וא״ו ה״י ועשר אותיותיו ושם יו״ד ה״א וא״ו ה״א והוי׳ פשוטה ע״ה ושם הוי״ה בריבוע י׳ י״ה יה״ו יהו״ה אשר מספר שלשתם רי״ח במספר בנקיו״ן עתה יגבר החסד מדת הרחמים ואשר פגמתי על ידי תגבורת הדינין להפריד בינה זעיר ומלכו׳ עתה בהגביר החסד והרחמים ישוב ויתייחד אהי״ה הוי״ה אדנ״י העולי׳

כפ״י

כפי׳ והנה עתה אני מכוין למסור נפשי על קדושת שמך ובכוונתי הטובה יחובר רוחי עם ז״א ונפשי עם מ״ן יעלו זו״ן הרמוזים במספר ואסובבה מספר שם יהו״ה ושם ב״ן יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה עם ד׳ אותיות הפשוט בשיתוף רוחי ונפשי בסוד מ״ן לאו״א ועל ידי מ״ן דואסובב״ה יזדווגו או״א על ידי הארת שם ע״ב דמנחא דא״א אשר שמה כל יוד כחשב למאה ור׳ יודין שבו המה ת׳ כמספר א״ת עם הכולל וירדו זו״ן הרמוזים במזבחך מספר שם יהו״ה ושם ב״ן יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה עם הכולל למטה ויזדווגו בכח השפע שיורידו מלמעלה ובכן יהיה הזווג שלם סוד הוי״ה פשוטה מזבחך **יהוה** ויהי נועם ה׳ אלהינו וכולי יהיו לרצון וכו׳.

הנה כל פקודי כל ישרתי לך פה כי הניקתני אהבתך ואם אזכה לשקוט במכוני אוסיף לך עוד כהנה וכהנה ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום. עוד שם סוד השותה מים לצמאו כלע״ד שהכוונה להמשיך כל״ס למלכות שהם מ׳ דמוחין דבינה כשיורדים למטה נעשים ג׳ לפי שז״א אינו יכול לקבלם מחב הארתם ומתלבשים בנה״י ואז מתפשט הארתם בי״ס דז״א צ׳ ואז נמשכין לא״ו שהוא בת ז׳ וזהו סוד לצמא״ו כלם א״ו וטוב לכוין כזה בעת שתיית המים.

ובוונה אחרת טוב לכוין בם אחר הנזכר אכנים שאינו מי״ם ר״ת ש״ס עם הכולל וסופי תיבות אלהי״ם אכנים ב׳ סוד ב׳ מלכיות תבונה ומלכות תתאה ושניהם בסוד קוין ואכנים בגי׳ ק״ד עם הכולל דהיינו שם ב״ן בקוין ועל ידי זה אנו ממשיכין אור מסוד התגין שהם האורות שעליו למעלה בסוד תגין בשבירת הכלים ונמשכו האורות למעלה וזהו סוד שאינו בגימטריא ת״ד שהוא תג ויו והכולל וע״י זה מים בגי׳ הוי״ה אדנ״י והכוונה לכרד הפסולת שנשאר למטה במלכות משברי כלים ועל ידי זה נעשה הזווג הנזכר ע״כ.

כתב למה״ר יחיאל אשכנזי נר״ו. בחידי רנתה נפשי וכו׳ ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום הן קדם אביעה אל שדי אתחנן יאתר לנדותיכ׳ דיושב מחרון אפו ועל אשר דרשת מאותי אודיעך איזה תקון מסוגל לענין המגפה. דע כי בהיותי במצרים ראיתי במכתבי הקדש מהרח״ו ז״ל זה הסדר אשר אסדר לפניך. וז״ל כבר הודעתי סדר פטום הקטרת וסודו לזמן המגפה ועתה אודיעך עוד דברים כמוסים אצלי ויועילו לאנשי רכי הלבב והם פחדנים מאד. תאמר קודם תפלה בכל יום זה הפסוק ישר והפוך ג״פ.

ואני אשיר עוזך וארנן לבוקר חסדך כי היית משגב לי ומנוס ביום צר לי. **לי** צר ביום ומנוס לי משגב היית כי חסדך לבוקר וארנן עוזך אשיר ואני ג״פ. ובכל עת שתרצה או לפחות קודם כל תפלה תקרא בפר׳ ויקהל זאת הפרשה ג׳ פעמים.

ויעש את המנורה זהב טהור מקשה עשה את המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה היו וששה קנים יוצאים מצדיה ג׳ קני המנור׳ מצדה האחד וג׳ קני מנורה מצדה השני. שלשה גביעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח ושלשה גביעים משוקדי׳ בקנה א׳ כפתור ופרח כן לששת הקני׳ היוצאי׳ מן המנור׳. ובמנורה ארבע׳ גבעי׳ משוקדי׳ כפתורי׳ ופרחי׳. וכפתור תח׳ שני הקני׳ ממנ׳ וכפתור תח׳ שני הקני׳ ממנ׳ וכפתור תחת שני הקני׳ ממנה לששת הקני׳ היוצאים ממנה כפתוריה׳ וקנות׳ ממנ׳ היו כול׳ מקש׳ אחת זהב טהור. ויעש את נרותיה שבע׳ ומלקחיה ומחתותי׳ זהב טהור. ככר זהב טהור עש׳ אות׳ ואת כל כליה ותכוין בר״ת תחל׳ הפרש׳ דויעש את המנור׳ וסוף תיבות הפ׳ **ה׳** דכל כלי״ה. כמנא׳ ר״ת וס״ת פר׳ זו הם ו׳ **ה** דשם הוי״ה. ובכל פעם תאמר אחר פר׳ זו פסוק זה של ישעי׳ שבראשו וסופו אתו׳ אותיות י״ה **יהוה** להושיעני ונגינותי ננגן כל ימי חיינו על בית **יהוה**. ותכוין להשלים שם הוי״ה. ואחר כך תאמר זה הפסוק ה׳ להושיעני וכו׳ עם פסוק. **וזה** מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא כמראה אשר הראה ה׳ את משה כן עשה את המנור׳**ה** ז״פ.

ותכוין להשלים שם הוי״ה בוסף י׳ דיהו״ה להושיעני**ה׳** דבית יהו״ה **ו׳** דוזה מעש׳ **ה׳** דכן עשה את המנורה והוא תקון נאה ומסוגל בעת שמדת הדין מתוחה ב״מ. והוא סגולה נפלאה לאומרם ביום י״ג נכיסן לבטל מהם כל גזרה ולבלתי היות שם דבר ומגפה. ואח״כ תאמר פסוק הפקד עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו שבו ז׳ תיבות לעומת ז׳ ספירות שמכתר עד נצח: וצריך לנקד הפסוק כל תיבה ותיבה בניקוד הספירות בסדר הזה.

כתר	חכמה	בינה	חסד
הַפְּקֵד	עָלָיו	רָשָׁע	וְשָׂטָן

גבורה	ת״ת	נצח
יַעֲמֹד	עַל	יְמִינוֹ

ואח״כ יאמר אותו מהופך מסופו לראשו בסדר זה.

כתר	חכמה	בינה	חסד
וְנִימִי	לַע	דוֹמֵעַי	נָטָשְׂו

גבורה	ת״ת	נצח
עָשָׁר	וָיָלְע	דֵּקְפָה

ואחר כך תאמר פסוקי ויסע מלאך האלהים עד ויבקעו המים ותכוין השמה שמות דאשונ״ת דע״ב ישר הפוך וישר בנקוד מוכח באותיות.

והוילסיט עלם מהש ללה

ואחר כך תאמר פרשה ויקרא משה לכל זקני ישראל וכולי עד ויקוד העם וישתחוו ותכוין בשמות אלו שיוצאים מר"ת פסוק ועבר ה' לנגוף את מצרים.

ויל אמו אהעהושהיי עהזיה לאכל

וגם תכוין בשמות היוצאים מראשי תיבות פ' ואמרתם זבח פסח וכולי.

וזפהלאפעבביבבאםוביהוהז

ואחר כך תאמר פסוק והסיר ה' ממך כל חולי וכולי. ותכוין בצירופי שמותיו היוצאים ממנו:

ודאהוי סשימירצם ידם היכומך הרו מרזמעת כןכמם לאב חשך לרלייש ורן כעא לתי מלך

ויחזור עוד לאומרו ויכוין לצירופו באופן אחר.

והים יר"י הו"ה ממ"ך כליחליז כ"ל מר"י מצ"ד ימ"ה רע"י מא"ש ריידעתיל אר"ש ימים בכ"ו נ"תן מב"כ לש"נ א"ך

ואחר כך תאמר פסוק אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה ויכוין לצירופו.

אמי ת"ה המ"ו ס"ה תו"ע ר"עו לר"ז י"לסצ"ע צה"מ רוזת"הי צ"ת רהן נ"יי יב"הרונכ"ה ד"יפע"ב לי"רי מד"ך תעא כה"ת וו"ע בה"מ ב"רו נב"כ ו"ש כח"ל לט"ו הב"ם.

והמשכיל בקל יבוכבהו שצירופו כמו צירוף ויסע ויבא ויט ואחר כך יחזור עוד לשכותו ויכוין בצירוף אחר שבכל פנים ואחור.

אה"ם תללהפ"ה ס"ת תנ"ס רב"ב לב"ב יסנמת"י צטפרל"ל תפ"ט צ"ירזנ"ר"י י"ית רנ"ץ נר"ד יצ"ן פת"י לר"מ טצ"ץ תמ"ד ס"ל בלי"ברים נת"ת יס"ר סה"א לח"ת הא"א.

ובבל' בקר קודם שתגא' קלתי מתוך החומש תצוב

אמור תחלה כלפי שימוי האויר שלא יפגעך פסוק אהבת כל דברי בלע לשון מרמה גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה ואחר כך נא. ובכל שעה כשתצא מפתח ביתך וגופך נקי תניח ידך הימני' על המזוזה ותאמר כוזו במוכסז כוזו (פנים דיהו"ה אלהינו יהוה) ישמרני ממקרים רעים ומדבר ומגפה כי מלאכיו יצוה לך (ס"ת שם יוהך) לשמרך בכל דרכיך (ס"ד שם כלך הם שמות המשמרים את האדם) זה יאמר ג' פעמים. ותניח ידך אחר שמית על המזוזה על עין ימינך ותאמר כוזו ותניח ידך עוד על המזוזה ואחר כך תשימהו על פיך ותאמר במוכסז ותניח ידך עוד על המזוזה ואחר כך תשים ידך על עין שמאלך ותאמר כוזו בשמך ט"ל כוזו ידידיה בשם ה' אטל"א ואמור פס' ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב ג"פ ותכוין בצירופו:

ועי יזה סבי חתת אהים עלה מעאשם רזהיכה תוב מול אדר אפו ריח בני יעקב

וכתב רבינו האר"י ז"ל שאם יאמר אותו בכל יום י"ג פעמי' בבקר יהא נמלט מכל רע. ואחר כך אמור פסוק לא יתיצב איש בפניכם פח"דיכם ומוראכם י"תן יהו"ה א"היכ' על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דיבר לכם שלשה פעמים ותכוין לשם פחד"אל היוצא מפח"די דתיבת פחד"כם ואל מן אלהיכם ותכוין לצירופו.

ללהאבא ייר תבעיפה צלש בער אמת יבר שיר בהב פלו נאב יהה הבוב מהא פיש חנר דתד כיב ממר ובל מאב ורם

תפול עליהם אימת' ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן ותכוין בשם היוצ' מר"ת ת"פול ע"ליהם א"ימתה ו"פחד תעאו ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרי' ראשי ותכוין לר"ת מ"ג ג מיכאל גבריאל כוריאל והם המקבלים משם מ"כ הרמוז בר"ת מ"גן כ"עדי ג' פעמים:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שבזכות הפסוקים האלה וצירופיהם והשמות היוצאים מהם שתשמרני

שתשמרני מדבר ומגפה ומשיכוי ועיפוש האויר ומכל פחד ואימה שמעה תפלתי ועתרתי ושלח מלאכיך לפני בשם היִמֵ״ל היוצא מפסוק הנ״ל ישלח מ״לאכו ל׳פניך׳ ויהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך · ובחסדך תצמית אויבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך · (זה הפ׳ יש בו עשרה תיבות לעומת י״ס ומ״ב אותיו׳ לעומת שם מ״ב) ככה זה הסדר תעשהו ערב ובקר וה׳ יהיה בכסלך ולא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך · וזה סדר הלמוד אשר תהגה בו יום יום **תורה** פרשת בשלח ויושע ה׳ וכו׳ עד כי אני ה׳ רפאך : ותכוין כר״ת כל הפסוק וירא ישראל את היד הגדולה וכו׳ גימטריא **רומ״א** שם קדוש לשמירה ואחר כך פרשת יתרו עשרת הדברות ותכוין שהם כת״ר אותיות להמלט מכר״ת · ואחר כך שיר׳ הא׳זינו עד וכפר אדמתו עמו · ותכוין בקריאתה להועיל לך שלא ינכר הנגע מעליך · ובפרשת קרח ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וכו׳ עד ותעצר המגפה ואחר כך פרשת העקידה כולה · ותכוין בקריאתך בכל פסוקי כוונו׳ הרב ז״ל בפסוקים אלו ·

נביאים שמואל ב׳ סימן כ״ד ויוסף ואף ה׳ וכו׳ עד ותעצר המגפה מעל ישראל ·

מלכים א׳ סימן ח׳ ויעמוד שלמה לפני מזבח ה׳ וכו׳ עד בהוציאך את אבותינו ממצרים אדני אלהים ·

ישעיה סימן כ״ה ה׳ אלהי אתה ארוממך וכו׳ עד ונשמחה בישועתו ובסימן ל״ח מכתב לחזקיהו וכו׳ עד על בית ה׳ ·

כתובים תהלים כולו בקיבוץ עשרה בני אדם והוא סגולה נפלאה להמלט מכל צרה ואשר לא יעבור רוח להיות מנין לזה לא יעבור מלהגות כח׳ מזמורים אלו בסוד ח״ו ח״י הוא יודך וכו׳ ואלו הם סימן ד׳ סימן י״ח סימן ך׳ סימן כ״ב סימן ל׳ סימן ל״ח סימן ס״ז סימן פ״ד סימן פ״ח סימן צ׳ סימן צ״ח סימן ק״ד סימן ק״ו סימן קי״ז סי׳ קמ״ב קמ״ג קכ״א שיר למעלות אשא עיני אל ההרים · ואחר כך תהגה במשנה יום אחד זבחים יום ב׳ מנחות יום ג׳ מדות יום ד׳ תמיד יום ה׳ תעניות יום ו׳ ספר יצירה וספרא דצניעותא · ואחר גמר קריאת הסדר הזה תאמר ·

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות תורתך התמימה ובזכות נביאיך הקדושים ובזכו׳ דוד עבדך אשר למדנו בתורת קדשם היום יכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנה׳ עמנו ה׳ אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים ותכנס לנו לפנים משורת הדין ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמ׳ ומארצ׳ ומנחלתך וראה בעני המלתך כי בצרה גדולה אנחנו כי עלה מות בחלונינו בא בארמנותינו ובכל חוצות הנראה גדלה ורבה

גם בחור גם בתולה יונק עם איש שיבה אבות על בנים צועקים בבכי תמרורים בראותם גרת עולליהם נוהים ממכתם כהשתפך נפשם על חיק אמות׳ ונמס כל לב ורפו כל ידים וכל ברכים תלכנה מים ואם תפנה לחטאינו אבד׳ תקותינו ואם לא תתמכנו אין תקומה למפלתינו **אדני יהוה** אל תשחית עמך ונחלתך וראה כי עמך הגוי הגדו׳ הזה וסליחות לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו וחוס עלינו ועל טפינו ועל עוללינו ועל תנוקות של בית רבן נאן קדשיך ואדני יודע כי הילדים רכים ותראה לפני׳ אפרו של יצחק צבור על גבי מזבחך ואמור למלאך המשחי׳ בעם רב עתה הרף ידך ולא תתן המשחי׳ לבא אל בתינו לנגוף עוד ותכרי׳ ותשמי׳ כל המשחיתי׳ ובכ׳ שם שפטפ״יה ושם **נוגף** כארים תשאב לעומת׳ ותכניעם שלפנינו ושאחרינו מילויי ארבע שמותיך הקדושים ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן · אשר שר מהם יושוב שכל לאותנו הראשון ובכח שם **צרנ״לבש** ואחוריים שלו׳ **קהסמנת** ופנים שלו **פנמבאר** מוס למלאכיך הקדושים הממונים על השמירה שישמרו ויצילו לנו ולבתינו טפינו ועוללינו וכל בית ישראל מדבר ומגפה ומשיכוי ועיפוש האויר היום ובכל יום ויום והסר השטן מלפנינו ומאחרינו ובצל כנפיך תסתירנו ושמור צאתנו ובואינו לחיים טובים ולשלום מעתה ועד עולם · ובכח שם **מה״ש** שעולה כמספר ריבוע ע״ב וקס״א ומלואו **מסהאשין** שעולה כמספר מו״ת כשמתקן בנקודו העולה ע״ב ובהמשיך אליו א׳ מתקון ואם שבפני א״א ובהפך ממות לאמ״ת · תסלק המות מכל חולי עמך בית ישראל המוכים במגפה ושאר תחלואים ותמל׳ רחמים עליהם לסלוח׳ ולרפאות׳ ולהחיותם רפואת הנפש ורפוא׳ הגוף לעבודתך וליראתך עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון ·

ואה״ב תאמר י׳ פסוקי׳ אלו להרמב״ן והם כנגד י״ס ותיבותיה׳ נ״א כמספר אי״ה ואדנ״י ואותיותיהם שס״ה לעומת שס״ה מנים של קטורת · וראשי תיבו׳ הפסוקי׳ שם מ״ה יו״ד ה״א וא״ו ה״א וסיום פסוק הג׳ י׳ וסיום פסוק הה׳ ה וסיום הח׳ ו׳ ומז׳ שבעיר ה והם ד׳ אותיות הוי״ה · ואלו הם ·

יומם יצוה **יהוה** חסדו ובלילה שיר׳ עמי תפל׳ וכו׳ · ואני תפלתי לך **יהוה** עת רצון אלהי׳ ברוב חסדך ענני באמת ישעך · דרשתי את **יהוה** וענני ומכל מגורותי הצילני הטה אלי אזנך מהרה הצילני היה לי לצור מעוז לבית מצודו׳ להושיעני אלהים להצילני **יהוה** לעזרתי חושה ואתה **יהוה** אדני עשה אתי למען שמך כי טוב חסדך הצילני אתה האל עושה פלא הודעת

בעמים עוזך ויושיעם למען שמו להודיע את גבורתך
ה' כי אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה
יהוה ויהי לי לישועה אלהים אל תרחק ממני
אלהי לעזרתי חושה •

אלהינו בשמים גדולתו יעילנו יחיד תמיד
צדקתו יעזרנו (אבגית"ץ) קדוש
רחמן ענותנותו ירחמנו • שדי מזכו נגח יחננו •
(קר"ע שט"ן) נוראות גבורות דגלו יחסכנו • י"ה
כביר שגובו ישמרנו • (נג"דיכ"ש) בוחן טהורים
רצונו ישגבנו • צבי תפארת גבורתו יפלטנו (בט"ר
צת"ג) חכין קוממיות בגודלנו ידריכנו • פארת
נגוח עוזו יפדנו • (חק"ב טנ"ע) יוסר גמולו לכד
יושיענו פני זכות קדושיו יגמלנו • (יג"ל פז"ק)
שפה קנותיו ורוחותיו יסובבונו • צדקת יחודו תמיד
יברכנו • (שקוצי"ת •)

ועל כל אלה הוי זהיר שלא תלך בשוק בלילה עד
אור בקר • ולא תצא החוצה ביום המעונן •
גם הוי זהיר לסגור בעדיך מתחלת שעה ו' עד אחר שעה
ז' • ולא תלך ברחובה של עיר באמצע אפס מן הכד והוי
זהיר מקפידה ודילוג • ומנהג א"א ומורי היה ללכת בזמן
מגפה כשהולך לצאת בכסוי המצח והטעם פשוט •
ובענין האכילה הוי רגיל באאכלים קלים ובלתי יהיו
מעופשים ולא תסכול רעב וצמא • ולא תתענה באלה
הימים זולת תענית נכור והוי זהיר למנוע מכון ותזרת
ושומים ובגלת בימים האלה ואם תוכל לבלתי אכול בשר
כלל אין לך שמירה גדולה הימנה • ואם תאכל הוי זהיר
שתהיה בשר גדי ולא בשר בקר :

ושמירה יתירה על פי הרפואה מהרמב"ם
ע"ה לשתות השתן שלו בבקר בבקר
אך תזהר שלא לשתות מראשי' ההשתנה ולא מסופה אפס
האמצעי' ושתה מהם כשיעור מה שיכילו כפות ידיך ומנהג
השותים אותו לבחוש אל תוכם מין הלימונים לבטל ממנו
ריחו וטעמו ושוב אחר השתיה אוכלים מעט מהלימון
להעביר הטעם מפיהם • ושוב מדיחים את פיהם במים
היטב היטב שנים ושלשה פעמים • והמין של לימונים עם
כרכו' וחומץ חזק טוב למושחו על החוט' ועל הלב להעביר
מעליך שינוי אויר ואני ראיתי גדולי ישראל נוהגין ליטול
זיעה מתחת אצילי זרועותיהם ומריחים בה תמיד ואמרו
שהוא סגולה נפלאה לשלא ישגעכו שינוי ועיפוש האויר
ועל כל פנים הוי זהיר מריח אשפתות וריח נבלה וטנופת
ושים לפניך כל ריח טוב • ועשב הרודא אם תעקרנ' קודם
הנץ החמה עם דינר זהב היא סגולה נפלאה להריח בה
תמיד או לעשן בו וגם לתלות על הצואר וכן כתבו גורי
האר"י אך צריך להיות ביום ד' בתוספת הירח ולומר ויהי
נועם כולו קודם שתלקטנה ותאמר אנכי לוקט אותך בשם
ה'

ה' שומר ישראל לשמירת אני פ"כן פ' מן הדבר ומן המגפה
ואחר כך תחתיכנה ותעשה קמיע של הרב ובתוך קמיע
זה תתן כרוד"א והוי זהיר להרחיק עצמך ממי שהוא כינף
וממלבושיו ומשכונתו כמ"ש הרב ז"ל שחולי זה בא מבררי
הנצוצות שלא נבררו כל צרכם ויש בתוכם עדיין פסולת
הקליפה ואלו הקליפות הן הנה המכות האדם במגפה
ומתדבקים ממש בו במלבושיו ובשכונתו וכל הקרב אצלם
ניזוק מהם ב"מ לך אין זה אפס כשיבא ממש שיושב שמה
אצל החולה ובכן הקליפה נאחזת בו אבל כל שלא ישב שם
עומד אין שלטון הקליפה כל כמה שלא קנה שמה שביתה
ואף זה לא תעשהו אלא על צד ההכרח • ודי בזה במה
שהודעתיך מעט מזער מאת אשר כמוס עמדי ועמוד הכל
הוא לערוך תפלתך בדמע לב ולהרבות עסק התורה והא
בלא הא לא סגיא ובכן ה' ישמרך מכל רע ונגע לא יקרב
באהלך :

ואשר הקשית לשאול על מ"ש כמה פעמים בפ'
פנחס ובחבורא קדמאה מהו וכן בריש
תקונין ובגין דא אסתכם קב"ה ושכינתיה למיעבד האי
חבורא על יד ההוא דאתגליא ומהו ע"י ההוא דאתגליא •
דע קושט דברי אמת וכו זה יתיישב לך הא דמייתי בפרש'
פנחס ובריש התקונים ענין רבה בר בר חנה שהיה בימי
האמוראים זמן רב אחר הרשב"י • וכן מאי דמייתי שם
בפ' פנחס גבי מים האחרונים דברי הגאונים והם דברי
התוספות כנודע וגם בפ' ושלח הוקשה לי דקאמר ר"א
יום שמת ר' בטלה כהונ' דמשמע דרבי מת לפני ר"א ובפ'
הפועלי' אמר שלא רבי לדבר באשתו של ר"א ועוד תרהה
בתקוני ז"ח דקאמר ובגין דלא בקיאין אילין דרא בתרא
עבדין תרין זוגי תפילי משמע מהלשון דקאמר אילין
כאילו דובר אז וכן הרבה • אמנם האמת אגלי שהרבה
דברים שחברו זמן רב אחרי מיתתן כנ"ע נתגלו לנו וז"ש
בתקוני' ויקומון עמך בוצינא קדישא ושית חברוי דאתכנשו
בקדמיתא בהאי זוהר להדשא ביה מילין בר בקדמיתא
וכן הוא מ"ש בחיבורא קדמאה ורוב הדברים אשר תמצא
כי הוא מענייני האמוראי' והגאונים הוא מאת אשר הידע
בחיבורא בתראה אחרי מותן כגן עדן ובכן לא יקשה מה
שדרש ר"א על רבי מוד ביום שמת רבי בטלה כהונה עתה
באתי להזהירך על אודות מנהג של גיהנם שנתפשט גם
בעירכם להיות במחולות בחורים ובתולות יחד וכן בימי
השמחה אנשים ונשים בבית אחת ועולה על רוחתם כי
לשם מצוה הם עושים לשמחת חתן וכלה והם לא ידעו ולא
יבינו כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה וכדי בזיון וקצף
בעיני אלהים ואדם כי רבים חללים הפילם ועצומים כל
הרגיה ומזה הפגם לפניו ילך דבר לכן בני שיתו לבבם על
כל דברי אלה ותנו כבוד לאלהיכם למען ישוב חרון אף ה'
מעליכם ומלך ביופיו תחזינה עיניכם נאם עבדכם •
קהילא

קהילא קדישא שאלתם ממני מי הוא בעל הקבין הנזכר בתקונים בדברי הרב לא פורש אבל מצאתי בספר גלגול נשמות לה"ר מנחם עזריה ע"ה כתב ההוא מארי קבין היה שלמה הע"ה והוא היה נגוע בנגעי בני אדם לפעמי' ונראה להחסידים ההם להראות להם חכמתו כי בחכמתו דיבר הבל הבלים ולפי שחכמים ביקשו לגנוז ספר קהלת רצה להראות לחכמים כי לא דבר רק הוא ואם רק הוא מכם ולפי דבריו היה אומר א"א ומורי שטעם פקודת עונו באופן זה ולא כמ"ש ופקדתי בשבט פשע' ובנגעים עונם הוא כלפי מ"ש בזוהר פרשת בשלח בפסוק והיה אם שמוע תשמע כי הפוגם בכשנ"ז פוגם בנה"י וכבר אמרו שחטא שלמה היה שלקח נשים נכריות ואמרו במדרש שיר השירים והמלך שלמה אהב נשים נכריו' ארשב"י אהבן לזנות ולפי' בתקו' שפגם על הברכי' ועל השוקיים לעומתו היה בפגם בירכים דיליה והוא טעם נכון · ועל אשר שאלתם על ענין הכוונה ותפלו' שאני אומר וכותב אין לכם אפס מה שאני מסדר לפניכם וזולתו לא ירים איש את ידו יודע אני המצטרך ואשר איננו מצטרך ואתם שלום וביתכם שלום נאם עבדיכם :

עוד שם בסוף הספר קונטרים אחד להרב המחבר ז"ל וז"ל שם הדרת קדש אותו קראתי כי כן בקד"ש חזיתיהו הלא המה חידושים שנתחדשו אצלי בשבתות ה' בה' תתהלל נפש' ישמעו ענוים וישמחו · פרשת בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ וכתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים · הנה בזוהר פ' ויקרא אמר רישא דכל בנייגא הוי' יו"ד אפיק ה' וכו' והכוונה כי בתחלה היה יוד וממילוי יו"ד ו"ד נעשה ה' הבינה והם סוד ד"ו פרצופים זו"ן שאז היה זעיר בחי' קטנות ו' זעירא בלי מוחין והוא נמשך מן שש ספירות ראשונות דחכמה · והמלכות סוד הד' מן ד' ספירות תחתונות דחכמה ולכן נרמז ז"א באות ו' ומלכות בד' ושניהם באות יו"ד ואז בהיותם בסוד חכמה היה ו' קודם לד' כי שם עלמא דדוכרא והזכר בוכר וכאשר נכנסו ב' אותיות ו"ד בבינה נכנס תחלה ד' מלכות ואחר כך ו' סוד הת"ת ונמצא שבהכנס ה' תחלה ואחר כך הו' לא מצא מקום כי כבר יש שם הנוקבא · וירד למטה בשש ספירות שהם ו"ק שבה והוא ו' שבצורת ה' העומד תחת הד' של ה שהיא נעשית לו אז מקיף ועטרה על ראשו והיינו לפי שבבינה עלמא דדוכר' דנוקבא ושם נוקב' שליט על דוכרא וזהו סוד עט"ב שהיא סוד הבינה צדיקי' יושבים ועטרותיה' בראשיהם כי שמה מלכות שיעור עביו והקיפו סוד נקבה תסובב גבר ואחר כך כשיצאו משם ולחוץ יצא ו' תחילה וישב לו אחר אות ה דבינה ואחר כך יצא אות ד' נקבה כמצא אשה מזרעת תחלה ילדה זכר איש מזריע תחלה ילדה נקבה וז"ש שם בזוהר כי תחלה היה י' וממילוי יו"ד

ו"ד

ו"ד נעשה ה' ראשונה ומתנה נעשה עצמות זו"ן ועל כן לא נרמז זו"ן ביו"ד אפס במילוי ובבינה שם ה נרמז בה את ה בעצמה השרשית · ולעומת זה באו הכתובים מכוונים כל צרכם · ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים פירוש כשהאציל חכמה לבינה אר"ץ יצא תחלה ואחר כך שמים אבל בראשית ברא אלהים סוד הבינה כשהולידה היה שמים תחלה ואחר כך ארץ :

ובזה תבין סוד ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם שביארו בזוהר בראשית דעדן היינו בינה וגן היינו מלכות ע"ש והכוונה ויטע ה' אלהים כשנטע חכמה לבינה אז היה גן בעדן מקדם קודם הת"ת ואח"כ וישם שם את האדם סוד הת"ת · ועד"ז אני מפרש כוונת המשנה פ' י"ד דנגעים מצות ארז ארכו אמה ועביו כרביע כרע המטה אחד לשנים ושנים לארבע · כי יפלא ממך מאי נפק' מינה אם יהיה ארז ק' אמה או אמה · וגם מ"ש כרביע כרע המטה מאי טעמא נקט הכי גם יפלא אומרו א' לשני' וכו' דאי אתא לאשמועינן דמכוה לנמכם הוה מצי למימר למדוד רביעי ומני א' לשנים שנים לארבעה :

ואולם שם רמז לאמת הקודם כי הנה נודע דז"א נקרא ארז אשר בלב"נון כאשר הוא כולל ל"ב נתיבות חכמה ון' שערי בינה כ"מ בזוהר פרשת טהרה וכלפי זה יצדק הרמז בסתרו שיש לז"א שני בחינות כשהוא בסוד גדלות כלול י' ספירות והוא ארז אשר כולל ל"ב נו"ן והודיענו ששיעורו רק אמה שהיא ו' טפחים שהם ו' ספירות בחינת קטנות כמ"ש בתקונים ד' ל"ט ב' ועביו כרביע כרעי מטה סוד המלכו' שנקרא רגל רביעי למטתו שלשלמה והיא היתה אז עטרת ת"ת מקפת עביו בסוד ד' על ו' נקבה תסובב גבר · ומפרש הא כיצד היה כן ומדוע לא יהיה שיעורה י' טפחים שיעור קומתו · יען כי כן היה אצילותם אחד לשנים דתחלה היה יו"ד החכמה וממנו יצא הבינה מן מילוי יו"ד ו"ד נעשה ה' כאמור ואחר כך מן שנים אלו היה כל השם ע"ד מחציו תמלא תיבתו שהרי יו"ד ה"א המילוי עולה ו"ה וכן היה תחלה י"ד ונעשו שנים י"ה ואחר כך נעשה מהן זו"ן והוו ארבע וזה ירמוז הכתוב אחות לנו קטנה ושדים אין לה כלומר שעדין לא הניקה לה אימא שאחר כך היה היניק' והגדלות · אם חומה היא כשהיא ד' לפני ו' באבא נבנה עליה טירת כסף ע"ד בחכמה יסד אמר רבי אבא יסד ברת' ואם דלת היא סוד ד' דהיינו אחר נאתה מבטן אימא נצור עליה לוח ארז ותהיה ה אחר כך בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע ויביאה אל האדם והבוננהו · **פרשת** נח אלה תולדות נח וכולי תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח · טעם את האלהים התהלך נח יתכן כי בא להשיב על מה שהקשו חכמי הזוהר דקרבנא דאקריב לבתר דיקריב ליה מן קדמת דנא דילמא ישכך רוגזא מעלמא ועל כן באר

סיפר

שופר בפסוקו לאמר תמים היה בדורותיו והיה לזרה מה שלא הקריב קרבנו על דברו לז"א את האלהים התהלך נח דכ"ב יכול ה' למכול יתב ושליט שמא דאלהים כמ"ש בזוהר פ' נח דף ס"ב וקרבן לא מיקרב לשמא דאלהים אלא לשמא דה' קרבן לה' כמ"ש בזוהר פרש' משפטים בפסוק כי לא תחפוץ זבח ואתב' וכי לא בעא קב"ה דיקרבון קמיה קרבנא וגו' ומר אלא דוד לקמי שמא דאלהים אמר וקרבנא לא קרבין לשמא דאלהים אלא לשמא דיה"וה דהא לגבי דינא קשיא מד"הד לא מקרבין קרבנא וכולי וז"ש את האלהים התהלך נח ולשמא דא לא מקריבין קרבנא וזה כוונת רבי יהודה בזוהר באומרו מאי הו"ל למעבד דהא חייבי עלמא הוו מרגיזין קמיה ואיהו יקרב קרבנא · ויהי לז' הימים וכו' אמרו בפ' חלק מה טיבן של ז' הימים אלו ז' ימים שהקב"ה שינה עליהם סדרי בראשית שהיתה חמה יוצאה במערב ושוקעת במזרח סוד בטעם בזה ביארתי בס' אמרים בגוזה אכן גם לפי פשטן של דברים יתכן טעם לזה שינה הוא יתברך סדר הזה באלו ז' הימים כלפי מה שאמרו שהתאבל הקב"ה על עולמו ז' ימי' ואמרו בבתרא מפני מה חמה יוצאת במזרח ושוקעת במערב כדי לתת שלום לרבו וקי"ל דאין נותנין שלום לאבל ולפיכך אלו ז' ימים שהתאבל הקב"ה על עולמו אין ראוי לצאת במזרח לתת שלום לקונו שהוא התאבל כביכול על כן יצאו להפך ·

פרשת לך לך ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו ירמוז מ"ש בזוהר פ' נח דף פ"ט במעלה אברהם בשבא של הארץ אתרשי' במהימנותא שלימתא על כל בני דריה ואתרשי' חד לעילא חד לתתא דכתי' אח"ד היה אברהם' וירש את הארץ וכו' וזה אמר ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו כלומר שנראה' ונרמז אברה' אליו יתברך חד לעילא וחד לתתא אחד היה אברהם וירש את הארץ · **אני** אל שדי התהלך לפני והיה תמים שם כנוי זה במילה יתכן כמ"ש בתי' דמסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאת שורק כי הוא יצאה מבין תרוהי ובאמצעיתו כבורא העולם והיא נקודה אמצעי' לכל כד ולכן היא שורק שהוא באמצע האות בסוד יסוד אמצע הגוף והיא עטרה שבל הברית ומהאי טעמא מילה שם דאדם מאמצעיתו נברא כמו העולם כמבואר ברז"ל וז"ש אני אל שדי שאמרתי לעולמי די לפי שנברא העולם מאמצעיתו והיה מותח והולך ולפיכך במצות המילה באמר אני אל שדי לומ' שע' שימול באותו מקו' דמאמצעיתו נברא העולם ולכן הוא מובחר כי הוא ראשית הגוף וכל ראשית לה' קדש הוא כמו שנתקדשה בה"מק וירושלים מהאי טעמא יותר משאר המקומות כי על כן תלה הוא יתברך לאמר אם מקבלים המילה יורשים הארץ כמ"ש ז"ל והכל סוד א' ואין כאן מקומו · **וישמע** אברה' כי נשבה אחיו וירק את חניכיו שהכבן בתורה טעם שלקח עמו ת"ח הוא כמ"ש הרב ז"ל בטעם למה שם אברהם נפשו

בכפו

בכפו על לוט אחרי שהרדו מאתו ושמא הוא כי לא על עצמו יצא כי היו בתוכו נשמות קדושות בשורשו ולכן ר'כושו ב'ן א'חי ר"ת רבא וכל הנשמו' שיצאו ממנו כלכרח ג"כ כן למעלה על ידי שרי המלכים שנשבה ביניהם למטה דוגמתו היה למעלה ובעבור אלו הנשמו' יצאו ללחום בגוים הסם וכיון שאי אפשר להוציא בלע' מפיה' אם לא על ידי ת"ח העוסקים בר"ז תורה וכבר נאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וכו' תורתי דלעילא דקיים הכל בסוד והנסתר ועל כן הוריקם לילך עמו · ועל פי זה פרשתי כוונת ההיא שבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן בסוכה גזולה הוו יתבי (פי' דגזלו עברי ר"כ עצים וסמכו בהם) צווחה ולא אשגח בה רב נחמן אמרה ליה אתתא דהו"ל לאבוה שית עבדי (פי' אברהם אבינו וירק את חניכיו ילידי ביתו שי"ח · צווחה קמייכו ולא אשגחיתו בה וכו' · א"ל ר"ן פעיתא היא דא אין לה אלא דמי עצים בלבד · וסכוונה דאפליגו ב"ש וב"ה בדין גזל מריש ובנאו דלב"ש מקעקע כל הבירה ומחזיר לו עצים ממש ולב"ה אין לו אלא דמי עצים משום תקנת השבין · ולגבי עילאה ימלל בסוד הכוונות קדושות שבקליפו' שנפלו נשמות אדם הראשון לעומת הקליפו' והן בוכין בבין שלהם על ידן כי הן בית חייהם ואיככה תהיה יציאתם משם · לב"ש מצד הדין צריכים לקעקע כל הביר' ולעקר שורשם ולשוגיאם משם לב"ה שהוא מצד החסד עשו תקנת השבים ומוציא את שלו והשאר יניח וכלפי זה אמרה ההיא אתתא כי ראתה לר"ן דלא אשגח בה משום דס"ל כב"ה דאין לו אלא דמי עצים על כן צווחה לאמר אתתא דהו"ל לאבוה תלת מאה ותמני סרי עבדי ולא הספיק לו עם אליעזר לבד כי יצא ללחום לפדות את לוט · ולקעקע גם כל הבירה של הקליפות דאילו ללוט לבדו יספיק אברהם ואליעזר ולא עוד א"כ דוגמתו כפשט הדין למטה דלא יספיק בדמי עצים בלבד ויקעקע כל הבירה כב"ש אכן ר"ן ס"ל כאידך תנא דאליעזר לבדו היה ולא אשגח בה · ועל פי זה נמתיק כונם שיח סוד הכתובים שקשים להולמן דלמ"ד דלא הלך למלחמה אפס לפדות במאון את לוט · ק' דכתיב הכי קאמר ויכם וירדפם וגם מה הלשון ויחלק עליהם לילה וגם הוא ועבדיו מי זה הוא וגם אומ' עד חוב' אשר משמאל לדמשק מה בא ללמדנו ·

אמנם כבר ידעת מ"ש בתקונים דבמתיב תא דרקיעא מיכאל וגבריאל כבר שמאי והלל ובפרקי רבי אליעזר אמרו ויבא הפליט זה מיכאל · והנה בזוהר פרשת שמות אמרו שעל ידי גבריאל מורידין נשמת הצדיק ופריך ואי תימא דמלאך הממונה על ההריון לילה שמו ואת אמר' דאיהו גבריאל ומשני הכי הוא ודאי בגין דאתי מסטרא דשמאלא ובג מאן דאתי מסטרא דשמאל' לילה שמו וכו' והנה אברהם מסטרא דחסד היה שונא כב"ה

ומיכאל

ומיכאל ראין צריך לקעקע כל הבירה ולכן כשבא מיכאל ויגר לנו וירק את חניכיו ילידי ביתו דייקא אשר הם כשורשו כי כמלחמ' של מטה כן היה דוגמת שורשה למעל' עם שר שלהם והוריקם כאבנים טובו' ומכן רב לפרוין שבמים וירדוף אחם רדיפה להשיב ולפדות' והלך רק עם אליעזר כחושבן שי"ח כן פסק הוא ואליעזר בן משק ביתו דמשק אליעזר הדולה ומשקה מתורתו קאי כוותיה אכן למעלה חלקו עליו אליבא דר"ם והלכו למלחמה שי"ח ממש · (א"ה ובזה ניחא דבין מ"ד דאליעזר לבדו היה ובין מ"ד שי"ח ממש הוו אלו ואלו דברי אלהים חיים) ולז"א ויחלק עליהם לילה שמי שחלק על אברהם הוא גבריאל הנקרא לילה ועבדיו שהלך עם עבדים שלו ויכם דייקא שאברהם פסק רק לרדוף להשיבם ולפדותם והוא חלק עליו ויכם ומפרש הכתוב למה קראו שמו לילה לז"א אשר משמאל לדמשק כי דמשק מימין אברהם שהסכים עמו וגבריאל מסטרא דשמאל חלק עליו וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא לילה שמו ·

פרשת וירא אליו ה' וכו' והוא יושב פתח האהל כחום היום והנמש' פרשה זו יפה נדרשת בהעיר בה קצת הערות שיש להעיר בה דק' מה בא להודיענו שבאו מלאכי השרת כחום היום תוך שש · וגם מ"ש ואקחה פת לחם משמע שהיה לו לחם מזומן ואיכא אשר אפס הלקיחה לתת לפניהם ואחר כך צוה לאפות וגם יפלא איך אברהם לא הי"ל לחם מזומן בביתו תמיד לעוברים ושבים ומי יצפה עד אפיי' הלחם להשבי' רעבונו ועוד דפתח בלחם וסיים בעוגות. ורז"ל אמרו הדא אמרה פרס הפסח היה · ויותר יש להפלא במאמר אחר תעבורו שאינו מן הדת של דרך ארץ וגם אומרו בברות עין וסעדו לבכם מעט לא הרבה כמו זר כתשב · וגם שלא הזכיר הכתוב שנתן לחם לפניהם · ובפרשה זו מצינו ג' לשונות בענין זה לחם סתם חמץ ואחר כך עוגות ובליל' אצל לוט ומצות אפה ·

אמנם חדשתי בזה דהמלאכים באו אצל אברהם בע"פ ועשה אברהם הכל במשפט דת של תורה והוא שאמרו חמץ משש שעו' ולמעלה אסור שכלמ' אך ביום הראשון אך חלק פי' אך מן כי היום י"ב שעות נחלק לב' חלקים חציה מותר בחמץ ד"ת וחציו חלקו של פסח דעובר עליו משום תשביתו ·

והנה כשבאו המלאכים היה כחום היום בתוך שש של ערב פסח והיה עוד זמן מועט לשריפת חמץ ובלי ספק כי היה תמיד לחם ערוך ומזומן לפני האורחים כל הימים · אבל אלו באו בתוך שש א"ל אל נא תעבור ואקחה פת לחם שיש לי מזומן חמץ אשר איכנו אסור אפס לקיחה לתת לכם אכן אל תרעו בנפשיכם לישב

כאן

כאן ולאכול לשובע' כמשפט המאריך על שלחנו רק וסעדו לבכם אחר תעבורו כי עוד זמן ביעורו וגם יען כי עברתם על עבדכם שאשמור בכל חקות הפסח שאלו היה בבית אחר הייתם אוכלים לשובע נפשיכם כי לא נחושו על כן וסעדו לבכם בלבד ושוב אחר תעבורו הלחם לשריפה · והנה ביני וביני נתגלגל הדבר שרדף אחר הספר עד חברון כמ"ש בפר"א שאז נתגלה לו המערה ע"ש. ועבר הזמן והגיע זמן שריפ' החמץ וכן עשו בביתו ביני וביני ובשובו לביתו וימהר אברהם כדרך המדקדקים לאפות המצות אחר שש: ועל כן מיהר ליקח שלש סאים לפסח לבני ביתו כי רבים היו ולא מפני המלאכים ולש לושי ועשי עוגות הדא אמרה פרס הפסח פי' פרס הוא בלשון חכמים חלק כי הגיע חלק של פסח שהיום יש לו ב' חלקים וכבר נכנס פרס הפסח ולכן ציוה לעשות מצות וקי"ל דאסור לאכול מצה בערב פסח וכל האוכל מצה בע"פ כאילו בועל ארוסתו בבית חמיו כדי שיאכל בלילה מצה לתיאבון אבל מותר לאכול פירו' גבינה בשר · ולכן ויקח חמאה וחלב ובן הבקר ויתן לפניהם שהחמץ כבר נשרף ומצה אסור לאכול אבל אלו הדברים מותרין נתן לפניהם ולכן לחם לא הביא · ועל כן הם אמרו כן תעשה כאשר דיברת דלדידך שייך האי טעמא דלתיאבון אבל לדידן שאין לפנינו אכילה ושתיה לא שייך תיאבון ולדידן מותר מצה בע"פ ובזה ניחא הג' לשונות תחלה אמר חמץ לחם קודם זמן ביעורו ואח"כ לושי ועשי עוגות דקודם אפיה אינו נקרא מצה רק עוגות לאפוקי לחם חמץ ובלילה אצל לוט כתיב ומצות אפה כבר ואכלו דכבר אפה בזמנו כדת התורה אחר חצות כאמור · ועוד חדשתי פשט המשך הכתובים דאברהם עם אבימלך · שכל הענין כפול ומשולש אין לו שחר · וגם יפלא בגופא דנזכרה שפחד אברהם פן יהרגוהו והוא מסר נפשו על קידוש השם בכבשן האש ועכשו מה ראה שנתיירא והיה לו לבטוח בה' שיצילהו כמו שהצילו מכבשן האש היפלא מה' דבר אם ירצ' אבימלך להורגו יהיה נוצרו אכן יש כאשר קרא למעשה ואי לא רבה למסמך אניסא מעיקרא מאי סבר בכבשן האש ·

והנה חכמים הגידו כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם במעשה שהשליכו נמרוד לכבשן האש יצא דינו מב"ד של מעלה לישרף וכביכול בזכות יעקב והטעם שבן מ"ח שנה הכיר אברהם את בוראו והיה מתחלה עע"ז ואמרינן שלשה דברים מזכירין עונותיו של אדם ואמר' כמו וגברא מיברך בעינן גשר · ולכן אז בשבב' זו נתבקרו פנקסו למעל' לגלות חייב וכל לשונות זה יבאו התכת הכתובים על נכון כי שאל מאתו ב' דברים א' מה עשית לנו ומה חטאתי לך כלומר מה עשית למו שביקשת אשתך ויראת שאהרגך ומה חטאתי לך כי הבא' עלי וכו' ומי מעולם עשיתי לך רעה לאחרני על חטא הזה · מעשים

אשר

אשר לא יעשו עשית עמדי כלומר ואתה עשית עמדי כאילו עשיתי מעשים, כאילו ואם כן כמה הכרתני לחשדני על חטא זה · ועוד קושיא גדולה עוד מזאת ויאמר לו שני׳ אם תמצא לומר שכדין חשדתני לפשע ורשע כזה קשה מה ראית כי עשית את הדבר הזה הואי׳ ואתה מלומד בנסי׳ וברכותך שברת צלמי כמרוד ומסרת. נפשך וכיכולת אם כן מה היה לך מורא ממני מאן דשיזבך מכבשן האש הוא ישזבינך מידי שלא אוכל להורגך וגם את הדבר הזה לא כענין אחר כמו בנמרוד׳ ועל כן השיבו על שניהם לאמר כי היה לי מקום לחשדך כי אמרתי אין יראת אלהים במקום הזה וכי זו הדרך אכסניא בא לעיר על אשתו שואלין על עסקי אכילה ושתיה שואלין אותו כמ״ש בגמרא · ועל דבר זה שלא סמכתי על הנס דע ויהי כאשר התעו אותי אלהים שהיו בית אבי ע״ז ותעיתי כמוהם בתחלה ועון זה תלוי בצוארי אשר על ידי זה יצא דיני בכבשן האש להשרף ומאז ידעתי שלא אסמוך על הנס על כן אמרתי זה חסדך אשר תעשה עמדי כיון שמזכירין עונות בשעת הסכנה על כן לא אסמוך שוב על הנס אמרי כא אחי הוא ·

פרשת חיי שרה ואברהם זקן בא בימים וה׳ ברך׳ את אברהם בכל · הנה בפ״ק דב״ב אמר ר״א בפ׳ זה אצטגנינות גדולה היתה לו לאברהם בלבו שכל מלכי מזרח ומערב משכימין לפתחו רשב״י אומר מרגלית טובה היתה לאברהם תלויה בצוארו שכל חולה שרואה אותה מיד נתרפא וכשנפטר מן העולם נטל׳ הקדו׳ ב״ה ותלאה בגלגל חמה והיינו דאמרי אנשי אידלי יומא אידלי קצירא ע״כ ·

חדשתי את סודו כי הנה בזוהר פרשת תולדות בסוד הכתוב ברחובות תתן קולה ביארו על בינה הנקרא רחובות והיא רקיע שכל כוכבים ומזלות קבועים בו · ואע״ג דבזוהר פרשת וארא קאמר שהם קבועים ביסוד ונראים במלכות · הכל סוד אחד כי כל האורות שורשיהם למעלה בבינה ומשם כולם מקבלים אורות שלהם ועל ידי החמה נהירין כולן כשהחתן יוצא מחופתו דלעילא ומקבל שם האור · וזה רמזו בגמרא דחמה סומקא בצפרא דחלפי אוורדי דג״ע · ועל דרך שאמרו בזוהר פרש׳ פי תנא כשמשא דנהיר בסיהר׳ ובכל כוכביא ומזלי כן משה וכו׳ כי אין אור ללבנה וכוכבים ומזלות אלא מן החמה והחמה סוד ז״א מקבל מאימא · והכל בעשיה כענין חותם דוגמא עליונה · נמצא הבינה היא מקור לכל אצטגנינות ושורשיהן · ומשע״ז זה כאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל ששורשיהם היא בבינה ודעת ולכן ידעו להבין בחכמה זו · וזהו ג״כ טעם דרז״ל שדרשו כי היא חכמתכ׳ ובינתכ׳ על הידיעה הזאת והנה בינה נקרא לב מבין וגם מלכות

נקרא

נקרא לב כי שם ב׳ אלנים ב׳ ההין כמ״ש בתקונים דף ס״ב והסוד הוא כי ממקום שסיים יסוד דבינה משם מתחיל מ׳ כנודע וכלפי זה אמר ואברהם זקן שזכה לזקנה משם סוד הבינה הנקרא עתיקא גם היא בא בימי׳ עלאין דבינ׳ וה׳ בירך את אברהם בכל ובא ר״א לפרש הדבר מהו בכל ואמר אצטגנינות גדולה כי על ידי שזכה לבינה זכה באצטגנינות גדולה דייקא לפי כי איצטגנינות הוא נמי ביסוד ומלכות שבהם כוכבים ומזלות קבועים אכן אברה׳ זכה לאצטגנינו׳ גדולה סוד הבינה הנקרא גדול בסוד שב׳ הגדול והיא היתה לו בלב״ו דיי׳ ומה היא שכל מלכי מזרח ומערב וכו׳ כי הנה נודע דמזרח סוד ו׳ ומערב סוד ה׳ שבהם ג״כ קבועים אצטגנינות כוכבים ומזלות אך כלם מצפים ומיחלים לחסד עליון דבינה אשר מרחובות תתן קולה להאיר לכולם ולפתח זו כל המלאכי׳ והמזלו׳ משכימי׳ בבקר כשהשמש יוצא משם ומקבל אז האור כחתן יוצא מחופתו מלובש בעטרה שעטרה לו אמו ולשם מאירין כולם וכאור בקר זה יזרח שמש לכול׳ ונמצא כלם משכימין לפת׳ זה שהכל מצפין לראותו בסוד נאנה ודאנה וכו׳ ואז כצאת השמש בגבורתו לרוץ אורח לזווג כן מזדווגים ג״כ היכלי ומלאכי ת״ת ומלכות וכל האורות ומזלות דדוכר׳ עם נוקבא כי הכל כדוגמא עליונה ונמצא כולם משכימין לפתחו ורשב״י ס״ל דזה כבר רמוז באומרו בא בימים בימי׳ עליוני׳ ומאי בכל ולזה מרגלית טובה הי״ל לאברהם וכולי והכוונ׳ ע״פ מ״ש בז״א פ׳ חקת דף ק״ב ב׳ כשמן הטוב על הראש וכו׳ שמניך נקרא משטרא דאימא ומשטרא דאברהם וכדין שמני״ך טובים מאי טעמא נגיד האי משחא טבא לאברהם משום דפשיט ימינא לאנהרא לסיהרא על דא כתיב מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מה טוב דא נהורא קדמאה יומא קדמאה דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב ומה נעים דא נעים זמירות ישראל יומא ד׳ סיהרא וכולי אברהם יהיב נהורא להאי ברתא דמלכא יומא ד׳ דעל ידם אתנהיר עלמא ועל דא חוט של חס״ד משוך עליה לאנהרא וכו׳ ובספר התקונים אמרו מלכות מרגלית כלילה מכל גוונין וכן מרגלי״ת גימטרי׳ מ״ם למ״ד וא״ו תי״ו וכשהבינה מאירה אליה בסוד מ״י סלקא בזא״ת והיא עטרת תפארת וכדין כאימה כתה ואמרו עוד שם ה׳ אור דבינה דנהירין למלכות ובבינה שם של ס״ג במילוי גימטרי׳ מרגלית ולכן אז נקרא מרגלית שהעלה אברהם מלכות בסוד עטרת תפאר׳ ואברהם הוא האדם הגדול בענקים כנודע והיינו כי בא בימים כל הספירות · ועוד אמרו בתקונים דף קל״ב דנואר אתמר על אימא עילא׳ ואמרו בזוהר האזינו י׳ עילא׳ י׳ תתאה ה׳ עילאה ה׳ תתאה כל אילין עלאין בעתיקא תליין ותתאין בז״א אינון ולאו תליין אלא אימן משם ובעתיקא קדישא תליין דהא שמא דעתיקא אתכסיא מכלא וכולי ·

ולבן

ולכן כשהעלה אברהם המלכות בסוד מרגלית כלילא מכל גוונין שהיא כתר הכולל כל גוונין היתה תלוי"ה בצואר"ו דייקא בבינה שנקרא עתיקא באופן שהעלה המלכות לעילא בסוד שמניך טובי' כי שם נמלתהו טוב ולא רע ולא כמו שהיא למטה ולכן אמר מרגלית טובה וגם רמז שהאיר לה ה"אור ה' טו"ב דבינה טו"ב ה' דיקא ובימינו היה מלכות עולה לשם ואתנהירא סיהרא ובכח הה' אור חסדים גמורים סילק כל כחות הדינים דשלטין והיה רפוא' לחולים אבל כשמת תלאה הקב"ה בגלגל חמה כנודע כי ז' נקרא גלגל כמ"ש בתקונים דף ס"ט ובינה נקרא חמה כנזכר שם דף י"ו ותלאה בגלגל חמה שתאיר המלכות ע"י ז' שהוא גלגל דכהי' מן חמה והוא מקבל ה' אור מבינה ומאיר למלכות וז"ש מ"ש ז"ל בכל בקר השמ"ש טובל בנה"ר דינור ומקבל אורו ובלילה שוקע בים אוקינו' ובכח אורו וכמו שיתבאר במקומו • ועד"ז תשכיל מ"ש פ"ק דברכות מצות ק"ש ותיקין היו גומרים אותה עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה לתפלה. ונמצא מתפלל ביום והכוונה כי הנה נודע שק"ש של שחרית הוא בינה ושל ערבית מלכות ות"ת נקרא הרועה בשושנים הללו וכבר נתבאר טעם צאת השמש בגבורתו מחופתו דבינה כי אז נהירא ליה על ראשו עטרה נהיר' דבינה ואז ישיש כגבור לרוץ אורח למלכות לזווג כי כל זמן שאין בו מוחין נקרא קטן והנה בעשיה הכל הוא מעין דוגמא של מעל' ונמצא כל עיקר הכוונה לסמוך גאול' יסוד דנפיק מבינה הנקרא גואל ישראל לתפלה מלכות ועל כן נקראו ותיקין גי' יסו"ד מלכות שהם דקדקו כראוי לסמוך גאולה לתפלה יוס"מ ולפיכך היו קורין ק"ש להתעורר את גבורתא דבינה והיו גומרין אותה ממש עם הנץ החמה שאז נהיר' בינה על ת"ת והוא כחתן יוצא מחופתו וכבר נתבאר בס' התקונים דעיקר הייחוד בסוד הו"ה נהר יוצא מעדן להשקות את הגן ואז הו"ה גביר לאחיך ואין שום קליפה שולטת בסוד חרות על הלוחות • ועל כן היו תכף סומכין תפלה מלכות • ונמצא דייק' שאז היה ייחוד גמור מתפלל ביו"ם ברזא דיומא • ובזה תשכיל מ"ש שם בגמרא רבי יהודה העיד משום קהלא קדיש' כל הסומך גאול' לתפלה אינו נזוק כל אותו היום והיינו בסוד הו"ה גביר הנז' כי בהאיר הבינה חרות על הלוחות אין שום דין יכול לשלוט עליו • פרשת תולדות ויאמר יצחק מה זה מיהרת למצוא בני וכו' אמרו בב"ר מה זה מיהרת למצוא הברכו' אביך נתברך בן ע"ה שנה ואתה בן ס"ג שנאמר ויאמ' כי הקרה ה' אלהיך לפני ר"י ור"ל חד אמר אם לקרבנך המציא לך הקב"ה שנאמר וירא והנה איל וכו' וח"א אם לזוונך המציא לך הקב"ה למאכלך לכ"ש ע"כ • וק' שהוא א"ר ואברכך לפני מותי ואיך יפלא בעיניו שוב לאמר מה זה מיהרת למצוא הברכות • ואג"ב נייסב מדוע לא ידע יום מותו ואברהם ויעקב ידעו ובירכו לפני מותם ומה היה התשובה אם לקרבנך אם לזוונך: אכן חדשתי כי ב' טעמים יש למה שכהו עיניו כזוהר דיצחק היה מסט' דנוקבא חשך ולחשך קרא לילה מש"כ באברהם שהיה מסטרא דדוכרא חסד שהוא אור ויעקב שהוא כלול משניה' עיני ישראל כבדו מזוקן כדרך מתוכע • ועוד טעם ב' שלא יבא לשוק ויאמרו דין אבוה דהאי רשיעא' והנה בשעת העקידה נכלל יצחק בחסד ויצא מסטרא דנוקבא ואותה נשמה דנוקבא פרחה באיל ובעשה הוא דכורא ובזה לא שינה הוא ית' את דברו שצוה אחר כך ליקח את האיל • ובספר נוף עץ החיים פירש בזה מאמרם ז"ל בפסוק מה' יצא הדבר מהיכן יצא מהר המוריה כי כל זמן שהיה לו ליצחק נשמה מסטרא דנוקבא לא הי"ל בת זוג אבל בעקידה שפרחה אותה הנשמה באיל וזכה לנשמה מסט' דדוכרא זכה לזוג ולכן אחר הדברים האלה ויגד שנתבש' מרבקה בת זוגו • וז"ש והעה"ו שם לעולה שבתחלה היה קשור במדת גבורה ועכשיו והעלהו במדת חסד • ולפ"ז דבשעת עקידה נכלל בחסד ויצא מכלל נוקבא • א"כ צריך לומר דמה שכהו לאו משום טעם הזה' אלא מפני עשו הרשע • ונפקא מינה למה שאמרו בזוהר פרשה וישלח שאבות הניחו לדוד ע' שנה אברהם הניח לו כ"ח שנה ויצחק לא הניח לפי שהיה מסט' דנוקבא וחש"ך וגם דוד חשך ע"ש • וז"ש ויהי כי זקן יצחק ותכהן עיניו מראות מראות באותו רשע ויצחק שידע מזה אמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי שבדין היה לי לחיות עוד כ"ז אבל ידעתי כי צריכים להניח לדוד ע' שנה ואבי לא הניח רק ס' שנים ועדין חסר ס"ה ועל כן לא ידעתי שמא גזר הוא יתברך שהניח לו כל כ"ז שנה משלי ועל כן לא ידעתי יום מותי דהיה סבר שכהו עיניו בשביל עשו ולא משום שהוא מסטרא דנוקבא שכבר משעת העקידה נתקשר בדכורא כאמור וע"כ ביקש לברכו ברכו' העה"ז כלבד כמו שכתבנו הראשונים ולפיכך כשנכנס יעקב בזכי ובזכי ונכנס עמו ג"ע תמה ואמר ראה ריח בני כריח שדה שבור הייתי עשו רשע הוא ועתה ראה כי קדוש הוא שנכנס עמו ג"ע וא"כ תימה על מה כהו עיני וצריך לומר בטע' הב' שאני מסט' דנוקבא עדיין ומינה שאין לי לתת מן השנים שלי לדוד ויש לי עוד בחיי' כ"ז שנה ועל כן תמה ואמר מה זה מיהר' ליקח הברכות מה ז"ה דייקא נא ואשוב מן ע"ה שנה לס"ג הוי י"ב שנים כמנין ז"ה כלומר עם היותך צריך למה זכית לקחת הברכות כמנין זה קודם זמני שלקחתי בן ע"ה ואתה בן ס"ג דעד השתא לא ידעתי יום מותי כיון שצריך אני להניח לדוד משני אבל עכשיו דמוכרח שאני מסטרא דנוקבא עדין א"כ לא אניח כלום ומה זה מיהרת למצוא הברכות ויעקב השיבו כי כן הוא האמת דיצחק מסטרא

בדוכרא ומריך שתתן לחוד משכותיך שהרי הקרה ה׳ אל לפניך לקר בנך השכי הקב״ה והלא פיהו כיוה עליך והעלהו שם לעולה אלא על כרחך לומר שפריחה נשמתך באיל א״כ אין לך טוב אתו נשמה מסטרא דנוקבא ואידך מ״ד ק״ל דאכתי מאן נימא לן שנשמה החדש שבאה לו היה דדוכר׳ על כן הכריח הדבר מהזווג אם לזווג המניא לך רוח זרה דים אתו בשמה דדוכרא דאם כן לא היה לו בת זוג צריך הוא להניח לחוד משכיו וע״כ תברכני נפשי עתה בטרם אמות:

פרשת

ויצא דרשו רז״ל כל זמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדר׳ פנה משם וכו׳ הכוונה כל זמן שהצדיק יסוד עולם בעיר סוד הנוקב׳ עיר אלהינו הוא סודה כו׳ סוד ג׳ עדרי כאן הודה זיוה סוד הגנה כמ״ש בזוהר פקודי דף רכ״ז ע״ב הוא הדרה דא קב״ה· ובמדרש רבה וילן שם כי בא השמש שמע קולן של מלאכי השרת היו אומרים כי בא השמש אתא שמשא אתא שמשא ודרשתי שיעקב נסתפק על שקעה לו חמה שלא בעונתה לענין ערבית אם כשם שמרן בלילה פה למטה יהא כדון גם למעלה לענין המשמרות ולענין זווג מדות העליונות עד ששמע לקול מלאכי השר׳ שהיו אומרי׳ לענין משמרות׳ כיבא השמש כי בא השמש ב׳ זמני כלומר אין לנו אלא מה שלמטה בארץ כי בא השמש למטה בא השמש גם למעלה וז״ש הכתוב ויפגע במקום שהתפלל תפלת ערבית ושמא תאמר עוד היום גדול לז״א וילן שם כי בא השמש שמע מלאכי השרת וכו׳ שהסכימו כן להלכה לרוכו בלילה גם הוא הסכים עמהם ולפי שאמרו שמ״ה שבריחו מבריחין בגרוס עלו כאן ואמרו המקובלים כי זה היה גבריאל וזה רמוז בפ׳ והנה שלשה אנשים נצבים ר״ת שר אריה נשר והם מיכאל גבריאל רפאל ובכל מלאכי השרת אין מי שידבר ארמית אפס גבריאל ולכן בא גבריאל ואמרו ע׳ לשון וע״כ כשבא והתפלל יעקב שם היה גבריאל וסיעתו שמים ושמחים לאמר יום בשורה הוא אתא שמשא בלשון תרגום ובתפלתו הוא יעלנו ואל תאמר תפל׳ שבולה היא דהרי הואיל ואתא שמשא למטה אתא שמשא למעלה ועל כן כאמר מלאכי אלהים עולים ויורדים עולים גבריאל וסיעתו ויורדים אותו׳ ששמשו במקומו דכן הוא הדרך כמ״ש בפ׳ יוה״ך שנדחה גבריאל כ״א יום ושימש דוביאל תחתיו· אי כמי אפשר שהיו חלוקים מלאכי השרת הכת המשמשת במקום גבריאל כשנדחה שמחילתן הוי אומרים כי בא השמש כלומר כי בא השמש שלא בעונתו ועדיין יום הוא והראיה כי בא השמש עוד לעתיד שמש שתשקעה בעבור זריחה בעבור ש״מ ימצא הוא ונמצא שאין זה תפלה להתאחז בה ולעלות גבריאל וסיעתו אכן גבריאל אמרו שפי׳ כפשוטו כי בא אתא אתא שמשא וקיימו למעלה מה שקבלו למטה ולילה מתם אקרי ולדרב שכבר׳ הדב׳ ממקום

שבאתם יען אתא שמשא עוד לעתי׳ שמש שתשקע׳ בעבורו ואם עדיין כשבא הוא ליום למה הוכרך לשלמו אלא עכ״ל דכבר אלהים חשבו שעתה ללילה ממש וע״כ ה׳ וכרך לשלמו וא״כ תפלתו בזמנ׳ היתה ולכחכו כעלה למחיכתנו בכח תפלתו·

פרשת

וישלח על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וכו׳ כי נגע בכף ירך יעקב וכו׳ קשה לשמוע טעם פי נגע אתו אם אילו לא האביק עמו לא היה המצוה הזאת והלא מצוות התורה שורשיהם למעלה כאיברים דלעילא· אכן יראה כמ״ש בזוהר וישלח דש״סה ימים לעומת שס״ה גידין וכל גיד ויומו יש לו מלאך וס״מ הוא שורשו בגיד הנשה ובט״ב ולכן כו ביום גבר׳ ידו על יעקב וכו׳ וע״כ לא מצא מקו׳ לשלוט ביעקב אפס בגיד הנשה כי הוא שורשו והכה כודע כי כל אכיל׳ סודה להכנים רואכיות הכינוכו׳ אשר בתוכם ע״י מדבר לשורש׳ ולז״א ע״כ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה מגד שורש הכחש ס״מ ותדע איך הוא משורש הכחש שהרי לא מצא ס״מ להתאחז אלא בגיד הנשה כי הוא שורשו· ובגמר׳ ויאבק איש עמו אר״י כל מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד כתיב הכא בהאבקו וכתיב התם וענן אבק רגליו ואר״בל למה נקר׳ שמו גיד הנשה שנשה ממקומו ועלה וכן הוא אומ׳ נשתה גבורת׳ היו כנשי׳ הכוו׳ שאי׳ בזוה׳ פנחס ויאבק איש עמו דא מלכות אבק דיעקב וכו׳ והנה היא נקר׳ הדום רגליו כי עיקר קומת׳ מתחיל׳ מנה״י שלו והוא וענן אבק רגליו מלכות שנקרא אבק רגליו ואמר העלו אבק מרגלותם כלומר הקליפות הנאחזות ברגליה יורדו׳ מות עד כסא הכבוד עד הבית׳ עלמא דכורסייא והוקשה לו לריב״ל וכי יש בכחו כל כך לס״מ עד כסא הכבוד לזא ואמר ריב״ל למה נקרא שמו גיד הנשה שנשה ממקומו והו׳ שאמרו בפרקי ר״א שס״מ היה מן כת השרפים בבריאה והפילו הקב״ה ממקדשתו וכו׳ וידוע דשרפים בבריאה וז״ש למה נקרא שמו גיד הנשה שנשה ממקומו שנעתק ונקפץ ממקומו והוא הכחש שנאמר בו ואתה תשופנו עקב ונראה מן הראש עד העקב והיינו דקא מייתי מקרא דנשתה גבורת׳ם לרמוז שהיה בסוד הביכה המקרא בעל גבורות ונקפץ משם מעלמא עילאה והיו לנשים למטה עלמא דנוק׳ ונמצא מכח שורשו שנאמר דשימן בבריאה סוד ראש פתני׳ אכזר כמשם שם כראה דראש עשו בעטפיה דיצחק סוד ביה כנודע·

פרשת

וישב ויבא יוסף את דבת׳ רעה אל אביה׳ דרז״ל שבני לאה היו מזלזלים בבני השפחות לקרותן עבדים ק׳ לפי׳ פשוטו מדוע היו מזלזלי׳ שהרי שלבשים בכתונת וקדושין ומה זלזול היה שייך ונראה לפי מ״ש בזוהר פרשת ויבא בסוד השבטים דבני לאה ורחל הם בסוד האבי׳ ובני השפחות מגד פרקין דלבר שגופא

והיינו השלהל של בני לאה לאמר אנו שע״לפח דיחוד״ה אבל אלו בני השפחות מצד הפרקין, דלבד ולבן קראום. עבדים שמטרא דמסטרן משא״כ הם באני׳ · וישראל אהב את יוסף וכו׳ כי בן זקונים הוא לו עיין בזוהר פ׳ בראשית דנ׳ אבות שהם תנ״ת נקרא זקנים ויסוד מקבל מהם ולפ״ז קראו בן זקונים על כי הוא מקבל מה זקני׳ וחז״ל דבת כרוח קדשם ואמרו כל מה שקיבל משם ועבר מסר לו והוא סוד מו״ב ש״ס הוא סוד שכינ׳ ועבר שהוא החכמה הנקרא עבר הנהר דבינה נקרא עבר הנהר כי יעקב מה שמקבל מהם מוסר ליסוד כנודע · ויהי ה׳ את יוסף וכו׳ הוא סוד הוי״ה בחינת בצדיק ויש אלין חסד דאין זווג של בחסד בסוד כ״ל שקובע מקום לתפל״תו אלהי אברהם יהיה בעזרו כמו שכתב׳ אר בארוכה במקומו ·

פרשת מקץ ידעתי שטעם החרטומים שהיו פותרים אותו לרעה מב׳ טעמים אחר שאדם טוב מראין לו חלום רע וכו׳ על שבא החלום כ״פ שהוא כמו גוזר שים עמו שבוע׳ שאף על הרעה אינו חוזר בו ואם היה טוב לא היה צריך שבוע׳ שבל דבור לטובה אפילו על תנאי אינו חוזר בו ולכן פתרוהו לרעה ז׳ מדינות ז׳ בנות אתה קובר ולא פתרוהו על השבע ועל הרעב שטובה היא אבל פרעה שעי״ז יעשיר עושר רב אבל לא נכנס דבריה׳ בא זכין מפני שהיה ק״לו למה הרא׳ לו במראו׳ הללו ולא בפירוש כמו אבימלך ולכן והואיל והיה מגיד לו כ״פ אף שהיה הקב״ה בעצמו וליכא משום הכזבת הנביא הוי כמו גוזר שים עמו שבועה ולא יחזור בו וז״ש ואומר אל החרטומים ופתרו לי אך ק׳ לי על דבריהם למה הראה לי ואין מגיד לי הי״ל להגיד לי כ״פ ולא יחזור בו ולמה בא במראות הללו אך יוסף א״ל אף כי אתה אדם טוב ובלעדי גם האלהים יענה את שלום פרעה מ״מ חלום טוב יען אשר האלהים עושה הגיד לפרעה דשאני חלום שע״י שר שאז לאדם טוב מראים לו חלום רע וכו׳ אבל ע״י הקב״ה לאדם טוב כפי מראה חלום טוב ופתר לו ז׳ שבלים וז׳ הפרות הפרות שבל חלום א׳ הוא ולפי שק׳ שאם טובה היא מדוע בא בכפל והלא כל טובה אפי׳ ע״ת אינו חוזר בו על כן הודיע לו דבל״אה דאם הכפל הוא כמו שבועה למה בא בשני כוי בשבלים ופרות אלא תדע על השנות החלום אל פרעה פעמים להורות כי לא לבדו כי אינו חוזר בו אלא גם שמהר האלהים לעשותו ועל כן כפע׳ ראשונ׳ הוי כמו הגדה הגיד לפרעה ולא יחזור אך פעם ב׳ הראה משום כי ממהר ואין צריך הי״רס וע״כ בא בשינוי ולפיכ׳ לא הגיד לך בעצמו לפי שגם מטוב׳ יכול לחזור בו הואיל וליכא הכזבת הנביא וע״כ הראה לך שיפתר ע״י נביא ולפי דהא דאינו חוזר ע״י נביא היינו ע״י נביא א׳ אבל ע״י נביאי׳ רבים דומיא דההיא דער יעבור עמך שבונס נביאו השירה ברוח הקדש יכול לחזור בו על כן אמר פרעה הנמצא כזה אם ימנאו עוד נביאים כמותו אשר רוח אלהים בתוכם שאז יכול הוא ית׳ לחזור בו אבל אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אותך דייקא וגם את כל זאת ולא לי ש״מ שרוצה שיהיה ע״י נביא שלא שלא יוכל לחזור בו מעתה מוכרח כמי׳ כי אין נבון וחכם כמוך דאם יש כמוך אם כן יוכל גם כך לחזו׳ וע״ד הפש׳ פירשתי כל הפ׳ כמ׳ אמרת ישראל ע״ש·

פרשת ויגש ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני אמרו בב״ר אה״י דבר אני מוציא מכפני׳ ומכבים דבר בנא (סר מצרים) ומכלה אתכם ע״כ · הכונ׳ דע כי סוד גלות שכינ׳ שהיה הוא לנקו׳ הנמוכו׳ הכרואים וזה שאלוק יוא מן העל׳ הנכונות על ידינו בבטרון מעשינו יום יום להעלותם על ידי השכינה כי על ידינו אינו לגמרי מה שאין כן על ידי השכינה שמוציא את כולם כמ״ש ועברתי בארץ מצרים אני ה׳ וע״י כך וינצלו את מצרים כמצולה שאין בו דגים לפי שאז מקעקע כל הבירה כמ״ש במקום אחר והנה סוד שכינה נק׳ דבר כסוד על פי שנים עדים יקום דב״ר וכל פי זה אמר דב״ר אני מוציא מכפנים שעדין היא מכפנים ולא כגלות מצרים כחוץ אני מוציא אותה לחוץ כאשר שלב׳ והיא מכלה אתכ׳ כמו שאמרו בסבא סוד הארון שהיה כפלשתי׳ לדע לכם עיין שם·

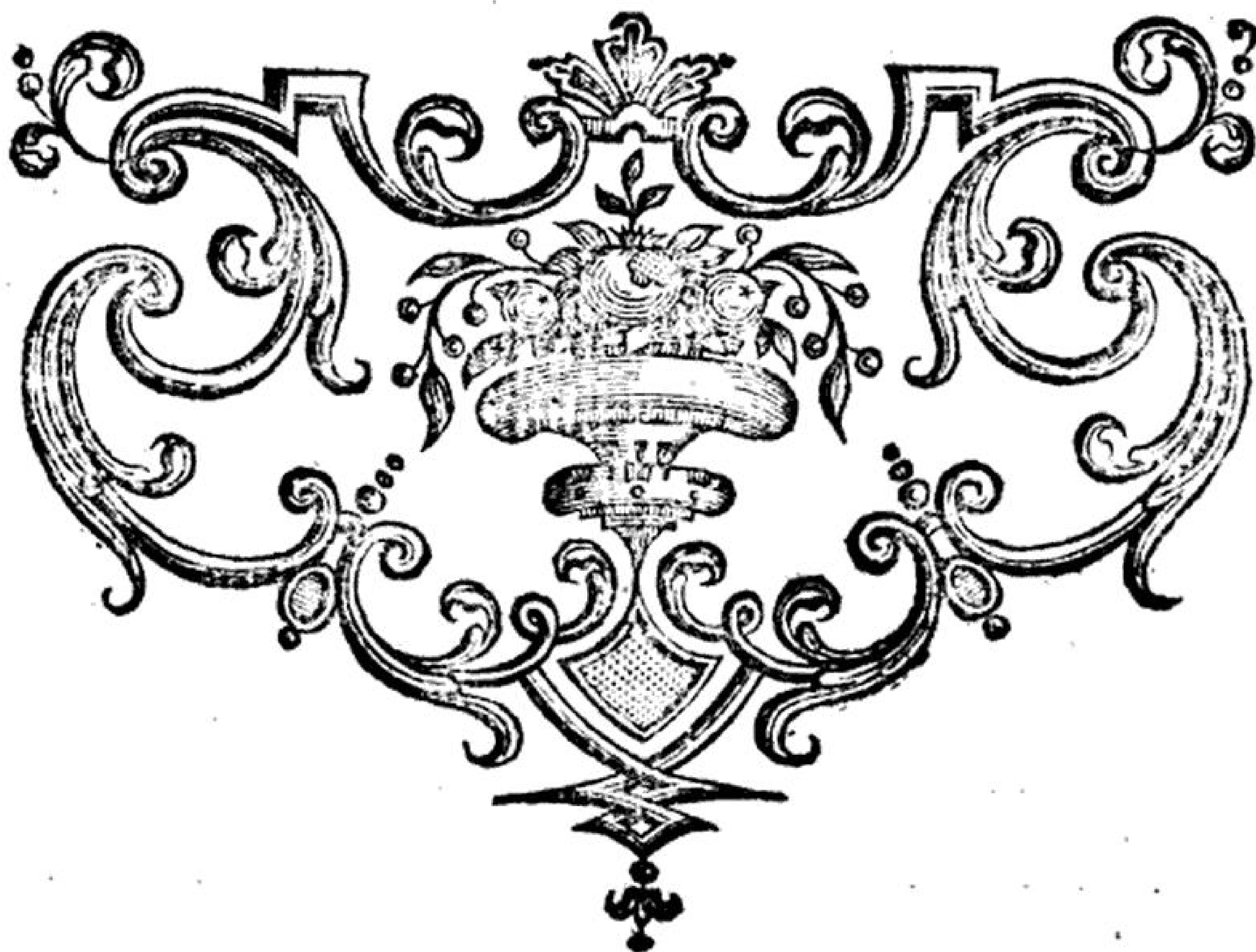
א״נ דידוע דשם הוי״ה יחתום בשם יאהדו׳נהי״ת הוא רמז למלכות בית דו״ד וגם סד׳ רמז ראף על פי דכולו רחמים יש בו ג׳ב׳ד׳ דין סוד אדני שבדין כובש כל הגוים וטעם היום הדלת דאדי׳ מי דחוקא ולא שאר אותיות היינו לפי שאמרו בזוהר תרומה גבי חלונות דרקיע אמרו שם חלון ברקיע וכו׳ ביה נפיק כוכב אקרי י״ד (והוא י״ד משם אדנ״י) ברא מנכא יהודים לעממין הס״ד ידך בעורף אויבך וכו׳ והואיל דבכר יש א״ד ביהודה לכן נתוסף לו ד׳ להיות בשמו י״ד ונמצא חסר אותיות כ״א משם אדנ״י וז״ש ויגש אליו יהודה הגשה לפיוס תחלה רחמי׳ אח״כ הגשה למלחמה דין שבכח שמו ביקש לנצחו וזהו ויגש אליו יהודה שהשם שבו רחמים ודין הגיש אליו ולפי שיוסף לא יירא משמו כי יאמר הוי״ה בשמו כולו רחמי׳ ואין בו דין לכבוש מלחמ׳ על כן אמר לו דבר אני מוציא מכפני׳ כלומר אדין שבתוך שמי סוד י״ד אני מוני׳ ואכבים בתוך תיב׳ כ״א ויהיה שם אדנ׳י כולו דין ואכלה אתכם (א״ה בם׳ לקט שמואל דרך בדרך זה) **פרשת** ויחי בן פורת יוסף וכו׳ רז״ל בפ׳ ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו אמר יוסף רשע זה עינו רמה שלא יתן עינו באמי וגבה קומתו וכסה אותה וזהו בן פור׳ יוסף · רמזו בחכמה מ״ש בפרשת תצא דחכמה נחית בצדיק לנטרא לה וזהו שאמרו בתקונים תקון כ׳ ז״ל כמאי סתיר לה מיניה בנקודה דאיהי קוצא דאות ד׳ דאחד את כטיר ד׳ דלא יתקרב לגבה אחר והאי נקודה איהי אות ברי׳ דביה אשתלי׳ את לעשר וכו׳ והיינו כי יסוד עולה עד חכמה וכתר ובכח הזה משמר לרחל וז״ש בן פורת יוסף שהגביה

קומתו עד חכמה לשמור לאמו. וככוונת הפ' יראה כן פורת יוסף בסוד ששמו פרה ורבה שנתוסף ה' על שמו וכן' יהוסף וכבר נודע כי הה' שנתוס' בו היא ה' דרבנא עילאה אימא שהיא סוד ע' דרבנא ומשם ידע ע' לשון ולפי זה רמז בכפל לומ' עוד בן פור'עלי עי"ן סו'העי"ן דרבנא שמשם השיג כל המעלה וזה רמז הפ' הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו בסוד ה' אלהים כנודע.

גור אריה יהודה וכולי דע דבח' מלכים במלך הח' הדר לא נאמר מיתה לפי שלא נשברה בסוד אחת מהנה לא נשברה אבל בדברי הימים נאמר גם בה מיתה והיינו על העילוף כשנפלו כל האורות עלי' נתעלפ' כמו אדם שנתעלף ונופל ולא יכול לקום כן נתבטלה בלי פלה ועל כן יהודה מלכות אתה יודוך אחיך שראוי אתה למלוך שכן כולם לא נתקיימה מלכות' וימת וימלוך תחתיו אבל מלכות סוד יהודה נתקיימ' וזהו גור עתה אריה מקד' בתוהו כי מטרף בני עלית שלא נטרף בלי הדר כמו הנא' ואף דכתיב גם שם וימת על עילוף נאמר כרע רבץ כי לרוב האור שנפל עליה נתעלפה ואח"כ כשהעלה אותם א"א ברגליו והא זירן למעי דאימא נתקנה וזהו מ"י יקימנו ע"י מ' נתקנו הכל בסוד מ"י כמוך בעל גבורות מי יעמוד כנודע ועפ"י זה תשכיל סוד מאמרם ז"ל כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם ואף לויתן זכ"ון בראם ואלמלא נזקקין זה לזה היו מחריבין את העולם מה עשה הקדוש ברוך הוא סירס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקי' לעתיד לבא והכוונה דאף לויתן שהוא בסוד היסוד שהוא כולו זכר הו' עצמו נ"כ כשנברא היה מניה וביה עצמו זכ"ון ומשפיע ומקבל ולמה עשה כן הוא יתברך לזאת ואלמלא נזקקין זה לזה ר"ל אם היו נשארים ביחד כאשר הוא עתה ולא נתחלק היה לריבוי האור מחריבין את כל העולם כשנפלו על מלכו' והיתה נשברת והיה חרבן בלתי תקון והמאציל צפה וראה שיתקיים מלכות כי על ידי כך יתוקן הכל כנודע מה עשה הקדוש ברוך הוא סירס לזכר חלק העליון דכל סרוס הוא סוד סתימ' האור ועכין התחלק היסוד הוא עצמו סירו' ואח"כ הרג לנקב' חלק ב' ובהתמע' אורם נתקיים הכל אחר כך כי כשנתחל' עלה תכף למעל' אור הראוי ליסוד אחר כך בעולם התקון כמו בכל הכלים ומאותם השברים שנשברו ומאור שבתוכם מלחו לצדיקים לעתיד לבא כלומר אותם הנצוצות שנשארו בתוכם הם נמלחו על מנת להתקיים אחר כך ויהיו עולין בסוד מ"ן לצדיקים אחר התקון וזהו לעתיד לבא וזהו והרג את התנין חלק היסוד שנקרא תנין הרובץ תוך יאור יסוד דמלכות הרג אז וזהו תקונם ומבואר דעל כן בח' מלכים

עד כאן נמצא:

תם ונשלם חלק שני. שבח לאל עוזי ומניני.

מפתחות

נם אלה דברי המסדר תולעת יעקב יודע דרכיו ענין הספר ומאתו למען ירוץ הקורא במקום שלבו חפץ חכם לבשירצה בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו :

מקראי קדש

נביאים

כתובים

ישוב

בתי מדרש

מאמר

בית תפלה

יום טוב

חנוכה

פורים

שובבים

ימי המעשה

לימודי יהוה

ראש חדש

מועדי ה'

חידושי הרב המחבר

תפלה
כשחל

מנהג חסידים

טוב טעם

שער התקונים

טעם

תיקונים

תוכחות מוסר

תם ונשלם לאל שבח בורא עולם

